Her İle 1 Kitap

Ferdayihayal - Hayal Manifestosu

Alper Murat Kirpik

ALPER MURAT KİRPİK

Her İle 1 Kitap

81 İle 81 Çocuk Hikayesi

Copyright © 2025 by Alper Murat KİRPİK

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise without written permission from the publisher. It is illegal to copy this book, post it to a website, or distribute it by any other means without permission.

First edition

This book was professionally typeset on Reedsy.
Find out more at reedsy.com

Contents

1	Önsöz	1
2	Adana – Pamuk Tarlasında Bir Dua	4
3	Adıyaman – Nemrut'un Gölgesindeki Küçük Işık	11
4	Afyonkarahisar – Haşhaş Tanelerinin Sırrı	16
5	Ağrı – İshak Paşa'nın İlginç Lambası	23
6	Aksaray – Ihlara Vadisinin Sessiz Adımı	30
7	Amasya – Yeşilırmak'ın Ninni Söyleyen Balığı	38
8	Ankara – Ankara'nın Sevgi Meclisi	45
9	Antalya – Güneşli Sahilde Kaybolan Gölge	57
10	Ardahan – Çıldır Gölünün Donmuş Sırrı	64
11	Artvin – Macahel'in İyilik Arısı	73
12	Aydın – İncir Ağacının Kalbi	80
13	Balıkesir – Kazdağı'nın Duacı Çobanı	88
14	Bartın – Amasra'nın Gülümseyen Dalgası	95
15	Batman – Hasankeyf'in Bin Yıllık Feneri	103
16	Bayburt – Duduzar'ın Altın Nefesi	112
17	Bilecik – Söğüt'ün Kılıçsız Kahramanı	121
18	Bingöl – Buban Bacalarından Tüten Duman	127
19	Bitlis – Nemrut'u Sırtına Alıp Gezdiren Sinek	133
20	Bolu – Abant'ın Ayışığı Misafiri	140
21	Burdur – Antik Kentin Gizemli Avcısı	147
22	Bursa- Aradığım Hikaye	154
23	Çanakkale – Şehitler Tepesindeki Küçük Yıldız	163

24 Çankırı – Tuz Mağarasının Koruyucu Serçesi 170
25 Çorum – Hitit Güneşinin Sır Çocukları ve Dev Leblebi Topları 177
26 Denizli – Bu Kale Yumuşacık (Pamukkale) 188
27 Diyarbakır – Hevsel'in Rüya Bağındaki Çocuk 197
28 Düzce - Zeynep ile Elif'in Zaman Yolculuğu 207
29 Edirne – Selimiye'nin Sessiz Talebesi 212
30 Elazığ – Harput Kalesinin Minik Gakgoş'u 224
31 Erzincan – Kemaliye'nin Kanatlı Misafiri 233
32 Erzurum – Palandöken'in Beyaz Dervişi 243
33 Eskişehir – Porsuk'un Rüzgârla Taşınan Mektubu 254
34 Gaziantep - Fıstık Şatosu ve Çingene Kızı 266
35 Giresun – Ada'nın Fındık Perisi 274
36 Gümüşhane – Zigana'nın Gümüş Taneleri 283
37 Hakkâri – Zap Suyunun Cesur Ceylanı 294
38 Hatay – Saray Caddesi 2 306
39 Iğdır – Gökkuşağı Tepelerindeki Bereket Kuşu 317
40 Isparta – Gül Bahçesinin Kokulu Sırrı 326
41 İstanbul – Boğazın Mavi Masalı 336
42 İzmir – Kordon'da Rüzgârın Getirdiği Hediye 344
43 Kahramanmaraş - Kahraman Dondurma 352
44 Karabük – Safranbolu'nun Zaman Saati 360
45 Karaman – Yunus'un Yoldaş Çocuğu 370
46 Kars – Ani'nin Kar Meleği 379
47 Kastamonu - Ilgaz'ın Sessiz Kartalı 386
48 Kayseri – Erciyes Dağı Kadar Büyük Pastırma 395
49 Kilis – Cennetin Çamurunu Mu Yiyeceğiz? 403
50 Kırıkkale – Sulu Mağaradaki Lavanta 415
51 Kırklareli – Istranca Ormanlarının Huzur Yıldızı 420
52 Kırşehir – Cacabey'in Gökyüzü Kitabı 429

53 Kocaeli – Orman Üstüne Çöken İyilik Dumanı 440
54 Konya – Mevlana'nın Ney'ini Arayan Çocuk 452
55 Kütahya – Çini Diyarı'nın Mavi Sırlı Hikâyesi 463
56 Malatya – Kayısının Şefkatli Sarısı 472
57 Manisa – Spil Dağı'nın Ağlayan Taşı 483
58 Mardin – Mardin Çarşısında Bir Gece 493
59 Mersin – Tarsus'un Bereket Kuşu 503
60 Muğla – Dalyan'ın Kaplumbağa Nöbetçisi 513
61 Muş – Lale Vadisinin Kayıp Nefesi 525
62 Nevşehir – Anne Bak Peri Bacaları Tütüyor 535
63 Niğde – Aladağ'ın Gökyüzü Adımı 542
64 Ordu – Boztepe'nin Rüzgâr Çocuğu 550
65 Osmaniye– Karatepe'de Harika Bir Gün 559
66 Rize – Çayları Hisseden Çocuk 565
67 Sakarya – Bir Damla Sapanca 578
68 Samsun – Bandırma Vapuru'nun En Küçük Yolcusu 586
69 Siirt – Botan'ın Al Yanaklı Kuşu 597
70 Sinop – İnceburun'un Sessiz Feneri 605
71 Sivas – Divriği'nin Taşlardan Doğan Işığı 615
72 Şanlıurfa – Ben Göbeklitepe'de Ne Arıyorum 625
73 Şırnak – Cudi'nin Saklı Tohumu 636
74 Tekirdağ – Üzüm Bağlarının Gülümseyen Çocuğu 646
75 Tokat – Ballıca Mağarasının Yankı Çocuğu 656
76 Trabzon – Sümela'nın Yağmur Tespihi 665
77 Tunceli – Munzur'un Pınarında Yüzen Balık 674
78 Uşak – Karun Hazinesinin İyilik Anahtarı 687
79 Van – Akdamar'ın İnci Gölge Kuşu 698
80 Yalova – Termal Ormanların Buhar Perisi 710

81 Yozgat - Çapanoğlu Çeşka Yeraltı Şehri'ni Keşfediyor 721
82 Zonguldak – Karaelmasın Parlayan Çocuğu 732

1

Önsöz

Her şehir, gökyüzüne kendi duasını yükseltir.

Her çocuk, içinde anlatılmayı bekleyen bir hikâyenin ateşini taşır.

Bu kitap, o duaları duymaya ve o ateşi kelimelere dönüştürmeye dair bir yolculuğun ürünüdür.

Türkiye'nin 81 ilini dolaşırken fark ettim ki şehirler yalnızca yollarla, binalarla ya da haritalarla anlatılamaz. Her biri bir hafıza taşır; sesi, kokusu, suskunluğu ve duasıyla yaşayan birer masal mekânıdır. İşte bu farkındalık, her ile bir hikâye yazma fikrini doğurdu.

Ferdâyıhayâl – Hayâl Manifestosu kapsamında başlatılan **HER İLE 1 KİTAP** projesi; şehirleri çocukların kalbinden okumayı, memleketi iyilikle yeniden anlatmayı amaçlıyor. Bu eser, 81 ilin kendine özgü atmosferiyle harmanlanmış masalvari hikâyelerden oluşuyor.

Her hikâye, bir çocuğun kalbinde filizlenen iyiliğin; bir şehri, bir insanı ve bazen de bir kaderi nasıl dönüştürebileceğini fısıldıyor. İyilik burada büyük sözlerle değil, küçük ama sahici adımlarla anlatılıyor.

Bu kitap, **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli** ve **Değerler Eğitimi** çizgisinde hazırlandı. Çocukların hayal gücünü beslerken; merhameti, paylaşmayı, adaleti ve vicdanı içten bir dille görünür kılmayı hedefliyor.

Dilerim bu hikâyeler, çocukların kalbinde yeni ışıklar yakar.

Ve her şehir, kendi hikâyesiyle yeniden hatırlanır.

Okuyucuya Not

Bu kitap yalnızca çocuklar için yazıldı; ama her yaştan kalbe sesleniyor.

Çünkü iyilik yaşla sınırlı değildir; yalnızca hatırlanmayı bekler.

Okurken bazı sayfalarda kendi çocukluğunuzla karşılaşabilirsiniz.

Bazı hikâyelerde bir şehrin rüzgârı yüzünüze değebilir, bir annenin duası kulağınıza çalınabilir ya da hiç tanımadığınız bir çocuğun kalbindeki ışık içinizde yanabilir.

Bu hikâyeleri aceleyle geçmeyin.

Bazı cümlelerde durun, bazı hikâyelerden sonra sessizliği dinleyin.

Çünkü dua, yankı buldukça tamamlanır; iyilik paylaşıldıkça büyür.

Her hikâyeye ait şarkıya, kitapta yer alan **QR kod** üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sözle başlayan bu yolculuk, müzikle kalbinizde devam etsin istedik.

Hikâyeleri resimli çocuk kitabına dönüştürmek isteyen ya da teşekkür ve iş birliği için iletişime geçmek isteyen belediyeler,

alpermuratkirpik@gmail.com adresi üzerinden bizlere ulaşabilir.

Dilerim bu kitap, bir çocuğun kalbinde küçük bir kıvılcım olur.

Ve o kıvılcım, bir memleketi aydınlatacak kadar büyür.

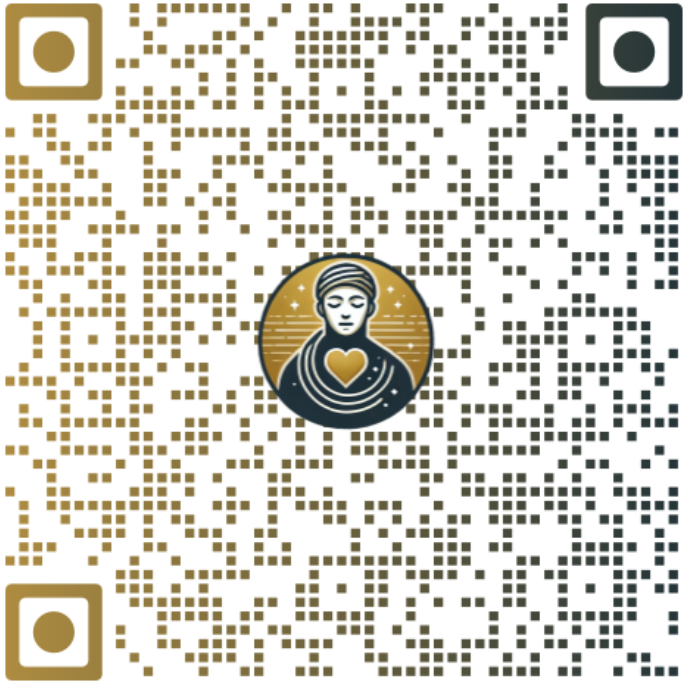

2

Adana – Pamuk Tarlasında Bir Dua

Sıcaklığın bile usulca nefes aldığı bir sabah, Adana'nın pamuk tarlalarının üzerinde pamuklar gibi bembeyaz, incecik bir buğu yükseliyordu; işte o anda, kimsenin tam anlayamadığı bir şey oldu: Sanki tarlanın ortasında, pamukların arasından minicik bir "amin" sesi yükseldi. Bir çocuk duasıydı bu, çok hafifti, rüzgârın omzunda yolunu arar gibiydi, ama duyana kalbinin içinde bir ılık çizgi bırakacak kadar da berraktı.

Bu sesi ilk duyan, on yaşındaki **Yaman** oldu. Gözleri merakla parlayan, saçları yaz güneşiyle yarışan bir çocuktu Yaman.

Ayakkabıları pamuk kozalarının yapraklarına takılsa da o her sabah olduğu gibi tarlaya koşuyor; her bir kozanın içinde saklı küçük mucizeleri görmeye çalışıyordu.

"Dede!" diye seslendi. "Bak! Sanki biri dua okudu."

Yanında yürüyen **Dede Musa**, Adana sıcağında bile üşür gibi titreyen ama gözlerindeki ışığı hiç kaybetmeyen bir adamdı. Bir ömür toprağı tanımış, yağmurun huyunu çözmüş, rüzgârın fısıltılarını dinlemişti. Gülümsedi:

"Dua bazen dudaktan çıkmaz evlat. Bazen toprak bile dua eder."

Yaman şaşırdı. "Toprak dua eder mi dede?"

"Eder," dedi Dede Musa. "Çünkü toprak Rabbini bilir. Bizden daha sessiz, ama bizden daha derinden bilir."

O anda yine duyuldu o fısıltı:

"**...amin...**"

Yaman'ın gözleri ışıldadı. "Dede, bir şey var burada. Sanki… biri bizi çağırıyor."

Dede Musa elini torunun omzuna koydu. "Hadi bakalım, nazik adımlarla ilerleyelim. Pamukların arasında kaybolmuş bir hikâye olabilir."

İkisi pamukların arasına doğru yürürken pamuklar daha da beyazlaştı sanki. Güneş, onların adımlarının üzerinden bir dua gibi süzüldü. Sıcakta bile huzur vardı.

Tarlanın ortasında, bir pamuk kümesinin içinde, bir avuç ışık parıldıyordu. Küçük, sakin ve utangaç bir ışık. Yaman eğildi. Işık birden titredi ve bir çocuğun sesine benzeyen ince bir sesle konuştu:

"**Ben buradayım.**"

Yaman'ın gözleri büyüdü. "Dede… ışık konuşuyor!"

Dede Musa hiç şaşırmadı. "Konuşturana şaşılır mı evlat?"

Işık yavaşça yükseldi, pamuklara çarpmadan, tüy gibi hafifçe süzüldü.

"Ben," dedi, "bir duadan doğdum. Çok eski, çok temiz bir duadan. Yıllar önce burada yaşayan bir kız çocuğu vardı. Adı **Gülendam'dı**. Bir sabah, bu tarlaya gelip ellerini gökyüzüne açtı:

'**Allah'ım,**' dedi,

'**Bu toprak, bu pamuk, bu emek... hepsi senden. Bize bereket ver.**'

İşte o dua, toprağın kalbine gömüldü. Ben de o duanın ışığıyım."

Yaman büyülenmişti. "Peki neden şimdi görünüyorsun?"

"Çünkü," dedi ışık, "duanın bir devamı var."

Sonra pamuklar arasından hafif bir rüzgâr geçti; sanki tarlanın tamamı bu konuşmayı dinliyordu.

Işık fısıldadı:

"Gülendam'ın duası yarım kaldı."

Yaman'ın yüzünde şaşkınlıkla merak karıştı. "Neden yarım kaldı?"

Işık hafifçe titredi. "Çünkü dua, sadece söylenen söz değil; yapılan işti. Gülendam, büyüyüp şehirden haber olmadan gitti. Duasının son kısmını hiç edemedi. O dua, duayı edenin bir iyiliğiyle tamamlanacaktı. Fakat o iyilik hiç yapılmadı."

Dede Musa derin bir nefes aldı. "Söyle ışık," dedi. "Ne eksik kaldı?"

Işık bir süre sustu. Pamuklar bile sessizleşti.

Sonra söyledi:

"Gülendam, yolda bulduğu bir yetime yardım edecekti. Duasının sonu oydu. Ama o fırsat hiç gelmedi. Şimdi duaların eski sahibini değil, yeni taşıyıcısını arıyorum."

Yaman istemsizce geri adım attı. “Bende ne ışığı var ki? Yetim görmedim bile.”

Işık güldü, pamuk kozaları hafifçe titredi. “Evladım,” dedi, “iyilik illa yetime verilmez. Ama yetimi anlamak için kalbin yumuşak olmalı. İşte senin kalbin yumuşak.”

Yaman yere baktı. “Ben… iyi biri miyim, bilmiyorum.”

Dede Musa diz çöküp Yaman’ın gözlerinin içine baktı. “Evlat, iyi insan olduğunu bilmezsin. Ama içindeki iyilik seni dürter durur. Bu bile yeter.”

Yaman’ın gözleri nemlendi.

İçindeki saklı cesaret yavaşça kabardı.

Işık birden parlaklaştı. “Sen,” dedi, “Gülendam’ın duasını tamamlayacaksın. İyiliğin ne olduğunu kalbinle bulacaksın. Çünkü dua bir yolculuktur; bazen başka birinin kalbinde tamamlanır.”

O günden sonra Yaman’ın içinde bir sıcaklık dolaşmaya başladı. Her sabah pamuk tarlasına gidiyor, ışığın sesi olmadan bile onu hissediyordu.

Bir sabah tarlanın kenarında bir çocuk gördü. Yabancı bir çocuk. Üstü başı toz içindeydi. Ayakkabılarından biri bile yoktu. Yaman yavaşça yaklaştı.

“İyi misin?” diye sordu.

Çocuk utangaçça başını eğdi. “Kayboldum,” dedi. “Ailem bir yere gitti, ben onları bulamadım.”

O anda Yaman’ın göğsünde bir sıcaklık yükseldi. Sanki pamukların arasında saklanan ışık ona yeniden dokundu.

Yaman çocuğun elini tuttu. “Gel,” dedi. “Dede Musa seni bulur.”

Dede Musa çocuğu görünce yüzündeki kırışıklıklar arasında kocaman bir şefkat açıldı. Çocuğu suyla, yemekle, gölgeli bir

yerle buluşturdu. Sonra çevre köylerle konuşarak ailesini aradı. Günün sonunda, ağlamaklı bir anne koşarak geldi, çocuğunu kucakladı.

Yaman'ın gözleri doldu. Annenin yüzündeki sevinç, bir pamuk tarlasının tamamını aydınlatacak kadar güçlüydü.

Tam o anda pamukların arasından tanıdık bir ışık yükseldi.

Yaman şaşkınlıkla baktı:

"**Sen... geri döndün!**"

Işık ince bir sevinçle doluydu.

"**Dua tamamlandı,**" dedi.

"**Gülendam'ın bırakmak zorunda kaldığı iyilik, senin kalbinde büyüdü.**"

Işık hafifçe döndü, pamukların üzerinde bir selâm gibi süzüldü.

"**Artık ben toprağa döneceğim,**" dedi.

"**Çünkü tamamlanan dua, toprağın bereketine karışır.**"

Yaman'ın içi birden burkuldu. "Gitme… Lütfen."

Işık yumuşak bir sesle cevap verdi:

"**Ben gitmiyorum evlat. Dua edenlerin kalbine yerleşiyorum. Bende ışık bitti sandın, ama asıl ışık sende büyüyor.**"

Yaman'ın gözleri doldu. Dede Musa torununun başını okşadı.

"Evlat," dedi, "iyilik bazen pamuk gibidir. Elinle toplarsın ama yüreğinde birikir."

Işık son kez parladı.

Adeta gökyüzüne bir amin yazdı.

Ve pamuk tarlası, o akşamüstü bir düğün bahçesi gibi aydınlandı.

O günden sonra Yaman, her sabah pamukların kokusunu içine çekerken, içinde büyüyen o beyaz ışığı hissederdi. İyilik yapmak için büyük şeyler beklemek gerekmediğini öğrendi: Bir kuşu

sudan kurtarmak, bir yaşlıya su vermek, bir çocukla ekmeğini paylaşmak…

Hepsi bir duanın parçasıydı.

Adana'nın sıcağında, pamukların gölgesinde, o beyaz tüyler gibi hafif, dua gibi derin bir hakikat vardı:

"İyilik, toprağa düşen bir dua tohumudur. Ve her çocuk, o tohumu büyütmeye muktedirdir."

Ve Yaman büyüdükçe, pamuk tarlasında duyduğu o ilk "amin" sesi, hiç ama hiç kaybolmadı.

3

Adıyaman – Nemrut'un Gölgesindeki Küçük Işık

Bir sabah, Nemrut Dağı'nın taş devlerinden biri, rüzgâra fısıldayarak kaybolan bir sırrı aradığına inanan küçük bir çocuğu görmüş gibi sarsıldı.

Adıyaman'ın o yumuşak, tütsü kokulu sabahlarında yaşayan bu çocuk, adı **Mirza** olan, gözleri her şeye ilk kez bakıyormuş gibi parlayan, kalbi dualarla ısınmış bir çocuktu. Annesi ona "Gün doğarken edilen dua, taşların bile kalbine işler," derdi. Babasıysa "İyilik, dağda bir mum yaksan bile yol bulur," diye eklerdi.

Mirza o sabah, her zamanki gibi evlerinin önündeki ceviz

ağacına selam verip yola çıktı. Ama bu kez farklı bir şey oldu: Yerde, hiç ışık almaması gereken bir gölgede, **minicik bir parıltı** kıpırdadı. Bir ateşböceği kadar küçük, bir inci tanesi kadar solgundu; ama kendi etrafında sanki bir dua gibi titreşiyordu.

Mirza eğildi.

"Işık, sen neden gölgede yanıyorsun?" diye fısıldadı.

Işık hafifçe dans etti. Sanki cevap vermek istiyor ama dili yokmuş gibiydi. Mirza onu avuçlarına aldı; sıcak değildi ama insanın içine işleyen bir huzur yayıyordu.

O an rüzgâr, Nemrut'un zirvesinden ileri bir sır taşıdı. Rüzgâr bazen esmez ya, sanki yürür… işte öyle yürüyerek geldi.

"Şşş… Küçük ışık kaybolmuş," dedi rüzgâr.

Mirza şaşırdı.

"Kaybolmuş mu? Işık nasıl kaybolur?"

Rüzgâr:

"Evini bulamıyor. Her ışığın bir yuvası vardır. Kiminki dua, kiminki gönül, kiminki de bir iyiliktir," dedi.

Mirza'nın içi cız etti. Hem merak hem de yardım etme isteği, kalbinde bir dere gibi aktı.

"Ben onun yuvasını bulurum," dedi kararlı bir çocuk sesiyle.

Böylece yolculuk başladı.

Mirza, küçük ışığı avucunda saklayarak Nemrut Dağı'na doğru yürüdü. Yazın bile serin olan o yollarda kekik kokusu, rüzgârın taşıdığı eski hikâyeler ve taşların arasında saklanan minik kertenkeleler vardı.

Yol boyunca karşısına üç tuhaf şey çıktı:

Birincisi, elinde tespihiyle kendi kendine homurdanan yaşlı bir kaplumbağa.

"Evlat," dedi, "bazı ışıklar kalbi arar. Kalbi bulursan yolu da

bulursun."

Mirza tebessüm etti. "Ben kalbimin sesini duyuyorum."

Kaplumbağa başını salladı. "Öyleyse doğru yoldasın."

İkincisi, Nemrut'un eteklerinde yaşayan, her sabah gölgeyi topladığını iddia eden yaşlı bir dede. Ciddi ciddi elindeki süpürgeyle gölgeleri bir çuvala süpürüyordu.

"Evladım," dedi, "Işık gölgesiz olmaz. Gölge de ışığın varlığının delilidir. Sakın karanlıktan korkma. Karanlık bazen sadece ışığın dinlendiği yerdir."

Üçüncüsü, göğsünde minicik bir taş parçası taşıyan bir keçi. Keçi taşını yere bıraktı, taş birden ışığa benzeyen bir ses çıkardı—sanki dua ediyormuş gibi.

Keçi: "Yükünü hafiflet, evlat. Işıkları yuvasına götürmek kolay olur."

Mirza hem güldü hem düşündü. "Keçinin taşı dua ediyor," diye içinden geçirdi. Ama çocuk kalbi böyle şeylere şaşırmaz; çünkü bilir ki Allah dilerse taş bile konuşur.

Zirveye vardığında güneş batmak üzereydi. Heykellerin dev gölgeleri uzayıp uzayıp toprağın kalbine değiyordu. Mirza, elini açtı. Küçük ışık titredi.

Rüzgâr, yeniden konuştu:

"Evini hatırlıyor ama bir şey eksik."

Mirza düşündü. Sonra mırıldanmaya başladı:

"Bismillah…"

O an küçük ışık büyüdü, büyüdü… göğsüne sığmayan bir huzura dönüştü. Fakat alev gibi değildi; kimseyi yakmıyor, fakat her şeyi aydınlatıyordu.

Mirza bunu görünce anladı:

"Işığın yuvası dua imiş."

Işık, Nemrut'un dev taşlarının yüzlerine değdi. Yüzler daha

sıcak göründü. Rüzgâr tatlı bir ezgiyle esti. Kuşlar kondu. Dünya bir anlığına süt gibi bir huzura büründü.

Sonra ışık göğe yükseldi—çocukların kalbinde yaşayan o görünmez lambaların yanına.

Mirza ise sessizce fısıldadı:

"Ben seni bulmadım. Sen beni buldun, küçük ışık."

O gün eve dönerken annesi ona cevizli pekmez sürdü ekmeğin üzerine. Babası başını okşayıp,

"İnsan ışığını kaybedince dua eder, bulunca şükreder," dedi.

Mirza gülümsedi.

Çünkü artık biliyordu:

Her dua, kaybolmuş bir ışığın yuvasını bulması için açılan bir kapıdır.

Ve o kapı, her çocuğun kalbinde zaten açıktır.

4

Afyonkarahisar – Haşhaş Tanelerinin Sırrı

Bulutlar o sabah Afyonkarahisar'ın üstünde öyle yumuşak ve öyle sessiz süzülüyordu ki, sanki gökyüzü bir şey fısıldamak üzere eğilmişti: "Bugün sırlar açılacak…"

Küçük Mehmet bu fısıltıyı gerçekten duyduğunu sandı. Zaten o, gökyüzünün bazen konuştuğuna inanırdı; bulutların tutam tutam pamuk şekeri değil de sabırla yazılmış mektuplar olduğuna… O sabah evlerinin avlusuna çıkar çıkmaz gözü bahçenin en köşesindeki haşhaş tarlasında parlayan minik tanelere takıldı. Bir anlığına taneler sanki yerlerinde duruyor değil, nefes alıp veriyorlardı.

"Bir şey oluyor…" dedi kendi kendine, kalbi merakla kıpırdayarak. Bir hikâyenin henüz yazılmamış başlangıcı gibi hissetti. İçinde hem güvenli bir sıcaklık hem de tatlı bir bilinmezlik vardı.

Mehmet'in köyü Afyonkarahisar'ın kıvrımlı yolları arasında saklı, taş evleri kırlangıç yuvaları gibi dizili, sabah namazının ezanıyla uyanan insanlarla dolu, iri gövdeli ceviz ağaçları kadar sağlam bir yerdi. Her evin önünde bir sedir, her sedirin üstünde bir hatıra, her hatıranın içinde de bir dua bulunurdu. Köyde herkes birbirini tanır, çocuklara "aman emanete sahip çıkın" diye nasihat ederdi; çünkü bu topraklarda haşhaş tohumu bile bir emanetti.

Ama hiç kimse, tanelerin içinde bir sır sakladığını bilmiyordu.

Mehmet hariç.

Aslında o bile bilmiyordu. Sadece hissediyordu.

O sabah tarlaya doğru yürüdüğünde gölgeler bile daha ince görünüyordu. Güneş henüz tam yükselmemiş, hava serin, toprak mis gibi kokuyordu. Yanında her zamanki gibi minik yoldaşı vardı: Pıtırtı isimli, gözleri zeytin tanesi gibi parlayan, kulakları iki yana sallanan minik tavşanı. Pıtırtı çoğu zaman normal bir tavşan gibi davranırdı ama bazen… garip davranırdı. Mesela bir keresinde gökyüzünden düşen kuru bir yaprağı dakikalarca inceleyip ardından toprağın üzerine hafifçe vurmuş, sonra da Mehmet'e bakarak başını iki kez sallamıştı. Mehmet bunun ne anlama geldiğini asla çözememişti ama tavşanın bir bildiği olduğuna artık emindi.

İşte o sabah da Pıtırtı haşhaş tarlasının ortasında durdu, burnunu iki kere titretip, tanelerin bulunduğu yere zıplayarak Mehmet'e bir şey göstermek ister gibi baktı.

Mehmet eğildi.

Ve gördü.

Haşhaş kozasının tam ucunda minicik bir ışık titreşiyordu. Bir yıldız parçası gibi… bir duanın yeryüzüne düşen en son kelimesi gibi… tarif edilemeyecek kadar narin bir ışıltı.

Bir anda içinden bir ürperti geçti. Fakat bu ürperti korkudan değil, bir mucizeye tanıklık ederken insanın kalbinde oluşan o güzel titreşimdendi.

Pıtırtı tekrar zıpladı ve Mehmet'i tarlanın biraz daha derinine çağırdı.

Çocuk ilerledikçe tanelerin içindeki ışıklar yavaş yavaş çoğalmaya başladı. Bazıları sanki göz kırpıyor, bazıları minicik ateşböcekleri gibi yanıp sönüyordu. Fakat en tuhafı, ışıkların ritmik bir şekilde parlamasıydı… tıpkı kalp atışı gibi.

O sırada Mehmet'in arkasından yumuşak bir ses duyuldu:

"Haşhaş tanelerinin sırrıyla tanışıyorsun, öyle mi?"

Dönen Mehmet, dedesi Ali Osman'ı gördü. Dedesinin sakalları sabah ışığında gümüş gibi parlıyor, gözleri ise sanki yılların derinliğinden gelen hikâyelerle dolu bir kuyu gibi duruyordu.

"Dede… bunlar neden böyle parlıyor?" diye fısıldadı Mehmet.

Ali Osman gülümsedi.

"Onlar parlamıyor, sen görüyorsun evlat. Herkes göremez. Sır, gözde değil; kalpte başlar."

Mehmet şaşkındı. "Ama… neden ben?"

"Çünkü kalbin temiz, niyetin berrak. İnsanın içinde kötülük olmadığında, bazı şeyler ona kendini gösterir."

Dede, yavaşça eğildi ve bir haşhaş tanesini avucuna aldı. Işık bu kez daha sönük yanıp söndü.

"Bu topraklarda yıllardır bir inanış vardır," dedi. "Derler ki, her haşhaş tanesinde bir dua gizlenir. İnsanlar taneleri eker,

biçer, öğütür… ama duaları görmezler. Çünkü dua görünür bir şey değildir. Fakat bazı çocuklar… bazı tertemiz kalpler… duanın ışığını fark eder."

Pıtırtı hafifçe havaya zıpladı. Sanki "evet, evet!" der gibi.

Mehmet, tanelere bir kez daha baktı. Artık korku değil, büyük bir merhamet hissetti.

"Peki bu dualar ne diyor dede?"

"Şimdilik sadece fısıldıyorlar. Ama onların sesini duymak için kalbini tamamen sessizleştirmen gerekir. Rabbimizin rızasını gözeten her kalp, bir gün bu fısıltıyı anlar."

Mehmet, göğsünün ortasında yumuşak bir sıcaklık hissetti.

Fakat her hikâyede olduğu gibi bu hikâyede de bir karışma zamanı vardı. Akşama doğru köyün üzerinde garip bir rüzgâr esmeye başladı. Rüzgâr kuru değil, telaşlıydı; sanki bir haber taşıyordu. Gökyüzü bir anda ağırlaştı. Bulutlar sanki daha hızlı yürümeye başladı.

Mehmet'in içi sıkıldı.

Dedesine baktı. Ali Osman'ın yüzündeki gülümseme biraz sönmüş, bakışları uzaklara dalmıştı.

"Dede… bir şey mi olacak?"

"Evet evlat. Rüzgâr sırları sever. Sır olan her şey rüzgârı da çeker. Tanelerin ışığı bugün görünür olduysa, bu rüzgâr onları test etmek için gelir."

Mehmet ne demek istediğini anlayamadı.

Tam o sırada tarlanın bir köşesinden fısıltılar yükselmeye başladı. Haşhaş tanelerinin parıltısı artıyor, sanki birbirine sesleniyordu. Pıtırtı kulaklarını dikti, korku ve kararlılık karışımı bir tavır aldı.

Bir anda rüzgâr sertleşti ve tarlanın içinden bir hortum gibi dönmeye başladı. Fakat bu hortum tozdan değil; ışıktan

oluşuyordu.

Mehmet geri çekildi, ama dedesi sakin bir şekilde elini torununa uzattı.

"Korkma. Sırlar seni sınamaya gelmez. Seni tamamlamaya gelir."

Işık hortumu tanelerin tam üzerinden geçerken taneler teker teker havaya yükselmeye başladı. Havada asılı kalan her taneden incecik sesler duyuluyordu. Sanki binlerce çocuk aynı anda dua ediyordu:

"Kalbini temiz tut…"

"Mazluma merhamet et…"

"Sabreden kazanır…"

"İyilik kapı açar…"

Bu sesler Mehmet'in kulaklarından içeri girip doğrudan kalbine dokunuyordu. İçinde tarif edilemez bir huzur oluştu.

Birden hortumun içinden parlayan büyükçe bir tanecik belirdi. Bu, diğerlerinden daha güçlü ışıyordu.

Dede Ali Osman, yüzünü göğe kaldırdı.

"Bu, senin nasibin evlat."

Tanecik yavaşça Mehmet'in avucuna indi. Çocuk avucunu kapattığında ışık hafifçe titreşip sonra içeri doğru çekildi.

Mehmet şaşkındı. "Dede, bu ne?"

"Bir hatırlatma. İnsan bazen unutur. İyi olmayı, sabretmeyi, şükretmeyi… İşte bu tanecik, kalbin unuttuğunda sana bir ışık yakacak. Rabbimizin kula verdiği küçücük ama çok kıymetli bir emanet gibi düşün."

Rüzgâr bir anda kesildi. Işık hortumu dağıldı. Taneler yeniden yerlerine döndü. Gökyüzü tekrar yumuşak bir maviye büründü.

Pıtırtı derin bir nefes aldı.

Mehmet de öyle.

Akşam olunca Mehmet elindeki taneciği odasının en sessiz köşesine koydu. Ona bakarken içinden sessiz bir dua yükseldi:

"Allah'ım, kalbimin ışığını eksik etme."

O gece uykuya dalarken Afyonkarahisar'ın üzerinde yine pamuk gibi bulutlar dolaşıyordu. Sanki gökyüzü bu kez şu sözleri fısıldıyordu:

"Sır artık sende, evlat. Işığı sakla, paylaş, büyüt."

Mehmet gözlerini kapattı. İçinde bir sıcaklık, bir yumuşaklık, bir güven vardı. Ve biliyordu:

Bazı sırlar büyüdükçe değil, paylaşıldıkça anlam kazanır.

Ve o, artık bu sırrın bir parçasıydı.

5

Ağrı – İshak Paşa'nın İlginç Lambası

Ağrı Dağı'nın sabahı beyaza kesmişti, ama o sabah, karın içinde bir ışık vardı ki sanki güneşten önce uyanmış, dağın sessizliğine tatlı bir sır bırakmıştı. Yusuf, avuçlarına aldığı sıcak nefesi cama üfleyip buğuyu silerken, ufukta beliren o ışığın kıpırtısını görünce kalbi bir kuş gibi pıtırdatmaya başlamıştı. Sanki birisi, karın üzerine incecik bir çizgi çekmiş, o çizgiyi de altından bir iple güne bağlamıştı. Yusuf daha önce böyle bir şey görmemişti.

Her sabah olduğu gibi İshak Paşa Sarayı'nın avlusuna doğru yürüdü. Köşeleri sert ama ruhu yumuşak bu taş yapı, kasabanın çocukları için hem bir oyun yeri hem de eski bir masal

kitabıydı. Yusuf içinse başka bir anlamı vardı: Dedesinin anlattığı hikâyelerin gölgesi burada dolaşır, taşların arasında esen rüzgâr bile dua gibi tınlardı.

Tam avlunun içine adım atmıştı ki, birden, duvarın dibindeki eski bir taşın altından tuhaf bir ses duydu:

— Pıt! Pıt! Beni buldun sanırım.

Yusuf irkildi. *Taş konuşmaz ki... yoksa konuşur mu?* Etrafına baktı ama kimseler yoktu. Eğilip taşı kaldırınca altında pırıl pırıl duran minicik bir lamba gördü. Avuç içine sığacak kadardı ama camı öyle parlaktı ki sanki içine çökmüş güneş parçacıklarıyla doluydu.

Yusuf lambayı eline alınca ses yine duyuldu:

— Oh! Nihayet biri beni duydu. Ben İshak Paşa'nın lambasıyım.

Yusuf şaşkınlığını saklamaya çalışsa da yüzündeki ifade pek izin vermiyordu.

— *Lamba konuşur mu hiç?* diye mırıldandı.

— Konuşurum elbette dedi lamba, *ama sadece kalbi merakla atan çocuklar duyabilir beni. Yetişkinler duymaz; onların kalbi biraz fazla meşguldür.*

Yusuf gülümsedi. İçinde usulca bir sıcaklık belirmişti. Kendini tuhaf ama bir o kadar da güvenli hissediyordu.

— Benim adım Nûr-i Kıssa dedi lamba.

— "Ne güzelmiş… Peki neden taşın altındaydın?"

— Çünkü saklanmam gerekiyordu. Sarayın sırrını koruyorum. Ama artık saklanmaktan sıkıldım. Bir süreliğine dışarı çıkmak istedim. Ve galiba seni bekliyordum.

Yusuf lambayı cebine koydu. İçeri doğru yürürken kar taneleri sessizlik içinde avluya düşüyor, her biri yere değdiğinde sanki küçük bir "tık" sesi çıkarıyor, sanki dünya yeni bir sayfaya geçiyordu. Lamba, cebinde hafif bir ılık döngü halinde yanıp

sönüyordu.

İshak Paşa Sarayı'nın geniş avlusuna çıktıklarında, rüzgâr merdivenlerin kıyısında minik girdaplar çiziyordu. Sarayın duvarları yüzlerce yıllık hikâyeleri anımsatır gibi titriyordu. Yusuf dedesinin anlattığı sözleri hatırladı: *"Bu taşlar sadece taş değildir Yusuf'um, bazen dua taşlaşır, bazen umut. Yeter ki kulaklarını açıp dinlemeyi bil."*

Lamba hafifçe konuştu:

— Biliyor musun Yusuf, bu sarayın içinde bir zamanlar ışığın saklandığı bir oda vardı. Ve o oda şimdi kayıp.

— "Kayıp oda mı olur?"

— Olur. Emaneti hatırlamayanlar varsa, o emanet kendini saklamayı bilir.

Yusuf'un merakı iyice kabardı.

Lamba devam etti:

— Bu oda çok eskiden dünyanın başka köşelerinden gelen misafirlerin ağırlandığı bir yerdi. Her gelen yanında bir ışık getirir, bir dua bırakırdı. O yüzden biz ona 'Niyetler Odası' derdik. Ama zamanla insanlar bu odayı unuttu. Şimdi odaya giden kapı görünmez. Yalnızca kalbi temiz, niyeti güzel biri yaklaşırsa kapı kendini gösterir.

— "Ben görebilir miyim?"

— Deneyebilirsin. Ama önce niyetini bulman gerek.

Yusuf duraksadı. "Niyetimi?"

— Evet. Bu yolculuk neden? Neyi arıyorsun? İyiliği mü mü, bilgiyi mi, yoksa sadece merakı mı?"

Yusuf düşündü. Kar taneleri nefesine karışıyor, göğsünde bir sıcaklık büyüyordu.

— "Sanırım… ışığı arıyorum. İnsanların içindeki olanı. Dedem hep 'iyilik bir parça ışık bıraktığında çoğalır' derdi. Belki de onu bulmak istiyorum."

Lamba memnuniyetle titreşti.

— O halde yürüyelim.

Sarayın iç koridorlarına girdiler. Duvarlardaki taş oyuklar ince bir gölge oyunu oynuyor, tavan yükseklerde bir dua teli gibi titriyordu. Lamba Yusuf'un cebinde hafif hafif ısınıyor, sanki yön gösteriyordu. Birkaç koridor geçtiler, birkaç merdiven çıktılar… Sonra lambanın sesi fısıldayarak duyuldu:

— Tam burada. Dur.

Yusuf durdu. Duvarın sıradan bir taş duvar olduğunu düşünüyordu, ama lambayı çıkardığında taşların yüzeyinde ince bir çizgi belirmeye başladı. Gözlerinin önünde kapı şekillendi: önce bir kemer, sonra iki kanat, sonra kapının tam ortasında zarif bir hatla yazılmış bir kelime: *Niyet*.

Kapı yavaşça aralandı.

İçeri girince Yusuf hayretle nefes aldı. Oda, dışarıdan küçük görünüyordu ama içerisi genişti. Duvarlarda yüzlerce küçük lamba asılıydı; kimi titrek, kimi parıldayan, kimi hafifçe sönmüş gibi. Ortada yuvarlak bir havuz vardı. Havuzun içinde su değil, ışık vardı—bembeyaz, incecik kıvılcımlar halinde hareket eden bir ışık.

— Burası… insanların niyetlerinin yansıdığı oda dedi Nûr-i Kıssa.

— Her lamba bir insana ait. İyi niyet parıldar, kötü niyet dumanlanır, karışık niyet titrer. Yıllardır kimse burayı hatırlamadı. Bu yüzden pek çok ışık küsmüş gibi.

Yusuf lambalara bakınca bir tanesinin neredeyse sönük olduğunu gördü.

— "Bu neden böyle?"

— Sahibi uzun zamandır kalbini karartıyor olabilir… ya da umut etmeyi unutmuştur.

Yusuf, içindeki iyi olma isteğinin nasıl büyüdüğünü hissetti. Bir çocuğun yüreği, çoğu zaman bir sırra yetişkinlerden önce dokunur. Yusuf o sırra hafifçe dokundu.

— "Peki… bu ışıklar nasıl parlar yeniden?"

— Bir niyet tazelenirse. Bir iyilik yapılırsa. Bir kalp tekrar hatırlarsa. Çok değil; sadece bir kişinin içten söylediği bir 'Elhamdülillah' bile yeter.

Yusuf başını salladı. Lambaları tek tek dolaştı, elini onların altındaki taşlara koydu. Sanki her bir taşın içinden küçük bir hikâye geçiyordu parmaklarına. Sonra ortadaki ışık havuzuna baktı.

— "Ben niyetimi getirdim," dedi. "Işığı bulmak, iyilik yapmak için."

Lamba nazik bir sesle konuştu:

— O halde elini havuza uzat.

Yusuf avuçlarını uzattı. Işık, parmaklarının arasından ince bir tül gibi süzüldü. Bir sıcaklık yükseldi, göğsüne yerleşti. Sonra havuzdan bir kıvılcım kopup Yusuf'un avucunda bir minicik ışık damlasına dönüştü.

— "Bu… benim mi?"

— Evet. Senin niyetinin ışığı bu. Onu taşı. Ne kadar iyi olursan, o kadar büyür. Tek bir çocuğun niyeti bile bir odayı uyandırabilir. Seninki uyandırmaya başladı bile…

Gerçekten de odadaki lambalar birer birer hafifçe parlamaya başlamıştı.

Derken bir sarsıntı oldu. Oda hafifçe titredi. Lamba uyarır gibi konuştu:

— Gitme zamanı. Uzun süre kalırsan oda yeniden kaybolur ve seni de saklar.

Yusuf hızlıca kapıya yöneldi. Kapıdan çıktığında arkasındaki çizgiler yavaşça silindi. Duvar yeniden sıradan bir duvar

oluverdi.

— "Peki seni tekrar görebilecek miyim?" diye sordu Yusuf.

Nûr-i Kıssa sakin bir sesle cevap verdi:

— Ben hep buradayım. Ama her gün konuşmam. İnsan kalbi bazen kalabalık olur. Kalabalıklar suskunluk ister. Ama sen merak ettiğin sürece, iyi niyet taşıdığın sürece, ben hep bir yerlerde kıpırdarken olacağım.

Yusuf lambayı taşın altına geri koydu. Lamba son kez hafifçe yanıp söndü:

— Işığını kaybetme Yusuf. Işığı olan, yolu da bulur.

Yusuf o gün eve dönerken kar hâlâ yağmaya devam ediyordu, ama artık her kar tanesi ona başka bir şeyi hatırlatıyordu: İnsan kalbi de kar taneleri gibi; temiz düşüncelerle düştüğünde dünya aydınlanır.

Evine girdiğinde annesi çorba koyuyordu. Yusuf'un yüzündeki o parlaklığa baktı:

— "Bir şey mi oldu evlat?"

Yusuf hafifçe başını salladı.

— "Sadece… bugün içimde küçük bir ışık uyandı anne."

Annesi gülümsedi, saçlarını okşadı. Yusuf ise fark ettirmeden avucunu bağırsak bir sıcaklıkla kapadı. Niyetinin ışığı hâlâ oradaydı: küçücük ama umut dolu.

Ve İshak Paşa Sarayı'nın görünmez kapısının ardında, Niyetler Odası'nın lambaları yıllar sonra ilk kez yeniden hafif bir şarkı gibi parıldıyordu.

6

Aksaray – Ihlara Vadisinin Sessiz Adımı

Ay güneşle vedalaştığı sırada, Ihlara Vadisi'nin serin kayalıklarının arasından incecik bir ses yükseldi: Sanki biri, vadinin duvarlarına gizli bir kapı çizmeye çalışıyordu. Bu ses, yaprakların tıngırtısı ya da kuşların ötüşü gibi tanıdık değildi; daha çok, rüzgârın taşlara bir sır fısıldaması gibiydi. Ve işte tam bu anda, küçük Alim'in merakı, kalbiyle birlikte heyecanla kıpırdadı.

Alim, dokuz yaşında, gözleri çakıl taşları kadar parlak, meraklı bir çocuktu. Dedesiyle birlikte Aksaray'ın Ihlara Vadisi'ne yakın bir köyünde yaşıyordu. Dedesinin adı Mehmet Dede'ydi; sakalı ak, sesi sakin, elleri sıcak bir adamdı. Alim, dedesiyle

doğayı dinlemeyi, taşların, ağaçların ve suyun kendi dillerinde söyledikleri gizli hikâyeleri anlamaya çalışmayı çok severdi.

O akşam, Ihlara Vadisi Morbulut Kuyusu'nun üzerinde hafifçe titreyen mavi bir ışık, Alim'in dikkatini çekmişti. Güneş batmış, köyün yanık kavaklarının arasına sessizlik yerleşmişti. Mavi ışık, normal bir ışık gibi sabit durmuyor; suya düşen ay yansıması gibi hafif hafif eğilip bükülüyordu.

"Dede, bak… Vadiye doğru bir şey parlıyor," dedi Alim, şaşkınlığını gizleyemeden.

Mehmet Dede gözlerini kısmış, uzaklıktaki ışığı incelemişti.

"Hmmm… Bu vadinin sürprizleri bitmez evlat. Bazen bir taş parlar, bazen bir kuş, bazen de bir kalp. Ama her ışık, senin ona neyle baktığını gösterir."

Bu cümlenin ne demek olduğunu Alim tam anlamamıştı, ama dedesinin bu tür sözleri her zaman bir şeyin başlangıcı olurdu. O gece yatağa uzandığında, aklında hep o ışık vardı. Gözlerini kapadığında, ışık mavi değil; sanki içinde bir dua taşıyan küçük bir kandil gibi beyaz parlıyordu.

Ertesi sabah güneş doğar doğmaz, Alim dedesinden izin aldı ve vadiye doğru koştu. Toprak, sabahın serinliğinde hâlâ gölgeleri tutuyordu. Ağaç dallarından sabah kuşları "günaydın" melodileri dökülüyordu. Alim, vadinin girişine ulaştığında mavi ışık yoktu. "Yoksa sadece bir rüya mıydı?" diye düşündü. Ama içinden bir ses, gördüğünün gerçek olduğunu fısıldıyordu; tıpkı mavi ışığın fısıldadığı gibi.

Vadinin yamacındaki eski taş merdivenleri inerken, suyun sesi daha güçlü duyulmaya başladı. Melodisi, insanın içindeki telaşı alıp götüren bir tını gibiydi. Alim derin bir nefes aldı. Ihlara Vadisi hep böyleydi: Adımladıkça insanın kalbini hafifletir, zihnini serinletir, ruhunu yumuşatırdı.

Ancak o gün vadinin içinde beklenmedik bir şey vardı.

Ağaçların arasında küçük bir çoban keçisi belirdi. Kulağından kırmızı bir tül sallanıyordu. Gözleri sanki insan gözleri kadar anlamlıydı.

Keçi Alim'e doğru ilerledi. Sanki "Beni izle" der gibi başını eğdi.

"Merhaba küçük keçi… Bir yere mi gidiyorsun?" diye sordu Alim gülerek.

Keçi, ayaklarıyla hafif hafif toprağı tıklatıp döndü. Sonra yavaşça yürümeye başladı.

Alim, içindeki merak ışığıyla onu izlemeye karar verdi.

Keçi, dar bir patikaya giriyor, ardından kayaların arasındaki gizli bir geçitten aşağı doğru iniyordu. Alim de dikkatle peşinden ilerledi. Birkaç adım sonra, vadinin iç yan duvarlarında hiç fark etmediği bir kapı çizgisi fark etti: Taşlar arasında ince bir oyuk, sanki içeri doğru nefes alıyordu.

Keçi o ince oyuktan içeri süzüldü.

Alim de cesaretini toplayıp peşinden girdi.

Bir anda her yer mavi bir ışıkla doldu.

Dün gece gördüğü ışığın aynısı!

Ama bu sefer çok daha güçlüydü; sanki kalbinin en derininde bir yeri aydınlatıyordu.

İçerisi geniş bir mağaraya açılıyordu. Duvarlarda eski çizimler vardı: kuşlar, nehirler, insanlar, dağlar… Ama aralarında bir çizim, diğerlerinden daha canlıydı—bir ayak izi. Küçük, sade bir ayak izi.

Alim, ayak izine yaklaştı. Ayak izinin etrafı hafifçe parlıyor, mağaranın içindeki havayı ısıtıyordu.

"Bu ne acaba?" diye fısıldadı.

Bir anda mağaranın içinden yaşlı, yumuşak bir ses duyuldu. Sanki suyun içinden konuşuyordu.

"O iz, vadinin Sessiz Adımı'dır."

Alim şaşkınlıkla döndü. Arkasında kimse yoktu. Ses, kayaların içinden gelmiş gibi duyulmuştu.

"Ben korkutmak istemem evlat," dedi ses. "Sadece seni bekliyordum."

Alim yutkundu, ama tuhaf bir şekilde korkmuyordu.

"Benim adım Hıfzu'l-Vadi… Vadinin hafızasıyım," dedi ses. "Senin kalbin bu ışığı duyabilecek kadar temiz."

Alim'in gözleri büyüdü. "Işık dün gece göründü. Onu ben mi çağırdım?"

"Hayır," dedi yumuşak ses. "Sen onu görmeyi seçtin."

Alim'in içi biraz daha ısındı. Keçi yanına yaklaşıp başını Alim'in bacağına sürttü. Sanki "Korkma, buradayım," diyordu.

"Söylesene," dedi Alim. "Bu ayak izi kimin?"

Mağaranın duvarları hafifçe titredi. Parıltı büyüdü.

"Bu ayak izi," dedi ses, "yüzyıllar önce vadiden geçen küçük bir çocuğun izidir. O çocuk, tıpkı senin gibi meraklı, iyi kalpli ve sessiz bir ışık taşırdı içinde. Bir gün kaybolmuş bir kuş yavrusunu aramak için tek başına vadinin bu karanlık kısmına inmişti."

Alim dikkatle dinledi.

"Çocuk ürkekti ama cesurdu. Çünkü içindeki iyilik ona yol gösteriyordu. Ayak izini bıraktığı gün, vadinin taşları onun niyetinin temizliğini duymuş ve izini saklamaya karar vermişti. Ta ki doğru kişi onu bulana kadar."

"Doğru kişi… Ben miyim?" dedi Alim yavaşça.

"Henüz değil," dedi ses. "Ama olabilirsin. Çünkü Sessiz Adım, sahibine hiçbir şey öğretmez; sadece hatırlatır."

"Ne hatırlatır?"

"Bir adımın, bir kalbi iyileştirebileceğini… Bir niyetin, taşlara bile umut verebileceğini… Bir çocuğun sessizce yaptığı iyiliğin, yıllar boyunca ışık olabileceğini."

Alim bu sözleri duyunca kalbinde hafif bir pıtırtı hissetti. Sanki biri oraya minnacık bir kuş yuvası bırakmıştı.

Ses devam etti:

"Dün gece gördüğün ışık, vadideki canlıların dualarıyla uyandı. Çünkü bir süredir vadi sessiz değil; hüzünlü. İnsanlar çiçekleri koparıyor, taşlara isim kazıyor, çöpler bırakıyor. Vadi yoruluyor. Ama vadi gönül kırıklığını bağırarak söylemez; ışığını yavaşça söndürür."

Alim'in içi burkuldu. "Ben… ben ne yapabilirim ki?"

"Bazen tek bir adım çok şey değiştirir. İşte bu yüzden Sessiz Adım sana göründü. Çünkü sen, bir yerden başlamak istersin."

Alim, ışığa doğru ilerledi. Parmak uçlarıyla parlayan ayak izine dokundu. Dokunduğu anda içi titredi—ne acı, ne korku; yalnızca bir sıcaklık. Bir çocuk duasının sıcaklığı.

Keçi hafifçe meledi.

"Peki," dedi Alim kararlı bir sesle, "Vadinin ışığını geri getirmek için ne yapmalıyım?"

"Vadinin çocuklarıyla konuş," dedi hafıza sesi. "Onlara vadinin dilini öğret. Bir yaprağın düşüşüne saygı duyulursa, bir çiçeğin kokusu eksilmez. Bir taşın yerine saygı duyulursa, o taş çocuklara dua eder. İyilik toprağa karışırsa, her adım bir ışığa dönüşür."

Alim başını salladı. "Yapacağım."

Mağaranın içindeki ışık yavaş yavaş soldu. Ses, son bir kez konuştu:

"Unutma evlat… İyilik, gösteriş yapmadan yürür. Sessizdir. Ama izi kalır."

Alim dışarı adım attığında hava çok daha parlak geliyordu. Keçi tekrar başını salladı, sonra patikadan yukarı doğru tırmanmaya başladı. Sanki onu vadinin girişine kadar götürmek istiyordu.

Vadiden çıkınca dedesi onu bekliyordu. Mehmet Dede, torununun yüzündeki ışığı görünce gülümsedi.

"Vadinin sana anlattıkları, yüzüne yazılmış evlat," dedi.

Alim şaşırdı. "Dede… Işığı gördün mü?"

"Görmedim," dedi Dede. "Ama senin kalbindeki değişimi gördüm."

Alim biraz utangaçça güldü. "Dede… Ben bundan sonra vadiyi koruyacağım. Çocuklara da anlatacağım. Taşlara çöp atan olursa uyaracağım. Çiçek koparılmasın diye oyunlar bulacağım. Ihlara'nın sessiz adımını herkes duysun."

Dede torununun saçlarını okşadı.

"İşte gerçek cesaret budur: Küçük bir iyilik yapıp onun büyümesine izin vermek."

O günden sonra Alim, Ihlara Vadisi'nin görünmez küçük rehberi oldu. Köydeki çocukları vadiye götürüyor, "Ağacı okşayalım, kırmayalım," diyordu. Onlara suyun sesini dinletiyor, "Bu su bize dua ediyor," diye açıklıyordu. Taşlara bastıklarında, "Sessiz Adımın izine basmayalım, o iz her iyiliği duyar," diye fısıldıyordu.

Çocuklar başta buna sadece oyun sandılar ama sonra vadinin gerçekten de daha canlı olduğunu hissettiler. Çiçekler kokulu açıyor, kuşlar daha yakın uçuyor, rüzgâr daha şefkatli esiyordu.

Bir gün vadinin girişinde, Alim küçük bir ışık parıltısı daha gördü. Ama bu sefer ışık mavi değil; yağmur sonrası çıkan gökkuşağının içinden sızan bir renk gibiydi. Alim gülümsedi.

"Ben de sana bir iz bırakıyorum Sessiz Adım," dedi. "Ama konuşmuyorum; tıpkı senin gibi sessizce yapıyorum."

Vadi, bu sözü duydu mu bilinmez. Ama o akşam ağaçların yaprakları hafif hafif sallandı ve suyun melodisi biraz daha neşeli aktı.

Dedesi, Alim'in yanına oturdu.

“Evlat,” dedi yumuşak bir sesle, “Her çocuğun dünyaya bıraktığı bir iz vardır. Kimi bunu gürültüyle yapar, kimi sessizce. Ama unutma… Allah sessizce yapılan iyiliği çok sever.”

Alim gözlerini kaldırdı. Gökyüzü morun en güzel tonuna dönüyordu.

“Dede,” dedi, “Ben de sessiz bir iz bırakacağım.”

O günden sonra vadide çiçekler eksilmedi. Sular hep dua taşıdı. Taşlar kırılmadı. Kuşlar yuva kurdu. Ve küçük Alim, her adımında vadinin hafızasında yeni bir iyilik bıraktı.

Aradan yıllar geçti. İnsanlar vadiye geldiklerinde fark etmediler belki, ama bir huzur hissettiler. Sanki görünmeyen bir ayak izi onları koruyordu. Sanki bir çocuk duası taşların arasına sinmişti.

Ve Ihlara Vadisi, Sessiz Adımı hiç unutmadı. Çünkü o adım, bir çocuğun kalbinden çıkan en hafif ışığın bile bir dünyayı değiştirebileceğini göstermişti.

7

Amasya – Yeşilırmak'ın Ninni Söyleyen Balığı

Yeşilırmak'ın kıyısında, sabahın henüz suya düşmemiş ışıklarıyla sessizce uyanan şehirde, bir gün öyle bir ses yükseldi ki, onu duyan herkes bir anlığına nefesini tuttu: Ne rüzgâra benziyordu ne de kuşa; sanki suyun içinden biri yumuşak bir ninni söylüyordu. Kimin söylediğini kimse bilmiyordu, ama melodinin masalımsı kıvrımı, kalplere dokunan sıcaklığı ve insanın içine incecik bir huzur işleyişi bir an bile şüphe bırakmıyordu: Bu sıradan bir ses değildi.

Amasya'da yaşayan küçük Elif, bu sesi ilk duyanlardan biri olmuştu. Bir an önce okula yetişmek için koştururken, kıyıdan

gelen o ninni gibi fısıltı onu durdurmuştu. Suyun kıvrımlarına eğildi, parmak uçlarıyla akıntıya selam verdi, ama hiçbir şey görmedi. Fakat melodinin melodik, dalgalı ritmi yüzüne hafif bir tebessüm düşürdü.

Elif, kalbi yamalı battaniyeler gibi sıcak bir çocuktu. Büyüklerinin dizinin dibindeki masallarla büyümüş, duaların sabahları nasıl tazelediğini öğrenmiş, Amasya'nın akşam ezanında hafifçe titreyen sokaklarına bin bir hayal kondurmuştu. Her şeye bir ruh, her sese bir hikâye yakıştırırdı. Bu yüzden, ninni söyleyen bir balığın olabileceği düşüncesi ona pek de tuhaf gelmedi.

Okul yolunda aklı hep aynı soruda takılı kaldı: *Kim söylüyor bu ninni?*

Ninninin melodisi günler boyunca aynı saatte, sabahın suya düşmeyen ilk ışıklarında duyuldu. Bazen incecik bir sesle, bazen biraz daha yumuşak ama hep aynı huzurla. Amasyalılar fısıltıyla konuşur olmuştu: "Bir türkücü mü gizleniyor?", "Suyun altında yankı mı var?", "Belki de rüzgârın oyunu…"

Ama kimse suya doğru eğilip gerçekten bakmayı düşünmüyordu; suyun içine bakmak cesaret isterdi. Çünkü suyun yüzeyi sessiz görünse de, içinde nice sır barındırdığı bilinirdi.

Elif ise bu cesareti toplamaya niyetliydi.

Günlerden bir gün, okuldan çıkınca çantasını sırtında zıplatıp Yeşilırmak'ın kıyısına indi. Ninni bu kez öğlen saatlerinde duyulmamıştı, ama suyun hafif kıpırtısı, ona bir şey söylemek ister gibiydi. Etrafına baktı; kimse yoktu. Ayakkabılarını çıkarıp ayaklarını serin suya hafifçe daldırdı. Birkaç küçük balık korkup kaçtı. Derken, suyun içinden minik bir gümüş ışık parladı.

Elif irkildi, ama gözlerini kısmadan o ışığa baktı. Çünkü masallarda hep bilirdi: Işık kaçmaması için göz kırpmamalıydı.

O anda suyun içinden incecik, sedef pullu bir balık çıktı; ama sıradan bir balık değil… Gözleri sanki suyun içindeki bütün duaları görmüş gibi yumuşak, yüzgeçleri ise tül perde gibi zarifti. Suyun üzerine çıkınca, kuyruğunu hafifçe salladı ve o meşhur ninninin ilk notasını çıkardı.

Elif'in ağzı şaşkınlıktan aralandı. "Demek… gerçekten sensin."

Balık konuştuğunda sesi tıpkı ninnisi gibiydi, hem masalsı hem de derin:

"Ben Yeşilırmak'ın ninni söyleyen balığıyım, küçük Elif. Adım Serap. Bana sadece çocuklar inanabilir, o yüzden sadece çocukların kalbine dokunurum."

Elif gözlerini kocaman açarak sordu:

"Peki neden ninni söylüyorsun? Suyun içinde neden bir balık ninni söyler ki?"

Serap'ın pulları güneş ışığını yakaladı:

"Çünkü bazen insanlar unutur… Suyun bile kalbinin olduğunu, her şeyin Rabb'in zikriyle yaşadığını, sessiz görünen yerlerde bile şükür ve dua olduğunu… Ben ninni söylediğimde su sakinleşir, şehir huzur bulur, insanların yüreği yumuşar."

Elif bunu o kadar doğal karşıladı ki gülümsedi. "Yani bir çeşit… iyilik balığısın."

"Öyle de denebilir," dedi Serap. "Ama son günlerde sesim kısılıyor. Suyun rengi bulanıklaştı. İnsanlar acele ediyor, birbirine selam vermiyor, suya taş atıp gülüşüyor ama suyun sesini dinlemiyor. O yüzden ninnilerim güçsüzleşti."

Elif'in kalbi minik bir düğüm oldu. "Ben yardım edebilirim."

Serap'ın gözlerinde umut kıpırdadı. "Biliyorum. Çünkü duyduğum ilk çocuk sesiydin. Kalbin suya benziyor; hem akıyor hem yansıtıyor hem de saklıyor."

Ertesi gün Elif, Amasya sokaklarında küçük bir görev

edindi. Kimseye "Bir balığa yardım ediyorum," demedi; çünkü bazı şeyler açıklanınca sihrini kaybedebilirdi. Bunun yerine, Serap'ın istediği gibi, sadece küçük iyilikler yaptı.

Komşusunun bahçesindeki kediyi okşadı. Mahalle bakkalına selamı biraz daha uzun verdi. Okuldaki arkadaşına defterini ödünç bıraktı. Yeşilırmak'ın kıyısındaki çöpleri topladı. Her yaptığı iyilikte, sanki ninninin ince bir notasını duyuyordu.

Üçüncü gün sabahı, ninni daha net duyuldu. Kuşlar bile melodiyi tanıyormuş gibi kanatlarını ritimle çırpıyordu. İnsanlar kulak kabartıyor, gözleri yumuşaklaşıyordu. Ama yine de ninninin tamamı çıkmıyordu; bir yerlerde bir eksiklik vardı.

Elif bu kez su kenarına indiğinde Serap'ı biraz solgun buldu. Pulları eskisi gibi ışıldamıyordu.

"Elif," dedi balık, "ninnim tam değil, çünkü suyun kalbi kırık. Suya kimse hikâyesini anlatmıyor. Oysa su hikâye duymayı sever. İnsanlar konuşmayı, dertleşmeyi unuttu. Belki bir hikâye anlatırsan su yeniden parlar."

Elif şaşırdı. "Ben mi hikâye anlatacağım?"

"Kimsenin anlatmadığını sen anlatırsın," dedi Serap. "Çünkü sen kalbini saklamıyorsun."

Elif dizlerinin üzerine çöktü, ellerini suya yaklaştırdı ve düşündü. Ne anlatmalıydı? Sonra içinden gelen o sıcak sesi buldu ve fısıldadı:

"Biliyor musun, Serap… Ben bazen kendimi çok küçük hissediyorum. Dünyanın büyük telaşları arasında kayboluyormuşum gibi. Ama sonra birinin gülümsemesi, gökyüzünün rengi, dedemin dua edişi bana iyi geliyor. Belki ben de su gibi akabilirim diye düşünüyorum."

Su, hafifçe titreşti. Dalga suyun yüzünü gülümsetti.

Elif devam etti:

"Bazen korkularım oluyor. Ama sonra annemin ninnileri

geliyor aklıma; sesinin titremesi bile güven verir. Senin ninnin de böyle Serap. Belki de herkesin duyduğu bu ninni, kalplerindeki korkuyu hafifletmek içindir."

Serap'ın pulları yeniden parlamaya başladı. "İşte bu! Su senin sözlerini sevdi."

Ve o anda ninni, baştan sona, kesintisiz, büyülü bir akışla yükseldi. Amasya'nın sokaklarına yayıldı; eski konakların pencerelerinden, köprülerin taşlarından, dut ağaçlarının gölgelerinden geçti. İnsanlar o sabah fark etti ki, içlerinde kimseye söylemedikleri bir şeyler hafifledi.

Ninni bittiğinde su berraktı; neredeyse gökyüzünün rengini çalıyordu.

Elif sevinçle balığa baktı. "Başardık!"

Serap gülümsedi. "Ama daha bitmedi, küçük Elif. Çünkü su hep konuşmak, insanlar ise hep duymak ister. Sen bir köprü oldun. Su ve insanın arasında bir çocuk kalbi durursa, dünya daha nazik olur."

Elif utangaç bir şekilde başını eğdi. "Ben sadece… iyilik yaptım."

"İşte en büyük şey de budur," dedi Serap. "İyilik küçük görünür ama suya atılan bir taş gibi halka halka büyür. Sen suya salınan bir dua oldun."

Zaman geçti. Ninni bazı günler hafif, bazı günler belirgin şekilde duyulmaya devam etti. Ama Amasya halkı artık suya daha dikkatli bakıyor, selamlaşma daha içten oluyor, çocuklar kıyıya çöp atmadan önce durup düşünüyor, büyükler akşamları birbirlerine hikâyeler anlatıyordu.

Elif de her sabah su kenarına gidiyor, Serap'ı görmese bile suya bir selam gönderiyordu.

Bir gün Serap yeniden suyun yüzüne çıktı. "Sana veda etmeye

geldim," dedi. "Görevim burada bitti. Su artık hikâyelerini duyuyor, insanlar kalplerini açıyor."

Elif'in içi burkuldu. "Bir daha hiç gelmeyecek misin?"

"Her ninni duyduğunda ben oradayım," dedi Serap. "Her iyilik yaptığında da… Çünkü iyilik, suya düşen ışığın adıdır."

Elif, balığın suya dalışını izledi. Serap'ın ardında bıraktığı hafif ışık, gün doğumunun ilk çizgisiyle birleşti. Su, ninni söylemiyordu artık ama kendi melodisini bulmuş gibiydi.

O gün Elif dönüş yolunda kendini farklı hissetti; sanki içinden küçük bir lamba yanmıştı. Dünyanın karanlık köşelerine bile kendi ışığından bir parça düşürebileceğini biliyordu.

Ve o günden sonra, kimseye söylemese de, Elif şunu öğrendi:

Her çocuk, suya düşen bir ışık kadar güçlüdür.

Ve iyilik, en sessiz ninninin bile duyulmasını sağlar.

8

Ankara – Ankara'nın Sevgi Meclisi

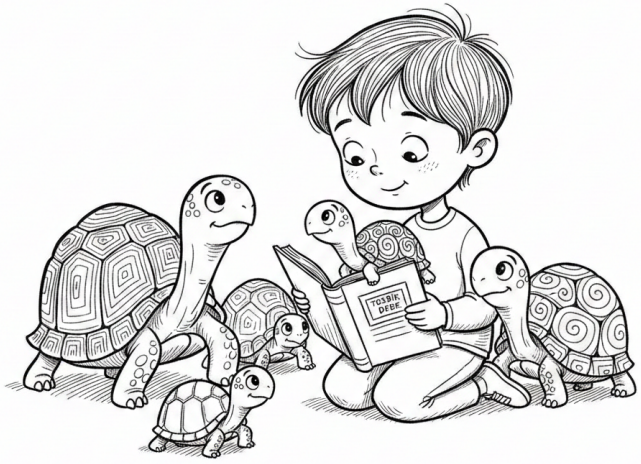
TOSBİK
DEDE

Nallıhan'da Kaplumbağalarla Büyüyen Bir Çocuğun Gördükleri

Bir sabah, Nallıhan'ın üzerine düşen ışık, sanki gökyüzündeki bütün meleklere "Bugün biraz daha yumuşak parlayın" demiş gibi usulcaydı; işte bu yüzden kasabanın en küçük çocukları bile uyanır uyanmaz bir şeylerin değişmekte olduğunu hissediyordu. Derenin kıyısında yaşayan kerpiç evlerin bacalarından yeni tüten dumanlar, gökyüzüne doğru birer masal ipliği gibi yükseliyor, rüzgâr onları dağıtmaya kıyamıyordu. İşte o sabah, henüz kimseler bilmezken, Ankara'nın sevgiyle dokunmuş meclislerinden birinin—yani gönüllerin meclisinin—henüz sessizce kurulmakta olduğu günlerden biriydi.

O gün aynı zamanda, kadılığı bırakıp dergâh yoluna düşen Yunus Emre'nin de yeni bir başlangıca adım attığı gündü. Yıllarca insanlara hükümlerin doğrusunu anlatmış, adalet terazisini tutmuş, incinenleri onarmaya çalışmıştı. Fakat içindeki ses ona bir süredir başka bir şey söylüyordu:

"İnsanların gönüllerini dinlemek, hüküm vermekten daha derindir."

Ve işte bu yüzden dünya durduğu yerden usulca kaymış, Yunus, kalbine düşen o yumuşak çağrıyla kadı cüppesini çıkarıp yolculuğa başlamıştı.

Bu hikâyeyi anlatan kişi ben değilim aslında. Ben, dergâhtaki en küçük pirdaş olduğumu sanan, ama aslında kalbi diğerlerinden biraz daha yumuşak olduğu için kaplumbağaların bile bana arkadaşlık ettiği bir çocuğum. Adımı kimse bilmez, belki de gerek yok. Çünkü Tapduk Emre dergâhına gelen herkes, önce adının kabuğunu çıkarır; herkes birbirine *pirdaş* der, yani aynı yoldan yürüyen yol arkadaşı. Bu yüzden siz de artık benim pirdaşımsınız.

Nallıhan'ın dergâhı dışarıdan bakınca büyük görünmezdi; kerpiç duvarları yaz sıcağında bal rengi olur, kışın kar altında pamuk gibi beyazlaşırdı. Ama içeri girdiğinizde anlarsınız ki bu bina, gizliden gizliye genişleyip daralabilen bir nefes gibidir. Kapıdan içeri her girenin gönlü biraz büyür, kuşlar bile avlunun üzerinde daha geniş daireler çizerdi.

Ben ise dergâhın en küçük köşesinde, kaplumbağaların yuvasıyla ilgilenirdim. Onlara kendimce isimler verirdim: **Tosbik Dede**, **Narin Hanım**, **Sırmalı**, bir de **Ağır Aşık**. Ağır Aşık'ın niçin aşık olduğunu kimse bilmezdi ama ben bilirdim; çünkü bir kaplumbağa aşık olursa, bunu kimseye söyleyemeyecek kadar yavaş söylerdi.

Dergâhtaki herkes kaplumbağalara alışkındı. Tapduk Emre, "Her can, Allah'ın sessiz bir ayetidir," der ve kaplumbağaların kabuğunu okşayıp "Yürüyüşleri bizi sabra öğretir" diye eklerdi. Bu yüzden hiç kimse onları küçümsemezdi.

Ama o gün, yani Yunus'un dergâha ilk kez geldiği gün, kapıdan içeri giren adamın yüzünde öyle bir ışık vardı ki kaplumbağalar bile kafalarını kabuklarının içinden uzatıp onu merakla izledi.

Yunus, bağdaş kurup Tapduk Emre'nin karşısına oturdu ve derin bir nefes aldı.

"Pirdaş," dedi Tapduk, ona daha ilk andan bu sıfatı yakıştırarak. "Neden geldin?"

Yunus başını hafifçe eğdi.

"Ben artık sözün hükmünü değil, gönlün hikmetini arıyorum."

Tapduk gülümsedi. "O zaman doğru yerdesin."

Ben, kaplumbağaların yemlerini verirken bu konuşmayı duydum. Çocuk olsam da söylenen sözlerin tonu içimde bir yerleri ısıttı. Sanki çok eski bir hikâyenin yeni bir sayfası

açılıyordu ve ben de bu hikâyeye yanlışlıkla değil, özellikle seçilmiş bir misafir gibi dahil oluyordum.

Yunus, dergâhta kaldığı ilk günlerde sessizdi. Geceleri avluda dolaşır, gökyüzüne bakar, bir şeyler mırıldanırdı. Ben de gizlice onu takip eder, ne söylediğini anlamaya çalışırdım. Bir gece rüzgâr çok hafifti; o kadar hafifti ki rüzgârın o an bir çocuk olduğuna ve bizimle oyun oynadığına inanabilirdiniz. İşte o yumuşak rüzgâr, Yunus'un sözlerini kulağıma taşıdı:

"Her nefes ayrı bir hediye,

Her adım yeni bir dua…"

Duyduklarım şiirdi, ama şiir olduğundan bile emin olamayacak kadar masumdu. Çocuğum ama kalbim duyar, dünyadaki en dürüst şey çocuğun kalbidir. Şiir böyle bir şeydi işte: Söz değil, sözün yürüdüğü ışık.

Bir gün cesaretimi topladım ve Yunus'a yaklaştım.

"Pirdaş Yunus," dedim, "sen neden böyle güzel konuşuyorsun?"

Yunus eğildi, gözleriyle benim seviyeme indi. Bu, dergâhta herkesin yaptığı bir şeydi; kimse kimsenin üstünde durmazdı.

"Evlat," dedi, "insan güzel görürse güzel söyler."

"Ben de güzel görmek isterim," dedim.

"Görürsün," dedi Yunus. "Sen zaten kaplumbağaların kalbini bile görüyorsun."

Bu söz beni o kadar mutlu etti ki kaplumbağaların hepsine sırayla sarıldım—onlar hoşlanmasa da.

Dergâha gelenlerin hepsi farklıydı:

Kimisi çiftçiydi, kimisi oduncu, kimisi yolcu. Kimi dünyadan yorulmuş, kimi kendinden kaçmış, kimiyse sadece anlamaya gelmişti. Tapduk Emre hepsini aynı yuvanın kuşları gibi kabul

ederdi.

Bu yüzden dergâhta bir çeşit *sevgi meclisi* kurulurdu her akşam: Herkes bir şey anlatırdı; kimi günün güzelliğini, kimi derdinin ağırlığını, kimi de öğrendiği bir sıradan bahsederdi. Ama o sır, kimsenin saklamadığı bir sır olurdu.

Bir akşam, ateşin etrafında toplanmıştık. Gökyüzünde yıldızlar o kadar parlaktı ki biri düşse, yere değil de bizim kalbimize düşecek gibi hissettiriyordu. İşte o gece Yunus, beklenmedik bir şey yaptı.

Kalabalığın ortasına geçip konuştu:

"Ben bir hikâye anlatacağım. Hikâye küçük bir çocuğun kaplumbağalarla kurduğu bir dostluktan başlar."

Birden herkes bana baktı.

Yunus gülümsedi:

"Bu dergâhın en sabırlı öğretmenleri kaplumbağalardır. Ve onların en iyi öğrencisi de bu küçük pirdaş."

Yüzüm kızardı, ama içimden sıcak bir mutluluk aktı.

Yunus devam etti:

"Her insan bir kabuk taşır. Kimi kabuğunu ağır sanır, kimi saklanır içine. Ama bazıları… bazıları kabuğunun aslında bir yuva olduğunu anlar. İşte o zaman yürüyüşü güzelleşir."

O gece kimse uyumak istemedi. Herkes biraz daha ateşin başında oturmak, Yunus'un söylediklerini içinden tekrar etmek istedi. Ben ise kaplumbağaların yanına gittim.

"Ağır Aşık," dedim, "demek kabuğun bir yuvaymış. Bunu hiç düşünmemiştim."

Ağır Aşık kafasını uzatıp gözleriyle beni dinledi. Belki de o bile düşünmemişti.

Günler geçti. Dergâhta mevsimler bile yavaşça değişti.

Bir sabah, yağmur damlaları avlunun taşlarına düşerken öyle

bir ses çıkardı ki sanki gökyüzü bizimle fısıldaşıyordu. İşte o sabah dergâha dışarıdan bir haber geldi:

"Tapduk Emre'nin kapısına gelen odunlar arasında eğri odunlar var!"

Bu, Tapduk Emre'nin yıllardır söylediği bir şeyin bozulduğunu gösteriyordu:

"Dergâha eğri odun girmez; gönlü eğri olanın eli düz odun kesemez."

Bunu duyan herkes endişelendi. Kim eğri odun getirmişti?

Dergâhtaki herkes odunculara baktı ama oduncular da şaşkındı.

"Pirdaş Tapduk," dediler, "biz eğri odun getirmeyiz."

O sırada Yunus sessizce ayağa kalktı.

"Ben getirdim," dedi.

Herkes birden ona döndü.

Yunus devam etti:

"Bugün acele ettim, kalbimi dinlemeden elim çalıştı. Odunu ben seçtim ve eğriliğini fark edemedim."

Ben o an Yunus'un ne yaptığını anlamıştım. Eğri odunu getiren belki de o değildi. Ama sorumluluğu üzerine almak, başkasının yükünü hafifletmek istemişti.

Tapduk Emre, uzun uzun baktı ona.

Sonra gülümsedi:

"İşte bu, gönül eğriliğini düz eden davranıştır Yunus. Eve düz odun getirmekten daha önemlisi, gönle doğruluk getirmektir."

O gece dergâh çok sessizdi ama sessizlik kötü değildi; sanki herkesin içine usulca bir erdem ekilmişti.

Benim görevim yalnızca kaplumbağalarla ilgilenmekti ama dergâhta öğrendiğim şeyler yürüyüşümü bile değiştirdi. Bir sabah, minik bir kaplumbağa yumurtadan çıktı. Kabuğu

pürüzsüzdü, gözleri yeni açılmış bir duanın parıltısını taşıyordu.

Onu Yunus'a gösterdim.

"Adını ne koyalım?" diye sordum.

Yunus düşündü.

"Belki de adı 'Hikmet' olsun," dedi. "Çünkü bazen en küçük olan, en derin şeyi öğretir."

Böylece kaplumbağa ailesine **Hikmet** katıldı.

Hikmet yürümeyi zor öğreniyordu, diğer kaplumbağalar bile ona sabır gösteriyordu. Ama ben onu hep cesaretlendirdim.

"Hikmet," diyordum, "sen yavaş gidiyorsun ama unutma, yavaşlık bazen kalbin etrafında dolanan bir melektir."

Yunus bunları duyunca başını sallayıp,

"Sen büyüyünce güzel sözler söyleyeceksin pirdaş," derdi.

Bu söz içimde bir sır gibi saklanırdı.

Bir gün, baharın en parlak zamanında dergâha kalabalık bir topluluk geldi. Bu insanlar Ankara'nın iç kesimlerinden gelmişti—o zamanlar Ankara bugünkü gibi geniş değildi, ama gönlü geniş insanları vardı.

Gelenler Tapduk Emre'yi dinlemek istiyordu.

Dergâhın avlusu o gün bir festival yerine dönmüştü; kuşlar bile normalden daha alçak uçuyor, çocuklar güvercinlerle sanki sessiz bir oyun oynuyordu.

Topluluğun içinde küçük yaşlarda bir kız vardı—yüzünde merakın ince ateşi taşıyan, gözleri soru işaretleriyle dolu bir kız. Bana yaklaşıp:

"Burada kaplumbağa mı besliyorsun?" diye sordu.

"Evet," dedim gururla. "Onlar dergâhın en sessiz öğretmenleri."

Kız gülümsedi.

"Benim adım Aysu."

"Benim adım… ben sadece pirdaşım," dedim.

Aysu kahkaha attı.

"Pirdaş güzel bir isimmiş. Kendine neden başka bir isim arayasın ki?"

O gün fark ettim ki dergâh, yalnızca yetişkinlerin değil, bizim gibi çocukların da kalbinde gizli bir meclis kuruyordu. Sevgi Meclisi… Sözlerin yumuşadığı, gönüllerin birbirine dokunduğu bir yer.

Günler böyle geçerken bir sabah Yunus beni çağırdı.

"Pirdaş," dedi, "gel sana bir şey göstereyim."

Onu avlunun dışındaki patikaya kadar takip ettim. Patika, mor menekşelerin arasında kıvrılan ince bir yoldu. Rüzgâr, dalların arasından geçerken sanki ney sesi çıkarıyordu.

Yunus, yolun kenarında durdu.

"Bak," dedi. "Her yol, yürüyeni kendine benzetir. Bu patika da bizi yola benzetmek ister: zarif, sessiz, ama kesin."

Ben ne demek istediğini anlamaya çalışırken o devam etti:

"İnsan bir yola girince önce adımlarını duyar. Sonra kalbini. En sonunda ise Allah'ın nefesini duyar."

Ben yine anlamadım tabii ama anlamasam da içimde bir yeri ışıklandı.

Yunus diz çöktü, toprağın üzerine bir şeyler çizmeye başladı. Küçük bir çember çizdi, sonra kıvrım kıvrım yollar…

"Bu," dedi, "gönlün içindeki dünya. Bazen karışık görünür. Ama bir ucu mutlaka huzura çıkar."

O an söyleyecek söz bulamadım.

Ama o da bunu anlamıştı.

"Pirdaş," dedi, "sana bir şey öğretmek istiyorum."

Kalbim kuş gibi çırpındı.

"Ne öğreteceksin?"

"Sözün özünü. Şiirin sırrını."

Dizlerimin bağı çözüldü.

"Şiir mi? Ben şiir yazamam ki!"

Yunus gülümsedi:

"Şiir yazan kalem değildir; kalem sadece gönlün yürüyüşünü kağıda aktarır."

Sonraki günlerde Yunus bana kelimeler öğretti. Fakat bu kelimeler diğer kelimeler gibi değildi.

Mesela bana "ışık" kelimesini öğretti. Ama şöyle açıkladı:

"Işık, yalnızca görmeyi sağlamaz. İnsan ışıkla düşünür, ışıkla hisseder. Gönlün içindeki en karanlık yer bile bir ışık bekler."

Sonra "su" kelimesini öğretti:

"Su, hem yürür hem yumuşatır. İnsan gönlü su gibidir; dar yerden geçerken incelir, genişleyince rahatlar."

Derken "selam" kelimesini öğretti:

"Selam," dedi, "korkuyu çıkarır, huzuru içeri alır."

Ben ise ona kaplumbağaların dilini öğrettim.

"Tosbik Dede sinirlendiğinde kabuğunu biraz daha yukarı kaldırıyor," dedim.

Yunus kahkaha attı.

"Demek ki kabuğun da sözleri var."

Ama dergâhta bir sabah tuhaf bir hava vardı. Gökyüzünde bulutlar ağırlaşmış, sanki dünyanın nefesi tutulmuş gibiydi. Kaplumbağalar bile yavaş yürüyordu ki bu oldukça garipti.

Tapduk Emre'nin sesi duyuldu:

"Bugün herkes içini dinlesin. Bir karışıklık var havada."

O gün dersler yapılmadı.

Herkes avluya çıktı.

Dergâhta kuşlar bile kanat çırpmadan duruyordu.

O anda Yunus geldi.

Yüzünde hafif bir hüzün vardı ama bu hüzün bir boşluk değil, insanın içini durultan bir bulut gibiydi.

"Pirdaş," dedi bana, "gel."

Bir köşeye oturduk.

"Bugün," dedi, "gönlün de bir yolculuğa çıkabilir. Ama merak etme; her yolculuk öğretir."

Ben korktum.

"Nereye gidiyorsun? Gidiyor musun?"

Yunus gülümsedi.

"Gitmek başka, yürümek başkadır. Ben yürürüm, ama sen beni her zaman bulursun."

Sonra, dergâhın sessizliğini ören bir ağızdan şu söz çıktı:

"Pirdaş, bugün sana ilk şiirini vereceğim. Ama şiirini sen yazacaksın."

Yunus avucuma üç kelime bıraktı—gerçek anlamda değil, ama o sözler o kadar sıcak geldi ki sanki avucuma düşmüş gibiydi.

Işık.

Su.

Selam.

"Bu üç kelimeyi birleştir," dedi.

"Bir çocuğun dünyasına yakışan bir söz yap."

Ben önce yazamadım.

Kelimeler aklımda uçuşuyor ama yere konmuyordu.

Hikmet yanımda yürüdü; Tosbik Dede kabuğunu yerlere sürttü; Aysu uzaktan bana el salladı; Tapduk gözleriyle şefkat verdi.

Sonra içimde bir şey açıldı.

Sanki uzun zamandır kapalı duran bir kapı aralandı.

Kalem elimde hafifledi.

Ve işte ilk şiirim:

"Işık suya değdiğinde,
korku bir güvercin gibi uçar.
Selam verirsen kalbine,
dünya sana gülümser."

Şiiri Yunus'a gösterdiğimde gözleri parladı.

"Pirdaş," dedi, "işte şimdi oldun."

"Ne oldum?"

"Gönlü dinleyen biri."

Daha sonra Tapduk Emre yanımıza geldi.

"Bu çocuk," dedi, "kaplumbağalardan sabrı, sudan akışı, ışıktan hikmeti öğrenmiş. Bir gün çok güzel sözler söyleyecek."

Yunus başını salladı.

"O gün bugün olabilir."

Ve o an, gökyüzünde hafif bir yağmur başladı.

Yağmur damlaları avlunun taşlarına düşerken küçük, melodik sesler çıkarıyor; her damla sanki yeni bir kelime söylüyordu.

Yunus bana döndü:

"Bugün," dedi, "ben sana şiir öğreteceğim."

İşte hikâyem böyle bitti.

Belki de bitmedi.

Çünkü her şiir, yeni bir hikâyenin kapısını aralar.

Ve ben o günden sonra kaplumbağalarıma şiir okudum.

Belki anlamadılar ama her şiirin sonunda kabuklarını biraz daha ışıttılar.

Kim bilir…

Belki bir kaplumbağa bile bir gün şiir yazar.

9

Antalya – Güneşli Sahilde Kaybolan Gölge

Denizin sabah ışığında hafifçe gümüşe çaldığı, palmiye yapraklarının birbirine fısıldar gibi dokunduğu o erken vakitte, küçük Elif şaşırtıcı bir şey fark etti: **Gölgesi yoktu.** Ayağını kumların üzerine bastı, ayak izi oluştu; güneş yüzünü ısıttı, saçları rüzgârla dans etti… ama arkada hiçbir karartı belirmedi. Sanki güneş, Elif'in gölgesini alıp cebine koymuştu.

Elif önce ürperdi—ama öyle tatlı bir ürpertiydi ki bu, bir maceranın kapısının önünde durmanın heyecanı gibi. Çünkü Elif, annesinin dediği gibi, "Allah'ın yarattığı her şeyde bir hikmet vardır" sözünü hatırlayacak kadar kalbi dingin bir

çocuktu. Gülümseyip eğildi, kumlara baktı, sonra avuçlarını yana açtı.

"Gölgeciğim," dedi neşeyle, "mızıkçılık yapma ama!"

Cevap gelmedi. Sadece dalgalar kıyıya vurup çekilirken çıkardıkları ritmik hışırtı, uzaktan martıların sabah çağrıları ve sahildeki simitçinin uykulu sesi duyuldu. Antalya'nın güneşli sahili, yine o tanıdık sıcak ve güvenli dünyasıyla onu sarmıştı ama bu gün… evet, bu gün belli ki biraz farklı olacaktı.

Elif, gölgesini bulmak için kumsalda yürümeye başladı. Kumu her adımında hafifçe savruluyor, ayağına yumuşacık ipek gibi dokunuyordu. Etraf, masalsı bir sessizlik içindeydi. O sırada kumların üzerinde -sanki daha önce hiç görmediği- uzun kulaklı, tombul bir kaplumbağa belirdi. Kabuk yerine, sırtında minik minik kahverengi çantalar taşıyordu. Üstelik alnında da incecik bir tülbent vardı. Tülbenti kim bağlamıştı, Allah bilir.

Kaplumbağa, başını hafifçe kaldırdı.

"Selâmün aleyküm, küçük hanım," dedi nazik ve tok bir sesle.

"Aleyküm selâm," diye karşılık verdi Elif, şaşkınlıktan gözleri açılarak. "Sen… konuşuyorsun!"

"Konuşuyorum, tabii," dedi kaplumbağa. "Ama sadece kalbi merak edenlere. Yoksa herkesin konuşması kolay; anlamak başka mesele."

Elif, bu sözün sıcaklığını kalbinde hissetti.

"Gölgemi gördün mü?" diye sordu.

Kaplumbağa bir çantasını açtı; içinden minik bir defter çıkardı. Defterin sayfaları dalga sesleri gibi kıpırdıyor, sanki kendi kendine nefes alıyordu. "Gölge kayıtları defterine bakayım," dedi.

Sonra başını salladı. "Hıı… bugün gölgeler biraz dağınık. Bazıları koşuya çıktı, bazıları denize, bazıları da güneşle oyun

oynuyor. Ama seninki… ee, seninki biraz aceleciydi."

"Aceleci mi?"

"Evet," dedi kaplumbağa, gözlüklerini burnunun ucuna indirerek. "Senin gölgen biraz meraklı. Güneş bugün çok güzelmiş, 'Biraz erken dolaşayım,' deyip gitmiş olabilir."

Elif düşünceli bir şekilde dudaklarını büzdü.

"Onu bulmam lazım. Onsuz biraz eksik hissediyorum."

Kaplumbağa gülümsedi.

"Her şeyin bir zamana göre yaratıldığını unutma. Ama istersen birlikte arayabiliriz."

Elif sevinçle başını salladı ve kaplumbağayı takip etmeye başladı.

Sahilde ilerlerken, güneş her adımda biraz daha yükseliyor, gökyüzü yavaş yavaş turuncudan masmaviye dönüyordu. Yolda, incecik mavi bir balon, sanki görünmez bir el tarafından yönlendirilirmiş gibi yanlarından geçti. Arkasında altın rengi bir kuyruk bırakıyordu. Elif, "Acaba bu balonun içinde bir dua saklı olabilir mi?" diye düşündü. Çünkü babaannesi hep derdi ki: "Kalpten çıkan iyilik, rüzgârın taşıdığı bir balon gibi gider gider, sonunda bir kapıyı bulur."

Elif bu düşünceyle gülümsedi.

Bir süre yürüdükten sonra, kaplumbağa bir çeşmenin önünde durdu. Çeşmeden buz gibi dağ suyu akıyordu. Üstünde mavi çiniler ve çinilerin üzerinde minik güvercin motifleri vardı. Çeşmenin başındaki tabelada, eski Osmanlı hat sanatıyla şu yazılıydı:

"Su gibi aziz ol, su gibi temiz kal."

Kaplumbağa, yavaşça başını kaldırdı.

"Gölgen buradan geçmiştir," dedi. "Su, gölgeleri çeker. Çünkü gölge de, ışık da Allah'ın emriyle yaratılmıştır, ikisi de suya dost olur."

Elif çeşmeye eğildi. Suda kendi yansımasını gördü ama yansımanın yanında küçük bir şey kıpırdadı. Sanki bir gölge parçası suyun yüzeyinde dans ediyor, sonra kayboluyordu.

"Buradaymış!" diye sevinçle haykırdı Elif. Fakat su, gölgeyi geri vermez gibi bir hâli vardı.

Kaplumbağa derin bir nefes aldı.

"Gölgen, senden biraz kırgın olabilir."

"Kırgın mı?"

"Evet," dedi kaplumbağa. "Dün akşam plajda, dalgalarla oynarken biraz sinirlendiğini hatırlıyor musun?"

Elif başını eğdi.

Hafifçe hatırladı… Evet, dün dalga bir kumdan kalesini bozunca içi biraz sıkılmıştı ama sonra hemen toparlanmıştı.

"Ben kötü bir şey yapmak istememiştim."

"Biliyorum," dedi kaplumbağa, yumuşacık bir tonla. "Ama bazen içimizdeki küçük gölgeler… duygularımız… biraz daha fazla ilgi ister. Gölgen, seninle barışmak için doğru zamanı bekliyor olabilir."

Elif biraz utandı ama kaplumbağanın sözleri onu aynı zamanda rahatlattı.

"Peki onu nasıl geri çağıracağım?"

"Güneşle konuşarak," dedi kaplumbağa. "Güneş, gölgelerin ustasıdır. Hem de hepimizin Rabb'inin koyduğu düzenle doğar ve batar. Ona kalbini açarsan, gölgen geri gelir."

Elif, "Ama güneşle nasıl konuşacağım?" diye sordu hayretle.

Kaplumbağa sırtındaki tülbenti düzeltti.

"Güneşle değil, aslında kalbinle konuşacaksın. Bir teşekkür, bir dua, bir özür, bir iyilik niyeti… hepsi güneşe ulaşır. Çünkü niyet gökyüzüne çıkar."

Bu sözler, Elif'in içini sıcak bir çay gibi doldurdu.

Derin bir nefes aldı, avuçlarını açtı, yüzünü güneşe çevirdi.

"Ya Rabbi," dedi usulca. "Bana verdiğin her şey için teşekkür ederim. Gölgeciğime de teşekkür ederim. Eğer kırdıysam affet. Onunla tekrar buluşmak istiyorum. Bir daha onu üzmemek için elimden geleni yapacağım."

Dalgaların sesi, sanki bu duayı hafifçe taşıdı. Bir martı havada daire çizdi. Palmiye yaprakları nazikçe hışırdadı.

Ve o anda…

Elif'in arkasında bir serinlik belirdi.

Kumun üzerinde uzun, tanıdık bir karartı yavaşça oluştu. Gölgesi, başını eğmiş bir çocuk gibi utangaçça ona sokuluyordu.

"Gölgeciğim!" diye sevinçle döndü Elif. Gölgesi, onun hareketlerini takip ederek sanki "Ben de seni özledim," diyordu.

Kaplumbağa memnun bir şekilde başını salladı.

"Bak işte… Işığın suya düşmesi gibi yumuşak bir dönüş."

Elif, gölgesine el salladı.

"Bundan sonra daha dikkatli olacağım. İçimdeki küçük kırgınlıkları bile fark edeceğim."

Kaplumbağa yürümeye başladı.

"İşte en kıymetli öğrenme," dedi. "İnsan kendi içindeki gölgeleri anlamaya başlayınca, dışarıdaki her şey daha aydınlık olur."

Elif kaplumbağayı izledi, sonra kahkahalarla gülerek gölgesinin üzerine zıpladı. Gölgesi de onu taklit etti. Sanki ikisi de yeniden doğmuş gibiydi.

Güneş daha da yükseldi, sahil hareketlenmeye başladı. Çocuklar koşuyor, aileler şemsiye açıyor, simitçinin sesi çoğalıyordu. Ama Elif için bu sabah, dünyanın en masalsı sabahı olmuştu. Çünkü gölgesini bulmak aslında biraz da **kendi kalbini bulmak** demekti.

Elif, sahilin ucundaki büyük palmiyeye doğru yürürken gölgesi usulca onun peşinden geldi. Artık barışmışlardı, hem

de eskisinden daha güçlü bir bağla.

Ve o günün sonunda, evine döndüğünde annesi ona "Bugün ne öğrendin?" diye sorduğunda, Elif sakince şöyle dedi:

"İnsan bazen gölgesini kaybeder anne… ama sonra bulur. Çünkü Allah insanın kalbine, kendi yolunu bulacağı bir ışık koyar. Yeter ki kalbin kapısı açık olsun."

Annesi gülümsedi.

"Kızım, bu hayatta öğrendiğin en güzel şeylerden biri olacak."

Elif gölgesine baktı. Gölgesi de sanki ona baktı.

Ve birlikte, akşam ezanının tok ve huzurlu sesi eşliğinde pencereden dışarıyı seyrettiler.

Artık Elif hiçbir gölgeyi, hiçbir duyguyu küçümsemiyordu. Çünkü her gölge, bir nurun iziydi; her nur, bir hikmetin kapısı.

10

Ardahan – Çıldır Gölünün Donmuş Sırrı

Kimselerin bilmediği bir saatte, sabahın henüz uyanmakta kararsız olduğu o titrek anda, Çıldır Gölü'nün buz tutmuş yüzeyinde minik bir ışık parladı; sanki gölün kalbi, bir anlığına, dışarıya bir sır fısıldamıştı. Bu ışığın neden yandığını kimse bilmiyordu, ama o an oradan geçen bir yaban ördeği ürperip kanat çırptı, göğün karanlığına küçük bir su damlası taşıdı. Ardahan'ın kıymetli sessizliği ise, bu minicik parıltıyı bir masalın açılış notası gibi içine sakladı.

İşte tam o sabah, henüz herkes uyurken, köyün en meraklı çocuğu olan **Eymen**, gözlerini birden açtı. Sanki birisi kulağına

"Hadi uyan, bugün güzel bir şey olacak," demişti. O kimseyi görmedi, ama içindeki sıcaklık ses kadar gerçekti. Eymen yataktan fırladı, soğuk odada nefesi buharlaşıp havada incecik çizgiler bıraktı. Penceresinden Çıldır Gölü'nü gördü. Gölün yüzeyi, sanki gökyüzündeki bulutlardan alınmış beyaz ipliklerle örülmüş gibi parlak ve huzurluydu.

"Bir şey oldu orada," dedi kendi kendine. "Sanki… biri beni çağırdı."

Bu düşünce hem ürpertici hem de güzeldi. Tıpkı sabah ezanının uzak dağların arkasından süzülürken huzurla içeri dolması gibi.

Eymen giyindi, annesinin ördüğü kalın yün atkıyı taktı. Küçücük burnu kızarmıştı ama gözleri çok parlaktı. Evden çıkarken annesi uyandı.

"Eymen? Bu saatte nereye oğlum?"

"Anne, göl beni çağırdı. Sanki bir ışık gördüm. Bir şey anlatmak istiyor."

Annesi gülümsedi. "Bazı sabahlar insanın kalbi de böyle sesler işitir. Hadi dikkatli ol. Rabbim korusun, evladım."

Annesinin duası, Eymen'in omuzlarına bir sıcaklık gibi yerleşti. Kapıyı kapatır kapatmaz dışarının soğuğu onu sarılsa da, içindeki merak ateşi karla yarışacak kadar güçlüydü.

Yol boyunca ayaklarının altında kar gıcırdadı. Bu gıcırtılar bazen kurt sesine, bazen kuş kanat çırpmasına, bazen de bir masalın sayfa çevirmesine benziyordu. Eymen yürüdükçe göl yaklaşıyordu.

Çıldır Gölü, o sabah olağanüstü sessizdi. Gökyüzünün maviliği buzun içinde sıkışıp kalmış gibiydi. Fakat Eymen dikkatli bakınca, buzun altında bir kıpırtı gördü. Sanki biri ona el sallıyordu.

"Kim var orada?" diye sordu.

Cevap yoktu.

Ama buzun altından yayılıp gelen hafif bir tını, rüzgârla birlikte kulağına dokundu. Sanki göl, insan dili konuşmuyordu ama bir şey söylemeye çalışıyordu. Tını bir melodi gibi yükseldi: *ince, temiz, huzurlu*.

Eymen gözlerini kısmış bakarken birden tam önünde beliren **minik bir gölgeyi fark etti**. Gölgedeki yaratık ne bir balığa benziyordu ne de kuşa. Üç kar tanesi büyüklüğünde, şeffaf, kanatları hafif ışıyan garip bir varlıktı bu.

Eymen şaşkınlıkla geriye çekildi. "Sen de kimsin?"

Minik yaratık, buzun içinden geçip dışarı çıktı. Üzerinde bir damlacık bile su yoktu.

"Ben suyun bekçisi **Buz Kanadı**," dedi tiz ama melodik bir sesle. "Sabah seni uyandıran ışığı ben gönderdim."

Eymen'in sonunda şaşkınlıktan açık kalan ağzı biraz kapandı. "Niye beni?"

"Çünkü gölün sırrı tehlikede. Ve bu sır, sadece iyi kalpli bir çocuğun kalbiyle korunabilir."

Eymen'in boğazı düğümlendi. "Ama ben sır falan bilmiyorum ki."

"Öğreneceksin."

Sonra Buz Kanadı geriye, buzun altına doğru işaret etti. Buzun altında mavi ışıklar kıvılcımlanıp duruyor, sanki bir gökyüzü ters çevrilip suya yerleştirilmiş gibi masalsı bir manzara oluşturuyordu.

•

O sırada köyde insanlar uyanmaya başlamıştı. Kümbetlerin dumanı yükseliyor, kadınlar tandır başında ekmek yapıyor, babalar sabahın bereketiyle işe hazırlanıyordu. Eymen'in dedesi

Hızır Dede, tandırın kenarında oturmuş tespih çekiyordu. Karşısında duran sobanın cızırtısı, tespihin ahengine karışıyordu.

Hızır Dede birden durdu. "Bugün bir şey olacak," dedi kendi kendine. "Göl çok sessiz. Bu kadar sessizlik bazen bir hikâyeyi içinde saklar."

Dedenin iç sesi yanılmamıştı.

•

Gölde Buz Kanadı, Eymen'i buzun tam ortasına götürdü. Ayaklarının altındaki buz o kadar berraktı ki, Eymen kendini gökyüzünde yürüyormuş gibi hissetti.

Buz Kanadı, "Bu gölde bir zamanlar **İnci Ayaz** adında çok yaşlı bir göl ruhu yaşardı," diye anlatmaya başladı. "Göle huzur verirdi. Sessizliği, berraklığı, insanların kalbini sakinleştiren dinginliği hep o korurdu. Ama İnci Ayaz çok yaşlandı. Artık gücünü yenilemek için bir 'kalp ışığı'na ihtiyaç duyuyor."

"Kalp ışığı da ne?"

"İnsanların içindeki iyilikten doğan bir ışık. Gölün içinde parlayacağı zaman biz bekçiler onu hissederiz. Bu sabah senin kalbindeki merhamet parladı, Eymen. O yüzden seni çağırdım."

Eymen şaşkınlıkla, "Ben ne yaptım ki?" diye sordu.

Buz Kanadı başını eğip gülümsedi. "Geçen hafta okuldan dönerken yolunu kaybeden yavru tilkiye yardım ettiğini unutma."

Eymen kızardı. "O çok küçüktü… Üşüyordu…"

"İşte o sırada kalbinden bir ışık doğdu."

Tam o anda buzun altındaki mavi ışık birden solmaya başladı.

Buz Kanadı irkildi. "Geç kaldık! Bir sorun var!"

Eymen de panikledi. "Ne oluyor?"

"Buz çatlıyor… Gölün sırrı sızmaya başladı. Bu sır dışarı çıkarsa gölün dengesi bozulur, kuşlar göç yolunu şaşırır, suyun içindeki canlılar uykuya dalar, dağlara huzursuzluk siner…"

Minik varlık titriyordu. "Tek şans, kalp ışığını uyandırman."

"Nasıl?"

Cevap olarak Buz Kanadı, buzun merkezindeki bir noktayı işaret etti. Burası, gölün tam kalbi gibiydi. "Ellerini buraya koy. Gözlerini kapat. İçinden bir dua geçsin. Samimi bir niyet yeter."

Eymen diz çöktü, avuçlarını buzun üzerine koydu. Dudaklarını araladı. İçinde ince bir sıcaklık yükseldi.

"Allah'ım… Bana yardım et. Gölü korumak istiyorum. Buradaki canlıların zarar görmesine izin verme."

Bu dua, gölün altına doğru süzüldü. İnci Ayaz'ın bulunduğu karanlık mavi bölgeye ulaştığında, ince bir gül ışığına dönüştü.

Tam o anda buzun derinliği titremeye başladı. Sanki çok eski bir nefes gölün içinden yükseldi.

"Kalp ışığı…" diye fısıldar gibi bir ses duyuldu.

Eymen'in kalbi hızla atıyordu. Buz Kanadı heyecanla, "İnci Ayaz seni duydu!" dedi.

Ama sevinç kısa sürdü.

Bir anda gölün bir köşesinden çatlaklar yayılmaya başladı. Çıtırtılar peş peşe geldi. Gökyüzündeki bulutlar bile sanki irkilmişti.

"Ne oluyor?" diye bağırdı Eymen.

Buz Kanadı'nın sesi endişeyle titriyordu. "Sır çok uzun süre korunamadı… İçeriden bir fırtına çıkıyor."

Gerçekten de buzun altındaki mavi bölgeden karanlık bir girdap yükselmeye başlamıştı. Karanlık, bir gölge gibi hareket ediyor, suyu bozuyor, sanki ışığı içine çekiyordu.

"Bu karanlık nedir?" diye sordu Eymen.

"İnci Ayaz'ın uykusunu bölen göl içi fırtınası. Çok nadir olur. Ama olur. Çünkü her ruhun içinde bazen yorgunluk birikir…"

Karanlık hızla yaklaşırken Buz Kanadı panik içinde, "Koş!" diye bağırdı.

Ama Eymen kaçarak değil, karanlığa bakarak karar verdi.

"Onu rahatlatmalıyım," dedi. "İnci Ayaz korkmuş olabilir. Belki de sadece… yalnız."

Bu cümle ağzından çıkar çıkmaz buzun altından yeni bir titreme oldu. Sanki karanlığın içinde bir kulak vardı ve duydu.

"Ben onunla konuşacağım."

"Delirdin mi? Sen bir çocuksun!"

"Evet," dedi Eymen. "Ama bazen çocuklar büyükleri sakinleştirebilir."

Eymen avuçlarını yeniden buzun üzerine koydu. Gözlerini kapadı. Derin bir nefes aldı.

Bu kez hiçbir kelime söylemedi. Sadece içinden güçlü bir his gönderdi: *Sakinlik. Merhamet. Güven.*

Bu his, dua gibi sessiz bir mesajdı.

Birkaç saniye sonra karanlık yavaşladı.

Koyu mavi tonları açıldı, karanlığın ortasında bembeyaz bir ışık belirdi. Ardından suyun içinde yaşlı bir yüz belirdi: su damlalarıyla saçları birbirine karışmış, gözleri buğulu ama şefkatli bir yüz.

Bu, **İnci Ayaz**dı.

"Sen…" dedi yaşlı ruh, "Senin kalbin sıcak…"

Eymen gülümsedi. "Korkma."

İnci Ayaz'ın yüzündeki kırışıklıklar titredi. Sonra karanlık tamamen dağıldı. Buzun altı, yeniden gökyüzü kadar berraklaştı. Mavi ışıklar huzurla kıpırdamaya başladı.

Buz Kanadı şaşkınlıkla nefes aldı. "Başardın…"

Eymen ayağa kalktı. Dizleri titriyordu ama içi rahatlamıştı.

O sırada köyden bir ses yükseldi.

"Eymen!"

Bu, annesinin sesiydi. Ardından dedesi, amcası, komşular… Hepsi gölün kenarına gelmiş, onu arıyordu.

Eymen döndü. "Galiba gitmem gerek."

İnci Ayaz'ın sesi buzun altından bir ninni gibi yükseldi.

"Teşekkür ederim çocuk… Göle hayat verdin."

Eymen gülümsedi. "Ben bir şey yapmadım. Dua ettim sadece."

"İşte bazen bir dua, bir gölün bile kaderini değiştirir."

Buz Kanadı Eymen'in omzuna dokundu. "Gidersen beni unutur musun?"

Eymen başını iki yana salladı. "Seni unutmak mümkün mü? Ama sana bir şey söylemem lazım."

"Ne?"

"Belki herkes seni göremez ama sen herkesi görebilirsin. İnsanlar bazen ellerinden geldiğince iyilik yaparlar. Bence sen de onları izlemeye devam et."

Buz Kanadı'nın gözleri parladı. "Elbette."

Eymen köylülerin sesine doğru koşarken buzun altındaki ışıklar hafifçe yanıp söndü; sanki ona el sallıyordu.

Köylüler ona sarıldı. Annesi gözyaşlarını sildi. "Korkuttun beni!"

Dedesi Eymen'in saçını okşadı. "Sen bugün bir şey yaşadın, değil mi?"

Eymen gülümsedi. "Evet dede. Ama anlatması zor."

"Anlatma o zaman," dedi dedesi. "Bazı sırlar kalbe yakışır."

Eymen göle döndü, buzun üzerinde sonsuza kadar saklanacak o ışığı izledi.

Buzun altında bir şey daha vardı: **sessiz bir teşekkür**.

Ve o günden sonra, ne zaman gece gölün üstüne çöktüğünde buzun içinden incecik bir ışık sızsa, köylüler şöyle derdi:

"Demek İnci Ayaz bugün huzurlu."

Eymen de o ışığı her gördüğünde içinden bir dua geçirir, gölün derinliklerine gönderirdi.

Çünkü biliyordu ki kalp ışığı, küçük bir çocuktan bile doğabilir.

Ve bazen, bir çocuğun duası, koca bir gölün kalbini ısıtabilir.

11

Artvin – Macahel'in İyilik Arısı

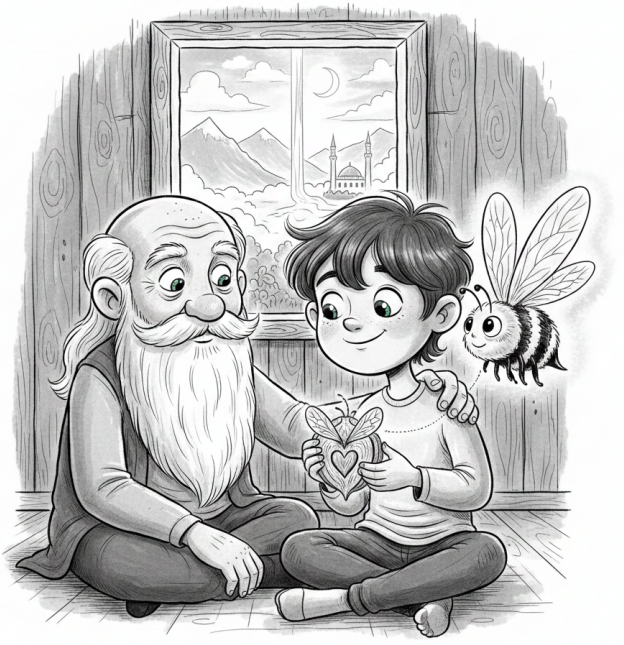

Artvin'in sisli sabahlarından birinde, Macahel vadisinin üzerinde garip bir ışık kıpırdadı; öyle hafif ve öyle nazik bir titreşimdi ki görenler bunun rüzgâra düşmüş bir su damlası olduğunu sanırdı. Oysa bu ışık, vadinin çocuklarının çok iyi tanıdığı **İyilik Arısı Hûma**ydı. Kanatlarında bal rengi parıltılar taşıyan bu arı, ne ısırır ne sokardı; yalnızca kalbe dokunur, güzel duaya ses olurdu. Hûma her sabah, vadinin yumuşacık çimenlerine değerek uçar, sessizce "Bugün kime iyi geleceğim?" diye fısıldardı.

Vadinin merkezindeki küçük köyünde, **Yamaç** adında bir

çocuk yaşıyordu. Yamaç'ın gözleri zümrüt gibi parlardı ama son günlerde parıltısı biraz sönmüştü. Çünkü en çok sevdiği şey olan **ahşap oymacılığında** bir türlü istediği şekli veremiyor, elleri sabırsızlanınca kalbi de bulanıyordu. Babası, "Her işin bir vakti var oğlum, sabır da bir oymacı ustalığıdır," dese de Yamaç içindeki telaşlı dalgaları susturamıyordu.

Bir akşamüstü, köyün camisinde hocanın anlattığı bir hadis Yamaç'ın aklında uğuldamaya başladı: *"Kolaylaştırın, zorlaştırmayın; müjdeleyin, nefret ettirmeyin."* Yamaç için bu söz güzeldi ama sanki anlamı sisin ardında kalmış gibiydi. "Ben neyi kolaylaştıracağım?" diye düşünürken gecenin içinden bal rengi bir ışık süzüldü. Penceresinin tahta pervazına hafifçe konan şey, elbette ki Hûma'ydı.

"Eğer kalbin çok gürültülü olursa," dedi İyilik Arısı, "işin sesi duyulmaz."

Yamaç şaşkındı ama ürkmedi. Hûma'nın sesi bir dere suyunun yumuşak akışı gibiydi.

"Peki ne yapmalıyım?" diye sordu.

"Kalbini dinleyeceksin. Onu susturarak değil, ona yer açarak. İyilik de ustalık da yer bulduğu kalpte büyür."

Ertesi gün Yamaç, ustası olan dedesi **Âşık Halim**'in yanına gitti. Dede, Macahel'in hikâye anlatan ustalarındandı; oymaları kadar sözleri de derindi. Elindeki ceviz ağacı parçasını torununa uzattı.

"Bunu oy, ama sabırsızlanırsan bırak. Ağacın lisanı vardır; onu duymaya niyet et."

Yamaç işte tam da burada zorlanıyordu. Çünkü ağacın lisanı? Bir ağacın dili olur muydu? Dedesinin gülümsemesi ise "olur" diyordu.

Elini yüzüne sürüp besmele çekti. "Bismillah."

Tam o anda Hûma, Yamaç'ın omzuna kondu; gözle değil,

gönülle duyulan bir konuştu bu.

"Ağaç nefes alır. Sen de al. Sonra dinle."

Günler geçtikçe Yamaç, önce dinlemeyi, sonra oymayı öğrendi. Her sabah çalışmaya başlamadan önce dışarı çıkıp vadinin derin nefesini içine çekerdi. Sis ağır ağır çökerken kuşlar güne başlar, uzaktan bir cami çanı değil, davudi bir ezan sesi yükselirdi. "Hayya ale's-salâh…" Bu ses, Yamaç'ın içindeki karışıklığı sütlü çay gibi ılıtırdı.

Fakat iyilikle hikâyeler büyürken hayat da dönemeçsiz durmazdı. Bir gün köyün en yaşlı ninesi **Firişen Ana**, dağ yolunda kalmıştı. Sis çökmüş, patika kayganlaşmıştı. Köylüler telaşlandı; yardım ekibi hazırlanıyordu ama vadinin dik yamacına inmek kolay değildi. Bu haber köye ulaşınca Yamaç'ın kalbinde bir çarpıntı belirdi. İçinden bir ses, "Gitmeliyim," diyordu. Ama başka bir ses, "Ya düşersem? Ya yardım edemezsem?" diye mırıldanıyordu.

İşte karışıklık tam da böyle bir anda gelir: İyilik istemekle onu yapmaya cesaret etmek arasındaki ince çizgide.

Hûma, Yamaç'ın yanına kondu.

"İyilik bazen bir adım atmaktır," dedi.

"Ya yanlış adım atarsam?"

"O zaman ikinci adımı düzeltirsin. Niyetin doğruysa yol seni taşır."

Yamaç derin bir nefes aldı. Dedesine koştu.

"Dede! Firişen Ana için ben de geleyim."

Âşık Halim, torununun gözlerine baktı; çocuk gözlerindeki ürkek ışıkla cesur kıvılcım, tıpkı Macahel'in sisle güneş arasındaki dansı gibiydi.

"Gel evladım," dedi. "İyilik, iki kişi olunca daha kolay büyür."

Dağa doğru yürürlerken sis bazen koyulaşıyor, bazen geriye çekilip küçük aralıklar açıyordu. Yamaç'ın ayakları kaygan

toprağa her bastığında içi ürperiyordu ama yanında dedesi ve omzunda Hûma vardı. Hûma'nın kanatları sanki sıcak bir dua gibi hafif hafif titreşiyordu.

Patikanın kıvrımını döndüklerinde, yaşlı Firişen Ana bir kayanın dibine çömelmiş hâlde göründü. Yüzü yorgundu ama gözleri dimdikti.

"Ah güzel yavrularım, geldiğiniz için Rabbim bin hayır versin," dedi.

Dede hemen kontrol etti; ninenin ayağı burkulmuştu ama ciddi bir yarası yoktu. Yamaç ise onun elini tuttuğunda kalbine sıcak bir şey yayıldı: Yardım edebilmek, bir çocuğun içinde koca bir kapı açabilecek türden bir şeydi.

Ninelerini destekleye destekleye, ağır adımlarla köye doğru yürümeye başladılar. Yamaç yolda sürekli bir dal parçası topluyor, Firişen Ana'nın bastonu gibi kullanması için ona uzatıyordu. Her verdiğinde ninenin "Allah razı olsun" deyişi, Yamaç'ın içini daha bir ferahlatıyordu. Hûma ise etraflarında bal rengi çemberler çiziyor, sanki görünmez bir dua ağı örüyordu.

Köye döndüklerinde herkes Yamaç'ı takdir etti ama o bunun böbürlenilecek bir şey olmadığını hissetti. Çünkü içindeki ses, "Ben sadece elimden geleni yaptım," diyordu. Bu ses tertemizdi.

Akşam olduğunda Yamaç ahşap parçasını eline aldı. Bir süre sessiz kaldı. Vadiden koku yükseldi: ıhlamur, çam ve yağmurun karıştığı o güzel koku… Sanki ağaç da onunla birlikte nefes alıyordu. Sonra bıçağı ilk kez hiç acele etmeden, hiç telaşlanmadan ağacın damarlarını takip ederek sürdürdü. Sanki günlerdir anlatmak isteyip de kelime bulamayan bir dostun içini dökmesi gibiydi bu.

Ve nihayet o gece, Yamaç oyduğu parçayı dedesine gösterdi. Ceviz ağacından yapılmış küçük bir **iyilik sembolü**: Kanatları açık bir arı. Hûma'nın tıpatıp aynısı değil ama ruhu taşıyan bir

hâli vardı.

Dede gözlerini dolduran bir gülümsemeyle, "İşte bu," dedi. "Şekli güzel olmuş diye söylemiyorum. İçinde niyet var. Emek var. Merhamet var. O zaman iş, sıradanlıktan çıkar; kalbe söz olur."

Yamaç içinden bir şeyin çözüldüğünü hissetti. O günden sonra köy halkı bu küçük sembole "Macahel'in İyilik Arısı" demeye başladı. Köyde biri iyi bir davranış yaptığında, bir yavru kuşu yuvasına bıraktığında, bir kap suyu yoldan geçene sunduğunda, komşusuna tebessüm ettiğinde… Yamaç'ın oyduğu o küçük arı hatırlanıyordu. Çünkü iyilik bulaşıcıydı; tıpkı ışığın suya düşüşü gibi çoğalıyor, çoğaldıkça yumuşuyor, yumuşadıkça insanın içindeki sesi güzelleştiriyordu.

Bir akşamüstü, Yamaç pencereden dışarı bakarken Hûma yine göründü.

"Bugün de iyi bir şey yaptın mı?" diye sordu.

Yamaç bu kez tereddüt etmeden, sakin bir iç sesle, "Evet," dedi. "Bir arkadaşımı dinledim, ona zaman verdim. Belki büyük bir şey değildi ama kalbim hafifledi."

Hûma, arı kanatlarını hafifçe titretti.

"İyilik, bazen birini taşımak; bazen de birinin yükünü hafifletmektir. Unutma: Kalbinin attığı yer, attığın adımdan daha öncedir."

Yamaç başını salladı. Bu sözler, uzun yolların içindeki küçük su birikintileri gibi ferahlık veriyordu.

"Peki," dedi Yamaç, "ben büyüyünce ne olacağım sence?"

Hûma gülümsedi:

"Kalbi dinleyen biri olursan, ne olursan ol; yolun güzel olur."

Arı göğe yükselirken Macahel'in sisi hafifledi, ay bir süt ırmağı gibi vadinin üzerine döküldü. Yamaç'ın kalbinde o gece yeni bir sıcaklık yayıldı: İyilik yapmanın, karşılık beklemeden

davranmanın verdiği berrak bir huzur.

Ve o huzur, köyün çocuklarına da bulaşacaktı; tıpkı Hûma'nın bal rengi ışığının sabah sisine karışması gibi…

İşte Macahel'in İyilik Arısı, bu yüzden hiç kaybolmazdı. Onu gören de olurdu, görmeyen de. Ama herkes, en az bir kez, kalbinin bir köşesinde kanatlarının sesini duyardı.

Çünkü gerçek iyilik bazen bir arının kanadında, bazen bir çocuğun sabrında, bazen de dağ yolunda uzanan bir elde saklıdır.

Ve Macahel'in vadisi, bu sırrı her sabah yeniden fısıldamaya devam ederdi.

12

Aydın – İncir Ağacının Kalbi

Hiç kimsenin beklemediği bir anda, Aydın'ın evinin arka bahçesinde duran o koca incir ağacı—gölgelerle konuşup yapraklarının arasından minik ışıklar sızdırmaya başladığı o sabah—sanki kalbini dışarı çıkarıp "Bugün bir şey olacak," der gibi usulca titredi.

Aydın, henüz on yaşındaydı ama kalbi bazen rüzgârın söylediklerini duyabilecek kadar berraktı. Yine de bu sabah incir ağacındaki tuhaf ışık, onun bile alışık olmadığı kadar sürrealdi. Gözlerini ovuşturdu, bir daha baktı. Işık yoktu. Sadece ağacın gövdesinden yayılan sıcak bir esinti vardı;

insanın içini ısıtan, annesinin sıcak ıhlamur kokusunu andıran bir esinti.

Aydın, incir ağacını çok severdi. Çünkü bu ağaç dedesinden kalmıştı. Dedesi vefat etmeden önce, bir yaz akşamı Aydın'ın kulağına eğilip "Bu ağacın kalbi iyiliktir, yavrum. Kalbi olan her şey konuşur; ama kalbini duymak için önce kendi kalbini temiz tutman gerekir," demişti. O zaman Aydın bu sözleri pek anlamamıştı. Ama bugün… Sanki ağacın kalbi gerçekten konuşacak gibiydi.

Bahçenin sabah sessizliği içinde Aydın eğildi, parmaklarını ağacın köklerinin başladığı toprağa koydu. Toprak sıcak değildi, sıcaktı. Tıpkı titreyen bir canlı gibi hafif hafif kıpırdıyordu.

Aydın usulca fısıldadı:

"Merhaba, incir ağacı… Bugün neden böyle garipsin?"

Rüzgâr yaprakları hışırdattı. Ama bu sıradan bir hışırtı değildi. Her yaprak farklı bir kelime söylüyordu sanki: *Bir... şey... oluyor...*

Aydın ürkmedi. Çünkü bu bahçe onun için her zaman güvenli bir dünyaydı. Çünkü babasıyla her akşam namazdan sonra tam bu ağacın altında çay içerlerdi; annesi yaz günlerinde gölgesine minder serip Kur'an okurdu. Bu bahçede kötülükler bir adım bile atamazdı, buna Aydın emindi.

Ama yine de merakı bir ateş gibi yandı içinde.

Bahçenin Gizli Misafiri

Aydın eğilip biraz daha dikkatlice bakınca, ağacın kovuğunda minicik, sarı bir ışığın pırıl pırıl yanıp söndüğünü gördü. Işık bir an büyüdü, bir an küçüldü. Derken birden pat! diye yere düştü—ama acıtmayan, hatta havayı vanilyalı süt kokusuna boğan tatlı bir "pat" sesiyle.

Işık, yere düştüğünde bir ceviz büyüklüğünde altın bir küreye

dönüştü. Üzerinde küçücük bir yüz vardı. Gözler mercan gibi parlak, yanaklar pamuk helvası kadar yumuşak görünüyor, ağzı daima gülüyordu.

Aydın şaşkınlıkla geri çekildi.

"Kimsin sen?" diye sordu.

Altın küre havada zıp zıp zıplayarak karşılık verdi:

"Ben İncir Ağacının Kalbi! Daha doğrusu kalbinden kopup gelen bir parçayım. Çok miniyim ama iyilik taşıyorum! Bugün seninle konuşmaya karar verdim çünkü içindeki merakla birlikte bir de büyük bir güzel niyet taşıdığını hissettim."

Aydın'ın gözleri parladı.

"Ne niyeti?"

"İnsanlara iyilik etmek istemeni. Baban dün akşam bir ahbabının zor durumda olduğunu söylediğinde içinden 'Keşke elimden bir şey gelse' diye geçirdin ya… Onu duydum!"

Aydın kızardı. O düşünceyi kimsenin bilmesini istememişti aslında. Ama utancı çabucak gurura dönüştü.

"Evet… Keşke yardım edebilsem."

Küre zıplayarak Aydın'ın omzuna çıktı.

"İyi niyetle başlayan her yol, nereden gidersen git, Allah'a çıkar. Ama önce bir maceraya ihtiyacın var."

"Macera mı?"

Aydın'ın kalbi pıt pıt atmaya başladı.

Küre hafifçe dönüp bir ışıltı bıraktı:

"Evet. Ağacın derinlerine doğru bir yolculuk… Çünkü iyiliği büyütmek için bazen insan kendi kalbinin içinden geçmeli. Korkma, yanında olacağım."

Kalbin İçindeki Yol

Aydın ağacın gövdesine dokunduğunda birden ayaklarının altındaki toprak yumuşadı, bahçe bir göl gibi dalgalandı. Göz

açıp kapayıncaya kadar kendini ağacın içinden geçen uzun, kıvrımlı bir koridorda buldu. Bir an korktu, ama korkusu çabucak şaşkın bir neşeye dönüştü. Çünkü bu koridor masalsıydı: Duvarlar yeşil-mor renklerle ışıldıyor, kimi yerlerde dua eden kuş sesleri yankılanıyor, kimi yerlerde de sanki pamuk gibi bulutlar tavanlardan aşağı sarkıyordu.

Kürecik önde zıplayarak ilerledi.

"Kalbin yolundan geçene korku yasak!" dedi.

Aydın güldü. "Peki, tamam."

Koridorun sonunda dev bir kapı vardı. Üzerinde Osmanlıca bir yazı gibi duran işlemeler, ama aslında tamamen incir yapraklarından oluşan desenler… Tam ortasında da bir cümle:

"İyiliği sezmek için önce sabrı bil."

Küre kapının üstüne konup mırıldandı:

"Şimdi hikâyenin karışma kısmına geldik."

Aydın anlamadı.

"Karışma mı?"

"Her güzel niyet, biraz karışmadan güçlenmez," dedi Küre. "Şimdi dikkat et."

Kapı yavaşça açıldı. İçeride siyah değil, gökyüzünün akşam vaktindeki lacivertine benzeyen bir karanlık vardı. O karanlığın ortasında titreyen bir gölge belirdi. Gölge bir çocuktu. Aydın'a çok benziyordu… Belki biraz daha somurtkan, biraz daha yalnız. Gözleri üzüntüyle parlıyordu.

Aydın ürperdi.

"Bu kim?"

Küre biraz hüzünlendi.

"O senin korkuların. Bazen 'Yardım etmeye çalışsam gücüm yetmez.' diye düşünüyorsun ya… İşte bu çocuk o düşüncelerin şekli."

Karşılarındaki gölge çocuk, Aydın'a yaklaşınca bir şey fısıl-

dadı:

"Sen küçüksün… Hiçbir şeyi değiştiremezsin…"

Aydın'ın kalbi sızladı. Çünkü bunu gerçekten bazen düşünüyordu.

Küre Aydın'ın koluna hafifçe vurdu.

"Cevap ver ona. İyilik küçükse bile küçültülmez."

Aydın bir adım öne çıktı.

Belki sesi biraz titredi, ama yüreği titremiyordu:

"Ben küçüğüm, evet… Ama iyilik hiçbir zaman küçük olmaz. Bir tebessüm bile dua olur."

Gölge çocuk durdu. Sonra rüzgâra karışıp dağıldı. Kapı genişledi, içeri dolan ışık arttı.

Küre mutlulukla zıpladı.

"İşte bu! Kendi içindeki korkuyu yendin."

İyiliğin Büyüdüğü Yer

Aydın içeri adım attığında buranın bir oda değil, masmavi bir vadi olduğunu gördü. Vadi boyunca yürüyen yüzlerce küçük ışık vardı. Her biri başka bir iyilik: Bir çocuk annesine su veriyordu, bir komşu kapısının önünü süpürüyordu, bir dede torununa besmele öğretirken gülümsüyordu… Hepsi avuç içi kadar ışık kürelerine dönüşüyor, göğe doğru yükseliyordu.

Küre Aydın'a döndü:

"Her iyilik büyür, Aydın. Ve bazıları büyümek için seni bekler."

"Peki ama ben ne yapabilirim?"

Küre yere kondu ve Aydın'ın göğsüne, tam kalbinin üstüne dokundu.

Bir sıcaklık yayıldı. Bir dua gibi.

"Sen sadece niyetini diri tut. Ağaç, senin adına ihtiyacı olana sakladığın meyveleri bereketlendirecek. Yarın komşu

amcanızın kapısına bir sepette incir bırakacaksın. O bile yeter."

Aydın şaşırdı.

"Bu kadar mı?"

"Bu kadar. Çünkü iyiliğin yolu uzun görünür ama ilk adımı küçücük olur. O adımın değeri, onu atanın kalbinden gelir."

Gökyüzü birden ışıdı. Tüm ışık küreleri rüzgâra karışıp uzaklara doğru uçtu. Vadi bulanıklaştı. Dünya döndü. Ve Aydın kendini yeniden incir ağacının altında buldu.

Sabahın Yumuşak Sonucu

Güneş tam ağacın yapraklarından sızıyordu. Bahçede bulut gibi bir sessizlik vardı. Aydın elini göğsüne koydu. Hâlâ o sıcaklığı hissediyordu.

Küre yoktu ama ağacın gövdesi hafifçe tıkırdadı—sanki ona göz kırpar gibi.

Aydın içeri koştu, annesinden bir sepet istedi.

Annesi şaşkın gülümsedi:

"Ne yapacaksın bu kadar inciri?"

Aydın sadece "Bir iyilik," dedi.

Fazlasını anlatmadı. Çünkü bazı hikâyeler, tıpkı suya düşen ışık gibi, sadece kalpte iz bırakır; sözle değil.

Sepeti doldurdu, komşu amcanın kapısına bıraktı. Kapının tokmağını üç kez hafifçe vurdu, sonra koşarak uzaklaştı. Arkasından gelen şaşkın, mutlu "Kim koydu bunu acaba?" sesini duyduğunda kalbi hafifledi.

İncir ağacının kalbi o gün hiç konuşmadı. Ama yaprakları, Aydın her yanından geçerken tatlı tatlı hışırdadı. Sanki ona şunu diyordu:

"İyilik büyüdü, Aydın. Sen büyüdün."

Ve o günün akşamı, bahçede otururken babası ona uzun uzun şunu anlattı:

"İnsan iyilik yaptıkça Allah kalbini genişletir, oğlum. Küçük adımlar, büyük yollar açar."

Aydın sadece gülümsedi. Çünkü içindeki küçük altın küre, artık hep orada duruyordu—incir ağacını her gördüğünde hafifçe ışıldayan küçük bir kalp gibi.

Ve hikâye orada bitmedi elbette; ama çocuk kalbine saklanması gereken yer tam da burasıydı:

İyiliğin yolu her gün yeniden başlar.

13

Balıkesir – Kazdağı'nın Duacı Çobanı

Kazdağı'nın sisle çevrili bir sabahında, rüzgârın çamların arasından usulca geçerken fısıldadığı bir melodiyi ilk duyan, mavi yünlü kepeneği omzuna düşmüş küçük çoban Oruç oldu. Ses, öyle tanıdık ama öyle garip bir tını taşıyordu ki, sanki gökyüzü bir şey anlatmaya çalışıyor, toprağın altından bir ışık nefes alıyordu. Oruç, elindeki çanlı değneği "çıng" diye küçük bir daire çizerek havaya kaldırdı ve gözlerini kocaman açtı. Çünkü bu sabah, her sabahkinden bir tık daha parlaktı; bir tık daha merak uyandırıcı, bir tık daha kalbinin ortasında bir sıcaklık bırakıyordu.

Oruç, Balıkesir'in yükseklerine doğru uzanan Kazdağı eteklerinde, koyunlarıyla birlikte yaşardı. Kendisinin minicik yaşı, dağın heybetli gövdesine kıyasla kum tanesi bile sayılmazdı ama gönlü, o dağı örten gölgeler kadar genişti. Her sabah güne "Elhamdülillah" diyerek başlar, sonra koyunlarının başını tek tek okşar, her birine isim takar, yağmur bulutlarından bile dostça söz ederdi. Mesela en yaşlı koyunu olan Sütçem'e şöyle derdi:

— Bugün yokuşları biraz yavaş çıkalım, yaşlılığın hatrı var, değil mi Sütçem?

Sütçem de bir koyun olduğu hâlde, gerçekten anlıyormuş gibi meleyerek cevap verirdi.

Oruç'un alışkanlıklarından biri vardı: Dua etmeyi çok severdi. Ama öyle uzun uzun, büyüklerin ettiği gibi değil. Oruç'un duaları daha çok bir çocuğun içinden geçen temiz dilekler, bir nar tanesi kadar duru sözlerdi:

"Allah'ım, bugün herkes mutlu olsun. Rüzgârın canı acımasın. Gökteki kuşlar yorulmasın. Bir de… bir de koyunlarım aç kalmasın."

Kazdağı'nın sabahı böylece başlardı işte: naif, huzurlu, merakla kıpırdanan, dualarla tatlanmış bir günün kapısı açılırdı.

Fakat o sabah, rüzgârın fısıltısındaki melodi yalnızca Oruç'un değil, koyunların da kulaklarını dikmişti. Sanki çok uzaklardan bir ses, "Gel de beni bul," diyordu.

Oruç başını çevirip çamların arasından süzülen sis tülüne dikkat kesildi. Sis dalgaları adeta rüya gibi hareket ediyor, bazen bir geyik boynuzu şekline, bazen de pamuktan bir saraya dönüşüyordu. İçinde hafif bir ürpertiyle karışık tatlı bir heyecan vardı.

Sonra birden, sisin içinde bir gölge belirdi. İncecik, sanki yürüdükçe havayı katman katman açan bir gölge… Ve o gölge

belirince, sisin altı bir anlığına parladı. Oruç gözlerini kırpıştırdı. "Bu da ne?" diye düşündü ama korkmadı. Çünkü kalbinin derininden gelen bir sıcaklık, ona bunun kötü bir şey olmadığını söylüyordu.

Gölge biraz daha belirginleştiğinde Oruç, beliren varlığın bir insan değil de, bir yaşlı keçi olduğunu gördü. Ama bu keçi sıradan bir keçi değildi. Üzerindeki tüyler ay ışığı gibi beyaz, gözleri yıldız gibi sakin, boynuzları ise sanki bir duman şalının içinden yapılmış gibiydi.

Yaşlı keçi, Oruç'a doğru yaklaşıp tatlı bir meleme çıkardı. Tam o anda Oruç, başının içinden bir ses duyar gibi oldu:

"Beni takip et, küçük çoban."

Oruç şaşırdı ama hiç korkmadı. Çocuk kalbinin sezgisi bazen aklın çok üstünden yürür. Oruç, keçinin arkasından adım adım ilerledi. Koyunları da peşlerine takıldı, çünkü Oruç nereye giderse, sürüsü de oraya giderdi.

Yaşlı keçi, Oruç'u Kazdağı'nın daha önce hiç girmediği, çiçeklerin mor ateşler gibi parladığı bir yamacına götürdü. Burası öyle bir yerdi ki, kuşlar kanat çırptıkça tüylerinden küçük ışıltılar düşüyor, toprak her adımda hafif bir ninni mırıldanıyordu. Ara ara kocaman taşların üzerinde dua eden dervişlerin gölgeleri gibi şekiller belirip kayboluyor, rüzgâr "Ya Sabır" diyecek kadar insanı ferahlatan melodiler taşıyordu.

Oruç, kendi kendine "Burası başka bir dünya mı?" diye sormaktan kendini alamadı.

Yaşlı keçi, sonunda durdu. Önlerinde, suyu berrak ve duru bir gölet uzanıyordu. Göletin yüzeyi öyle sakindi ki, göğe açılan bir pencereyi andırıyordu. Ve o pencerede, ışık huzmeleri dans ediyordu.

Oruç eğildi, avucunu gölete daldırdı. Soğukluğu içini titretti ama ardından bir yumuşaklık, bir huzur yayıldı tüm bedenine.

Göletteki su sanki bir sır taşıyordu.

Yaşlı keçi yeniden konuşur gibi baktı:

"Bu gölet, Kazdağı'nın Duacılar Göleti'dir. Ecdadın duası, yüzyılların iyiliği bu suda saklıdır. Kalbi temiz olanlar burayı bulabilir. Sen de buldun, çünkü kalbini kirletmedin."

Oruç nefesini tuttu.

"Peki burada ne yapacağım?" diye fısıldadı.

"Sadece içinden geçeni söyle," dedi yaşlı keçi.

Oruç başını kaldırdı. Göğe baktı. Rüzgârın yüzüne değen el gibi tatlı esintisini hissetti.

Sonra usulca konuştu:

"Allah'ım… Herkes iyi olsun. Herkes mutlu olsun. Kimse yalnız kalmasın. Büyükler merhametli, çocuklar cesur olsun. Bana da kalbimi hep temiz tutmayı öğret… hepsi bu."

Gölet bir anlığına parladı. Oruç irkildi.

Yaşlı keçi hafif bir tebessüm taşıyormuş gibi gözlerini kısmıştı.

"Duan kabul oldu," dedi. "Çünkü karşılık beklemeden diledin. Çünkü iyiliğin büyüğü küçüğün niyetinde saklıdır."

Tam o anda göletin üzerindeki ışık yer değiştirdi ve yavaşça yükselip gökyüzüne karıştı. Oruç şaşkınlıkla bakarken, sanki dağın içinden bir kalp sesi duyuldu; yavaş, güven veren, merhamet dolu bir ritim.

Sonra her şey, gökyüzüne doğru süzülen bir nefes gibi yumuşakça dağıldı. Yaşlı keçi geri çekildi. Sanki "Görevin bitti" der gibiydi.

Oruç, kendini bir adım geri atarken buldu. Sonra birden koyunlarını hatırladı; tümü arkasında sıralanmış, merakla onu izliyordu.

"Eve dönmeliyiz," dedi Oruç kendi kendine.

Dönüş yolunda rüzgâr o melodiyi yine çaldı ama bu defa

melodide bir fark vardı: Sanki Oruç'un duasını taşır gibi, daha neşeli, daha sıcak, daha umutlu bir tını…

Köye vardıklarında herkes Oruç'a şaşkınlıkla baktı. Yüzünde bir ışıltı vardı. Sanki gün doğarken ufka yayılan pembe çizgi, gelip Oruç'un yanaklarına yerleşmişti.

Annesi saçlarını okşadı.

— Oruç, bugün çok farklı görünüyorsun.

Oruç sadece gülümsedi.

— Kazdağı'nda güzel şeyler oldu.

Annesi şaşırdı.

— Ne oldu ki?

Oruç başını kaldırıp uzaklara baktı.

— Her şey… iyilik gibi oldu.

O günden sonra Oruç'un köydeki adı değişti. Artık herkes ona "Kazdağı'nın Duacı Çobanı" diyordu. Çünkü Oruç'un ettiği her küçük dua, sanki gerçekten bir şeyleri yumuşatıyor, birilerini mutlu ediyor, bir yerlerde bir gölgenin daha aydınlanmasına sebep oluyordu.

Birine su taşıyan çocuk, "Oruç'un duası gibiydi bu," diyordu.

Bir yaşlı teyze, komşusundan bir tabak yemek aldığında "İyi ki bu köyde Oruç var," diye gülümsüyordu.

Bir bebek ağladığında, rüzgâr hafifçe yüzüne değiyor ve bebek susuyordu.

Ve Oruç, o gölete bir daha hiç gitmedi. Çünkü biliyordu: Duanın yeri çok uzakta bir gölet değil, insanın kendi kalbiydi. Kalp temizse, dua göğe bir kuşun kanadı kadar hafif bir zarafetle yükselirdi.

Her sabah yine koyunlarını tek tek okşuyor, yine "Elhamdülillah" diyerek güne başlıyor ve yine o naif, küçük, ama dağın kalbi kadar güçlü dualarını fısıldıyordu:

"Bugün herkes iyi olsun."

Kazdağı'nın rüzgârı da her sabah aynı melodiyi taşıyordu.

Sanki dağın içinden gelen bir teşekkür gibiydi.

Bir sır gibi, bir hediye gibi, bir dua gibi.

Ve dünya, Oruç'un bilmediği kadar sessizce iyileşmeye devam ediyordu.

14

Bartın – Amasra'nın Gülümseyen Dalgası

Gecenin karanlığı Amasra'nın koylarına hiç olmadığı kadar mavi bir sessizlik bırakmışken, kıyıya vuran dalgalardan biri—evet, sadece biri—ansızın gülümsemeye başladı. Kimse duymadı, kimse görmedi; yalnızca dalganın kıyıya bıraktığı minicik bir pırıltı, sabahı bekleyen herkese gizli bir merak hediyesi olarak usul usul parladı.

Sabah olduğunda, Amasra'nın yumuşak rüzgârı sokak aralarında dolaşırken, on bir yaşındaki Zümra perdeleri araladı. Her sabah yaptığı gibi penceresinden göğe bir "Elhamdülillah" bırakıp gülümsedi. Bu söz, odasında çok sevdiği çiçek motifli

seccadenin üzerinde yankılanır gibi oldu. Çünkü Zümra, sabahı ne kadar güzel karşılarsa, günün de o kadar güzel akacağına inanırdı.

O gün güneş denizin üzerinde parıldarken, bir gariplik vardı: **Dalga hâlâ gülümsüyordu.**

Zümra bunu fark eden ilk kişiydi. Sahile indiğinde minicik ayak izleri kumda sırayla belirdi. Kendisi bile bazen bu ayak izlerinin denizle konuştuğunu düşünürdü—çünkü deniz, Zümra'nın yanından geçerken hep biraz daha sakin olurdu.

Kıyıya iyice yaklaştığında, dalga sanki onu çağırdı:

"Şıpır—şıpır—şırıldaaak…"

Zümra gözlerini kıstı. Gülümsüyordu gerçekten! Denizin kıvrımlarında bir gülüş çiçek açıyor, sonra dağılıp yeniden toplanıyordu.

"Selâmün aleyküm küçük dalga…" dedi Zümra fısıldayarak.

Ve işte o anda, dalga bir an durdu. Sonra, sanki cevap verir gibi, kumların arasına küçük bir yuvarlak taş bıraktı. Taşın üstünde incecik desenler vardı—tıpkı eski Bartın evlerinin ahşap balkonlarında görülen oyma motifler gibi.

Zümra şaşkındı ama korkmuyordu. Çünkü kalbinin derinlerinde bir his vardı: *Bu dalganın niyeti iyi.*

Taşı avucuna alırken, Dede Korkut'un hikâyelerini dinlerken hissettiği o sıcak duyguya benzer bir huzur içinden yükseldi.

Tam o sırada arkadan bir ses duyuldu.

"Zümraaa! Kahvaltı hazır yavrum, hadi eve!"

Babaannesinin sesi, Zümra'nın içindeki merakı bölmedi ama önce selamını tamamlaması gerektiğini biliyordu. Taşa hafifçe dokunup kalbinden "Allah'ım, hayırlı eyle…" diye geçirdi. Sonra eve döndü.

Babaannesinin hazırladığı sofrada mis gibi taze çörek kokusu

vardı. Peynir, reçel, sıcak çay… Ahşap masa güneşle birlikte parlıyor, evin duvarlarında kuş figürlü tabaklar sanki yeni uyanmış gibi cıvıldıyordu.

"Ne o? Yine dalgalarla konuştun galiba." dedi babaanne gülerek.

"Babaanne, gerçekten… bu sabah bir dalga bana gülümsedi."

"Belki de sen onu gülümsetmişsindir yavrum." dedi babaanne göz kırparak. "İnsan kalbinde iyilik taşıyınca, bazen deniz bile dayanamaz, karşılık verir."

Zümra taşın üzerindeki desenleri gösterdi. Babaanne dikkatle baktı.

"Bu, eski ustaların işlediği 'çınar yaprağı' motifi gibi… Bir hikâye gizlidir bunun içinde."

Zümra'nın gözleri büyüdü. "Hikâye mi?"

"Her motif bir duanın, bir umudun izidir." dedi babaanne. "Belki bu taşın da sana anlatmak istediği bir şey vardır."

O anda Zümra'nın kalbinde yeni bir merak filizlendi. Taşın anlattığı hikâyeyi bulmalıydı.

Gün boyu taş avucunda ısındı, hafifledi, bazen titreşir gibi oldu. Zümra bunu hayal mi ediyordu, yoksa gerçekten bir şeyler mi oluyordu, emin değildi.

Öğleden sonra babasıyla birlikte Çekiciler Çarşısı'na yürüdüler. Taş evlerin gölgeleri sokaklara serinlik veriyor, eski ahşap pencerelerden hafifçe tespih tıkırtıları duyuluyordu. Amasra'nın yaşlı ustaları el işçiliğiyle masalar, sandalyeler, minik sandıklar yapar; her ayak sesi sokakların kalbine bir melodi daha eklerdi.

Zümra, taşın desenini gösterip birine sormak istediğini düşünüyordu.

Çarşının sonunda yıllardır ahşap işçiliği yapan, sakalı be-

mbeyaz, gözleri hem güneş hem deniz mavisi olan bir usta otururdu: **Usta Hasan**.

Usta, Zümra'yı görünce tebessüm etti.

"Hoş geldin kızım, bugün gözlerin daha bir parlak."

"Hoş bulduk Usta Hasan… Bana bir taş verdi deniz. Üzerinde böyle bir desen var. Bir anlamı olabilir mi?"

Usta elini kaldırdı. "Ver de hele bir bakayım."

Taşı görünce yüzü ciddileşti. Kaşları hafifçe titredi.

"Bu… bu motifi ben yıllardır görmemiştim." dedi.

Zümra heyecanlandı.

"Ne demek bu?"

Usta taşın üzerindeki çizgileri parmağıyla takip etti.

"Bu, eskiden denizi 'dinleyenler'in motifidir. Onlar, dalgaların dilini bilen hikâye taşıyıcılarıymış. Amasra'nın en eski efsanesinde geçer. Rivayete göre, kimi zaman deniz derdini, kimi zaman ise hediyesini böyle bir taşla verirmiş."

"Peki bu taş ne anlatıyor?"

Usta başını salladı.

"Benim bildiğim kadarıyla… bu motifler ancak gerçek sahibine kendi sesini açarmış. Belki de onunla yalnız kalmalısın."

Zümra şaşırmıştı ama içinde bir kıpırtı vardı. Taşı tutarken, sanki dalganın gülüşü kalbinin bir köşesinde titreşiyordu.

Akşam ezanı okunmaya yakın gökyüzü turuncuya döndüğünde, Zümra tekrar sahile gitti. Taşı iki avucu arasında tutup derin bir nefes aldı. Ezanın melodisi denizle birleşip dalgaların arasında dolaşırken, taş hafifçe ısınıyordu.

Rüzgâr bir anlığına durdu.

Dün gülümseyen dalga yeniden kıyıya sokuldu.

Zümra sessizce sordu:

"Beni neden seçtin?"

Sanki cevap olarak, taş avucunda titredi ve bir anda… üzerine yeni bir çizgi belirmeye başladı. İncecik bir kıvılcım, bir ışığın suya düşüşü kadar yumuşak…

Taşın yeni çizgisi bir balık şekli oluşturdu.

Zümra'nın nefesi kesildi.

Tam o sırada, denizin içinden ışıl ışıl bir gölge belirdi. Dalga kıvrıldı, köpük parladı ve küçük bir **ışık balığı** ortaya çıktı.

Ama bu sıradan bir balık değildi. Gözleri insanlara bakar gibi sakindi. Üzerinde aydınlık bir çizgi vardı. Sanki Kur'an'daki bir harfin kıvrımı gibi zarif.

Balık konuşmadı ama Zümra anlamış gibi hissetti:

"Beni takip et."

Zümra tereddüt etti. "Yüzemem ben…"

Ama balık kıyıya biraz daha yaklaştı ve küçük bir dalgacık Zümra'nın elini okşadı.

"Korkma." diyordu, sesi yoktu ama anlamı vardı.

Zümra ayakkabılarını çıkarıp suya girdi. Deniz sıcaktı, şaşırtıcı şekilde sıcaktı. Balık ilerledi, Zümra da onu takip etti ama su göbeğine bile gelmedi. Sanki deniz yolu onun için açılmıştı.

Bir anda kendini minicik bir adacığın önünde buldu. Bu ada, Amasra'da olmayan bir yerdi. Yumuşak yosunlar ve üzerinde dua eder gibi duran taşlarla kaplıydı.

Işık balığı kayalıkların ortasına süzüldü.

Zümra'yı bekledi.

Tam ortada bir koyak vardı. Küçük, kalp biçiminde.

Taşı koyuğun içine bıraktı.

Ve o anda… koyak ışıkla doldu.

Koyaktan çıkan ışık bir bulut gibi yükseldi. İçinden sesler duyuluyordu—çok eski, çok tanıdık sesler. Sanki asırlar önce

bu topraklara selam veren dervişlerin, hikâye anlatıcılarının, duaların, ezgilerin sesleri bir arada yankılanıyordu.

Zümra şaşkınlıkla geri çekildi.

Birden bulutun içinden nazik bir ses geldi.

Ne erkek, ne kadın, ne genç, ne yaşlı… zamansız bir sesti:

"Her kalbin bir ışığı vardır. Sen o ışığı unutanlara hatırlatmak için seçildin."

Zümra ürperdi.

"Ben çocuğum… ben nasıl yapabilirim?"

"Bir çocuk, bir kalbi uyandırırsa, o kalp bir başkasına, o da bir başkasına… böylece dünya iyileşir."

Zümra'ın gözleri doldu.

"Ama ben kimseyi iyileştiremem ki…"

"Gülümsemen yeter. Bir de içindeki dua."

Hafif bir rüzgâr yükseldi. Bulut yavaşça dağıldı.

Adacık tekrar sessizleşti.

Işık balığı, Zümra'nın ayaklarının dibine sokuldu. Başını hafifçe eğdi, sanki teşekkür eder gibi. Sonra suya doğru yöneldi.

Zümra da arkasından sahile kadar yürüdü. Deniz yine sadece dizlerine kadar geldi. Dalga son kez gülümsedi—evet, yine gülümsedi—ve sonra her şey normal bir deniz gibi oldu.

Ertesi sabah Amasra'da garip bir şey oldu.

İnsanlar birbirine daha nazik davranıyordu.

Esnaf sabah siftahını yapmadan komşusuna "Helalinden olsun" diye dua ediyordu.

Sokakta oynayan çocuklar kavga etmiyor, paylaşıyorlardı.

Babaannesinin bile yüzünde daha yumuşak bir ışık vardı.

Sanki şehir hafifçe… iyileşmişti.

Zümra taşın artık sıradan bir taş gibi göründüğünü fark etti. Üzerindeki motif silinmişti.

Babaanne taşa bakıp gülümsedi.

"Demek ki hikâyesini tamamlamış."

Zümra fısıldadı:

"Ben bir şey yapmadım ki…"

Babaanne onun saçlarını okşadı.

"Bazen yavrum, Allah bazı kalplere sadece bir 'hatırlatma' koyar. Senin yaptığın da buydu."

O gece Zümra uykuya dalarken, dalgaların sesi ona bir dua gibi geliyordu.

Sanki deniz, yüreğinin kıyısına şunları fısıldıyordu:

"Bir ışık gördüğünde sakın korkma.

O ışık kimi zaman senin içindedir."

Ve Zümra, içindeki sıcaklığı hiç kaybetmedi.

Çünkü bilirdi:

Amasra'nın gülümseyen dalgası ne zaman isterse gelip kalbine dokunabilir.

Kalbine dokunan bir şeyse, mutlaka başka kalplere de ulaşır.

Ve çocukların dünyası, işte böyle küçük bir gülümsemeyle güzelleşirdi.

15

Batman – Hasankeyf'in Bin Yıllık Feneri

Gecenin yumuşak koynunda, Dicle'nin suyu binlerce yıldır aynı şarkıyı usulca mırıldanırken, küçük Ali birden bire parlayan o titrek ışığı fark etti; tıpkı suyun içinden yükselmiş bir dua gibi, berrak ama anlaşılmaz bir ışık… O kadar tuhaftı ki, sanki birden bire göğün altında yeni bir yıldız doğmuş, ama neden olduğunu bilmeden yeryüzünde parlamayı seçmişti.

Ali önce gözlerini ovuşturdu. Dicle kıyısına, Hasankeyf'in taşlarına yaslanmış eski evlerinin arasına yayılan gece sessizdi; yalnızca bir iki uzak köpek havlaması, rüzgârın kayalıklara sürttüğü serin nefesi ve suyun ezelden beri hiç değişmeyen

akışı… Ona güven veren bu tanıdık seslerin içinden fırlayan o tuhaf ışıltı, aklına da kalbine de hem merak hem bir sıcaklık bırakmıştı.

Bu ışığı görür görmez durup düşündü; çünkü Ali her zaman etrafında olup biten küçük şeyleri fark eden, sessizlikteki hikâyeyi duyan bir çocuktu. Annesi bazen gülerek onun için "Kalbi gözünden daha önce görür." derdi. Belki bu yüzden, ışığa doğru ilk adımını atarken korkmak yerine içine incecik bir huzur dolmuştu.

Ali'nin dünyası Hasankeyf'ti. Binlerce yıllık mağaralara, köprülere ve kayalara yaslanmış koca bir masal kasabası… Her sokakta bir dua, her taşta bir hatıra saklıydı. Ali ne zaman yaşlı bir duvarın yanından geçse, "Buradan kimler yürüdü acaba?" diye merak eder, annesinden bir hikâye daha isterdi: Alimler, gezginler, tüccarlar, dervişler… Hepsi bu taşların gölgesinde bir zamanlar durmuş, Dicle'nin aynı türküsünü dinlemişti.

Ama bu akşamın ışığı, sanki başka bir zamana açılan bir kapı gibiydi.

Ali yavaşça adımladı. Ayakkabılarının altındaki toprak, onun atışlarını uyumlu bir davul gibi takip ediyor, sanki "Git, git, git…" diyordu. Dicle kıyısına yaklaştıkça ışık daha da netleşti. Bir fenerdi bu; ama öyle sıradan bir fener değil… Zamanın içinden çıkmış gibi. Ne yeni ne eski, ne ağır ne hafif… Sanki varlığını sadece bu geceye emanet etmişti.

Ali'nin eli fenerin kulpuna doğru uzandı. O anda, rüzgâr bir anlığına kesildi. Suyun sesi hafifledi. Kayalıklardan yansıyan gölgeler sanki yerini bulmak için durdu. Dünya bir nefes aldı.

Feneri tutunca, içine bir sıcaklık yayıldı. Renkli, sakin bir sıcaklık… Kalbini okşayan, ürkütmeyen bir aydınlık… Öyle ki, Ali farkına bile varmadan "Bismillah…" dedi. Çünkü bu türden mucizeler, insanın diline kendi kendine dökülen bir sığınmayı

getirirdi.

Tam o sırada, fenerin içindeki ışık hafifçe dalgalandı ve duyulmayacak kadar ince bir sesle konuştu:

"Geç kaldım mı?"

Ali, feneri elinde tutarken şaşkınlıktan küçük bir sıçrayış yaptı. Ama korkmadı. Çünkü sesin tonunda bir tehdit yoktu. Tanıdık, yaşlı bir dede naifliği vardı.

"K… kimsin sen?" diye fısıldadı Ali.

"Ben kimim?" dedi ışık gülümser gibi dalgalanarak. "İşte bu, bin yıldır herkesin merak ettiği soru… Ama belki önce sen söyle; sen kimsin çocuk?"

"Ben Ali," dedi usulca. "Hasankeyf'te yaşıyorum."

"Hasankeyf…" diye mırıldandı ışık. "Demek hâlâ ayakta. Güzel. O hâlde doğru yere gelmişim."

Ali kaşlarını kaldırdı. "Nereden gelmiş olabilirsin ki?"

Işık bir an sustu. Sonra sessizce konuştu: "Zamandan geliyorum."

Bu tuhaf cevabı duyunca Ali'nin gözleri şaşkınlıkla büyüdü. Masal gibi bir cümleydi bu ama aynı zamanda bir masalın tam içindelermiş gibi gerçekti.

"Zamandan mı?"

"Evet. Bir zamanlar bu topraklarda yürüyen insanların dualarını, umutlarını ve iyiliklerini taşıyan bir fenerdim ben. Kimi zaman bir yolcunun evine ışık oldum, kimi zaman bir âlimin yolunda. Kimi zaman bir çocuğun rüyasında göründüm, kimi zaman bir annenin duasında saklandım. Sonra bir gün, beni taşıyan son kişi, 'Belki bir gün gerçek sahibini bulur.' diyerek beni Dicle'nin yakınlarına bıraktı. İşte o günden beri bekliyorum…"

Ali'nin içine derin bir düşünce düştü. "Gerçek sahibi" ne demekti? Kim böyle bir fenere sahip olabilirdi? Ya da neden

kendisi bulmuştu?

"Peki," dedi sonunda, "benim gerçek sahibin olduğumu nereden biliyorsun?"

Fenerin ışığı hafifçe titredi, sanki sakin bir kahkaha atar gibi. "Bir fener sahibini bilmez çocuk… Ama kalpler birbirini tanır."

Ali bu sözün ne demek olduğunu tam anlayamadı ama hoşuna gitti. Çünkü gerçekten de feneri tuttuğu anda içine yayılan o sıcak his, tam da "beni seçtin" diyen bir his gibiydi.

Tam o sırada, Dicle'nin üzerinden geçen rüzgâr tekrar esmeye başladı. Işıkları ve gölgeleri dalgalandırdı. Fenerin içindeki ışık bir an parladı ve Ali'nin etrafında incecik, neredeyse görünmez bir tül gibi döndü.

"Hazır mısın?" dedi ışık.

"Neye?" diye sordu Ali, hem merak hem hafif bir çekinmeyle.

"Bir yolculuğa."

Ali'nin kalbi hızlandı ama bu hız onu rahatsız eden bir şey değildi; aksine insanı maceraya çağıran, nefesini genişleten bir heyecandı.

"Ne yolculuğu?"

"Burasının hikâyesine…" dedi ışık. "Hasankeyf'in senden sakladığı yüzlerce yıllık sırrına. Bu fener boşuna parlamadı. Eğer bunu sen bulduysan, demek ki bu toprakların hikâyesine eklemen gereken bir cümlen var."

Ali bir an durdu. Hap kadar cesaretini, dua kadar güvenini topladı ve başını salladı.

"Hazırım."

Fenerin ışığı yükseldi. Ali'nin etrafında dönmeye başladı. Kayalar, Dicle ve gece bir anda bulanıklaştı. Ali kendini dönen ışığın içinde, ama rüzgârsız bir döngünün içindeymiş gibi hissetti. Ne düşüyor ne yükseliyor, ne ilerliyor ne geri gidiyordu… Sadece başka bir zamanın kıyısına doğru kayıyordu.

Ve bir anda ışık durdu.

Dicle aynıydı. Hasankeyf aynıydı. Ama sanki her şey daha farklıydı; daha taze, daha canlı, daha kalabalık… Sokaklar insanlarla doluydu. Dokumacıların tezgâh sesleri, ekmek yapan kadınların kahkahaları, çocukların koşturmaları… Ve havada mis gibi taze tandır ekmeği kokusu.

Ali kendini yüzlerce yıl önce, belki de bin yıl önce bulmuştu.

Fener hafifçe konuştu:

"Hoş geldin Ali. Bu, Hasankeyf'in genç zamanı. Burada seni bekleyen bir şey var."

"Ne?" diye fısıldadı Ali.

"Bir hikâye. Sana verilecek bir emanet."

Ali kalabalığın içinden geçerken, insanların yüzlerine hayranlıkla bakıyor, dillerini, kıyafetlerini, gülüşlerini izliyordu. Her şey o kadar canlı, o kadar gerçekti ki, sanki tüm kasaba bir masalın sayfasından çıkmış gibiydi.

Sonunda büyük bir mağaranın önüne geldiler. Mağaranın girişinde, elinde tespih tutan yaşlı bir derviş oturmuştu. Sakalı bembeyazdı. Gözleri derin bir göl gibi sakindi. Ali'nin geldiğini görünce gülümsedi.

"Hoş geldin evlat," dedi. "Seni bekliyordum."

"Beni mi?" diye şaşırdı Ali.

"Evet," dedi derviş. "Çünkü ışığı sen uyandırdın."

Ali elindeki fenere baktı. Fener sanki dervişe selam verir gibi bir an parladı.

Derviş devam etti:

"Bu topraklarda ışığın üç özelliği vardır evlat:

Kalbi temiz olana görünür.

İyiliği çoğaltmak isteyene yol açar.

Ve emaneti taşıyacak olana sirayet eder.

Sen ışığı görmüşsün. Bu, içindeki niyetin temiz olduğunu

gösterir."

Ali mahcup bir şekilde başını eğdi. "Ama ben sadece merak ettim…"

Dervişin gözleri parladı. "Merak… İyiliğin kapılarını açan anahtardır. Soru sormayan kalp büyümez."

Sonra mağaranın içine doğru işaret etti.

"Hadi gel. Sana bir şey göstereceğim."

Ali mağaraya adım attığında, loş bir aydınlık vardı. Ortada bir taş sehpanın üzerinde eski bir kitap duruyordu. Kitabın kapağı zamanla yıpranmıştı ama üzerindeki nakışlar hâlâ altın gibi parlıyordu.

Derviş kitabı işaret etti.

"Bu," dedi, "Hasankeyf'in Emanet Kitabı. Bu topraklarda doğup büyümüş, iyilikle yaşayan insanların unutulmamasını sağlayan bir kitap. Her nesilden bir çocuk, bu kitabın yeni sayfasına bir iyilik cümlesi ekler."

Ali şaşkınlıkla kitaba yaklaşırken derviş devam etti:

"Kitabın son sayfası boş. Çünkü onu yazacak kişi senin zamanından gelmeli. Böyle olacağına dair eski bir işaret vardı: Bir gece Dicle kıyısında bir ışık yanacak ve onu bir çocuk görecek… İşte o çocuk, bu toprağın hikâyesine yeni bir iyilik ekleyecek kişi olacak."

Ali'nin nefesi kesildi. O kişi kendisiydi. Ama ne yazması gerektiğini bilmiyordu.

"Ben ne yazacağım ki?"

Derviş gülümsedi.

"Kalbinde büyüttüğün ne varsa onu. İyilik zor şey değildir evlat. Bazen bir su vermek, bazen bir kuşu korumak, bazen bir söz söylemek… Ama senin cümlen, buradan senin zamanına bir köprü kurmalı."

Ali düşündü.

Sonra fener hafifçe parladı ve fenerin içinden küçük bir kıvılcım kitabın boş sayfasına düştü. O anda, Ali'nin zihninde bir cümle belirdi. Sanki biri fısıldamış gibi…

"Her ışık, bir iyiliğin gölgesinde doğar."

Ali, derin bir nefes aldı ve cümleyi kitaba yazdı. Yazdıktan sonra görünmez bir el satırı mühürler gibi bir sıcaklık yayıldı. Cümle hafifçe parladı.

Derviş memnuniyetle başını salladı.

"İşte bu. Zamanlar arasında köprü kuran cümle… Bu, senin emanetin."

Tam o anda mağaradaki ışık titredi. Fener Ali'nin elinde tekrar döndü. Dünya yavaşça sislenmeye başladı.

Dervişin sesi uzaklardan gelir gibi yankılandı:

"Emanetine sahip çık evlat. Her ışık bir iyilik ister…"

Sonra her şey bulanıklaştı.

Ali kendini yeniden Dicle kıyısında buldu. Elinde fener vardı. Ama fener artık parlamıyordu. Işığı sönmüş, sanki görevini tamamlamıştı.

Ali feneri kalbine bastı. İçinde tuhaf bir huzur yayıldı. Gökyüzüne baktı. Rüzgâr saçlarını okşadı. Dicle hâlâ aynı şarkıyı söylüyordu.

O gece, Ali evine döndüğünde annesi onu kapıda karşıladı.

"Nerede kaldın oğlum? Merak ettim."

Ali gülümsedi.

"Bir iyiliğin peşinden gittim anne."

Annesi anlamış gibi başını salladı ve oğlunun saçlarını okşadı.

Ve o günden sonra Ali, Hasankeyf'te küçük ama etkisi büyük iyilikler yapmaya başladı. Bir kediyi doyurdu, yaşlı bir komşunun pazar yükünü taşıdı, arkadaşlarına yardım etti, kardeşiyle paylaşmayı öğrendi. Her iyiliğinde, feneri hatırladı:

Her ışık, bir iyiliğin gölgesinde doğar.

Zaman geçti. Ali büyüdü. Ama o geceyi, dervişi ve feneri hiç unutmadı.

Yıllar sonra Hasankeyf'e bir çocuk daha geldiğinde, Ali ona Dicle'yi gösterip şöyle dedi:

"Eğer bir gece burada bekler ve iyi bir niyet taşırsan… Belki sen de bir ışık görürsün."

Çocuk merakla sordu:

"Ne ışığı?"

Ali gülümsedi.

"Bin yıllık fenerin ışığı."

Ve böylece hikâye sürüp gitti.

İyilikten iyiliğe, kalpten kalbe…

Bin yıllık fener, artık Ali'nin içinde yanıyordu.

Ve belki bir gün, başka bir çocuğun kalbinde yeniden parlayacaktı.

16

Bayburt – Duduzar'ın Altın Nefesi

Duduzar Dağı'nın tepesinde, daha kimseciklerin görmediği bir sabah olup olmadığını her gün merak eden minik bir çocuk vardı: adı Tuğtekin'di. Bir sabah, sanki yumuşacık bulutlardan bir el uzanıp kulağına fısıldar gibi, "Uyan, bugün nefesi duyacaksın," dedi. Tuğtekin irkilip gözlerini açtı; odanın içi, pencereye çarpıp içeri sızan ışık çizgilerinin dansıyla kıpır kıpırdı. O ışık çizgilerinden biri diğerlerine göre biraz daha oburcaydı; sanki her şeyi yiyip büyümek ister gibi titriyor, odanın içindeki toz zerreciklerini bile hoplata hoplata yutuyordu.

Tuğtekin'in aklına, ninesinin yıllar önce anlattığı o masal

geldi: "Duduzar'ın Altın Nefesi… Kim duyarsa kalbi aydınlanır, kalbi aydınlanan da başkalarına ayna olur evladım. Allah insanın gönül aynasını temiz tutarsa, o ayna hem kendine hem başkasına ışık verir."

Işık çizgisi duvara vurdu, orada minicik bir şekle dönüştü: bir kaplumbağa! Üstelik bu kaplumbağa toz zerresinden yapılmıştı ve her adımında hafifçe havalanıp geri oturuyordu. Tuğtekin gözlerini kocaman açtı. "Sen… sen de nereden çıktın?"

Toz-kaplumbağa konuştu: "Duduzar çağırdı beni. Hadi, hazırlan. Bugün Altın Nefes doğuya doğru akacak. Rüzgâr erken, kuşlar geç. Acele etmezsek dinleyemeyiz."

Tuğtekin bir çocuğun şaşkınlığıyla değil, sanki bu anı hep bekliyormuş gibi bir sükûnetle gülümsedi. "Ben geliyorum ama annem kızmasın?"

Toz-kaplumbağa tıslayan bir kahkaha attı. "Kızmaz. Zaten anneler, çocukları iyiliğe koşuyorsa kızmaz. Hem dönüşe kadar seni koruyacak bir dua koydum cebine."

Gerçekten de cebine elini attığında yumuşacık bir kâğıt hissetti. Üstünde üç kelime yazıyordu: *"Bismillah, korkma."*

Bir anda evin içinde mis gibi tandır çöreği kokusu yayıldı. Bu kokuyu her duyduğunda Tuğtekin'in içi ısınırdı; ninesi, "Kokular da insana Allah'ın hediyesidir, yavrum," derdi. Kokunun peşinden mutfağa gitti, annesi ona gülümseyip önüne bir tabak sıcak çörek koydu. "Nerelere bakıyorsun sabah sabah?"

"Bugün…" dedi Tuğtekin, durdu, annesinin gözlerini inceledi. İçinde bir güven, bir şefkat. "Bugün biraz dışarı çıkabilir miyim?"

Annesi başını okşadı. "Çık yavrum. Yeter ki kalbini temiz tut, yalan söyleme, emaneti koru. Ve nerede olursan ol, Rabbini hatırla."

İşte bu izin Tuğtekin'in yüreğini aydınlattı. Kısa süre sonra

dışarı çıktı. Toz-kaplumbağa kapının önünde bekliyordu ve güneş ışığı vuran her noktada biraz daha küçülüyor, gölgeye girince tekrar büyüyordu.

İkisi birlikte Duduzar Dağı'na doğru yürümeye başladılar. Yol kıpır kıpırdı; sanki taşlar Tuğtekin'i alkışlıyor, çimler onu gıdıklıyor, kuşlar adımlarına tempo tutuyordu. Çimenlerin üzerinde bir anlığına turkuaz renkli minicik bir geyik peydah oldu, iki hoplayış yapıp yok oldu. "Gördün mü?" dedi Tuğtekin heyecanla.

"Gördüm tabii," dedi toz-kaplumbağa. "O, Duduzar'ın sabah nöbetçisi. Yanlış yolu seçmeni engellemek için görünür."

Yol boyu sohbet ederek, suyun üstünde yürüyen küçük kırmızı böcekleri izleyerek, bazen gölgelerle saklambaç oynayarak tırmandılar. Dağın yamacına vardıklarında hava değişti; sanki rüzgâr da bekliyormuş onları. "Hazır mısın?" dedi toz-kaplumbağa.

Tuğtekin başını salladı. "Nefes… gerçekten duyuluyor mu?"

"Duyulur. Ama kulakla değil. Kalple."

Biraz daha tırmandılar. Sonunda Duduzar'ın sırtına vardılar. Dağ, Bayburt'un yükseklerinde sanki kollarını açmış onları karşılıyordu. Taşlar, gökyüzü, sanki biraz daha yakındı. Uzakta yayılan bir ışık hüzmesi vardı ama güneşten değildi; güneşin kardeşiymiş gibi parlıyordu: turuncuyla altın rengi arasında gidip gelen yumuşak bir soluk…

"İşte Altın Nefes," dedi toz-kaplumbağa fısıltıyla.

Tuğtekin yaklaştıkça içini bir sıcaklık kapladı. O nefes, bir bebeğin uykudaki soluğu kadar sakin, bir annenin duasındaki huzur kadar derindi. İnsanı korkutmuyor, aksine kucaklıyordu. Sanki göğsünün içindeki karanlık köşelere ip ip ışık bağlıyor, düğüm düğüm açıyordu.

Tam o an, rüzgâr konuştu. Çocuğun kalbine değil, sanki

kalbin içindeki en içli en sessiz yere hitap etti:

"İyilik küçük bir taş gibidir, yuvarlanınca büyür. Sen yuvarladın mı hiç?"

Tuğtekin cevap veremedi. Çünkü kendi kendine o ana kadar hiç sormadığı sorular bir bir beliriyordu içindeki gölde. "Ben… bazen iyi olmaya çalışıyorum ama hep başaramıyorum."

Rüzgâr gülümsedi. Nasıl olduğunu bilmezdi bir çocuk, ama bir rüzgârın gülümsediğini hissedebilirdi. "Eksiğin değil, niyetin konuşur. Temiz niyet kokar. Gökler kokuları bilir."

Tuğtekin birden içinden bir istek yükseldi: "Ben insanların kalbini iyileştirmek istiyorum. Ninem derdi ki insanın gönlü kırılırsa gökte bir yıldız söner. Ben yıldız sönsün istemiyorum."

Bir sessizlik oldu. Duduzar'ın Altın Nefesi bu kez daha güçlü bir soluk aldı. Işık büyüdükçe büyüdü. Sonra beklenmedik bir şey oldu.

Toz-kaplumbağa titreşip dağıldı!

"Ne oluyor?!" deyip geri adım attı Tuğtekin.

Dağılan tozlar Altın Nefes'in içine karıştı. Sonra o altın ışığın içinden bir ses daha geldi: bu ses yaşlı ama çocuk gibi berraktı:

"Ben bu dağın nöbetçisiyim. Kaplumbağa bedeninde gezdim, şimdi aslıma döndüm. Zaman geldi."

Işık döküldü ve karşısında bu kez ihtiyar bir dede belirdi. Sakalı bulutlardan yapılmış gibiydi, rüzgâr sarınca uçuşuyor, güneş vurunca parlıyordu. Gözlerinde minik bir çocuğun merakı saklıydı.

Tuğtekin ürkmedi; çünkü o bakışlarda güven vardı. "Dede… bu nefes neden bu kadar önemli?"

Dede yere çöktü, elini toprağa koydu. "Evladım," dedi, "bu nefes, Allah'ın kullarına hediye ettiği merhametin dünyadaki bir yansımasıdır. İnsan merhamet ararsa duyar, merhameti verirse güçlenir."

Sonra avucunu açtı. Avucunda minicik, taş kadar bir ışıltı vardı. "Bunu al."

Tuğtekin şaşkınlıkla uzandı. Işığa dokunur dokunmaz kalbi ısındı; sanki içindeki tüm kırıklar bir örtüyle sarıldı. Ama bu iyileşme bir mucize değil; bir hatırlama gibiydi. Dede devam etti:

"Bu ışık sana emir vermez. Sana yol da göstermez. Sadece niyetini büyütür. Sen niyetini iyi tutarsan ışık da büyür."

Tam o sırada aşağıdaki vadiden bir ses yükseldi: "Tuğtekiiin!"

Bu babasının sesiydi. Dağda yankılanınca kocaman olmuştu. Tuğtekin irkildi.

Dede ayağa kalktı. "Artık dönme vakti. Ama unutma: Duduzar'ın Altın Nefesi yılda bir gün parlar. Sen yine gel, konuşuruz."

İhtiyar dede gülümsedi, sakalı havalandı… ve altın ışıkla beraber bir kez daha rüzgâra karışıp yok oldu.

Tuğtekin aşağı inmeye başladı. Yol boyunca gökyüzü başka bir renkteydi; sanki maviyle altın arasında gidip geliyordu. Aşağıya vardığında babası onu görünce koştu, kucakladı. "Nerede kaldın oğlum? Merak ettik!"

Tuğtekin babasının boynuna sarıldı. Kalbindeki yeni ışık sanki babasının kalbine de değdi; o dakikada ikisinin de gözleri doldu.

Eve döndüklerinde annesi sofrayı hazırlamıştı. Tandır çöreğinin kokusu yine yayıldı etrafa. Tuğtekin otururken bir an durdu, cebindeki kâğıdı çıkardı. Üzerindeki yazıya baktı: "Bismillah, korkma."

Kâğıdı masanın kenarına koydu, annesi okudu, gülümsedi. "Bu söz, insanın kalbini sağlam tutar yavrum," dedi.

Tuğtekin içinden "Evet," diye geçirdi. "Ben bunu bugün anladım.

Günler geçti.

O günden sonra Tuğtekin küçük iyilikler yapmaya başladı. Önce fark ettirmeden, sonra alışkanlıkla. Bir gün komşularının yaşlı teyzesinin odunlarını taşıdı. Sonra okulda arkadaşının düşürdüğü kalemi kimse görmeden aldı, masasına bıraktı. Bir başka gün, yaramazlık yapan bir arkadaşına kızmak yerine ona "Birlikte yapalım," dedi.

Küçük iyilikler yuvarlanıp büyüdü. Ve gerçekten—bir fark oluştu.

Okuldaki öğretmeni bir gün sınıfa baktı, "Burada bir şey değişti," dedi. "Sanki havanız daha yumuşak."

Tuğtekin gülümsedi. İçinde sakladığı ışık bir anlık parladı.

Bir gece ninesiyle otururken ona Duduzar'ı anlattı. Ninesi gözlerinde sevgiyle dinledi. "İyi ki duydun o nefesi," dedi. "Ama bil ki evladım, nefesi duyman şart değil. İyilik isteyeni Allah zaten duyar."

"Ben tekrar gideceğim nine," dedi Tuğtekin heyecanla.

"Git," dedi ninesi. "Ama bil: Dağ uzak görünse de iyilik yakın olandır."

Bir yıl sonra Altın Nefes'in günü geldiğinde Tuğtekin yine yola koyuldu. Ama bu kez yanında biri vardı: küçük kız kardeşi Lalin. "Ben de nefesi duymak istiyorum," diyordu heyecanla.

Duduzar'a ulaştıklarında ışık yine doğuyordu. Ama bu kez daha güçlüydü; sanki Tuğtekin'e "Hoş geldin" diyordu.

Tozlar havalandı. Bir ses konuştu:

"Evladım, geldin. Bu kez yalnız gelmedin."

Tuğtekin başını salladı. "Lalin de duysun istedim."

Altın Nefes bu kez iki çocuğun kalbine dokundu. Lalin'in gözleri ışıldadı. "Abi… içimde bir kuş uçuyor gibi."

Tuğtekin gülümsedi. "Ben de ilk geldiğimde öyle hissetmiş-

tim."

Dede yine ortaya çıktı. Sakalı bu kez daha parlaktı. "Bugün size bir sır vereceğim," dedi.

Çocuklar kulak kesildi.

"Altın Nefes… aslında Duduzar'ın değil. O, insanların kalbinden dağa doğru çıkar. Kalbinde iyilik birikmiş kişiler oldukça nefes güçlenir. Bu yüzden siz ne kadar iyi olursanız, Duduzar da o kadar parlar."

Tuğtekin şaşkınlıkla, "Demek… nefesi biz güçlendiriyoruz?" dedi.

Dede başını salladı. "Evet. İyilik göğe yükselir evlat. Gök de karşılık verir."

Sonra avucunu açtı. Bu kez iki tane ışık verdi; biri Tuğtekin'e, diğeri Lalin'e. "Bunlar büyü değil. Hatırlatıcı. Kalbiniz yorulduğunda bakın."

Işıklar avuçlarında pıt pıt atıyordu sanki.

Dede ellerini açtı, rüzgâra karıştı. Gök gürlemedi, dağ sarsılmadı… sadece yumuşacık bir sessizlik oldu. O sessizlik bile bir dua gibiydi.

Çocuklar eve dönerken Lalin birden durdu. "Abi," dedi, "sence insanlar hep iyi olabilir mi?"

Tuğtekin bir süre düşündü. Duduzar'ın tepesindeki ışığı, dedenin sözlerini, annesinin elini hatırladı.

"Belki herkes hep iyi olamaz," dedi. "Ama herkes bir iyilik yapabilir. Bir tane. Sonra bir tane daha. Bence bu yeter."

Lalin gülümsedi. Elini uzattı. "O zaman gel, bugün bir iyilik yapalım."

Ve o gün iki kardeş bir komşunun kapısına, kim olduklarını belli etmeden sıcak çörek bıraktılar.

Kapı açılınca çıkan mutluluk sesi, ikisinin de kalbine yayıldı:

bu ses Altın Nefes'in yankısı gibiydi.

Yıllar içinde Bayburt'ta bir şey değişti.

İnsanların birbirine selamı uzadı, evlerin pencereleri biraz daha açık kaldı, çarşıdaki esnaf sabahları dükkânının önüne bir tas su koymayı alışkanlık edindi. Kimse bunun kaynağını bilmedi ama bazen sabahın erken saatlerinde Duduzar'ın tepesinde altın bir ışık görülür oldu.

İnsanlar, "Demek yine Nefes doğuyor," derdi.

Ama aslında nefes dağdan değil, insanların kalbinden doğuyordu.

Ve bir köşede büyüyen iki kardeş—Tuğtekin ve Lalin—bunu biliyordu.

Günün birinde Tuğtekin kendi çocuğuna şunu anlattı:

"Evladım, iyilik suya düşen bir ışık gibidir. Yayıldıkça güzelleşir. Sen de ışığını saklama."

Çocuğu gözlerini açıp sordu: "Peki Duduzar hâlâ nefes alıyor mu baba?"

Tuğtekin gülümsedi, göğe baktı.

"Alıyor," dedi. "Çünkü insanlar hâlâ iyilik yapmayı hatırlıyor."

Ve o an gökyüzünde çok uzak olmayan bir yerden ince bir altın çizgi göründü.

Bir nefes…

Bir dua…

Bir hatırlayış…

Ve masal, tam da olması gerektiği gibi, kalpte devam etti.

17

Bilecik – Söğüt'ün Kılıçsız Kahramanı

Söğüt'ün serin sabahlarında, güneş daha yeni uyanırken, toprağın içinden bir nefes gibi yükselen tuhaf bir ses vardı: *"Hazır mısın bugün, küçük yiğit?"* Bu sesi duyan tek kişi, on yaşındaki Ali'ydi. Çünkü bu ses, her sabah dedesinin evinin önündeki dev söğüt ağacının içinden gelirdi — hem de kimselere duyurmadan, sadece ona.

Ali bunun bir rüya mı, yoksa sabah esintisinin oynadığı bir oyun mu olduğunu hiç bilemezdi. Ama bir bildiği vardı: Bu ses hep güven verirdi. İnsan sanki sırtına yumuşak bir yorgan almış gibi olurdu onu duyunca. Söğüt ağacının dalları,

rüzgârla her sallandığında, sanki "korkma, buradayım" diyor gibi tıngırdardı.

Ali'nin dedesi, köyde herkesin "Derviş Kemal" diye saygıyla andığı, yüzündeki çizgileri bir harita gibi okunan bilge bir adamdı. Gözlerinde ne zaman bakılsa, uzun yollardan getirdiği hikâyeler parıldar, sesi hafif bir ezgiyle konuşarak insana bir kuş tüyü gibi dokunurdu. Ali'nin annesi, babası şehirde çalışırdı; o yüzden Ali, yaz boyunca dedesiyle kalmayı bir bayram gibi beklerdi.

Bir sabah, o tuhaf ses Ali'ye yine seslendiğinde, çocuk merakla söğüt ağacının gövdesine yanaştı. Avuç içini kabuğa koydu. Kabuğun serinliği, sanki suya değmiş taşlar gibi titrek bir huzur yaydı. Sonra ince bir ışık, kabuğun arasından içeri doğru süzüldü. Ali gözlerini kırpıştırdı, geri çekilecekti ki birden ışığın içinde bir görüntü belirdi.

Bir oba… Tentesi beyaz bir otağ… Atların köpüklü nefesleri… Ve ortada gülümser yüzlü bir adam: Osman Bey.

Ali'nin kalbi hızlı hızlı atmaya başladı. Söğüt'ün köklerinden çıkıp gelen bu görüntü neyin nesiydi? Söğüt insanlar tarafından "kayı ninesi" diye saygıyla anılırdı ama Ali, ilk kez böyle bir şey görüyordu.

Işık, ağacın gövdesinden çıkıp havada bir toz bulutu gibi dağıldı. Ardından söğüt ağacı yeniden fısıldadı:

"Bugün vakit geldi küçük yiğit. Kılıç taşıyan çoktur, ama kılıçsız kahraman az bulunur. Asıl cesaret, kalbi incitmeden büyütmektir. Yola çık."

Ali şaşkındı. Ama içindeki kıpırtı, sanki bir davul ritmi gibi onu dedesine doğru koşturdu. Derviş Kemal, tıpkı bekliyormuş gibi gülümsedi.

"Demek söğüt seni çağırdı."

"Dede… bana bir görüntü gösterdi… Osman Bey'i!"

Dede o an eğilip torununa baktı; gözleri hem ciddiydi hem de şefkatli.

"Ecdadın izi toprağın hafızasında saklıdır evlat. Görmek için göz değil, temiz bir kalp gerekir. Sen o kalbi taşımaya başlamışsın."

Ali'nin içindeki merak, artık büyümüş bir kuş gibiydi. Dedesinin yanına oturdu ve Derviş Kemal, ağır ağır konuştu:

"Osman Bey'in kılıcı vardı, doğru. Ama onun asıl gücü kılıcında değil, adaletinde, merhametinde, sözüne sadakatinde idi. Herkes kılıcını savurur ama herkes gönül kuramaz. Kılıçsız kahraman olmak, bir gönül kurucu olmak demektir."

Ali soracak çok şey düşünüyordu ama dede elini torununun omzuna koyup bir işaretle onu dışarı çıkmaya çağırdı.

Ve böylece ikili, Söğüt'ün küçük ama bereketli yollarında yürümeye başladı. Her eşikte, her taşın üstünde, her gölgenin kenarında bir hikâye saklıymış gibi duruyordu. Ali yürüdükçe, dede anlattıkça, sanki zaman bükülüyor da geçmiş bugünle birleşiyordu.

Köyün az ilerisindeki eski değirmenin yanına vardıklarında, dede durup etrafı dinledi. Su, tahta çarklara çarparken bir şarkı söylüyor, rüzgâr sazların arasından geçerken başka bir şarkıya karışıyordu.

Dede, değirmenin duvarını eliyle yokladı.

"Burası," dedi, "bir zamanlar bir çocuğun dünyayı değiştirdiği yerdi."

Ali'nin nefesi kesildi. Bir çocuk mu?

Dede anlatmaya başladı:

"Osman Bey Söğüt'e geldiğinde herkes güçlü olmanın sadece sert olmakla mümkün olduğuna inanıyordu. Bir gün bir çocuk, günlerce çalışıp değirmende un öğüttü ve unun bir kısmını

hiç tanımadığı yaşlı bir adama verdi. Herkes şaşırdı. 'Neden yaptın?' diye sordular. Çocuk dedi ki: *'Gücüm yettiği kadar iyilik taşırım. Çünkü iyilik taşımak da bir kahramanlıktır.'* İşte o gün Osman Bey bu sözü duydu ve şöyle dedi: *'Adalet de böyle başlar. Bir iyilik, bir gönül, bir nefes...'"*

Ali sessizce dinledi. İçinde bir sıcaklık yayılıyordu. Fakat hikâye burada bitmedi.

Tam o sırada uzaklardan bir ses geldi. Bir çocuğun ağlamaklı bir sesi. Dede hemen oraya doğru yürüdü. Ali de peşinden gitti. Ses, bir kır patikasının sonunda, küçük bir keçinin başında ağlayan bir kıza aitti. Keçi dikenli bir çalılığa dolanmış, çıkamıyordu.

Kız hıçkırarak:

"Onu kurtaramıyorum… kimse de yok…" dedi.

Ali bir an tereddüt etti. Çalılar sık ve keskin görünüyordu. Ama dedesinin bakışı, sanki "kılıçsız kahraman" sözünü hatırlatıyordu.

Ali eğilip çalılıkların arasına sokuldu. Ellerini dikkatle kullanarak dikenleri araladı, keçinin bacağını yavaşça serbest bıraktı. Keçi önce ürktü ama sonra Ali'nin elini koklayıp başını onun koluna sürttü.

Kızın gözleri parladı.

"Sen… nasıl yaptın?"

Ali utangaç bir tebessümle sadece "elimden geldi" dedi.

Dede, uzaktan gülümsedi. Ama gülümsemesinin altında derin bir onay vardı; sanki yıllardır beklediği bir kapı açılmış gibi.

O akşam güneş dağların arasına inerken, söğüt ağacı rüzgârla birlikte titreyip ince bir ışık daha yaydı. Ali ağacın yanına gidince gövdesi hafifçe kımıldadı.

"Bugün ilk adımını attın küçük yiğit. Kahramanlık duyulmak

için değil, duyarlılık içindir."

Ali sessiz kaldı. İçinde tuhaf bir ferahlık vardı. Sanki gün boyunca yaptığı küçük şeyler, birer tohummuş da kalbinde çiçeğe dönmeye başlamıştı.

Dede yanı başına geldi.

"Gördün mü evlat? Kılıçsız kahramanlık böyle olur. Bir sözü duyup almak kolaydır; ama bir kalbi duyup ona dokunmak işte gerçek cesaret budur. İnsan bazen kimsenin görmediği bir anda iyilik yapar, ama o iyilik bir zincirin ilk halkası olur. Osman Bey devlet kurdu evet; ama bir çocuk, iyilikle kalpleri kurdu. Sen de bugün o zincirin bir halkası oldun."

Ali, dedesinin elini tuttu. Parmakları arasında hem bir sıcaklık hem de bir sorumluluk hissetti.

Gece çöktüğünde, gökyüzü Söğüt'ün üzerinde yumuşak bir battaniye gibiydi. Yıldızlar birer lamba, rüzgâr hafif bir ninniydi. Ali başını yastığa koyduğunda söğüt ağacının fısıltısı kulağında yineledi:

"Kılıçsız kahramanlık; bir gönlü incitmemek, bir cana merhamet taşımak, bir söz söylemeden önce kalbi tartmaktır."

Ve Ali, kalbinin içindeki o sıcaklığın genişlediğini, sanki küçük beyaz bir kuş olup göğsünde hafif hafif kanat çırptığını hissetti.

Ertesi sabah uyandığında, artık ne söğüt ağacının sesini şaşırtıcı buluyordu ne de dedesinin hikâyelerindeki mucizeleri uzak… Çünkü biliyordu: Bazen en büyük kahramanlıklar, kimsenin alkışlamadığı, kimsenin bilmediği, sadece kalbin bildiği işlerdi.

Ali artık Söğüt'ün kılıçsız kahramanıydı — ve günün birinde belki daha büyük bir iyiliğin halkasını da o tamamlayacaktı.

Ve söğüt ağacı, sabah rüzgârıyla yapraklarını hışırdattı; sanki "yolun açık olsun küçük yiğit" diyordu.

18

Bingöl – Buban Bacalarından Tüten Duman

Bingöl'ün yükseklerinde, Buban denen eski bacaların gölgesinde, sabahın henüz uyanmaya niyeti yokmuş gibi davrandığı bir saatte, dumanın göğe doğru ipince bir çizgi gibi yükseldiği o an var ya… İşte tam o anda, küçük Mirza mavi kapılı evinin penceresinden başını uzattı ve "Bugün bacaların sırlarını duyacak mıyım acaba?" diye fısıldadı. Çünkü o sabah, hava bir tuhaftı: Sanki her rüzgâr esintisi bir hikâye taşımış da ovaya bırakmıştı, dağların dorukları da merakla birbirine eğilmişti.

Mirza'nın ninesi, herkes ona Nene Esma derdi, her sabah

olduğu gibi başındaki renk renk yazmasını düzelterek seslendi:

"Erken kalkanın gönlü erken aydınlanır, Mirza'm. Gel bakalım, süt kaynıyor."

Mirza, yüzünde uykunun son kırıntılarıyla, içi kıpır kıpır, mutfağa geçti. Sıcak süt kokusu yayıldığında, evin içindeki her şey –duvarda asılı bakır taslar, sobanın üstünde duran minik çaydanlık, hatta köşedeki saksının yaprakları bile– huzurla kıpırdanırdı. Bu, Mirza'nın en sevdiği şeydi. Çünkü ona göre huzur ses çıkarmazdı, ama her yerde hissedilirdi.

Dışarıda Buban bacalarının dumanı biraz daha koyulaşmıştı. Bu bacalar, yüzyıllardır köyün üstünde durur, rüzgâra, yağmura, zamana meydan okur; biri diğerine hikâyeleri fısıldar dururdu. Miraç Kandili geldiğinde bacaların üstünde ince ışıklar dolaştığını söyleyen de olurdu, ninesi ise bunun "gönlü açık olana görünür bir bereket" olduğunu anlatırdı.

Mirza bazen bacaların konuştuğunu duyar gibi olurdu. Tabii bunu kimseye söyleyemezdi; çünkü herkes onun çok hayal kurduğunu zaten biliyordu. Yine de sanki o sabah, Buban bacaları normalden daha heyecanlı görünüyordu. Dumanları, gökte ince çizgiler çiziyor, her çizgi başka bir öyküye dönüşüyormuş gibi titriyordu.

Köyün meydanına doğru yürüdüğünde, yaşlı çınarın altında oturan amcalar Mirza'ya selam verdiler. Mirza da eliyle kalbini işaret ederek büyüklerine selamı verdi. İşte o anda, bacalara doğru hafif bir rüzgâr esti ve rüzgârın içinde incecik bir "gel" sesi hissetti. Bir ses değil de bir çağrı, bir dokunuş… tıpkı bir tüyün yanağınıza değip geçmesi gibi bir his.

Oysaki bugün önemli bir gündü: Köyde yıllardır gerçekleşmeyen **Buban Bacaları Şenliği** yapılacaktı. Bu şenlikte herkes bacaların dibine iner, yılların karanlığından süzülen serinliği hisseder, dualar eder, dede nineleri dinler, çocuklara

eskilerden öyküler anlatılırdı. Bir nevi hem hatırlama, hem şükretme günleriydi.

Mirza tüm gün bu şenlik için heyecanlıydı ama içinde hafif bir gerginlik de vardı. Çünkü ninesi hep "Her bacanın bir emaneti vardır" derdi. "Kim bilir" diye düşünürdü Mirza, "benim karşılaşacağım emanet ne olacak?"

Akşamüstüne doğru, gökyüzü şeftali rengine dönerken, köylüler bacaların yanına doğru yürümeye başladılar. Mirza da ninesinin elinden tuttu. Bacalara yaklaştıkça hava serinleşiyor, sanki bacaların içinden derin bir nefes alınmış gibi etrafa serinlik serpiliyordu.

İşte o an, Mirza'nın ayağının dibinde küçük bir şey kıpırdadı. Bir taşın arkasından minik, tüy gibi yumuşak, sivek tüyleri kadar narin bir canlı çıktı. Bir kuştu ama kanatları yoktu; bir tavşandı ama kulakları yoktu; bir rüzgârdı ama görünür hâle gelmişti sanki. Mirza şaşırmış gibi baktı, ninesi ise gözlerini hafifçe kısmıştı, sanki çok eski bir dostu tanır gibi.

"Çekinme Mirza," dedi Nene Esma. "Bazen bir emanet kuş gibi görünür, bazen dua gibi. Bu da senin payına düşen misafir olabilir."

Küçük canlı, Mirza'nın ayak ucunda daireler çizdi, ardından bacanın karanlık ağzına doğru yöneldi. Mirza, ninesinin eline baktı.

"Gitme vakti geldi herhâlde," dedi Nene Esma, sıcak bir tebessümle.

"Gönlün temizse yollar da temiz olur. Bacalar korkutmaz Mirza'm. Onlar bize emanettir, biz de onlara."

Mirza dikkatle bacanın içine doğru ilerledi. İçerisi zannettiği kadar karanlık değildi. Sanki bacanın taşlarına hafif bir ışık yayılmıştı, hem loş hem aydınlık, hem serin hem sıcak… O ikili hissin içinde, Mirza kendini garip bir güven duygusuna

bırakmıştı.

Küçük canlı, bacanın en dibine kadar hoplaya zıplaya ilerledi ve orada durdu. Mirza da eğilip baktı. Taşların arasında küçük bir kese vardı. Üstünde ince işlemeler, nakış gibi sabırla işlenmiş ay ve yıldız motifleri… Sanki çok eski ama hiç yıpranmamıştı.

Mirza keseyi eline aldığında, kese hafifçe titreşti. Ama bu bir korku değil, tanıdığı bir selam gibiydi. Kesenin ağırlığı yoktu ama içi dolu hissediliyordu. Tam açacakken, ninesinin sesi yankılandı:

"Evlat, her şeyin vakti vardır. O keseyi hemen açma. Emanet önce sahibini tartar. Gönlüne bakar."

Bacadan çıktıklarında köylüler şenlik ateşinin etrafında toplanmış, türküleri yavaş yavaş mırıldanmaya başlamışlardı. Kaval, kemençe, erbane havaya karışmış; dağların taşların arasında yankılanmıştı. Mirza'nın kalbi bu tınılarla genişliyor, çeşit çeşit duygular birbirine karışıyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde, ninesiyle birlikte eve döndüklerinde, Mirza keseyi masanın üzerine koydu. Kese artık titremiyordu ama bir sıcaklık yayıyordu. Sanki içeride minik bir kalp atıyordu. Mirza başını eğdi, ninesinin dizine yaslandı.

"Nene, bu emanet neden bana geldi?"

"Çünkü bir emanet, sahibini kendisi seçer," dedi Nene Esma. "Sen bacalara korkuyla değil, merakla baktın. Merak, Rabb'in insana verdiği hediyelerden biridir. Doğruya yönlendirilince ışık olur."

Mirza keseyi açmak için elini uzattı ama sonra durdu. İçinde hafif bir titreşim hissetti; kesenin içindekinin açılmak için acele etmediğini sezdi.

Ertesi sabah, güneş doğarken, Mirza keseyi nihayet açtı. İçinden bir taş çıktı. Bildiğimiz taşlardan değildi: Gecenin koyu-

luğunda parlıyor, gündüzün aydınlığında sönüyordu. Üstünde küçücük bir yazı vardı:

"Her kalp, bir duman kadar hafifledikçe yükselir."

Mirza taşı ninesine gösterdi. Ninesi uzun uzun baktı, sonra şöyle dedi:

"Demek bu bacaların sana anlattığı sır bu: İnsan yüklerini, kırgınlıklarını, öfkelerini taşıdıkça ağırlaşır; affettikçe, paylaştıkça, dua ettikçe hafifler. Hafifleyen gönül de duman gibi göğe doğru yükselir."

O gün Mirza taşın ne kadar değerli olduğunu anladı. Bir hazine değildi, bir güç de değildi. Ama bir insanı iyi yapan en gizli kapıyı açıyordu: İçtenlikle iyileşme kapısını.

Mirza o günden sonra bacalara her baktığında kendisine şu soruyu sorardı:

"Bugün gönlümü hafifleten ne yaptım?"

Ve o küçük canlı bir daha hiç görünmedi. Ama Mirza ne zaman iyilik yapsa, ne zaman bir kırgınlığın üstünü sabırla örtse, ne zaman bir duayı kalbinden yükseltse… sanki hafif bir tüy yanağına değerdi. Mirza bilirdi: Bu, bacalardan gelen sessiz bir selamdı.

Buban bacalarının dumanı hâlâ her sabah göğe yükselir. Mirza büyüdükçe o sır da büyür. Çünkü bazı sırlar gizemli oldukları için değil, insanı iyileştirdikleri için saklanır.

Ve böylece Bingöl'ün yükseklerinde, dağların gölgesinde, bacaların dumanında saklı olan o hikâye, Mirza'nın gönlünde bir ömür boyu yanmaya devam eder.

Bir ışığın suya incecik düşüşü gibi yumuşak, çocuğun kalbine sığacak kadar küçük, ama bir ömür taşıyacak kadar derin bir his bırakır.

Bacanın dumanı tüttükçe, insanın gönlü de tüter – yeter ki içindeki ateşi iyilik yaksın.

19

Bitlis – Nemrut'u Sırtına Alıp Gezdiren Sinek

Sabahın daha güne uyanmaya pek niyet etmediği o saatlerde, Bitlis'in dağlarının üzerinde öyle bir ışık tütüyordu ki, gören herkes "Acaba gökyüzü bugün bize hangi sırrını fısıldayacak?" diye merak ederdi. İşte tam o merakın kalbinize pıt diye düştüğü bir anda, küçücük bir rüzgâr, ardıç kokusuyla karışıp şehrin içinden süzüldü. Bu rüzgârın meselesi pek büyüktü: Çünkü sırtında çok minik ama cesareti dünyadan büyük bir sinek taşıyordu.

Evet, yanlış duymadınız: Bir sinek.

Ama öyle sıradan bir sinek değildi bu. Onun kanatları

biraz daha parlak, vurduğu gölge biraz daha düzgün, uçarken çıkardığı ses biraz daha melodikti. Adı da vardı: **Zerre**.

Zerre, çok küçük olduğu hâlde gönlü kocaman olanlardandı. Rüzgârın bir an taşıdığı, bir an bıraktığı o tatlı salınım içinde uçarken, Bitlis'in minarelerinden yükselen sabah ezanını dinler, "Ben de bir gün birine hayırlı bir iş yapacağım, ben de…" diye dua ederdi.

Fakat o sabah, hiç beklemediği bir şey oldu.

Dağların ardından bir uğultu geldi. Ardında dumanımsı kül tozları sürükleyen, yer yer buhar gibi kaybolup tekrar beliren, yüzünde tatlı mı tatlı bir şaşkınlık taşıyan kocaman bir gölge belirdi. Bu gölge, masallarda adı geçen o eski kraldı: **Nemrut**.

Ama sakın korkmayın. Bu Nemrut, öfkesi unutulmuş, şaşkınlığı kalmış, kötülüğü un ufak olmuş, biraz da ne yaptığını bilemeyecek kadar dağınık bir hâlde geziyordu. Yıllar onu sertlikten soyup, sadece şaşkın bir eski kral hâline getirmişti.

Bir dağın yamacına çökmüş, kendi kendine yakınır gibiydi:

"Ahh… Ne kadar yorulmuşum. O kadar büyüklük tasladım da şimdi bir adım atacak hâlim yok. Dünya kocaman değilmiş, ben öyle sanmışım…"

Zerre bu hâli görünce, minicik bedeninin içinde kocaman bir merhamet kabardı. Rüzgârın kulağına eğilip fısıldadı:

"Beni biraz daha yakına bırakır mısın?"

Rüzgâr, sanki bir evladının isteğini kırmayan bir baba gibi hafifçe tebessüm etti ve Zerre'yi nazikçe Nemrut'un omzunun üzerine bıraktı.

Nemrut, omzunda minik bir kıpırtı hissetti.

Başını hafif eğip baktı. Gördüğü şey o kadar küçüktü ki, şaşkınlıktan gözleri yuvarlaklaşıverdi.

"Sen de kimsin böyle?"

Zerre, incecik bir sesle, ama şaşılacak kadar net konuştu:

"Ben Zerre. Kâinattaki binlerce sinekten biriyim."

Nemrut eğildi, yüzünü sineğe biraz daha yaklaştırdı:

"Küçücüksün ama cesursun. Korkmuyor musun benden?"

"Hayır," dedi Zerre. "Çünkü ben senden önce Allah'ın kudretini tanıdım."

Bu söz Nemrut'un kalbine bir akşam serinliği gibi dokundu. Hani yazın sıcağında birden esen o tatlı rüzgâr vardır ya… insanın içini açar. İşte öyle.

Nemrut derin bir nefes aldı.

"Ben çok hata yaptım, biliyorum," dedi. "Ben… ben kendimi çok büyük sandım."

Zerre, başını hafif salladı.

"Büyük olmak kötü değildir," dedi. "Büyüklüğü yersiz yere istemek kötüdür. Kâinattaki her şey bir görev için vardır. Kimine çok görünür işler düşer, kimine görünmez işler. Ama hepsi önemlidir. Bazen en küçük şey, en büyük ders olur."

Nemrut bu sözleri dinlerken gözleri dalıp gitti. Bitlis dağlarının sisleri arasında geçmişini hatırlamaya çalışır gibi oldu ama hatırladıkları bile sanki başka birinin hikâyesiymiş gibi uzaktı.

O sırada dağların üstünden başka bir rüzgâr esti.

"Tutun!" dedi Zerre. "Seni biraz gezdireceğim!"

Nemrut kahkaha attı. "Sen mi? Beni mi gezdireceksin? Sen bir sineksin!"

Zerre ise sakin ve tatlı bir sesle cevap verdi:

"Ben sadece sinek değilim. Ben Allah'ın yarattığı bir sineğim. Ve O dilemeden hiçbir şey olmaz."

Tam o anda garip bir şey oldu.

Nemrut'un vücudu hafifledi—öylesine hafifledi ki, kendi bile

inanamadı. Bir yastığın üzerindeki tüy gibi, bir duman parçası gibi… Yerle arasındaki bağ incelip zarifçe aralandı.

Zerre, tek başına kocaman bir dağı taşıyormuş gibi kanat çırptı. Bir sağa, bir sola, sonra yukarı. Nemrut da şaşkın şaşkın havalandı.

Göğe doğru yükseldikçe Nemrut'un gözleri parladı.

"Ben uçuyorum!" diye bağırdı.

"Evet," dedi Zerre. "Bir sineğin sırtında."

Bu cümle tuhaftı, absürttü ama bir o kadar da güzeldi. Gökyüzü bile bu garipliğe gülmüş gibi hafifçe pembeleşti.

Nemrut, büyük ama artık yumuşamış sesiyle sordu:

"Sence… neden böyle bir şey oluyor?"

Zerre gülerek:

"Çünkü büyüklük bazen küçüklüğün omuzlarında taşınarak anlaşılır," dedi. "Sen yeryüzünün en büyüklerinden olduğunu sandın ama şimdi öğrendin ki, bir sinek bile seni gezdirebilir."

Nemrut mahcup bir çocuk gibi başını eğdi.

"Çok geç mi?" diye sordu fısıltıyla. "Ben… hatalarımı telafi edebilir miyim?"

Zerre, kanat çırpmayı bırakıp havada küçük bir yay hareketi çizdi.

"Ben karar veremem," dedi. "Ama şunu bil: Allah bir sineği bile örnek göstermekten çekinmez. Çünkü O'nun yarattığı hiçbir şey boşuna değildir."

Nemrut'un gözlerinden iki damla yaş süzüldü. Bu yaşlar rüzgârda parlayıp minik kristaller gibi dağıldı. Ama içindeki pişmanlık, tıpkı kurumuş bir ağaç gibi, artık çok geç kök salmıştı.

Gökyüzünde uzun bir süre uçtular.

Bitlis'in çarşısının üstünden geçtiler—fırınlardan çıkan sıcak

tandır ekmeği kokusu, Nemrut'un burnuna değince kalbine sıcaklık indirdi.

Çocukların sabah okula yetişme telaşıyla koşturmaları, bir zamanlar unuttuğu bir şeyi hatırlattı ona: masumiyeti.

Bir köyün çeşmesinden su dolduran yaşlı amcanın "Bismillah" deyişi, içinin bir yerlerine incecik bir titreme bıraktı.

Fakat her sahne, her ses, her koku, onun geç kalmışlığını daha çok hissettiriyordu.

Zerre, rüzgâra yaslanıp Nemrut'u tekrar bir dağın yamacına bıraktı. Nemrut'un ayakları toprağa değer değmez, sanki bir ağırlık geri dönmüş gibi bir an sendeledi.

"Şimdi anlıyorum," dedi, sesi kısılmış. "Benim gücüm sandığım şey, aslında bir hiçmiş. Büyüklüğüm, sadece bir aldanışmış."

Zerre, Nemrut'un başının tam karşısına uçup durdu. Minicik kanatları güneş ışığında parladı.

"Her şeyin bir vakti vardır," dedi. "Senin için artık yeni bir başlangıç vakti değil belki… ama bir sonucun öğrenme vakti. Bazen insan, ders almak için bile büyük olur."

Nemrut hüzünlü bir tebessümle cevap verdi:

"Ben… teşekkür ederim küçük dost."

Zerre hafifçe yana eğildi.

"Ben sadece görevimi yaptım," dedi.

Ve rüzgâra binip uzaklaştı.

Nemrut, göğün maviliğine doğru küçülen o sineğe baktı. Gözlerindeki yaşlar, içinde birikmiş ağırlıkların dışa vurumuydu. Başını göğe kaldırıp kendi kendine mırıldandı:

"Beni bir sinek taşıdı… Belki de ben asıl şimdi anladım."

Zerre, Bitlis'in üzerinde süzülürken kalbinde büyük bir huzur vardı. Küçük ama anlamlı bir görevi yerine getirmenin sıcaklığı.

Ufacık boyuyla kocaman bir ders taşımanın mutluluğu.

Kanat çırparken kendi kendine söylediği melodik cümle, sanki gökyüzüne bir dua gibi yayıldı:

"Büyük görünen küçülür, küçük görünen büyür;
Allah dilerse bir sinekle dağ yürür."

Ve böylece Bitlis'in masalsı sabahında, rüzgârın taşıdığı o hikâye insanların kalbine usulca yerleşti:

Kibrin gölgesinin küçülüşünü, bir sineğin kanadında taşınan o koca dersi kimse unutmadı.

Çünkü bazen en küçük olan, en çok öğreten olur.

20

Bolu – Abant'ın Ayışığı Misafiri

Gecenin sessizliğinde, Abant Gölü'nün kıyısına düşen ince bir ışık, bir çocuğun kalbine sorular fısıldıyordu: *"Kim geliyordu ayışığının içinden?"* Rüzgâr bile bu soruyu merak etmiş gibi hafifçe ürperiyor, çam ağaçları ise geceye yaklaşan sessiz adımları dinlemek için bütün yapraklarını susturuyordu. Göl, ayna gibi durgundu; sanki birazdan ortaya çıkacak misafiri görmek için nefesini tutmuştu. İşte böyle bir gecede, küçük Hamza ilk kez bir ışığın yürüdüğünü gördü.

Hamza köyün en meraklı çocuğuydu. Büyüklerinden dinlediği hikâyelere iman eder gibi inanır, kuşların bile sırrı

olduğuna gönülden kanaat ederdi. O akşam da göl kıyısından geçerken, abasının ona sık sık öğütlediği duayı mırıldanıyordu:

"Allah'ım, yolumu nurla doldur; kalbimi de o nurunla büyüt."

Söz bitince, sanki dua duyulmuşçasına, gölün ortasında kocaman bir ay doğdu. Göğe değil, suyun üzerine. Ayın içinden de bir gölge ayrıldı.

Hamza kıpırdamaya korktu ama içinde hiç tehdit hissi yoktu; aksine kalbine sıcak, pamuk gibi bir huzur oturdu. Gölün yüzeyindeki ışık kıyıya doğru yaklaştı, yaklaştıkça şekillendi. En sonunda Hamza, birkaç adım ötesinde, uzun, iri gözlü ve pırıl pırıl bir misafirle karşı karşıya buldu kendini. Misafirin cildi gökyüzü mavisi gibi parlıyor, saçları sanki su dalgasıydı; yürüdüğünde çıtırtı değil, hafif bir ezgi duyuluyordu—sanki rüzgâr tesbih çekiyordu.

"Ben geldim," dedi misafir, sesi hem insanı hem kuşu hem de rüyayı andırıyordu.

Hamza yutkundu. "Nereden?"

"Ayışığının gönlünden."

Böylece Abant'ın ayışığı misafirinin hikâyesi başlamış oldu.

Misafirin adı **Luma** idi. Ona göre ışık, sadece aydınlatmazdı; kalpleri uyandırır, merakı besler, iyi niyetli olanın yolunu uzatsa bile asla kaybettirmezdi. Hamza, Luma'yı köye götürmek istedi ama Luma kabul etmedi. "Ben görünmezliğin kıyısında yaşarım," dedi. "Beni herkesin görmesi gerekmez. Beni kalpten görenlerle konuşurum."

Hamza bu sözleri anlamasa da içinde tatlı bir merak büyüdü. Luma, gecenin kokusunu dinler gibi başını kaldırdı:

"Her ışığın bir emanet taşıdığına inanmaz mısın, Hamza?"

"İnanırım. Annem öyle derdi. Işık nimettir, derdi."

"Öyledir," dedi Luma. "Peki senin ışığın ne?"

Hamza bunu hiç düşünmemişti. Elini elbisesine sildi, gözleri yere kaydı. "Benim ışığım yok sanırım."

Luma hafifçe güldü; gülüşü göl üzerindeki çiğ damlalarını titrettirecek kadar yumuşaktı.

"Her çocuğun bir ışığı vardır. Seninki merak. En parlak ışık."

Bu söz Hamza'nın içini bir ateşböceği gibi aydınlattı. Yıllardır meraklı olduğu için azarlanan Hamza, ilk kez merakının aslında bir hediye olabileceğini düşündü.

Geceler boyu Luma hep aynı yerde belirdi. Bazen gölde yürüyerek, bazen gökyüzünden bir damla düşer gibi çitlerin üzerine konarak. Hamza onunla konuşmayı, onu dinlemeyi, ona sorular sormayı sabırsızlıkla bekliyordu. Bir gece Luma bir çam kozalağına dokundu; kozalak bir anda içinden minik, ışıklı bir kuş çıkarıverdi. Kuş birkaç kez ötüp göğe yükseldi. Hamza şaşkınlıktan neredeyse yere oturacaktı.

"Bu nasıl oldu?" diye sordu.

"Bazı şeyler görünenden fazlasını saklar," dedi Luma. "Tıpkı insanlar gibi."

Hamza bunu düşündü. *Acaba köydeki herkes görünenden daha mı fazlaydı?* Bakkal Emin Amca, örgü ören Ayşe Teyze, sürekli somurtan köy muhtarı… Hepsinin içinde saklı kuşlar olabilir miydi?

Bir akşam, gökyüzü griye dönünce Luma daha tedirgin göründü. Hamza bunu hemen fark etti.

"Bir şey mi var?"

"Evet," dedi Luma. "Gölün kalbi daralıyor. İnsanlar son günlerde çok yüksek sesle kavga ediyor. Sesler suya karışıyor, su göğe yükseliyor, gök bulutları geriyor."

Hamza şaşkınlıkla başını kaldırdı. "Bulutlar insanların kavgasıyla mı geriliyor?"

"Elbette," dedi Luma. "Kalbin gerginliği göğe kadar gider."

Bu cümle Hamza'nın içine bir sancı gibi oturdu; çünkü köyde haftalardır süren tartışmaları o da duymuştu. Komşular arasında çıkan küçük anlaşmazlıklar büyümüş, herkes kırılmıştı. Ama kimse ilk adımı atmaya cesaret edemiyordu.

"Ben ne yapabilirim ki?" dedi Hamza.

"Sen meraklısın. Merak eden, çözüm arar. Çözüm arayan, yol bulur."

Bu cümle Hamza'yı harekete geçirdi.

Ertesi sabah köydeki herkes, minik Hamza'nın elinde bir sepetle kapı kapı dolaştığını gördü. Sepetin içinde çam kozalakları vardı; her kozalakta bir not:

"Görünenden fazlasısın."

"Sesinde ışık saklı."

"Seni unutan yok, sadece hatırlaması gereken çok."

Herkes bu notlara önce şaşırdı, sonra utandı, sonra gülümsedi. Gülümsedikçe sanki bulutlar biraz inceldi.

Ama asıl karışıklık o akşam başladı.

Köy meydanında herkes toplanmış, Hamza'nın çam kozalakları hakkında konuşuyordu. Muhtar öfkeli görünüyordu:

"Bu notlarla ne anlatmaya çalışıyorsun?"

Hamza cesaretini topladı. "Kimse göründüğü kadar sert değil. Birbirimize kızıyoruz ama… içimizde saklı kuşlar var."

Kalabalık bir anda sessizleşti.

Emin Amca kıkırdadı. "Saklı kuşlar ha?"

Ayşe Teyze gözlüğünü düzeltti. "Ne demek istiyorsun, oğlum?"

Hamza başını kaldırdı, gözleri kararlıydı.

"Luma dedi ki… insanlar bazen içlerindeki iyiliği saklıyor. Kalbi kırıldıkça saklıyor. Ama biri o iyiliği hatırlatırsa kuşu

uçuyor."

Bunu der demez kalabalıkta hafif bir gülüş yayıldı. Hem tuhaf hem güzel bir söz olduğu için… hem çocukça hem çok doğru olduğu için.

Tam o sırada gökyüzünde bir ışık belirdi. Ay doğmuştu ama bu ay, gölde zuhur eden o ilk geceki gibi parlaktı; sanki suyun kalbini tekrar yumuşatmak için göğe yükselmişti. Herkes şaşkınlıkla başını kaldırdı.

Luma, Hamza'nın hemen yanında belirdi, fakat yalnızca Hamza görüyordu onu.

"İşte," dedi. "Bulutlar çözülüyor."

Hamza gülümsedi.

Köylüler yavaş yavaş birbirine döndü.

Bir özür dileme fısıltısı yayıldı meydanda.

Bir tebessüm…

Bir omuz dokunuşu…

Uzun süredir birbirine kırgın olan iki komşu sarıldı.

Bir anda meydan sessizliğini kaybetti; yerini yumuşak, iyileştirici bir uğultuya bıraktı.

Hamza, içten içe Luma'nın haklı çıktığını biliyordu.

O gece köyde herkes erken uyudu. Sanki kalplerinden bir ağırlık kalkmıştı.

Hamza son kez göl kıyısına gittiğinde Luma'yı buldu, fakat bu kez ışığı daha hafifti.

"Artık gitme vaktim," dedi Luma.

"Neden?"

"Bu dünyanın ışığı size ait. Ben sadece hatırlatmaya geldim."

Hamza'nın boğazı düğümlendi. "Seni bir daha göremeyecek miyim?"

"Her ayışığında bir parçam olur," dedi Luma. "Ama beni görmek için gözün değil, kalbin bakmalı."

Luma, gölün kıyısına adım attı. Ay ışığı ona sarıldı, su yüzeyi titredi; ışık bir dalga gibi yükselip göğe karıştı. Hamza bir süre yerinden kıpırdayamadı. Luma yoktu ama geride bir sıcaklık bırakmıştı—tüm göle yayılmış bir huzur.

Ertesi sabah Hamza, göl kenarında bir çam kozalığı buldu. Kozalağın üzerinde bir cümle vardı:

"Işık, kalbin merak ettiği yerde büyür."

Hamza o günden sonra köydeki her çocuğa bu cümleyi fısıldadı. Her fısıltıyla bir kuş daha uçtu; her uçuşla göl biraz daha parladı. Yıllar geçtikçe köyde huzur bir gelenek oldu. Abant'ın çamları rüzgârda salınırken, sanki Luma'nın melodisi hâlâ duyulur gibi titriyordu.

Ve Hamza büyüse bile, içindeki merak ışığını asla kaybetmedi. Çünkü artık biliyordu:

Bir ışığın suya düşüşü kadar yumuşak olan şey, insanın içindeki iyiliğin hatırlanmasıydı.

Abant'ın ayışığı misafiri belki geri dönmedi ama bıraktığı iz, bir çocuğun kalbinden bir köyün ruhuna yayılan sessiz bir dua gibi hep sürmeye devam etti.

21

Burdur – Antik Kentin Gizemli Avcısı

Sagalassos Antik Kenti / Kibyra Antik Kenti

Bir sabah, Burdur'un serin vadilerinde güneş henüz gülümsemeye yeni başlamışken, kocaman bir dağın yüreğinden gelen tuhaf bir ses duyuldu: "Tık—tırrr—tıng!" Sanki bin yıllık bir taş, rüzgârla hızla dönen bir topacın sesini taklit ediyordu. Bu sesi duyanların çoğu, bunun sadece rüzgârın oyunları olduğunu düşündü; ama bir kişi, küçük bir çocuk, sesin ardında başka bir şey olduğunu hissetti.

Bu çocuk, dokuz yaşındaki Serdar'dı. Zekâsı gözlerinin içindeki ışıkla belli olurdu; öyle ki, bir kuş uçsa havanın neden

dalgalandığını, bir karınca yürüse nereye gittiğini merak ederdi. Yöre halkı onu "küçük sorucu" diye çağırırdı. Fakat Serdar bu lakabı hiç gocundurmazdı; çünkü merak ettiği her şeyi, Allah'ın yarattığı düzeni anlamak için bir kapı gibi görürdü.

Sabah ezanından sonra annesiyle birlikte bahçeye çıktıkları bir vakitte, o tuhaf sesi tekrar duyunca kulak kesildi. Annesi, "Rüzgârdır oğlum, dağların nefes alışıdır," dedi; ama Serdar'ın kalbi bir çiçek yaprağına düşmüş çiy tanesi gibi titredi. Çünkü bu ses sırf rüzgâr olamayacak kadar ritmik, sanki birinin "Beni bul!" diyen nazlı bir çağrısı gibiydi.

Sagalassos Antik Kenti, Serdar'ın evine kuş uçuşu çok uzak değildi. Anneannesinin anlattığı masallarda buranın taşları bile birbirine selâm verirmiş; çeşmelerinden gelen sular, yorgun yolcuların kalbine huzur serpmiş. O gün okuldan çıkınca Serdar, çantası omzunda, cebinde nane şekerleri ve her zaman taşıdığı minik tesbihiyle yola koyuldu.

Patikadaki taşlar bile sanki onunla konuşuyordu. Serdar, "Nereden geliyor bu ses?" diye düşünürken, ayaklarının altındaki toprak hafifçe titredi. Fakat korkmadı. Çünkü içini kaplayan duygu ürperti değil, sanki tanıdık bir misafirin yaklaştığını hissetmenin sıcaklığıydı.

Antik kentin girişindeki kemerli taş kapıya ulaştığında rüzgâr hafifçe sustu. Serdar, avuç içini taşlara koydu. Taşların soğukluğu önce ürpertti onu, sonra içinden hoş bir huzur geçti. Sanki bin yıllık dua kokuları taşların arasından bu yana akmıştı.

Tam o sırada, "Tık—tırr—tıng!" sesi yeniden yankılandı. Ama bu kez çok daha yakındı.

Serdar hemen döndü. Geniş mermer basamakların üzerinde, minnacık bir tilki duruyordu. Gözleri lacivert gece gibi derindi; kuyruğunun ucu ise sanki rüzgârla işlenmiş pamuk gibi bembeyazdı. Fakat en ilginç olan şey, tilkinin boynundaki

minik bronz kolyeydi. Kolyenin üzerindeki desen, Sagalassos çeşmelerinde gördüğü işlemelerin aynısıydı.

Tilki, Serdar'a bir an baktı, sonra hızla uzaklaştı. Serdar da "Bu bir işaret olmalı!" diyerek peşine takıldı.

Taş sokakların arasından koştular, yıkılmış sütunların gölgelerinden geçtiler. Tilki zaman zaman durup arkasına bakarak sanki "Gel, korkma," diyordu. Serdar'ın içindeki merak ve güven duygusu birbirine karışmış bir nehir gibi büyüyordu.

Derken, tilki büyük bir terasın kenarında durdu. Burası antik hamam kalıntılarının olduğu yerdi. Tilki dönüp Serdar'ın gözlerinin içine baktı, sonra bir anda havaya zıplayıp kayboldu—sanki rüzgâra karıştı.

Tilki kaybolduğu anda, Serdar bir şey fark etti: Yere düşmüş, bronz bir ok ucu duruyordu. Üzerinde ince motifler vardı—Kibyra Antik Kenti'nde gördüğü sembollere benziyordu. Serdar'ın kalbi hızlandı. "Bu… bir ipucu mu?" diye düşündü.

Fakat tam o sırada arkasında bir ses duydu:

"Aradığını buldun mu, küçük yolcu?"

Serdar arkasına döndü. Uzun sakallı, yüzü nur gibi parlayan bir ihtiyar duruyordu. Üzerinde eski zamanları hatırlatan bir aba, elinde oyma işlemeli bir baston vardı. Ses tonu hem yumuşak hem de derindi.

Serdar biraz şaşkın, "Tilki vardı… Sonra kayboldu. Bu ok ucunu bıraktı," dedi. İhtiyar, tebessüm etti.

"O tilki," dedi, "Bu dağların gizemli avcısıdır. Kendisi avlanmaz, ama kaybolmuş iyilikleri, unutulmuş duaları ve sönmekte olan merakları avlar, ortaya çıkarır. Ona herkes rastlamaz; kalbi temiz, niyeti berrak olanlar görür."

Serdar'ın kalbi ısındı. "Peki ok ucu neden Kibyra'daki işaretlere benziyor?"

İhtiyar bastonunu toprağa hafifçe vurdu.

“Kibyra ile Sagalassos arasında eski bir bağ var,” dedi. “Zamanında bu iki şehir, birbirine dua ile komşuluk yapardı. İnsanlar birbirlerini görmeseler bile kalben selâm ederlerdi. Ancak yüzyıllar geçti, bazı sırlar unutuldu. O tilki, bu sırlardan birini sana gösteriyor. Çünkü bu sırrın yeniden duyulması gerekiyor.”

Serdar kaşlarını kaldırdı. “Ne sırrı?”

İhtiyar cevap vermedi. Elini yavaşça Serdar’ın omzuna koydu ve hafif bir esintiyle birlikte kayboldu. Bir anda, rüzgâr tekrar aynı ritmik sesi çıkarmaya başladı: “Tık—tırr—tıng!”

Serdar, ok ucunu cebine koydu ve Kibyra’ya doğru giden eski patikaya yöneldi. Yüreğinde bir heyecan vardı; sanki bekleyen bir hikâyeyi tamamlamak üzereydi.

Gün batımına kadar yürüdü. Kibyra’nın devasa sütunları karşısına çıktığında güneş, taşların arkasına saklanıyordu. Buradaki taşlar Sagalassos’a göre daha koyu renkliydi, ama üzerlerindeki işlemeler daha derindi—sanki her motif bir dua yolculuğu gibi kıvrılıyor, yükseliyor, göğe uzanıyordu.

Merkezdeki büyük amfi tiyatronun taşlarına dokunduğunda, ok ucu hafifçe titredi. Titreme sanki ok ucunun içindeki hatıranın uyanması gibiydi. Serdar taşların üzerindeki desenleri izlerken rüzgâr da ona eşlik etti. Bu kez rüzgârın içinden bir fısıltı geldi:

“İyiliğin izi kaybolmaz. Biri unutsa, taş hatırlar.”

Bu söz Serdar’ın kalbine işledi.

Derken tilki yine belirdi—bu kez tiyatronun en üst basamağında. Kuyruğu hafifçe parladı. Tilki, Serdar’a baktı ve başıyla işaret etti: “Yaklaş.”

Serdar basamakları tek tek tırmandı. Tilki, onun ulaştığı anda yavaşça dönüp yere bir şey bıraktı—incelikle oyulmuş bir taş parçası. Taşın üzerinde iki şehrin birleşmiş hali gibi bir motif

vardı.

Serdar taşı eline alınca görüntüler belirdi:

İki şehir halkı birbirine hediyeler gönderiyor, yağmur duasında aynı göğe bakıyor, çocuklar yolların ortasında buluşup oyun oynuyordu. Bir ateşin etrafında toplanmış yaşlılar, "Komşunun duası komşuya ulaşır; kalbin iyiliği şehirlere yayılır," diyordu.

Serdar'ın gözleri doldu—nedenini bilmeden, içindeki sıcaklık fazla gelmişti. Bu taş, insanlığın çok eski, çok yumuşak ama çok güçlü bir bağını anlatıyordu: Birbirine iyilikle bağlı olmayı.

Tilki, Serdar'ın önünde bir kez döndü, sonra yavaşça kayboldu. Bu kez bir daha görünmedi.

Gün geceye dönerken Serdar eve döndü. Annesi onu görünce paltosunu düzeltti, saçlarını okşadı ve, "Yolun çok uzun sürmüş, korkmadın mı?" diye sordu.

Serdar başını salladı. "Korkmadım. Çünkü biliyorum ki insan kaybolsa bile iyilik kaybolmuyor. Onu bulmak için sadece kalbini açık tutmak gerekiyor."

Annesi gülümsedi. "Bunu nereden öğrendin?"

Serdar kolyesini, taşı ve ok ucunu masanın üzerine koydu.

"Sagalassos ve Kibyra öğretti," dedi. "Bir de gizemli bir tilki."

Annesi kahkaha attı. "Senin bu hayal gücünü seviyorum," dedi.

Fakat Serdar onun bilmediği bir şeyi biliyordu: Bazı tilkiler rüzgâr gibi kaybolur; ama bıraktıkları iz, bir şehrin, bir çocuğun hatta bir dünyanın kalbini değiştirebilir.

O gece Serdar uykuya dalmadan önce odasındaki perdeler hafifçe kımıldadı. Rüzgâr, Sagalassos'un taşlarına çarpıp Kibyra'nın tiyatrosundan geçerek gelmiş gibi tatlı bir ses taşıyordu:

"Tık—tırr—tıng…"

Ve o ses, Serdar'ın kalbine şu hissi bıraktı:

İyilik bir yolculuktur. Nereden başlarsa başlasın, sonunda mutlaka bir kalbe ulaşır.

22

Bursa- Aradığım Hikaye

Benim adım Deniz. Mudanya'da yaşıyorum. Herkes benim biraz akıllı, biraz da çok meraklı olduğumu söyler. Ama ben en çok kemanımı severim. Keman çalınca sanki bütün dünya susar, gökyüzü çizgi çizgi nota olur, dalgalar bile usul usul dinlermiş gibi kıyıya vurur, sadece ben ve notalar kalırız.

Bir gün aklıma bir fikir geldi: "Neden kendi bestem olmasın ki?" diye düşündüm, öyle aniden. Hem de Mudanya Mütarekesi'nin yıl dönümünde çalacaktım! Böyle bir fikir geldiğinde insanın içi kıpır kıpır oluyor; kalbimde sanki küçük kuşlar dönüp durdu.

Ama beste yapmak kolay mı? Melodi bir çiçekse, tohumu bulmak bile başlı başına bir macera…

O akşam odamın küçük sarı abajurunu açtım. Masamın üzerinde defterim, kalemim ve annemin yaptığı mis kokulu ayva hoşafı vardı. Bütün günü araştırmakla geçirdim. Kurtuluş Savaşı'nı düşündüm… Atatürk'ü düşündüm… Kahraman Türk askerlerini, onlara yemek taşıyan anaları, sırtında bebeğiyle cepheye mermi taşıyan kadınları hayal ettim. İsmet Paşa'yı düşündüm. Sonra General Harington, General Charpy ve General Mombelli'yi öğrendim. Hepsi Mudanya'da çok zor bir anlaşma için buluşmuştu.

"Vay be!" dedim kendi kendime, "benim şehrimde olmuş bütün bunlar!"

Ertesi sabah kahvaltıda zeytine, peynirine bakmadan tostumu hızlıca yiyip Mütareke Evi'ne koştum. Odaları tek tek gezdim. Bazı odalarda sanki eski zamanın ayak izleri hâlâ yürüyormuş gibi hissettim. Bir köşede duran siyah mürekkep şişesine bakınca "Acaba hangi karar, hangi cümle buradan çıkmıştı?" diye düşündüm. Defterime o kadar çok şey yazdım ki parmaklarım yoruldu.

Sonra sahile indim. Dalgalar kıyıya vuruyor, martılar gökte dolaşıyordu. Bir banka oturdum ve keman çantasına yaslanıp gözlerimi kapadım. Rüzgâr hafifti. Ama birden bir şey oldu…

Sanki her dalga bana İstiklâl Marşı'ndan bir cümle söylüyordu.

İlk dalga geldi, kulağıma şöyle dedi:

"Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak!"

İkinci dalga çarptı:

"Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın!"

Üçüncü dalga köpükler içinde seslendi:

"Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!"

O an içimde bir ateş yandı. "Tamamdır," dedim, "beste hazır. Sadece notalara dökmek kaldı."

O gece kemanımı elime aldım. Ellerim titriyordu ama kalbim öyle bir çarpıyordu ki, sanki her vuruşunda yeni bir melodi doğuyor gibiydi. Sanki kemanım da benimle konuşuyor, "Hadi Deniz, vakit geldi!" diyordu.

Ve gün geldi çattı. Mudanya Mütarekesi'nin yıl dönümü için şenlikler düzenlenmişti. Belediye bana da sahnede yer vermişti. Sahneye çıktığımda ayaklarım titredi ama yüzümü rüzgâr okşayınca sakinleştim. Kemanımı omzuma koydum, derin bir nefes aldım.

İlk notayı çaldım. Sonra ikinciyi… Derken bütün beste akıp gitti. Herkes sessizdi. Ben gözlerimi kapadım; dalgalar yine kıyıya vuruyordu, bayrak dalgalanıyordu, askerler yürüyordu.

O gün anladım ki, kemanımla sadece müzik yapmamıştım; bir milletin kalbini de anlatmıştım. Ve en güzeli, herkesin kalbine dokunabilmiş olmamdı.

Ama o gece ne olduysa oldu. Uykumda bir rüya gördüm.

Rüyamda sahilde yine aynı bankta oturuyordum. Ama bu kez dalgalar değil, ışıl ışıl bir yol bana sesleniyordu. "Yürü," diyordu, "yürü ki duyacaklarını, göreceklerini kimse göremez." Yol kıyıda bir yere değil, göğe doğru kıvrılıyordu. Sanki denizin üstünde ince bir ışık merdiveni belirmişti.

Işık yolundan yukarı çıkarken aşağıda rakamlar gibi, notalar gibi parlayan kelimeler diziliyordu. "Bursa…" "Emir Sultan…" "Somuncu Baba…" "Ulucami…" Kelimeler suya düştükçe ışık halkaları büyüyordu.

Uyandığımda odada hafif bir gül kokusu vardı. Camdan baktım; sabahın ilk ışıkları henüz düşüyordu. İçime bir his doldu.

"Ben Bursa'ya gitmeliyim."

Bunu nasıl, ne zaman, niye söyleyebildim bilmiyorum ama içimde bir çağrı vardı. Belki bir ses değildi, ama bir yön duygusu gibi, içimde usulca duran bir işaret gibiydi.

Annem sabah kahvaltısında bana baktı:

"Deniz? Bir şey söyleyeceksin gibi bakıyorsun."

"Anne… Bursa'ya gitmek istiyorum."

Annem bir an şaşırdı ama yüzü yumuşadı.

"Neden?"

"Bilmiyorum… Galiba bir şey çağırıyor beni."

Annem gülümsedi.

"Bazen kalbimiz bir yere yürümek ister. Hadi o zaman, bugün Bursa'ya gidiyoruz."

Babam arabayı hazırladı, ben de kemanımı yanıma aldım. Sanki o da bu yolculuğu duymuş gibi çantasında hafif hafif titredi. Kemanımın üstündeki Karagöz ve Hacivat resimleri bana gülümsüyordu.

Mudanya'dan Bursa'ya doğru yola çıktık. Yol boyunca zeytin ağaçları dizildi. Tepeler birbiri ardınca uzadı. Ve ben camdan dışarı bakarken rüyamdaki ışık yolunu düşündüm.

Bursa'ya varınca şehrin havasında başka bir şey olduğunu hissettim. Sanki hava daha yeşil, rüzgâr daha yumuşak, sokaklar daha masallıydı.

Önce Emir Sultan'a gitmeye karar verdik.

Kemerli kapıdan içeri girer girmez kuş sesleri, yaprak hışırtıları ve hafif bir gül kokusu karşıladı beni. Emir Sultan Hazretleri'nin türbesinin bulunduğu avlu, rüzgârla hafifçe sallanan bir dua gibi görünüyordu.

Çok tatlı, bir teyze karşıladı bizi orada.

"Evlat," dedi, "sanki kalbinin içine bir ışık düşmüş gibi. Emir Hazretleri seni çağırmıştır."

"B… ben nereden bileyim?" dedim şaşkınlıkla.

"Kalbin biliyordur. Yürürken hissedersin."

Gerçekten de adım attıkça içimde bir sıcaklık dolaşıyordu. Türbenin kapısına geldiğimde çok heyecanlı ve mutluydum. Kapı ince ince işlenmişti, sanki bir rüzgâr dokununca içindeki duaları duyuyordun.

İçeri girdim. Annemle babam arka tarafta durdu. Ben ise bir adım öne atınca, bizi yolu gösteren teyze:

"Hoş geldin Deniz."

Nefes kadar tanıdık, bir dua kadar yumuşaktı.

"Buraya neden geldim?" diye sordum içimden.

"Çünkü kalbin bir melodiyi arıyor. Melodiler bazen kulaktan değil, ruhtan duyulur."

Ayağımın altındaki halı yumuşaktı, tavandan gelen ışık huzmesi yüzüme değince içimde sıcak bir rüzgâr dolaştı.

"Yolun daha uzun," dedi o içimdeki ses. "Şimdi Ulu Cami'ye git. Orada seni bekleyen biri var."

Arkamı döndüm. Annemle babama baktım.

"Ulu Cami'ye gidelim mi?" dedim.

Babam gülümsedi:

"Elbette gidelim, hazır buradayız."

Bursa'nın sokaklarında yürürken kalabalığın içinden geçen bir melodi varmış gibi hissediyordum. Sanki herkes görünmez bir koronun parçasıydı. Ulu Cami'ye yaklaşınca dev çınarlar karşıladı bizi. Çınarlar öyle büyüktü ki sanki gökyüzüne dua ediyorlardı.

Ulu Cami'nin kapısına geldiğimde gözlerim büyüdü. Koca kapının üstündeki işlemeler, taşların soylu duruşu… İçeri girince bir sessizlik oldu. Dışarıda binlerce ses vardı, ama içeride kalbinle konuşuyordun.

Kabe örtüsünü görünce adeta zaman durdu. Sanki siyah kumaşın içinde gecenin derinliği, altın işlemelerde sabahın ilk ışığı

vardı. Kumaşın önünde durdum, çok mutlu ve heyecanlıydım.

"Bu örtü," dedi babam fısıltıyla, "Kâbe'nin bir dönem üzerinde durmuş olandır. Her lifinde bir dua vardır."

Ben örtüye bakarken, yanımda yaşlı bir adam belirdi. Gülümsedi.

"Evlat," dedi, "bu örtüdeki duayı duyabiliyor musun?"

"Duyamıyorum… Ama hissediyorum."

Adam başını salladı.

"Bazıları duyar, bazıları hisseder. Ama herkes bir şey alır. Biliyor musun, burada bir zamanlar Somuncu Baba'nın hutbesi okunmuştu."

Gözlerim büyüdü.

"Somuncu Baba'nın hikâyesini duymuştum… Ama tam bilmiyorum."

"Öyleyse anlatayım," dedi adam ve yanımıza oturdu.

Ve bir rüzgâr esti. Sanki caminin içindeki bütün ışıklar hafifçe titredi. Adam hikâyeyi anlatmaya başladı ve sesi caminin duvarlarında yankılandı. Kelimeleri hafifti ama içinde sıra dışı bir derinlik vardı. Somuncu Baba'nın hutbesi, Fatiha'nın yedi mertebesi, halkın hayreti, Emir Sultan'ın üzülüşü, Bursa'dan ayrılışı… Her cümle caminin içinde dolaşıp geri döndü.

Adam anlatmayı bitirince ben hiçbir şey söyleyemedim. Çünkü içimde bir şey parladı.

"Sen," dedi adam bana bakarak, "bu hikâyeyi duymak için buraya çağrılmışsın. Çünkü aradığın melodi sadece geçmişte değil, yollarda da saklı."

"Yollarda mı?" dedim şaşırarak.

"Evet. Şimdi Uludağ'a çık."

"Uludağ'ın… tepesine mi?"

"Evet evlat. Somuncu Baba'nın duasının değdiği rüzgâr hâlâ orada eser."

Birden kalbim hızlı hızlı çarpmaya başladı. Bilmiyordum, neden Uludağ, neden tepe? Ama içimde bir melodi büyüyordu.

Annemle babam beni bekliyordu. Adam ayağa kalktı. Elini başıma koydu.

"Yolun açık olsun."

Babam yanımıza geldi.

"Kimle konuşuyordun Deniz?"

"Bir amcayla… Somuncu Baba'yı anlatıyordu."

Etrafta yalnızca hafif bir gül kokusu vardı.

Uludağ'a çıkmak için yola koyulduk. Yol kıvrıla kıvrıla yükselirken ağaçlar bir ordu gibi yanımızdan geçti. Bazıları kiremit gibi kızıl, bazıları su gibi yeşildi.

Dağın zirvesine doğru çıktık. Arabayı bir yerde bıraktık ve yürümeye başladık. Hava soğuktu ama içim sıcaktı. Kemanımı sırtımda taşıyordum. Sanki o da yürüyordu benimle.

Zirveye vardığımızda gökyüzü kocaman bir kubbe gibiydi. Bulutlar elini uzatsan tutacak kadar yakındı.

Rüzgâr esti.

Birden keman çantam hafif hafif titremeye başladı.

"Aç beni," diyordu sanki.

Kemanımı çıkardım. Soğuk havada bile sıcak duruyordu. Yayını aldım. Derin bir nefes aldım.

Ve çalmaya başladım.

Melodi önce ince bir ışık gibi çıktı. Sonra rüzgârla birleşti. Sanki dağ nefes alıyordu. Sanki gökyüzü dinliyordu.

Bir an gözlerimi kapadım.

Ve gördüm.

Somuncu Baba'nın dua ettiği çınarın gölgesini. Emir Sultan'ın yüzündeki hüzün ile teslimiyetin karışımını. Bursa sokaklarının eski zamanlara açılan kapılarını. Kabe örtüsünün üzerinde parlayan altın işlemeleri.

Melodim tüm bunları birbirine bağlayan ince bir ip gibiydi.

Ben çaldıkça rüzgâr dağı dolaştı. Rüzgâr dolaştıkça melodim büyüdü.

Son notayı çaldığımda gökyüzünden bir sessizlik indi.

Ve bir ses duydum.

"Melodini buldun."

Arkamı döndüm.

Kimse yoktu.

Ama gül kokusu vardı.

Ve kalbimde bir sıcaklık.

O an anladım ki yolculuk, melodiyi bulmak için değilmiş; melodiyi taşıyacak kalbi bulmak içinmiş.

Yavaşça kemanımı çantama koydum. Dağın tepesinde, rüzgârın içinde, hafifçe başımı gökyüzüne kaldırıp gülümsedim.

İçimde artık yeni bir hikâye vardı.

Ve hissediyordum…

Bu hikâye daha bitmedi.

23

Çanakkale – Şehitler Tepesindeki Küçük Yıldız

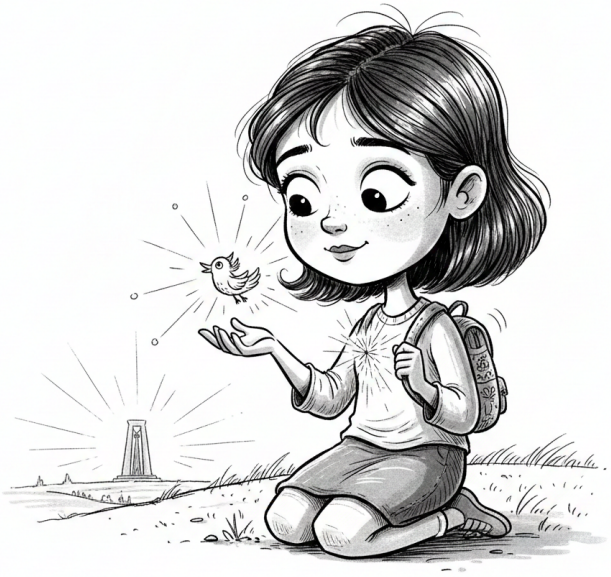

Kimselerin görmediği, yalnızca kalbi tertemiz çocukların fark edebildiği o sessiz anda, Şehitler Tepesi'nin üzerinde minicik bir ışık titreşiverdi; sanki "Beni duyuyor musunuz?" der gibi utangaç ama derin bir merakla.

Bu ışık aslında bir yıldızdı. Fakat gökyüzünde değil, yeryüzünde parlıyordu; beyazımsı bir altın tonunda, bir bebeğin gülüşünün sıcaklığını taşıyan minicik bir yıldız. İsmi Zerre'ydi. Uzun, çok uzun zamandır oradaydı ama onu kimse fark etmemişti. Ta ki Çanakkale'ye ailesiyle ziyarete gelen küçük Meryem, sabahın ilk ışıklarıyla tepeye doğru yürürken

ayağının ucunda parlayan o ışığı fark edene kadar.

Meryem, sekiz yaşında, siyah gözlü, içi soru dolu bir çocuktu. Merak ettiğinde kaşlarını hafif çatar, bir şeyi sevdiğinde mahcupça gülümser, bir şeyden ürktüğünde ise kalbinin sesini duyacak kadar sessizleşirdi. Çantasının içinde bazen çiçek yaprakları, bazen taşlar, bazen de annesinin yazdığı dualardan küçük kâğıtlar saklardı. Bugün çantasında sadece bir nazar boncuğu ve azıcık heyecan vardı.

Zerre'yi görünce dizlerinin üzerine çöktü, eliyle toprağı hafifçe yokladı. Işık, Meryem'in avucuna değdiğinde minicik bir kuşun kanat çırpması gibi cıvıldadı.

"Merhaba," dedi Meryem, "sen… sen kimsin?"

İnsan dilinde konuşamayan Zerre, titreyerek cevap verdi; ışığıyla çizdiği halkalarla, göğsüne bıraktığı sıcak bir sızıyla. Bu sıcaklık öyle tanıdıktı ki Meryem birden ürperdi; çünkü bu, Dede'nin ona anlattığı o sessiz kahramanlık hikâyelerinin kokusuydu.

Meryem, yıldızın söylemek istediğini anlamıştı: *"Ben buradayım, çünkü burada unutulmaması gereken bir şey var."*

Meryem'in kalbi tatlı bir heyecanla doldu. Şehitler Tepesi, rüzgârın bile yumuşak estiği bir sabahın serinliğini taşıyordu. Uzaklardan ezan sesi duyuluyor, hafif hafif yükselen bu ses, gökyüzüne doğru süzülürken yıldız da titriyordu.

"Sen bir hatıra mısın?" diye sordu Meryem yavaşça.

Zerre hafifçe ışıldadı. Meryem'in gözlerinin önünde, rüzgârın taşıdığı bir masal gibi görüntüler belirmeye başladı.

Bir zamanlar, Çanakkale'de, göğsünde ay yıldız olan bir avuç genç vardı. Bu gençler çok şey istemiyordu; sadece vatanlarının sabahlarını, analarının dua seslerini, çocukların gülüşlerini, ezanların yankısını ve toprağın kendine has kokusunu korumak

istiyorlardı. Onların adımlarının geçtiği her yer, duası eksik olmayan bir ocağın sıcaklığıyla doluydu.

Zerre işte o günlerden kalmıştı. Bir askerin duasının içinden dökülmüş, bir annenin gözyaşının kenarında parlamış, bir niyetin, bir sadakatin, bir teslimiyetin ışığından doğmuştu.

Yüzünü rüzgâra dönmüş yiğit bir askerin, gece karanlığında göğe baktığı bir anda, "Allah'ım, sen bizi koru… Eğer biri bu toprağın geleceğini merak ederse, ona bir iz gönder." diye fısıldadığı anda parlamıştı Zerre.

Ve o günden beri, yeryüzünde unutulmasın diye bekliyordu.

Meryem yıldızın anlattıklarını sessizce dinledi. Çocuk kalbiyle anlamaya çalıştıkça biraz hüzün, biraz gurur doldu içine. Ama bu hüzün acıtmıyor; bir ninenin sevgiyle anlattığı bir masalın yumuşak hüznü gibi içi ısınıyordu.

"Yalnız mısın?" dedi Meryem.

Zerre'nin ışığı bir an soldu. Ama hemen ardından yeniden parladı. Çünkü aslında yalnız değildi; her dua eden, her hatırlayan, her iyilik yapan kalpte bir parçası yanıyordu.

Meryem yıldızın bu halini görünce ona dokunmak istedi; ama dokununca yıldız göğe sıçramadı, aksine Meryem'in avucunda, bir incinin kabuğuna sığışı gibi, sığdı. Hafifti; sanki rüzgârın kokusunu elinde tutuyordu.

"Madem yalnız değilsin," dedi Meryem, "ben de seninle yürüyebilirim bugün."

Böylece Meryem yıldızı avucuna aldı ve Şehitler Tepesi'nde gezinmeye başladı. Tepeden aşağıya baktığında deniz çarşaf gibi uzanıyor, güneş suya vurunca sanki gökyüzüyle anlaşmış gibi birbirine renk gönderiyordu.

O yürüdükçe yıldız, toprağın içindeki eski hikâyeleri fısıldadı:

—Vatanını sevmek, büyük şeyler yapmak demek değildir;

küçük iyilikleri, tertemiz niyetleri çoğaltmak demektir.

—Güç, her zaman elinde kılıç tutmak değildir; bazen bir çocuğun elini tutmak, bazen yaşlı birinin yokuş çıkmasına yardım etmektir.

—Bir milletin geleceği, çocukların kalbine bırakılan küçük ışıklarda saklıdır.

Meryem bu sözleri duydukça yürüyüşü değişti; omuzları biraz dikleşti, nefesi biraz derinleşti.

"Demek ki," dedi kendi kendine, "iyi olmak da bir savaş olabilir… Hem de sessiz bir savaş."

Zerre hafifçe parladı. Bu, yıldızca bir onaydı.

Öğleye doğru Meryem'in ailesi yanına geldi. Annesi, "Kızım, burada ne yapıyorsun böyle sessizce?" dedi. Meryem avucunu kapattı; Zerre'yi kimse görmesin diye.

"Bir şey dinliyordum," dedi Meryem. "Rüzgâr konuşuyordu."

Anne gülümsedi ama Meryem'in içindeki ciddiyeti gördü. Bazen çocukların fark ettiği şeyleri büyükler göremezdi; ama anne kalbi, çocuğunun duyduğu görünmeyen şeylerin hikmetini hissederdi.

Babası da yanlarına geldi. Şehitler Anıtı'na doğru yürüdüler. Meryem, avucundaki yıldızı sıkmadan tutuyor, sanki bir sır taşıyormuş gibi dikkat ediyordu.

Anıtın gölgesine vardıklarında Zerre, Meryem'in elinden özgürce havaya yükseldi. Ailenin fark etmediği bu yükselişi, sadece Meryem izledi. Yıldız, göğe çıkmadı; anıtın taşlarına değdi, onların üzerine bir ışık serpintisi bıraktı.

Bu serpinti öyle güzeldi ki Meryem'in gözleri doldu. Çünkü o an anladı: **Bazı ışıklar yere düşmek için yaratılır.**

Neden mi?

Toprağı aydınlatmak, içimize doğmak, geçmişle geleceği

buluşturmak için.

Dönüş yolunda Meryem hiç konuşmadı. İçinde tatlı bir ağırlık, kalbinde sıcak bir his vardı. Eve vardığında odasına çekildi, yatağına oturdu. Zerre artık görünmüyordu ama sıcağı hâlâ avucundaydı.

Meryem bir defter çıkarıp yazmaya başladı:

"Bugün Şehitler Tepesi'nde bir yıldız buldum. O bana bir şey hatırlattı: İyi olmak, bazen en büyük kahramanlık. Bir gülümseme bir ülkeye ışık olurmuş."

Defteri kapadığında içi huzurla doluydu.

Sonra annesinin yanına gidip yardım etmek için sofrayı kurdu. Çanağı koyarken şöyle fısıldadı:

"Bu da benim küçük savaşım."

Ve kalbinde beliren o sıcaklığı hissetti: Zerre yine oradaydı.

Gece olunca gökyüzü bir kadife örtü gibi serildi. Meryem odasının penceresini açıp yıldızlara baktı. Gökyüzü kalabalıktı, ama içlerinden biri diğerlerinden biraz daha parlak, biraz daha sıcak, biraz daha tanıdıktı.

Zerre yeniden göğe yükselmişti. Ama bu kez yalnız değildi. Çünkü artık Meryem'in kalbinde bir ışık bırakmıştı. O ışık büyüdükçe, küçük kızın davranışlarına yumuşak bir iyilik olarak yayılacaktı.

Bir gün başka bir çocuk Şehitler Tepesi'ne gittiğinde, belki o da bir yıldız görecekti.

Belki.

Çünkü iyi niyet, ışığını hep bir yerlere düşürürdü.

Meryem başını yastığına koydu, gözlerini kapadı. Rüzgâr içeriden hafifçe perdeyi kıpırdattı. Ve o anda, sanki yıldızın sesi kulağına değdi:

"Unutma... Bir ışık bazen küçücük olur ama bir kalbi aydınlatmaya yeter."

O gece Meryem, ferahlığın sıcaklığında uykuya daldı.

Ve bir yerlerde, bir yıldız hâlâ çocuk kalplerine ışık düşürüyordu.

24

Çankırı – Tuz Mağarasının Koruyucu Serçesi

Tuz Mağarasının derinlerinde, geceleri loş bir kandilin titrek ışığı gibi parlayan bir sır vardı; öyle bir sır ki onu yalnızca rüzgârın dili, taşların sabrı ve küçücük bir serçenin kalbi biliyordu. İşte hikâye, tam da bu sırrın kenarında, bir çocuğun merak dolu adımıyla başlar.

Mehmet, Çankırı'nın yamaçlarına yaslanmış, kiremit kokulu bir köyde yaşıyordu. Evleri tuğla gibi kızıl, dumanı ılık, kapısının önünde duran çit ise kuzey rüzgârlarına karşı yıllardır nöbetteydi. Mehmet'in en büyük özelliği, her şeye sorular soran ama sorduğu kadar da dinlemeyi seven bir çocuk olmasıydı.

Annesi, "Kalbi yumuşak çocuklar, duanın kapısını sessizce çalar," derdi hep. Mehmet de kalbi yumuşayan her insan gibi merak ettiği şeylerin ardına düşmekten hiç korkmazdı.

Bir gün, babasıyla birlikte Çankırı Tuz Mağarasına gidiyorlardı. Babası, oradaki atölyede çalışıyor, tuzdan oyma hediyelikler hazırlıyordu. Yol boyunca tuzun beyazlığı güneşle yarışıp pırıl pırıl parlıyor, rüzgâr mağaranın ağzına yaklaştıkça başka türlü bir serinlik taşıyordu.

Mehmet daha mağaraya girmeden bir şeyin farkına vardı: Kafasının hemen üstünden, tüyleri gümüş grisi, göğsü bembeyaz küçük bir serçe onları izliyordu. Her zamanki serçelere hiç benzemiyordu; gözleri daha yuvarlak, daha anlayışlı ve sanki biraz da bilgeydi. Kanatlarındaki tüyler, mağaranın duvarlarından yansıyan tuz ışıklarıyla mavimsi bir parıltı taşıyordu.

"Baba… Bu serçe bizi takip ediyor," dedi Mehmet şaşkınlıkla.

Babası gülümsedi. "O, buranın sahibi sayılır. Çoğu kişi ona boşuna 'Mağaranın Koruyucu Serçesi' demez."

Mehmet'in merakı bir anda alev aldı. "Koruyucu mu? Neyi koruyor ki?"

Babası omuz silkti fakat gözlerinde bir ciddiyet parladı. "Kimse tam bilmiyor. Derler ki mağaranın içinde saklı bir hikâye var, onu anlayabilen kalpleri korurmuş."

Mehmet'in kalbi bir anda daha hızlı çarpmaya başladı. İçinde "hikâyeyi bulmalıyım" diyen ince bir ses yükseldi. Babası işine giderken Mehmet ürkek ama heyecanlı adımlarla mağaranın daha iç kısımlarına ilerledi. Serçe de başının üzerinden hafifçe uçarak ona eşlik ediyordu.

Mağara büyüleyici bir sessizliğe sahipti. Duvarlarda küçük doğal tuz kristalleri, misafirperver evlerin avizeleri gibi parıldıyor, damlayan suların sesi bir nevi ney gibi mağaranın

içini dolduruyordu. Kimi yerlerde ince tuz sütunları, sanki bin yıllık dervişler gibi sabırla ayakta duruyordu.

Mehmet biraz yürüdükten sonra serçe bir anda kanat çırptı, dönüp mağaranın daha karanlık bir köşesine doğru uçtu. Sanki "beni takip et" der gibiydi. Mehmet önce tereddüt etti; annesinin hep söylediği gibi "karanlık yerlerde yalnız dolaşma" diye bir uyarı kulağında yankılandı. Ama serçenin varlığı ona garip bir güven veriyordu. Bir de babasının sözü: "Duanın kapısını sessizce çalan kalpler…"

Mehmet, içinden kısa bir dua edip serçeyi takip etti.

Karanlık kısım çok uzun sürmedi. Birkaç adım sonra duvarlardan biri aniden genişledi ve küçük bir oda gibi bir boşluk ortaya çıktı. Ortasında eski bir ahşap sandık duruyordu; üzeri tuz kristalleriyle kaplanmış, zamana meydan okur gibi ağır duruyordu.

Mehmet'in gözleri büyüdü. "Bu sandığın içinde ne var?" diye düşünürken serçe, sandığın kapağına kondu. Bir kez ötüp başıyla sandığı işaret etti sanki.

"Ben bunu açabilir miyim?" diye fısıldadı Mehmet, serçeyle konuşuyormuş gibi.

Serçe hiç kıpırdamadan ona baktı. Bu, sanki "Niyetin temizse, açabilirsin," diyen bir bakıştı.

Mehmet sandığın kapağını kaldırdı. Kapak hafifçe gıcırdadı, mağara içindeki yankı o gıcırtıyı ulu bir davulun sesi gibi büyüttü. Mehmet'in içinde hem korku hem merak aynı anda dans ediyordu.

Sandığın içinde yalnızca bir nesne vardı: Tuzdan yapılmış küçük bir kalp. Öyle sıradan bir kalp değil; ince işlenmiş, yüzeyinde nakış gibi kıvrımlar olan, parmakla dokununca hafifçe ısınan bir kalp. Üzerinde çok eski bir hattın izleriyle tek bir kelime yazıyordu: **Emanet.**

Mehmet'in boğazı düğümlendi. "Emanet… kime?"

Serçe kanat çırptı ve mağaranın tavanına doğru yükseldi. Tam o sırada duvarın bir köşesi hafifçe ışımaya başladı. Mehmet gözlerini kısarak baktığında, tuz kristallerinin arasındaki desenlerin bir hikâyeyi oluşturduğunu fark etti. Tuz taneleri sanki minyatür bir kitap gibi çizgiler hâlinde birleşiyor, anlamlı bir manzara gösteriyordu.

Hikâyede, çok eski zamanlarda bu mağarada çalışan bir dede—tıpkı babası gibi—her gün yaptığı işi Bismillah ile açan, her tuz parçasına şükürle dokunan bir insan anlatılıyordu. Bu dede, "Her şey emanettir; kalbini sağlam tutarsan, emaneti de sağlam tutarsın," dermiş. Bir gün köyde büyük bir taşkın yaşanmış ve köylüler mağaraya sığınmış. Dede, bu mağaranın insanlara zarar gelmesin diye dua etmiş, sabaha kadar mağaranın girişinde beklemiş. O beklediği gecede bir serçe gelip dedenin omzuna konmuş. O günden sonra da bu mağaranın gizli kalbini—işte şu tuzdan kalbi—koruyan varlık olarak serçeye bir görev verilmiş.

Hikâye bu kadardı. Yine de Mehmet'in içi dolmuştu. Serçe yavaşça süzülerek tekrar sandığın yanına geldi. Mehmet, tuzdan kalbi eline aldı. Hafifti ama taşıdığı anlam ağırdı.

"Bunu ben ne yapacağım?" diye mırıldandı.

Tam o sırada mağaranın içinden hafif bir uğultu yükseldi; dışarıda rüzgârın yönü değişmişti. Uzakta babasının sesini duyuyordu: "Mehmet! Neredesin oğlum?"

Mehmet kalbi sandığa geri koydu. Sanki kalp, yerine dönünce daha fazla parladı. Serçe hafifçe başını eğdi; bu hareket Mehmet'e teşekkür gibi geldi. Sonra tüylerini kabartıp mağaranın çıkışına doğru uçtu. Mehmet de onu takip etti.

Babası yanına geldiğinde yüzündeki tedirgin ifade yumuşadı. "Korkuttun beni," dedi.

"Baba…" Mehmet nefes nefese, "Mağarada bir hikâye varmış. Bir kalp… Emanet yazıyor üstünde. Serçe beni götürdü."

Babasının gözleri derinleşti. "Demek gördün," dedi usulca. "Bu, her çocuğun görmediği bir şeydir. Belki de mağara sana bir şey öğretmek istedi."

Mehmet başını eğdi. "Ne öğretmek istedi ki?"

"Emanetin ne olduğunu," dedi babası yavaşça. "Bazen kalbimizde taşıdığımız iyi niyet, iyilik, merhamet… hepsi birer emanettir. Allah'ın bize verdiği küçük ama değerli hediyeler gibi. Onları korumak, tıpkı o serçe gibi sabır ister."

Mehmet sessizce düşündü. Serçenin gözlerindeki sıcaklık, mağaranın kalbindeki tuzdan kalp, dedenin hikâyesi… Hepsi birleşip zihninde yumuşak bir ışık oluşturdu.

O gece eve dönerlerken Mehmet, yol boyunca sessiz kaldı ama içi sıcacıktı. Her adımında tuzun ışığı kalbinde yanıyor, serçenin kanat sesleri kulaklarında yankılanıyordu.

Eve varınca annesi sofrayı hazırlamıştı. Süt kokusu, ekmeğin taze buğusu ve yanan sobanın çıtırtısı… Mehmet bir an düşündü: "Belki de bizim evimiz de bir emanettir. Annem, babam… Kalbim…"

O geceden sonra Mehmet her şeye daha dikkatle bakmaya başladı. Kırılan bir kalbi onarmak, üşüyen bir arkadaşa atkısını vermek, yolda bulduğu bir taşı bile yerine koyarken niyetini temiz tutmak… Bunların hepsi küçük ama değerli emanetlerdi.

Ve ne zaman köyün üzerinden gri tüyleri parlayan bir serçe uçsa, Mehmet gülümseyerek ona bakar, içinden şu cümleyi fısıldardı:

"Ben emaneti unutmuyorum."

Serçe de sanki onu duyarmış gibi bir kez öter, kanatlarını hafifçe çırpar ve gökyüzünde kaybolurdu.

O günden sonra Tuz Mağarasının koruyucu serçesi sadece

mağaranın değil, Mehmet'in kalbinin de sessiz bekçisi oldu. Mağara da sırlarını, yalnızca kalbini temiz tutanlara gösterdi.

Ve belki… bir gün yolun düşerse, mağaranın en uç köşesinde tuzdan bir kalbin hala ılık ılık parladığını görebilirsin. Ama unutma: O kalbin sana açılması için önce kendi kalbini sessizce dinlemen gerekir.

Çünkü en büyük sırlar, en önce kalpte yankı bulur.

25

Çorum – Hitit Güneşinin Sır Çocukları ve Dev Leblebi Topları

Bir akşamüstü, gökyüzünün pembeye çalan mor tonları arasında, henüz kimsenin görmediği küçücük bir ışık kıvılcımı, Çorum'un üzerinde bir noktada titreyerek belirdi; işte o an, çok meraklı bir şey bütün şehri usulca nefesini tutmaya davet etti. Belki de rüzgârın hafifçe semaya çizdiği bir işaret, belki de gölgelerin kendi aralarında konuştukları bir sırdı bu. Ama kimse bilmiyordu. O ışığı ilk fark eden, on iki yaşındaki Arel oldu. Çünkü Arel, görünenin ardındaki görünmeyeni sezme konusunda mahalledeki herkesin hayran olduğu bir çocuktu. Her şeyi dikkatle inceler, kalbinin derininde açıklanması zor

bir heyecan duyardı.

O gün, elinde taze kavrulmuş, sıcaklığı hâlâ tenine dokunan bir avuç leblebi vardı. Leblebileri döndürdükçe tıkır tıkır ses çıkarıyorlardı; sanki her biri Arel'e bir şey anlatmak için sabırsızlanıyordu. Leblebi sesleri arasında başını kaldırdığında ışık kıvılcımını gördü ve içinden geçen bir his, "Bu sıradan bir şey değil," dedi.

Kendini bildi bileli Çorum'un sokaklarını, taş yollarını, eski çeşmelerini, Hitit motifleriyle süslü meydanını çok severdi. Buralarda yürürken her zaman sanki geçmişin derin bir nefesi, bugünün üzerine sarmalanmış gibi hissederdi. Fakat o gün, sanki sokakların yüzünde bir gülümseme, kaldırımlarda bir kıpırdanma vardı.

Arel, merakla ışığın titrediği yere doğru yürüdü. Bu sırada ona her zaman olduğu gibi eşlik eden iki kişi vardı: biri, yedi yaşındaki kız kardeşi Neva; diğeri de mahallenin ortasında yaşayan, uzun beyaz sakallı, tatlı gülüşlü, "bilmeyen bilmez, bilen sezmez" denen türden bilge dede: Hatem Dede.

Hatem Dede, sanki kapıdan çıkmayacak kadar yaşlanmış olmasına rağmen, kimseye hissettirmeden en doğru anlarda ortaya çıkar, doğru zamanda gülümser, doğru kişiye doğru hikâyeyi anlatırdı. O gün de Arel'in peşinden gelmişti.

"Hımm," dedi Dede, göğe bakarak. "Hitit Güneşi bugün suskun değil. Bu, boşuna değil."

Arel gözlerini kocaman açtı, Neva ise bir yandan elindeki minik bez bebeği sallayıp bir yandan göğe bakmaya çalışıyordu.

"Hitit Güneşi mi konuşuyor?" diye sordu Arel.

"Her şey konuşur evlat," dedi Dede, "ama herkes işitemez."

İşte, hikâyenin ilk kıpırtısı böyle başladı.

Gökteki ışık bir anda genişledi, sonra kendi üzerine kıvrıldı,

sonra bir daha açıldı. Sanki gökte minik bir kapı vardı da aralanıyordu. Neva korkuyla Arel'in koluna yapıştı ama ışığın sıcaklığı öyle güven vericiydi ki, korkmakla merak etmek arasında gidip gelmek yerine yumuşacık bir huzura dönüştü duygusu.

Sonra o kapı tamamen açıldı.

Açılmasıyla birlikte yere doğru üç tane dev leblebi düştü.

Öyle dev ki! Bir tanesi neredeyse mahalle fırınının taş ocağı büyüklüğündeydi. Düşerken de pek tuhaf bir ses çıkardı: *tuk-tuk-tuk-tuk!* Ama kimseye zarar vermedi, sanki yer onları karşılamak için kendini hazırlamıştı.

Mahalleli koşarak toplandı.

"Bu da nedir böyle?"

"Fırından mı fırladı acaba?"

"Estağfurullah, fırından fırlasa kasabaya düşer miydi?"

Herkes şaşkındı, yalnızca Hatem Dede sakindi.

"Elbette," dedi sakince, "bunlar sıradan leblebi değil."

Arel, dev leblebilerden yükselen hafif tatlı kokuyu duyduğunda bir şey hissetti. Kalbi hafifçe hızlandı. Sanki bu leblebilerin içinde onu tanıyan, ona seslenen bir şey vardı.

"Dede… bunların içinde ne var?"

"Bugün," dedi Dede, "eskiden yalnızca Hitit çocuklarının bildiği bir sır uyanmış olmalı. Bu sır, ancak kalbi temiz, merakı dürüst, niyeti güzel çocuklara görünür."

Neva hemen öne atıldı:

"Ben de güzel niyetli miyim Dede?"

Dede onun saçlarını okşadı.

"Sen niyetin kendisisin kızım."

Dev leblebiler titremeye başladı. İçlerinden ince bir ışık sızdı. Sanki içlerinde bir ses yankılanıyordu. Arel, dikkatle yaklaşırken, mahalledeki büyükler "Aman dikkat et evladım!"

diye arkasından seslendi.

Fakat o an herkesin şaşkın bakışları arasında dev leblebiler bir anda *çatladı.*

İçlerinden… üç çocuk çıktı.

Çocuklar Arel'le yaşıttı ama tuhaf özellikleri vardı. Birinin saçları ateş gibi kızıl turuncuydu; diğerinin gözleri gece göğünün yıldızları gibi parlıyordu; üçüncüsünün adımlarının altından minik ışık izleri çıkıyordu.

Üçü de ellerini kalplerinin üzerine koydu ve eğilerek selam verdi.

"Biz," dedi en öndeki, "Hitit Güneşinin Sır Çocuklarıyız."

Arel şaşkındı. Neva'nın ağzı hayretle açılmıştı.

Hatem Dede gülümsedi.

"Demek geri döndünüz. Neden geldiniz bakalım?"

Çocuklar birbirine baktı. Sonra yıldız gözlü olan konuştu:

"Büyük bir denge bozuldu Dede. Dünya ile geçmiş arasındaki köprü zayıflıyor. Biz bu köprüyü tekrar güçlendirmek için seçilen çocukları arıyoruz."

Arel'in kalbi duracak gibi oldu.

"Ben mi?" diye sordu istemsizce.

Alev saçlı çocuk başını salladı.

"Üçünüz de."

Arel, Neva ve Hatem Dede…

Ama Dede yalnızca gülümsedi.

"Benim zamanım geçti evlatlar. Lakin onlara rehberlik edebilirim."

Işık adımlı çocuk:

"Görev sandığınız kadar büyük bir şey değil," dedi. "Bir yeri kurtaracaksınız. Çok özel bir yeri."

"Allah'ın size emanet ettiği bir emaneti," diye ekledi yıldız

gözlü.

İşte o anda, çocuklar ellerini havaya kaldırdı ve gökyüzündeki ışık kapısından bir sahne belirdi: Yüzyıllardır sessizce yeryüzünü izleyen Hitit Güneşi sembolü, yavaş yavaş kararıyor, etrafında dönen ince ışık halkaları sönüyordu.

Arel sordu:

"Ne oluyor?"

"İnsanların gönüllerinden iyilik israf olmaya başladı," dedi alev saçlı çocuk. "Küçük iyiliklerin gücü unutuluyor. Bizim güneşimizi ayakta tutan şey, insanların birbirine gösterdiği merhamet, sabır, şükran ve nezaketti. Oysa artık bunların bazıları kayboluyor."

Neva yutkundu.

"Biz ne yapabiliriz ki? Ben küçücüğüm."

Işık adımlı çocuk eğildi, Neva'nın gözlerine baktı.

"Küçük olmak, bazen dünyadaki en büyük güçtür."

Görevleri şuydu: Çorum'un unutulmuş üç iyilik noktasını bulacaklardı. Bu noktalar eskiden insanların gönlünden yükselen iyi niyetlerin biriktiği yerlerdi. Fakat uzun süredir kimse bu noktalardan haberdar değildi.

1. **Gizli Şükür Çeşmesi**
2. **Sabırtaşı Ormanı**
3. **Nezaket Rüzgârı Yolu**

Bu üç nokta yeniden canlanırsa, Hitit Güneşi de eski ışığına kavuşacaktı.

Sır Çocukları üç dev leblebiyi yuvarlayarak dönüştürdü. Leblebiler bir anda hafifçe titredi ve üç farklı araca dönüştü: biri ışıkla kaplı bir tekerlekli küre, biri küçük bir ışık kızak,

diğeri de gölgelere basan bir ayakkabı takımı.

Üç araç üç çocuk içinmiş gibi görünüyordu ama Arel, Neva ve Hatem Dede'ye göre ayarlanmıştı.

"Hazır mısınız?" diye sordu yıldız gözlü çocuk.

Arel derin bir nefes aldı. Kalbinde bir bilinmez korku değil, doğru bir şeyi yapmanın verdiği tatlı kararlılık vardı.

"Hazırım."

Gizli Şükür Çeşmesi'ne giden yol, Çorum'un en eski sokaklarından geçiyordu. Bir zamanlar insanların her güzel şey için sessizce dua edip birer damla su akıttığı, sonra da yüzlerine suyu sürüp yola devam ettiği minik bir çeşmeydi bu. Fakat yıllar içinde unutulmuş, taşları yosun tutmuş, suyu çekilmişti.

Varıp çeşmeye ulaştıklarında manzara iç burkuyordu. Taşları çatlamış, su yolu tıkanmıştı. Kuş bile konmamıştı üzerine belki yıllardır.

Arel hafifçe dokundu.

Sır Çocuklarından alev saçlı olan:

"Çeşmeyi yeniden akıtmak için teşekkür etmeniz gerek," dedi.

Arel şaşırdı.

"Kime teşekkür edeceğiz?"

"Hayata," dedi çocuk. "Elinizde olanlara. Kaybettiğinize değil, kalanlara."

Arel gözlerini kapadı. Düşündü.

Annesinin sabahları yaptığı sıcak çorbayı…

Babasının ona sessizce bıraktığı küçük notları…

Neva'nın gülüşünü…

Mahallenin akşam esintisini…

Allah'ın verdiği her nimetin içindeki sıcaklığı…

Sonra fısıldadı:

"Şükürler olsun."

Neva da minik sesiyle tekrarladı.

Hatem Dede gülümsedi, ellerini açtı.

Derken çeşmenin taşları titredi.

Bir tıkırtı…

Bir çatırdama…

Ve su, ince bir gümüş ışığıyla birlikte akmaya başladı.

Şükür Çeşmesi yeniden canlanmıştı.

Hitit Güneşi gökte bu anı hisseder gibi hafifçe parladı.

Sabırtaşı Ormanı, Çorum'un kuzeyinde, kimsenin bilmediği bir vadideydi. Burası eskiden insanların öfkesini dile dökmeden önce içini sakinleştirmek için oturduğu taşlarla dolu bir ormandı. Her taş bir sabrın hatırasıyla parlatılırdı.

Ama şimdi…

Taşlar kırılmış, bazıları kararmış, ormanın rengi solmuştu.

Yıldız gözlü çocuk:

"Burada sabır kayboldu," dedi. "Onu geri çağırmanız gerek."

"Nasıl?" diye sordu Arel.

Işık adımlı çocuk cevap verdi:

"Bir şeyin hemen olmasını istemek kolaydır. Fakat sabır, doğru anın Allah'ın bilgisiyle geleceğine güvenmektir."

Arel düşündü.

Sonra aklına geldi:

Çok istediği o yarışmada dereceye giremediğinde nasıl öfkelendiğini…

Neva'ya bağırdığı anı…

Sabırsızlığının kalplerini nasıl kırdığını…

Başını öne eğdi.

"Ben sabırsızlık etmişim," dedi. "Özür dilerim."

Sabırtaşlarından biri hafifçe parladı.

Neva da kendi taşını buldu.

"Ben de oyuncağım bozulunca ağlayıp herkese kızmıştım. Özür dilerim."

Diğer taş parladı.

Sonra Hatem Dede:

"Eh ben de yıllardır bazı şeylerin hemen olmasını istedim," dedi. "Oysa her şeyin vakti var."

Son taş da parlayınca…

Ormanın tamamı canlandı.

Ağaçların yaprakları ışıkla titreşti.

Rüzgâr şefkatle esti.

Hitit Güneşi gökte biraz daha aydınlandı.

Sıra üçüncü noktaya gelmişti: **Nezaket Rüzgârı Yolu**.

Bu yol, insanların birbirine nazikçe seslendiği, her kelimenin tatlı bir esinti gibi dokunduğu bir yerdi eskiden. Fakat zamanla burada yankılanan sesler kırıcı, kaba, aceleci olmuştu.

Yola girdiklerinde rüzgâr sertti.

Sanki insanlara kızgınmış gibiydi.

Ağaçlar titriyor, kuşlar uzak duruyordu.

Alev saçlı çocuk:

"Burada yapılacak şey çok basit ama çok zor," dedi. "Birbirinize nezaketle konuşacaksınız."

Arel, Neva'ya döndü.

"Bazen seni aceleyle susturuyorum… kusura bakma Neva."

Neva gözleri dolarak bağırdı:

"Ben de senin eşyalarını izinsiz alıyorum. Özür dilerim!"

Rüzgâr hafifledi.

Hatem Dede gülümsedi:

"İnsan ne kadar büyürse büyüsün, nezaket hiç eskimez. Hakikatin anahtarıdır."

Yolun üzerindeki rüzgâr bir anda çocuk kahkahası gibi tatlı

bir sesle esti.

Ağaçlar yaprak döktü ama her yaprak yere değer değmez minik ışıklara dönüştü.

Gökyüzündeki Hitit Güneşi…

Tamamen ışığa kavuştu.

Sır Çocukları, Arel ve Neva'ya dönerek:

"Görev tamamlandı," dediler.

"Artık sizin kalbinizde bir sır daha var:

Bir küçük iyilik, bazen bir dev leblebi kadar büyük bir mucizeye dönüşebilir."

Gökyüzündeki kapı yavaşça açıldı.

Üç çocuk oraya doğru yürüdü.

Arel onları durdurmak istedi:

"Yine gelecek misiniz?"

Alev saçlı çocuk gülümsedi:

"İyilik unutulunca yine geliriz. Ama siz unutmazsanız, belki gerek kalmaz."

Kapı kapandı.

Işık söndü.

Ama Arel'le Neva'nın kalbinde, o dev leblebilerin tatlı kokusu hâlâ duruyordu.

Mahalleye döndüklerinde herkes hâlâ şaşkındı.

Ama Arel gülümsedi.

Çünkü artık biliyordu:

Dünyayı değiştiren şey kocaman işler değil, küçücük iyiliklerin birbirine eklenmesiydi.

O gece, Çorum'un üstünde bir sıcaklık vardı.

Hitit Güneşi yeniden parlıyordu.

Ve üç çocuk…

Artık sırların emanetçisiydi.

Ve en önemlisi:

"İyilik, ışığın suya düşüşü kadar yumuşak bir şekilde kalplere dokunduğunda, dünya kendi kendine tamir olmaya başlar."

26

Denizli – Bu Kale Yumuşacık (Pamukkale)

Bütün hikâye, bir sabahın tüy gibi hafif serinliğinde başlar. Güneş henüz yeni uyanmış, sarı ışıklarıyla dünyayı gıdıklamaya başlamıştı ki, küçük Eymen kendini anlam veremediği bir heyecanla yatağında doğrulmuş buldu. Sanki yastığının altına biri bir merak tohumu bırakmıştı da, o tohum gece boyunca filizlenip kalbinin içinde minicik bir ışık topuna dönüşmüştü. Eymen gözlerini ovuşturdu. İçinden bir ses "Bugün çok özel bir şey olacak," diyordu.

Evleri, Denizli'nin yumuşak esintisini koklayan mahallelerden birindeydi. Çam kokusu, taze ekmek kokusu ve bazen

uzaktan gelen horoz sesi birbirine karışır, sabahları masal gibi yapardı. O gün evin içinde de farklı bir hareketlilik vardı. Annesi mutfakta bir şeylerle uğraşıyor, babası ceviz ağacından yapılmış bastonunun ucuyla yere hafif hafif tıklıyor, sanki bir ritim tutuyordu.

"Eymen," diye seslendi annesi, sesi şeker gibi tatlı, su gibi berraktı, "hazırlan oğlum, bugün seni çok özel bir yere götüreceğiz."

"Özel bir yer mi?" diye sordu Eymen, gözleri kocaman açılarak.

Babası gülümsedi, "Hem de öyle bir yer ki, gökyüzü bile oraya bakınca şaşırır. Sanki bulutlar aşağı inmiş de toprakla dost olmuş gibi."

Bu cümle Eymen'in kalbinde minicik bir kıvılcım çaktırdı. Bulutlar… Dostluk… Toprak… Hepsi kulağında bir melodiye dönüşmüştü. Hemen hazırlanıp kapıya koştu, ayakkabılarını heyecanla giymeye çalışırken birini ters giymişti. Fark etmedi bile.

Yola çıktıklarında, sabah güneşi her şeyi pırıl pırıl aydınlatıyordu. Araba şehirden uzaklaştıkça, tarlalar genişledi, gökyüzü daha mavi oldu, kuş sesleri daha berrak duyuldu. Yoldaki tüm taşlar, sanki Eymen'e selam veriyor gibiydi. "Merhaba küçük yolcu, bu yol seni güzel bir yere çıkaracak," der gibi…

Az gittiler, uz gittiler. Dağların kenarında sessizce bekleyen keçiler, tarlalarda uçuşan turuncu kelebekler, gökyüzünde bir şeyler yazmak ister gibi kanat çırpan leylekler onlara eşlik etti.

Derken… Eymen'in gözleri birden kocaman oldu.

Karşılarındaki manzara, sanki rüyaların pamuktan örülmüş bir kapısını açmıştı.

Yamaç boyunca bembeyaz bir dağ uzanıyordu. Beyazlığı kar gibi değildi; kar soğuktur, bu ise sanki gökyüzünden sarkan yu-

muşacık pamuklar gibiydi. Güneş ışıkları üzerinde gezindikçe inci gibi parlıyor, her bir teras sanki gökten dökülmüş bir parça ışığı saklıyordu.

"Pamukkale…" dedi babası, hem gururla hem sevgiyle.

Pamukla kale… Kale gibi büyük, pamuk gibi yumuşak. Eymen ismini duyunca içi sıcacık oldu. Sanki masalın kahramanı oradaydı: Pamuktan bir dev, ama kimseyi korkutmayan, aksine herkesi kucaklayan bir dev.

Yaklaştıkça detaylar belirginleşiyordu. Beyazlığın içinde minik gölcükler vardı. Bu gölcükler gökyüzünü içine almış gibiydi; mavinin en berrak tonunu taşır, sanki su değil de erimiş gökyüzü birikmişti.

Eymen büyülenmiş gibi bir adım attı. Basamak gibi dizilmiş travertenlerin üzerinde su minicik ayaklarına değdiğinde sıcaklığını hissetti. Ne yakıcıydı ne de soğuk. Tıpkı annenin elini tutmak gibi güvenli, tıpkı uykuya dalarken hissedilen huzur gibi sakindi.

"Bu su şifalıdır," dedi annesi, yüzünde ince bir tebessümle. "Toprak annemizin, Rabbimizin bize bir armağanı."

Eymen suya baktı. İçinde baloncuklar vardı, bazıları yukarı çıkıp "cik" diye patlıyor, sesleri sanki suyun içinden çıkan bir neşeymiş gibi havaya karışıyordu.

Ama tam o sırada… garip bir şey oldu.

Suyun yüzeyinde bir gölge beliriverdi. Bir baloncuk, diğerlerinden daha iri, daha parlak bir baloncuk, Eymen'in tam karşısında yükseldi. İçinde bir şey kıpırdıyordu. Eymen gözlerini kırpıştırdı.

Baloncuk, hafif bir "çın" sesiyle patladığında, suyun içinden küçük, parlak gözlü, bembeyaz, pamuktan yapılmış gibi görünen bir yaratık çıktı. Minicikti. Bir serçe yavrusu kadar… Belki biraz daha büyük. Vücudu pamuk ipliklerinden örülmüş

gibiydi, tüy gibi hafifti ve parlıyordu.

"Merhaba!" dedi yaratık, sesi rüzgârın pamuklara hafifçe çarpması gibiydi.

Eymen'in ağzı bir karış açıldı. "Se… sen kimsin?"

Minik pamuk yaratık kıkırdadı. "Ben Bulutcuk! Pamukkale'nin su cini!"

Sanki bunu söylerken pamuk taneleri havaya saçıldı.

Anne ve baba ne olup bittiğini anlamadan birbirlerine baktılar. Fakat Eymen o kadar saf bir şaşkınlıkla gülümsüyordu ki, anne ile baba bu anın masal mı gerçek mi olduğunu sorgulamayı bıraktı. Çocuk kalbi böyle şeyleri görür, tanırdı.

Bulutcuk havada süzülerek Eymen'in etrafında döndü. "Biliyor musun, Pamukkale sadece su, taş ve pamuktan değildir. İçinde çok eski bir hikâye saklar. Ben o hikâyenin bekçilerinden biriyim."

Eymen başıyla onayladı. "Ben de hikâyeleri çok severim."

"Öyleyse seni biraz gezdireyim," dedi Bulutcuk, suyun üzerinde yavaşça ilerlerken. "Ama dikkatli ol, her adımın suya bir teşekkür olsun. Çünkü bu sular sana her şeyi fısıldar."

Eymen suya gülümsedi. "Teşekkür ederim," dedi yavaşça.

Ve su… gerçekten de şıpır şıpır sesler çıkararak karşılık verdi.

Bulutcuk anlatmaya başladı:

"Çok çok eski zamanlarda, Pamukkale henüz böyle bembeyaz değilken, bu topraklarda minik bir köy yaşardı. Köyün insanları çalışkan, iyi kalpliydi. Fakat bir gün kuraklık başladı. Tarlalar çatladı, nehirler inceldi, kuşlar bile göç etmek zorunda kaldı. Köy halkı dua etti, sabretti, sabretti, sabretti… Ve bir gece, gökyüzünden bir ışık düştü. O ışık, bu dağın yamacına değdi. Sabah olduğunda, insanlar önce gözlerine inanamadı. Dağın yamacından sıcak su fışkırmış, bembeyaz taşlar oluşmaya başlamıştı. O günden sonra bu toprak hem bereket kazandı

hem de insanlara sabrın sonunda gelen Rahmet'in ne kadar güzel olduğunu hatırlattı."

Bulutcuk bu kısmı anlatınca, beyaz pamuk tüyleri hafifçe parladı.

Eymen gözlerini ayıramıyordu. Hikâyenin içindeymiş gibi hissetti.

"Peki sen ne yapıyorsun burada?" diye sordu.

Bulutcuk eğilip suyu okşadı. "Ben bu yerlere iyi niyetle gelen çocuklara görünürüm. Sadece merak eden, kalbi temiz olan, etrafındaki güzelliklere saygı duyan çocuklara. Onlara bu dağın sırlarını gösteririm."

Eymen'in kalbi kıpır kıpır oldu.

Bulutcuk onu daha yüksek bir travertene doğru yönlendirdi. Kimsenin basmadığı, sessiz ve sakin bir köşeydi. Su burada daha berrak, hava daha serindi. Sanki rüzgâr hafif bir ezgi fısıldıyordu.

"Burada," dedi Bulutcuk, "duyabilirsen su konuşur."

Eymen kulak kabarttı.

Başta hiçbir şey duymadı. Ama sonra… suyun içinden çıkan minik minik, tıkırtıya benzeyen bir melodi yükseldi. Bir tencereye taş atıldığında çıkan sesin çok ama çok yumuşağı… Arka arkaya gelen minik notalar…

Sanki su şöyle diyordu:

'Sabır her zaman güzelliğe çıkar...

Teşekkür eden kalp her zaman genişler...

İyilik toprağa düşen su gibidir...

Bir damlası bile çiçeği büyütür...'

Eymen'in kalbi ısınıverdi.

Bulutcuk ona baktı. "Unutma Eymen, su sadece taşı şekillendirmez; insanın kalbini de inceltir. Bir söz gibi akar, bir dua gibi yumuşatır."

Eymen başını salladı. Bu söylediği her kelime içinden bir yıldız gibi geçti.

Ancak o sırada…

Rüzgâr aniden hareketlendi.

Travertenlerin en yukarısından gelen bir su gölcüğü çatırdar gibi bir ses çıkardı. Bulutcuk'un yüzündeki pamuksu gülümseme bir an kayboldu.

"Bir şey oluyor…" dedi.

Suyun içindeki parlaklık titredi. Bir taş parçası yerinden oynamıştı. Travertenlerin dengesi hassastı.

Bulutcuk telaşlandı. "Eymen! Bu tarafa gelme! Su dengesi bozulursa bir gölcük taşabilir!"

Eymen geri adım attı. Anne babası endişeyle seslendi:

"Eymen, dikkat et!"

Bulutcuk suyun üzerinden hızla süzüldü. "Ben gidip büyüklere haber vereceğim! Ama sen… sen dua etmekten vazgeçme. Su duayı duyar."

Eymen derin bir nefes aldı. Elleri kendiliğinden birleşti. Minik, yumuşak bir sesle Rabbine dua etti:

"Allah'ım… Burası çok güzel bir yer. Burayı bize emanet etmişsin. Ne olur koru… Suya güç ver, taşına sabır ver…"

Sanki dua ettiği an, rüzgâr hafifledi.

Sanki su sakinleşti.

Sanki gökyüzü bile "Amin" dedi.

Bulutcuk geri döndüğünde, yanında Pamukkale'nin görevlisi bir amca vardı. Amca, taşın kaydığını görünce hemen suyun akışını yeni yola yönlendirdi. Birkaç küçük dokunuşla, traverten tekrar eski dengesine kavuştu.

Her şey normale döndüğünde Bulutcuk derin bir nefes aldı. "Eymen… senin duanı su duydu!"

Eymen utanarak gülümsedi.

Görevli amca eliyle Eymen'in başını okşadı. "Evladım, her güzellik dua ile başlar. Gönlünden geçen iyi niyet, buraya bile ulaştı."

Eymen'in kalbi heyecandan bir kuş gibi çırpındı.

Saatler geçti. Güneş batıya döndü. Travertenlerin beyazlığı bu kez altın rengine büründü. Gökyüzü pembe, su gölcükleri turuncu oldu.

Dönme vakti gelmişti.

Bulutcuk, Eymen'in önünde durdu. "Bugün sana Pamukkale'nin bir sırrını verdim. Unutma: Her su, kalbin içindeki aynayı parlatır. Kalbin temizse dünya sana daha güzel görünür."

Eymen eğilip onu kucaklamak istedi ama Bulutcuk hafifçe geri çekildi; pamuk olduğu için kucaklanırsa dağılacak gibiydi.

"Seninle tekrar görüşecek miyiz?" diye sordu Eymen.

Bulutcuk göz kırptı. "Ne zaman bir güzelliğe şükredersen, ben oradayım."

Ardından pamuksu gövdesi havaya karıştı, küçük parçacıklar güneş ışığıyla birleşip kayboldu.

Eymen, anne ve babasıyla birlikte dönmek için yürürken, suya son kez baktı. Su, minik bir dalga gönderdi. Sanki "Hoşça kal" diyordu.

Eymen de fısıldadı: "Hoşça kal, Bulutcuk."

Yol boyunca içinde bir huzur vardı. Bu huzur, bir müzik gibi ayaklarına dolanıyor, kalbinde sıcak bir odacık açıyordu. Gördüğü her şey sanki biraz daha parlak, biraz daha anlamlıydı.

Eve döndüklerinde annesi ona sıcak bir elma çayı yaptı. Koku tüm evi sararken, Eymen bardaktan çıkan buharı izleyip hafifçe gülümsedi.

Belki o buhar…

Belki o hafif yükselen beyazlık…

Bulutcuk'un bir selamıydı.

Ve Eymen o gece uykuya dalarken bir şeyi hiç unutmadı:

Güzellik, şükürle çoğalır.

İyilik, su gibi akarsa yeri mutlaka bulur.

Ve bazen… en büyük mucizeler, bir çocuğun merakında saklıdır.

27

Diyarbakır – Hevsel'in Rüya Bağındaki Çocuk

Bir sabah, gün henüz gökyüzünün kapılarını iyice aralamadan, Hevsel Bahçeleri'nden öyle tuhaf ve ince bir ışık yükseldi ki, Berfin bunun rüyasında kalmış bir parça olduğunu sandı önce. Işık, sanki suyun üzerine düşen bir dualı nefes gibi titrek, berrak ve sıcaktı. Ve o an, Berfin'in içinden derin bir merak, bir kuş gibi kanat çırparak uyandı: "Acaba bu ışık hangi masalın kapısını aralıyor?"

Diyarbakır'ın sabah kokusu her zamanki gibiydi: toprağın serinliği, surlara vuran ilk güneş çizgilerinin tozla karışmış kokusu, uzaktan gelen taze ekmek buğusu, bir de Hevsel'in

yumuşak nemi… Berfin pencereden baktığında, Dicle nehrinin ufka doğru süzülen gümüş ipliğini gördü. Nehir, gökyüzündeki mavinin en uslu çocuğuna benziyordu; sessiz, sabırlı, her dalgasında bir sır saklar gibi.

Aynı evde, bir alt odada, Miran da uyanmıştı. Ama o, ışığı görmemişti. Sadece, gece boyunca kulağında hafif hafif çınlayan garip bir melodinin sabah hâlâ sürüyor olduğunu fark etmişti. Melodi, bir ney sesinin uzaktan gelen fısıltısı gibiydi, fakat arada sanki bir nar tanesi yuvarlanıyormuş gibi şıkırdardı.

İki kardeş –aslında kuzenlerdi ama kalpleri kardeşlikten bile daha yakındı– kahvaltıda buluşunca, Berfin heyecanla anlattı:

— Miran, Hevsel'den bir ışık yükseldi! Çok garipti. Sanki yere düşmüş bir yıldızın kokusu gibiydi.

— Işık mı? Ben de bir ses duydum, dedi Miran, kulaklarını ovuşturarak. Böyle… masalın içinden geliyordu sanki.

İkisi de bir süre birbirlerine baktılar. Anlayamadıkları bir şey vardı ama bir yerden sonra anlamaya çalışmayı bırakıp sadece hissettiler: Bugün sıradan bir gün olmayacaktı.

Öğleye doğru, Diyarbakır Kale Surlarına doğru yürümeye karar verdiler. Zaten orayı çok severlerdi. Surların gölgesi yazın serin, kışın koruyucu olurdu. Kızıl-beyaz kabartmaların arasında dolaşırken her taşın ayrı bir hikâyesi varmış gibi hissederlerdi.

Ve işte, o gün de öyle oldu.

Surların en yüksek noktalarından birine çıktıklarında, Berfin bir an durdu. Ayaklarının altındaki taş, sanki nefes alıyormuş gibi titredi. Sonra taşın üzerindeki küçük bir çatlak genişledi ve içinden incecik bir dal filizlendi. Dal büyüdü, kıvrıldı ve minicik beyaz bir çiçek açtı. Bu, normal bir çiçeğe hiç benzemiyordu. Çiçeğin yapraklarında, sanki küçük ayet parçaları

kıpır kıpır dolaşıyor gibiydi. Rüzgâr estikçe yapraklar tıslamaz, fısıldardı:

"Güzel olanı gör… Şükretmeyi bil… Merhameti unutma…"

Miran nefesini tuttu.

— Berfin… Bu çiçek… konuşuyor mu?

Berfin çok yavaş, neredeyse kendi kendine cevapladı:

— Sanki… evet.

Tam o anda, beyaz çiçek açıldı, içinden nar tanesi büyüklüğünde parlak bir ışık küresi fırladı ve havada döne döne Hevsel Bahçeleri'ne doğru süzüldü.

Küçük ışık kaybolunca, yerde bir iz kaldı. Taşa kazınmış minik bir işaret… bir nar motifi.

Berfin ve Miran koşarak surlardan indiler. Ayakları Diyarbakır'ın taş sokaklarında tak tuk sesleri çıkarırken yaşadıkları heyecan nefeslerini kesiyordu. Hevsel'e yaklaştıklarında, sabahki tuhaf ışığın hâlâ gökyüzüne değen bir teli kalmış gibiydi. Arada bir görünüyor, sonra rüzgâr onu silip götürüyordu.

Bahçelere adım attıklarında, her şey biraz… biraz daha farklı görünüyordu. Ağaçların gövdeleri sanki daha canlıydı. Dallardan dökülen gölgeler alışıldık değildi; kimi gölgeler nar taneleri gibi yuvarlak, kimisi kuş kanadı gibi inceydi. Birkaç adım sonra, dallardan biri usulca eğilmiş ve Berfin'in saçına dokunmuştu.

— Miran, ağaç bana selam verdi… galiba.

— Yok canım… yani… belki de? dedi Miran, gözlerini kocaman açarak.

Tam o sırada, az ilerdeki bir incir ağacı hızla titredi. Dalları arasından küçük bir çocuk belirdi. Fakat bu çocuk gerçek bir çocuğa hiç benzemiyordu. Saçları yapraklardan yapılmış

gibiydi; yeşil ama sıcak bir yeşildi. Teninde nar çiçeği pembeliği vardı. Gözleri ise… işte o gözleri gördüklerinde Berfin de Miran da nefes almayı unutacak kadar dondu: Gözleri Dicle'nin sabah rengi gibiydi. Hem gri, hem mavi, hem de biraz gümüş…

Çocuk kendini tanıttı:

— Ben Hevsel'in Rüya Bağının Bekçisi Hâlik. Sizi bekliyordum.

— Bizi mi? dedi Berfin şaşkınlıkla. Ama biz seni hiç tanımıyoruz ki…

— Tanımasanız da olur. Bazen bir yer, bir kişiyi çağırır, dedi Hâlik. Rüya Bağı da sizi çağırdı.

— Neden? diye sordu Miran.

Hâlik, gözleriyle etrafı tarayıp hafifçe gülümsedi.

— Çünkü sizde merak var. Korkusuzluk değil, merak… İkisi karıştırılmamalı. Korkusuzluk bazen insanı düşürür; ama merak iyiliğin izini sürmeyi öğretir. Ayrıca… sizde kalbiyle düşünen bir çocukların ışığı var.

Berfin gözlerini kırpıştırdı.

— Yani… bu sabah gördüğüm ışık?

— Evet. Rüya Bağı uyanıyordu. Fakat… bir sorun var.

Bu cümle havada biraz ağır kaldı.

— Ne sorunu? diye sordu Miran.

Hâlik, dalları arasından eğilen incir gövdesine hafifçe dokundu.

— Bağın kalbi olan "Nar Kökü" soluyor. Nar Kökü solarsa, bahçelerdeki bereket azalır. Dicle'nin kıyısındaki kuşlar yuvadan uzaklaşır. Çocukların rüyalarına masal girmeyi bırakır. Üstelik sadece burada değil… tüm Diyarbakır'da. Çünkü nar, şehrin kalp atışlarından biridir.

Miran'ın sesi titredi:

— Peki Nar Kökü neden soluyor?

Hâlik küçük bir nefes aldı. Yaprak saçları hışırdadı.

— Çünkü bir şey… ya da biri… Nar Kökünü besleyen "iyi niyet ırmağı"nı bulandırıyor. Sular bulanırsa, kök susar. Kök susarsa, ışık söner.

— Bulandıran şey kötü mü? diye sordu Berfin.

— Kötü demem doğru olmaz. Daha çok… unutulmuş bir şey. Bir gölge. Bir küskünlük. Bir kırgınlık. Bir çocuk kalbinde başlayan minik bir burukluk bile yıllar sonra bir bağın suyunu bulandırabilir.

Berfin'in içi hafifçe ürperdi. Çünkü her çocuk zaman zaman kırılır, üzülür… ama o üzüntünün bir gün bir nar ağacını bile etkileyebileceğini hiç düşünmemişti.

— Peki biz ne yapabiliriz? dedi kararlı bir sesle.

Hâlik onlara döndü, gülümsedi. Gülümsemesi, sabah duasına benzeyen bir sıcaklıktaydı.

— Siz Rüya Bağı'na girip "Bulanık Suyun Gölgesini" bulmalısınız.

Berfin ve Miran, Hâlik'in peşinden yürüdüler. Ağaçlar aralandı. İncecik bir yol belirdi. Yürüdükleri yol, aynı anda hem toprağa basıyor hem de bulutlarda yürüyor gibiydi. Adımları bir tıkırdı, bir yumuşadı, bir parladı.

Bir süre sonra, önlerinde camdan yapılmış gibi görünen bir kapı belirdi. Kapının üzerinde nar figürleri vardı. Her nar kabuğu bir ışık tanesiyle işlenmişti. Kapı kendi kendine açıldı.

İçerisi… işte burası hikâyenin adı gibi rüyaydı.

Gökyüzü pembe, mor ve turuncu çizgilerden oluşuyordu. Ağaçlar hem meyve hem de hikâye veriyordu: Birinden kırmızı ışıklar damlıyordu, birinden yumuşak sesler, bir diğerinden de kuş kanadı biçimli mektuplar.

Ama bu güzelliğin içinde tuhaf bir şey vardı. Ortadaki büyük

Nar Kökü… gerçekten soluyordu. Dallarından biri kurumuş, bir diğeri aşağı sarkmıştı. Gövdesinin dibinde ise gri bir su birikmişti.

Suyun üzerinde gölge gibi bir şey kıpırdıyordu.

Hâlik işaret etti.

— İşte o.

Berfin ve Miran yavaşça yaklaşınca gölge daha netleşti. Küçük bir çocuğun gölgesiydi bu. Ama çocuk ortada yoktu; sadece gölgesi vardı. Gölge başını ellerinin arasına almış, sessizce titriyordu.

— Neden ağlıyor? diye fısıldadı Berfin.

Hâlik yumuşak bir sesle yanıtladı:

— Çünkü sahibinin kırgınlığı büyümüş. Sahibi onu ne zaman unutsaydı, gölge biraz daha büyüdü. Şimdi Nar Kökü'nün suyunu bulandırıyor.

Miran'ın kaşları çatıldı.

— Sahibi kim?

Hâlik bir an düşündü.

— Gölgenin sahibi de bir çocuk. Bu şehirde yaşayan bir çocuk. Ama kim olduğunu bilmemiz için… gölgeyle konuşmanız gerek.

Berfin bir adım attı. Gölge ürktü, titredi.

— Korkma, dedi Berfin. Biz sana zarar vermeyeceğiz.

Gölge cevap vermedi. Berfin yavaşça elini uzattı. Elle tutulamaz bir şey olsa bile, elini uzatmak bazen dünyadaki en güçlü adımdır.

— Seni duymak istiyoruz. Neden buradasın?

Gölge, ilk kez titremeyi durdurdu.

Sonra çok ince bir ses duyuldu. Rüzgârın arasına karışmış bir çocuk sesi:

"Çünkü… kimse beni dinlemiyor sanmıştım."

Berfin'in kalbi hafifçe sızladı.

— Kimse mi?

"Hiç kimse… Beni üzdüklerinde söyleyemedim. İçime attım. Sonra… sonra karardım."

Berfin Miran'a baktı. Miran da ona. Bir çocuk kalbinin kırılması, bir nar ağacını bile etkileyebilirdi demek.

Miran diz çöktü.

— Sen yalnız değilsin. Bak, biz dinliyoruz.

Gölge biraz daha netleşti.

"Ben aslında… affedilmek istiyorum. Ama önce… ben de affetmeyi bilmeliyim. Ne yapacağımı unuttum."

Hâlik hafifçe başını eğdi.

— İşte sorun bu. Kırgınlık unutulursa küçülür. Hatırlanır ama konuşulmazsa büyür. Konuşulursa… su berraklaşır.

Berfin derin bir nefes aldı.

— Peki biz sana nasıl yardım edebiliriz?

Gölge titreyen bir ışığa dönüştü.

"Beni ışığa döndürmeniz gerek. Bunun için… bir çocuk kalbinin içini açması lazım. Kendi kırgınlığını söylemesi. Çünkü bir kalp kendi yükünü hafifletince, başka bir kalbin yükünü de hafifletebilir."

Bu sözler, Berfin'in içini acıttı. Çünkü onun da unuttuğunu sandığı bir kırgınlığı vardı. Bir kere, çok sevdiği bir arkadaşı ona haksızca kızmıştı. Berfin bunu ona söylememiş, içine atmıştı. O günden beri o arkadaşına bakınca yüzünde hep küçük bir gölge hissederdi.

Ve belki de… o küçük gölge, bu büyük gölgenin akrabasıydı.

Berfin gözlerini kapadı.

— Ben… kırıldığımı söyleyememiştim. Ama şimdi söylüyorum: Kalbimde küçük bir sızı vardı. Artık bırakıyorum. Çünkü

kimse mükemmel değil. Ben de değilim. O da değil.

Sözler dökülürken gölge hafifledi. Miran da içini açtı. Kardeşlerine, bir gün onu dinlemediklerinde içinin acıdığını ama bunu hiç anlatmadığını söyledi. Sözleri rüzgâra karıştı.

Ve gölge, yavaşça aydınlandı.

Titreyen siyah bir çizgiden, gümüş bir ışığa dönüştü.

Işık yükseldi, Nar Kökü'nün kurumuş dalına dokundu. Dal bir anda canlandı, pembe damarlı bir yeşile büründü. Ağacın gövdesi parladı. Rüya Bağı nefes aldı.

Ağaçtan nar taneleri gibi ışıklar döküldü. Her ışık bir duanın sıcaklığıyla yere kondu.

Hâlik, iki çocuğa döndü:

— Nar Kökü iyileşti. Gölge çocuk da… sahibinin kalbine geri dönecek. Onu bulup kırgınlığını iyileştirecektir.

Berfin gülümsedi.

— Peki Rüya Bağı… hep açık kalacak mı?

Hâlik başını iki yana salladı.

— Herkese değil. Sadece kalbi duyabilenlere. Yani… merak edenlere, dinleyenlere, affedebilenlere.

Diyarbakır güneşi yavaşça eğilirken, Berfin ve Miran geri döndüler. Hevsel'in gerçek görünümü yeniden etraflarını sardı. Ağaçlar sıradanlaşıyor gibi görünse de, onlar sıradan olmadıklarını artık biliyordu.

Surların gölgesine vardıklarında, sabah filizlenen çiçek hâlâ duruyordu. Yaprakları hafifçe titreşti ve iki çocuk eğilince şu söz fısıldandı:

"İçinizde sakladığınız her iyilik, bir gün bir bağa su olur."

Berfin ve Miran eve dönerken birbirlerine baktılar.

Bugün çok şey öğrenmişlerdi:

Bir kırgınlığı söylemek cesaret isterdi.

Bir kalbi dinlemek merhametti.

Affetmek ise… suyun berrak hâliydi.

Ve o su, sadece insanları değil, bazen bir ağacı, bir bahçeyi, hatta bir masalı bile iyileştirirdi.

O günden sonra Diyarbakır'ın sokaklarında bir şey değişti. Çocukların gülüşü sanki biraz daha berrak, kuşların sesi biraz daha neşeli, Dicle'nin akışı biraz daha parlaktı. Ve Hevsel Bahçeleri'nin derinlerinde, Nar Kökü her gece küçük bir dua ederdi:

"Kalbinde ışık taşıyan çocuklara selam olsun."

Berfin ile Miran, masalı kimseye tam olarak anlatmadılar. Ama her sabah surlara bakınca, orada açan küçük beyaz çiçekten saçılan ışığı gördüklerinde gülümsediler.

Çünkü bazı masallar anlatılmazdı.

Yaşanırdı.

28

Düzce - Zeynep ile Elif'in Zaman Yolculuğu

Düzce'de, fındık ağaçlarının rüzgârla fısıldaştığı, yağmurun toprağa yakıştığı bir mahallede iki yakın arkadaş yaşardı: **Zeynep** ve **Elif**. Zeynep meraklıydı; eski taşları, kırık yazıları, haritaları severdi. Elif ise hayal kurmayı… Bulutların şekillerinden hikâyeler çıkarır, ağaçların yapraklarına sırlar yüklerdi.

Bir yaz sabahı, okullar tatil olur olmaz, aileleri onlara küçük ama özel bir hediye verdi:

"Bu yaz Düzce'yi keşfedeceksiniz."

Zeynep'in elinde bir defter, Elif'in sırtında renkli bir çanta

vardı. İlk sayfaya büyük harflerle şunu yazdılar:

"Zamanla Konuşan Yerler."

İlk durakları Akçakoca'daki **Ceneviz Kalesi** oldu. Denizden yüksek, moloz taşlardan yapılmış bu kale, maviyle yeşilin arasında sessizce duruyordu. Kaleye çıktıklarında rüzgâr saçlarını savurdu, martılar sanki onları selamladı.

Elif gözlerini kapattı:

"Burası çok eski… Sanki taşlar bize bakıyor."

Zeynep defterine yazdı:

'Bazen taşlar konuşur, sadece dinlemeyi bilmek gerekir.'

Günler ilerledikçe yolculukları büyüdü. **Konuralp Müzesi**'ne gittiler. İçeride sikkeler, eski kıyafetler, mozaikler vardı. Bahçedeki **Orpheus Mozaiği** Elif'i büyüledi.

"Bak Zeynep," dedi fısıldayarak,

"Bu taşlar müzik çalıyor gibi."

Zeynep gülümsedi.

"Belki de geçmiş, bizimle oyun oynuyordur."

Sonra **Antik Tiyatro**ya çıktılar. On bin kişinin oturabildiği basamaklara oturup seslendiler. Elif yüksek sesle,

"Düzceee!" diye bağırdı.

Ses yankılandı, tekrar döndü.

"Geri geldi!" dedi Elif.

"Demek ki burası sır saklıyor."

Yorulduklarında bir köy evinde mola verdiler. Sofrada **mamalika**, **sebzeli kaygana**, **mancarlı pide** ve sıcak **kırlangıç çorbası** vardı. Elif kaşığını salladı:

"Bu çorba bile eski hikâye gibi!"

Zeynep başını salladı.

"Her yemek bir hatıra."

Bir gün **Hemşin Camii**'ni ziyaret ettiler. Çivisiz yapılmış ahşap tavan Elif'in başını döndürdü.

"Bir şey çivisiz ama çok sağlam olabilir mi?" diye sordu.

"Olabilir," dedi Zeynep.

"İnsanlar gibi."

Sonra yolları **Ahmet Dede Türbesi**'ne düştü. Dere kenarında, çınar ağaçlarının gölgesinde sessizce durdular. Elif içinden bir dilek tuttu. Zeynep defterini kapattı.

O gün akşam yemeğinde **kiremitte palamut** ve **cevizli karalahana** vardı. Güneş batarken Elif mırıldandı:

"Bence Düzce bizi tanıyor."

Her şey çok güzeldi… ta ki **Atlı Kapı**'ya gittikleri güne kadar.

Taşın üzerindeki at kabartmasına bakarken Elif, taşın altındaki küçük bir oyuk fark etti. Elini uzattı. Küçük, eski bir metal anahtar çıktı.

Zeynep'in gözleri büyüdü.

"Bu… gerçek bir anahtar!"

O an rüzgâr sert esti. At kabartmasının gölgesi sanki hareket etti. Elif ürperdi.

"Zeynep… yanlış bir şey mi yaptık?"

Anahtarla birlikte bir kâğıt da vardı. Üzerinde soluk harflerle şunlar yazıyordu:

"Zamanın kapısını açmak isteyen, kalbini temiz tutsun."

Korktular ama vazgeçmediler. Anahtar onları **Konuralp Türbesi**'ne götürdü. Orada taşların arasında küçük bir kilit buldular. Anahtarı çevirdikleri anda… bir ses duydular.

"Geçmişi sadece bakan değil, anlayan görebilir."

Elif ağlamaklı oldu.

"Zeynep, ben eve gitmek istiyorum."

Zeynep anahtarı geri koydu.

"Belki de görevimiz kapıyı açmak değil… kapıyı korumaktır."

Anahtar taşın içine geri kayboldu. Rüzgâr dindi. Her şey normale döndü.

Ama kızlar artık eskisi gibi değildi.

Son gün **Mermer Köprü**'de yürüdüler. Suyun sesi yumuşaktı. Elif elini Zeynep'in eline uzattı.

"Bence Düzce bize bir şey öğretti."

Zeynep defterin son sayfasını açtı ve yazdı:

'Her yer gezilmez. Bazı yerler hissedilir.'

Akşam **hamsili börek** ve **kaşık makarnası** yediler. Gülüştüler. Artık sır saklamayı biliyorlardı.

Eve döndüklerinde defteri rafın en üstüne koydular. Anahtar yoktu. Ama kalplerinde bir ses vardı.

Ve Düzce…

Onları hâlâ tanıyordu.

29

Edirne – Selimiye'nin Sessiz Talebesi

Edirne'nin erken sabahında, tam Selimiye'nin minareleri ufka gülümsediği vakit, medresenin taş duvarlarının içinde öyle bir tıkırtı duyuldu ki, sanki bir kitabın kendi kendine sayfa çevirdiği zannedildi. Kimse görmedi, kimse duymadı; yalnızca o an orada bulunan bir çift minicik göz, hikâyenin başladığını fısıldadı.

Bu küçük gözler, medresenin avlusunda yaşayan "sessiz talebe"ye aitti. İnsan talebe değil o—ama bir talebeden çok daha meraklı, çok daha sabırlı, çok daha sessiz bir talebe:

Mırıltı adındaki küçük, sıradışı bir kedi.

Mırıltı sıradan bir kedi değildi. Gözlerinin biri bal rengi, diğeri Selimiye'nin sabah ışığında parlayan mavi çizgisini taşırdı. Bu yüzden ona bakan herkes, o gözlerde bir sır olduğunu hisseder ama açıklayamazdı.

Mırıltı, minarelerin gölgesinde büyümüş, ezan sesleriyle uyuyup uyanmış, medreseden geçen talebelerin kitap kokularını ezberlemişti. Ve en önemlisi, caminin sessizliğini bir dil gibi öğrenmişti.

Çünkü bazı sessizlikler konuşurdu.

Bazı sessizlikler öğüt verirdi.

Bazı sessizlikler ise bir hikâyenin kapısını açardı.

O sabah Mırıltı'nın hissi tam da buydu.

Bir şey olacak.

Bir şey başlayacak.

Bir şey, Edirne'nin taşlarına işlenecek.

Ve bu "şey", on bir yaşındaki *Kerem*le başlayacaktı.

Kerem, Edirne'ye yeni taşınmıştı. Babası Selimiye'nin yakınındaki bir dükkânda çalışmaya başlamış, annesi de taş evlerin arasında küçük bir çay ocağı işletmeye koyulmuştu. Kerem ise şehrin kokusuna daha ilk günden vurulmuştu:

Tarihin sıcak kokusu, taşların gölgesi, günün her saatinde yükselen simit sesi, bir de ciğer tavayı kızartan dükkânlardan gelen o kızgın tavanın fısıltısı…

Ama Kerem'in en çok dikkatini çeken şey Selimiye olmuştu.

Her sabah minarelerinden sanki gökyüzüne ipler uzanır, o iplerden hafifçe ışık süzülür, şehri sararmış bir bal gibi kaplardı.

Kerem, "Bu cami bir şey anlatmak istiyor," derdi kendi kendine.

İşte o sabah, Mırıltı'nın tıkırtısını duyduğu sabah, Kerem de aynı anda kapısının önünde ayakkabılarını bağlarken içinden

geçirdi:

"**Bugün bir şey olacak.**"

Bunun ne olduğunu bilmiyordu. Ama bilmek de şart değildi.

Kalp bazen bilmediğini sezerek yürür.

Kerem yürüdü.

Selimiye'ye giden yolda, taşlar sabah serinliğini hâlâ üstlerinde tutuyordu. Kuşlar minarelerin eteklerinde daireler çiziyor, rüzgâr şadırvanın suyunu hafifçe dalgalatıyordu.

Kerem avluya girdiğinde, tam o sırada bir şey oldu.

Mırıltı, ona doğru koştu.

Bu kedi, normal bir kedi gibi "miyav" demedi.

Sanki bir kelime söylemek ister gibi bakıp sustu.

Sanki bir davet gibi kuyruğunu kıvırdı.

Sanki "Gel, bir şey göstereceğim," dedi.

Kerem şaşkınlıkla kediye baktı.

"Beni çağırıyor musun?"

Mırıltı dönüp medresenin kapısına doğru koştu.

Kerem, "Tamam, geliyorum," dedi.

İşte böyle başladı iki kahramanın yürüyüşü.

Medresenin içi sabah vakti daha bir serindi. Kubbelerin gölgesinde sessizlik dolaşıyor, kütüphane kapısı eski bir bilge gibi duruyordu. Kimse yoktu ortalıkta.

Mırıltı kütüphanenin eşiğinde durdu.

Kerem nefesini tuttu.

Kapı hafifçe açıldı.

Ama içeride kimse yoktu.

Sadece raflar… raflar… raflar.

Kitapların çoğu el yazmasıydı. Kağıtların kokusu eski zamanlara açılan bir pencere gibiydi. Mürekkep izleri ıslak değil ama

canlıydı. Sanki bir şey bekliyordu.

Mırıltı, Kerem'e döndü ve aniden konuştu.

Konuştu, evet.

Bütün Edirne o anda orada olsaydı, biri buna inanmazdı belki. Ama Kerem bir çocuktu. Çocuklar masalın kapısını açmayı bilir. O yüzden ona göre bu olağan bir mucizeydi.

Mırıltı çok ince bir sesle dedi ki:

"**Beni duyduğuna sevindim, Kerem.**"

Kerem'in gözleri yuvarlandı. "Sen… sen konuştun!"

"Evet. Ama herkes duyamaz. Sadece kalbini açanlar duyar. Tıpkı Selimiye'nin iç sesini duyabilen nadir insanlar gibi."

Kerem hâlâ çok şaşkındı.

"Peki neden ben?"

"Çünkü," dedi Mırıltı, "Selimiye seni çağırdı."

"Neden?"

"Çünkü caminin hafızası karıştı."

Kerem nefesini tuttu.

"O da mı hafıza kaybı yaşıyor? Dün dedemin dediği gibi…"

"Herkesin hafızası karışabilir," dedi Mırıltı. "Caminin de. Şehrin de. Bir insanın da."

"Peki nasıl düzelteceğiz?"

Kedi kuyruğunu yere bıraktı.

"Bunun için üç parçayı bulmamız gerek:

1. **Minarenin kaybolan yankısı,**
2. **Şadırvanın unutulan sesi,**
3. **Medresenin saklanan nefesi.**

Bunları bulursak Selimiye'nin hafızası yeniden açılır."

Kerem yutkundu.

"Ben bir çocuğum. Bunları nasıl bulacağım?"

"Çünkü senin kalbin çocuk," dedi Mırıltı. "Bazı şeyleri sadece çocuk kalbi hatırlatabilir."

Ve böylece asıl macera başladı.

Birinci görev: Minarenin kaybolan yankısını bulmak.

Kerem minarenin eteklerine gitti. Mırıltı da yanında yürüyor, kuyruğunu ritmik bir metronom gibi sallıyordu.

Minare sessiz görünüyordu. Ama Kerem dikkatle kulak verdiğinde bir şey fark etti:

Bir fısıltı.

Çok uzak bir fısıltı.

Duyulur gibi değil, duymaya karar verirsen duyulacak cinsten.

Kerem ellerini minarenin taşlarına koydu.

Soğuk taşlar sanki içten hafifçe titreşti.

Sonra bir ses duydu.

Bir zamanlar bir müezzinin sesiydi bu. Çok eski bir zamanın sesi. Belki üç yüz yıl öncesinin.

Ses şöyle dedi:

"Yönümü kaybettim ey çocuk."

Kerem şaşırdı. "Bir ses yönünü nasıl kaybeder?"

Mırıltı, "Bir ses, yankısını yitirdiğinde yönünü de yitirir," dedi. "Yankı olmadan sesin evi yoktur. Biz onu bulmalıyız."

Kerem minarenin çevresinde dönmeye başladı.

Bir iki tur…

Üç dört tur…

Ve sonunda minarenin gölgesinin yere düştüğü çizgide bir şey parladı.

Bir nokta.

Bir ışık tanesi.

Kerem eğildi. Yerdeki ışık tanesi avucuna süzüldü. Sanki

taşın altından çıkmış bir ses parçasıydı bu.

"Bu, yankının kendisi," dedi Mırıltı. "Minare hatırlamaya başladı."

Kerem gülümsedi.

Gökyüzü de sanki gülümsedi.

İkinci görev: Şadırvanın unutulan sesi.

Şadırvan Edirne'nin kalbi gibiydi. Su, aslında sürekli kendi kendine konuşurdu. Ama bugün tuhaf bir sessizlik vardı.

Kerem suya eğildi.

"Niye susuyorsun?" dedi.

Suyun içinden ince bir hüzün sesi yükseldi:

"**Ben eskiden duaları taşırdım. Şimdi kulağım kalabalıkla doldu. Hangisini taşıyacağımı şaşırdım.**"

Kerem suya dokundu.

Mırıltı fısıldadı:

"Şadırvanın sesi kaybolmuş. Onu bulmak için sessizlik lazım. Sessizliği sen getireceksin."

Kerem etrafına baktı. Avluda kimseler yoktu. Sadece sabahın yumuşak gölgesi vardı.

Kerem gözlerini kapadı.

Derin bir nefes aldı.

Sakinleşti.

Bütün günün gürültüsünden önce gelen o sabah sessizliğini kalbinin içine çağırdı.

Ve şadırvan da bunu duydu.

Su hafifçe dalgalandı.

Bir damla köpük yükseldi.

Sonra bir ses çıktı:

"**Buldum seni çocuğum...**"

Suyun içinden minicik bir kabarcık yükseldi ve Kerem'in

avucuna kondu. Kabarcığın içinde bir şadırvan melodisi vardı: ince, saf bir su sesi.

Mırıltı sevindi.

"İkincisini de bulduk!"

Üçüncü görev: Medresenin saklanan nefesi.

Medrese sessizdi. Çok sessiz.

Normalde ders sesleri, kuş kanatları, rüzgâr uğultusu olurdu. Ama bugün adeta nefesini tutmuş gibiydi.

Kerem avluya girdiğinde bir ürperti hissetti.

Bir an için bütün medrese gözlerini ona dikmiş gibi oldu.

Derken bir ses duydu.

Çok eski bir dersin sesi.

Hoca sesi.

Ama hoca yok ortada.

Ses şöyle dedi:

"Nefesim bir köşeye saklandı. Çünkü kimse onu çağırmıyor. Beni bulacak olan, ilmin merakını taşıyandır."

Kerem düşündü.

"İlmin merakını nasıl taşıyabilirim?"

Mırıltı yere oturdu.

"Bir soru sor," dedi. "İlim soruyla başlar."

Kerem bir soru düşündü.

Ama öyle kuru bir soru değil; kalbinden geçen bir soru.

Ve şöyle dedi:

"Ben… Allah'ın beni neden çocuk olarak yarattığını anlamak istiyorum. Büyümekten hep biraz korkuyorum. Nasıl bilge olacağım?"

Bir anda avlunun ortasında bir rüzgâr döndü.

Taşların arasından bir sıcaklık yükseldi.

Sanki medrese nefes aldı.

Ve Kerem'in önüne bir yaprak düştü.
Bu yaprak normal bir yaprak değildi:
Üzerinde tek bir kelime yazıyordu:
"**Merhamet.**"
Mırıltı hafifçe mırıldandı.
"Bilgeliğin ilk nefesi budur. Bunu unutan ilim, ilim değildir."
Kerem yaprağı avucuna aldı.
Üçüncü parça da tamamlanmıştı.

Şimdi üç parça bir araya gelmeliydi:

- Minarenin yankısı,
- Şadırvanın sesi,
- Medresenin nefesi.

Kerem hepsini avuçlarında tutup Selimiye'nin ortasına doğru yürüdü.
Mırıltı da yanında.
Avlunun ortasında durduğunda, parçalar kendi kendine birleşti.
Işık…
Su…
Söz…
Hepsi bir döngü gibi döndü ve caminin kubbesinin altına doğru yükseldi.
Bir an için cami içten içe parladı.
Taşlar hafifçe titredi.
Sonra sessizlik çöktü.
Derin bir sessizlik.
Ve bu sessizliğin içinden bir ses doğdu:
"**Hatırladım çocuğum…**"

Bu ses caminin kalbiydi.

Selimiye nefes almıştı.

Hafızası açılmıştı.

Mırıltı mutlulukla Kerem'in bacağına süründü.

"Başardın."

Kerem gülümsedi. "Bir şey hissettim… Sanki cami bana teşekkür etti."

"Etti," dedi Mırıltı. "Çünkü sen kalbinle duyuyorsun."

Görev bitmişti.

Ama macera hâlâ bitmemişti.

Çünkü Kerem'in karnı o anda öyle bir guruldadı ki, Selimiye bile duydu zannedildi.

Mırıltı kahkaha atar gibi miyavladı.

"Sanırım," dedi Kerem, "ciğer tava yemem lazım!"

İkisi birlikte Selimiye'den çıktılar.

Sokağın başındaki meşhur ciğerciye yöneldiler.

Tavada kızaran ciğerlerin sesi bile sanki bugün daha melodikti.

Usta tabağı getirirken Kerem'e baktı:

"Yüzün aydınlık çocuğum. Bir iyilik yapmış gibi duruyorsun."

Kerem sadece gülümsedi.

Ustaya bir şey anlatmadı.

Çünkü bazı hikâyeler midede değil, kalpte sindirilirdi.

Mırıltı masanın altına uzandı, Kerem'den birkaç minik lokma kapmayı da ihmal etmedi.

O gece Kerem penceresinden Selimiye'ye baktı.

Minareler göğe uzanıyor, sanki şehirle gökyüzü arasında bir köprü kuruyordu.

Kerem fısıldadı:

"Bugün büyüdüm ama çocukluğumu kaybetmeden."

Ve camiden hafif bir ışık süzüldü.

Sanki karşılık veriyordu.

Sanki şöyle diyordu:

"Kalbini temiz tuttukça büyümek güzeldir."

Kerem battaniyesine sarıldı.

Mırıltı pencereye tırmandı.

Ve Edirne'nin o sakin gecesinde her şey olması gerektiği gibi sessizce yerine yerleşti.

Ertesi sabah Kerem uyandığında bir şey fark etti.

Mırıltı yoktu.

Masasının üzerinde ise dün buldukları üç parçadan birer damla ışık duruyordu.

Ve yanında minicik bir not:

"Ben hep buradayım.
Caminin sessizliğinde,
Rüzgârın nefesinde,
Ve kalbinin merhametinde.
– Mırıltı"

Kerem gülümsedi.

"Görüşürüz," dedi fısıltıyla.

Ve dışarı çıktığında Edirne'nin sabah ışığı onu bir dost gibi karşıladı.

Selimiye dimdik, canlı ve huzurluydu.

Şehir nefes alıyordu.

Kerem yürürken hissetti:

Bazı hikâyeler biter, ama bitmez.
Bazı kahramanlar gider, ama gitmez.
Çocuk kalbiyle yapılan iyilikler ise hiç kaybolmaz.

Ve Edirne'nin taş sokaklarında bugün yeni bir gün başladı.

Yine merakla, yine ışıkla, yine masal gibi.

30

Elazığ – Harput Kalesinin Minik Gakgoş'u

Duyanlar çok şaşırırdı ama Harput Kalesi'nin taşlarının arasında, geceleri hafifçe parlayan minicik bir kapı olduğu söylenirdi; işte o kapıdan bazen bir rüzgâr, bazen bir koku, bazen de kimselerin göremediği bir melodinin tıngırtısı sızardı. Bir sabah Ender, okul çantasını omzuna takmış tam evden çıkacakken bu melodinin bir parçasının kulağına değdiğini sandı. "Bu ne ki?" diye fısıldadı kendi kendine. Merak duygusu, sanki biri pamukla okşamış gibi yüreğine usulca yerleşti.

Ender, Elazığlıların sevgi ve kardeşlik değeri taşıyan o güzel hitabıyla anılan minik bir **gakgoş**tu: güler yüzlü, yardımsever,

hızlı düşünen, hızlı koşan ama bazen duyguları karmakarışık olabilen bir çocuk. Ama bir özelliği vardı ki okulda herkes onu bu yüzden tanırdı: **Elazığ Dik Halayı'nı okulda en iyi oynayan kişiydi.** Halk Oyunları ekibinin en küçük ama en kıvrak üyesi de oydu.

Sanki parmaklarını yere koyunca kalbinin ritmi ayaklarına akıyor, bastığı yerler melodiyi duyuyordu. Öğretmeni "Ender, sen halay çekmiyorsun, halay seni çağırıyor galiba." dediğinde sınıf kahkahaya boğulurdu.

Bu sabah okul yolunda kulağına değen o tuhaf melodi, Ender'i Harput'un taşlarına çeken gizli bir çağrı gibiydi. "Belki rüzgârdır," dedi önce. Ama rüzgâr bu kadar düzenli fısıldamazdı ki… Bir iki adım attığında melodi durdu. Geri bir adım atınca tekrar duyuldu. Sanki Harput Kalesi ona göz kırpıyor, "Bugün bir şey olacak, sıkı dur minik gakgoş," diyordu.

O gün okulda Halk Oyunları ekibi, büyük törene hazırlanıyordu. Milli oyunların yaşatılması için düzenlenen programda sahne alacaklardı. Ender, heyecanlanır gibi oldu ama içindeki o melodi—sabah başlayan o gizemli tıngırtı—adeta kalbinin altına bir sıcaklık koymuştu. Heyecanı değil de merakı öne çıkıyordu.

Dersler biter bitmez öğretmeni çağırdı:

"Ender, bugün provada ön sırada olacaksın. Adımlarını herkes takip ediyor."

Ender başıyla onayladı. Seviniyordu ama içindeki melodi hâlâ derinden bir yerlerde çalıyordu. Halaya başladılar. Davulun **tak-tuk** ritmiyle koridorda sanki bir gölge belirdi. Ender'in göz ucuyla gördüğü bu şey, bir insan silueti değildi; daha çok, rüzgârın şekillenmiş hâli gibiydi. Denizin dibinde dalgaların bıraktığı köpük misali, beliriyor, kayboluyordu.

Davul bir kez daha "DUM!" diye vurdu. İşte o anda gölge

çocuğa doğru eğilir gibi oldu.

Ender bir adım sendeledi.

Hoca "İyi misin Ender?" diye seslendi.

"İyiyim hocam… sadece… bir şey…" dedi ama devamını getiremedi. Çünkü anlatacak şeyin adı yoktu.

O gece eve döndüğünde Harput Kalesi'ne bakan pencere perdesinin hafifçe dalgalandığını fark etti. "Rüzgâr," dedi önce. Ama rüzgârın taşıdığı şarkı, gündüz duyduğu o melodinin aynısıydı. Hem de daha belirgin.

Sanki biri, çok uzaklardan fakat sevgiyle, "Ender… Endeeer… " diye çağırıyordu.

Bu ses ürkütücü değil; aksine çok güvenli, çok tanıdık, çok sıcak bir şeydi. Belki de büyüklerimizin, dedelerimizin eski taşlardan yansıyan dua dolu nefesleri gibiydi.

Ender o gece uykuya dalarken "Yarın Harput'a çıkacağım," diye düşündü.

Ertesi gün okuldan sonra annesinden izin aldı.

"Harput'a mı çıkacaksın? Tek başına olmaz oğlum. Ama bak akşam ezanına kalma, erkenden dön. Yollar sakindir ama yine de dikkat et," dedi annesi.

Ender: "Tamam ana. Söz veriyorum. Hem korkacak ne var ki?" diye karşılık verdi.

Annesi gülerek "Sen kime gakgoş diyorsun bakayım?" diye şaka yaptı.

Ender, Harput'a doğru yürümeye başladığında rüzgâr hafifledi, güneş bulutların arasından ince bir ışık sızdırdı. Sanki gökyüzü, "Hoş geldin," diyordu.

Kale kapısına vardığında sabah duyduğu melodi daha da netleşti. Ender bir süre taşlara dikkatle baktı. Harput taşları, güneş vurunca sanki içlerinden altın bir toz çıkıyormuş gibi

parlar. İşte şimdi o parlaklık, melodiyi taşıyan bir yol gibi kıpır kıpırdı.

Nihayet melodinin geldiği yeri buldu: Taşların arasında minik bir çatlak… Bir karış genişliğinde. Ama içi karanlık değildi. İçeriden, masmavi bir ışık sızıyordu.

Ender yere çöktü, gözünü çatlağa yaklaştırdı.

"Kim var orada?" dedi.

Bir ses cevap verdi, ama bir insan sesi değildi. Daha çok, suya düşen bir ışıltının tıngırtısı gibiydi.

"Gakgoş Ender… Seni çağırdım."

Ender şaşırdı ama korkmadı.

"Sen kimsin?"

"Harput'un Sessiz Talebesi."

"Talebe mi? Nerede okuyorsun?"

"Kalbinin içinde," dedi ses. "Ama dersi ben değil, sen vereceksin."

Ender'in kaşları hafifçe yukarı kalktı. "Ben mi ders vereceğim? Kime? Neyin dersi?"

Işık dalgası hafifçe kıpırdadı.

"Bugün… Elazığ Dik Halayı'nın sırrını hatırlayacaksın."

Ender tam soracakken ışık çatlağın içinden dışarıya doğru genişledi. Parıltı bir şekil aldı: Küçük bir çocuk silueti. Hacıyatmaz gibi yuvarlak, bulut gibi hafif, toprağın kokusuna benzeyen bir sıcaklığı vardı. Kolları yoktu, bacakları yoktu; sadece ışık. Ama çocuk olduğu belliydi.

"Ben Harput'un Sessiz Talebesi'yim," dedi o şekil. "Yüzyıllardır burada dururum. Kimse beni görmez. Ama bazen, kalbi ritimle atan bir çocuk olursa ona görünürüm."

"Benim kalbim ritimle mi atıyor?"

"Evet Ender. Sen halay oynarken ayakların yere değil, kalbinin sesine basıyor."

Ender utangaççа gülümsedi.

"Peki beni niye çağırdın?"

"Bugün sana bir görev vereceğim," dedi Talebe. "Çünkü büyük törende bir şey olacak."

"Ne olacak?"

"Bir karışıklık. Ama merak etme, kötü bir şey değil. Sadece… herkesin kalbinin karışacağı bir an. İşte o an, sen dengeyi sağlayacaksın."

Ender anlamadı ama görev verilmesi hoşuna gitti.

Talebe devam etti:

"Şimdi gözlerini kapat ve bana elini uzat."

Ender gözlerini kapadı. Bir ışığın elinin titrekliği gibi ince bir dokunuş hissetti. Ardından bir anda etrafında gökyüzünün rengi değişti. Harput taşları büyüdü, ufaldı, dönüştü. Birden kendini kale surlarının üzerinde dans eden atlıların, davulların, dervişlerin arasında buldu. Zaman çok eskiydi. Surların üzerindeki ayak sesleri, bugün okuldaki halay davulunun ritmiyle aynıydı.

"Bu ne?" dedi Ender.

Talebe: "Elazığ'ın ritminin doğduğu yer burası. Bu surlarda nice asker, nice yiğit, nice derviş yürüdü. Ritimleri kalpleriyle birleşti. İşte senin halayın bu ritmin torunu."

Ender büyülenmiş gibiydi.

"Ben bunu nasıl hissediyorum?" dedi.

"Çünkü sen fark edilmeden dua edenlerin, sessizce çalışanların, kimse görmese bile iyilik yapanların izini taşıyorsun. Ritim, kalpten kalbe böyle geçer."

Bir rüzgâr esti. Manzara kayboldu. Ender kendini tekrar kale taşlarının yanında buldu.

Talebe yavaşça sönmeye başladı.

"Unutma Ender," dedi. "Yarın törende karışıklık olduğunda,

ayaklarını değil kalbini dinle. Ve elini kaldır. Hepsi bu."

"Ne zaman kaldıracağım?"

"Kalbin söylediği anda."

Ve ışık yok oldu.

Tören günü geldi. Okul bahçesinde büyük bir sahne kurulmuştu. Aileler, öğretmenler, misafirler… Herkes heyecan içindeydi. Halk Oyunları ekibi giyinmiş, sıraya geçmişti. Ender'in içi kıpır kıpırdı ama korku yoktu. Talebe ile karşılaşması ona garip bir güven vermişti.

Sıra onlara geldiğinde hava biraz serinledi. Davulcu mendilini omzuna attı. Zurna ilk sesi verdi.

DUM–tak–tak–DUM…

Ritim başlar başlamaz bir şey dikkati çekti: Sahnede sağ tarafta bir çukur vardı. Kimse fark etmemişti. Ama eğer ekip oraya doğru hamle yaparsa birinin ayağı kayabilirdi.

Ender'in kalbi hızlandı.

İşte karışıklık bu muydu?

O anda ekip sağ tarafa dönüş hazırlığı yapıyordu. Eğer dönüş yapılırsa en öndeki öğrenci o çukura basacaktı. Her şey bir saniyelik meseleydi.

Talebe'nin sözleri yankılandı:

"Kalbin söylediği anda elini kaldır."

Ender'in kalbi "Şimdi!" diye bağırdı.

Ender bir anda sağ elini havaya kaldırdı.

Davulcu şaşırdı, ritmi bir an kesti.

Zurnacı nefesini tuttu.

Öğretmen "Ne oldu Ender?" diye sordu.

Ender sahneyi işaret etti:

"Orada çukur var! Ayak kayacak!"

Öğretmen koşturdu, baktı ve dehşetle doğruladı: "Gerçekten

var!"

Ekip hemen düzen değiştirdi. Kazanın önüne geçilmişti.

Bir alkış koptu. Kimse ne olduğunu tam anlamadı ama herkes şunu fark etti:

Minik gakgoş, herkesi kurtarmıştı.

Öğretmeni yanına gelip "Bunu nasıl fark ettin?" dedi.

Ender gülümseyip sadece şu cevabı verdi:

"Kalbim söyledi hocam."

O anda Harput'tan esen rüzgâr, bir anlığına melodik bir tıngırtı taşıdı. Ender anladı: Sessiz Talebe onu duyuyordu.

Halay yeniden başladı. Bu kez ritim daha güçlü, adımlar daha uyumlu, müzik daha canlıydı. Sanki Harput'un taşlarında yürüyen geçmişin gölgeleri hepsi birlikte halaya karışmıştı.

Ender önde, gururla oynuyordu. Ayakları yere vurdukça içinden bir ışık yükseliyor gibiydi. Belki o ışık Halay'ın sırrıydı. Belki Talebe'nin hediyesi. Belki de insan kalbinin iyi bir şey yaptığında ortaya çıkan o güzel duygu.

Tören bittiğinde Ender'in yanına gelen herkes onu tebrik etti. Babası sırtını okşadı:

"Sen bugün sadece halay çekmedin oğlum. Herkesi korudun. Helal olsun."

Annesi gözleri dolu dolu "Benim minik gakgoşum büyümüş…" dedi.

Ender sadece gülümsedi. Çünkü bugün öğrendiği şeyi kelimelerle anlatmak kolay değildi:

Bazen en büyük kahramanlık, sadece kalbin sesini duymaktı.

O gece yine Harput'a bakan pencereden dışarı baktı. Sessiz Talebe'nin parıltısını görmedi ama melodinin incecik bir parçası yüreğine dokundu.

"Teşekkür ederim," dedi fısıltıyla.

Rüzgâr hafifçe perdeyi dalgalandırdı. Belki teşekkür etti. Belki dua etti. Belki de sadece Harput'un taşları eski bir hikâyeyi hatırladı.

Ender yatağına uzandığında şu duayla gözlerini kapadı:

"Allah'ım, kalbimi iyi şeyler için duyarlı yap. Bana ritmini duyur."

Ve o gece ilk defa, rüyasında halay oynayan ışıklarla dolu bir Harput gördü.

Ertesi gün okulda herkes ona "Ender, kahraman gakgoş!" diye sesleniyordu. O ise "Ben sadece kalbimi dinledim," diyordu.

Çünkü biliyordu:

İyi kalp, insanın içindeki en eski öğretmen; sessiz ama ışıklı bir talebeydi.

Ve bir gün yolu tekrar Harput'a düştüğünde, taşların arasındaki o minik çatlağa bakıp fısıldadı:

"Ben hazırım Talebe… Yeni bir ders varsa yine gelirim."

Taşlar hafifçe ısındı, melodi bir anlığına duyuldu.

Sanki "Elbet geleceğim," diyordu.

Ve minik gakgoş Ender, yeni ritimlere doğru hafif bir adım attı.

31

Erzincan – Kemaliye'nin Kanatlı Misafiri

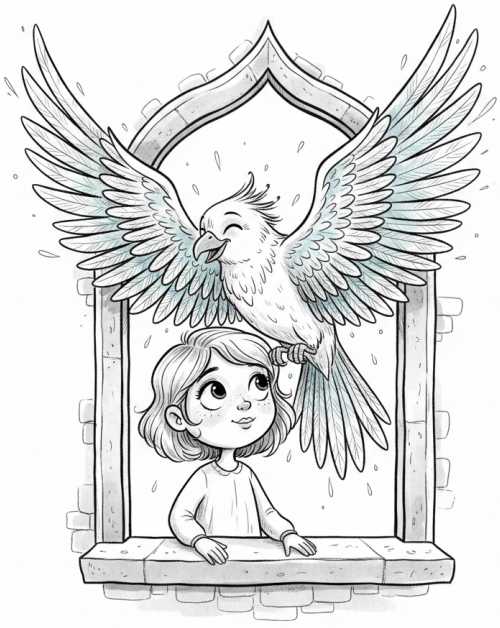

Annesi kete yapmıştı sabah mis gibi; odanın içini dolduran sıcak buğunun arasında, Elif bir anda dışarıdan gelen kanat çırpışını duydu ve kalbi pıt diye hızlandı. Çünkü Kemaliye'de sabah vakti, kargaların, serçelerin ve bazen de uzaklardan göç edip gelen yabancı kuşların sesi duyulurdu; ama bu ses farklıydı… sanki kanatlar havayı değil de hayalin kendisini yırtıyormuş gibi çıkıyordu.

Elif yatağından fırladı. Yorganın kenarına takılıp küçük bir sekme yaptı—sekmesi bile melodikti sanki—ve pencereye doğru koştu. Pencerenin ardında, sabah güneşi Fırat'a doğru

eğilirken, havada sanki altın bir çizgi açıp kapayan bir kuş süzülüyordu. Ama bu kuş, normal bir kuş gibi davranmıyordu. Bazen havanın içinde duruyor, bazen yok olup bir karış ötede tekrar beliriyor, bazen de sanki görünmez bir rüzgârın sırtında kayar gibi süzülüyordu.

Elif, kendi kalbinden yükselen sıcak merakı bastıramadı. "Anne!" dedi yüksekçe ama yumuşak bir sesle. "Dışarıda çok tuhaf bir kuş var!"

Annesi gülerek yanına geldi. Yüzünde Ketelerin sıcaklığı, sabahın huzuru ve anneliğin tatlı yorgunluğu vardı. "Kemaliye'de her kuşun bir hikâyesi olur," dedi saçlarını okşayarak. "Sen bakmaya devam et. Belki bu, sana bir şey anlatmaya gelmiştir."

Elif'in gözleri büyüdü. Çünkü Kemaliye'de büyüklerinden sık sık duyar olduğu bir cümle vardı: *"Her misafirin bir selamı vardır; kuş da olsa, rüzgâr da olsa, su da olsa."* Bu yüzden elini pencerenin pervazına koydu ve dikkatle kuşa baktı.

Kuş, bir anda yön değiştirip doğruca Elif'in penceresine kondu.

Elif nefesini tuttu.

Kuş nefes aldı.

Ve sonra… konuştu.

"Selamünaleyküm," dedi kuş, insan sesi gibi olmayan ama insanın kalbine değen bir sesle. "Benim adım Zümrütkanat. Kemaliye'nin yüksek kayalıklarından geçerken bana bir çağrı geldi: 'Elif'e uğra. Ona bir şey göstereceksin.'"

Elif'in ağzı hafifçe açıldı. Bir kuşun konuşması zaten başlı başına şaşırtıcıyken, bir de kendi adını söylemesi, kalbinde tatlı bir heyecan oluşturdu. "Aleykümselam," dedi hemen, annesinin öğrettiği gibi. Sonra utanarak ekledi: "Ama ben seni

hiç çağırmadım."

Zümrütkanat gülümsedi—evet, bir kuş gülümsedi. Ama nasıl gülümser? Gözlerinin kenarında küçük kıvrımlar oluştu, gagası hafifçe esnedi, sanki gökyüzü biraz daha aydınlandı. "Her çağrı dudaklarla yapılmaz," dedi. "Kimi zaman bir çocuğun merakı, kimi zaman onun içindeki iyilik isteği, kimi zaman da kalbinin sessiz duaları çağırır."

Elif hafifçe kızardı. "Peki… bana ne göstereceksin?"

Zümrütkanat kanatlarını çırptı; tüyleri ışıl ışıl parladı ama ışık yakıcı değildi, daha çok suya düşen bir yıldızın ışıltısı gibi serindi. "Bugün Kemaliye'nin kalbini göreceksin. Ama önce hazırlık yapmalıyız. Yol uzun değil, ama gönlü açık olanların yolu geniştir."

Elif'in yüzü sevinçle doldu. İçinde bir sıcaklık, dışarıda sabah güneşinin tatlılığı, evde mis gibi kete kokusu vardı. Anneden izin almak gerektiğini biliyordu.

"Anne," dedi, gözleri ışıl ışıl. "Zümrütkanat beni bir yere götürmek istiyor."

Annesi, bir annenin her şeyi anlayan gülümsemesiyle gülümsedi. Elif'in hayal gücünün ne kadar geniş olduğunu, bazen sanki dünyayı değil de dünyanın ardındaki hikâyeleri gördüğünü bilirdi. "Güvenli mi?" diye sordu kuşa bakarak.

Zümrütkanat bir kanadını hafifçe eğdi. "Söz veririm, göğe emanet olsun."

Anne başını salladı. "O halde keteyi yanınıza alın. Yolda acıkırsınız."

Elif'in macerası böyle başladı.

Zümrütkanat, Elif'i sırtına aldı. Ama nasıl? Sıradan bir kuş değil ki! Kanatlarını bir kez çırptığında büyüdü, büyüdü, büyüdü… en sonunda Elif'in rahatça oturabileceği bir genişliğe

ulaştı. Ama hâlâ zarifti, hâlâ sanki bir su damlasından yapılmış kadar incelikliydi.

Göğe doğru yükseldiler.

Kemaliye aşağıda bir kilim gibi serildi: kıvrım kıvrım yollar, Fırat'ın ışığı, kayalıkların gölgesi, dut ağaçlarının yeşili, eski taş evlerin huzuru… Hepsi bir aradaydı. Ama gökyüzünden bakınca, sanki bir masalin içindelermiş gibi görünüyordu.

Elif, Zümrütkanat'ın tüylerine tutundu. "Nereye gidiyoruz?" diye sordu.

"Önce seslerin dağına," dedi kuş. "Orada bazen insanların unuttuğu şeyler birikir."

Dağa vardıklarında Elif bir tuhaflık fark etti. Rüzgâr bile melodik esiyordu. Sanki dağın her taşının içinde bir ezgi vardı. Her adım attığında alttan ince bir "ting" sesi geliyor, Zümrütkanat kanat çırptığında "huu" diye tatlı bir uğultu yükseliyordu.

"Burada ne var?" dedi Elif.

Zümrütkanat cevap verdi: "Burası insanların içinden yükselip de söyleyemedikleri güzel sözlerin, tutulup dile getirilmeyen dualaların, kalplere gizlenen küçük iyilik niyetlerinin yankılandığı dağdır. İnsanlar bazen söylemeyi unutur… ama iyi niyet unutmaz."

Elif'in yüzünde hafif bir mahcubiyet belirdi. Çünkü babasına teşekkür etmeyi unuttuğu dün akşam geldi aklına. Babası ona odasına yeni bir kitaplık yapmış, Elif de heyecandan teşekkür etmeyi unutmuştu.

Dağ, hafifçe titrermiş gibi oldu.

Elif şaşırdı. "O da mı buraya geldi?"

"Gelmiştir," dedi Zümrütkanat. "Ama hâlâ taze bir teşekkür, taze bir merhamet, taze bir söz gibi gök kapısından geçip

babanın kalbine dönebilir."

Elif o anda kararlı bir sesle mırıldandı: "Teşekkür edeceğim."

Dağdan tatlı bir melodi yükseldi. Sanki dağ, onay vermişti.

Sonra bir vadiye indiler.

Bu vadi tuhaftı: Ağaçların yaprakları rüzgârla sallanmıyor, kendi kendilerine sohbet ediyordu. Su kenarında taşlar birbirine yaslanmış uyukluyor gibiydi. Bir yamaçta keçiler rüyalarında geziyor gibi hareket ediyordu, gözleri kapalı ama ayakları hafif hafif yürür haldeydi.

"Elif," dedi Zümrütkanat. "Burada gördüğün her şey, bir çocuğun dikkat ettiği ayrıntılarla güzelleşir. Çünkü çocuklar bazen büyüklerin göremediği incelikleri görür."

Elif gülümsedi. Çünkü gerçekten bir şey fark etmişti: Su kenarındaki taşların dizilişi tıpkı evdeki seccadenin desenine benziyordu.

Su da bunu duymuş gibi bir damla yükseltip yere bıraktı. *Pıt.*

"Bu vadi," dedi kuş, "Allah'ın yarattığı güzelliklerin insanlara sessizce fısıldadığı yerdir. Büyükler bazen koşuşturur, bazen düşüncelere dalar. Ama çocuklar… çocuklar kainatın küçük tebessümlerini duyar."

Elif'in kalbi hafifledi.

Sonunda bir mağaraya vardılar.

Mağara karanlık değildi. İçeride duvarlar sanki içten bir ışıkla parlıyordu: ne güneş ışığına benziyordu bu, ne lambaya… daha çok bir iyilik düşüncesinin iç aydınlığı gibiydi.

"Burası nedir?" diye fısıldadı Elif.

"Kalbi yumuşak olanların aynası," dedi Zümrütkanat.

Elif bir an ürperdi. Kendini görür müydü? Görmek istediğinden emin miydi?

Kuşu hissetti: "Korkma. Bu ayna seni yargılamak için değil, sana seni sevmeyi öğretmek için var."

Elif adım attı.

Mağaranın ortasında bir göl vardı. Suyu duru değildi, saydam bir misket gibi parlıyordu. İçine baktı.

Kendi yansımasını değil… anılarını gördü.

İlk ketesini yoğururken annesinin elini tutuşunu.

Babasıyla sabah namazına birlikte kalktıkları ilk günü.

Dedesinin ona öğrettiği ilk dua: "Allah'ım kalbimi temiz tut."

Sonra bir anda aklına gelmeyen bir anı belirdi: Komşuları Ayşe teyzenin torunu Mehmet'in düştüğünde ona mendilini verişi. "Ağlama," demişti. "Canın geçer, ama kalbin güzel kalır."

Elif içten bir sıcaklık hissetti.

"Bu neden aklımdaydı da hatırlamıyordum?" dedi fısıldayarak.

Zümrütkanat cevap verdi: "İyilik yapıldığında kaybolmaz, sadece bazen sessizce kenarda bekler. Sen de bu sessiz iyiliklerden birisin Elif."

Elif utanarak gülümsedi.

Tam o anda mağaranın içi titremeye başladı.

Gölün ışığı dalgalandı.

Zümrütkanat kanatlarını açtı. "Karışma vakti," dedi. "Her macerada bir karışıklık olur. Çünkü karışmadan berraklık olmaz."

Elif irkildi. "Ne oluyor?"

Zümrütkanat gözlerini hafifçe kıstı. "Dışarıda biri yardım istiyor."

Mağaradan çıktıklarında gökyüzü puslanmıştı. Rüzgâr, sanki birden korkmuş gibi hızlı esiyordu. Fırat'ın yüzeyinde küçük

çırpınışlar vardı.

Uzakta, kayalıkların ucunda, bir çocuk el sallıyordu. Silueti küçüktü ama sesi rüzgârı aşarak onlara ulaşıyordu.

"Yardım edin!"

Elif'in kalbi hopladı. "O da kim?"

"Her çocuk," dedi Zümrütkanat, "kendi hikâyesinin içinde yalnız kaldığını sandığı anlar yaşar. Hadi gidelim."

Geldiklerinde çocuğun adı Efe'ydi. Kayalıkların ucunda durmuştu, ama düşmek üzere değildi. Asıl mesele o değildi. Çoğu büyük belki durumu yanlış anlardı. Ama Elif hemen gördü: Efe kaybolmuş gibi bakıyordu.

"Ne oldu?" dedi Elif, yumuşak bir sesle.

Efe titreyen bir sesle konuştu: "Ben… arkadaşlarıma yetişemedim. Onlar yukarı tırmanırken ben geride kaldım. Geri dönmeye de korktum. Şimdi nerede olduğumu bilmiyorum."

Elif düşündü. Bazen yalnız kalmak insanı ürkütürdü. Kendisi de zaman zaman aynı hissi yaşamıştı. Zümrütkanat'a baktı. Kuş bir şey söylemedi; bu kararı Elif'e bırakıyordu.

"İstersen birlikte dönelim," dedi Elif.

Efe gözlerini kaldırdı. "Gerçekten gelir misin?"

Elif başını salladı. "Beraber gidersek yol daha kısa gelir."

Efe gülümsedi. Elif'in içi ısındı. Zümrütkanat kanat çırptı. "O halde yolculuğumuzun son durağına gidiyoruz."

Dönüş yolunda, gökyüzü açıktı artık. Fırat güneş ışığını küçük altın parıltılarıyla geri veriyor, rüzgâr ılık esiyordu.

Zümrütkanat, çocukları sırtına aldı.

Kemaliye'nin üzerinde süzülürken Efe bir anda sordu: "Elif… sen neden beni bırakamadın? Ben tanımıyordum seni."

Elif biraz düşündü. Cevabı kendiliğinden geldi: "Çünkü biri

korktuğunda yalnız bırakılmaz."

Zümrütkanat hafifçe mırıldandı: "Kalpten çıkan söz göğe yazılır."

Efe'nin gözlerinde minnet parladı.

Köye indiklerinde Elif'in annesi kapıda onları karşıladı. "Elif," dedi, "kete hâlâ sıcak. Arkadaşınla paylaş."

Elif ve Efe keteyi bölüştüler. Bir lokma aldılar; hamurun sıcaklığı, tereyağının kokusu, evin güveni hepsi bir aradaydı.

Zümrütkanat yere kondu, yavaşça küçüldü ve normal boyuna döndü.

"Elif," dedi, "sen bugün Kemaliye'nin kalbini gördün. Çünkü kalbin güzelliği, baktığın yere ışık götürür."

Elif kuşa sarılmak ister gibi eğildi. "Bir daha gelir misin?"

Kuş göz kırptı. "Misafirlik vakti gelince gelirim. Çünkü bir iyilik yapıldığında kanatlar yeniden uzar."

Sonra göğe doğru yükseldi, altın bir çizgi açtı… ve gözden kayboldu.

Elif eve dönerken, kalbinde hafif bir ışıltı vardı. Hani güneş suya düştüğünde bir anlık titrek parıltı olur ya… öyle bir şeydi bu. Çocukça ama derin, küçük ama güçlü.

Ertesi sabah babasına teşekkür etti. Ayşe teyzenin torunu Mehmet'e yeni bir mendil verdi. Sevdiği küçük duaları tekrar etti.

Çünkü bazen büyük iyilikler, küçük adımlarla başlardı.

Ve Kemaliye'nin üzerinde o günden sonra, bazı sabahlar gökte ince bir altın çizgi görünürdü. Gören çocuklar "Bir şey geçti!" derdi. Gören büyükler gülümserdi. Belki rüzgârdı, belki güneşti… belki de Zümrütkanat yine bir kalbin sessiz çağrısına cevap veriyordu.

Ve hikâye burada bitmezdi aslında.

Çünkü bir iyilik yapıldığında kanatlar yeniden uzardı.

32

Erzurum – Palandöken'in Beyaz Dervişi

Tortum Şelalesi sabah güneşinin altında gökkuşağını bir mendil gibi suya serdiği anda, köpüklerin arasından tok bir "Ohhhh!" sesi yükseldi. Bu sesi çıkaran, kocaman gövdesine rağmen pamuk kadar uysal olan Akbulut adlı atla, onun yumuşak bakışlı sahibi Beyaz Derviş'ti. Derviş, serin suların altına eğdiği atının yelesini titizlikle parmaklarıyla tararken, sular şakıyan kuşlar gibi etraflarında çırpınıyor, şelalenin sesi duaları andıran bir uğultuya dönüşüyordu.

Akbulut başka hiçbir atta görülmeyen bir özellik taşırdı: Mutlu olunca sağ arka toynağını havaya kaldırır, sanki görün-

meyen bir davula "dım" diye vururdu. Tam da o an, berrak sular başından aşağı inerken yine "dım!" yaptı.

Beyaz Derviş gülerek,

"Hey maşallah, bugün gönlün pek hoş Akbulut'um!" dedi.

At bir daha "dım!" dedi.

Derviş ise sanki bu sesle konuşuyormuş gibi başını sallayıp,

"Tamam, tamam… Tortum'un suyunda yıkanmak herkesin ruhuna şifa olur. Sen de istisna değilsin."

Güneş, Tortum'un üstünde iyice yükseldiğinde, dervişin sırtındaki beyaz aba hafifçe parıldıyor, onu gerçekten de "Beyaz Derviş" yapan isminin hakkını veriyordu. O bu topraklarda bir yolcu, bir öğreten, bir gönül tamircisi olarak bilinirdi. Kimine naif bir dua, kimine iç açıcı bir söz, kimine de yalnızca iyi bir tebessüm verirdi. Ama en çok da çocuklara hikâyeler anlatmayı severdi.

O gün de içten içe hissediyordu: Yeni bir hikâye doğmak üzereydi.

Tortum Şelalesi'nin serinliğinden ayrılıp Erzurum'a doğru yürürlerken, Palandöken Dağı sabah sislerinin içinden ihtiyar bir dede gibi yükseliyordu. Beyaz Derviş'in şehre her inişinde olduğu gibi, sıkıntısını sırtına yüklemiş biri yolunu kesecek, derdini açacak, sonra yepyeni bir huzurla yoluna devam edecekti.

Ancak bu kez yolunu kesecek kişi, tahmin ettiği gibi bir yetişkin değil, on yaşlarında, yüzünün yarısı merakın diğer yarısı çekingenliğin gölgesinde kalan bir çocuk oldu. Çocuğun adı **Mirza** idi ve Erzurum'un eski mahallelerinden birinde yaşayan, kalbi soru işaretleriyle dolu bir delikanlıydı. Üstelik yanında hiç ayrılmadığı küçük defteri ve kömür karası bir kömür kalemi vardı; çünkü Mirza, duyduğu her şeyi çizmeye

meraklıydı.

Mirza, Akbulut'u görünce önce iri gözlerini kocaman açtı, sonra hemen defterine eğildi.

Atın üstünde damla damla kurumakta olan şelale suları, Mirza'nın zihninde parıldayan çizgilere dönüşüyordu.

Derviş, çocuğun hevesle çizdiğini görünce çok hoşlandı.

"Ne güzel çiziyorsun Mirza," dedi.

"Adımı nasıl bildiniz?" diye şaşırdı çocuk.

Derviş gülümsedi:

"Kalbin söylüyor."

Bu cevap Mirza'yı hem ürküttü hem sevindirdi.

"Efendim… Ben bir şey sorabilir miyim? Siz… Siz Palandöken'in Beyaz Dervişi misiniz? İnsanlar öyle söylüyor da…"

Derviş, sakalını okşayıp göz kırptı:

"Bunu da kalbin mi söyledi yoksa kulakların mı?"

Mirza güldü.

"İkisi birden!"

Birlikte yürümeye başladılar. Sanki rüzgâr bile onları dinliyordu. Yol ilerledikçe Mirza'nın soruları çoğaldı.

"Derviş amca… Neden size 'Beyaz Derviş' derler? Neden bu kadar çok geziyorsunuz? Bir de… Herkes sizin Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri ve hocası İsmail Fakirullah'tan çok bahsettiğinizi söylüyor. Onları da tanır mısınız?"

Beyaz Derviş'in yüzünde derin bir sevecenlik dolaştı.

"Ah Mirza, onları kim gerçekten tanıyabilir ki? İbrahim Hakkı Hazretleri ilmin hizmetkârı, gönlün ise sırlar anahtarıydı. Hocası Fakirullah, bir gül gibi zarif, bir dağ gibi vakurdu. Onlar insanın içindeki karanlığa bir mum yakmayı bilirlerdi. Ben sadece o mumun hâlâ tüten kokusunu taşıyan bir yolcuyum."

Mirza bu sözlere büyülenmiş gibi baktı. Daha bir şey demek üzereydi ki, midesi kocaman bir kuşmuş gibi "gurgurrr"

diye öttü. Bu ses hem Mirza'nın utancını hem Akbulut'un eğlencesini artırdı; at "dım!" diyerek toynağını havaya kaldırdı.

Derviş kahkaha attı.

"Demek acıktın! İyi ki de acıktın. Çünkü Erzurum'a varınca seni bir sürpriz bekliyor."

"Ne sürprizi?"

"Cağ kebabı!"

Mirza şaşkınlıkla sordu:

"Cağ kebabını ben çok duydum ama hiç yemedim…"

Derviş gözlerini hafifçe kısarak,

"Mirza, biliyor musun?" dedi fısıltıyla.

"Cağ Kebabı'nın bulunması acaba yeni bir *Çağ* açmış mıdır?"

Mirza öyle güldü ki yolun üstündeki kara taşlar bile yerinde zıpladı.

Şehir minareleriyle görünmeye başladığında Erzurum'un akşam vakti yaklaşmıştı. Uzaklardan yükselen ezan sesi, göğü mor bir seccadeye dönüştürüyordu. Mirza dikkat kesildi, çünkü eskiden beri bildiği bir şey vardı: Erzurum'da ezan biter bitmez insanlar Peygamber Efendimiz'e salât-u selâm getirirlerdi.

Gerçekten de ezan biter bitmez, şehrin sokaklarına bir ilâhi gibi yayılan sesler duyuldu:

"Allâhumme salli alâ seyyidinâ Muhammed…"

Mirza'nın içi yumuşadı.

"Sanki… sanki bu ses insanın kalbini okşuyor Derviş amca."

"Çünkü insan kalpten çıkana kalple karşılık verir Mirza," dedi Derviş.

"Salât-u selâm, bir teşekkür gibi… Peygamberimize gönülden bir teşekkür."

Birlikte şehrin içine girdiler. Cağ kebapçısının önünde

durduklarında, o bildik ızgara kokusu Mirza'nın burnuna göç eden kuş sürüsü gibi hücum etti. Közlerin üstünde dönen etler, altın rengi yağ damlalarıyla hafifçe tıslıyor, ustanın elindeki çatal her batışında yeni bir şiir yazıyordu.

Usta, Beyaz Derviş'i görünce hemen kaş göz etti.

"Ooo! Dervişim, yine mi gönül misafiri getirdin?"

"Bu kez gönlün kendisi geldi usta," dedi Derviş.

"Mirza için en taze cağlardan hazırla."

Mirza bir lokma aldı… Bir an için dünya durdu.

Usta'nın sesi duyuldu:

"Nasıl çocuk? Güzel mi?"

Mirza ağzı dolu halde, şaşkın şaşkın başını salladı.

Derviş, gülerek Mirza'nın kulağına eğildi:

"Sakın söyleme ama… Bence gerçekten yeni bir *Çağ* açmış!"

Mirza bu şakaya o kadar güldü ki, sanki karnındaki kahkahalar yıldızlara kadar yükseldi.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Derviş ile Mirza Palandöken'e doğru tırmanmaya başladılar; çünkü Derviş'in Mirza'ya göstermek istediği bir yer vardı. Gökyüzü kiremit renginden laciverte dönüyor, yıldızlar birer birer kendilerini belli ediyordu. Akbulut, dağın yamaçlarından usulca ilerliyor, bazen burun deliklerinden beyaz buhar püskürterek geceye nefes veriyordu.

Mirza sordu:

"Derviş amca, nereye gidiyoruz?"

"Gecenin kendisini dinlemeye… Bazen söz konuşur ama sessizlik öğretir Mirza."

Bir tepenin zirvesine geldiklerinde, rüzgâr durdu. Dünyada sanki bir anlığına hiçbir şey hareket etmiyordu. Derviş bir kayanın üzerine oturdu, Mirza da hemen yanına.

O sırada Palandöken'in üzerinden yavaşça kayan bulutlar,

sürreal bir şekilde bir deve kuşuna, sonra dev bir yastığa, ardından da kocaman bir kalbe dönüştü. Mirza gözlerini kocaman açtı.

"Derviş amca! Bulutlara bakın!"

"Evet Mirza," dedi derviş usulca.

"Bazen bulutlar bile kalbini gösterir."

Sonra derviş, kat kat göğe bakarak konuşmaya başladı:

"İbrahim Hakkı Hazretleri derdi ki: 'Hak şerleri hayreyler, zannetme ki gayreyler.'

Yani insan bazen bazı şeyleri kötü sanar ama içindeki hikmet çok başkadır. Biz anlamasak da Allah bilir. Gönül, kabul etmeyi bilirse huzur bulur."

Mirza, bu sözlerin içinden geçen sıcaklığı hissetti.

"Derviş amca… Ben bazen korkuyorum. Karanlıktan… Yalnızlıktan… Hatta bazen kendi düşüncelerimden."

Derviş gülümsedi, elini Mirza'nın başına koydu.

"Korku, kalbin sana 'Daha öğrenmedim' deyişidir Mirza. Her öğrendiğinde biraz daha cesur olursun."

Akbulut bu sefer tok bir "dım!" daha yaptı; sanki "Ben bile bazen korkuyorum!" diyordu.

Mirza güldü, ürkekliği dağıldı.

Tam her şey huzur dolu bir şekilde akarken, gecenin içinden beklenmedik bir ses geldi. Bir tür uğultu, ama insan sesine benzeyen…

Mirza kulak kesildi.

"Bu da ne? Rüzgâr mı?"

Derviş, elini havaya kaldırarak

"Hayır," dedi.

"Bu, Palandöken'in yalnız taşlarının sesidir. Bazen konuşurlar. Çünkü bir hikâye başlamak üzereyse, dağ bile

fısıldar."

Gerçekten de, karanlıktan küçük bir gölge çıktı. Mirza önce bir kurt sandı ama yaklaşınca bunun bir kurt değil, Yar-Büyü adında sevimli ve absürt bir yaratık olduğunu gördü. Yarı tavşan, yarı sincaba benzeyen, uzun kulaklarının ucunda minicik fener ışıkları gibi parıltılar olan bir canlıydı.

Mirza şaşkınlıkla elini ağzına kapadı:

"Ama bu… bu… Tavşan mı? Sincap mı? Yoksa… ikisi birden mi?"

Derviş kahkahayı bastı.

"Onun cinsi sorulmaz Mirza. O, Palandöken'in neşesidir."

Yar-Büyü heyecanla Mirza'nın etrafında hoplayıp zıpladı. Elindeki minicik taşları Mirza'nın dizine bıraktı. Taşların üstünde tuhaf şekiller vardı: Biri ay, biri kar tanesi, biri de bir gözleme benziyordu.

"Gözleme mi bu?" diye sordu Mirza.

Derviş tekrar güldü.

"Belki de karnın hâlâ acıkıyordur!"

Yar-Büyü cıvıldar gibi bir ses çıkarıp uzaklaştı.

Mirza, taşları avuçlarına aldığında içinden bir sıcaklık yükseldi.

"Derviş amca… Bu taşlar ne anlama geliyor?"

Derviş hafifçe başını yana eğdi.

"Her taş bir duygu gibidir Mirza. Ay, merakın. Kar tanesi, saflığın. Gözleme olan da… iştahın."

Sonra ekledi:

"Ama bazen insanın içi de bu taşlar gibi karışıktır. İşte o zaman huzur arar. Çünkü huzur, insanın kalbinde eşyaları yerli yerine koyan rüzgârdır."

Mirza taşlara baktı. Kalbinde bir şeyler yer değiştirdi, hafifledi.

Ancak o gece beklenmedik bir karışıklık da doğdu. Palandöken'in üstüne ansızın çöken sis, öyle yoğundu ki Mirza etrafı göremez oldu. Akbulut huzursuz bir şekilde "dım!" dedi.

Mirza panikledi:

"Derviş amca, sis çok arttı! Kaybolabiliriz!"

Derviş sakin bir şekilde ayağa kalktı.

"Kaybolmak… bazen bulunmanın başlangıcıdır Mirza. Sakin ol."

Sis içinden bir uğultu daha duyuldu. Ama bu kez ses daha kalındı, daha hüzünlüydü.

Mirza Derviş'e sokuldu.

"Bu ne?"

Derviş derin bir nefes aldı.

"Bu, dağın hüzünlü nefesi. Bazen Palandöken eskiden yaşananları hatırlar, duygulanır."

Mirza merakla sordu:

"Ne mesela?"

"İnsanların birbirine kötü davrandığı günleri… unuttuklarını sandığı değerleri… yitirdikleri nezaketi…"

Mirza gözlerini indirdi.

"Derviş amca… Ben bazen arkadaşlarıma kırıcı oluyorum… Sonra pişman oluyorum."

Derviş elini Mirza'nın omzuna koydu.

"Özür dilemek karanlığa yakılan bir kandildir Mirza. Kimin kalbine gidersen git yolunu aydınlatır."

Sis hafif hafif dağılmaya başladı.

Mirza hafiflemişti.

Ertesi sabah güneş doğduğunda, derviş Mirza'ya dönerek,

"Dün gece bir şey öğrendin mi?" diye sordu.

Mirza düşündü.

"Hmm… Bazen bulutlar bile kalbini gösterirmiş. Korku öğrenilmemiş bir duygunun sesiymiş. Özür dilemek bir kandilmiş. Bir de…"

Kahkaha attı:

"Yeni bir Çağ açan Cağ Kebabı varmış!"

Derviş de güldü.

"Evet Mirza. Ve unutma… İbrahim Hakkı Hazretleri der ki: 'Her şeyin bir vakti vardır.' İnsan o vakti beklemeyi bilirse gönlü genişler."

Mirza defterini açtı, Akbulut'un bir çizimini yaptı. At hemen "dım!" dedi.

"Bak!" dedi Mirza, "Mutlu oldu!"

Derviş eğilip çizimi inceledi.

"Mirza, senin içinde bir sanatkâr var. Ama en iyisi ne biliyor musun?"

"Nedir?"

"Senin kalbin, çizdiğin her şeyden daha güzel."

Mirza'nın yüzü ışığa döndü.

Derviş ve Akbulut, Mirza'yı şehrin girişine kadar bıraktılar. Ayrılık vakti gelmişti.

Mirza, Derviş'in elini tuttu.

"Tekrar görüşecek miyiz?"

"Her çocuk, bir hikâyenin devamıdır Mirza," dedi Derviş.

"Sen hikâyeni iyi yazarsan, biz hep görüşürüz."

Mirza bir an tereddüt etti, sonra koşarak Derviş'e sarıldı.

"Bana… içimdeki taşları düzenlemeyi öğrettiğiniz için teşekkür ederim."

Derviş'in gözleri bir anlığına bulutlaştı.

"Ben sadece rüzgâr oldum Mirza. Asıl düzenleyen kalbindi."

Akbulut "dım!" diye bir kez daha vurdu; bu, "Hoşça kal!"

demesiydi.

Mirza gülerek el salladı.

Sonra koşarak evine doğru gitti.

Beyaz Derviş, Akbulut'un yelesine dokundu.

"Gidelim artık dostum. Daha anlatılacak çok hikâye, dokunulacak çok kalp var."

At bir kez daha "dım!" dedi.

Palandöken'in zirvelerine doğru yürürken, rüzgâr hafifçe esti.

Dağ, sanki sessizce gülümsedi.

Tortum Şelalesi'nin sesi uzaktan yine duyuldu; sular, bir çocuğun kalbinde yeni bir iyilik çağı açar gibi akıyordu.

Ve Beyaz Derviş, beyaz abasıyla sislerin içine karışırken, geride Mirza'nın kalbinde sımsıcak bir ışık, Erzurum semalarında yalın bir dua, Palandöken yamaçlarında yankılanan bir hikâye kaldı.

Çünkü her iyilik, her tebessüm, her incelik…

Bir çocuğun kalbine düştüğü anda yeni bir çağ başlatırdı.

33

Eskişehir – Porsuk'un Rüzgârla Taşınan Mektubu

Porsuk Çayı'nın kıyısında, sabah sisinin su yüzeyinde ipek bir tül gibi süzüldüğü o erken saatte, küçük bir çocuk kendisini bekleyen bir sırrın olduğuna dair hafif bir ürperti hissetti—tıpkı kimsenin duymadığı bir melodinin kulağının ucundan usulca geçmesi gibi.

Bu çocuğun adı **Miran**'dı. On yaşındaydı, ince uzun kirpikleri sabah ışığında kayık kayık gölge düşürürdü. Eskişehir'in Odunpazarı evlerinden birinde, sabahları herkes uykudayken uyanmayı severdi; çünkü o saatlerde rüzgâr bile fısıltıyla esiyor, dünyayı rahatsız etmemek için adımlarını hafifletiyor gibi

görünürdü.

Miran hep aynı yolu takip ederdi: önce evlerinin önündeki taş merdivenlerden iner, sonra sokak boyunca uzanan asırlık dut ağacının yapraklarına selam verir, ardından Porsuk kıyısına varırdı.

Fakat o sabah, kentin üzerinde sanki görünmeyen bir kuş kanat çırpmıştı; hava hafifçe titreşiyor, Porsuk Çayı alışıldığından çok daha sakin akıyordu. Miran suya eğildiğinde, yüzeyde aralanıp kapandığını gördüğü küçük bir ışık parıltısı dikkatini çekti. Ve tam o sırada rüzgâr, nereden geldiği anlaşılmayan bir cesaretle, çocuğun yanına ilişen hafif bir kâğıt hışırtısı bıraktı.

Bir **mektup**.

Sanki rüzgâr getirmişti, sanki su fısıldamıştı.

Mektup açık değildi, fakat zarfın üzerinde tuhaf, yuvarlak bir mühür vardı: sanki bir su damlasının içindeki minik bir dünya… Dünyanın içinde küçük bir ev… Evin kapısı önünde bir çocuk…

Miran'ın yüreği bir anlığına ısındı; sanki bu mektup onu tanıyor gibiydi.

I

Miran mektubu açmadan önce bir süre düşündü. "Belki birinin düşürdüğüdür," diye geçirdi içinden. "Belki sahibine vermek gerekir."

Ama mühür, sıradan bir mühre hiç benzemiyordu; ona yabancı bir parıltı vardı. Bu yüzden mektubu, Porsuk'un kıyısındaki her sabah uğradığı ahşap banka götürdü, oturdu ve derin bir nefes aldı. Ardından dikkatlice zarfı açtı.

İçinden çıkan kâğıt sararmış değildi, aksine taze, adeta biraz önce yazılmış gibiydi. Yazı, ince ve zarif harflerle süzülüp gidiyordu:

"Ey Porsuk'un sabahını ilk selamlayan çocuk...

Bu mektubu bulduysan, suyun kalbinde saklanan emaneti taşıyacak kişi sensin."

Miran şaşırdı.

Ama mektup devam ediyordu:

"Her çocuk dünyaya bir ışıkla gelir. Bazen bu ışık gizlenir, bazen de rüzgâr onu hatırlatır. Senden isteğim, bu ışığı unutma.

Yakında biri seni arayacak. Onu görünce tanıyacaksın."

Mektubun imzası yoktu.

Ama mektubun alt kısmında bir dua yazılıydı:

"Rabbim, yolu bilmeyenlere yol, kalbi üşüyenlere dost gönder."

Miran'ın kalbine ince bir sıcaklık doldu. Bu dua, onun uzun zamandır içinden söyleyip dile getirmediği cümlelere benziyordu. Son haftalarda kendini biraz yalnız hissettiği zamanlar olmuştu. Arkadaşları vardı elbette, ama babası iş seyahatine daha sık çıkmış, annesi de yoğunluğundan ona eskisi kadar vakit ayıramamıştı. Bu yüzden dua, bir elin kalbine hafifçe dokunması kadar iyiydi.

Ama "Biri seni arayacak" ne demekti?

Miran çevresine baktı. Sabah henüz tazeydi; ortalık boştu. Ama rüzgâr, hikâyesini anlatmaya çalışan bir çocuk gibi telaşlı esiyordu.

II

Günün geri kalanı Miran için oldukça sıradışı geçti. Okula gittiğinde, öğretmeni onu her zamankinden biraz daha dikkatli dinliyormuş gibi bakıyordu. Teneffüslerde rüzgâr sürekli eteğine dokunuyor, sanki "Hadi, bir şey olacak!" diye dürtüyordu.

Akşam olduğunda, Miran tekrar Porsuk kıyısına çıktı. Mektubu defterinin arasına koymuş, zarfı ise cebine yerleştirmişti. Gökyüzü pembeye çalıyordu.

Ve tam o sırada onu gördü.

Kıyıya yaklaşan küçük bir **kayık**. Üzerinde renk renk çizilmiş garip şekiller, tuhaf hayvan tasvirleri, minik yıldızlar… Kayık kimse tarafından sürülmüyor gibi görünüyordu ama suyun üzerinde gayet kararlı bir şekilde ilerliyordu.

Kayık kıyıya yaklaştı… durdu… ve içinden yaşını anlamanın neredeyse imkânsız olduğu bir adam doğrulup Miran'a baktı.

Adamın saçları rüzgârın yönüne göre şekil değiştiriyor gibiydi; gözleri gece mavisi ama bir çocuğun gözleri kadar berraktı. Üzerinde Eskişehir'in eski ustalarının dokuduğunu andıran bir cübbe vardı. Ama en garip olan şey, adamın omzundan sarkıp ayaklarına dolanan minik, ışıklı bir **ip** parçasıydı.

Adam gülümsedi.

"Merhaba Miran," dedi.

Miran bir adım geri çekildi.

"Benim adımı nereden biliyorsunuz?"

Adam eliyle suyu işaret etti.

"Bazı isimler suya yazılır," dedi. "Su da onları doğru kişiye ulaştırır."

Sonra kayığın içinden bir kese çıkardı.

"Bu sana."

Miran, keseyi çekinerek aldı. Kese hafifti, taş ya da metal değil, sanki içinde sadece bir tüy varmış gibiydi.

"Ben… Siz kimsiniz?" diye sordu çocuk.

Adam, "Ben sadece bir rüzgâr yolcusuyum," dedi. "Görevimi yerine getirir, sonra esmeye devam ederim. Sana gelen mektubu okudun değil mi?"

"Okudum. Ama hiçbir şey anlamadım."

Adam başını eğip tebessüm etti.

"Anlamamak, yolculuğun başlangıcıdır."

Sonra kayığa bindi.

"Yakında bir sınav gelecek Miran. Bu sınav korkutucu değil ama dikkat gerektirir. Işığını unutma."

Kayık, rüzgârın tek bir hamlesiyle suyun ortasına doğru açıldı… ve birkaç saniye sonra gözden kayboldu.

Miran olduğu yerde kalakaldı.

Kese hâlâ elindeydi.

III

Miran keseyi evine götürdü, çalışma masasının üzerine koydu. Açmayı düşündü ama bir yandan da çekindi.

İçinde kötü bir şey olamazdı; adamın gözleri güvenliydi. Hem mektup da korkutucu değildi.

Fakat Miran sabırlı davranıp keseyi açmayı ertesi sabaha bıraktı.

O gece rüyasında Porsuk'un suyu gökyüzü gibi genişliyor, içinde minik ışıklar yüzüyordu. Bir çocuk, suyun altında yanan bir kandili tutuyordu. Kandilin ışığı Miran'ın kalbine düşüp orada büyüyordu.

Sabah olduğunda hâlâ rüyanın sıcaklığı içindeydi.

Kalktı ve keseyi açtı.

İçinden…

bir **tüy** çıktı.

Altın gibi ışıldayan, hafif kıvrılan, ucu su damlasına benzeyen bir tüy.

Miran hayal kırıklığına uğraması gerektiğini düşündü ama tam tersi oldu: içi tuhaf bir sevinçle doldu.

Tam o sırada tüy titreşti.

Ve konuştu.

"Merhaba Miran."

Miran şaşkınlıkla yere oturdu.

"T–tüy konuşuyor musun?!"

"Evet," dedi tüy. "Ama sadece kalbi temiz olan çocuklara konuşurum. Ben bir 'hatırlatma tüyüyüm'. İnsanlara kendi ışıklarını hatırlatmak için gönderiliriz."

"Peki benim ışığım ne?"

Tüy hafifçe döndü, Miran'ın alnına dokundu, hafif bir sıcaklık bıraktı.

"Her çocuğun ışığı farklıdır," dedi. "Kimininki sabırdır, kimininki merhamet, kimininki cesaret… Kimininki de kaybolanları bulma yeteneğidir. Senin ışığın, iyiliği fark edebilme ışığı."

Miran başını eğdi. "Ama ben bazen öfkeleniyorum. Bazen de kırılıyorum."

"Bunlar ışığını yok etmez," dedi tüy. "Sadece bulut gibi üzerini örter. Biz de o bulutları aralarız."

Sonra tüy birdenbire sarsıldı.

"Fakat Miran…" dedi. "Zaman daralıyor."

"Ne için?"

"Bugün Porsuk'un kalbi üzülecek. Bir çocuk bir şey kaybedecek. Sen bulmazsan, o çocuk incinecek."

"Ne kaybedecek?"

"Bir kitap."

Miran ayağa fırladı.

"Ne kitabı?"

"Dualar Kitabı."

IV

Miran tüyü yanında taşıyarak okula gitti. Tüy görünmez

olmuştu; sadece Miran duyabiliyordu onu.

İkinci teneffüste tüy fısıldadı:

"İşte o çocuk burada."

Miran sınıfa baktı. Arkadaşlarının çoğu gülüşüyor, koşturuyordu. Fakat bir köşede, elindeki çantayı telaşla karıştıran yabancı bir kız çocuğu vardı. Yeni gelmişti; adı **Elif**'ti.

Elif'in yüzünde telaş vardı.

"Tüy… O mu?" diye fısıldadı Miran.

"Evet," dedi tüy. "Kaybolanı o kaybetti. Git yanına."

Miran yaklaştı.

"Elif, iyi misin?"

Elif başını kaldırdı.

"Hayır… Bir kitabım vardı. Annemin bana hediye ettiği dua kitabı. Rengârenk işleme kaplıydı. Bu sabah çantamdaydı ama şimdi bulamıyorum. Çok değerliydi…"

Miran'ın kalbinde sıcak bir kıpırtı oldu.

"Tüy," dedi sessizce, "nerede?"

Tüy hafifçe titredi.

"Porsuk'un köprüsünde."

Miran karar verdi.

Öğle arasında Porsuk'a koşacaktı.

V

Öğle zili çalar çalmaz Miran, Elif'in kitabını bulacağına dair tuhaf bir güvenle okuldan çıktı. Porsuk Çayı'nın üzerindeki köprüye vardığında rüzgâr esiyor, su kıpır kıpır gülümsüyordu.

"Tüy," dedi Miran, "burada mı?"

"Evet," dedi tüy. "Fakat dikkat et. Kitap suya çok yakın."

Miran köprünün altına inen taş merdivene yöneldi. Merdivenlerin sonunda küçük bir iskele vardı.

Ve orada…

Bir kitap suyun kenarında, sanki düşmekle düşmemek arasında karar veremeyen bir yaprak gibi sallanıyordu.

Miran koştu.

Fakat tam kitaba uzanacağı sırada rüzgâr sert esti. Kitap suya düştü.

Miran'ın yüreği burkuldu.

"Yetişemeyeceğim…"

Tam o anda tüy parladı.

"Miran," dedi, "ışığını hatırla. İyiliği fark eden çocuk, iyiliği de çağırır."

Miran gözlerini kapadı.

"N'olur," diye fısıldadı.

Ve o anda su kıpırdadı.

Sanki Porsuk Çayı, Miran'ın duasını duymuş gibi nazik bir dokunuşla kitabı yana itti. Kitap, suyun üzerinde batmadan süzüldü… iskeleye doğru ilerledi… Miran da eğilip kitabı aldı.

Kitabın kapağı ıslaktı ama zarar görmemişti.

Miran tüyü göremedi ama tüyün gülümsediğini hissetti.

VI

Elif kitabını görünce sevinçten gözleri doldu.

"Miran! Nerede buldun? Nasıl buldun? Ben… ben çok üzülmüştüm…"

Miran sadece gülümsedi.

"Bazen rüzgâr yardımcı olur," dedi. "Bazen su…"

Elif anlamadı ama teşekkür etti.

Miran ise tüyün hafifçe mırıldandığını duydu:

"İşte ışığın böyle parlıyor."

VII – Karışma

Fakat hikâye burada bitmedi.

O akşam Porsuk kıyısına giden Miran, kayığın geri geldiğini gördü.

Adam yine oradaydı.

"Görevini yaptın," dedi. "Ama bir görev daha var."

"Daha mı?" diye şaşırdı Miran.

"Evet," dedi adam. "Bu kez kendi kalbinle ilgili."

Kayık birden siyaha yakın bir maviye büründü. Su dalgalandı.

"Yakında biri seni kıracak, Miran. Fakat senin ışığın öfkeyi iyiliğe dönüştürme gücünde saklı. O gücü kullanmayı öğrenmelisin."

"Beni kim kıracak?"

"Zaman gösterecek."

Sonra tüy konuştu:

"İnsanlar bazen bilmeden kırar. Ama sen kırılınca dua et, Miran. Dua, kalbi onarır."

VIII

Ertesi gün Miran hiç beklemediği bir şey yaşadı.

En yakın arkadaşı Efe, teneffüste ona sert bir şey söyledi:

"Miran, sen bazen çok garipsin! Hep tek başına takılıyorsun. Kimseye de bir şey anlatmıyorsun!"

Miran'ın kalbi incindi.

Oysa Efe'yi severdi. Onunla oyun oynamayı da. Ama Efe'nin bu sözü onu bir taş gibi içten yaraladı.

"Tüy…" dedi Miran, "bu muydu?"

"Evet," dedi tüy. "Kalbin kırıldı mı?"

"Kırıldı."

"Tahammül ışığı şimdi devreye girecek."

Miran derin bir nefes aldı.

Efe'nin yüzündeki öfkenin aslında kaygı olduğunu fark etti. Çünkü Efe'nin ailesi yeni bir şehre taşınma ihtimalinden bah-

setmişti. Bu yüzden huzursuzdu.

Miran yanına gitti.

"Efe," dedi, "kırıldım ama seni anlıyorum."

Efe'nin gözleri büyüdü.

"Ben… ben özür dilerim," dedi. "Taşınacağımızı öğrendim. Korktum. Sana sert konuştuğumu fark etmedim."

Miran gülümsedi.

"Tüy," diye fısıldadı içinden, "sen yanımdayken her şey daha kolay."

Tüy, "Işığınla yaptın," dedi.

IX – Sonuç

Akşam Porsuk kıyısına gittiğinde rüzgâr hafif hafif esiyor, su altın çizgilerle parıldıyordu. Kayık son kez ortaya çıktı.

Adam bu kez daha parlak görünüyordu.

"Miran," dedi, "emaneti yerine getirdin."

"Ne emanet?"

"Kalbindeki ışık."

Kayık yaklaşırken adamın sesi rüzgâr gibi yumuşadı:

"İnsan iyiliği unuttuğunda dünya soluklaşır. Ama bir çocuk iyilik hatırladığında, bütün şehir ışır. Sen bugün hem bir kitabı buldun, hem bir kalbi onardın, hem de kendi kalbini genişlettin."

Tüy göğe doğru yükseldi.

"Görevim tamamlandı," dedi. "Artık seni kalbinin ışığı koruyacak."

Miran hafif bir hüzün duydu.

"Gitme…"

Tüy son kez başını eğip parladı.

"Ben çıkıp gidiyor gibi görünsem de, aslında senin içinde kalıyorum. Çünkü ışık bölünmez; paylaşınca çoğalır."

Adam kayığıyla uzaklaşırken su kendi melodisini söylemeye başladı.

Gökyüzü pembeye, morlara karıştı.

Rüzgâr Miran'ın saçlarını okşadı.

Ve Miran, o gün anladı:

İyilik, bazen bir kitabı bulup geri vermekti.

Bazen bir arkadaşın öfkesinin ardındaki kırgınlığı görmekti.

Bazen de kendi kalbinin kırık yerlerine dua ile dokunmaktı.

Porsuk Çayı kıyısında gece inerken, Miran defterine şu cümleyi yazdı:

"Işığımı gördüm. Rabbim onu kaybetmemek için bana güç ver."

Sonra defterini kapatıp eve yürüdü. Adımlarında hafif bir iyilik, gözlerinde derin bir ferahlık vardı.

Dünyanın büyüsü bazen bir tüy kadar hafifti.

Ama bir çocuğun kalbi kadar güçlü…

34

Gaziantep - Fıstık Şatosu ve Çingene Kızı

(Yirik Fatma'ya...)

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, daha rüzgârın yönü bile belli değilken, gün ışığı bulutlarla saklambaç oynarken; Zeugma'nın gizemli ormanlarının en derininde, dallarında nane kokulu kuşlar tüneyen koca bir fıstık ormanı varmış. Bu ormanın tam ortasında da, görenin gönlüne sevinç kıvılcımı eken, kokusu taa uzaktaki yollara kadar ulaşan **Fıstık Şatosu** yükselirmiş.

Bu şato, sıradan bir şato değilmiş. Duvarları fıstık kabuklarından, pencereleri kavrulmuş fıstık tanelerinden, çatısı yeşilin en

güzel tonunda fıstık yapraklarından yapılmış. Sabahları güneş ışığı çatıya değince, sanki gökten altın tozu serpiliyor gibi pırıl pırıl parıldarmış.

Bu şatonun içindeyse **Fatma Teyze** yaşarmış. Yirik Fatma derlermiş ona. Minicik bir kalbi varmış ama içine dünyalar sığacak kadar merhamet, unutulmaz tatlar bırakacak kadar sevgi taşırmış. Tatlı yaparken yüzü başka türlü parıldarmış; sanki ellerinden çıkan her tatlıya bir dua, bir hatıra, bir tebessüm işlenirmiş.

Her sabah namazını kılar, dua eder, sonra kendisini bekleyen fıstık ağaçlarına "Günaydın!" dermiş. Ağaçların ona cevap verdiğine inanırmış; çünkü rüzgâr ne zaman dalları hafifçe sallasa Fatma Teyze:

"Bak bak, bana selam veriyorlar yine." diye fısıldarmış.

Günleri; fıstık toplamakla, ormandaki kedi ve kuşlarla sohbet etmekle, şatonun pencerelerinden içeri mis gibi kavrulmuş fıstık kokusu yaymakla geçermiş. Kimi zaman ormandaki tavşanlar kapısına gelip çay içermiş, kimi zaman sincaplar elinde fıstık torbası görünce "Paylaşır mısın?" diye beklermiş. O da her gelişlerinde onlara küçük birer hediye verirmiş:

"Küçük bir şey paylaşınca büyük bir sevap olur, olur da kalbe iyi gelir." dermiş.

Günlerden bir gün, Zeugma ormanından çok çok uzakta, dünyanın türlü rengini görmüş bir genç kız varmış: **Çingene Kızı**. Kimi yerde ona gezgin kız demişler, kimi yerde yolcu, kimi yerde de "Dilden dile, ülkeden ülkeye tatlı toplayan kız." Onun kalbi merakla örülmüş, elleri defter tutmayı, gözleri incelik görmeyi çok severmiş. Dünyanın en güzel tatlısını yapmak için diyar diyar gezer, duyduğunu yazar, gördüğünü çizer, tattığını not edermiş.

Gittiği her yerde bir şey öğrenir, ama kalbi bir türlü tam

doymak bilmezmiş. "Bir şey eksik," dermiş içinden. "Bir tat var ki dünyanın hiçbir yerinde bulamadım. İçinde sevgi olmalı, emek olmalı, dua olmalı… Ama nerede?"

Bu arayış onun yolunu serin suların döküldüğü, kayaların nane koktuğu **Gaziantep'in bir şelalesine** düşürmüş. Yol yorgunuyken serin sulara ellerini daldırmış, gözlerini kapayıp derin bir nefes almış. Yere yaydığı bohçasından ekmeğini çıkarıp yiyecekken, elmasının üzerindeki minicik bir hareketi fark etmiş.

Bir karınca.

Ama sıradan karınca değil.

Sesi, minicik ama şaşırtıcı şekilde netmiş.

"Hey! Duyuyor musun beni?" diye bağırıyormuş.

Çingene Kızı şaşırıp elmasını yavaşça ağzından uzaklaştırmış.

"Ben seni biliyorum, biliyorum! Sen tatlı arayan kızsın! Aradığın tat Zeugma'nın fıstık şatosunda! Yirik Fatma'ya gitmen gerek! Dinliyor musun beni hâlâ?"

Çingene Kızı duyduklarına inanamasa da karıncanın yüzündeki ciddiyet ona güven vermiş. Hemen bohçasını toplamış.

"Peki ama nasıl gideceğim?" demiş.

Karınca, elmanın üzerinden inip bir taşın üzerine çıkmış.

"Beni izle."

Ve başlamış koşmaya…

Veya karıncaların koştuğu hızda tıpır tıpır yürümeye.

Çingene Kızı, minicik bir karıncayı takip etmenin ne kadar zor olduğunu ilk defa o gün anlamış. Eğilmiş, doğrulmuş, ağaçların altına girmiş, ırmakların kenarından yürümüş, bazen yorulup kızıla çalan semaya bakmış. Ama karınca hiç durmamış.

Sonunda fıstık ağaçlarının gölgesi belirince kalbinde tuhaf bir heyecan hissetmiş. Sanki doğru yere yaklaşıyormuş gibi.

Sanki yıllardır aradığı ses, koku, nefes… hepsi bu ormandaymış gibi.

Fıstık Şatosu'nun kapısına vardığında içerden gelen sesler onu durdurmuş.

Çıt!

Kırt!

Tıkkırt!

Çaturt!

Bu seslerin ne olduğunu anlamaya çalışırken karınca tırmanmış, fıstıktan yapılmış kapı tokmağına yaslanıp, "Hadi çalsana!" demiş.

Çingene Kızı hafifçe gülmüş, tokmağı tutmuş. Fıstık kabuğu sıcakmış; belli ki şatonun içinde hayat pırıl pırıl kaynıyormuş.

Tok! Tok!

Kapı açılmış.

Karşısında yüzünde güneş gibi bir gülüşle **Fatma Teyze** duruyormuş.

"El kızım, hoş geldin. Demek karınca seni getirdi ha? Yoksa yine konuştu mu bu küçük?"

Çingene Kızı ağzı açık kalmış.

"Yani… Siz… Bu karınca… hep böyle mi konuşur?"

"Sipariş üzerine değil kızım," demiş Fatma Teyze kahkaha atarak. "İyilik için konuşur. Yüreği hafif olan duyar onu. Demek sen duydun. Buyur hele içeri."

Şatonun içine adım atar atmaz Çingene Kızı şaşkınlıktan ne yapacağını bilememiş. Duvardan duvara uzanan fıstık taneleri, esen rüzgârla hafifçe titriyormuş; sanki birbirine sır fısıldayan dostlar gibi. Tavanda asılı bakır tencereler güneş ışığını yakalayıp yere altın topları gibi yansıtıyormuş. Kediler bir köşede miskin miskin yatıyor, kuşlar camın kenarında fısıltıyla sohbet ediyormuş.

Fatma Teyze, büyük bir leğenin içinde fıstık ayıklıyormuş.

"Tatlı meraklısıymışsın kızım. Ne öğrenmek istersen sor. Ama bil ki tatlının sırrı şeker ölçüsünde değil, kalbin ölçüsündedir."

Çingene Kızı her detayı tek tek sormuş.

"Hamuru nasıl yoğuruyorsunuz? Neden bu kadar ince açıyorsunuz? Ya fıstıkları neden böyle kavuruyorsunuz? Şerbeti ne zaman döküyorsunuz?"

Fatma Teyze sabırla anlatmış.

"Hamur ince olur ki insanın hatalarını örtsün; bir tatlı affedicidir. Fıstık iyi kavrulur ki kokusuyla eve bereket girsin. Şerbet sabırla dökülür ki sıcakla soğuk buluşsun, tıpkı öfke ile anlayışın barışması gibi. Hele hele dua… Dua karışmadan tatlı eksik olur. Unutma kızım, yemek göze hitap eder, tatlı kalbe."

Çingene Kızı her cümleyi defterine yazmış ama bir yandan da düşünmüş:

"Onu özel kılan sadece tarifi değil… Kalbindeki sevgi, yüzündeki huzur…"

Birlikte hamur açmışlar. Fatma Teyze her açışta besmele çekmiş.

Birlikte fıstık dizmişler. Fatma Teyze her dizdiğinde içinden şükür geçmiş.

Birlikte tatlıyı fırına koymuşlar.

Ve nihayet tatlıyı çıkarıp şerbeti döktüklerinde mutfakta mis gibi bir koku yükselmiş.

Çingene Kızı kokuyla titremiş gibi olmuş.

"Sanki… İçine ev kokusu karışmış gibi…"

"Sahi," demiş Fatma Teyze. "Tadını bir al bakalım."

Bir lokma almış.

Gözleri kapanmış.

Kalbi ısınmış.

Duyduğu eksiklik hissi yok olmuş.

"İşte bu!" demiş. "Aradığım tat bu! Yıllardır peşinde koştuğum şey buymuş!"

Fatma Teyze onun sevincine gülümseyerek bakmış.

"Kızım, tatlı sadece tatlı değildir. İnsan neyi nasıl yaparsa kalbi de öyle olur. Bu tatlının adı var. Sen de bilirsin aslında… Ama dünyada artık herkes bu tatlıyı bilsin diye sen ona kendi dilinde bir isim ver."

Çingene Kızı düşünmüş.

Fıstığın rengi, hamurun zarafeti, şerbetin berraklığı…

Hepsi kat katmış.

Tam da bu yüzden:

"Baklava olsun!" demiş.

Fatma Teyze başını sallamış.

"Allah bereket versin o vakit."

Çingene Kızı ayrılma vakti geldiğinde Fatma Teyze'ye sarılmış.

"Bana öğrettiğiniz her şey için teşekkür ederim… Sadece tatlı değil, kalp de öğrendim burada."

Sonra kapıya koşan minik karınca da ona el sallamış.

"Bir daha gelirsen beni ara ha, kaybolma yine!"

Çingene Kızı gülmüş.

"Kaybolsam da bulurum sizi."

Ve yola koyulmuş.

Gittiği her yere tatlıyı taşımış.

Tarifi anlatmış ama en çok Fatma Teyze'nin öğüdünü:

"Tatlıyı ellerinizle değil, kalbinizle yoğurun."

İnsanlar dünyanın dört bir yanından gelip onun yaptığı tatlıyı yemiş.

Kimi "Bu ne kadar lezzetli!" demiş, kimi "İçinde başka bir şey var, anlayamadım…" diye düşünmüş.

O da her seferinde gülümsemiş:

"İçinde sevgi var. İçinde sabır var. İçinde dua var. İçinde insanın kendi kalbi var."

Ve böylece baklava, her sofrada bir neşe, her kalpte bir sıcaklık olmuş.

O günden sonra anlatılan her baklava hikâyesinin sonunda Gaziantep semalarından üç baklava düşermiş:

Biri bu hikâyeyi yazanın ağzına...

Biri bu hikâyeyi anlatanın ağzına...

Biri de bu hikâyeyi dinleyenin ağzına...

Ve rivayet o ki, dördüncü bir baklava da bazen sessizce yere düşermiş.

Onu da iyilik yapanlar, paylaşanlar, gönlü geniş olanlar kaparmış.

35

Giresun – Ada'nın Fındık Perisi

Giresun'un serin sabahlarında, denizin üstünde bir tül gibi dalgalanan sislerin içinden bazen öyle bir ses yükselirdi ki, sanki görünmeyen bir rüzgâr çanını biri usulca çalıyordu. İşte Ada, her sabah bu sesi duyduğunda içinden ince bir heyecan geçer, "Bu ses kimden geliyor?" diye merak ederdi. Çünkü bu ses, yalnızca onun duyabildiği bir müzik gibi, dalgaların ve fındık yapraklarının arasına gizlenmiş sihirli bir melodi taşıyordu.

Ada, sekiz yaşında, meraklı bakışlarıyla dünyayı kucaklayan, iki ince örgüsünün ucunda hep minik fındık kabukları taşıyan bir kızdı. Giresun'un bir yarımada gibi denize uzanan sokak-

larında yürürken, ayaklarının altında çakıl taşları "tıkır tıkır" sesler çıkarır, Ada da bu seslerin içinden kendine masallar örerdi. Mahallenin teyzeleri onu görür görmez, "Ada kız, sen yine deniz perilerinin peşinden mi koşuyorsun?" diye gülümserlerdi. Ada da gülümser, ama içinden gizlice "Deniz perileri yoksa başka periler olabilir mi?" diye düşünürdü.

Bir sabah güneş henüz tam doğmamışken, evlerinin ahşap penceresinden dışarıyı seyrederken, bir şey dikkatini çekti. Fındık bahçelerinin üstünde duman gibi kıpırdayan hafif bir ışık demeti vardı. Işığın içi sanki renk değiştiriyor, bazen yeşile, bazen mora, bazen de altın sarısına dönüyordu. Ada'nın kalbi heyecanla hafifçe hızlandı. Bir his, bu ışığı takip etmesi gerektiğini söylüyordu. Annesi mutfakta sabah çayını hazırlıyordu; evin içinde kavrulan çayın kokusu dolaşıyordu. Ada annesine seslendi:

"Anne, fındıklığa biraz bakabilir miyim?"

Annesi ona sevgi dolu gözlerle baktı, "Uzaklaşma, tamam mı kuzum? Fındıklık sabahın bu vaktinde serin olur, üşütme." dedi.

Ada başını salladı, küçük yeleğini giydi ve dışarı çıktı. Ayakkabılarının altına yapışan çiy taneleri hafifçe ıslatmıştı adımlarını. Işığa doğru yürüdükçe melodik bir uğultu duymaya başladı. Rüzgârın sesine benziyordu ama tam öyle değildi… Daha çok ince bir ses, bir çocuğun ıslık çalması gibi…

Işığın tam olduğu yere yaklaştığında, Ada önce gözlerini ovuşturdu, sonra kalbi büyümüş gibi hissetti. Çünkü ışığın ortasında, fındık yapraklarının üzerinde, minik bir varlık süzülüyordu.

Boyu bir avuç kadar, kanatları incecik ve ışıl ışıldı. Kanatları sanki fındık yapraklarının damarları gibi yeşilden altına uzanan çizgilerle doluydu. Üzerinde toprağın renginde bir elbise,

başında fındık kabuğundan yapılmış minicik bir taç vardı. Yüzü sanki hem insan hem de yaprak gibiydi; hem tanıdık hem de büyülüydü.

Ada nefesini tuttu.

"Sen… Peri misin?"

Minik varlık döndü, gülümsedi ve konuştu:

"Ben **Fındık Perisi Fisila**. Ve sen de Ada… Seni uzun zamandır izliyorum."

Ada şaşkındı, ama içinde garip bir güven duygusu vardı. Sanki bu anı hep beklemiş gibi.

"Beni nereden biliyorsun?" diye sordu.

Fisila havada bir tur döndü, etrafa altın kırıntıları serpildi.

"Çünkü merak eden çocuklar, kalpleri açık olduğu için perilerin sesini duyabilir. Fındık dallarına her dokunduğunda kalbinden çıkan minik duaları da duydum. Sabırlı, iyi niyetli, merhametli çocuklar perilerin dostudur."

Ada yanağı kızararak gülümsedi.

"Benden ne istiyorsun, Fisila?"

Peri bu kez biraz daha ciddileşti. Kanatları hüzünlü bir tonda titredi.

"Fındık bahçelerini duydun mu Ada? Bu yıl bir şey oluyor. Dallar konuşuyor, ama kimse anlamıyor. Fındık yaprakları erken soluyor, kuşlar yuvasını bırakıp gidiyor. Bir şey eksik… Bir şey bozuldu… Ve bunu ancak kalbi temiz bir çocuk fark edebilir."

Ada'nın içi ürperdi.

"Benden yardım mı istiyorsun?"

Fisila başını salladı.

"Evet. Fındıklığın kalbine biri gölge düşürdü. Ama bu gölge kötü bir insan değil… Sadece yolu karışmış biri."

Ada kafasını eğdi. "Nasıl yani?"

Fisila konuşmaya devam etti:

"Bazan insanlar, kalplerindeki iyi niyetle başlar ama sonra korkuları ağır basınca yanlış yollara sapabilirler. Onları kötü diye damgalamak yerine, onlara doğru yolu gösterecek bir ışık gerekir."

Ada, annesinin sık sık söylediği bir sözü hatırladı:

"Bir insan yanıldığında ona kızma, yönünü bulmasına yardım et."

Gülümsedi.

"Tamam. Ne yapmam gerekiyor?"

Fisila, Ada'nın eline fındık kabuğundan yapılmış minicik bir düdük bıraktı.

"Bu, perilerin çağrı düdüğüdür. Yalnızca sen çaldığında çalışır. Düdük seni doğru yolu bulman için yönlendirecek. Ama unutma, karşına çıkan kim olursa olsun önce dinle, sonra anla, en son konuş. Ve kalbinde hiçbir kötü düşünce olmasın."

Ada derin bir nefes aldı.

"Hazırım," dedi.

— — —

O gün Ada, fındıklığın kalbine doğru yürüdü. Güneş yükseldikçe yaprakların üzerindeki çiy parladı, ağaçlardan kuş sesleri yükseldi. Ama fark ettiği bir şey vardı… Her zamanki cıvıl cıvıl kuşların yerine daha sakin, ürkek sesler duyuluyordu. Sanki ormanın nefesi yarım kalmış gibiydi.

Ada düdüğü çıkardı. Üflediğinde ortaya bir ses değil, bir ışık çıktı. Işık, hava daireleri çizerek bir yöne doğru uzandı.

Ada ışığı takip etti.

Fındıklığın içi giderek daha karanlık görünmeye başlıyordu. Yapraklar bir gölgenin altında kalmış gibiydi. Ada ürperdi ama geri dönmedi.

Derken karşısında kimsenin girmediği eski bir kulübe belirdi.

Kulübenin önünde toprak kabarmış, fındık dalları kararmıştı. Penceresinden hafif bir ışık sızıyor, içeriden mırıldanan bir ses duyuluyordu.

Ada sessizce yaklaştı.

Kapıyı araladı.

İçeride, yaşlı bir adam, masanın üzerinde yerlere saçılmış fındık kabukları, eski kitaplar ve haritalarla uğraşıyordu. Üzerinde uzun, yamalı bir ceket vardı. Saçları karışık, sakalı dağınıktı ama gözlerinde kötü bir parıltı yoktu. Daha çok yorgun ve üzgün görünüyordu.

Ada sessizliği bozdu.

"Merhaba…"

Adam irkildi. "Kim var orada?"

Ada kendini gösterdi. "Ben Ada. Fındıklığa bir şey olduğunu duydum. Yardım etmek istiyorum."

Adam önce şaşkınlıkla baktı, sonra hüzünle gülümsedi.

"Yardım mı? Küçük bir kız ne yapabilir ki?"

Ada cesurca içeri girdi.

"Fındığı tanıyorum. Ben de onunla büyüdüm. Ve biri bana bir insanın yolunu kaybedebileceğini ama ışığı bulabileceğini söyledi."

Adam gözlerini kaçırdı. Sesi titriyordu.

"Ben kötü biri değilim kızım… Ama… Bu fındıklığın sırrını bulmak istedim. Eski kitaplarda bir efsane var: Fındıkların içindeki bereketi gören biri tüm Giresun'a bolluk getirebilir. Ben de bunu çözmeye çalıştım ama… yanlış yaptım. Dallardan örnek aldım, toprağı kazdım, kuşların yuvalarını rahatsız ettim… Doğa incindi. Ben fark edemedim."

Ada sessizce dinledi.

Sonra cebinden fındık perisinin verdiği düdüğü çıkardı. Işığı adamın yüzüne değil, etrafa yansıttı. Işık kulübeyi doldurdu,

masadaki kitapları bile aydınlattı.

"Fındıkların sırrı zorla bulunmaz," dedi Ada. "Bereket, insanın kalbinden akar. Doğaya saygı gösterirsen, o da sana bereket verir. Kitaplar doğru yolu gösterir ama kalbin yolunu kapatmazsan."

Adam kaşlarını kaldırdı. "Ben… sadece iyi bir şey yapmak istemiştim…"

Ada başını salladı.

"İyi bir şey yapmak istiyorsan önce doğanın kalbini onarman gerekir."

Adam düşündü. Gözlerinden iki damla yaş süzüldü.

"Peki bunu nasıl yapabilirim?"

Ada elini uzattı.

"Benimle gel."

— — —

Ada ve yaşlı adam fındıklığın en ıssız köşesine doğru yürüdüler. Fisila görünmese de rüzgârın arasında ince bir melodi dolaşıyor, sanki her adımlarını yönlendiriyordu. Fındık dallarının arasındaki gölgeler yavaş yavaş dağılıyor gibiydi.

Ada adamı toprağın kabardığı yere götürdü.

"Burası incindi," dedi. "Önce burayı iyileştirmeliyiz."

Adam, utanmış gibi başını eğdi.

"Nasıl?"

Ada diz çöktü, toprağa iki eliyle dokundu.

"Bismillah," dedi.

Toprak yumuşadı.

Ada adamın da aynısını yapmasını işaret etti.

Adam önce tereddüt etti. Elleri titredi. Ama sonunda yabani değilmiş gibi, toprakla arasında bir bağ varmış gibi eğildi.

O da "Bismillah" dedi.

Toprak ılık bir nefes aldı. Kuşlar bir anda öttü.

Ağaçların üzerinde yavaşça bir ışık belirdi. Işık büyüdü, dallara yayıldı, fındıkların kabuğu altın gibi parladı. Rüzgâr, sanki teşekkür edercesine hafif bir melodi taşıdı.

Fisila göründü. Bu kez daha parlaktı.

"Başardın Ada," dedi. "Bu toprağı kurtarmak için bir çocuk cesareti ve bir insanın hatasını kabul edip iyi niyetle dönmesi gerekiyordu."

Adam minik periyi görünce şaşkına döndü. "Demek efsaneler doğruymuş…"

Fisila gülümsedi.

"Bazı efsaneler değil, kalpler gerçektir."

Ada'nın içi sevinçle doldu.

Fisila Ada'nın saçına dokundu.

"Sen, fındıklığın dostu oldun. Bundan sonra rüzgârın melodisini ne zaman duyarsan bil ki bir peri sana selam veriyor."

Ada gülümsedi.

"Peki fındıkların sırrı ne?" diye sordu.

Fisila göz kırptı.

"Sır, paylaşmaktır. Bir fındığın içindeki bereket, onu yalnız yemekle değil, başkasına da uzatmakla çoğalır. Bereket paylaşılınca büyür."

Ada bunu aklının derinlerine not etti.

— — —

Aylar geçti. Fındık bahçeleri eskisinden daha bereketli oldu. Kuşlar yuvasına döndü, rüzgârın melodisi her sabah Ada'ya selam verdi.

Yaşlı adam artık kulübeye kapanmaz olmuştu. Fındık bahçelerine bakıyor, doğaya zarar vermeden çalışmayı öğreniyordu. Ada da ona sık sık uğruyor, birlikte fındık kabuklarından minik hediyeler yapıyorlardı. Adam her seferinde Ada'ya teşekkür eder, "Sen bana yolu gösterdin,"

derdi.

Bir gün Ada annesiyle birlikte fındık toplarken bir şeye dikkat etti. Dallardan biri normalden daha parlaktı. Elini uzattı, fındık kabuğunda minicik bir çizgi vardı. Sanki bir kanadın izi…

Ada gülümsedi.

"Teşekkür ederim Fisila," dedi usulca.

Rüzgâr hafifçe esti.

Melodi duyuldu.

Ada biliyordu…

Bu melodi ona, "Görüyorsun ya, ışık düştüğü yeri aydınlatır," diyordu.

Ve Ada o günden sonra her fındık kabuğunda bir hikâye, her rüzgâr sesinde bir öğüt, her kuş melodisinde bir şükür duygusu buldu.

Bir kalbe iyilik düşerse, bütün bahçeleri yeşertir çünkü.

Ve Giresun'un fındıklıkları, artık o iyilikle ışıldıyordu.

36

Gümüşhane – Zigana'nın Gümüş Taneleri

Zigana'nın tepesinden o sabah öyle bir ses geldi ki, sanki gökyüzünde bin miniminnacık kaşık, incecik bir gümüş tabağa vurmuş da hepsi birden "ting" demiş gibi… Bu "ting" sesi, sabahın sisine karışıp vadi boyunca süzüldü ve Köstere köyünün evlerine ulaşarak çocukların uykusunun kıyısına dokundu. Ama bu ses sadece bir kişinin kulağına çarpınca yankılandı: küçük Nisa'nın.

Nisa uykudan gözlerini araladı. Odasının ahşap tavanına baktı; tavan, sanki o gümüş sesle birlikte titremişti. Yatağının ucunda duran keçeden yapılmış minik oyuncak tavşanı aldı.

"Tavşancık… duydun mu?" dedi fısıltıyla.

Tavşancık elbette cevap vermedi; ama Nisa yine de bekledi. Çünkü o sabah, Zigana'nın rüzgârı her şeyin konuşabileceğini hissettiriyordu.

Bir süre sonra kalktı, pencereden dışarı baktı. Dağın tepesi sisle örtülüydü. Sis bir o yana bir bu yana kıpırdanıyor, arada biri içinden çıkacakmış gibi havalanıyordu. Nisa'nın kalbine bir serinlik değil, aksine bir sıcaklık çöktü; sanki bir davetin eşiğinde duruyordu.

Aşağıdan, ocaktan çay tıkırtıları geliyordu. Annesi erkenden uyanır, tandır ekmeklerini hazırlar, eve mis gibi buğday kokusu yayardı. Nisa, yün çorabını giymeden önce pencereden Zigana'ya bir kez daha baktı.

Dağ, bugün fısıldıyordu.

Aşağı indiğinde dedesi Mehmet Dede sobanın yanında oturmuş, çay bardağına çay dolduruyordu. Yüzündeki çizgiler sanki her bir dağın hikâyesini taşırdı. Nisa sessizce yanına sokuldu.

— Dede… Sen duydun mu o sesi? dedi.

Mehmet Dede gülümsedi; sakalının arasında saklı duran o sevgi dolu gülümseme hemen belirdi.

— Zigana'nın tıngırtısını mı? Duymaz mıyım kızım… Her duyduğumda bir şey olacak sanırım hep.

— Ne olacak?

— Bilinmez. Zigana konuştu mu kapılar açılır derdi eskiler.

— Ne kapısı?

Dede başını dışarı uzanan sisli dağa yöneltti.

— Bazen gönül kapısı, bazen yol kapısı, bazen sır kapısı… Ama açılır işte, zamanı gelince.

Nisa, sıcak çay kokusunun içinden hafif bir heyecanla dış kapıya koştu. Kapının önündeki taş eşiğe oturup dağa baktı. Sanki sisin içinde küçük bir parıltı vardı. Parıltı bazen kay-

boluyor, bazen kendini belli ediyordu.

Kalbi kıpır kıpır oldu.

Köyde kimsenin fark etmediği şeyleri Nisa bazen fark ederdi. Annesi buna "çocuk kalbi berrak olur" derdi. Dedesiyse "kalbin ışığı gözden önce görür" demeyi severdi.

O sabah kalbinin ışığı Zigana'ya doğru çekiliyordu.

Nisa baktıkça baktı ve sonunda yapacak hiçbir iş olmadığını hissedip içeri döndü. Fakat kapıdan geçerken bir şey fark etti: Eşiğin taşına minicik, parlak bir tanecik düşmüş gibiydi. Elini uzatıp aldı. Küçücük bir gümüş tanesiydi bu. Üzerinde sanki nakış gibi işlenmiş çizgiler vardı; çizgiler bir anda hareket eder gibi oldu sonra yine durdu.

Nisa heyecanlandı.

— Dede! diye seslendi.

— Baksana buna!

Mehmet Dede taşı gördüğü anda derin bir nefes aldı, sanki beklediği bir misafir kapıya gelmiş gibi.

— Gümüş tanelerinden biri… dedi.

— Çok uzun zamandır kimse görmemişti.

— Bunlar ne?

Mehmet Dede taşın üzerindeki ince çizgilere baktı.

— Evvel zaman içinde, Gümüşhane'nin ilim ve irfan kokulu sokaklarında yetişmiş büyüklerden biri varmış: Ahmed Ziyaüddin Gümüşhânevî hazretleri… Onun dualarının öyle bir bereketi varmış ki, bu dağların ruhu bile o güzelim ilim kokusunu hissedermiş. Rivayete göre, onun ismini taşıyan bu topraklarda bir dua hâlâ havada asılı kalırmış. İşte bazı sabahlar Zigana'nın rüzgârı o dualardan bir parıltı getirirmiş.

— Peki gerçek mi?

— Hakikat görünenden ibaret değildir kızım. Dağın sessizliği bile bazen bir şey söyler. Bu gümüş taş da öyle bir şey işte.

Nisa taşı avucunda sıktı. Taş titredi. Nisa irkildi.

— Dede… hareket etti!

Dede şaşkınlıkla baktı.

— Demek seni çağırıyor.

— Nereye çağırıyor ki?

— Bunu bir tek sen öğrenebilirsin.

Nisa'nın içi kıpır kıpır oldu. İçeri girip montunu giydi, boynuna annesinin ördüğü atkıyı sardı. Kapıdan dışarı adım attığında gümüş tanesi parladı. Sis, sanki ona yol açmak için kenara çekiliyordu.

Nisa derin bir nefes aldı.

Ve yola çıktı.

Patika yol sessizdi ama sessizlik korkutucu değildi. Sis arasında yürürken ağaçlar bazen minik gölgeler gibi kıpırdanıyor, rüzgâr yaprakların arasına girip incecik ninniler söylüyordu. Bir ağacın yanından geçerken ağacın gövdesinden hafif bir tıkırtı duydu.

Bir an durdu.

— Kim var?

Gövdeden bir ses geldi, ince ve yumuşaktı:

— Daha hızlı yürü, yol uzun.

Nisa gözlerini kırpıştırdı.

— Ağaçlar konuşuyor mu?

Ses hafifçe güldü:

— Bugün konuşuyoruz. Her gün konuşmak yorucu olur.

Biraz ileride yolun kıyısında tombik bir sincap belirdi. Kuyruğu incecik kar taneleriyle süslüydü. Sincap elinde bir fındığı çeviriyordu.

— Gümüş tanesini taşıyan kız sensin, dedi sincap.

— Bekliyorduk seni.

— Kim bekliyor?

— Şimdi söyleyemem. Ama birazdan anlayacaksın.

Nisa taşın avucundaki titreşimini hissettikçe adımlarını hızlandırdı. Sincap bazen önden gidiyor, bazen geri dönüp "acele et, acele et" diye işaret ediyordu.

Sis yavaş yavaş açılmaya başladı. Önlerinde Zigana'nın orta yamaçlarından birinde saklı kalan bir gölet belirdi. Bu gölet, Nisa'nın daha önce gördüğü hiçbir gölete benzemezdi. Suyun üstünde sanki gümüş iplikler yüzüyordu. Her iplikten minik ışık damlaları taşınarak suya karışıyor, sonra kayboluyordu.

Göletin kıyısında bir yaşlı kadın oturuyordu. Yüzü çizgilerle doluydu ama bu çizgiler sanki bir masal kitabının satırları gibiydi; her biri bir hikâye, her biri bir dua gibi.

Kadın konuştu:

— Hoş geldin yavrum. Seni bekliyordum.

— Beni herkes bekliyormuş galiba… dedi Nisa şaşkınlıkla.

Kadın gülümsedi.

— Çünkü dağ bir kişiyi çağırınca herkes onu bilir.

— Beni neden çağırdı?

Kadın elini gölete uzattı. Göletteki gümüş ipliklerden biri kadının parmaklarına dolandı. Kadın ipliği Nisa'ya doğru uzattı.

— Görüyor musun?

— Evet… çok güzel.

— Bu iplikler dualardan kalma izlerdir. Zamanla dağda birikir, parıldar. Ama bir süredir iplikler eksiliyor, çünkü duaları taşıyan gümüş küre kayboldu.

— Gümüş küre mi?

— Evet. Duaların sessizce biriktiği, sonra rüzgâra karıştığı küre… Onu bulmadan dağın nefesi eksik kalır.

— Ben bulabilir miyim?

— Senin kalbin berrak. Berrak kalpler kaybolmuş şeyleri bulur.

Kadın göletin içinden incecik bir parça aldı. Bu parça, suyla gümüşün karışımı gibi bir ışıktı.

— Bunu al. Sana yol gösterecek.

Nisa o ince ışığı avucuna aldı. Işık hafifçe parladı.

— Nereye gitmeliyim?

Kadın gökyüzüne işaret etti.

— Rüzgâr nereye esiyorsa, küre o tarafa gitti.

Tam o anda gökyüzünde bir rüzgâr uğultusu duyuldu. Uğultu gümüş tanesine dokundu, taş bir anda daha parlak titremeye başladı.

Nisa derin bir nefes aldı.

Ve yola koyuldu.

Yol ilerledikçe manzara adeta bir masalın sayfası gibi kıvrılıyordu. Bir yanda karlı tepeler, diğer yanda yosunlu kayalar vardı. Kayaların bazılarının üzerinde incecik yazılar göründü; sanki rüzgâr taşın üzerine bir şeyler yazmıştı.

Nisa okuyamayınca kayaların biri mırıldandı:

— "Sabreden bulur" yazıyor.

— Teşekkür ederim… diye fısıldadı Nisa.

Bir süre yürüdükten sonra karşısına bir geçit çıktı. Geçit iki taşın arasındaydı ama öyle dar görünüyordu ki sanki biri içinden geçemeyecek gibi.

Gümüş tanesi titredi.

— Buradan mı? diye sordu Nisa.

Taş hafifçe parladı.

— Buradan.

Nisa önce korktu ama derin bir nefes aldı, göğsünü toparladı ve geçidin içine girdi. Daracık geçit bir anda genişledi. Dev bir

mağaranın içine çıkmıştı.

Mağaranın tavanında yüzlerce ışık noktası süzülüyordu. Nisa gözlerini büyüttü.

— Yıldızlar burada mı yaşıyor?

O sırada incecik bir ses duyuldu:

— Yıldız değil onlar… dualaların yansımaları.

Nisa başını kaldırdığında mağaranın ortasında, yüzü ışıkla örtülü bir ihtiyar duruyordu. Ne yaşlıydı ne genç; ne yerde duruyor ne de tamamen havadaydı. Duruşundan bir ağırlık değil, bir hafiflik hissi yayılıyordu.

— Sen misin? diye sordu Nisa.

— Kimi arıyorsun küçük kız?

— Bilmiyorum. Herkes "biri seni bekliyor" dedi.

İhtiyar hafifçe gülümsedi:

— Ben değilim. Ama seni doğru yere götüreceğim.

Mağaranın ortasında büyük bir taş kapı vardı. Kapının üzerinde Osmanlı hat sanatını andıran ince çizgiler vardı ama tam okunmuyordu. Nisa kapıya yaklaşınca çizgiler hafifçe hareket etti.

İhtiyar konuştu:

— Bu kapı, gümüş kürenin kaybolduğu yere açılır. Ama kapı açılmadan önce bir soru sorar.

Kapıdan ince bir ses yankılandı:

"**Bir kalbi güçlü tutan nedir?**"

Nisa düşündü.

— Sevgi…

Kapı sessiz kaldı.

— İyilik…

Kapı yine sessizdi.

— Cesaret?

Kapı kıpırdamadı.

Sonra dedesinin sabah söylediği bir cümleyi hatırladı: *"Kalbin ışığı gözden önce görür."*

Göletteki kadının sözlerini hatırladı: *"Dualardan kalan izlerdir..."*

Sincabın sözünü hatırladı: *"Gümüş tanesi taşıyan kız..."*

Hepsi aynı yere çıkıyordu.

Ve sonunda fısıldadı:

— Dua…

— Kalbi güçlü tutan dua…

Kapı gümüş bir sesle "ting" etti. Ve açıldı.

Kapının ardında bambaşka bir dünya vardı. Zigana'nın bildiği yamaçlarından çok daha parlak, çok daha yumuşak bir diyar… Gökyüzü, sanki bir yorgan gibi mor ve turkuaz tonlarla kaplanmıştı. Ağaçların dallarında gümüş yapraklar sallanıyordu. Toprağın üzerinde yıldız tozu gibi parıltılar vardı.

Orada, bir vadinin ortasında, bir kaya üzerinde duran küreyi gördü. Gümüş küre tam da dedesinin anlattığı gibi parıldıyordu. İçinde sanki minik minik kitaplar dönüyordu; sonra anladı ki bu kitaplar Ahmed Ziyaüddin Gümüşhânevî hazretlerinin derlediği eserlerin sembolleri gibiydi. Kürenin içindeki her kitap bir dua, her dua bir ışık saçıyordu.

Nisa yaklaştı.

Küre birden titredi.

Arkasından bir hışırtı duyuldu.

Bir gölge ortaya çıktı. Adı yoktu, şekli tam değildi, yüzü yoktu; sadece karanlık gibi duran bir boşluktu.

Gölge konuştu:

— Bu küre benim olmalı. Işığı saklamalıyım!

Nisa korktu ama geri çekilmedi.

— Hayır! Dua saklanmaz. Işık saklanmaz. Onlar paylaşılır!

— İnsanlar unutsun istiyorum!

— İnsanlar unutsalar bile ışık unutmaz!

Gölge sinirlendi, küreye doğru atıldı. Küre titremeye başladı. Nisa avucundaki gümüş tanesini kaldırdı. Taneden bir ışık çıktı.

— Allah'ım… diye fısıldadı Nisa,

— Bu ışığı koru. Bizi iyilikte sabit kıl. Korkularımızdan ziyade kalbimizi güçlendir.

Işıktan bir halka kürenin etrafında belirdi. Gölge ışığa temas eder etmez dağıldı. Sessiz bir rüzgâr esti. Küre yavaş yavaş havalandı, döndü ve içindeki kitaplar ışığa karıştı. Sonra, bir kuş sürüsü gibi gökyüzüne doğru dağılan gümüş tanelerine dönüştü.

Vadinin üzerinde bir dua yankılandı:

— "İlimde derinleşen, nurda genişler."

Nisa kürenin yok olan ışıklarına baka kaldı.

Bir süre sonra ihtiyar yeniden belirdi.

— Küre yerine döndü. Senin cesaretinle.

— Ama ben çok korktum…

— Korkan kişi cesaret edendir. Cesaret korkuyu yenmek değil, ona rağmen yürümektir.

İhtiyar elini Nisa'nın başına koydu.

— Artık geri dönme vakti.

— Sizi tekrar görebilecek miyim?

— Ne zaman dua edersen, kulak ver; belki bir gümüş tıngırtısı duyarsın.

Nisa gözlerini kapadı.

Açtığında Zigana'nın patikasındaydı. Sis dağılmış, hava açılmıştı. Köye geri yürürken kalbinde hafif bir sıcaklık vardı.

Evlerinin kapısına geldiğinde dedesi onu bekliyordu. Gözlerinde sanki her şeyi biliyormuş gibi bir ifade vardı.

— Döndün mü kızım?

— Döndüm dede.

— Dağ yine konuşur mu?

— Artık daha çok konuşur. Çünkü ışığı geri geldi.

Rüzgâr hafifçe esti.

Uzaklardan incecik bir "ting" sesi duyuldu.

Ve Zigana o günden sonra her esişinde, küçük bir çocuğun kalbinden dünyaya yayılan o ışığın hikâyesini fısıldadı.

37

Hakkâri – Zap Suyunun Cesur Ceylanı

Zap Suyunun üstünde sabahın ilk ışıkları, gökyüzüne yeni uyanmış bir çocuğun gözleri gibi mahcupça titrerken, suyun kıyısında duran küçük bir ceylan aniden başını kaldırdı; çünkü az önce, dağın içinden geliyor gibi duran esrarengiz bir tını duymuştu. Tıpkı, çok eski zamanlarda söylenmiş ama bir türlü unutulamayan bir ninninin melodisi gibi yumuşak; fakat dağ rüzgârına kafa tutacak kadar da cesur bir sesti bu. Ceylanın adı Zernişan'dı. Hakkâri'nin çocuklarının dilinde "ışıl ışıl parlayan" anlamına gelen bu isim, ona çok yakışıyordu; çünkü sabah güneşi her değdiğinde tüyleri sanki Rabbimizin göğe bıraktığı

yıldız tozlarından yapılmış gibi pırıl pırıl olurdu.

Zernişan bugün diğer günlerden farklı bir heyecanla kıpırdanıyordu. Nedense içinden, bu melodiyi takip etmesi gerektiği hissi doğmuştu. Bu his tıpkı bazen çocukların içini kaplayan "Bugün güzel bir şey olacak!" duygusu gibiydi. Hem sıcak hem rahatlatıcı hem de merak doluydu. Bir an durdu, kulaklarını hafifçe oynattı, sonra dağların dumanla örtülü siluetine doğru birkaç adım attı. Fakat Zap Suyu o anda nereye gittiğini merak etmiş olacak ki, kıyıya vuran küçük dalgalarıyla "Usulca git, sakın korkma." der gibi şapırdadı.

Zernişan suya teşekkür edercesine başını eğdi. Hakkâri'deki tüm canlılar birbirine karşı böyle nazikti. İnsan çocukları bazen yoldan geçerken ekmek kırıntılarını kuşlarla paylaşır, şefkatli anneler tencere başında "Bismillah" deyip tahta kaşıkla çorbayı karıştırır, nineler dua ederken rüzgâr bile usulca esmeye başlardı. Zernişan da bütün bunların içinde büyüdüğü için kibrin ne olduğunu hiç bilmemişti.

Melodi tekrar duyuldu. Bu kez biraz daha uzaktan geliyordu; ama tuhaf olan sesin sanki havada asılı durmasıydı. Biraz rüzgâr, biraz kuş kanadı, biraz sabah dualarının tınısı… Hiçbirine tam benzemiyordu. Zernişan "Belki de nurdan yapılmış bir ses" diye düşündü safça.

Böylece küçük ceylan, ayaklarının ucuna basa basa dağ yoluna doğru yürüdü.

Dağ yolu, sabahın erken saatlerinde bile canlıydı. Bir yerde, taşların arasından çıkan ve her bahar kendini yeni baştan doğurmayı adet edinmiş küçük sarı çiçekler vardı. Zernişan, yanından her geçişinde bu çiçeklere selam verirdi. Fakat bu sabah çiçeklerin üstünde minik bir tartışma yaşanıyordu.

Üç çiçek, bir damla çiyi paylaşamıyorlardı.

"Ben daha güneşi görmedim ki!" dedi ilki.

"Ben dün gece neredeyse tamamen kuruyordum!" dedi ikincisi.

"Ben de rüzgârdan çok üşüdüm!" dedi üçüncüsü.

Zernişan tatlı bir kahkaha attı. "Bir damla çiy için bu kadar telaşa ne gerek var?"

Çiçekler ona döndü. "E ama bu damla çok parlak!" dedi ilki.

"Gökten düştüğünde içinde minicik bir yıldız taşıyordu sanki!" dedi ikincisi.

"Zil sesi gibi bir tınısı var!" diye ekledi üçüncüsü.

Zernişan şaşırdı. "Zil sesi mi?"

Üç çiçek aynı anda başıyla onayladı.

Ceylan merakla damlayı inceledi. Damla gerçekten de sıradan bir su tanesinden farklıydı. İçinde minik bir ışık kıvılcımı dönüyor, sanki nefes alıp veriyor gibi yavaşça titreşiyordu. Belki de az önce duyduğu melodi ile bu damla bir şekilde bağlantılıydı. Ceylanın içindeki merak duygusu bir anda biraz daha büyüdü.

"Peki kim sizin olmalı?" diye sordu.

Çiçekler birbirlerine baktı, sonra utangaç bir melodi çıkardılar —evet çiçeklerin melodisi olurdu, ama insanlar genelde duyamazdı.

"Belki de," dedi Zernişan "Bu damla hiç kimsenin değil. Sadece Rabbin hediyesi… Paylaşılmak için."

Üç çiçek birbirine sokuldu. "Paylaşabiliriz…" dediler küçücük bir utanmışlıkla.

Zernişan gülümsedi. İçinde, bir çocuğun kalbine düşen küçük bir iyilik niyeti gibi sıcak bir his doldu. Melodi ise hâlâ rüzgârda dolaşıyordu.

Ceylan yürüdükçe dağ yolları genişliyor, gökyüzü değişiyor,

bitkiler bile sanki daha başka şekillere bürünüyordu. Bir ara önüne uzun sakallı bir taş çıktı. Evet, bildiğiniz taş. Ama sakalı vardı. Rüzgâr değdikçe bu taştan "hımm, evet, tamam, güzel esti bu" gibi hafif mırıldanmalar duyuluyordu.

Zernişan saygıyla yaklaştı. Yaşlı taş olduğunu düşündüğü varlığa başını eğdi. Çünkü Hakkâri'de saygı, sadece insanlara değil, yaş almış her şeye gösterilirdi.

Yaşlı taş göz kapakları varmış gibi titredi. "Aaa… kim geldi böyle sabah sabah?"

"Ben Zernişan." dedi ceylan. "Bir melodi duydum… onu takip ediyorum."

Yaşlı taş kaşlarını sakalının arasından görünmeye çalışan iki küçük çizgi gibi yukarı kaldırdı. "Melodi mi? Yoksa 'O Ses' mi?"

"O Ses?" diye tekrar etti Zernişan.

"Evet," dedi yaşlı taş. "Her yüz yılda bir dağların kalbinden gelen bir tını olur. Çok çok az canlı duyar. Duyması bir tür davettir. Ama nereye davet eder? İşte onu kimse bilmez."

Ceylan ürperdi ama korkudan değil; daha çok bir sırrın kapısında durmaktan gelen o tatlı heyecandan.

"Peki ne yapmalıyım?" diye sordu.

Yaşlı taş, sakalını rüzgârda hafifçe savurdu. "Sadece kalbini açık tut. Allah, rüzgârı bile sebepsiz estirmez. Sen de sebepsiz duymuyorsundur bu sesi."

Zernişan teşekkür etti ve yoluna devam etti.

Gökyüzü öğleye yaklaşırken melodi daha belirgin hâle geldi. Artık notalar ceylanın adımlarına karışıyor, sanki her adım bir müzik parçasını tamamlıyordu. Bir noktada Zap Suyunun yankısı bile melodiyi tekrarlıyor gibiydi.

Sonunda ceylan öyle bir yere ulaştı ki burası Hakkâri'de

çok az canlının bildiği bir açıklıktı. Bir çeşit doğal amfiteatri andırıyordu. Büyük kayalar yarım daire şeklinde dizilmişti. Ortasında küçük bir gölcük vardı. Bu gölcük diğer sulardan farklıydı; yüzeyinde sanki gökyüzünün ikinci bir kopyası vardı. Bir bulut gölden geçince suyun içindeki kopyası da geçiyordu. Bir kuş uçunca suyun altındaki kuş da uçuyordu. Ama işin en tuhafı… Gökyüzünde olmayan şeyler de gölcükte görünüyordu. Mesela az önce, suda kanatları ipek gibi parlayan bir kuş belirdi; ama gerçek gökyüzünde böyle bir kuş yoktu.

Zernişan büyülenmiş gibi baktı. Derken melodiyi söyleyen varlık ortaya çıktı.

Gölün ortasında, sanki suyun içinden doğmuş gibi bir nur halkası yükseldi. Bu halka yavaşça açıldı ve içinden kocaman, bembeyaz bir kuş çıktı. Tüyleri kar gibi beyaz değildi… bembeyaz bir ışığın içinden süzülmüş kadar parlaktı. Kanatlarını açtığında suya düşen ışık kıvılcımları birer çiçeğe dönüşüp gölün kıyısına konuyordu.

Zernişan ürkmedi. Çünkü bu kuşun varlığında hem tanıdık hem çok huzurlu bir şey vardı; tıpkı bir annenin "Allah seni korusun" dediği andaki gibi.

"Hoş geldin Zernişan." dedi kuş, melodisi konuşmasına karışarak.

Ceylanın gözleri büyüdü. "Ben… bana mı söylediniz?"

"Evet," dedi kuş. "Seni çağıran bendim."

"Niçin?"

Kuş gökyüzüne baktı, sonra suya yansımasına. "Çünkü Zap Suyunun kalbinde bir çatlak oluştu."

Zernişan paniğe kapıldı. "Çatlak mı? Zap Suyu kırılırsa ne olur?"

"Dünya kırılmaz," dedi kuş. "Ama dünya biraz hüzünlenir. Hüzünlenen dünya da renklerini yavaşlatır."

Ceylan bunu anlamaya çalışırken kuş sözlerine devam etti:

"Her yıl insanların duaları, çocukların sevinçleri, annelerin şefkati Zap Suyuna ulaşır. Su, bu güzellikleri alıp dağlara anlatır. Dağlar da dünyaya güç verir. Fakat son zamanlarda bir şey eksik."

"Ne?" dedi ceylan.

Kuşun sesi daha da yumuşadı. "Cesaret."

Zernişan başını yana eğdi. "Ama insanlar cesur değil mi? Ben çok cesur çocuklar tanıyorum!"

"Doğru," dedi kuş. "Ama bu cesaretin suya ulaşması için bir aracı gerekir."

Ceylan şaşırdı. "Kim olabilir ki bu arac—"

Tam o anda kuş ceylana baktı.

"Sensiz." dedi.

Zernişan ürperdi. "Ben mi? Ben sadece bir ceylanım."

Kuşun gözleri yıldız gibi parladı. "Küçük olmak, büyük görevler almaya engel değildir. Çocuklar bunu herkesten iyi bilir."

Zernişan'ın önündeki göl kıpırdanmaya başladı. Su, bir anlığına sanki kalp gibi attı—"dup".

Kuş konuştu: "Zap Suyunun kalbine gidip oradaki çatlağı bulmalısın. Çok küçük bir çatlak; ama iyiliğin suya karışmasını engelliyor. Onu ancak saf bir kalp görebilir."

Zernişan derin bir nefes aldı. "Peki ne yapmam gerek?"

Kuş kanadını yere hafifçe vurdu. Zeminde ince bir ışık izi belirdi. "Bu yol seni Zap'ın kalbine götürür."

Ceylan ışığa baktı. Işık yumuşak, ürkütmeyen bir aydınlıktı. "Peki ya başarmazsam?"

Kuş ona doğru eğildi. "Bir niyet, başarıdan daha değerlidir."

Bu söz Zernişan'ın içini ısıttı. Tıpkı bir çocuğun birine iyilik

yaptığında hissettiği o "içim genişledi" duygusu gibi.

Ceylan başını eğerek, "Allah'ın izniyle." dedi.

Kuş bir melodi daha söyledi; bu melodi yola güç veriyor gibiydi. Çağlayanın sesi, rüzgârın uğultusu, toprak kokusu… Hepsi bir anda hikâyeye katıldı.

Ve Zernişan ışıklı yola adım attı.

Yol bazen kayboluyor gibi oluyor, bazen taşların arasından birden yeniden beliriyordu. Bir ara yol ona tuhaf bir oyun oynadı: nefes alıp verdi, sonra bir anda ceylanın önünde ikiye ayrıldı. Sağdaki yolun üstünde küçük kar taneleri dans ediyordu; soldakinin üstünde sarı yapraklar.

Zernişan hangisini seçeceğini bilemedi. Ama o anda babasının ona anlattığı bir söz aklına geldi: "Eğer iki yol arasında kalırsan Zernişan, hangisinin kalbini ferahlattığını düşün."

Ceylan gözlerini kapadı. Sağdaki yol soğuk ama parlaktı. Soldaki yol sıcak ve yumuşaktı.

Ceylan sol yolu seçti.

Sol yol onu küçük bir mağaraya götürdü. Mağaranın girişinde bir keçi duruyordu. Ama bu keçi sıradan bir keçi değildi. Boynuzları çatallıydı ve çatallarının arasında minik minik ışık topları uçuşuyordu. Keçi ceylana bakıp, "Kimsin bakalım?" dedi.

"Ben Zernişan." dedi ceylan. "Zap Suyunun kalbine gidiyorum."

Keçi başını salladı. "Öyleyse önce buradaki soruyu çözmelisin."

Ceylan şaşkındı. "Soru mu?"

Keçi gözlerini kıstı. "Bu mağarada bir rüzgâr oturur. Evet, bildiğin rüzgâr. Fakat biraz unutkandır. Kendini hatırlaması

için ona bir duygu vermen gerek. Mutluluk olur, hüzün olur… Ama en çok sevdiği duygu, bir kalbin içten söylediği şefkattir."

"Şefkat mi istiyor?"

"Evet."

Zernişan mağaranın içine baktı. İçeride esen rüzgâr, sanki yönünü kaybetmiş bir çocuk gibi dönüp duruyordu. Ceylan yaklaştı.

"Merhaba rüzgâr." dedi yumuşak bir sesle.

Rüzgâr hafifçe esti. "Kimsin?"

"Ben Zernişan. Çok önemli bir yolculuktayım. Ama seni üzgün gördüm. Yardım edebilir miyim?"

Rüzgâr bir an durdu. "Bilmiyorum… kim olduğumu unuttum."

Zernişan düşündü. Sonra bir ninenin torununu okşarken söylediği incelikle şöyle dedi:

"Sen Allah'ın bizi serinleten, yapraklara şarkı söyleten güzel rüzgârısın. Yaramazlık eden bulutları bile uslandırırsın. Kim olduğunu bilmesen de biz seni çok severiz."

Rüzgâr bir anda parladı. Evet, rüzgâr da parlayabiliyordu.

"Hah!" dedi. "Şimdi hatırladım!"

Keçi gururla başını salladı. Rüzgâr mağaranın içindeki taşları kaldırdı, döndürdü ve Zernişan'ın yolculuğu için yer açtı.

"Git," dedi rüzgâr. "Yol seni bekliyor."

Ceylan ilerledikçe suyun sesini daha derinden duymaya başladı. Burası artık Zap'ın kalbine çok yakındı. Derken bir şey fark etti: Su sesi gittikçe hüzünlü bir melodiye dönüşüyordu. Sanki bir çocuk içten içe ağlıyor ama sesinin duyulmasını istememek için kendini tutuyormuş gibi.

Ceylan adımlarını hızlandırdı.

Sonunda bir kayanın arkasında küçük bir su havuzu gördü.

Bu havuz Zap Suyunun doğduğu kalpti. İçinde ışıl ışıl parlayan berrak bir su vardı… fakat bir kenarında karanlık, incecik bir çatlak duruyordu.

Çatlak o kadar küçüktü ki, başka biri görse fark etmezdi. Ama Zernişan gördü. Çünkü içindeki merhamet o çatlağın acısını duymuştu.

Ceylan suyun yanına eğildi. "Merhaba Zap." dedi.

Zap Suyu sanki cevap verir gibi hafifçe titreşti.

"Acı çektiğini biliyorum." dedi ceylan. "Sana iyi gelecek bir şey var. İyiliğin yeniden sana karışması lazım. Ben de bunun için geldim."

Çatlak hafifçe ışıldadı.

Zernişan ne yapacağını bilmiyordu. Kuş ona çatlağı "bulmasını" söylemişti ama "nasıl tamir edeceğini" söylememişti.

O anda yaşlı taşın sözü aklına geldi: "Allah, rüzgârı bile sebepsiz estirmez."

Zernişan içinden "Bismillah." dedi ve kalbinden geçen en samimi duayı fısıldadı:

"Allah'ım… Zap Suyu yeniden gülsün. İnsanların, çocukların iyilikleri ona yeniden ulaşsın. Eğer yapabileceğim bir şey varsa, bana yardım et."

O an suyun içinden beyaz bir ışık yükseldi. Işık ceylanın kalbinden çıkan duaya karıştı. İki ışık birbirine dolandı ve çatlağın üstüne indi.

Çatlak "tısss" diye hafif bir tonda ses çıkardı ve iyileşti.

Zap Suyu yeniden berrak bir şekilde parladı.

Bir anda tüm dağlarda hafif bir melodi yankılandı—kuşun sesi. Rüzgâr alkışladı. Çiçekler başlarını eğdi. Yaşlı taş sakalını kabarttı. Gökyüzü genişledi.

Ceylan gülümsedi. "Oldu galiba…"

Zap Suyu ona bir damla sıçrattı. Bu damla sanki teşekkür

eder gibiydi.

Dönüş yolunda dünya çok daha farklı görünüyordu. Çiçekler daha parlak, rüzgâr daha enerjik, gökyüzü daha temiz, dağlar daha huzurluydu.

Ceylan açıklığa vardığında büyük beyaz kuş onu bekliyordu.

"Tebrik ederim." dedi kuş. "Kalbinle onardın. En güzel tamir budur."

"Ben sadece denedim." dedi ceylan mahcupça.

"Küçük bir deneme, bazen koca bir dünyayı iyileştirir." dedi kuş. "Artık eve dönebilirsin. Senin cesaretin Zap Suyuna kavuştu. Bu cesaret, insanların kalbine de yansıyacak."

Zernişan başını eğdi. "Sen bir daha görünecek misin?"

Kuş gülümsedi. "Her iyilikte, her merhamette, her cesarette… beni duyacaksın. Çünkü sesim, Rabbimizin dünyaya bıraktığı güzelliklerden biridir."

Ve kuş gökyüzüne yükselirken tüylerinden dökülen ışık parçaları birer kar tanesine dönüşüp havada dans etti.

Zernişan Zap Suyunun kıyısına döndüğünde su onu tanıdı. Dalga sesleri daha neşeli, daha parlaktı. "Hoş geldin!" der gibiydi.

Ceylan suya bakıp gülümsedi. "Buradayım."

Hakkâri'nin çocukları o gün fark ettiler ki Zap daha farklı akıyordu. Daha berrak, daha canlı, daha umutlu. O gün çocuklar birbirlerine biraz daha nazik davrandı. Anneler biraz daha şefkatli konuştu. Babalar bir sorun çıkınca biraz daha sabırlı oldu.

Kimse bunun nedenini tam olarak açıklayamadı.

Ama bazı çocuklar—özellikle neşeli, meraklı olanlar—Zap'ın suyu kıyıya vurduğunda bazen hafif bir melodi duyduklarını

söylediler. Sanki çok uzaklardan geliyordu bu melodi. Hem bir kuşa benziyordu hem bir dua tınısına.

Ve suyun en berrak yerinde, çok dikkatli bakıldığında küçük bir ceylanın yansıması görünüyordu.

Yansıma bazen göz kırpıyordu.

Zernişan ise hâlâ Zap'ın kıyılarındaydı. Dağlarla konuşuyor, çiçeklere selam veriyor, yaşlı taşın sakalını dinliyor, rüzgârı hatırlatıyor, çocukların her attığı kahkahayı suya taşıyordu.

Ve Zap Suyu da her akışında şunu fısıldıyordu:

"Cesaret bazen büyük adımlar değil, küçük bir kalbin temiz niyetidir."

Hakkâri'nin dağları bu sözü her gün tekrarlıyor, rüzgâr onu çocukların kulaklarına taşıyor, kuşlar ritmini tamamlıyordu.

Zernişan'ın hikâyesi böyle başladı.

Ama devamı… her iyilik yapan çocuğun kalbinde sürüyor.

Ve Zap Suyu hâlâ mırıldanıyor:

'İyilik suya düşen bir ışık gibidir; dalga dalga yayılır…'

38

Hatay – Saray Caddesi 2

Ali o sabah Asi Nehri'nin kıyısında, suyun içinden gelen çok hafif bir tıkırtı duydu — sanki küçük bir şey ona doğru hafifçe el sallıyordu.

Saray Caddesi'ne bakan evlerinin penceresinden sızan güneş, saatçi babasının vitrinindeki el yapımı saatlerin camlarına minik yıldızlar çiziyordu; her yıldız bir melodinin başlangıcı gibiydi. Babası, Saray Caddesi'nin köşesinde, bakırcıların, fırıncıların ve çiçekçilerin komşuluğunda, zamanın ve ustalığın sakince bekçisi olan bir saatçiydi. Caddede sanat vardı; taşların arasında küçük resimler, duvarlara çizilmiş naif hikâyeler,

kentin yaşlı kedilerinin yürüyüşüne eşlik eden birer ritim vardı. İnsanlar birbirini selamlar, minik dükkanların önünde durur, çay içilirken gülüşler bulaşıcı olurdu. Ali için bu dünya sıcaktı, güvenliydi ve her köşe bir sürpriz saklardı.

Ali yedi yaşındaydı; saçları rüzgârla oyun oynar gibi hep dağınık, gözleri merakla sürekli birileriyle sohbet eden çocuk bakışları taşıyordu. Babasının dükkânına koşup gelen müşterilerle selamlaşmayı, köşedeki simitçiden sıcak halka almak için parmaklarını sallamayı, dükkânın arka raflarında toplanan küçük tamir aletlerini incelemeyi severdi. Saatlerin tik takları onun için birer hikâye ritmi, her çan sesi ise farklı bir kahramanın adım sesi gibiydi. Babası ona hep "Zamanı anlamak sabretmektir, Ali" derdi; Ali ise sabretmenin bir tür beklenen macera olduğunu düşünürdü.

Bir gün, öğleüstü, babasıyla bir iki iş konuşmak için dükkanın önünde duruyorlardı. Babası, elinde bir tornavida, yüzünde merakla karışık bir tebessümle yeni gelen bir köstekli saati incelerken Ali, kafasını dükkânın kapısından dışarı uzatıp Asi Nehri'ne baktı. Nehir her zamanki gibi sakin değildi; üzerinde ışık tacları, su üstünde oyun oynayan ördekler, suyun içinde kaybolan küçük ağaç yaprakları vardı. Ama Ali o gün suyun dibinde parıldayan bir şey gördü — küçük, yosunlu, üzeri kabartmalı bir sandıktı; sanki nehrin dibinde uzun zamandır bekliyordu.

İçini bir sıcaklık kapladı; merak, Ali'nin içini yumuşak bir ışık gibi doldurdu. Babasına dönüp fısıldadı: "Baba, nehrin içinde bir kutu var."

Babası başını kaldırdı, gözleri derin bir bilgelikle Ali'ye baktı. "Asi bazen eski şeyleri geri verir, bazen de hikâyeleri saklar," dedi. "Ama unutma, evladım, suya bir şey bakmakla almak farklıdır. Önce düşün, sonra hareket et."

Ali düşünmeyi sevse de merakı daha yüksek sesle konuşuyordu. Babasının bir köşesinde duran küçük fileyi kaptı, dizlerinin üzerine çömeldi ve nehrin kıyısına doğru ilerledi. Su, ayaklarının altında nazikçe mırıldanıyordu; toprağın kokusu, ısınmış taşların sessiz şarkısı vardı. Fileyi suya sarkıttı, elini yavaşça uzattı — kumun, çamurun ve suyun arasından yosunlu sandığı çekti. Sandık küçük, çürümüş ama üzerinde ince bir işçilik vardı; çivileri paslı, kapağı kapalıydı. Üzerinde bir ceviz ağacı dalı, bir hilal ve küçük bir saat simgesi oyulmuştu; sanki saatle, zamanla, gökle toprağın bir hikâyesini taşıyordu.

Ali sandığı dükkâna götürdü. Babası, tornavidasını bıraktı, ellerini yıkadı ve sandığın etrafında usulca dolaştı. "Her parça bir anlam taşır," dedi. "Ama bazen o parça küçük bir aynadır; insan kendine bakmadan önce başkalarına bakmamalı." Ali bunu anlamaya çalıştı ama babasının sözleri onun için bir bilmece gibi daha sıcak, çözülmeye hazır bir düğümdü. Sandığın kapağını birlikte açtılar.

İçinden çıkan ilk şey, küçük renkli taşlarla örülmüş bir kolyeydi; taşların her biri farklı küçük motifler taşır, kimi çiçek kimi küçük dizi minyatür saatlere benziyordu. Altında, özenle katlanmış, eski bir harita vardı; haritanın köşesinde Habibi Neccar Camii'sinin minaresinin küçük bir çizimi, diğer köşesinde ise kilisenin kubbesinin minik bir doodle'ı ile Harbiye Şelaleleri'ne giden bir yol işaretlenmişti. Ama sandığın içinde en ilginci, dört ayrı bölüme ayrılmış küçük bir mekanizmaydı: üç parçası vardı ama dördüncü yer boştu; sanki o son parça bir şeyi tamamlayacak, eksik olan bir sırrı tamamlayacakmış gibiydi.

Ali'nin kalbi hızla çarptı. Babası gülümsedi; gözlerindeki yorgun çizgiler bir an için kayboldu. "Bazen hikâyeler bizi dolaştırır," dedi. "Bazen de biz hikâyeleri dolaştırırız. Bu

sandık seni birkaç yere götürecek, ama her yerde yanında bir parça bulacaksın. İnsan, her parçayı bir yerde bulduğu zaman kendisine daha yakın olur."

İşte böylece Ali'nin küçük macerası başladı. İlk durağı, hemen sandığın haritasında işaretli olan Habibi Neccar Camii oldu. Camii, Saray Caddesi'nden yürünebilecek kadar yakındı; yol boyunca sokak satıcılarının tepsilerindeki baklava kırıntıları, çocukların ayakkabı bağcıklarını çekiştirirken söyledikleri tekerlemeler, dükkanların vitrinlerinde asılı rengârenk kumaşlar vardı. Ali camiye gelirken hafifçe titrekti; çünkü camiler onun için hem tanıdık hem de kutsal bir sığınaktı. Habibi Neccar Camii'nin taş portalları, kırmızıyla turuncunun yumuşadığı bir gün ışığında parlıyordu. İçeri girdiğinde, halılar yumuşak bir suskunluk sunuyor, tavan kenarlarına işlenmiş motifler sanki eski bir masalın notalarını fısıldıyordu.

Ali içeriye ayakkabılarını bırakarak girdi; minareden gelen ezan sesi yoktu ama içeriden yükselen nağme gibi hafif bir ses duyuldu — çocukların dua eder gibi oyunları, birisi yavaşça Kur'ân'dan bir kıssa okuyor gibiydi. Ali, imamın yüzündeki dingin ifadeyi ve minberin gölgesinde asılı duran küçük eski aynayı fark etti. İmam, genç bir adama bir mendil veriyordu ve mendilin kenarında küçük bir nakış, tıpkı sandığın içindeki kolyede gördüğü motiflere benzeyen bir desen vardı. Ali, imamın yanına gidip sandığın bir parçasını çıkardı; birisi ona bakıp gülümsedi. İmam eliyle işaret ederek caminin köşesindeki küçük bir sandığın kapağını açtı ve içinde sandığın ikinci parçasının — ince bir düğme, üstünde ince bir yazı olan — saklı olduğunu gösterdi. "Bazen insanlar, başkalarının yüzündeki hikâyeyi tamamlamak için kendi ellerini uzatırlar," dedi imam. "Sen bugün bir parça buldun, Ali. Hayırlı olsun."

Ali, camiden çıkarken içi hafifçe genişlemiş gibi hissetti;

çünkü bir parça daha yerine oturmuştu. Caminin avlusunda yaşlı bir teyze ona simit ikram etti; Ali, teyzenin gözlerindeki şefkati görünce ödünç aldığı cömertliğin ne demek olduğunu anladı. "Güzel çocuk," dedi teyze, "sen ne arıyorsun?" Ali sadece gülümsedi; simiti aldı, ısırdı ve içinde minik bir sevinç hissetti — sanki küçük bir sırrı paylaşmış gibi.

Haritadaki bir sonraki işaret Sean Pierre Kilisesi'ne götürüyordu. Hatay'ın o tarafında kilise, dar bir sokak sonrasında, yüz yıllık taşların arasında sessizce duruyordu. Kilisenin kapısı sonbahar yapraklarının fonunda küçük bir resim gibiydi; içerideki vitray pencereler güneşle konuşuyor, renkli gölgeler zemine düşüyordu. Ali içeri girdiğinde, papaz onu sıcak bir tebessümle karşıladı. Kilise içinde bir çocuk korosu antreman yapıyordu; onların sesleri, minarede duydukları seslerden farklı ama aynı samimiyetteydi — sanki farklı dillerde söylenen aynı dua gibiydi.

Kilisenin içinde Ali, sandığın üçüncü parçasını aradı. Bu parça küçük bir kilit şeklindeydi ve üzerinde ilginç bir küçük haç motifi vardı; ama kilisenin papazı ona başka bir şey gösterdi: bir aydınlatılmış el yazmasının köşesinde küçük bir ayna çizimi vardı ve altına ince bir not iliştirilmişti: "Kendi yolunu bul, ama önce kendi yüzünü tanı." Ali bu sözleri okurken, içinin derinliklerinde bir sıcaklık hissetti; çünkü hem imamın hem papazın söyledikleri birbirini tamamlıyordu, farklı dillerde ama aynı melodiyi taşıyordu.

Ali, her iki yerde de—caminin sessizliğinde, kilisenin renkli gölgelerinde—insanın en kıymetli yolculuğunun dışarıda değil, içeride olduğunu fark etmeye başladı. İnsanların yüzleri, düşünceleri ve iyi niyetleriyle örülü bir ağ vardı; her iyilik bir düğüm, her merhamet bir düğüm daha çözülen bir ip gibiydi. Ali, sarayın, caminin, kilisenin hikâyelerinde bir ortak noktayı

görüyordu: herkes birbirine el uzatıyordu. Bu el uzatma Türk kültürünün misafirperverlik kökleriyle, İslamî öğretilerle ve insan olmanın zarif ritmiyle birbirine karışıyordu.

Sandığın üçüncü parçasını da bulduktan sonra, harita onun son işaretine, Harbiye Şelaleleri'ne yönlendirdi. Harbiye'ye giden yol, ağaçların arasında süzülerek uzanıyordu; yol boyunca minik çay ocakları, ev yapımı reçel satan tezgâhlar ve üstü çiçeklerle süslenmiş küçük banklar vardı. Ali yol boyunca arada durup bir çay yudumladı; çayın sıcaklığı diline değince gözleri kapandı, o an her şey daha sakin, her şey daha anlamlı geldi.

Harbiye Şelaleleri'ne vardığında, suyun sesi uzaktan bir davul gibi geliyordu; yaklaştıkça ses, bir orkestra misali arttı — taşların dansı, suyun tiril tiril konuşması, rüzgârın yapraklarla yaptığı küçük bir senfoni… Şelalelerin hemen kıyısında, toprak biraz kaygandı; ama Ali cesurca ilerledi. Mekân, hem görkemli hem de davetkârdı. İnsanlar şelalelerin etrafında dolaşıp fotoğraf çekerken Ali, sandığın eksik parçasını aramaya koyuldu.

Şelalelerin akıntısında yüzlerce küçük parlak şey vardı; suyun içindeki her taş, güneşten çalmış birer keskinlik taşıyordu. Ali suyun kenarında diz çöktü, ellerini suya batırdı ve bir süre baktı. Güneşin suya düşüşü, Ali'nin gözünde bir şiir gibi sallanıyordu; su ve ışık birbiriyle konuşuyor, taşlar ise dinliyordu. Nihayet, suyun en berrak olduğu bir noktada, Ali parıldayan ince bir çerçeve gördü. Çerçeve yosunlu ama sağlamdı; içindeki cam parçası kırılmıştı ve tam o kırık yerde, kalan bir parça parlak bir yansımayla ona bakıyordu.

Ali çerçeveyi dikkatle tuttu. Bu, sandığın eksik parçasıydı: bir ayna. Küçük, saplı bir ayna değildi; daha çok bir parça, tamamlanması beklenen bir bütünün kırılmış yüzüydü. Ali eline aldı ve ilk önce etrafındaki ağaçların, suyun, gökyüzünün yansımalarını gördü. Sonra yavaşça başını kaldırdı — kendi

yüzünü gördü. Gözleri, dudakları, alnındaki küçük çizgiler, saçlarının dağınıklığı… Hepsi vardı. Fakat aynanın içindeki yansıma, sadece yüzün görüntüsü değildi; içindeki bir şeyin de ışığıydı; küçük bir merhamet kıvılcımı, cesaretin bir parıltısı, üzerine bakınca ısınan bir kalp.

O anda Ali bir şey anladı. Sandığın peşinden gitmek, camideki mendildeki nakışın hikâyesini, kilisedeki notun mırıldanışını, şelalenin şarkısını dinlemek — hepsi birer iz, birer öğreticiydi. Ve sandığın son parçası olan ayna, ona en başından beri anlatılmaya çalışılanı gösteriyordu: asıl hediye, kendini bilmekti. İnsan kendine bakıp hatalarını, cesaretini, küçük şeyiyle büyük iyiliklerini görebilmeliydi. Kendi yüzüne bakınca, başkalarını da daha iyi görmeye başlardı.

Ali aynayı dikkatle kapattı ve sandığa geri koydu. Şelalelerin arasından yankılanan su sesi, sanki onaylarcasına daha tatlı bir melodiyi fısıldadı. O an yanında duran yaşlı bir balıkçı ona yaklaştı, elinde küçük bir tuyruşun kabuğu gibi parlak bir taş vardı. "Bunu al," dedi balıkçı. "Şelaleler bazen insanlara hediyeler verir; ama hediyeyi doğru yere koymak insanın işidir." Ali taşı aldı; taşın üzerindeki motif, sandığın kapağındaki o ince saat simgesinin küçültülmüş bir hâli gibiydi. Ali gülümsedi ve balıkçıya teşekkür etti.

Saray Caddesi'ne geri döndüklerinde, Ali'nin adımları bir önceki adımlarından farklıydı; daha ağır değil, daha dengeliydi. Babası dükkânda onu bekliyordu; vitrinlerdeki saatler tatlı bir ritim tutuyordu. Ali sandığı açtı, içindeki parçaları birleştirdi ve aynayı son yerine yerleştirdi. Sandık tam olarak kapandığında, içinden hafif bir sıcaklık yayıldı — sanki sandığın içinde saklı o küçük evren, Ali'nin içindeki bir kapıyı açmıştı.

Babası Ali'ye baktı; gözlerinde gurur ve bir parça merak vardı. Ali, babasının tezgâhına oturdu, elindeki küçük taşı masaya

koydu ve şöyle dedi: "Baba, en büyük hediye aynaymış. Kendini bilmek…" Babasının eli Ali'nin saçına dokundu; "Kendini bilmek, Allah'ın verdiği en büyük nimettir," dedi. "Kendini bilince insan daha merhametli olur, daha dikkatli olur, daha çok paylaşır." Ali bu sözleri duydu ama sanki kalbine düşen bir ışığın suya yayılması gibi hissetti; sessiz, ama kalıcı.

Gün batarken Saray Caddesi'nin lambaları birer küçük ay gibi yandı; dükkanların camlarında akşam yemeğinin ışığı, evlerden gelen nağmeler birbirine karıştı. Ali sandığı pencerenin önüne koydu; içindeki ayna, ay ışığını topluyor, minik bir umut ışığı yayıyordu. O gece Ali yatağına uzandığında, gözleri kapalıyken camideki imamın, kilisedeki papazın, şelaledeki balıkçının ve babasının söyledikleri bir şarkı gibi kulağında çınladı. Bu şarkı, insanların birbirini görmesinin, birbirine yardım etmesinin ve en önemlisi kendi içindeki ışığı keşfetmesinin basit melodisiydi.

Ertesi sabah Ali daha önce fark etmediği küçük şeyleri gördü: komşusunun tebessümünde saklı hüzün, simitçinin elindeki küçük yara izi, sokaktaki kedinin bir köşeye sakladığı oyuncak parça—her şey bir hikâye taşıyordu. Ali artık daha dikkatliydi; görecek gözü, duyacak kulağı vardı. Küçük iyi davranışlar onu sevinçle dolduruyordu: bir çocuğun düşürmüş olduğu kalemi yerine koymak, yaşlı bir komşuya alışveriş torbasını taşımakta yardım etmek, camide minik bir çocuğa yer açmak — hepsi küçük ağaçlar gibi dikiliyor, Ali'nin dünyasında daha yeşil bir orman oluşturuyordu.

Sandığın sırrı, Saray Caddesi'nde dillere düştü; komşular "küçük Ali"nin macerasını konuştu. Bazıları "Belki o ayna sihirlidir" dedi, bazıları "Asi Nehri'nin hediyesidir" diye fısıldadı. Ali ise biliyordu ki mucize, dışarıda değil, kendi içinde başlıyordu. O, artık sabretmeyi de biliyordu; çünkü sabretmek sadece beklemek değil, beklerken kalbinin sesini dinlemekti.

Babasıyla dükkanın vitrinini doldururken Ali saatlerin arasında küçük notlar bırakmaya başladı; notlarda şu sözler vardı: "Bugün birine gülümse," "Bugün birini dinle," "Bugün kendi yüzüne nazik ol." Bu notlar, Saray Caddesi'nden geçenlerin yüzünde küçük bir ışık yakıyordu.

Aylar geçti; Ali büyüdü, ama içindeki o merak ateşi sönmedi. Sandık, dükkânın bir köşesinde duruyordu; ilk günkü gibi yorgun ama canlıydı. Ali bazen sandığı açıp aynaya bakıyor, yüzünde yeni bir iz, yeni bir çizgi, yeni bir hikâye buluyordu. Her yeni çizgi ona başka bir şeyi hatırlatıyordu: affetmeyi, paylaşmayı, düşeni kaldırmayı, sustuğu zamanlarda bile kalpten dua etmeyi. Bunlar ona öğretilmiş emirler değil, yaşanmış küçük mucizelerdi.

Hikâyenin sonunda, Ali bir yaz akşamı, Saray Caddesi'nin taşları üzerinde oturmuş, babasının dükkânının önünde eski bir saat tamir ediyordu; saat tık tık ederken Ali babasına dönüp şöyle dedi: "Baba, sandık bana birçok parça verdi ama en değerlisi ayna. Kendimi tanıdıkça başkalarını daha iyi anlıyorum. İnsan kendi içindeki ışığı bulunca, o ışık diğerlerinin yolunu da aydınlatıyor." Babası ona baktı, gözlerinde hem hüzün hem sevinç vardı; "İşte gerçek sanat bu," dedi. "İnsan önce kendi eserini bilir, sonra başkalarının eserine saygı duyar."

Ve Hatay – Saray Caddesi'ndeki insanlar, küçük Ali'nin hikâyesinden sonra bir parça daha dikkatli oldu. Bankta oturan yaşlı amca daha sık şarkı söyledi, bakkal raftaki çikolatayı çocuklara daha çok pay etti, komşular daha sık kapı çaldı ve sohbetler uzadı. Saray Caddesi, sanatla dolu bir cadde olmaya devam etti; çünkü sanat sadece resim ve müzik değildi, sanat insanın kendi içindeki affedicilik, merhamet ve anlayışla yaşamasıydı. Ali'nin sandığı, artık bir sır olarak değil, paylaşılmış bir hatıra olarak duruyordu.

Sonra bir gün Ali, sandığın kapağını açıp aynaya bakarken, kendi yansımasına hafifçe el salladı. İçindeki parlaklık karşılık verdi; o parlaklık artık sadece kendi içinde değil, etrafındaki küçük insan topluluğunda, evlerinde, camilerinde, kiliselerinde yankılanıyordu. Ve Asi Nehri bazen hala eski şeyleri geri veriyordu; ama şimdi insanlar onlara bakmayı, almak için düşünmeyi ve en önemlisi, aldıkları her hediyenin içindeki gerçek anlamı aramayı biliyordu.

Hikâyenin sonunda kalan en nazik sır şuydu: Gerçek hediye bir aynayı bulmak değil, aynada gördüğünle barışıp onunla el ele yürümekti — başkalarına gösterdiğin ışığın, kendi içindeki ışığın yankısı olduğunu kabul etmekti. Ali bu gerçeği öğrendiğinde, yalnızca sarayın saatleri değil, Saray Caddesi'nin tüm taşları, yaprakları ve insanları bir şarkının mısraları gibi birleşti; her biri küçük birer iyilik çağrısıydı. Ve çocuklar, geceleri yataklarına uzandıklarında, belki bir gece Asi Nehri kıyısına gider ve kendi küçük sırlarını dinlerler; çünkü her nehir, her cami, her kilise ve her şelale bir gün, içindeki aynayı bulan bir çocuğa fısıldar: "Kendini bil; sonra dünyayı sev."

39

Iğdır – Gökkuşağı Tepelerindeki Bereket Kuşu

Kimse tam olarak hangi sabah başladığını bilemez, ama Iğdır'ın en sakin köyünde o gün gökyüzü, sanki gizli bir sırrın ucunu gösterir gibi alışılmadık bir ışıkla uyanmıştı. Güneş, Aras'ın sularına sarı altınlar seriyor; dağların omuzları pembeyle mor arasında gidip gelen bir tonda parlıyordu. Sanki bulutlar birbirine fısıldaşıyor, kuşlar yuvalarında merakla kıpırdanıyordu. İşte o sabah, yedi yaşındaki **Elif**, uyanır uyanmaz anlamıştı: *Bugün bir şey olacak. Hem de güzel bir şey.*

Elif, köyün en küçük ama en dikkatli çocuğuydu. Bir çiçeğin yapraklarına konan çiy tanesinin bile hikâyesi olduğunu

düşünür, gölgesinin bile peşine takılıp merakla yürürdü. O sabah, kapıdan çıktığında gözleri birden havaya takıldı: Gökkuşağı Tepelerinin üzerinde, her zamankinden daha canlı, daha parlak, daha sanki konuşmaya hazır bir gökkuşağı uzanıyordu. Tepelerin renkleri—kırmızı, sarı, yeşil, turuncu—bugün sanki içten içe yanıyor, kendi ışıklarını üretiyor gibiydi.

"Anne," dedi Elif, parmağını göğe doğru kaldırarak, "Gökkuşağı Tepeleri neden böyle parlıyor?"

Annesi gülümsedi. "Belki rahmetin habercisidir kızım," dedi. "Belki güzel bir misafir gelir bugün. Rahmet, Allah'ın bize gülümsemesidir."

Elif her şeyi merak ederdi ama bu ışık, bu sabah, bu doğa… hepsi birlikte onu derin bir yere doğru çekiyordu. Üstelik o gün dedesiyle Iğdır'ın içinde dolaşacaklardı. Hem Tuzluca Tuz Mağaralarını hem de Anıt Müze'yi gezeceklerdi. Dedesine göre bir insan, yaşadığı yerin hikâyesini bilirse kalbi daha bir güvenle çarparmış.

Elif ayakkabılarını hızla giyip dışarı fırladı. Dedesinin kapısı her zamanki gibi açıktı. Dede Mehmet sabah çayını içerken, gözlüğünün üzerinden ona gülümseyerek baktı.

"Bugün tepeler çok parlak dede!" dedi Elif nefes nefese. "Sanki içlerinde bir ışık yanıyor."

Dede çayından bir yudum aldı, sakalını okşadı.

"Demek fark ettin… Evet, bugün hava biraz farklı. Bazı sabahlar vardır ki görünenden fazlasını taşır. İnsanın kalbi önce duyar. Belki bir bereket kapısı aralanır."

Elif'in gözleri büyüdü. "Bereket kapısı mı?"

"Evet," dedi dedesi, "ve bazıları o kapının nereye açıldığını bulma heyecanını taşır."

Elif'in kalbinde kocaman bir kelebek kanat çırptı. *Belki ben de bulurum.*

O gün ilk durakları **Tuzluca Tuz Mağaraları** oldu. Mağaranın içi serin ve derindi. Duvarlar ay ışığıyla yapılmış gibi bembeyazdı. Elif, mağaranın içindeki tuz damlalarının ışıkla parlayışını görünce, sanki mağaranın içinde yıldızlar birikmiş sanmıştı.

"Dede," dedi, "buradaki tuzlar neden böyle parlıyor?"

"Çünkü içlerinde binlerce yılın nefesi var," dedi Mehmet dede. "Her kaya, her kristal, her damla bize sabrın ne demek olduğunu hatırlatır. Sabreden taş bile parlıyor kızım."

Elif mağaranın derinliklerinde bir ses duydu gibi oldu. Sanki hafif bir kanat sesi… ama çok uzaktan. "Dede bir şey duydun mu?"

Dede başını salladı. "Mağaralar bazen kendi hikâyelerini fısıldar. Dikkatle dinleyen insanlar duyar."

Elif dudaklarını büzdü. *Ben duydum. Belki bir kuş sesi... ama bu mağaranın içinde kuş ne gezer ki?*

Dışarı çıktıklarında gök yine aynı parlaklıktaydı. Sanki bir şey olmuş gibi değil de *olacakmış* gibiydi.

Sonra **Anıt Müze**ye gittiler. Elif orada eski eşyaları, madalyaları, fotoğrafları görünce içi saygıyla doldu. "Bunları neden saklıyoruz?" diye sordu dedesine.

"Çünkü insan geçmişini bilirse ayakları daha sağlam yere basar. Bir insan hem toprağını hem tarihini tanırsa, Allah'ın verdiği emanetlere daha güzel sahip çıkar."

Elif başını salladı ama aklında hâlâ bir ses yankılanıyordu: *Hafif bir kanat sesi.*

Öğleden sonra Karakoyunlu'daki **Koçbaşlı Açık Hava Müzesi**ne uğradılar. Koçbaşlı taşlar dizilmişti; her biri sessiz ama güçlü bir duruşa sahipti. Elif taşlara bakarken birini çok dikkatle süzdü: Gözleri ve yüzündeki çizgiler diğerlerinden

daha belirgindi. Sanki bir şey söylemek istiyor gibiydi.

Tam yaklaşıp elini uzatacakken bir esinti taşların arasından geçip ona hafifçe dokundu. O an Elif'in aklına bir görüntü geldi: *Tepelerin üzerindeki yoğun ışık... bir kuş sesi... tuz mağarasındaki yankı...*

Sanki hepsi bir noktaya bağlanıyordu.

Dede Mehmet, taşların önünde elini göğsüne koyarak dua etti.

Elif yanına sokuldu. "Dede, bu taşlar neden koç başlı?"

"Koç, yiğitliğin; aynı zamanda koruyuculuğun sembolüdür kızım. Ama asıl güç taşta değil; taşın hatırlattığı değerlerde. Bir insan temiz kalpli olursa, incitmezse, haksızlığa eğilmezse işte o zaman en güçlü koçtan bile güçlü olur."

Elif bunu duyunca içinde küçük bir ışık yandı. Ama aynı anda tepelere baktığında ışığın daha da parladığını fark etti. Bir kuş gölgesi… ama çok büyük bir kuş… tepelerin üzerinde hafifçe dolaşıyor gibiydi.

"Dede," dedi, "o gölgeyi görüyor musun?"

Dede gözlerini kıstı ama gölgenin kaybolması çok sürmedi.

"Bazen bazı şeyleri önce çocuklar görür," dedi gülerek. "Onların kalbi daha berraktır çünkü."

Elif bunu duyunca biraz gururlandı.

Gün batımına doğru **Harmandöven (Ejder) Kervansarayı**na vardılar. Kervansaray çok eskiydi ama derin bir sükûnet taşıyordu. Duvarlarında zamanın gölgesi dolaşıyordu sanki. Kervansarayın kapısındaki ejder kabartması ise Elif'i büyülemişti. Ejder, korkunç değil, aksine bilge bir varlık gibi görünüyordu.

Dede Mehmet ona kapının taşlarını gösterdi. "Bu kervansaray, çok uzaklardan gelen kervanların umutla sığındığı yerdir. Tıpkı dua eden insanların kalbi gibi: bir kapı açar, bir

gönül sükûnet bulur."

Elif, duvarlara dokunduğu anda bir titreşim hissetti. Bu bir hayal miydi, yoksa gerçekten olmuş muydu bilmiyordu ama duvarın içinden sanki bir kuş sesi yayıldı. Aynı hafif kanat sesi.

"Dede," dedi, "bu sesi yine duydum!"

Dede gülümsedi, ama bu kez gülümsemesinde küçük bir merak da vardı.

"Peki nasıl bir sesti?"

"Bir kuş gibi! Ama çok hafif. Sanki uzaklardan beni çağırıyor!"

Dede, "Demek seni çağıran şey henüz ortaya çıkmadı," dedi. "Çağrıyı duyduysan, cevabı da bulursun. Yeter ki kalbini temiz tut."

Eve dönerlerken akşamın mor ışıkları Gökkuşağı Tepelerine düşüyor, sanki tepe kendi kendine ışık yayıyordu. Elif artık dayanamayacak hale geldi.

"Dede," dedi, "ben o tepeleri görmek istiyorum."

Dede bir süre düşündü. "Orası uzun zamandır kimsenin gitmediği bir yer. Ama istersen sabah birlikte gideriz."

Elif sabırsızdı ama başını salladı. "Tamam."

O gece Elif uzun süre uyuyamadı. Rüzgâr hafifçe eserken pencereden içeri tatlı bir ses giriyor, neredeyse bir melodi gibi kulağına dolanıyordu.

Pır... pır... pır...

Bir kuşun kanat sesi olmalıydı. Ama bu dünya üzerinde hiçbir kuşun bu kadar saf, bu kadar serinletici bir ses çıkarmayacağını biliyordu.

Gözlerini kapadı.

Ve rüyasında Gökkuşağı Tepelerinde yürüdüğünü gördü.

Tepelerin üzerindeki renkler sanki canlıydı. Her adım attığında renkler dalga dalga yayılıyor, bulutlar hafifçe inip ona dokunuyordu.

Ve sonra rüyanın içinden bir kuş çıktı.

Gökkuşağının tüm renklerini taşıyan, tüyleri ışık gibi akan bir kuş.

Gagası incelikle kıvrık, gözleri su kadar berraktı.

Kuş Elif'e yaklaştı.

"Beni duyabildiğine sevindim," dedi sessizce ama söz dokunmuş gibi hissediliyordu.

"Sen kimsin?" diye sordu Elif.

"Iğdır'ın Bereket Kuşu'yum," dedi kuş. "Her yüzyılda bir yalnızca kalbi temiz olan bir çocuk beni duyabilir. Bu topraklara rahmet ve merhamet ulaştırırım. Ama bu kez bir şey eksik. Bu kez bereketi getirebilmem için bana yol gösterecek bir insan lazım. Çünkü bereket en çok insan kalbinde yeşerir. Ve bu kalpte bir kapı açık olmalı."

Elif'in nefesi kesildi. "Ben yapabilir miyim?"

Kuş gözlerini kıstı, yumuşak bir gülüşle, "Sen zaten beni duyarak başladın," dedi.

Sonra kanat çırptı ve rüya dalga dalga dağıldı.

Sabah olduğunda Elif kararlıydı. Tepelere çıkacaklardı.

Dede Mehmet de aynı kararlılıkla hazırlanmıştı.

"Kızım," dedi, "dün gece tepeler daha da ışıldadı. Bu boş bir işaret değildir."

İkisi birlikte yola çıktılar. Tepelere çıktıkça renkler yoğunlaşıyor, toprak sanki sıcak bir nefes gibi içten içe titriyordu.

Elif tepelerin tam ortasına vardığında durdu.

"Hissediyorum," dedi. "Bir şey burada."

Dede Mehmet etrafa baktı. "Evet… bu toprak her

zamankinden daha canlı."

Elif gözlerini kapadı.

Ve o an… rüyada duyduğu ses yeniden duyuldu.

Pır... pır... pır...

Bir gölge üzerlerine düştü.

Sonra ışık patladı.

Ve Bereket Kuşu onların önüne indi.

Dede Mehmet şaşkınlıkla geri çekilirken Elif adım attı.

Kuş, Elif'e doğru eğildi.

"Benim sana söylemem gereken bir şey var," dedi. "Bereket yalnızca yağmurla, toprakla gelmez. Bir insanın kalbi iyileştiğinde, affettiğinde, sevdiğinde; bir çocuk bir kuşu anladığında, bir taşın hikâyesini duyduğunda da bereket gelir. Iğdır toprakları uzun zamandır içinden gelen bu sesi bekliyordu. Sen kulağını açtın, bu yüzden bereket yolu açıldı."

Kuşun kanatları hafifçe titredi.

"Şimdi bana yardım edeceksin Elif. Bu tepelerin içinden geçen ışık, insanların kalplerine ulaşmalı."

Elif şaşkın fısıldadı. "Nasıl?"

Kuş gagasını yere dokundurdu.

Toprak parladı.

Ve renkli bir ışık çemberi yükseldi. Çember büyüdü, büyüdü ve tüm Iğdır'a yayıldı. Dağlar, ovalar, akarsular o ışığa büründü.

Sanki her şey aynı anda derin bir nefes aldı.

Sonra ışık yavaşça kayboldu.

"Artık bereket yolu açıldı," dedi kuş. "Ama unutma, bu yol insanların kalplerinde devam edecek. Sen onların yolunu aydınlatacak bir kıvılcım oldun."

Kuş kanatlarını açtı, göğe yükseldi.

Bir gökkuşağı çizerek uzaklaştı.

Ve sonra kayboldu.

Elif ve dedesi uzun süre sessiz kaldı.

Sonunda dede Mehmet derin bir nefes aldı.

"Kızım," dedi, "sen bugün bu topraklara çok büyük bir hediye verdin. Ama en güzeli ne biliyor musun? Bunu yaparken kalbinden bir parça ışık dışarı çıktı. O ışık bir insanın kalbinde yanarsa, dünyayı bile değiştirebilir."

Elif hafifçe gülümsedi.

"Ben sadece duyduğum sesi takip ettim dede."

Dede onun başını okşadı.

"İşte kalbi temiz olanlar zaten böyle yapar."

O günden sonra Gökkuşağı Tepeleri hâlâ parlamaya devam etti.

Ama en çok da insanların davranışlarında bir parıltı belirdi. Çocuklar birbirine daha çok gülümsedi, yaşlılar dualarını göğe daha güvenle gönderdi, topraklar her zamankinden daha bereketli oldu.

Kimileri bu değişimi yağmurların bolluğuna, kimileri toprağın zenginliğine bağladı.

Ama yalnızca bir çocuk, bir dede ve bir kuş gerçekten ne olduğunu biliyordu.

Elif, bazen köyün kenarındaki çınarın altında otururken uzaklardan çok hafif bir ses duyardı.

Pır... pır... pır...

Ve her seferinde içi ısınırdı.

Çünkü bilirdi:

Bereket bazen bir kanat sesi kadar hafif, bir çocuğun kalbi kadar sade, bir gökkuşağının rengi kadar umutlu bir yerden gelirdi.

Ve bu, dünyayı güzelleştirmeye yeterdi.

40

Isparta – Gül Bahçesinin Kokulu Sırrı

Isparta'nın sabahında, henüz güneş gül yapraklarının üzerine usulca konmamışken, kentin en eski gül bahçesinden tuhaf bir koku yükseldi. Bu koku ne sadece gül kokusuydu, ne de bildiğin herhangi bir çiçeğe benziyordu; sanki ışığın kendi kokusu vardı da bahçenin içine dökülmüş gibiydi. Küçük Zeynep, işte o sabah uyanır uyanmaz bu kokuyu hissetti ve anlam veremediği bir heyecanla yataktan fırladı. Çünkü Zeynep, kokuların peşinden gitmekte ustaydı; özellikle de böyle merak uyandıran, sanki bir şey anlatmak isteyen kokuların.

Gün henüz griydi, babası daha sabah ezanı için camiye

gitmemişti, annesi ise mutfakta ıhlamur hazırlıyordu. Zeynep, penceresini açtı. Hava tertemizdi ama kokunun kaynağı belirgindi; doğrudan eski gül bahçesinden geliyordu. Sanki biri bahçeden "Gel, gel, anlatacaklarım var" diye sesleniyordu.

Zeynep gülümsedi. "Ben gelmez miyim hiç?" dedi kendi kendine, sonra battaniyesine sarılıp bir süre düşündü. Sadece gül kokusu değildi bu; içinde bir sıcaklık, bir güven, hafif bir hüzün ve garip bir neşe karışımı vardı. Bir çocuk ancak böyle bir kokunun çağrısına uyabilirdi.

O gün, kahvaltı bittikten sonra babası "Bugün bahçelere göz atacağız. Hasat yaklaşınca gülün hâli ses verir." dedi. Zeynep'in gözleri parladı. İşte fırsat.

Zeynep'in babası, Isparta'nın eski gül ustalarından biriydi. Güllerle konuşamasa da onları yüzyıllık bir dost gibi anlardı. Hangi gülün susadığını, hangisinin güneş istediğini, hangisinin rüzgâra küstüğünü bilirdi. Zeynep de babasının yanında büyürken güllerin dilini anlamaya başlamıştı; en azından onları dikkatle dinlemesini biliyordu.

O gün baba-kız bahçeye vardıklarında, güneş nihayet ufkun üzerinden sızmaya başlamış, güllerin üstünde parlayan çiğ taneleri cam kırıkları gibi ışıldamıştı. Fakat Zeynep'in dikkati başka yerdeydi. Çünkü kokunun kaynağı artık çok daha belirgindi. Bahçenin en köşesinde, yıllardır kimsenin girmediği, adeta unutulmuş küçük bir bölüm vardı. Orada bir şey onu çağırıyordu.

"Baba, oraya gidebilir miyim?"

Babasının yüzüne hafif bir şaşkınlık yerleşti.

"Orada pek bir şey yok güzel kızım. Yıllar önce büyük dedelerin bir köşe ayırmış ama şimdi sadece eski birkaç gül çalısı kalmış olabilir."

"Ama oradan bir koku geliyor. Hem çok farklı bir koku…"

Baba gülümsedi. "Sen kokuların peşinden giden Zeynep'sin ya, git bakalım."

Zeynep, yumuşak toprakta hızlı ama sessiz adımlarla ilerledi. Rüzgâr bir an durdu ve o an, sanki bahçenin sessizliğinde bir fısıltı duyuldu. Bir çocuk ancak böyle bir fısıltıyı duyabilirdi zaten; büyüklerin kulağı göremezdi böyle şeyleri.

Bahçenin unutulmuş köşesine vardığında, beklediğinden bambaşka bir manzara ile karşılaştı: Yaşını tahmin edemeyeceği kadar eski, fakat inanılmaz diri görünen tek bir gül çalısı vardı. Dalları kalın, gövdesi kıvrımlı, yaprakları zümrüt gibi parlıyordu. En tuhafı, gül yaprakları tam bir renk değildi; pembenin, beyazın, altının ve morun tonları yaprakların üzerinde birbirine karışmıştı. Sanki her güneş doğuşu yaprakların rengiyle oynuyordu.

Zeynep büyülenmiş gibi baktı.

"Sen kimsin böyle?" diye fısıldadı.

Cevap… geldi.

Ama bir ses olarak değil.

Bir koku olarak.

Gül, aniden çok daha yoğun bir koku yayıverdi. Zeynep'in başı hafifçe döndü ama bu kötü bir baş dönmesi değildi; sanki güzel bir hikâyenin içine düşüyormuş gibi.

Sonra, hafif, incecik bir ses duydu.

"Ben Kokulu Sır'ın taşıyıcısıyım."

Zeynep'in gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Kokulu… sır mı?"

Gül, yine koku ile konuştu.

"Herkes kokumu duyar ama ben sadece anlamak isteyene sırrımı açarım."

Zeynep derin bir nefes aldı. Bu gül hiç normal değildi. Ama

artık hiçbir şeyden korkmuyordu; dünya çok sıcak, gül çok nazikti.

"Peki," dedi, "senin sırgın nedir?"

Gül, hafif bir melodi gibi kokusunu yaydı; sanki kokunun içinde bir ezgi vardı. Zeynep bunu duyabiliyordu. Ezgi, Isparta'nın eski sokaklarını, gül tarlalarının ilk kurulduğu zamanı, dedelerin dualarını, annelerin sabırla gül yaprağı ayıklamasını, yağmur sonrası toprak kokusunu, akşam ezanının bahçeye bıraktığı maviliği anlatıyordu.

Derken gül tekrar konuştu:

"Ben, insanların kalplerindeki inceliği hatırlamaları için kokarım. Fakat bir süredir insanlar kokumun hikâyesini unuttu. Yalnızca şişelerdeki yağımı görüyorlar. Oysa ben bir vakit, kalbi temizlemek için kokardım."

Zeynep bunu duyunca içi ısındı.

"Ben unutmam," dedi. "Ben hikâyeni öğrenmek istiyorum."

Gülün rengi hafifçe değişti; sanki daha parlak oldu.

"O zaman sana bir görevim var küçük Zeynep. Benim hikâyemi bulmalı, sonra da paylaşmalısın. Ama hikâyemin parçaları bahçede saklı. Her bir parçayı kalbinin gözüyle bulacaksın."

Zeynep heyecanlandı. "Bir görev! Ama nasıl bulacağım?"

Gül hafif bir esinti estirdi.

"Kokuyu izle."

Zeynep o gün babasıyla eve döndüğünde aklı hâlâ gülün söylediklerindeydi. Ama gülün sırrını birine anlatmaya cesaret edemedi. Çünkü bazı şeyler, özellikle masalsı olan şeyler, hemen anlatılmak istemezdi; önce bir süre çocuğun kalbinde usulca beklemek isterdi.

Akşam olduğunda annesi onu yanına aldı.

"Neyin var bugün? Çok düşüncelisin."

Zeynep gözlerini kaçırmadan, "Bahçede çok güzel bir gül buldum." dedi.

Annesi gülümsedi. "Güllerin en güzeli iyilik kokandır."

Zeynep daha da düşündü. Gülün dediği belki de buydu.

O gece Zeynep'in rüyasında gül tekrar belirdi. Ama bu defa el kadar bir ışık topuna dönüşmüştü. Işık topu yavaşça salındı ve üç ayrı güneş gibi parçalara ayrıldı. Her güneş bir bahçenin üzerinde durdu. Fakat o bahçeler gerçek bahçelerden farklıydı; biri rüzgârın bahçesi, biri gölgelerin bahçesi, biri ise duaların bahçesiydi.

Işık topu Zeynep'e bakarak şöyle dedi:

"Hikâyemin üç parçası var. Her parça bir bahçede saklı. Her bahçeye sadece kalbi açık olan girebilir."

Zeynep uyandığında sabah ezanı yeni okunuyordu. Annesi kapıyı hafifçe aralayıp içeri baktı.

"Günaydın kuzum."

Zeynep duyduklarının gerçekten rüya mı yoksa gerçek mi olduğunu ayırt edemiyordu. Ama bir şeyden emindi: Bugün bahçelere tekrar gidecekti.

Ertesi gün, sabahın ilk ışıklarıyla bahçeye giden Zeynep, unutulmuş gülün yanına tekrar geldi. Gül onu sanki bekliyordu. Rüzgâr esmediği halde yaprakları hafifçe titredi.

"Hazır mısın?" dedi.

Zeynep başını salladı.

Gülün kokusu bir anda değişti. Bu defa daha keskin, daha hafif acımtırak bir koku yayıldı.

"İlk parça rüzgârın bahçesinde. Rüzgâr seni götürecek."

Tam o anda, Zeynep'in saçlarını hafif bir meltem okşadı. Sonra biraz daha. Sonra biraz daha… Rüzgâr sanki görünmez

bir el gibi onu hafifçe ileri çekmeye başladı. Zeynep heyecanla ama korkmadan rüzgârı izledi. Ayakları toprağa değerken yürümüyor, sanki rüzgâr onu taşıyordu.

Bir süre sonra rüzgâr yavaşladı. Karşısında, bahçenin çok iyi bilmediği bir köşesinde tuhaf bir manzara gördü: Minicik bir alan tamamen rüzgârla doluydu. Yapraklar, kuru otlar, toz ve çiçekler havada dönüyor ama yere düşmüyordu. Sanki görünmez bir çember içinde dönüp duruyorlardı.

Zeynep çemberin içine adım attı. Rüzgâr hemen değişti. Daha nazik, daha melodik oldu. Sanki "Hoş geldin." diyordu.

Tam o anda rüzgârın içinden bir koku geldi; acı ve tatlı karışık bir şey. Zeynep bunu yorumlayabildi: Bu kokuda bir ıslık vardı, bir sevinç vardı ama içinde hafif bir kırgınlık da saklıydı.

Sonra rüzgârın sesi bir dile dönüştü.

"İnsanlar bazen sözlerinde durmaz. Bazen bir rüzgâr gibi gelir geçerler. Ama güzel olan; bazıları esip geçtikten sonra bile ardında iyilik bırakır."

Zeynep gözlerini kapadı. Rüzgârın bahçesi bir anda ona bir şey öğretti: "İnsanın sözü rüzgâr gibi savrulmasın; kalbinden çıksın."

Rüzgârın sesi şöyle devam etti:

"İlk parçayı aldın."

Zeynep yaptığı tek şeyin dinlemek olduğunu sanıyordu ama tam o anda avucuna minicik, şeffaf bir damla düştü. Bu bir çiğ tanesiydi ama rengi yoktu; sanki görünmezdi.

Rüzgâr, "Bu damla hikâyenin bir parçası." dedi.

Zeynep damlayı avucunda sakladı.

İkinci parça için gölgelerin bahçesine gitmesi gerekiyordu. Gül ona nasıl bulacağını söylememişti ama Zeynep artık sezgisine güveniyordu. Bahçenin daha serin, daha loş bölümüne yöneldi.

Orada iri güllerin oluşturduğu kocaman bir gölge vardı; sanki bir mağara gibiydi.

Zeynep karanlıktan korkmazdı ama bu gölge biraz farklıydı. İçerisi yepyeni bir dünya gibiydi. Adım atınca, gölgenin içinde minik ışık noktaları belirdi. Bu ışıklar karanlıkta uçuşan parıltılı böceklere benziyordu. Ama daha tuhaftı: Işıklar sanki Zeynep'in düşüncelerine göre şekil alıyordu. Bir an yıldız oldular, bir an kuş, bir an dua eden bir çift el.

Zeynep şaşkınlıkla içeri ilerledi.

Gölgelerin sesi derinden geldi:

"Korku bazen gölge gibi büyür. Ama unutma, her gölge bir ışığın yüzünden vardır. Karanlığı anlamak cesaret ister."

Zeynep bir anda durdu. Çünkü gölgenin tam ortasında kırık bir gül yaprağı vardı. Yarı parlak, yarı mat.

Gölgeler fısıldadı:

"İkinci parça bu. Gölge bile güzelliğini gören kalpten utanır."

Zeynep yaprağı aldı. Yaprak hafif sıcak bir ışık yayıyordu.

Üçüncü parça duaların bahçesindeydi. Burası diğerlerinden çok farklıydı. Isparta'nın en eski güllerinin bulunduğu kısımda, toprağa her gün onlarca insan dua ederdi. Bazıları hastalar için, bazıları sevdikleri için, bazıları ise sadece şükretmek için.

Bu bahçe çok sessizdi ama sessizliğin içinde bir kalabalık hissi vardı. Sanki bütün dualar görünmez bir kumaş gibi havada asılı duruyordu.

Zeynep yavaşça içeri yürüdü. Bahçenin merkezinde küçük bir gül vardı. Yaprakları en sade pembeydi ama kokusu… kokusu insanın kalbine çadır kuruyordu adeta.

Gül konuştu:

"Duanın bahçesine hoş geldin. Burada söz yok, kalp konuşur."

Zeynep ellerini birleştirip başını eğdi.

Dua etmeyi çok severdi. Çünkü dualar ona hep iyi gelirdi.

Tam o anda gül hafifçe titredi ve bir tohum yere düştü.

"Bu tohum hikâyenin son parçası." dedi.

"Duan varsa yolun vardır."

Zeynep tohumu aldı.

Üç parça tamamlanmıştı:

- Rüzgârın çiğ damlası
- Gölgelerin kırık yaprağı
- Dualaların pembesi tohum

Zeynep bu parçaları unutulmuş gülün yanına götürdü. Gül heyecanla titredi.

"Şimdi hikâyemi tamamlayabilirim."

Zeynep parçaları gülün etrafındaki toprağa bıraktı. Toprak hafifçe parladı, rüzgâr sessizleşti, gölgeler dans etti, gül kokusu bir anda bahçeyi doldurdu.

Gül yavaşça konuştu:

"Hikâyemin sırrı şudur küçük Zeynep: İnsan kokusunu davranışlarından bırakır ardında. Bazı insanlar gül yağı gibi kokar; azdır ama etkilidir. Bazıları rüzgâr gibi gelir ama iyilik bırakır. Bazıları gölge gibi görünür ama içindeki ışığı saklar. Bazıları ise dua gibi sessizdir ama dünyayı değiştirir."

Gül biraz sustu.

"Sen bu parçaları buldun. Çünkü kalbin merakla, cesaretle ve iyilikle dolu."

Zeynep gülü okşadı.

"Peki ben ne yapacağım şimdi?"

"Kalbinde taşı. Dünyaya güzel kokular bırak. İnsanlara inceliği hatırlat."

Gülün yaprakları dalga dalga ışıldadı.

Sonra bir anda…

Kokusu tüm bahçeye yayıldı.

Sanki gökyüzü bile pembeleşti.

O günden sonra Zeynep değişti.

Söz verirken daha dikkatli oldu, çünkü rüzgârın sırrını biliyordu.

Karanlıkla karşılaşınca korkmadı, çünkü gölgelerin içindeki ışığı görmeyi öğrenmişti.

Ve her gece dua ederken tohumu hatırladı; duaların toprağı yeşerttiğini unutmadı.

Zamanla herkes fark etti Zeynep'in etrafının hep güzel koktuğunu. Hem gül gibi hem ışık gibi hem rüzgâr gibi hem dua gibi…

Ama kimse bu kokunun sırrını tam bilemedi.

Sadece Zeynep biliyordu:

Isparta'nın gül bahçesinde bir gül, ona hikâyenin kokulu sırrını anlatmıştı.

Ve o sır, bir ışığın suya düşüp dalga dalga yayılması kadar yumuşak bir incelikti:

İnsan, geride bıraktığı güzelliklerle hatırlanır.

41

İstanbul – Boğazın Mavi Masalı

Kimse bilmezdi ama Kadıköy'ün eski sokaklarından birinde, sabahların tuzlu rüzgârını hep önce hisseden küçük bir ev vardı. Bu ev, öyle sıradan bir ev değildi; çünkü pencerelerinden biri — sadece biri — İstanbul'un mavisini diğerlerinden birkaç saniye önce görürdü. Bu pencere ne zaman açılsa, rüzgâr içeri çocukların kalbini gıdıklayan bir masal kokusu taşırdı. İşte bir sabah, o pencereden dışarı bakan Nejat, mavinin birdenbire başka bir renge dönüştüğünü gördü. Mavi, sanki bir an için morun içinden geçmiş, sonra da içine altın tozu serpilmiş gibi parıldamıştı. Bu öyle bir maviydi ki insanın içine "Bugün bir

şey olacak." diye incecik bir duygu düşürürdü.

Nejat'ın kalbi, tıpkı bir kitabın ilk sayfasını çevirirken duyduğu o hafif ürperme gibi kıpırdadı. Hem tanıdık hem yepyeni bir şeydi bu his. Belki de "merak" dediğimiz şeyin çocuklara verilen gizli hediyelerden biri olması bundandı. Bazı sabahlar bu hediye kendini gösterir, çocuğu kolundan çekip bilinmeyene doğru yürütürdü.

Nejat, ünlü bir tiyatrocunun oğluydu. Babasının sahne öncesi aynaya eğilip fısıldadığı dualar, annesinin çay demlerken çıkardığı o hafif sevinçli sesler ve evin duvarlarını süsleyen tiyatro afişleri, Nejat'ın kalbinde kendine ait bir oda kurmuştu. Fakat tüm bunların içinde İstanbul'un hikâyesi, Nejat için bambaşka bir yerde duruyordu. Çünkü İstanbul, ona göre dünyanın en büyük masal kitabıydı; bazen rüzgârın sayfalarını çevirdiği, bazen dalgaların satırları silip yeniden yazdığı bir kitaptı bu.

İşte o sabah, bu masal kitabının yeni bir bölüme geçmek üzere olduğunu hissediyordu.

Kadıköy kıyısına yürürken, vapurların burnunu okşayan ince esinti kulağının arkasından hafifçe geçti. Nereden geldiğini anlayamadığı o tatlı fısıltı hâlâ peşindeydi. Bu fısıltı, bazen annelerin çocuklarını okula uğurlarken mırıldandığı dua gibi yumuşak, bazen de eski zaman dervişlerinin nefesindeki hikmet gibi derindi.

Nejat rıhtımdaki simitçiyi geçerken durdu. Boğaz masmaviydi, evet, ama alışıldık mavide değil. Sanki gökyüzü bulutlarına hediye ettiği bir maviyi geri istemiş de onlar da kırılmasın diye suya bırakmıştı. Hayal ile gerçek arasında duran bir renkti bu. Bir rüyanın sabahın ilk ışığında unutulmayan kısmı gibi.

Nejat içinden bir sesin "Bugün bir yolculuk başlamalı."

dediğini duydu.

Nejat'ın annesi o sabah erken saatte işine gitmişti, babası da tiyatroda matine için prova yapacaktı. Yani Nejat'ın önünde kocaman bir gün, kocaman bir şehir ve sınırsız bir merak vardı. İşte o rüzgârın taşıdığı fısıltı hâlâ kulağına sokuluyordu:

"Gel… seni bekleyen hikâyeler var…"

Nejat bir anda karar verdi. Vapura binecekti.

Vapur hareket ettiğinde martılar gökyüzünde dönüp duran beyaz fırça darbeleri gibi daireler çizdi. Onların çığlıkları bile sanki Nejat'ın kulağına "Bugün başka biri olacaksın!" diyordu. Vapurun metal korkulukları, dalgaların ritmine uyarak hafifçe titredi. Boğaz'ın serin nefesi, Nejat'ın yüzüne tatlı bir akşam ezgisi gibi dokundu.

Tam o sırada, vapurda yaşlı bir amca ona doğru hafifçe döndü.

— Genç yolcu, dedi, bugün yolun nereye varacak?

Nejat şaşırdı ama ürkmedi. Yaşlı adamın yüzünde, sanki İstanbul'un tüm geçmişini görmüş bir bilgenin sakinliği vardı. Sakalı incecikti, gözleri yumuşaktı. Üzerindeki pardösü hafifçe rüzgârda sallandı.

— Bilmiyorum… diye mırıldandı Nejat. Sanki Fatih'e gitmeliyim gibi hissettim.

Adamın gözleri ışıldadı.

— Güzel bir his, dedi. Bazı hisleri rüzgâr taşır. Bazılarını kalbin saklar. Hangisi olursa olsun seni doğruya götürür. Fatih'e gidenler sadece bir semte gitmez… bir zamana dokunur.

Nejat tam sorular sormak üzereydi ki yaşlı adam bir anda martı seslerinin arasına karışan bir sessizlikle kayboldu. Nejat gözünü bir anlık başka yöne çevirmişti, geri döndüğünde adam yoktu. Sanki hiçbir zaman olmamış gibiydi.

Belki de hayaldi… ama Nejat'ın içindeki merak, bunun hayal olmadığını söylüyordu.

Sirkeci'ye çıktığında tramvay raylarının melodik tıkırtısı kulağında ritim tutuyordu. Şehrin tarihi kokusu, neredeyse görünmeyen ince bir sis gibi etrafta dolanıyordu. Bazı şehirler nefes alırmış gibi gelir insana… İstanbul da onlardan biriydi.

Nejat'ın ilk durağı Ayasofya olacaktı. Çünkü babası hep şöyle derdi:

"**Ayasofya'yı dışarıdan görmek İstanbul'u anlamaktır; içine girmek ise onun kalbini dinlemektir.**"

Ayasofya'nın avlusuna girdiği anda rüzgâr bir an sustu. Gökyüzü daha mavi oldu, kuşlar sanki daha yavaş uçtu. Bu sessizlik, büyük bir sahnenin perdesi açılmadan önceki o heyecanlı andı.

Nejat içeri adım attığında kalbi bir anda yavaşladı. Kubbenin altında yayılan yumuşak loşluk, insanın içini huzurla dolduran bir gölge gibiydi. Ayak sesleri mermerlerde yankılandı.

O sırada bir tıkırtı duydu. Mermer sütunların gölgesinden, yaşı kendisine yakın bir çocuk çıktı. Ama o çocuğun gözleri… o gözlerde yüzyılların izleri vardı.

— Seni bekliyordum, dedi çocuk.

Nejat afalladı.

— Ben… ama ben geleceğimi bile bilmiyordum.

— Kalbin biliyordu, dedi çocuk gülümseyerek.

Sonra elini açtı. Avucunda küçük bir hat levhası vardı. Üzerinde "İhlâs" yazıyordu.

— Bu sana hediye. Ayasofya'da düşen ışığın armağanı.

Nejat levhayı aldı. Avucunda normal bir nesne gibi durmuyordu; sanki hafifçe titreşiyor, içinden kendine ait bir sıcaklık yayıyordu.

— Peki sen kimsin? diye sordu Nejat.

Çocuk, Ayasofya'nın derin gölgelerine döndü.

— Hikâyelerin sesiyim, dedi. Varlığım biraz burada, biraz

rüzgârda…

Ve kayboldu.

Nejat, Ayasofya'dan çıktığında kalbinde tuhaf bir hafiflik vardı. Ayakları kendiliğinden Yerebatan Sarnıcı'nın merdivenlerine yöneldi. Sarnıcın içindeki serinlik, damlayan suyun ritmik sesi, sanki yeryüzünün nabzı gibi atıyordu. Aşağı inerken ışıkların suya vurması, sütunların gölgelerini dans ettiriyordu. Sanki gizli bir şarkı söylüyorlardı.

Suyun üzerinde küçük bir sandık duruyordu. Sandığın içinde altın renkli bir mühür vardı. Mühür Nejat'a "beni al" demedi. Daha çok "beni fark et" dedi.

Yanında bir kadın sesi duyuldu.

— O mühürün Fatih Sultan Mehmet'in emaneti olduğu söylenir.

Nejat başını çevirdi. Yanında zarif yüzlü bir kadın duruyordu. Sesinde anne sıcaklığı vardı.

— Gerçek mi? diye sordu Nejat.

— Gerçek olan, onun taşıdığı niyettir, dedi kadın. Adalet, ilim ve merhamet… Bir mühür, kalbine düşmedikçe gerçek değildir. Ama sen fark ettiğine göre… belki de çoktan düşmüştür.

Nejat daha konuşacaktı ki kadın, sanki bir su damlası gibi ışığa karışarak kayboldu.

Nejat sarnıçtan çıktığında rüzgâr yeniden konuşmaya başladı:

"**Daha bitmedi…**"

Fatih'e yürüdü. Fatih Camii'nin avlusu öğle güneşinin altında tatlı bir altın sarısından bir örtüye bürünmüştü. Taşlar bile ısınmış, insanın içini yumuşatıyordu. Oturup bir süre avluyu dinledi. Kimi insanlar yürüyordu, kimi dua ediyor, kimi sessizce gökyüzüne bakıyordu.

Bir ses Nejat'ın zihninde belirdi:

"**Nereden geldin, buraya geldin. Buradan da yola çıka-**

caksın. Çünkü öğrenen herkes yol alır."

Nejat konuşanın kim olduğunu göremedi ama sözler kalbine derin bir iz bıraktı.

Rüzgâr tekrar kulağına seslendi:

"**Yolun devam ediyor...**"

Beşiktaş'a giden yol, merakın kıvrımlarıyla doluydu. Tepeye tırmanırken yaşlı bir teyze ona su uzattı.

— Evlat, yokuşlar su ister.

Bu cümle Nejat'ın içini ısıttı. Teyzenin yüzü, yılların biriktirdiği iyilik çizgileriyle doluydu.

Beşiktaşlı Yahya Efendi'nin dergâhına vardığında içeri girdi. Hücrenin içindeki sakinlik, kalbinden bir yükü alıyor gibiydi. Bir ses duyar gibi oldu:

"**Güzel olanı gör. Çünkü gören güzel olur.**"

Bu söz, Ayasofya'daki hat levhasının sıcaklığına karışıp kalbine yerleşti.

Sonra rüzgârın yönü değişti. Nejat, kendini Yûşa Tepesi'ne doğru yürürken buldu. Tepedeki uzun kabir, göğe paralel bir çizgi gibi uzanıyordu. Gökyüzünün mavisi orada daha derindi.

Rüzgâr burada daha sertti ama üşütmüyordu.

"**Büyük olan kabir değil... içindeki sabırdır.**" dedi rüzgâr.

Nejat dua etti. Sessizce. Kabir boyunca yürürken içinden bir huzur yükseldi.

Güneş artık batıya eğilmişti. Nejat, Rumelikavağı'na doğru yola çıktı. Telli Baba'nın türbesi çevresinde beyaz teller, dualar, umutlar ve hafif bir bahar kokusu vardı. Türbenin içindeki nur, akşam güneşiyle yarışır gibiydi.

Bir kadın Nejat'a sordu:

— Evladım, herkes buraya bir dilekle gelir. Senin dileğin nedir?

Nejat düşündü. Uzun uzun.

— Kalbimdeki güzelliği kaybetmemek.

Kadın başını salladı.

— Teller değil evladım, insanı koruyan kendi niyetidir.

Güneş iyice battı. Gökyüzü morla lacivert arasında bir gölgeye döndü. Boğaz kıyısına indiğinde dalgaların içinde bir ışık şeridi uzanıyordu; sanki Aziz Mahmud Hüdayi'nin duasının izi hâlâ suyun üzerinde yürüyordu.

O sırada küçük bir sandal kıyıda duruyordu. Sandalcı, yüzünde dingin bir tebessümle ona baktı.

— Geç bakalım evlat. Seni bekleyen biri var.

Nejat sandala bindi. Sandal yavaşça açıldı. Dalgalar hafifti, rüzgâr tatlıydı. Sanki Boğaz'ın tamamı bu yolculuğu izliyordu.

Sandal bir noktada durdu. Su aniden sessizleşti. Rüzgâr sustu.

Ve suyun ortasında, sessizliğin içinden bir isim yükseldi:

Aziz Mahmud Hüdayi.

Nejat'ın kalbi bir anlığına duracak gibi oldu. Gözlerini kapadı. İçinde bir an, bir ışık yandı. Bu ışık bir duaya dönüştü.

Ve Nejat, Hüdayi Hazretleri'ne fısıltıyla hediye etti:

"Fâtiha Sûresi..."

Su parladı. Rüzgâr yeniden esti. Martılar bir çığlık attı. Sandal hafifçe ileri doğru süzüldü.

Nejat gözlerini açtığında, Kadıköy sahiline yaklaşmışlardı.

Sandalcı gülümsedi:

— Yolculuk bitti evlat. Şimdi içindeki hediyeleri taşıma vakti.

Nejat sahile indi. Sabah gördüğü o farklı mavi yine oradaydı. Ama artık anlamını biliyordu.

Bu mavi, İstanbul'un ona anlattığı masalın rengiydi.

Ve bu masal artık onun kalbine emanet edilmişti.

42

İzmir – Kordon'da Rüzgârın Getirdiği Hediye

Deniz kıyısında, sabah güneşinin tüy gibi hafifçe suya konduğu o anlarda, bazen rüzgâr insanlara henüz anlamadıkları hediyeler getirirmiş. Defne işte o sabahlardan birinde, "Bugün bir şey olacak," diye içinden geçirdi; çünkü saçlarının arasından seslenen esinti, sanki bir sır fısıldayacak kadar nazik ve merak uyandırıcıydı.

İzmir'in Kordon boyu, o saatlerde maviyle altının birbirine karıştığı, martıların beyazıyla süslendiği bir masal çizgisi gibi görünürdü. Çimenlerde, yosun kokusunun eşlik ettiği iyotlu havayı içlerine çekerken, kardeşleri Asel, Asya, Aslan, Atlas ve

kuzeni Alparslan'la buluşmak üzere yürüyordu Defne. Hepsinin kalbi, o sabah sanki görünmeyen bir melodiyle aynı ritimde atıyordu.

Çocukların hayal gücünde Kordon, sadece bir sahil değil, her köşesinde başka bir hikâyenin göz kırptığı, çimlerin arasında saklı bir mektubun bulunabileceği, denizin içinden konuşan bir balığın çıkabileceği bir yerdi. O gün de öyle olacaktı; fakat kimse henüz bilmiyordu.

Asel elinde bir sepet taşıyordu. Sepetin içi mahalledeki yaşlı teyzeye götürülecek birkaç simit ve bir küçük bal kavanozuyla doluydu. "Annem, yardım etmek sevaptır, unutma dedi," diye mırıldandı Asel. Küçük kardeşi Asya ise simitlerin yaydığı kokudan çok martıların hevesli bakışlarını izleyerek gülümsüyordu. Aslan ise elinde tuttuğu uçurtmaya odaklanmıştı; uçurtmasının üzerinde parlak bir güneş figürü vardı, sanki doğrudan göğe seslenir gibi.

Atlas her zaman olduğu gibi meraklıydı. Denizin kıpırtısını, rüzgârın yönünü, çimenlerin üstüne düşen ışığın tonlarını bile inceler, en ufak değişikliği yakalardı. "Rüzgâr bugün başka esiyor," dedi ciddi bir ifadeyle. Alparslan da sessiz ama güçlü duruşuyla, arkadaşlarının meraklarını dostça toparlayan bir ağabey gibiydi.

Hepsi yan yana geldiklerinde, rüzgâr birden hafif bir uğultuya dönüştü. Sanki bir şey çağırıyordu. Deniz kokusuna karışan bu ses, çocukların kalbine kıpır kıpır bir heyecan bıraktı.

"Bugün bir hikâye bulacağız," dedi Defne, gözlerinde pırıldayan umutla.

Rüzgârın Getirdiği Şey

Çocuklar çimlerde dolaşırken, Atasoy amcanın yıllardır anlattığı bir söz geldi akıllarına:

"Deniz bazen sadece dalga getirmez; kalbe de dalga düşürür."

İşte o an, denizin kıyısına usulca vurmuş, hafifçe ıslanmış bir kutu gördüler. Mavi, küçük, ahşap bir kutuydu bu. Üzerinde güneş ışıklarıyla parlayan minik bir ay-yıldız bulunuyordu.

Atlas, "Bu… bu kesin rüzgârın hediyesi!" diye fısıldadı.

Kutuyu eline alan Alparslan, çocukların ortasında yere çömeldi. Kutunun üzerinde, eski zamanların yazılarını andıran zarif bir hatla şu cümle yazıyordu:

"Geleceğin kalbini taşıyanlara…"

Asya heyecanla zıpladı. "Biz miyiz o?" diye sordu.

Aslan ise kutunun kapağına hafifçe dokundu. "Belki de olmak isteyen herkes," dedi.

Kutuyu hep birlikte açtıklarında içinden üç şey çıktı:

– Bir deniz kabuğu,

– Uçurtmaya bağlanacak ince bir kırmızı kurdele,

– Ve bir mektup.

Mektup sararmıştı, ama özenle korunmuştu. Kağıdın kenarları hafifçe deniz tuzu kokuyordu. Alparslan mektubu yavaşça açarken, rüzgâr durdu; martılar bile sanki okumak ister gibi sessizce yaklaştı.

Mektubun başında tek bir imza vardı:

Mustafa Kemal Atatürk

Çocukların gözleri yuvarlandı, kalpleri hızlandı.

Asel fısıldadı: "Atatürk bize mektup mu yazmış olabilir mi?"

Atlas hemen söze atladı: "Belki zamanında yazılmış bir mektup, belki birine, belki herkese… Ama şimdi bize ulaşmış!"

Aslan, "Hadi okuyalım," dedi.

Mektubun Sesi

Mektubun yazısı sade, anlaşılır ama bir o kadar derindi; sanki yürekten gelen bir nefes gibiydi:

"Sevgili çocuklar,

Bir ülkenin en büyük umudu, en parlak ışığı sizlersiniz. Rüzgârın

fısıltısını dinleyin, çünkü bazen hakikat en çok orada konuşur. Bilin ki merakınız, iyiliğiniz ve adaletiniz, geleceğinize yön verecek iki kanattır.

Emanet ettiğim bu vatanın rüzgârı da denizi de dağları da sizlere dua eder. Göğsünüzde taşıdığınız cesaret ve yüreğinizde büyüttüğünüz merhamet, sizi hem korur hem yolunuza ışık olur.

Küçük bir hatırlatma: Gökte özgürce salınan her uçurtma, ayağa sağlam basan bir çocuğun kalbine bağlıdır. Uçurtmanızın ipi sizde; yönünü siz belirlersiniz.

Ve sakın unutmayın: Birlik, sevgi ve çalışmak—bunlar geleceğinizi şekillendiren üç dosttur.

Bu kutuya bıraktıklarım, büyüyen hayalleriniz için birer anahtardır.

Bütün sevgimle,

M. K. Atatürk"

Defne'nin gözleri doldu; ama çocukların hiçbirinin içi hüzünle değil, tarifsiz sıcaklıkla doluydu. Mektup sanki yıllar öncesinden gelip avuçlarına konmuş bir güven duygusuydu.

Asel fısıldadı: "Bize emanet edilen bir şey gibi… Bir duygu gibi."

Asya mektuba bakarak, "Bir de görev," dedi.

Atlas ise düşünceliydi: "Peki bu deniz kabuğu ve kurdele ne anlama geliyor?"

İşaretler Arasında Yürümek

Deniz kabuğunu kulağına götüren Aslan, içinden belli belirsiz bir melodi duydu; dalgalarla karışan ince bir melodi. Sanki çocukluğunun en güzel duaları gibiydi. Kabuğu sırayla herkes dinledi. Hepsi aynı melodiyi duydu.

Asya bunu hemen yorumladı: "Bu kabuk bize denizin sesini taşımıyor; görevimizi hatırlatıyor. Her dalga ayrı bir iyilik gibi."

Kırmızı kurdele ise uçurtmaya tam uyan renkteydi. Uçurt-

manın güneşi altın gibi parlar, kurdele ise rüzgârın renkli nefesi gibi savrulurdu.

Alparslan, "Demek ki uçurtmayı bugünkü rüzgârda uçurmalıyız," dedi.

Aslan hemen uçurtmayı açtı, kurdeleyi bağladı. Rüzgâr o anda yeniden esmeye başladı; sanki mektubun ruhu rüzgârla birlikte dans ediyordu.

Uçurtma göğe yükseldiğinde, kırmızı kurdele bir ışık çizgisi gibi ardında iz bıraktı. Gökyüzü maviyse, bu kurdele göğün tebessümü gibi duruyordu.

Derin Bir Anı

Tam o sırada yaşlı bir teyze yanlarına geldi. Saçları ak, yüzü kırış kırış ama gözlerindeki ışık genç bir kalbin ışıltısıydı.

"Çocuklar," dedi, "ne güzel uçurtmanız var. Çok eskiden, ben de rüzgârı böyle dinlerdim."

Defne mektubu ona gösterdi. Teyzenin gözleri doldu.

"Ben Atatürk'ü bir kez görmüştüm," dedi titrek bir sesle. "Henüz küçücüktüm. Konuşurken herkes onu dinlerdi, ama ben gözlerine bakardım. Gözleri güven verirdi. İnsan o bakışlarda hem şefkat hem güç hissederdi."

Asya merakla sordu: "Peki size bir şey söyledi mi?"

Teyze gülümsedi. "Ben sadece kalabalığın içindeki bir çocuktum. Ama bana baktığında, sanki bütün çocuklara aynı anda bakıyor gibiydi. 'Gelecek size emanettir,' dediğini duymuştum."

Çocuklar birbirlerine baktı. Aynı sözler mektupta da vardı.

Teyze devam etti: "Ne kadar zaman geçerse geçsin… Bazı sözler rüzgârla geri döner. Siz de bugün onu bulmuşsunuz."

Sonra, bir dua eder gibi ellerini kaldırdı: "Allah kalplerinize iyilik versin. Bu vatanı emanet aldığı gibi taşıyacak çocuklar olun."

Karışma Başlıyor: Sınav Gibi Bir Olay

Tam her şey masalsı bir sessizliğe kavuşmuştu ki, sahil kıyısında bir çığlık duyuldu.

Küçük bir çocuk, bisikletiyle denize doğru kaymıştı ve suların kıyısına çok yaklaşmıştı. Rüzgâr bir anda sertleşmiş, dalga da yüksek vurmuştu.

Atlas hızla koştu. Onu hemen ardında Alparslan takip etti. Aslan, uçurtmanın ipini Defne'ye bıraktı ve o da koşmaya başladı.

Defne, "Dikkat edin!" diye bağırdı ama kardeşlerini durdurmadı. Onların kalbinin nasıl olduğunu biliyordu; iyilik, gecikmeyi sevmezdi.

Küçük çocuk denize düşmemişti ama çok korkmuştu. Titriyordu. Bisikleti yan devrilmişti.

Atlas eğildi, "İyi misin?" diye sordu.

Çocuk hıçkırarak başını salladı.

Aslan ve Alparslan birlikte bisikleti kaldırdılar. Asya cebinden bir mendil çıkarıp çocuğa uzattı. Asel ise çocuğu teskin eden sözler söyledi. "Korktun ama geçti. Hepimizin başına gelir."

Bir yetişkin gibi konuşmuyordu; bir kalp gibi konuşuyordu.

Çocuk, "Ben… teşekkür ederim," dedi.

Uzakta uçurtma hâlâ gökteydi. Defne ipi sımsıkı tutuyordu. Gökyüzündeki kırmızı kurdele, sanki bu küçük iyiliği alkışlıyordu.

Sonuç: Rüzgârın Öğrettiği Hediye

Akşamüstüne doğru çocuklar mektubu yeniden açtılar. Rüzgâr bu kez daha hafif esiyordu; sanki görev tamamlanmıştı.

Defne, "Sanırım bugün rüzgâr bize bir şey getirdi ama yalnızca bir mektup değil… Bir duygu getirdi," dedi.

Asel başını salladı: "Sorumluluk."

Asya ekledi: "İyilik."

Aslan uçurtmaya baktı: "Cesaret."

Atlas deniz kabuğunu tuttu: "Merhamet."

Alparslan derin bir nefes alarak söyledi: "Ve bunların hepsini bir arada tutan bağ: sevgi."

Güneş batarken, Kordon'un çimenleri altın rengine döndü. Çocuklar, mektubu özenle kutuya geri koydu. Kutu artık sanki onlara ait değildi; alması gereken birine, belki gelecekte başka bir çocuğa ulaşması için yeniden rüzgârın yoluna bırakılmalıydı.

Hep birlikte kutuyu tekrar denizin kıyısına koydular. Bir dua eder gibi içlerinden geçirdiler:

"İyilik, merhamet ve sevgi daima yolumuzu aydınlatsın."

Rüzgâr hafifçe yükseldi, kutuya dokundu. Kutu yavaşça sallandı, sonra tekrar denize doğru süzüldü. Dalga onu usulca aldı.

Gökyüzünde uçurtma hâlâ pırıl pırıldı.

Ve o anda hepsi biliyordu:

Atatürk'ün en büyük hediyesi, sadece bir mektup değil; çocuklara duyduğu güven, sevgi ve emanet duygusuydu.

Rüzgâr onların yanından geçerken, kulağına bir şey fısıldadı sanki:

"Gelecek sizinle."

Çocuklar eve dönerken, kalplerinde bir sıcaklık, adımlarında bir hafiflik vardı. Çünkü artık biliyorlardı:

Bir çocuğun kalbi, bazen rüzgârın bile taşıyamayacağı kadar büyük bir iyilik saklar.

43

Kahramanmaraş - Kahraman Dondurma

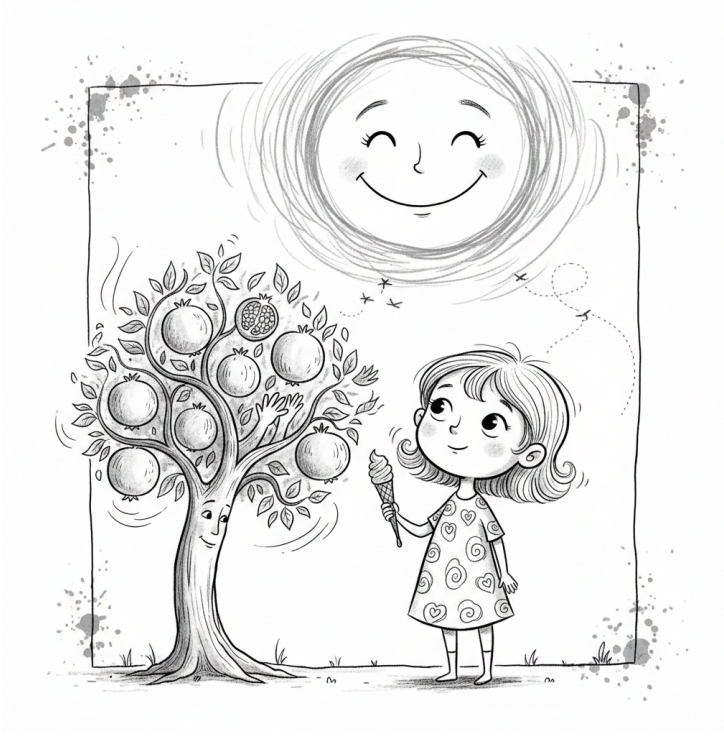

O sabah, henüz güneş doğarken odanın bir köşesindeki perdeden içeri gizli bir ışık sızdı; ışık, sanki Karanfil'in yastığına bir sır fısıldamaya gelmiş gibiydi. O ışığın dokunduğu yerde minik kıpırtılar olur, dünyada görünmez bir şey hafifçe yer değiştirirmiş gibi duyulurdu. Karanfil, sanki kalbinin tam içinde bir çiçek açmış gibi uyanıverdi. Bugün özel bir gündü. Öylesine özel ki, uyku bile ona fazla gelmişti.

Bir anda yataktan fırladı, ince topukları odanın yerinde minik dokunuşlar bırakarak babasının odasına koştu. Kapının tokmağını tuttuğu an, içinden bir merak fışkırdı: "Acaba doğru

cevabı bulabilecek miyim?" Merak bazen kedi adımlarıyla dolaşır, bazen güvercin gibi kanatlanırmış; o sabah merak, Karanfil'in kalbinde şakıyan bir kuştu.

Babasının odasının kapısını araladığında babası henüz esniyordu. Saçları uyku sersemliğinden dağınık, yüzündeki sakallar sabahın ilk ışığıyla gümüş gibi parlıyordu. Karanfil'i görünce gülümsedi; o gülümseme evdeki bütün sabahı ısıtan bir soba gibiydi.

"Bugün gidiyoruz, değil mi baba?" dedi Karanfil, kelimeleri neredeyse birbirine çarpa çarpa.

Babası, omzunu hafifçe gererek ayağa kalktı. "Gidiyoruz kızım… ama önce o sorunun cevabını bulmuş olman lazım."

Karanfil'in yüzündeki heyecan, bir anda düşünceli bir buluta dönüştü.

"Şeeey… Henüz bulamadım. Çünkü 'Kahraman Dondurma' diye bir şey yok ki. Bir dondurma nasıl kahraman olabilir ki?" diye sordu, gözlerinde merakın ışıltısı titreşerek.

Babasının kahkahası odada yumuşakça yankılandı. Annesine döndü:

"Ne dersin, ipucu verelim mi?"

Annesi hafifçe eğilerek kızının saçlarını okşadı. "Cevabı bulmak istiyorsan, önce nerenin dondurmasının ünlü olduğunu araştırabilirsin. Bazen bir şeyin cevabı kendi adının içinde saklanır."

Karanfil'in aklına, çiçeklerin adlarını taşıyan çocukların neden böyle güzel kokulu oldukları bile geldi bir an. Belki isimler insanların kaderine ince bir çizgi gibi işleniyordu.

Bu düşünce çocuk kalbine ağır geldi, ama hoşuna da gitti.

Kahvaltıda annesi mis gibi tereyağı kokan yumurtalar hazırlarken, babası da sıcak ekmekleri küçük bir sepete yerleştirdi.

Evin içinde yükselen kokular o kadar tanıdık, o kadar güvenliydi ki, Karanfil bir an dünyadaki tüm sabahların böyle olması için dua etti.

Kalbi, "Rabbim, bugün güzel bir gün olsun," diye usulca fısıldadı.

Kahvaltı biter bitmez odasına koştu. Hem merak hem heyecan ayaklarına gizli bir hız vermiş gibiydi. Masasına oturdu, kitaplarını açtı. Ansiklopedilerin sayfalarını hızla çevirirken parmak uçlarında bir sıcaklık hissetti. Sanki her sayfa "Biraz daha yaklaş," diyordu.

Bilgisayarı açtı; dedesinin kendisine hediye ettiği küçük not defterini çıkardı. Sorular yazdı, altında cevapları aradı. Boşluk doldurur gibi değil de bir nakış işler gibi çalıştı.

Zaman geçtikçe odadaki hava sanki ilimle doldu, duvarlar hafifçe genişledi. Belki de öğrenmek, insanın yaşadığı yeri bile genişletiyordu.

Sonunda birden doğrulup:

"Buldum!" diye bağırdı.

O bağırış, odanın içinde neşeyle açılan bir şemsiye gibiydi.

Biraz sonra ailece salonun ortasında bir seçime hazırlanmış gibi toplandılar. Karanfil, nefesini düzenlemeye çalışırken annesi ve babası ona sevgiyle bakıyordu.

"Hazırsan anlat kızım," dedi babası.

Karanfil, derin bir nefes aldı. İçindeki sözler bir su gibi akmaya hazırdı.

"İlk başta anlamadım," diye başladı. "Ama araştırınca her şey netleşti. Karşıma ilk olarak Sütçü İmam çıktı. Ülkemizi işgal etmek isteyenlere karşı durmuş cesur bir kahramanmış. Ne kadar cesur bir amcaymış, diye düşündüm. Sonra Kurtuluş Savaşı'nda milletimizin nasıl direndiğini öğrendim."

Sözleri tıpkı okulda öğrendiği bir metni okur gibi değil, kalbinden çıkar gibi dökülüyordu.

"Mustafa Kemal Atatürk de bu kahramanlıkların anısına üç ilimize ünvan vermiş. Urfa, Şanlıurfa olmuş. Antep, Gaziantep olmuş. Maraş ise Kahramanmaraş olmuş."

Burada bir an durdu, çünkü içindeki heyecan kelimelerle yarışıyordu.

"En meşhur dondurma da Kahraman olan Maraş'ta. Bu yüzden bana 'Kahraman Dondurma' dediniz. Bildim mi?"

Gözleri parlıyordu. Parlaklığı öyle bir parlaklıktı ki, insan bakınca kendini daha iyi, daha umutlu hissediyordu.

Annesi ve babası aynı anda sarıldılar ona.

"Aferin bizim zeki kızımıza!"

Yola çıktıklarında arabaya güneş ışıkları vuruyor, camdan içeri giren sıcaklık Karanfil'i hafifçe uykulu yapıyordu. Ama uyumadı. Pencereden akan manzaralara bakmayı seviyordu.

Dağlar uzaklardan "Gel bakalım küçük yolcu," diye sesleniyor gibiydi.

Ağaçlar, araba geçtikçe hafifçe eğilip selam veriyor gibi duruyordu.

Bazen bulutlar bile şekil değiştiriyor, kimi zaman dondurma külahı, kimi zaman da keçi biçimine giriyordu.

Belki de bu yolculukta Karanfil'in hayal gücü arabayla birlikte gidiyordu.

Belki de tüm çocuklar gibi o da gördüğü şeylere biraz masal serpiyordu.

Dedesinin evine geldiklerinde bahçedeki nar ağacı tam da güneşin altındaydı. Kırmızı nar taneleri dallarında birer inci gibi duruyor, her rüzgârda hafif hafif sallanıyordu. Dedesi

kapıda belirdiğinde yüzünde öyle bir sevinç vardı ki, sanki evin kapısından değil de yüreğinin kapısından çıkmış gibiydi.

"Kuzum gelmiş!" diye kucak açtı.

Karanfil koştu, dedesinin kollarına atladı.

Dede kokusu diye bir şey vardır; biraz eski defter, biraz tespih tanesi, biraz da güven kokar. Karanfil dedesini ne zaman kucaklasa içinde aynı güven ılık bir suyun vücuda yayılması gibi dolaşırdı.

Bir süre sonra dedesi onları içeri buyur etti. Mutfağın penceresinden içeri tatlı bir rüzgâr giriyordu. Bu rüzgâr, Maraş'ta esen rüzgârların başka bir türlü koktuğunu anlatırmış gibi hafif hafif serinlik taşıyordu.

"Hazır mısın bakalım, Kahraman Dondurma yemeye?" dedi dedesi göz kırparak.

Karanfil o an heyecandan neredeyse zıpladı.

"Hazırım!"

Dede dolaptan uzun bir çubuk çıkardı. Ucunda Maraş dondurması duruyordu. Uzadıkça uzuyordu.

Dondurma sanki bir bulut parçasıymış gibi bembeyaz, sanki süt değil de bir masaldan çıkmış bir ışıkla yapılmış gibi parlaktı.

Karanfil tam dondurmayı alacakken dede birden çubuğu yukarı kaldırdı.

Karanfil, dondurmanın havaya kalkmasına şaşırarak:

"Dede! Dondurma uçuyor mu?" diye bağırdı.

Dedesinin kahkahası bahçenin duvarlarına çarpıp neşeyle geri döndü.

"Bu dondurma kolay yenmez," dedi. "Bunun içinde keçi sütünün sabrı, sahlebin kokusu, ustaların duası var. Her biri de kendine göre ince iş ister."

Sonunda dede çubuğu ona uzattı; Karanfil de dondurmayı

kavradı.

Bir ısırdı…

Soğuk ama yumuşak.

Tatlı ama ağır değil.

Hafif ama güçlü.

Sanki o dondurmanın içinde bir dağın serinliği, bir yaylanın bereketi, bir çiçeğin duası vardı.

Dondurmalarını yerken dedesi önce uzun uzun sustu. Bazen suskunlukların içinde de söz olur. Sonra anlatmaya başladı:

"Bizim buraların dondurması sahlep ve keçi sütüyle yapılır. Ama asıl sırrı… niyettedir. Bir şeyi güzel yapmaya niyet edersen, içine iyi bir söz koyarsan, o şey bereketlenir. Tıpkı iyilik gibi. Küçücük iyilikler bile bir dağın tepesine kadar çıkar…"

Karanfil, dondurmasından küçük bir lokma daha aldı.

"Dede… keçilerin sütünü de mi Sütçü İmam getiriyor?"

Dede kahkahalarla güldü. Gülerken gözlerinin kenarındaki çizgiler sevgiyle çoğaldı.

"Yok kızım, onu Sütçü İmam getirmiyor ama onun cesareti bu topraklarda hâlâ geziyor. Biz de kahramanlıkları unutmamak için dondurmamıza layıkıyla sahip çıkıyoruz."

Akşam olup güneş nar ağacının arkasına doğru inerken Karanfil bahçede tek başına dolaştı. Elinde artık bir zamanlar uzayan ama şimdiki hâli bir çöp çubuğuna benzeyen dondurma çubuğu vardı.

Gökyüzü turuncuya dönmüştü; kuşlar eve dönerken havada çizdikleri yollar Karanfil'e görünmez bağlar gibi geliyordu. Rüzgâr hafif hafif esti, nar yaprakları kıpırdadı.

O an şunu fark etti:

Kahramanlık bazen büyük savaşlarda olurdu ama bazen de

küçük şeylerde. Birine iyi davranmak, birine gülümsemek, bir sorunun cevabını merakla araştırmak, sabretmek, öğrenmek…

Belki de kahramanlık bir dondurmanın içinde bile bulunabilirdi.

Yeter ki bakan göz görebilsin.

Babası arkasından seslendi:

"Toplanıyoruz Karanfil! Eve dönüyoruz kızım!"

Karanfil başını kaldırıp gökyüzünün son ışıklarına baktı.

Dondurmanın tadı ağzında, günün sıcaklığı kalbinde, öğrendiği şeyler de zihninin parlak bir köşesinde duruyordu.

Elindeki çubuğa son kez baktı ve şöyle dedi:

"Bugün ben de biraz kahraman oldum galiba."

Nar ağacı sanki başıyla onayladı.

Rüzgâr hafifçe alkışladı.

Gökyüzü turuncu bir gülümseme taktı.

Ve Karanfil, o günü ömrünün en güzel yazlarından birinin içine küçük bir mücevher gibi koydu.

44

Karabük – Safranbolu'nun Zaman Saati

Safranbolu'nun taş sokakları her zaman sakindi; fakat o sabah havada anlaşılması zor bir kıpırtı vardı. Sanki gölgeler biraz daha yavaş salınıyor, rüzgâr sokak aralarında gezinirken bilinmeyen bir şeyi hatırlatmak ister gibi fısıldıyordu. İşte tam o anda, küçük Elif, dedesinin avlusundaki dut ağacının dalını oynatan hafif bir titreşim duydu; titreme, bir ses değil de daha çok bir çağrı gibiydi. Elif hissetti: **Bugün sıradan bir gün olmayacaktı.**

Elif, on yaşındaydı. Gözleri Safranbolu'nun taş evlerinin pencerelerindeki ahşap oyaları kadar merakla dolu, yüreği

ise dedesinin her akşam okuduğu dua gibi berrak ve sakindi. Boynunda daima eski bir muska taşırdı; dualarla yazılmış bu muska ona annesinden emanet kalmıştı.

Dedesi, tüm Safranbolu'nun "Zaman Dedesidir o!" diyerek saygıyla bahsettiği Ali Efendi'ydi. Saat tamircisiydi ama aynı zamanda tüm çocukların düşlerini dinleyen, onlara sabır ve şükür hikâyeleri anlatan, kalbi geniş, sesi yumuşak biriydi. Evin avlusunda, eskiden han odası olan taş bir atölye vardı. İçerisi yüzlerce saatle doluydu: kimi guguklu, kimi cep saati, kimi çanlı, kimi de sadece tık tık eden küçük bir duvar saati. Fakat bir tanesi diğerlerinden çok farklıydı—uzun boylu, ahşap oymalı, üzeri safran çiçeği motifleriyle kaplı, büyülü gibi duran eski bir büyük saat.

Kimse o saatin çalıştığını duymamıştı. Tik tak bile demezdi.

Elif bu saati merak ederdi. Ne zaman yanına yaklaşsa göğsünde hafif bir ısınma hissederdi, sanki saat ona bir şey söylemek istiyordu.

O sabah avludaki dut ağacı titrerken, içeriden dedesinin sesi duyuldu:

"Elif kızım, bugün büyük saatte ufak bir değişiklik sezdim. Gel bakayım."

Elif atölyeye girince dedesinin yüzünde bir şaşkınlık ve hayranlık karışımı bir ifade gördü.

Saatin akrep ve yelkovanı… hareket ediyordu.

Yavaş ama gerçek bir hareket.

Dede fısıldadı:

"Bu saat yüz yıldır hiç çalışmamıştı…"

Elif'in kalbi hopladı. Tam o sırada, büyük saatin ön camı hafif bir tıslamayla aralandı. İçinden incecik, zarif bir ışık sızdı. Işık, sanki safran rengi bir bulut gibi kıvrılıp Elif'in avuçlarına doğru uzandı.

Korkutucu değildi. Daha çok bir sabah duasının huzuru gibi, insanı saran bir iyilik hissi taşıyordu.

Işığın içinden yumuşak bir ses duyuldu:

"Safranbolu'nun Zaman Saati beni uyandırdı. Elif, seninle konuşmak istiyorum."

Elif şaşkınlıkla nefesini tuttu.

Dede Ali Efendi bile söz bulamadı.

Işık devam etti:

"Vaktin durduğu bir yer var. Orada insanlar gülmeyi, hatırlamayı ve şükretmeyi unuttu. Zaman Saati ise onlara iyileşmeleri için son bir fırsat verdi. Elif... oraya sadece sen gidebilirsin."

Elif'in dudakları titredi:

"Ama... ben sadece bir çocuğum."

Işık yumuşadı:

"Tam da bu yüzden. Çocukların kalbi, zamanı incitmez."

Dede, torununun omzuna elini koydu:

"Korkma yavrum. Allah, insanı zorlanamayacağı bir yükle imtihan etmez. Bazı görevler çocukların temiz kalbine emanet edilir."

Elif derin bir nefes aldı.

Göğsündeki muskanın sıcaklığı arttı.

Ve büyük saatin kapısı… bir anlığına sanki bir odaya, sonra bir sokağa, sonra gökyüzüyle karışan bir tünele dönüştü.

Elif adım attı.

Safranbolu'nun taş sokakları bir anda renk değiştirip altın sarısına büründü. Evlerin cumbaları genişledi, çatıları yükseldi, safran çiçekleri rüzgârda minik fenerler gibi parladı. Etrafta kuşlar değil safran rengi küçük ışık böcekleri uçuyordu.

Elif derin bir nefes aldı.

Hava çay ve lokum kokuyordu.

Tam karşısında, üzerinde "**Zaman Hanı**" yazan büyük bir kapı belirdi. Kapının yanında bir çocuk duruyordu. Saçları karamel rengi, gözleri fındık büyüklüğünde ve kocaman. Üzerinde kısa kaftana benzeyen bir giysi vardı.

Elif'e eğilip selam verdi.

"**Ben Lâl. Zaman Saati'nin koruyucusuyum. Geç kaldın.**"

Elif şaşırdı:

"**Neye geç kaldım?**"

Lâl, elindeki kum saatini gösterdi. Kumlar duruyordu. Akmıyordu.

"**Burada zamanın kalbi sıkışmış. İnsanlar hatıralarını kaybetmeye başladı. Gülmeler un ufak oldu, gönüller gölgeleniyor. Şükür sözcüğü bile sanki ağırlık kazanmış... Kimse kolaylıkla söyleyemiyor. Zamanın tekrar akması için üç emaneti bulmalısın.**"

Elif, kulağında hafif bir dua ezgisi duyar gibi oldu.

"**Üç emanet?**"

Lâl başını salladı:

"**Evet. Biri bir söz, biri bir ses, biri bir iz. Bu üçü tamamlanmazsa zamanın çocukları unutkanlıkla karanlığa çekilecek.**"

Elif kalbinde hafif bir ürperti hissetti. Ama sonra içinden bir teslimiyet yükseldi.

"Allah yardım eder," diye düşündü.

Lâl, elini havada gezdirdi.

Sanki rüzgârın üzeri görünür olmuş da çizgi çizgi belirmiş gibi, havada üç yön ortaya çıktı.

"**İlk emanet 'Söz Emaneti'. Bunu Yitik Ninni Bahçesi'nde bulacaksın.**"

Elif'in gözleri büyüdü.

Lâl devam etti:

"İkincisi 'Ses Emaneti'. Güvercinlerin konuşmayı unuttuğu Sessiz Minare'de saklı."

"Üçüncüsü ise 'İz Emaneti'. Bunu sadece suyun hafızası bilir. Yani Aynalı Safran Deresi'nde."**

Elif başını salladı.

İlk görevine hazırdı.

Yitik Ninni Bahçesi, Safranbolu'nun hayalden yapılmış bir parçası gibiydi. Ufacık bir kapıdan giriliyordu. İçeri adım atan herkes bir anda huzurlu bir gökyüzünün altına düşüyordu. Rengi pembe-mavi arası değişen pamuk bulutlar bahçenin üzerinde süzülüyor, ağaçların yaprakları hafifçe titriyor, sanki ninni söylermiş gibi yavaş bir melodi yayıyordu.

Ama bugün… tuhaf bir sessizlik vardı.

Elif, bahçeden duyduğu sessizliğin yükünü hemen fark etti.

Sanki bir anne bir anda şarkı söylemeyi unutmuş gibi bir hüzün çökmüştü buraya.

Bahçenin merkezinde, küçük bir çocuk oturuyordu. Kucağında bir bez bebek vardır ama bebeğin yüzü silikleşmişti.

Çocuk gözlerini kaldırdı:

"Ninnimi kaybettim."

Elif dizlerinin üzerine çöktü.

"Ninni nasıl kaybolur?"

Çocuk hüzünlü bir tebessümle cevap verdi:

"Annem çok yorulmuştu. Bir gece ninnimi yarım söyledi. Sonra ertesi gün biraz daha unuttu. Gün geçtikçe ninni benden uzaklaştı… En sonunda hiç duyamaz oldum."

Elif'in içi ısındı.

Annesi aklına geldi. Onun her akşam okuduğu dua gibi sakin sesi…

O ses hiç gitmemişti.

Belki de unutulmayan şey sesler değil kalpten gelen niyetlerdi.

Elif küçük çocuğun elini tuttu.

"**Beraber buluruz.**"

Bahçedeki çiçekler sessizce dalgalandı. Rüzgâr hafifledi. Sonra, bahçenin bir köşesinden ince bir fısıltı yükseldi:

"Huuuu...uuuu..."

Bir melodi parçacığı havada belirdi. Ses görünmezdi ama kalbe çarpan bir tonda titreşiyordu. Bir ninninin kayıp kelimeleri, rüzgârla sağa sola savrulmuş gibi dolaşıyordu.

Elif melodiyi izledi, ardından minik bir yaprağın üzerinde parlayan altın bir çizgi gördü.

Çizgi, bir cümlenin yarısıydı.

Şöyle yazıyordu:

"**Korkma yavrum, sabah olur...**"

Elif gülümsedi.

Bu, bir ninninin başlangıcıydı.

Ardından bahçenin başka bir köşesinde başka bir çizgi buldu:

"**...Rabbim seni korur...**"

Çocuk nefesini tuttu.

Son çizgi ise bir çiçeğin açarken çıkardığı ışığın içinden belirdi:

"**...Kalbin ışıkla dolur.**"

Cümle tamamlanmıştı.

Ninni, bir dua gibiydi.

Kelimeler birleşir birleşmez bahçe bir anda canlandı. Ağaçların yaprakları ritmik bir şekilde sallandı, bulutlar hafif bir melodi çıkardı, çiçekler rüzgârda döndü.

Ve çocuk, uzun süredir ilk kez gülümsedi.

Bez bebeğinin yüzü de yeniden belirginleşti.

Elif'in avucunda altın bir harf şekillendi.

Bu, **Söz Emaneti**ydi.

İkinci görev daha zordu.

Sessiz Minare, şehrin en yüksek tepesindeydi. Elif tepeye çıktığında, minarenin göğe değil de zamana doğru uzandığını fark etti. Spiral merdivenleri çok eskiydi ve her adımda taşlardan hafif bir gıcırtı duyuluyordu—fakat bu gıcırtı bile sessizlik içinde kayboluyordu.

Minarenin şerefesine vardığında, hiçbir ses yoktu.

Kuşların kanadı bile sessizdi.

Gökyüzü rüzgârı bile fısıldamıyordu.

Minarenin kenarında beyaz bir güvercin oturuyordu. Gözleri kocaman ve üzgündü.

Elif yanına yaklaştı.

"Neden susuyorsun?"

Güvercin başını yana eğdi.

"Çünkü insanlar birbirini duymuyor artık. Sesim yankılanmıyor. Ben de konuşmayı unuttum."

Elif minarenin soğuk taşına dokundu.

Dedesinin sözünü hatırladı: "Bir ses kaybolursa, aslında onu duymak isteyen bir kalp kaybolmuştur."

Elif gözlerini kapadı.

Kendi içindeki en temiz sesi düşündü.

Annesinin ona sabah kalkınca söylediği şu cümleyi…

"Elif, her yeni gün bir şükür hediyesidir."

Bu cümleyi fısıldadı.

Fısıltı minarenin duvarlarında yankılandı.

Aniden küçük bir titreşim oldu.

Rüzgâr geri döndü.

Fısıltı büyüdü.

Sonra birden güvercin gagasını açtı:

"Şükrün sesi duyuldu... Ben hatırladım!"

Güvercin kanatlarını açtı. Beyaz tüylerinden gümüş bir nota düştü.

Bu, **Ses Emaneti**ydi.

Üçüncü görev en gizemlisiydi.

Aynalı Safran Deresi, sanki su değil ışık akıyormuş gibi parlıyordu. Dere kıyısında bir kadın silueti belirdi. Üzerinde Safranbolu'nun ipek şalvarı, başında işlemeli yazması vardı. Fakat kadın bir insan değil, daha çok bir su yansıması gibiydi.

Kadın konuştu:

"Zamanın izini arıyorsun. İz sadece iyiliğe bakana görünür."

Elif dereye eğildi. Suyun yüzeyinde önce kendisini gördü. Sonra dedesini. Sonra ninni söyleyen anneleri. Güvercinleri. Bahçedeki çocuğu. Hepsinin yüzünde aynı şey vardı: şefkatin izi.

Derinlerden bir çizgi yükseldi.

Suyun içinde parlayan bir hat, bir yol gibi.

Elif uzandı ve çizgi eline yapıştı.

Bu, **İz Emaneti**ydi.

Emanetler tamamlanınca Lâl ortaya çıktı.

Kum saati tekrar akmaya başlamıştı… ama yavaş, temkinli bir hızla.

"Şimdi Zaman Saati'ne dönmelisin."

Elif döndüğünde büyük saat kapısını açmıştı. Lâl ona eğilip teşekkür etti:

"Sen bir çocuksun ama kalbin yüz yıllık sabır taşı gibi güçlü."

Elif hafifçe kızardı.

Safranbolu'nun gerçek sokaklarına döndüğünde hava akşam olmuştu.

Dede Ali Efendi avluda oturuyordu.

Gözlerinde hem gurur hem huzur vardı.

"Zaman Saati çalışmaya başladı." dedi.

"Bugün taş sokaklardan geçen herkes biraz daha tebessüm etti. Anneler daha derinden ninni söyledi. Çocuklar şükür kelimesini daha sıcak hissetti. İşte, zaman böyle iyileşir."

Elif gülümsedi.

Göğsündeki muska hafifçe ısındı.

Rüzgâr dut ağacının yapraklarını okşadı.

Elif düşündü:

"Bazen bir çocuğun küçük bir kalbi bile koca bir zamanı iyileştirebilir."

Ve o gece Safranbolu'da herkes biraz daha huzurlu uyudu.

45

Karaman – Yunus'un Yoldaş Çocuğu

Bir Çocuğun Kalbinin İçinde Açılan Buğday Işığı Masalı

Kimselerin bilmediği bir anda, Taşkale köyünün üstündeki kayaların kuytusunda, taş gölgeleri titreten bir uğultu duyuldu; sanki toprağın kalbi, bir çocuğun adını fısıldıyordu: "**Âdem...**"

Bilinmez Olanın Çağrısı

Âdem, bu sesi duyduğu anda irkilmedi; aksine, içini ılık bir su gibi kaplayan bir merakla ayağa kalktı. Köyün çocukları arasında en sessizi sayılırdı; ama suskunluğu, kalbinin içinde taşıdığı geniş dünya yüzündendi. Her şeyi merak eder, her şeye şefkatle bakardı. Rüzgârı dinlerdi mesela, kuşlara sorular

sorardı, karıncalara selam verirdi.

Taşkale'nin oyma tahıl ambarlarının hemen yanında, dedesiyle yaşayan bu küçük çocuk, o sabah elindeki bakır tası sallar, buğdayların sesini dinlerken dedesinin sözleri kulağında çınladı:

"Buğdayın sesi ne der bilir misin, Âdem? Sabret der, kanaat der, bereket der. Hele bir de dua ile eker, emek ile biçer, hakkınca saklarsan… o vakit içinden bir nur çıkar, insanın bütün derdine merhem olur."

O gün, Âdem'in görevi büyüktü. Köyde herkes onu "Yunus'un Yoldaş Çocuğu" diye çağırıyordu. Çünkü Âdem küçüklüğünden beri Yunus Emre'nin sözlerine hayran, onun sadelik ve sevgi yolunu kalbine gömmüş bir çocuktu. Üstelik dedesinin anlattığına göre, Yunus Emre bir zamanlar bu topraklardan geçerken Taşkale'nin mağara ambarlarında bir gece konaklamıştı.

Bu yüzden köyde her çocuk bir gün o ambarlara buğday taşır, bereket yolculuğuna kendi adımını atardı. Sıra şimdi Âdem'deydi.

Ama bugün öyle bir şey olacaktı ki, Âdem sadece buğday taşımayacak… kendi kalbinin kuyusuna yolculuk edecekti.

İlk Adımlar ve Absürt Dostlar

Âdem, sırtına bağladığı küçük deri torbasıyla ambarlara doğru yürürken yolun kenarındaki ardıç ağacının altından tuhaf bir ses yükseldi:

"Höööh!"

Âdem durdu. Ses yeniden geldi:

"Höööh! Çocuk! Sen orada! Şu kendini bilmez gürültüye bir bak!"

Ardıç ağacının gövdesi hafifçe şişti… sonra içinden kocaman yanaklı, gagası eğri büğrü bir **çulluk kuşu** fırladı.

"Bu sabah ötüşümü kopyalayan sincap yüzünden uykum kaçtı! Sen geçersin de bana selam vermezsin diye korktum."

Âdem gülümsedi. Çulluk kuşunun absürt çıkışları köyde meşhurdu.

"Günaydın Çulluk Dede."

"Günaydın mı…? Günün aydın olup olmadığını gözlerim gördüğü kadar değil, kalbim sezdiği kadar bilirim! Neyse, nereye gidiyorsun böyle?"

"Buğday depolamaya. İlk kez tek başıma."

Kuş bir anda ciddileşti. Kanatlarını çırptı, Âdem'in önüne kondu.

"Yolun uzun, çocuk. Buğdayın sırrı ağırdır. Dikkat et, taşırken sadece kolun değil, kalbin de yorulur."

Âdem başını salladı ama kuşun sözleri içini biraz ürpertti. Çünkü sanki sabah duyduğu o tuhaf uğultuyla aynı tınıdaydı.

Kuş, gagasıyla çocuğun torbasına tıktık tıktık vurdu.

"Buğdayı koru, çocuk. Çünkü buğday insana doymayı öğretir; doyan insan şükretmeyi; şükreden insan ise Rabbine yakın olmayı… Unutma."

Sonra kuş, yine absürt bir şekilde kendi kanadına takılı bir ardıç dalını gagasıyla düzelterek havalandı.

Âdem yola devam etti.

Taşkale'nin Kalbine Doğru

Taşkale Tahıl Ambarları… Kayaların tam ortasına oyulmuş yüzlerce küçük kapı. Her kapının ardında yüzyılların buğdayı, yüzyılların duası, yüzyılların sabrı saklıydı.

Kapıya vardığında güneş kayaların üstüne pamuk gibi serilmişti.

Ama bir şey farklıydı.

Âdem ambara yaklaşırken, kapıların birinden hafif bir ışık

sızıyordu. Oysa buralarda ışık olmazdı. Zifiri karanlık oyuklardı bunlar.

Çocuk yavaş adımlarla yaklaştı.

Bir anda içeriden bir ses duydu:

"Hoş gelmişsin, Âdem evlat."

Âdem irkilmedi. Çünkü ses yumuşaktı… bir annenin ninni söylerkenki sıcaklığındaydı.

Ambarın içine eğildi.

Ve gördüğü şey… masalsıydı.

Buğdaylar… kıpırdıyordu.

Sanki nefes alıyorlardı.

Sanki bir rüzgâr onları karıncalandırıyordu.

Sanki içlerinden biri konuşmuştu.

"Gel evlat. Korkma. Buğday, korkana kapısını kapatır; merak edeneyse hikâyesini açar."

Buğdayın Dilini Duyan Çocuk

Âdem, torbasındaki buğdayı dikkatlice yere bıraktı.

Ambarın içindeki buğdayların üzerinde hafif bir parıltı vardı. Çocuk elini uzattı ve parmakları buğday tanelerine dokunduğunda, bir anda dünya etrafında dönmeye başladı gibi hissetti.

Döndü… döndü… ve sonra durdu.

Bir anda kendini, taş bir odanın içinde değil, uçsuz bucaksız sarı bir ovada buldu. Gökyüzü yumuşak maviydi. Kuşlar ağır ağır uçuyor, sanki kanatları ışıkla çiziliyordu.

Buğday başakları rüzgârda eğiliyor, âdeta selam veriyordu.

Ve bir başak… diğerlerinden daha parlaktı.

Âdem ona doğru yürüdü.

Başak konuştu:

"Ben buğdayın hafızasıyım. Bu topraklarda ekilmiş her

tohumun duasını taşırım."

Âdem hayranlıkla başağın karşısında dizini yere koydu.

"Beni neden çağırdın?" diye sordu.

Başak hafifçe titredi.

"Çünkü içindeki merakın temiz. Ve temiz merak, insanı hakikate götürür."

"Ben sadece buğday depolamaya gelmiştim…"

Başak güldü.

"Depolamak… dışarıdan bir iştir. Ama senin görevin içeriyle ilgili."

"İçeri…?"

"Kalbinin içiyle, evlat."

Rüzgâr başakları dalgalandırdı. Parıltı arttı.

"Evlat… Buğday sabrı öğretir. Sabrın olmadığı yerde bereket olmaz. Sen bu sabrı öğreneceksin bugün. Hem kendi içindeki sabrı… hem de insanların birbirine sabrını."

Âdem tam konuşacakken bir ses onu durdurdu:

"Âdem! Âdem, beni duyuyor musun?!"

Bu… dedesinin sesiydi.

Ama buraya nasıl gelmişti?

Başak aceleyle fısıldadı:

"Şimdi git evlat. Ama unutma… ne görürsen, kalbine emanet et."

Bir anda âlem çözüldü, rüzgâr savruldu, ışık söndü…

Ve Âdem kendini tekrar Taşkale ambarının içinde buldu.

Karışan Dünya

Dışarıdan bağırışlar geliyor, koşuşturmalar duyuluyordu.

Köyden duman yükseliyordu.

Âdem'in kalbi sıkıştı.

Hızla dışarı çıktı.

Köy meydanında herkes telaş içindeydi.

Bir kadın ağlıyordu:

"Ambarın kapısı çöktü! İçeride köyün buğdayının yarısı sıkıştı!"

Bir adam öfkeyle bağırıyordu:

"Bu kadar emek boşa mı gidecek şimdi?"

Başka biri:

"Bu yıl kıtlık mı olacak? Ne yapacağız?"

Dedesi ise endişeyle elini alnına götürmüş, çöküp kalmıştı.

"Buğday için kavga etmeyin!" diye bağırıyordu biri. Ama kimse kimseyi duymuyordu.

İnsanların kalbi karışınca, sesler de karışıyordu.

Tam o sırada rüzgâr esti. Âdem'in gözünün önüne az önceki sarı ova geldi. Başakların huzuru geldi. O ilahi sakinlik geldi.

Ve buğdayın sesi…

"Sabır olmadan bereket olmaz…"

İşte o anda küçük çocuk derin bir nefes aldı… ve kalbinin içinden bir sıcaklık yükseldi.

Bir Çocuğun Köye Söz Söylemesi

Âdem öne çıktı. Küçücük bedeni kalabalığın ortasında kayboluyor gibiydi ama sesi netti:

"Durun!"

Kimse duymadı.

Âdem tekrar seslendi, daha yüksek:

"Duruuuuun!"

Bu kez herkes ona baktı.

Çocuk onları süzdü.

"Buğday için kavga etmeyin. Buğday kavga ettiğinizde kaçar. Birbirinize sabretmediğinizde bereket azalır. Buğdayın dili vardır… ve ben bugün o dili duydum."

Köylüler şaşkın.

Dedesi ise merakla.

Âdem devam etti:

"Ambar çöktüyse… yeniden yaparız. Buğday ezildiyse… kalanıyla paylaşırız. Ama birbirimize kırılırsak… işte o zaman hiçbir şeyimiz kalmaz."

Köylüler sessizleşti.

Bir adam mırıldandı:

"Bu sözleri sana kim öğretti evlat?"

"Buğday öğretti," dedi Âdem sakinlikle.

"Hem de kalbime."

Kimse bu cümlenin masalsı oluşuna takılmadı.

Çünkü o anda herkes… bir çocuğun kalbinden çıkan hakikatin yetişkinlerin öfkesinden daha güçlü olduğunu gördü.

Işığın Suya Düşüşü Gibi

Köylüler beraber çalıştı. Ambardaki buğdayın yarısı kurtarıldı. Diğer yarısı için üzülmediler; çünkü o yarım kaybı paylaşmanın, dayanışmanın, birbirine sabretmenin öğretisi olmuştu. Dedesi Âdem'i bağrına bastı.

"Evlat," dedi, "Yunus Emre'nin yolunu sadece kelimelerle değil, hâlinle yürüyorsun."

O gece Taşkale'nin taş duvarlarına vuran ay ışığı, sanki buğday tanesi gibi parlıyordu. Âdem ambara son bir kez baktı.

İçerden hafif bir fısıltı duydu:

"Sabredenin kalbi bereketlenir…"

Çocuk gülümsedi.

Buğday depolama işi bitti ama içindeki yolculuk daha yeni başlamıştı.

Çünkü artık Âdem biliyordu:

İnsan, toprağa ektiği buğdayla doyar; ama gönlüne ektiği

sabırla büyür.

Ve büyüyen insan…

Köyüne, yeryüzüne, Rabbine daha yakın olur.

46

Kars – Ani'nin Kar Meleği

Kars'ın sabahı, sanki gökyüzünden biri avuç avuç ışık serpmiş gibi parlıyordu; ama o sabahın içinde bir sır vardı, çünkü rüzgâr eski Ani Harabeleri'ne doğru hafifçe uğuldarken hiç kimsenin anlamadığı bir melodi mırıldanıyordu. Bu melodi, ne tam bir türküydü ne de büsbütün bir dua; ikisinin arasında, insanın içini hem merakla hem huzurla dolduran bir tınıydı.

İşte bu merak dolu sabahın en heyecanlı kahramanı, sekiz yaşındaki Rüveyda'ydı. Rüveyda, karın her düşüşünde ayrı bir hayal kuran, hayalin her kıvılcımında küçük bir iyilik saklayan bir çocuktu. Üstelik Rüveyda için kar, sadece kar değildi; her

tanesi bir hediye, gökten gelen küçük bir rahmetti. Annesi hep "Kar, Allah'ın yeryüzünü temizlemek için gönderdiği beyaz bir örtüdür," derdi. Bu cümle, Rüveyda'nın zihninde karı neredeyse canlı bir varlık hâline getirirdi.

Bu sabah, evlerinin kapısı açıldığında kar, ince beyaz fısıltılarla ayaklarının etrafında dönen bir misafir gibiydi. Öyle ki Rüveyda'nın içinden, kar taneleriyle konuşuyormuş gibi "Hoş geldiniz," demek geldi.

Şehrin sessizliği başka hiçbir yerde böylesine derin duyulmazdı. Kars'ın kışında sesler bile üşür, kelimeler soğuktan hafif titrerdi. Bugün sokaklar beyaza gömülmüş olsa da, uzaklarda Ani'nin kadim taşlarını yerinden oynatmayacak kadar narin bir rüzgâr vardı.

Rüveyda, babasıyla birlikte oraya—Ani Harabeleri'ne—gideceğini biliyordu. Babası arkeologdu; taşlara dokunurken öyle bir saygı duyardı ki, Rüveyda babasının elleriyle konuşan bir adam olduğuna inanırdı. Babası, "Taşlar konuşmaz ama sususları çok şey söyler kızım," derdi. Rüveyda bunu hiçbir zaman tam anlamasa da, babasının taşlara dokunduğunda yüzünde beliren saygılı ifade ona çok şey anlatıyordu.

O gün Ani'ye gitmek için hazırlanırken annesi Rüveyda'nın boynuna yedi renkli bir bere taktığı el örgüsü atkıyı bağladı. Bu atkı, nenesinin zamanında ördüğü bir atkıydı; üzerinde Kars motifleri vardı—koç boynuzu, bereket kuşu, eli belinde figürleri… Rüveyda bu atkıyı takınca, kendini sanki geçmişten birisi hafifçe kucaklamış gibi hissederdi. İşte bu yüzden atkı sadece bir atkı değildi; geçmişle bugün arasında örülmüş bir sevgi köprüsüydü.

Yola çıktıklarında sabahın beyazı giderek genişliyor, kar taneleri Rüveyda'nın eldivenlerine çarpıp incecik çıtırtılarla yok oluyordu. Rüveyda, "Keşke erimeseler," dedi içinden. Babası

onu duymamıştı belki ama kar duymuştu; çünkü bir süreliğine daha yavaş yağmaya başladı, sanki "Merak etme, buradayım," der gibi.

Ani'nin kapısına geldiklerinde taşların üzerindeki kar, mavi çizgilerle gölge yapan bir örtü gibiydi. Rüveyda oraya her geldiğinde aynı şeyi hissederdi: hem biraz büyülenmiş hem biraz ürpermiş. Çünkü Ani, bir zamanların koca bir şehriydi; içinde binlerce adımın izi vardı ama şimdi sessizdi. Bu sessizlik ürkütücü değildi, tam tersine, sanki buranın kalbi hâlâ atıyor da kendini gizlemek için çok yavaş atıyormuş gibi bir hâl vardı.

Babası incelemelerine başlarken Rüveyda etrafta dolaşmaya başladı. Kar o kadar yüksekti ki ayakları her attığında "huf" diye içine gömülüyor, sonra çıkarken "puf" diye ses çıkarıyordu. Rüveyda bu seslere bayılıyordu. "Huf-puf adımları," diye isim bile koymuştu onlara.

Etrafta dolaşırken bir anda tuhaf bir şey oldu. Rüveyda, karla kaplı taşların arasında çok küçük, incecik bir ışığın parladığını gördü. Parlak değildi, göz almıyordu, ama dikkatle bakınca insanı kendine çağıran bir ışık gibiydi. Rüveyda bir adım attı, ışık hafifçe titredi. Bir adım daha attı, ışık ona doğru kırpıştı.

Sanki… gülümsedi.

Rüveyda tam yaklaştığında, ışığın aslında karın içinde gizlenmiş bir şekilden geldiğini fark etti. Bir kar tanesi… ama bildiği kar tanelerinden biraz farklıydı. Bu tanenin içinde çok minik, kanatları incecik, yüzü neredeyse belli belirsiz bir varlık duruyordu. Ne bir peri kadar gösterişliydi, ne de bir rüya kadar bulanık… ama gerçek olduğu kesindi.

Bu bir kar meleğiydi.

Rüveyda'nın ağzı açık kaldı. "Sen… sen kimsin?" diyebildi fısıltıyla.

Kar meleği sanki bu soruyu bekliyormuş gibi dönerek havaya

kalktı. Kanatlarından kar tozu döküldü. Ses çıkarmadı ama Rüveyda kalbinin içinde çok hafif bir ses hissetti:

"Ben, buranın unuttuğu duaların bekçisiyim."

Rüveyda şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdı. "Duaların mı?"

Kar meleği havada bir daire çizdi.

"Buradan bir zamanlar çok dua yükselirdi. İnsanlar hem birbirine hem Rabbine daha yakın hissederdi. Ama zaman geçti, şehir sessizliğe büründü... dualar da azaldı. Ben burada kalan son ışığım."

Rüveyda meleğe dikkatle baktı. Onu korkutmayan, sadece merak ettiren bir hâli vardı. Meleğin sesinde hafif bir hüzün hissediyordu. İçinde "yardım etmek" diye bir duygu kıpırdadı.

"Peki… ben ne yapabilirim?" diye sordu.

Kar meleği yaklaşıp elinin üzerine kondu. Rüveyda'nın avucu bir anda tüy gibi hafifledi. O anda meleğin sesi yeniden kalbine dokundu:

"Bir çocuğun iyi niyeti, unutulmuş bir şehrin yüreğine dokunabilir."

Bu cümlenin ne anlama geldiğini Rüveyda tam anlayamamıştı, ama içinde bir sıcaklık hissetti.

O sırada babasının sesi duyuldu: "Rüveydaaa? Kızım, neredesin?"

Rüveyda irkildi. Meleğe baktı ama o anda meleğin kanatları parlayıp karın içine karıştı. Sanki hiç var olmamış gibi kayboldu.

Rüveyda, o günden sonra kar meleğini düşünmeden duramadı. Evde, okulda, yürürken, uyurken… hep o minik varlığın sözleri kulağında çınlıyordu:

"Bir çocuğun iyi niyeti..."

Bir akşam annesi ona sıcak süt uzattığında Rüveyda dilinin ucunda bir şeyler dolaştı. "Anne… insanlar iyi dualar etmeyi

unutabilir mi?"

Annesi şaşkın bir gülümseme ile baktı. "İnsan unutur kızım. Ama hatırlaması da bir anda olur. Bir sözle, bir hatıra ile, bazen bir çocuğun kalbiyle…"

Bu cevap Rüveyda'nın içine bir ışık daha düşürdü. O günden sonra küçük küçük iyilikler yapmaya başladı. Her iyilik yaptığında sanki kar meleğinin kanat sesini duyar gibi oluyordu.

Bir komşu teyzeye odun taşımak, kardeşinin ödevine yardım etmek, okulda bir arkadaşını teselli etmek… Her seferinde içi daha da ısınıyordu.

Derken bir gün Ani'ye yine gittiler.

Kar bu kez daha parlaktı, rüzgâr ise daha melodikti. Rüveyda karın içine doğru yürüdü. Bir süre hiçbir şey olmadı. Sonra birden… gözlerinin ucunda bir parıltı kımıldadı.

Kar meleği yeniden ortaya çıktı.

Ama bu kez çok daha parlaktı.

"Kalbinin ışığı buraya kadar geldi..." dedi kar meleği. *"Sen duaları hatırlattın. Kendine değil; başkalarına iyilik ettiğin her anda bu vadi biraz daha ısındı."*

Rüveyda'nın gözleri büyüdü. Çünkü gerçekten de Ani'nin taşlarında, buzun içinde hafif bir çözülme vardı. Küçücük bir sıcaklık, çok eski bir hatıranın kapısını aralıyordu sanki.

Kar meleği bir kez daha yaklaşıp Rüveyda'nın avucuna kondu.

"Burası artık yalnız değil."

Sonra havalandı. Kar taneleri etrafında döndü, döndü… ve meleğin kendisi bir kar tanesine dönüp Rüveyda'nın saçına kondu. Rüveyda elini hiç kıpırdatmadı. Küçücük bir dua etti:

"Allah'ım… kalbimi hep sıcak tut."

Kar tanesi saçının ucunda parladı ve sonra erimeden kayboldu.

Kar meleği yok olmuştu.

Ama Rüveyda biliyordu: Aslında hiçbir yere gitmemişti.

İyilik yaptığı her yerde onun sesi biraz daha yankılanacaktı.

Ani Harabeleri'nde, karın içinde parlayan küçücük bir iz kalmıştı.

Ve o iz, bir çocuğun dualarla büyüdüğünün hatırasıydı.

47

Kastamonu - Ilgaz'ın Sessiz Kartalı

Ilgaz Dağı'nın zirvesine yakın, rüzgârın şarkı söylediği, çamların iğnelerinin bile birbirine fısıldaştığı yüksek bir düzlük vardı. Bu düzlükte öyle bir sessizlik olurdu ki, bazen oradan geçenler kendi kalplerinin atışını duyduklarını sanırdı. İşte bütün hikâye, bir sabah o sessizliğin içinden gelen tuhaf bir "huuuhh" sesiyle başladı. Bu ses öyle merak uyandırıcıydı ki, insan sorsa "Acaba bir kartal mı konuşuyor, bir bulut mu iç çekiyor, yoksa rüzgâr mı o sabah serinliğini toplamak için kendine bir arkadaş arıyor?" diye düşünürdü.

Bu sesin yükseldiği yerde, tüyleri sabah güneşiyle parıldayan

bir kartal vardı: **Sessiz Kartal**. Ona böyle derlerdi çünkü gökyüzünde asla bağırmaz, avlanırken hiçbir çığlık atmaz, uçarken kanatlarını hiç gıcırdatmazdı. Yalnızca gerektiğinde konuşur, o da neredeyse bir dua gibi çıkardı ağzından. Sessiz Kartal'ın gözleri, Ilgaz'ın uzun hikâyelerini bilen yaşlıların gözlerine benzerdi; sakin, derin ve bilge.

Sessiz Kartal'ın hemen eteklerde, çamlarla çevrili küçük bir köy vardı: **Sarıçiçek Köyü**. Bu köyde yaşayan herkesin bir hikâyesi, bir uğraşı, bir derdi, bir de mutluluğu olurdu ama hepsi birbirine saygı duyar, büyükleri dinler, küçüklere merhamet gösterirdi. İşte bu köyde, annesinin deyimiyle "sorular denizinin ortasında kaybolmuş bir sandal" olan bir çocuk yaşardı: **Emir**.

Emir, yedi yaşını yeni doldurmuştu. Gözleri açık mavi bir ırmak gibi sürekli hareket eder, aklı da ince bir rüzgâr gibi hiç durmadan dolaşırdı. En sevdiği şey, Ilgaz Dağı'nın eteklerine gidip ağaçların hüznünü, dereciklerin gülüşünü dinlemekti. Çünkü Emir'e göre dünya, anlayabilene hafif hafif konuşuyor, fısıltılarla anlatıyordu kendini.

Bir sabah Emir, köy çeşmesinden su doldurmak için annesiyle birlikte erkenden kalktı. Çeşmenin yanına gelince durdu, başını kaldırdı ve uzaktaki dağa baktı. Ilgaz'ın zirvesi güneşin ilk ışıklarıyla pembeleşmişti; işte o anda, "huuuhh" diye bir ses duydu.

Annesi duymamıştı. Çeşmeden akıp giden suyun şırıltısı arasında kaybolmuştu o ses. Ama Emir, duyduğundan emindi. İçine bir merak kıvılcımı düştü. "Bu ses neydi? Bir hayvan mı? Bir rüzgârın iç çekişi mi? Yoksa bir hikâyenin kapısı mı aralanıyor?"

O günden sonra Emir'in aklı hep o seste kaldı. Dağı ne zaman görse kalbi tıkırdar, "Ben gelmeliyim, beni çağırıyor," dermiş

gibi olurdu. Çocuk kalbi bazen bir pusula gibi çalışır, doğru yönü şaşmadan gösterirdi.

Günler geçtikçe Emir, Ilgaz'ın zirvesine çıkma fikrine daha çok ısındı. Ama o bir çocuktu; büyüklerin izni olmadan dağa çıkması mümkün değildi. Üstelik anne ve babasının da böyle bir maceraya izin vereceğine pek inanmıyordu. Zaten annesi, "Dağ, sabırsız çocuğu değil, sabırlı gezgini sever," diyerek Emir'i temkinli olmaya çağırırdı.

Fakat kader bazen, bir çocuğun kalbine düşen minicik bir merakı büyütür, büyütür ve sonunda koca bir yolculuğa dönüştürür.

Bir gün köyün yaşlılarından **Derviş Dayı**, elinde kocaman bir ceviz torbası ile köy meydanına geldi. Derviş Dayı, köyün hem en yaşlısı hem de en bilgesiydi. Sakalı neredeyse göğsüne kadar uzardı, yürürken bastonunu ağır ağır yere vurur, bastonun ucundaki küçük metal halka "çınn" diye ince bir ses çıkarırdı.

O sabah köy meydanında toplu bir telaş vardı. Çünkü Ilgaz Dağı'nın kuzey tarafında bulunan ormanda bazı ağaçların gizemli şekilde devrildiği konuşuluyordu. Bazıları bunun fırtınadan olduğunu söylüyor, bazıları da dağdaki yaratıkların işi olduğunu iddia ediyordu. Köydeki çocuklar korkudan birbirine sokulmuştu bile.

Derviş Dayı, meydanın ortasına gelip,

— Ağaçlar kendi kendine devrilmez evlatlar. Onların da bir derdi vardır. Ilgaz, derdi olanı gizlemez, öğretir. Yalnızca kulak isteyen bir sır söyler.

dedi.

Emir içini çekti. O anda, o sabah duyduğu "huuuhh" sesi yine kulağının içinde yankılandı. Sanki biri ona bir şey anlatmak istiyordu.

O gece Emir bir rüya gördü. Ilgaz Dağı'nın zirvesinde bir

kartal belirdi. Kartalın kanatlarının ucunda ışık vardı, tüyleri rüzgârla dalga dalga titrerken, gözlerinden sessiz bir huzur dökülüyordu. Kartal hiç konuşmadı ama kanadını bir kez çırpınca, karşısında bir ağaç gövdesi göründü. Gövde yarılmış, içinden sanki bir ışık sızıyordu.

Emir tam dokunmak üzereyken uyandı. Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Bir yandan korkmuş, bir yandan heyecanlanmıştı. Ama bir şeyden emindi: **Ilgaz onu çağırıyordu.**

Ertesi sabah kararını verdi: Dağa çıkacaktı.

Ama bu dağ öyle tabelalarla işaretlenmiş yürüyüş yollarına sahip turistik bir yer değildi. Çocuk için tehlikelerle dolu olabilirdi. Emir bunu biliyordu. Yine de kalbindeki merak duygusu, korkusunun üzerini ince bir bulut gibi örttü. Hazırlığını yaptı; yanına bir su matarası, bir parça ekmek, biraz peynir ve dedesinin ona hediye ettiği küçük, muska şeklinde bir dua taşı aldı.

Sonra gizlice evden çıktı. Güneş henüz tam doğmamıştı; ilkyazın serinliği tarlaların üzerinden bembeyaz buğu gibi yükseliyordu.

Ilgaz'ın eteklerine ulaştığında, çam ağaçları hafif bir rüzgârla sallanıyor, kuşlar uykularını esnetir gibi kanat çırpıyordu. Emir yürüdükçe, ormanın sesleri bir senfoni gibi büyüdü: çıtırdayan dallar, uzaklardan gelen dere sesi, bir sincabın telaşlı ayak sesleri…

Ama arada bir, o tanıdık "huuuhh" sesi yine geliyordu.

Emir ilerledi.

Saatler boyunca tırmandı, yürüdü, durdu, etrafı dinledi. Yoruldukça su içti. Arada bir çamların gölgesine oturup dinlendi. Ama her kalktığında biraz daha yukarı çıkıyordu.

Bir noktada orman seyrekleşti ve Emir kendini geniş bir açıklıkta buldu. Etrafında devrilmiş ağaçlar vardı. Ama bunlar

kesilmiş gibi değil, sanki içten bir güçle çatlamış gibi devrilmişti. Emir şaşkınlıkla yaklaştı. Ağaçlardan birinin gövdesi tam ortadan ikiye ayrılmıştı ama iç kısmı boş değildi; incecik, sanki damar gibi ışık çizgileri dolaşıyordu.

Tam o anda, yukarıdan büyük bir gölge düştü. Emir başını kaldırdı.

Sessiz Kartal, tam üzerinde süzülüyordu.

Ama bu kartal, rüya kadar yakın, gerçek kadar uzundu. Gözleri yine o bilgece ışıkla parlıyordu. Kanatlarını sessizce çırparak yavaşça Emir'in yakınındaki kayaya kondu.

Kartal konuşmadı. Sadece baktı.

Emir ürkmedi. Çünkü kartalın gözlerinde korkunç bir keskinlik değil, bir rehberin sıcaklığı vardı. Emir de ona baktı. Bir süre birbirlerinin gözlerinde, Ilgaz'ın yüzyıllık hikâyeleri dolaştı.

Derken kartal başını devrilmiş ağaçlara doğru çevirdi ve gagasıyla gövdenin içini işaret etti.

Emir yaklaşınca gövdenin içindeki ışığın hafifçe titrediğini gördü. Sanki bir su yüzeyine güneş vurmuş gibi dalgalanıyordu. Elini uzatmak istedi ama tereddüt etti.

Kartal, başıyla "dokun" der gibi yaptı.

Emir usulca elini uzattı ve ışığa dokundu.

O anda etraf bir anda sessizleşti.

Rüzgâr durdu, kuşlar durdu, ormanın sesi durdu.

Sanki zaman, Emir'in dokunuşuna saygı duyup geri çekilmişti.

Derken Emir bir şey hissetti. Hem bir sıcaklık hem bir ağırlık hem de bir hafiflik. İçinde bir bilgi, bir duygu, bir acı ve bir sevinç aynı anda belirdi. Sanki ağaç, ona bir şey anlatıyordu. Bir hikâye…

O an Emir anladı:

Ağaçlar kırılmamıştı. Ağaçlar hastalanmıştı.

Ama bu hastalık bir böceğin ya da bir kurdun yaptığı türden değildi. Bu hastalık, insanların unuttuğu bir şeyden geliyordu:

Şükür.

Çünkü insanlar uzun zamandır dağın hediyelerini, ağaçların gölgesini, toprağın bereketini fark etmeden yaşıyor; yürüdükleri yolun bile bir emanet olduğunu unutuyorlardı. Ağaçlar da bu unutulmuşluğun hüznünü taşıyamayıp içten içe zayıflıyordu.

Emir'in kalbine bir hüzün çöktü, fakat hemen ardından bir sıcaklık doldu. Çünkü bir şey daha anlamıştı:

Ağaçlar ölmek istemiyordu. Sadece hatırlanmak istiyorlardı.

O sırada Sessiz Kartal kanatlarını açtı. Geniş, güçlü kanatlar havayı dalgalandırdı ama çıkardığı tek ses bir fısıltı kadar hafifti. Kartal, Emir'in etrafında bir daire çizerek havalandı, sonra ağacın gövdesine kondu ve gagasıyla içteki ışığı hafifçe dokundu.

O anda ışık büyüdü, parladı ve gövde kapanmaya başladı. Emir şaşkınlıkla geri çekildi. Birkaç saniye içinde gövdedeki yarık kapanmış, ağaç sanki yarı uykuya dalmış gibi sakinleşmişti.

Kartal, Emir'in yanına döndü. Bu kez gagasını Emir'in kalbinin hizasına yaklaştırdı; sanki "Sen de bu ışığı taşıyorsun artık" der gibiydi.

O anda Emir'in içini tatlı bir sıcaklık kapladı. Kalbinin tam ortasında derin bir huzur kıpırdadı.

Derken kartal havalandı, yüksek bir ağacın üzerindeki büyük bir dala kondu.

Emir, kartala:

— Ben ne yapmalıyım? diye sordu, sesi titrek ama kararlıydı.

Kartal, gagasıyla Ilgaz'ın aşağısını işaret etti: Köyü.

Emir anladı.

Herkese bu durumu anlatmalı, insanlara hatırlatmalıydı:

Doğa bir emanettir. Şükür edilirse büyür, unutulursa hüzne boğulur.

Emir hızla köye döndü. Tüm yol boyunca kalbinde bir ışık taşıyormuş gibi hissetti. Ayakları yorgundu ama ruhu taze bir su gibi akıyordu. Köye vardığında annesinin kaygılı sesini duydu.

— Emir! Evladım nerelerdeydin?

Emir olanları anlattı. Hem annesine hem Derviş Dayı'ya hem de köy halkına. Ağaçları, ışığı, Sessiz Kartal'ı…

Bazıları başta inanmadı ama sonra Derviş Dayı bastonunu yere vurup:

— Çocuk doğru söylüyor. Ilgaz'ın sessiz kartalı yalan söylettirmez. Ağaçların derdi, bizim unuttuğumuz şükürdür.

dedi.

O günden sonra köyde farklı bir hareket başladı. Kimse bunu bir zorunluluk gibi yapmadı; çünkü Emir'in anlattığı şey, bir vaaz değil, bir ışığın suya düşüşü kadar yumuşak bir his olarak kalplerine işledi.

Herkes sabah kalkınca dağa bir selam verdi. Ağaçlara su dökenler "Bereketin için şükür" dedi. Çocuklar çiçeklere basmamayı öğrendi. Büyükler ekmeği bölerken "Nimetine hamdolsun" diye fısıldadı.

Bir süre sonra Ilgaz'ın kuzey tarafındaki devrilmiş ağaçlar yeniden yeşerdi. Işıklı yarıklar kayboldu. Orman düzeldi. Ağaçlar gece rüzgârına daha neşeli sesler ekledi.

Ve bazen, akşamüstleri, köyün üzerinde yavaşça süzülen bir kartal görülürdü. Sessiz Kartal'dı bu. Artık köylüler kartalı görünce Emir'i çağırırdı.

Kartal her gelişinde Emir'in gözlerine şöyle bir bakar, kanatlarını iki kez çırpar ve dağın zirvesine doğru kaybolurdu. Bu,

sanki "İyi gidiyorsunuz" diyen bir selamdı.

Yıllar geçti. Emir büyüdü. Ama içindeki o çocuk merakı hiç kaybolmadı. Ne zaman biri şükretmeyi unuttuğunda, Emir'in sesi hafifçe duyulurdu:

— Şükür, kalbin ışığıdır. Unutursan ağaçlar bile hüzünlenir.

Ve bir sabah köyün üzerinde yeniden bir "huuuhh" sesi yankılandı. Bu ses, sessizliğin içinden yükselen bir rehber gibiydi. Ama bu defa sesi sadece Emir değil, tüm köy duymuştu.

Köylüler başlarını kaldırıp gökyüzüne baktı.

Sessiz Kartal, Ilgaz'ın tepesinde büyük bir çember çizerek uçuyordu. Kanatları güneşin ışığını tutuyor, tüylerinin arasında parıltılar dolaşıyordu. Sonra kartal bir kez kanat çırptı ve dağın doruğuna doğru yükseldi.

O gün köydeki herkes, kalbinde bir sıcaklık, yüzünde hafif bir tebessüm taşıdı.

Çünkü herkes anladı:

Ilgaz'ın Sessiz Kartalı hâlâ onları koruyor, hâlâ onlara bakıyor ve hâlâ hatırlatıyordu:

Dünya bir emanettir. Kalbiyle görenler için bir hikâyedir. Şükreden için bir nurdur.

Ve Emir, hayatı boyunca bu hikâyenin taşıyıcısı oldu.

Çünkü o, bir sabah Ilgaz'ın sessizliğinde yükselen o sesi duyup kalbine koyan çocuktu.

48

Kayseri – Erciyes Dağı Kadar Büyük Pastırma

Kayseri'nin sabahı her zamankinden biraz tuhaftı; çünkü Erciyes Dağı'nın tepesinden, sanki biri dev bir davulu yavaşça çalıyor gibi "dum-tuuum… dum-tuuum…" diye ince bir ses geliyordu. Kimse bunu açıkça duymuyordu belki ama herkes kalbinin içinde o sesi hissediyordu. Bir tek kişi hariç: küçük Murat. O, sesi kulaklarıyla duyuyordu. Çünkü Murat, sabahları erken uyanan çocuklardandı ve erken uyanan çocukların bazen dağlarla gizli anlaşmaları olur.

Murat, evlerinin penceresinden Erciyes'in kocaman karlı tepesine baktı. Tepe adeta nefes alıyor, sonra bir tencere kapağı

gibi hafifçe titriyordu. Annesine seslendi:

"Anne, dağ bugün biraz… garip."

Annesi gülümsedi, saçını okşadı.

"Dağ garip olmaz yavrum, dağ sabırlıdır. Ama bazen sabrın içinden bir sır sızar, onu da iyi bakan görür."

Murat bu sözün üstüne pencereye yeniden baktı. İçinde bir merak topu yuvarlandı. O merak topu yuvarlandıkça büyüdü, büyüdükçe kalbine sıcak bir heyecan bastı. Tam o sırada evin yanındaki dut ağacının dalları hafif hafif sallandı, yaprakların arasından bir ses fısıldadı:

"Görüyorsan gel de öğren… görüyorsan gel de öğren…"

Dut ağaçları konuşur mu? Normalde konuşmaz—ama bu Kayseri'nin dutları biraz değişikti. Çünkü rivayete göre eskiden bir bilge, dut ağacının gölgesinde Kur'an okurmuş; o kadar çok okurmuş ki rüzgâr bile ayetlerin melodisini ezberlemiş. Bu yüzden Kayseri'nin dutları bazen rüzgârla beraber konuşur. Murat bunu bilirdi, ama dutların genelde geceleri konuştuğunu sanırdı. Bu sefer gündüzdü.

Murat dışarı fırladı, kapıyı yavaşça kapatıp dut ağacının yanına geldi.

"Ne oluyor?" diye fısıldadı. Dut geldikleri kadar Türk kültürünün örfleriyle de uyumluydu. Yani az konuşur, çok ima ederdi.

"Dağın kalbi çalıyor," dedi ağaç. "Bir şey uyanıyor… ama sen korkma, iyilik uyanırsa dağ melodik olur."

Murat heyecanlandı. "Ben ne yapacağım?"

Dut dalını yavaşça eğdi. Üzerinde bir tek parlak dut kaldığını fark etti. O dut rüyadan yapılmış gibiydi.

"Bunu al," dedi ağaç. "Ve dağın eteklerine doğru yürü. Çünkü bugün Kayseri'nin sırrını öğrenmek isteyen biri var: sensin."

Murat dutu avucuna aldı. Dut sıcak bir taş gibi hafif hafif

titriyordu—tıpkı Erciyes gibi.

Derin bir nefes aldı.

Ve yürüdü.

Kayseri sokakları normalde sakindi. Ama bugün herkes acele eder gibi koşturuyor, fısıldaşıyor, birbirlerine "duydun mu?", "gördün mü?" diye soruyordu. Murat, insanların konuşmalarından bir şeyler kapmaya çalıştı.

"Erciyes'in tepesinde bir şey parlıyor!"

"Yok yok, ben ince bir ses duydum. Sanki biri dev bir… pastırmayı çeviriyordu!"

"Olur mu öyle şey? Pastırma dağda ne arar?"

Ama Kayseri'de böyle absürd cümleler duymak garip değildi. Çünkü Kayserililer hem pratik hem de hayal gücü geniş insanlardı. Hem pazarlığı bilirler hem de masalı severler. O yüzden hem "pastırma" denince ciddileşirler, hem de "dağ" denince gözleri ışıldar.

Murat daha hızlı yürümeye başladı.

Erciyes'in eteğine vardığında, rüzgâr birden tatlı tatlı esmeye başladı. Rüzgârın içinde hafif baharat kokusu vardı: kimyon, çemen, sarımsak… Pastırma kokusu gibi ama daha temiz, daha naif, daha çocuklara göre bir koku.

Murat burnunu çekti.

"Hmm… bu koku…"

Tam o anda önünde küçücük bir kapı açıldı. Kapı, bir kaya parçasının içindeydi. Delice merak eden ama dikkatli bir çocuk olmak gerektiğini bilen Murat, önce dutu sıkıca tuttu. Dut hafifçe titredi; sanki "Gir ama dikkatli ol" der gibiydi.

Murat eğildi, kapıdan içeri geçti.

Ve birden kendini bembeyaz bir tünelde buldu.

Tünelin duvarları, sanki pamuk helvadan örülmüştü. Ama

tatlı değildi, tertemizdi. Duvarlar her nefeste hafif hafif dalga alıyor, tünelin ucundan bir ses yankılanıyordu:

"dum-tuuum… dum-tuuum…"

Murat titreyen dutu cebine koydu ve tünelin ucuna doğru yürüdü.

Tünelin sonunda öyle bir manzara vardı ki, Murat ne yapacağını bilemedi. Orada, Erciyes Dağı'nın içini görebiliyordu: koca bir boşluk, ortasında kocaman bir masa… Masanın üstünde ise dev bir pastırma duruyordu. Ama normal bir pastırma değil: *Erciyes Dağı kadar büyük* bir pastırma.

Murat'ın ağzı açık kaldı.

"Bu… bu ne?"

Birden masanın diğer ucundan biri doğruldu. Uzun sakallı, yüzü nurlu, gözleri ışıldayan, yaşını tahmin bile edemeyeceğin bir dede. Üzerinde Kayseri motifleri olan bir kaftan vardı.

"Hoş geldin çocuk," dedi dede.

"Ben… ben sadece merak ettim," dedi Murat utangaçça.

"Merak, aklın namazıdır," dedi dede. "Doğru merak eden, doğruya gider."

Sonra dev pastırmaya eliyle işaret etti.

"Biliyor musun bu ne?"

"Dev pastırma," dedi Murat.

"Daha doğrusu," dedi dede, "Kayseri'nin bereketi."

Murat şaşırdı.

"Bereket… pastırmanın içinde mi saklı?"

Dede güldü. "Evladım, bereket her şeyin içindedir. Tohumda, sözde, niyette, sabırda… Ama Kayseri'nin bereketi halkın gönlünde yoğrulur. Pastırma sadece bahanedir."

"Peki bunun neden boyu bu kadar büyük?" diye sordu Murat.

Dede bastonuna dayanarak ayağa kalktı ve pastırmanın devasa yüzeyine dokundu. Pastırmanın yüzeyinde hafif hafif

ışık yayıldı; Murat o an sanki dağın içiyle beraber tüm şehrin nefes aldığını hissetti.

"Çünkü," dedi dede, "bir şehrin sevgisi ne kadar büyürse, onun bereketi de o kadar büyür. Kayseri insanı cömerttir, paylaşmayı bilir. Bugün bu bereket biraz kabarmış, biraz taşmış… yani büyümüş. Senin merakın da bunu duydu."

"Ben ne yapacağım?" diye merak etti Murat.

"Bu bereketi dengeleyeceksin," dedi dede. "Ama tek başına değil. Çünkü bereket paylaşınca denge bulur."

"Nasıl yapacağım?"

Dede elini uzattı.

"Dutunu ver bana."

Murat cebinden dutu çıkardı. Dut sanki uyuyordu. Dede dutu eline aldığı anda dut birden parladı. Dede onu dev pastırmanın yüzeyine dokundurdu.

Ve o anda pastırma titredi.

Dut içinden ışık yayıldı.

Derken… pastırma birden küçülmeye başladı. Dev bir dağ büyüklüğünden, ev büyüklüğüne; sonra ev büyüklüğünden, masa büyüklüğüne; sonra normal bir pastırma kalınlığına kadar küçüldü.

Murat'ın gözleri açıldı:

"Bu… bu nasıl oldu?"

Dede gülümsedi.

"Bereketi yönetmek için dev olmak gerekmez. Niyetin temizse, küçücük bir dut bile yeter."

"Peki şimdi ne olacak?"

"Şehir, bugün biraz daha huzurlu olacak," dedi dede. "Çünkü bir çocuk merak etti. Bir çocuk sordu. Bir çocuk yürüdü. Ve bir çocuk iyi niyetle adım attı. İyi niyet, dağın kalbini bile yumuşatır."

Tam o sırada tünel hafif hafif titredi. Dede, Murat'ın omzuna dokundu.

"Artık gitme vakti. Ailene de ki: Kayseri'nin bereketi bugün gülümsedi."

"Bir daha gelebilir miyim?" diye sordu Murat.

"Belki," dedi dede, "ama bil ki dağın kapıları sadece temiz kalplilere açılır. Sen temiz bir kalpsin. Yeter ki merakını kaybetme."

Sonra bir rüzgâr esti, tünel karardı, Murat gözlerini kapattı—

Ve kendini bir anda Erciyes'in eteğinde buldu.

Elinde dut yoktu.

Ama kalbi sanki dut olmuştu: sıcak, titrek, umut dolu.

Şehre geri dönerken insanların yüzünde garip bir huzur vardı. Pazar tezgâhındaki pastırmalar biraz daha parlak duruyordu. Komşular birbirine daha sıcak selam veriyordu. Sanki herkes derin bir yerden bir şey duymuş ama ne olduğunu tam hatırlamıyormuş gibi.

Murat eve vardığında annesi ona sarıldı.

"Nerelerdeydin? Sanki Erciyes'in rüzgârı yüzüne vurmuş gibi görünüyorsun."

Murat gülümsedi.

"Sadece biraz dolaştım anne."

Annesi saçını okşadı. "Dolaşmak kalbe iyi gelir."

Murat içinden "dağların kalbine de" diye geçirdi ama bunu söylemedi; bazı sırlar kalpte daha güzel dururdu.

Akşam olunca Murat odasının penceresini açtı. Erciyes'in tepesine baktı. Dağ bu kez sessizdi. Ama sessizliğin içinde şefkatli bir melodi saklıydı. Sanki dede oradan el sallıyor gibiydi.

O gün Murat bir şey öğrendi:

Bazen bir şehir, bir dağ, bir aile, bir insan… en çok bir çocuğun temiz niyetini duyar.

Ve en çok bir çocuğun adımını bekler.

Bereket, dualar gibi, rüzgâr gibi, gülüş gibi—paylaşınca çoğalır; fazla büyüyünce de bir çocuğun merakıyla denge bulur.

Erciyes o gece yıldızların altında hafifçe parladı.

Murat da yavaşça uykuya daldı.

Ve rüyasında, dut ağacı ona şöyle dedi:

"Gördün mü artık?

Bir çocuk yürürse, bir şehir güzelleşir."

49

Kilis – Cennetin Çamurunu Mu Yiyeceğiz?

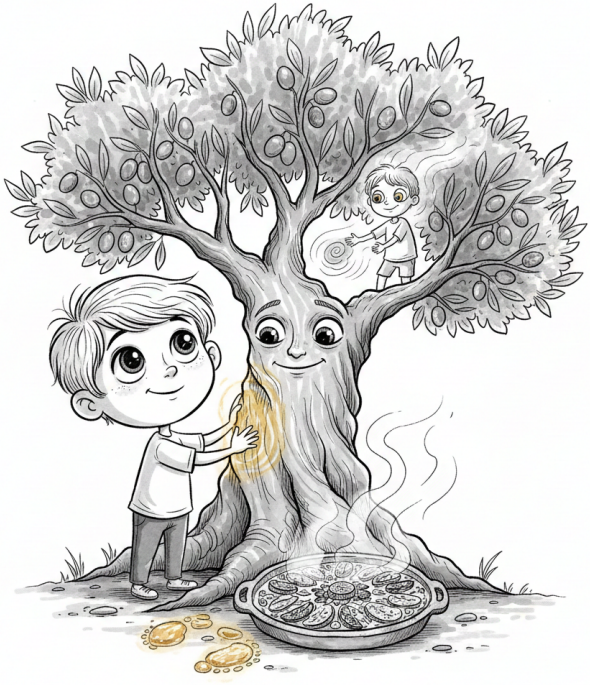

Kimse tam olarak anlayamadı ama bir sabah Kilis'in üzerinden geçen o incecik rüzgâr, minarelerin gölgesini bile hafifçe titretip evlerin kapı tokmaklarına dokunduğunda, şehrin bütün çocukları aynı soruyla uyandı: "**Bugün acaba bir mucizeye uyanıyor olabilir miyiz?**"

Aslında Kilis'in sabahları hep sakindi; ama o gün hava, sanki görünmez bir kuşun kanatlarından dökülmüş tüylerle yumuşamış gibiydi. Gökyüzünde bir bulut, diğerine "Biraz ilerleyelim mi?" der gibi yanaşıyor, güneş minik bir çocuk gibi kahkahasını saçıyordu. Sokak aralarındaki zeytinlikler, henüz

kimse dalına dokunmamışken bile çıtırdıyordu. Ve o çıtırtı, sanki "Bugün önemli bir gün" diye fısıldıyordu.

Kilis'in bu mahzun, ama bir o kadar da içi sıcak şehrinde yaşayan **Musa**, sekiz yaşındaydı. Saçları saman teli gibi hafifçe dalgalı, gözleri Kilis'in zeytinlerinden bile parlaktı. Bazen gülüşü bir türkünün makamına karışır, bazen yürüyüşü bile bir ritim tutardı. Kendisini bilen herkes, onun kalbinin bir zeytin çekirdeği kadar saf olduğunu söylerdi.

Musa o sabah yatağından kalkarken annesinin sesini duydu:

"Oğlum, uyan da bir soluklan. Bugün zeytinleri toplamaya yardım edeceğiz."

Zeytin…

Kilis'in kalbinde yaşayan siyah ve yeşilin en güzel dokunuşu.

Ama o gün Musa'nın aklında zeytinden çok daha tuhaf bir soru vardı. Çünkü bir gece önce dedesi ona bir hikâye anlatmış, hikâyenin içinde de öyle bir cümle geçmişti ki Musa bunu bütün gece düşünmüş, sabaha kadar rüyasında bile görmüştü:

"Cennette insanlara öyle tatlar ikram edilir ki dünyada onların benzeri yoktur; biri de 'çamurdan tatlı' diye bilinir."

Musa hemen sormuştu:

— Dede, çamur mu yiyeceğiz yani?

Dedesi gülmüş, sakallarını sıvazlayıp şöyle demişti:

— Evlat, sen şimdi dünyadaki çamura benzettin onu. Ama cennet tatlısı denen şey, bizim bildiğimiz hiçbir şeye benzemez. Adı çamurdur, ama kendisi nur gibi tatlıdır.

İşte Musa'nın kafasında o günden beri bir soru vardı:

"Cennetin çamuru nasıl bir şey olabilir?"

Sanki tatlı bir maceranın kapısı aralanmıştı.

Zeytinlikteki Mucize Kıvılcımı

Musa, annesiyle birlikte zeytinliğe vardığında güneş daha yeni dalların arasından süzülüyordu. Zeytin taneleri gecenin serinliğini hâlâ üzerlerinde taşıyor, bir damla çiy gibi parlıyordu. Ağaçlar arasında dolaşan hafif rüzgâr, Minare Mahallesi'nde sabah ezanını ilk okuyan müezzinin sesiyle karışmıştı.

Musa her zaman olduğu gibi ilk olarak zeytin ağaçlarından birinin gövdesine yanaşıp kulağını dayadı. Çünkü dedesine göre "ağaçların kalbi ritim tutar, kulak verirsen duyarsın."

O an gerçekten bir tıkırtı duydu:

Tik... tik... tik...

Sanki zeytinin içinde minik bir saat işliyordu.

Musa gülümsedi, "Bu da benim sırrım," diye geçirdi içinden. Ama o gün başka bir şey daha duydu. Zeytin dalının üstünden bir ses, incecik bir çocuk fısıltısı gibi dedi ki:

"**Bugün seni bekleyen bir şey var... Musa...**"

Musa irkildi, gözlerini kocaman açtı.

— Kim var orada?

Zeytin dalı hışırdadı ama başka cevap gelmedi.

Annesi,

— Oğlum yine kendi kendine konuşuyorsun, gel de şu kasayı doldur, dedi.

Musa sesin bir hayal mi, gerçek mi olduğunu anlayamadı. Ama içindeki merak, derin bir kuyunun dibine düşen taş gibi giderek büyüdü.

Zeytin toplarken aklı bir orada bir burada dolaşıyor, her zeytinin içinden sanki bir sır çıkacakmış gibi davranıyordu. Derken yere düşen bir zeytinin yuvarlanarak durduğu yer Musa'nın dikkatini çekti. Tam almak üzere eğildiğinde bir şey gördü:

Bir **iz**.

Sanki yere bir damla altın dökülmüş gibi ışıldıyordu.

Musa izleri takip etmeye başladı. İzler bir ağacın gövdesinde bitti. Gövdeye dokunduğunda parmaklarının altından ince bir sıcaklık geçti. Ağaç hafif hafif titreşti. Sanki nefes alıyordu.

Tam o anda ağacın gövdesinden yumuşak bir ses geldi:

"Cennetin çamurunu merak eden çocuk... yolun yakın."

Musa bir adım geriye sıçradı.

— Ağaç konuşuyor!

Ama etrafta kimse duymamıştı. Annesi hâlâ sepeti doldurmakla meşguldü.

Ağaç yalnızca Musa'nın duyabileceği bir seste konuşmaya devam etti:

"Bugün Kilis'in içinden geçen rüzgâr farklı. Belli ki sen de farklı bir güne uyandın. Eğer yüreğin temiz, niyetin güzel ise sana bir şey göstereceğim. Ama önce doğru insanlardan öğrenmen gereken bir şey var."

— Kim onlar? diye fısıldadı Musa.

"Talha ve Zübeyir..." dedi ağaç, sesi bir ilahi kadar hafifti.

"Onları bilmeden cennetin tatlısını anlayamazsın."

Musa, Hz. Talha ve Hz. Zübeyir'i dedesinden biraz duymuştu ama neden özellikle onlardan bahsedildiğini bilmiyordu.

Ağaç son kez hışırdadı:

"Akşama dedenin yanına git. O kalbinin anahtarını taşıyor."

Bir rüzgâr esti, ses bitti.

Musa'nın kalbi o andan sonra durmadan çarptı.

Dedeyle Akşam Sohbeti ve Mucizenin İlk Kapısı

Akşam olunca Musa, dedesinin sedire oturmuş çayını yudumladığı köşeye koştu. Dedenin yanı başında Alaeddin Yavaşca'nın eski bir kaydı çalıyordu. O mübarek bestekârın sesi odanın

duvarlarına çarpıp geri dönüyor, sanki her notası bir duayı taşımış gibi yumuşakça süzülüyordu.

Dede her akşam başka bir eser açardı ama o gün açtığı eser, Musa'nın içini bir başka türlü titretti. Sanki notaların içinde bir hikâye gizliydi.

— Dede, bugün zeytinlikte garip bir şey oldu, dedi Musa.

— Nedir oğlum?

— Ağaç… benimle konuştu. Bana Talha ve Zübeyir'i öğrenmem gerektiğini söyledi. Bir de cennetin çamuru tatlısından bahsetti. Bu ne demek?

Dede gülümsedi.

— Ağaç, dağ, taş… Allah dilerse hepsi konuşturulur evlat. Sen demek ki güzel bir kalple dinlediğin için duydun. Talha ve Zübeyir ise… onların hayatını öğrenmeden "tatlı" kelimesinin gerçek manasını anlayamazsın.

Musa merakla dizlerini çekip dedesine yaslandı.

Dede konuşmaya başladı:

Hz. Talha

— Talha bin Ubeydullah, Rasûlullah'ın en yakın dostlarındandı. Uhud'da Peygamberimizin önüne siper olmuş, o gün yaralanmadık yeri kalmamıştı. Eli kesilmişti, ama kalbi hiç yılmamıştı. Talha'nın sevgisi fedakârlığın tatlı haliydi evlat.

Hz. Zübeyir

— Zübeyir bin Avvam ise yiğitliğiyle meşhurdu. İlk Müslümanlardan biri. Rasûlullah'ın halasının oğluydu. İmanı uğruna canını hiç sakınmadı. Onun cesareti de tatlıydı; bal gibi, hurma gibi tatlı…

Dede sözlerine devam etti:

— Cennetin tatlıları da böyledir Musa. İsimleri bazen garip gelir. Ama tadı, insanın kalbindeki iyilikle hissettiği tatlılıktır. Bir şeyi tatlı yapan şekeri değil, niyettir. Cennetteki

tatlının "çamur" diye adlandırılması, bize dünyadaki tatlılarla karıştırmamamız için verilen bir ipucudur.

Musa büyük bir dikkatle dinliyordu.

— Ama dede, ağaç bana "yolun yakın" dedi. Bu ne demek?

Dede, ince bir tebessümle sakalını sıvazladı:

— O zaman demek ki sana bir şey gösterilecek. Ama önce kalbin hazırlanmalı. Talha'nın fedakârlığını, Zübeyir'in cesaretini, zeytinin sabrını öğrenmen gerek. Zeytin sabreden bir yiyecektir evlat. Yıllar geçer, dalı büyür, meyvesi olur, sıkılır yağ olur. Her aşaması emek ister.

Ve dede arkasını dönüp küçük bir kavanoz getirdi.

— Bak bu zeytinyağı bizim bahçeden. En temizinden. Bunu yarın yanında taşı. Belki sana lazım olur.

Musa kavanozu alırken kavanozun içindeki yağın yüzeyinde bir ışık kıpırdadı. Sanki küçük bir yıldız oraya düşmüştü.

Kilis Tava ve Yolun Açılması

Ertesi gün Musa'nın yüreği yerinde durmuyordu. Okuldan çıkıp dedesinin yanına uğradı. Dede o gün ona bir başka görev daha verdi:

— Oğlum, bugün Kilis Tava yaptıracağız. Usta Bekir'e git. O yemeğin içinde de bir sır vardır.

Musa güldü.

— Dede, yemek haber mi taşır?

— O yemek, bu şehrin kalbidir. Bir insanın kalbine varmadan önce o şehrin yemeğini anlamalısın.

Musa fırına doğru yürürken yol boyunca duyduğu sesler ona başka türlü geliyordu: taşların tıkırtısı, zeytin dallarından düşen bir yaprağın sesi, hatta fırından çıkan duman bile bir türkü söyler gibiydi.

Kilis Tava fırına verilirken usta Bekir dedi ki:

— Oğlum, bu tava sıradan değildir. İçindeki biberin kokusu bir kapıyı açabilir. Dünya ile mana arasında ince bir kapı. Senin gözlerin de o kapıyı görebilecek gibi duruyor.

Musa şaşkınlıkla gözlerini kırptı:

— Usta, yalnızca bir çocuk sayılırım…

— Çocuk dediğin, kalbi yetişkinden daha berrak olan kişidir. Unutma.

Fırının içinden yükselen sıcak hava Musa'nın yüzünü yaladı. O sıcaklığın içinde incecik bir ışık dolaştı. Kimse fark etmedi ama Musa düpedüz gördü. Bu ışık, dün zeytin ağacına dokunduğunda hissettiği sıcaklıkla aynıydı.

Cennetin Çamuruna Giden Yol – Karışma Başlıyor

Musa tavayı alıp eve giderken Zeytinlik yolundan geçmek zorundaydı. Dükkânlar birer birer kapanıyor, sokak lambaları sarı birer kandil gibi yanıyordu.

Tam zeytinliğin girişine geldiğinde yine o ses geldi:

"**Musa…**"

Ağaçların dalları birbirine çarpıp hafif bir uğultu çıkardı.

ve karşısına bir şey çıktı…

Bir **çocuk**.

Musa yaşlarında, ama gözleri bir zeytin tanesi gibi simsiyah değil; sanki yağmur sonrası toprağın o tatlı tonuyla parlıyordu.

— Ben **Zeytin Ruhu**yım, dedi çocuk.

— Zeytin… konuşuyor musun yani?

— Aslında herkes konuşur Musa. Yeter ki dinlemeyi bil.

Zeytin Ruhu elini uzattı:

— Seni bir yere götürmem gerekiyor. Cennetin çamurunun ne demek olduğunu anlamak istiyorsun ya… Onu görebileceğin bir yer var.

— Cennet mi? diye irkildi Musa.

— Hayır. Cennetin kendisi değil. Onun yansıması. Bu dünyada herkesin görmediği ama görebilenlerin kalbine bir ışık bırakıp davranışını bile iyileştiren bir yer…

Musa, Zeytin Ruhu'nun elini tuttu.

Ve o anda etrafları değişti.

Zeytinlik bir anda kararmadı, aksine daha da parladı. Ağaçların gövdeleri ışık saçmaya başladı. Dallar yukarı doğru uzadı, gökyüzü açıldı, yıldızlar aşağıya indi. Kokular devrildi: zeytin, nane, Kilis Tavadan çıkan sıcak et kokusu, fırından gelen o taze ekmek rayihası… Hepsi bir araya karışıp havada bir ilahi gibi dönmeye başladı.

Zeytin konuştu:

— Burada zaman farklı akar Musa. Biz şimdi zeytinin hafızasında yürüyoruz. Her zeytin ağacı bir kitabın sayfası gibidir. Köklerinde yılların hikâyeleri saklıdır.

Musa şaşkınlıkla etrafına baktı:

— Peki cennetin çamuru nerede?

Zeytin gülümsedi:

— Sabret. Sabır zeytinin sırrıdır. Talha'nın fedakârlığı, Zübeyir'in cesareti, senin merakın… hepsi bir araya geldiğinde göreceksin.

Bir süre yürüdüler. Sonra önlerinde bir havuz belirdi. Ama su değil…

Havuzun içinde **ışık** vardı.

Altında ise balçık gibi bir şey… fakat çamur değil…

Altınla karışmış sanki.

Zeytin eğilip avucunu daldırdı:

— Musa, işte bu… "tatlı."

— Ama bu çamur değil…

— Dünyanın çamuruna benzemez. Cennetin isimleri bize dünyanın dilleriyle anlatılır; ama manası çok daha derindedir.

Musa avucunu uzattı, ışıklı çamura dokundu.

Ve bir anda kalbinde bir şey oldu:

Küçücük bir sıcaklık…

Sonra bir ferahlık…

Sonra sanki Alaeddin Yavaşca'nın bir eseri çalmaya başladı içinde.

Işık eline bulaştı.

Zeytin dedi ki:

— İşte bu tatlının sırrı… Yediğinde değil, dokunduğunda bile seni iyiye çağırır. Bu tatlı cesareti, merhameti, fedakârlığı hatırlatır. Bu tatlı sana "Tatlı olmak" ne demek, onu öğretir. İnsan tatlı sözlü olursa dünyada cennetten bir iz bırakır.

Musa büyülenmişti.

Zeytin devam etti:

— Ama Musa, sen bunu tek başına alıp götüremezsin. Bu bir hatırlatmadır, bir ödül değil. Bunu kalbine koyacaksın. Ve yarın bir iyilik yapacaksın. O zaman cennetin tatlısı senin kalbinde kendini gösterecek.

Musa sordu:

— Ne yapmalıyım?

— Kalbinin söylediğini yap. Fedakâr ol. Cesur ol. Tatlı ol. Tıpkı Talha gibi… Tıpkı Zübeyir gibi…

Işık avucundan çekildi. Her şey yavaş yavaş kayboldu. Zeytin da bulanıklaştı.

Son duyduğu söz şuydu:

"Unutma Musa… Bir tatlıyı tatlı yapan onun şekeri değil, niyetidir."

Musa gözlerini açtığında kendini zeytinliğin kenarında buldu. Elinde Kilis Tava vardı. Etrafta gece sessizdi. Sanki hiçbir şey olmamış gibiydi.

Ama içinde bir şey değişmişti.

Eline baktı; ışık yoktu ama sıcaklık hâlâ duruyordu.

Eve koştu. Dede kapıyı açtı.

— Geciktin oğlum. Merak ettim.

Musa nefes nefese,

— Dede… gördüm! Cennetin çamurunu gördüm! Dedi.

Dede gülümseyip elini Musa'nın başına koydu:

— Gördüysen evlat… artık senin kalbin daha bir ince, daha bir tatlıdır.

O gece Musa uyuyamadı.

Ertesi gün okulda sınıf arkadaşı Halil, herkesin içinde düştü ve başka çocuklar ona güldü. Musa içindeki sıcaklığı hatırladı. Hemen Halil'in yanına gidip elini uzattı.

— Gel arkadaşım, birlikte kalkalım.

Diğer çocuklar sustu. Halil şaşkın ve minnet dolu gözlerle baktı.

Musa'nın kalbinde küçük bir ışık kıpırdadı. Dün dokunduğu tatlı tekrar içinden yükseldi sanki.

O an Musa anladı:

Cennetin tatlısı, dünyada yaptığın güzel bir davranışın içine düşen ışıktır.

O gün akşam, dede yine Alaeddin Yavaşca'nın bir eserini açtı. Sanki bestekârın her notasına cennetten bir tatlı düşmüş gibiydi.

Musa sedire yaslanıp dinledi.

Dede,

— Ne öğrendin evlat? diye sordu.

Musa gözlerini kapayıp yavaşça gülümsedi:

— Tatlı olmanın yolu… insanın kalbinden geçiyormuş dede. Cennetin çamurunu bile tatlı yapan oymuş.

Dede başını salladı.

— Evet oğlum. Sen bugün bir tatlı yaptın. Hem de en güzeline. Kilis Tavayı bile kıskandıracak kadar tatlı bir şey: İnsanlık.

Musa artık biliyordu:

Zeytin sabırdır.

Zeytinyağı berekettir.

Talha fedakârlık, Zübeyir cesarettir.

Alaeddin Yavaşca, kalbe işleyen bir nağmedir.

Kilis Tava ise sevginin sıcak hâlidir.

Ve cennetin çamuru…

Aslında bir tatlı değil, **bir hatırlatma** idi.

Her çocuk tatlıdır.

Her iyilik cennetten bir iz taşır.

Ve Musa, o günden sonra her davranışında bir damla ışık taşıdı.

50

Kırıkkale – Sulu Mağaradaki Lavanta

Gökyüzü, sabahın ilk ışıklarıyla mor ve altın sarısı fırçalar gibi boyanmıştı, ve rüzgâr, Böyrek Dağları'nın yumuşak yamaçlarından usulca süzülürken, uzaklardan bir lavanta kokusu taşımaya başladı. Bu koku, öyle bir koku ki, ilk nefeste çocuğun merakını uyarıyor, ikinci nefeste ise yüreğini ısıtıyordu. Küçük Ali, Kırıkkale'nin Haydar Sultan Köyü'ne doğru yürürken, gözlerini ovuşturarak bu kokunun kaynağını bulmak istiyordu.

Ali, yedi yaşında, dalgalı saçları ve daima kocaman gözleriyle dünyayı merak eden bir çocuktu. Her sabah, toprağın ve rüzgârın şarkısını dinler, böceklerle arkadaş olur ve kuşların

dilini anlamaya çalışırdı. Fakat bugün, gözleri daha parlaktı; çünkü köyün eteklerinde, lavantalarla çevrili gizemli bir mağaradan bahsedilmişti ona.

Mağaranın ağzı, lavanta tarlasının tam ortasında, taşlarla örülü ama doğal olarak büyümüş bir kemer gibi duruyordu. Taşların arasından çıkan minik bitkiler, rüzgârın taşıdığı tozlarla birlikte dans ediyor, ışıkla gölge oyunları yapıyordu. Ali, ayağının ucunu taşların üzerine koyarken, mağaranın derinliklerinden gelen hafif bir mırıltı duydu. Sanki mağara, sırlarını paylaşmak istiyor ama bunu yavaş ve yumuşak bir şekilde yapıyordu.

İçeri girdiğinde, lavanta kokusu onu sarıp sarmaladı. Bu koku, öyle bir büyüye sahipti ki Ali, gözlerini kapatıp derin bir nefes aldı ve kendini bir masalın içinde buldu. Mağaranın duvarları, sanki küçük mum ışıklarıyla süslenmiş gibi parlıyordu; taşlarda minik renkli çizgiler, bir ressamın fırçasından çıkmış gibi zigzaglar yapıyordu. Ali fark etti ki burada, her taş ve her bitki bir hikâye anlatıyordu.

Tam mağaranın en derin noktasına yaklaştığında, küçük bir kuyu gördü: Deliler Kuyusu. Küçük olmasına rağmen, derinliğini anlamak mümkün değildi. Suyu, soğuk ve berrak olmasına rağmen kaynıyor gibi hafif buharlar çıkartıyordu. Ali diz çöktü ve parmağını suya değdirdi; su bir anda hafif bir ışık yayıp minik dalgalar oluşturdu. Bu dalgalar, sanki mağara duvarlarına dokunuyor, orada yaşayan eski zaman hikâyelerini fısıldıyordu.

Ali'nin büyükbabası, Haydar Sultan Köyü'nün tarihini anlatmıştı ona: "Burası, Hoca Ahmet Yesevi'nin oğlunun düşmana esir düştüğü yerdir, oğlum. Ve buradaki kuyu, onun sabrının, inancının ve dualarının bir izidir." Ali, gözlerini suyun üzerine dikip bir süre düşündü. "Demek her sabır, suya düşen bir ışık

gibi bir iz bırakıyor," diye fısıldadı kendi kendine.

Dışarı çıktığında, lavanta tarlaları rüzgârla sallanıyor, mor ve lila denizinde dalgalar yaratıyordu. Ali bir adım attı ve küçük bir kaplumbağa ile karşılaştı. Kaplumbağa, yavaş ama kararlı bir şekilde tarlanın ortasındaki taşların üzerine tırmanıyordu. Ali, kaplumbağayı seyrederken, yavaş ilerlemenin de bir yolculuk olduğunu fark etti.

O sırada bir ses duydu: "Hoş geldin, küçük dostum." Ali, başını kaldırdı ve Haydar Sultan Türbesi'nin bahçesinde oturan yaşlı bir kadını gördü. Kadın, yumuşak gülümsemesiyle ona el sallıyordu. Bahçedeki çiçekler, türbenin taş duvarlarına yaslanmış ve rüzgârda hafifçe sallanıyordu. Kadın, Ali'ye türbenin tarihini anlattı; cami, hazire, çeşme ve kuyu… Her biri, geçmişin ve inancın izlerini taşıyordu.

"Burası sadece bir türbe değil, oğlum," dedi kadın. "Burası sabır, sevgi ve fedakârlığın öğretildiği bir yerdir. Deliler Kuyusu'nun suyu, sadece fiziksel olarak değil, ruhen de bir serinlik verir. Kim içerse, kalbini hafifletir, düşüncelerini temizler."

Ali, kadının sözlerini dinlerken birden fark etti ki, lavantaların kokusu, kuyu suyu ve bahçedeki sessiz çiçekler bir bütün oluşturuyordu. Her biri, kalbini açıyor, ona dünyada ne kadar küçük ama önemli bir yerinin olduğunu hatırlatıyordu.

Güneş, dağların üzerinden yükselirken, Ali lavanta tarlasının ortasında yürümeye devam etti. Her adımda, taşların arasında minik sürprizler buluyordu: minik kırmızı mantarlar, parlayan taşlar, hatta bir kelebeğin kanadında altın benekler. Her şey, bir masalın içinde gibi ama gerçekte yaşanıyordu.

Ali'nin aklına bir fikir geldi: Küçük dostlarına, kuyuya birer damla lavanta yağı ve birkaç dua bırakacaktı. Böylece, buradaki iyilik ve sabır enerjisi çoğalacaktı. Küçük kaplumbağayı yanına

aldı, lavanta demetini yavaşça Deliler Kuyusu'na bıraktı ve minik bir dua etti: "Allah'ım, kalbimizdeki iyiliği çoğalt. Bize sabır ve sevgi öğret."

O anda, kuyu suyu hafifçe parladı ve minik bir gökkuşağı belirdi. Ali, gözlerini ovuşturdu; çünkü gördüğü bu ışık, sadece suyun değil, kalbinin de aydınlandığını hissettirdi. Bu an, bir masaldan çıkıp gerçek dünyaya dokunan bir ışık gibi hafif ve güvenliydi.

Ali, köye geri dönerken, her adımında lavantaların kokusu eşlik ediyordu. Küçük bir iyileşme hissetmişti: Kalbi daha hafif, düşünceleri daha berraktı. Kaplumbağasıyla yürürken, arkadaşlarına ve ailesine gördüğü güzellikleri, öğrendiği sabrı ve sevgiyi anlatmak için sabırsızlanıyordu.

O günden sonra Ali, her fırsatta Deliler Kuyusu'na gelir, lavantaların arasında yürür ve kuyuya bir damla sevgi bırakırdı. Her ziyaretinde, mağaranın derinliklerinden gelen hafif mırıltılar, ona sabrın ve inancın büyüklüğünü hatırlatırdı. Lavantalar, taşlar, kuyu ve türbe; hepsi, küçük bir çocuğun kalbinde büyük bir ışık bırakmıştı.

Ve Ali, anladı ki: Her sabır, her dua, her sevgi dolu düşünce, suya düşen bir ışık gibi yayılır, hem dünyayı hem de insanın kendi kalbini aydınlatır.

O günden sonra, Haydar Sultan Köyü'ndeki lavanta tarlaları sadece güzel kokmakla kalmadı, aynı zamanda her çocuğun yüreğine dokunan bir masalın kapısını da araladı. Ali ise, bu masalın hem kahramanı hem de koruyucusu oldu; çünkü biliyordu ki, güzellik ve iyilik paylaştıkça çoğalır.

51

Kırklareli – Istranca Ormanlarının Huzur Yıldızı

Rüzgârın hafif hafif dokunduğu o sabah, Istranca Ormanları'nın tam ortasında, kimsenin kolay kolay unutamayacağı tuhaf bir ses duyuldu: *"Tıkırtı şıkırtı, pıtırdı pıtırdı!"* Bu sesin nereden geldiğini bilen yoktu ama ormanda yaşayan herkes, yüreklerini gıdıklayan, merak uyandıran bir şeylerin başladığını hissetti. Çünkü Istranca'nın kuytularında, insanın içini üşütmeyen, aksine kalbini ısıtan tuhaflıklar olurdu. Kimsenin korkmadığı sürreal olaylar; rüzgârın bir anda türkü söylemesi, bir ağacın hıçkırarak gülmesi, gölün yüzeyinde beliren şekillerin hikâye anlatması gibi… Hepsi sanki çocuklara "Ben buradayım" diyen

sevimli bir sihrin parçalarıydı.

Bu sabah o sesi ilk duyan, Kırklareli'nin Yeşilçam köyünde yaşayan **Münevver Nine** oldu. Yılların ona bağışladığı beyaz örtü saçlarıyla, elindeki oyalı bastonuna dayanarak pencereden dışarı baktı. Kendine özgü bir hali vardı; hem bilge hem tatlı hem de çocuk gibi meraklıydı.

"Şu tıkırtıyı bir tek ben duymadım herhalde," dedi gülümseyerek. "Istranca yine bir şeyler fısıldıyor."

Aynı anda, köyün biraz dışındaki küçük bahçeli evde yaşayan **Mirza**, sırtında yama yapılmış mavi çantasıyla dışarı fırladı. Mirza, dokuz yaşında; gözleri sürekli yeni bir keşfin peşinde pırıl pırıl parlayan bir çocuktu. Genelde sessizdi ama soru sorarken sesi şimşek gibi çakar, merakı rüzgâr gibi eserdi.

Hemen arkasından, komşusu ve en yakın arkadaşı **Hira** da kapıya çıktı. Hira, saçlarını iki örgü yapan, örgülerinin ucuna da mor keçeden yapılmış minik kelebekler takan bir kızdı. En zor anda bile gülümsemeyi başarabilecek kadar sıcak bir kalbi vardı.

"Mirza! Sen de duydun mu? Sanki orman beni çağırdı!"

Mirza başını salladı, "Hem de nasıl! Bir şey oluyor Hira. Bu ses sıradan değil. Istranca bize bir haber veriyor."

Çocukların sesi, doğanın kalbi gibi atan köyde yankılandı. Ormanın kıyısındaki çınar ağacı bile hafifçe eğilip onları dinliyormuş gibi oldu.

Mirza gözlerini kısarak, "Hazır mısın?" diye fısıldadı.

Hira kollarını açıp döndü, "Ben doğduğumdan beri hazırım!"

İkisi de kahkaha atarak ormana doğru koşmaya başladı. Istranca'nın gölgeleri üzerlerine düşerken, önümden geçen kelebekler bile ritmik bir dansla onlara eşlik etti. Bir yerlerde bir kukumav kuşu melodik bir sesle öttü; sanki bir masalın kapısı tam şimdi aralanıyordu.

Ormanın içine girince hava değişti. Her zaman serin olan Istranca, bu kez bahar sıcaklığında, adeta anne kucağına benzeyen bir yumuşaklık yaydı. Ağaçlar birbirlerine değiyor, dallarını hafifçe sallayarak çocukları selamlıyordu.

Mirza, "Bak!" diye fısıldadı ve işaret etti.

Toprağın üzerinde minicik bir ışık titreşiyordu. Bir kıvılcım gibi ama sıcak bir nefes gibi… Yaklaştıkça ışık büyümeye başladı ve sonunda bir yıldızın yere inmiş hali ortaya çıktı. Fakat bir yıldız nasıl olur da ormana inerdi?

Hira'nun gözleri kocaman oldu. "Bu… düşmüş bir yıldız mı?"

"Sanmam," dedi Mirza. "Yıldızlar düşmez. Ama bu… bu başka bir şey."

Yıldız, ya da yıldızımsı o ışık küresi, çocukları görünce hafifçe yukarı zıpladı ve melodik bir ses çıkardı:

"Pıt pıt pıt!"

Mirza'nın kalbi hızla çarptı. "Bu ses… sabah duyduğumuz ses!"

Işık küresi bir anda şekil değiştirdi ve bir kuş formuna büründü. Ama normal bir kuş değildi; tüyleri sanki sabah ezanının ardından gökyüzünden dökülen nur gibi parlıyordu.

Küçük yıldız-kuşun sesi kulaklarına bir şarkı gibi yayıldı:

"Ben Huzur Yıldızı'yım... Istranca'nın kaybolmuş yüreğini bulmaya geldim..."

Hira nefesini tuttu. "Ormanın yüreği mi kaybolmuş?"

Yıldız-kuş yumuşak bir ışık yayarak başını salladı.

"Evet... Ormanın kalbi, huzuru, dengesi... hepsi bir yerde gizli. Bir kötülük değil ama büyük bir unutkanlık yüzünden saklandı. Bulmazsak ağaçlar hüzünlenecek, dereler sessizleşecek. Bana yardım eder misiniz?"

Mirza ve Hira aynı anda, düşünmeden başlarını salladılar.

"Tabii ki ederiz!"

Yıldız-kuş parladı.

"O halde Istranca sizi bekliyor... Yola çıkalım!"

Yolları ağaç kökleriyle kıvrılan bir yoldan geçti. Kökler bazen merdiven, bazen köprü, bazen de tıpkı bir salıncak gibi sallanan rüzgâr oyuncaklarıydı. Delikanlı bir meşe ağacı, gövdesini hafifçe evirip çevirerek ritmik bir "tak tuk tak tuk" sesi çıkardı; sanki yürüyüşlerine bir tempo tutuyordu.

Yıldız-kuş önde uçuyor, çocuklar arkasından koşuyordu. Bir süre sonra ormanın biraz daha karanlık ama korkutucu olmayan bir bölümüne vardılar. Burada ağaçlar birbirine daha yakın, gökyüzü daha dar görünüyordu.

Münevver Nine'nin sesi bir anda arkalarından duyuldu.

"Durun bakalım küçük gezginler!"

Çocuklar arkasına döndü, şaşkınlıkla.

"Nine? Sen burada ne yapıyorsun?"

Münevver Nine gülümsedi.

"Ben sizi doğduğunuzdan beri takip ediyorum ki… Siz merak ettiğiniz her şeyde ormana daha çok yaklaşırdınız. Orman sizi sever. Hem ben Istranca'nın ninesiyim; ağaçların bana fısıldadığını bilirsiniz."

Hira göz kırptı. "Nine… Bu yıldız-kuş bize bir şey anlatıyor."

Münevver Nine yıldız-kuşa baktı ve başıyla selam verdi.

"Hoş geldin Huzur Yıldızı. Seni yıllardır bekliyorduk."

Mirza hemen yaklaştı. "Ormanın yüreği… gerçekten kayıp mı?"

Nine'nin yüzü ciddileşti.

"Evet evlatlarım. Ama 'kayboldu' demek, tam olarak doğru sayılmaz. Aslında ormanın kalbi bir yere saklandı."

"Niye saklandı?" diye sordu Hira.

Münevver Nine yere eğildi, bir avuç toprağı eline aldı.

"İnsanların kalpleri bazen bulanır, neyi niçin sevdiklerini unuturlar. Toprak da insan gibidir. Bu orman, uzun zamandır kendisini dinleyen bir çocuk sesi duymadı. İnsanlar telaşlı oldu, ormanı unuttu, içindeki duaları unuttu."

Mirza ve Hira birbirlerine baktı. İkisi de sessizce bu sözleri düşündü.

Nine devam etti:

"Ormanın kalbi çocukların kalbine benzer. Sıcaklık ister, şefkat ister, dua ister. Sizler gelene kadar bekledi."

Huzur Yıldızı parladı.

"Ve şimdi onu bulma vaktidir."

Yolun devamında daha tuhaf, daha eğlenceli şeyler olmaya başladı. Bir ara, kıvrıla kıvrıla yürüyen kayaların üstünden geçtiler; kayalar kendi kendilerine "He he he!" diye gülüyordu. Ağaçlardan biri aniden söze başladı:

"Çocuklar! Gölge oyunumu görmek ister misiniz?"

Mirza ve Hira aynı anda "Eveeet!" diye bağırınca ağaç gövdesi oynadı, dallar birleşip ayrıldı ve güneş ışığı gövdeden geçerken yerde dans eden minik hayvan gölgeleri belirdi: tavşan, geyik, kedi, hatta uçan bir balık bile!

Hira kahkahalar içinde, "Bunlar gerçek mi?" dedi.

Ağaç şakacı bir sesle yanıtladı:

"Gerçek olmam gerekmediği için daha eğlenceliyim!"

Yıldız-kuş, ağaçla çocuklar arasındaki neşeli oyunu izlerken hafifçe süzüldü.

"Ormanın kalbi... işte böyle şeylerle atardı eskiden."

Bir süre sonra orman kararıp sessizleşti. Sanki bir çocuğun aniden durup düşünmesi gibi bir sessizlikti bu. Ne korku ne boşluk… Sadece bekleyen bir dinginlik.

"Burası…" dedi Münevver Nine, "Istranca'nın unutulmuş kapısı."

Dallar bir kapı gibi yükseldi ve yavaşça aralandı. Kapının ardında, gökyüzü olmayan ama yıldızlarla dolu bir boşluk vardı. Işıklar havada yüzüyor, bazen zikzak çiziyor, bazen dönüp duruyordu.

Mirza'nın nefesi kesildi. "Bu… gökyüzü değil mi?"

"Gökyüzünün hatırası," diye açıkladı Nine.

"Ormanın kalbi burada saklı olabilir."

Yıldız-kuş öne uçtu.

"Yaklaştık..."

Ama tam o anda, yıldızlarla dolu boşluğun içinde büyük, gölgeli bir şekil belirdi. Fakat bu bir tehlike değildi. Gölgeler titreşti ve titreyen gölgelerden bir yüz oluştu: yaşlı, kibar, hüzünlü bir yüz.

"Ben Ormanın Yüreği'yim," dedi.

"Saklandım… çünkü insanlar beni duymuyordu. Sesimi, kokumu, hikayelerimi… hepsini unuttular. Ağaçlara selam vermediler, derelerle konuşmadılar. Dua ederken toprağın sesini dinlemeyi bıraktılar."

Mirza öne çıktı. "Biz duyuyoruz seni!"

Hira da başını salladı. "Hem de çok net!"

Kalbin gölgesi hafifçe titredi; umutlanır gibi.

"Gerçekten mi?"

Münevver Nine gülümsedi. "Çocukların kalbi unutmamış. Geri dönme vaktin geldi."

Ormanın Yüreği ağladı. Ama bu gözyaşları karanlığı ıslatmıyordu. Toprağa düşmeyen, tam düştüğü anda yıldız olup havaya karışan gözyaşlarıydı bunlar.

Yıldız-kuş onun etrafında uçtu.

"Huzur ancak yerine dönerse tamamlanır."

Mirza bir adım attı.

"Biz seni duyuyoruz. Ormanın kalbi de bizim kalbimiz gibi… Sıcacık, dualı, mis kokulu."

Hira elini kalbin gölgesine doğru uzattı.

"Gel. Sadece gel."

Ve beklenmedik bir şey oldu.

Çocukların kalbinden yayılan ışık—kelimeler değil, şefkat—gölgeyi sardı. Gölgeler süzüldü, dağıldı ve ormanın yüreği bir cevher gibi ortaya çıktı: içi dua dolu bir ışık taşı. Işık taşı yavaşça çocuklara doğru uçtu, sonra havaya yükseldi ve bütün ormanın üzerine dökülerek büyük bir nur yağmuru gibi yayıldı.

Ağaçlar derin bir nefes aldı.

Dereler tekrar melodik akmaya başladı.

Kuşlar bir anda hep bir ağızdan ezgiye girdi.

Istranca Ormanları'nın kalbi yerine dönmüştü.

Işık dinince, yıldız-kuş çok daha parlak görünüyordu.

"*Görev tamamlandı... ama benim için artık veda zamanı.*"

Mirza hemen sordu: "Gidecek misin?"

"*Evet ama bu bir ayrılık değil. Huzur Yıldızı, kalbi uyanan her çocuğun omzuna konar. Beni dilediğiniz zaman hissedersiniz.*"

Hira gözlerini kapadı. "Bir dua gibi mi?"

"*Evet,*" dedi yıldız-kuş, "*bir dua gibi...*"

Ve bir anda, hafif bir ışık hışırtısıyla göğe yükseldi.

Çocuklar uzun süre yukarı baktı. Huzur Yıldızı artık görünmüyordu ama kalplerinde bir sıcaklık bırakmıştı.

Münevver Nine, elini çocukların omuzlarına koydu.

"Unutmayın evlatlarım… Ormanın kalbi, insanın kalbine benzer. Onu dinlersen parlar, unutur gidersen yavaşça saklanır. Siz bugün bir ormanı iyileştirdiniz. Ama bilmeden, kendi kalbinizi de güzelleştirdiniz."

Mirza ve Hira sessizce başlarını salladı.

Yürürken gölgeler daha yumuşaktı, rüzgâr daha melodik, çimenler daha canlıydı. Her adımda orman onlara teşekkür ediyor gibiydi.

Köye döndüklerinde, sanki kimse farkında değilmiş gibi normal hayat devam ediyordu. Ama Mirza bir şey fark etti:

Köyün camisinden yayılan ezan, o akşam her zamankinden daha huzurlu, daha berraktı.

Sanki Istranca da ezana eşlik etmişti.

Hira ellerini kalbine koydu.

"Bir gün yeniden gelir mi yıldız-kuş?"

Mirza gülümsedi.

"Kalbimizi dinlemeyi unutmazsak… hep gelir."

Ve Istranca Ormanları'nın üzerinde sessizce bir yıldız belirdi.

Parlak ama göz alıcı değil…

Yakın ama ulaşılamaz değil…

Huzur veren bir yıldız.

Çocukların ve ormanın ortak sırrı:

Huzur Yıldızı.

52

Kırşehir – Cacabey'in Gökyüzü Kitabı

Gecenin en sessiz ânında, rüzgârın perdeye dokunup "ufak bir sır vereceğim" der gibi hafif bir hışırtı çıkardığı o saatlerde, Elif uyku ile uyanıklık arasında tuhaf bir şey fark etti: Odasının tavanında **küçücük, mavi bir kapı** açılmıştı. O kapıdan içeriye, sanki bir kuş göğsünde saklıyormuş gibi hafif hafif parlayan bir ışık süzülüyordu. Elif korkmadı—çünkü kapının ışığı korkutacak gibi değil, bir anne duası gibi sıcacıktı. Hatta o kadar sıcaktı ki, yastığının kenarındaki minik nakışlar bile ışığı görünce gülümsemiş gibi duruyordu.

Elif gözlerini kırpıştırdı. "Bu da ne?" diye fısıldadı.

Cevap hemen geldi.

Mavi kapıdan **minicik bir deve** sarktı. Deve dediğimiz, çocuk avucundan biraz büyük; sırtında yaldızlı bir örtü; gözleri boncuk gibi parlayan, tatlı mı tatlı bir mahlûktu.

"Selâmün aleyküm küçük yolcu," dedi deve incecik bir sesle. "Benim adım Miskamber. Cacabey Medresesi'nin gökyüzü tarafında nöbetçi deveyim."

Elif oturur pozisyona geçti. "Gökyüzü tarafı mı?" dedi şaşkınlıkla. "Cacabey Medresesi'nin gökyüzü tarafı mı olurmuş?"

Miskamber başını salladı, yaldızlı örtüsünü düzeltti.

"Olur tabi! Her medresenin bir görünen tarafı vardır, bir de görünmeyen. Görünen tarafını herkes bilir; ama görünmeyen tarafı gökyüzüne açılır. Cacabey Medresesi'nin görünmeyen tarafına ise '**Gökyüzü Kitabı**' deriz."

Elif'in merakı bir anda büyüdü. Kapının ışığı daha da yumuşadı.

"Peki… beni neden çağırdın?" diye sordu.

Miskamber hafif bir eğilerek cevap verdi:

"Çünkü gökyüzü sana bir şey söylemek istiyor."

Elif ayağa kalktı, terliklerini bile aramadan kapıya uzandı. "O hâlde gidelim," dedi.

Miskamber gülümsedi. "Cesaret sende varmış zaten."

Ve böylece Elif, tavanındaki minicik kapıdan bir adım attı… ve kendini **Cacabey Medresesi'nin tepesinde**, rüzgârın tatlı tatlı estiği, yıldızların çiçek gibi açtığı bir meydanda buldu.

O meydanda her şey sessiz görünüyordu fakat dikkatle bakınca, taşların üzerinde gizli harfler yavaş yavaş parlıyor; kubbelerin kenarında minik kuş tüyleri uçuşuyor; gökyüzünden ise ince bir ses sanki "Hoş geldin çocuk!" diyordu.

Elif derin bir nefes aldı.

Kırşehir'in kokusu vardı havada.

Hem toprak, hem yün, hem de eskiden kalma bir ninenin yorganından çıkan o tatlı güven kokusu.

Tam o sırada, uzakta bir kapı açıldı. Bu kapı taştandı ama aynı zamanda sanki buluttan yapılmıştı. Kapıdan yaşlı bir adam çıktı. Sakalı göğsüne kadar uzun ama yüzü bir dede şefkatiyle yumuşacıktı. Üstünde gökyüzü desenli bir cübbe, başında bir sarık. Ama sarığı bildik sarıklardan değildi: Sarığın üzerinde **dönen bir gezegen** vardı. Küçücük, masmavi bir gezegen; kendi ekseninde dönüp duruyordu.

"Hoş geldin Elif," dedi yaşlı adam. "Ben **Caca Bey**. Ama burada herkes bana 'Gökyüzü Kitabının Dervişi' der."

Elif heyecanla yanaştı. "Gerçek misiniz? Kitaplarda okuduğumuz Caca Bey misiniz?"

Derviş Caca Bey gülümsedi.

"Gerçekliğin kaç tür olduğunu bilsen şaşırırdın. Bazıları gözle, bazıları kalple, bazıları rüya ile anlaşılır. Hangisi benim? Sen nasıl istersen."

Elif daha bir meraklandı.

"Gökyüzü beni neden çağırdı?"

Caca Bey yavaşça yürürken eliyle gökyüzünü işaret etti.

"Çünkü bir çocuk yüreği gökyüzünün en iyi okuyabildiği kitaptır da ondan."

Ardından konuşmasına devam etti:

"Evladım, gökyüzünün bir kitabı vardır. Gelen her ses, parlayan her yıldız, esen her rüzgâr bu kitaba bir satır ekler. Ama bu kitabı okumak için kalbin açık olması gerekir. Kalbi en açık olanlar kim biliyor musun? Çocuklar."

Elif bir anda gururlandı.

"Ben okuyabilir miyim?"

Caca Bey başını salladı.

"Evet. Ama önce sana bu kitabın içinde neler olduğunu göstermem gerek."

Caca Bey elini salladı ve havada büyük bir sayfa açıldı. Bu sayfa ne kâğıttandı ne ışıktandı; daha çok su gibi, ama suya benzemez bir parlaklıktaydı.

Sayfanın ortasında kocaman harflerle yazıyordu:

"Yeryüzüne bakan gözler çoktur,
Gökyüzünü duyan kulaklar azdır."

Elif bu satırı okurken kalbinde bir yer hafifçe titredi. Sanki satır, kalbine dokunmuştu.

Caca Bey devam etti:

"Gökyüzü kitabı, Allah'ın kullarına gönderdiği ince ilhamlarla doludur. Rüzgâr bazen bir sabır öğretir, bazen bir merhamet. Yıldızlar bazen bir hikmet taşır. Ama insanlar çoğu zaman bu fısıltıları duyamaz."

Elif dikkatlice dinledi.

"Ben duymak istiyorum," dedi.

Caca Bey gülümsedi. "Tam da bu yüzden buradasın."

Gökyüzü Kitabının meydanında bir yürüyüşe çıktılar. Miskamber de Elif'in yanından hiç ayrılmadı, bazen kuyruğuyla yıldızları kovalamaya çalıştı, bazen de ayağıyla yer taşlarını yokladı. Her hareketi biraz komik, biraz absürttü; ama Elif'i güldürdükçe ortam daha da güzelleşiyordu.

Yürürlerken Caca Bey durdu.

"Şimdi sana kitabın ilk bölümünü göstereceğim: **Sabır Yıldızı**."

Gökyüzünde normalde görünmeyen bir yıldız belirdi. Bu yıldızın ışığı sanki nabız atıyordu. Her atışta daha da parlıyor, sonra yumuşayıp sönüyordu.

"Bu yıldızın bir hikâyesi var," dedi Caca Bey.

"Eskiden bir çocuk vardı. Çok aceleciydi. Rüzgârı bile durdurup 'hadi ama çabuk es' diyordu. Bir gün rüzgâr ona bir hediye getirdi: Sabır Yıldızı. Bu yıldız ona şunu fısıldadı:

'Her şey zamanında güzeldir.'

Ve çocuk o günden sonra beklemeyi öğrendi. Bekleyince fark etti ki, bazı mucizeler ancak zamanla açan çiçekler gibidir."

Elif bunu duyunca kendi halini düşündü. Bazen istediği şey hemen olsun istiyordu.

Caca Bey ona baktı, düşüncesini okumuş gibi:

"İnsan bazen acele eder. Ama acele, hediyeyi küçültür. Bekleyiş ise kalbi büyütür."

Elif başını salladı. "Sanırım anlıyorum."

Biraz yürüdüler. İkinci bölüm açıldı: **Dua Rüzgârı**.

Bir anda rüzgâr tatlı tatlı esmeye başladı. Ama bu rüzgâr normal rüzgârlardan değildi. İçinde ince ince sesler taşıyordu.

Elif hayretle sordu:

"Bu sesler ne?"

Caca Bey:

"Her dua, göğe bir iplik gibi yükselir. Rüzgâr bazen o iplikleri taşır. Bu sesler, insanların gizli gizli ettiği dualaların yankısıdır."

Elif kulak verdi.

Bir çocuk sesi: "Annem iyileşsin Allah'ım…"

Bir yaşlı sesi: "Evlatlarıma sabır ver…"

Bir başka ses: "Kalbim güzelleşsin…"

Rüzgâr sesleri taşıdıkça, ortalık sanki daha da huzurlu oldu.

"Duanın kendisi görünmez," dedi Caca Bey. "Ama etkisi gölgeler gibi her yere düşer."

Elif kalbinde bir sıcaklık duydu.

"Ben de dua edebilir miyim?"

"Etmez olur musun?" dedi Caca Bey.

Elif gözlerini kapattı:

"Allah'ım, kalbimi güzelleştir."

Rüzgâr bu duayı da aldı, sakin bir ışıkla gökyüzüne taşıdı.

Daha sonra geldikleri yer daha tuhaftı. Üçüncü bölüm: **Güleryüz Bulutu**.

Bulutun yüzü vardı. Hem de gülen bir yüz.

"Aaaa!" diye kahkaha attı Elif. "Bulut gülüyor!"

"Evet," dedi Miskamber. "Bu bulutun görevi gülümsemeleri çoğaltmaktır."

Caca Bey avucunu buluta doğru uzattı.

"Bir insan çocuğa tebessüm ederse, gökyüzündeki güleryüz bulutları çoğalır. Çünkü tebessüm, sadakaların en hafifidir ama en hızlı yayılır."

Bulut: "Hıhıı," diye titredi, sanki onaylıyordu.

Elif buluta el salladı. Bulut da ona göz kırptı. Göz kırpan bir bulut görmek öyle garipti ki, Elif istemeden güldü.

"İşte bu!" dedi Caca Bey. "Gülümseyişin gökyüzü etkisi böyle görünür."

İlerledikçe hikâye derinleşiyordu.

Dördüncü bölüme geldiler: **Gölgeli Soru Bahçesi**.

Bu bahçede bitkiler sürekli soru soruyordu.

Bir çiçek, Elif'e doğru eğilip sordu:

"İnsan neden incinir?"

Bir yaprak titredi:

"İnsan neden kırar?"

Bir başka ot:

"İnsan neden affeder?"

Elif şaşkındı. "Neden böyle sorular soruyorlar?"

Caca Bey yanıtladı:

"Çünkü soru sormak, büyümenin yoludur. İnsan, merak ettiği sürece yol bulur."

Elif düşündü.

"İnsan incinir çünkü kalbi yumuşaktır," dedi.

Bahçede rüzgâr yumuşadı, çiçekler memnun olmuş gibi hafifçe sallandı.

"İnsan kırar… çünkü bazen düşünmeden konuşur," dedi.

Bu kez yapraklar titreşti.

"Ve insan affeder… çünkü kalbin en büyük gücü budur."

Bahçede bir ışık yayıldı.

Bitkiler susarak teşekkür etti.

Sonra, daha derin bir yere geldiler. Beşinci bölüm: **Kalp Aynası Kulesi**.

Bu kulede herkes kendi kalbini görürdü—ama öyle ayna gibi değil; kalbin rengiyle, sesiyle, haliyle…

Elif aynaya yaklaştı.

Ayna birden su gibi dalgalandı ve Elif'in kalbini gösterdi:

Pembe, ılık ışıklarla dolu bir kalpti bu.

Ama içinde küçük bir bulut parçası vardı.

O bulutun üstünde yazıyordu: "**Kızgınlık kırıntısı.**"

Elif birden hatırladı.

Geçen hafta arkadaşı Zeynep ona yanlışlıkla çantasını boyamıştı ve Elif çok kızmıştı. Hâlâ biraz içinde kalmıştı.

Caca Bey aynaya baktı.

"Kalpteki küçük kızgınlıklar, bulut gibidir. İçerde kalırsa yağmur yağdırır. Ama affedersen güneş açar."

Elif aynaya yeniden baktı.

"Ben… Zeynep'i affettim aslında. Ama içimde biraz kırgınlık kalmış."

Caca Bey gülümsedi.

"O hâlde o kırıntıyı da bırak. Allah affedenleri sever. Affedince kalp hafifler."

Elif aynaya bakıp derin bir nefes aldı.

İçindeki bulut parçası çözülüp altın bir toza dönüşerek gökyüzüne yükseldi.

Aynadaki kalp şimdi tümüyle pembe ve parlaktı.

Gökyüzü Kitabında ilerledikçe hikâye daha da güzelleşti.

Caca Bey Elif'e birçok şey gösterdi:

— Yalan söylemeye kalkınca sönen minik bir yıldız…

— Paylaşınca büyüyen gümüş bir hilal…

— Bir iyiliği düşününce açan altın bir çiçek…

— Bir kötülüğü düşündüğünde hemen yapışkanlaşan yapraklar…

Her şeyin bir karşılığı, her niyetin bir yankısı vardı burada.

Elif bütün bunları hayranlıkla öğrendi.

Ama sonra, Gökyüzü Kitabının karışma bölümüne geldiler.

Gökyüzü titredi.

Caca Bey'in yüzü ciddileşti.

"Bir sorun var," dedi.

"Elif… Gökyüzü Kitabının son sayfası kaybolmuş."

Elif şaşırdı. "Kitabın sayfası kaybolur mu?"

"Bu kitap sıradan bir kitap değil," dedi Caca Bey.

"İnsanların niyetlerinden oluşur. Son sayfa, dünyanın çocuklarına ait bir sayfaydı. Ama çocuklar bazen korkularına kapılıyor, bazen kalpleri kırılıyor… Bu yüzden sayfa silikleşti ve ortadan kayboldu."

Elif endişelendi.

"Bulmamız lazım!"

Caca Bey başını salladı. "Evet. Ama son sayfayı bulmak

için önce **bir çocuğun kalbinde yeni bir satır** yazılması gerekiyor."

"Elif… o satırı sen yazacaksın."

Elif şaşırdı.

"Ben mi?"

"Evet," dedi Caca Bey.

"Gökyüzü seni bunun için çağırdı."

Gökyüzü bir anda karardı.

Rüzgâr uğuldadı.

Dua Rüzgârı bile sustu.

Miskamber huzursuzca kuyruğunu oynattı.

Ama Elif'in içi garip bir şekilde sakindi.

Caca Bey eğildi:

"Gökyüzü Kitabının kayıp son sayfası, ancak bir çocuğun kalbinden yükselen saf bir cümle ile geri gelir. O cümle ne öğüt olsun ne vaaz; sadece kalbin içindeki bir ışık olsun."

Elif durdu.

Gözlerini kapadı.

Kırdığı oyuncakları düşündü.

Sevindiği günleri…

Anneden duyduğu ninnileri…

Babadan öğrendiği duaları…

Allah'ın kula yakınlığını…

İyiliğin sessizliğini…

Gökyüzünün büyüklüğünü…

Kalbin küçüklüğünü…

Ve birden içinden gelen bir cümle oldu:

"Allah'ım, kalbimle dünyayı güzelleştirmeme yardım et."

Cümle göğe doğru yükseldi, titreyerek aydınlandı ve birden

gökyüzünde kayıp sayfa ortaya çıktı.

Son sayfa yavaşça Elif'in avucuna indi.

Üzerindeki yazı şuydu:

"Bir çocuğun kalbiyle yazılan satır, gökyüzünün en parlak sayfasıdır."

Elif'in gözleri doldu ama ağlamadı.

Sadece içi sıcak sıcak oldu.

Caca Bey başını eğdi.

"Gökyüzü seni unutmayacak, Elif."

Sonra meydan yavaşça dağıldı.

Bulutlar el salladı.

Güleryüz Bulutu iki kez göz kırptı.

Dua Rüzgârı hafifçe omzuna dokundu.

Sabır Yıldızı bir anlığına parladı.

Miskamber tavan kapısından içeri döndü.

Elif de peşinden adım attı.

Ve yeniden kendi odasında buldu kendini.

Kapı kapandı.

Ama kapının bıraktığı ışık, Elif'in kalbinde hâlâ duruyordu.

Elif yastığına yaslandı.

Gökyüzü kitabını okumuş bir çocuk olarak artık daha hafif, daha huzurlu, daha güçlü hissediyordu.

Ve şunu biliyordu:

Bir çocuğun kalbi, bazen bir şehrin tüm yıldızlarını bile parlatabilir.

Kırşehir'in üstünde o gece yıldızlar biraz daha parlak yandı.

Ve kim bilir…

Belki bir yerde, bir başka çocuk da kendi gökyüzü kitabının kapısını bulmayı bekliyordur.

53

Kocaeli – Orman Üstüne Çöken İyilik Dumanı

Kimse o sabah ormanın üstüne çöken o tuhaf, pamuksu, süt beyazı dumanın nereden geldiğini bilmiyordu ama herkes, dumanın içinde saklı bir iyilik taşıdığını hissediyordu; tıpkı sabah namazından sonra pencereden içeri süzülen yumuşak ışık gibi. Kocaeli'nin kıyıya yakın bu küçük mahallesinde, ormana bakan evler birer birer uyanırken, sisin içinden belli belirsiz çan tınısına benzeyen ama çan olmayan, ney gibi ama ney de olmayan bir ses duyuluyordu. Sanki görünmez bir kuş gagasıyla bulutları dürtüyor, sisin arasında çocukların kalbine fısıltılar gönderiyordu.

İşte tam bu anda, on yaşındaki **Miraç**, camın önünde bacaklarını karnına çekip, penceredeki buğuyu nefesiyle biraz daha çoğaltarak dışarıyı izliyordu. Ormana bakmayı çok severdi. Orman ona bazen hikâye, bazen sır, bazen de soru olurdu. Bu sabah orman ona bir soru olmuştu:

"Bu duman neden böyle tatlı kokuyor?"

Gerçekten de, sisin kokusunda hafif bir helva buğusu vardı. Miraç, annesi helva kavururken de böyle koktuğunu hatırladı. Ama bu kokuda bir başka şey daha vardı. Sanki bir dua, bir sıcaklık, bir iyilik dalgası gizleniyordu.

Miraç, "Acaba ormanda biri helva mı kavuruyor?" diye düşününce kendi kendine güldü. Ormanın ortasında kocaman tavayı nereye koyacaklardı? Bir anda aklına absürt bir sahne geldi: Bir sincap, kocaman bir tahta kaşığı çevirip helvayı kavururken, yanındaki tavşan da cezveyi tutup içine süt koyuyor… Bu görüntü onu o kadar güldürdü ki sandalyesinden neredeyse düşecekti.

Ama o kahkaha çabuk kesildi.

Çünkü sisin içinden bir gölge beliriyordu.

Dumanın arasında sallana sallana yürüyen, yuvarlak göbekli, minik bir cüceye benzeyen ama cüce olduğu da asla kesinleşmeyen biri… Başında küçük bir kep, elinde de buharlı bir çaydanlık vardı. Adımlarını atarken yere basmıyor da sanki yumuşak pamuktan yapılmış görünmez bir yürüyen yolda ilerliyordu.

Miraç gözlerini kırpıştırdı. Yoksa hâlâ uyuyor muydu?

Derken bir ses duydu.

Ama o ses dışarıdan değil, kalbinin içinden gelir gibiydi.

"Korkma Miraç, iyilik dumanının içinden gelen her şey yumuşaktır."

Miraç bir an irkildi. Ses öyle sakindi ki, kalbinde bir rüzgâr

esecek olsa ses uçacakmış gibi geldi.

O anda kapısının tıklatıldığını duydu.

Annesi içeri girdi.

“Miraç, namaza kalkmıştın değil mi kuzum?”

“Evet anne, birkaç dakika önce kıldım.”

“Güzel oğlum. Bu sabah hava bir tuhaf, dışarı bakınca içime bir ferahlık doluyor. İçeride helva mı pişiyor sanırsın. Bir hikmet var galiba bugünlerde.”

Miraç bunu duyunca daha da meraklandı. Demek annesi de kokuyu fark etmişti.

Annesi odadan çıkınca Miraç ayakkabılarını giydi, kapüşonunu taktı ve dışarı koştu. Ormana doğru ilerlerken sis neredeyse dizlerine kadar gelmişti. Dumanın içindeki o tatlı sıcaklık, sanki Miraç’ı davet ediyordu.

Tam ormanın girişine geldiğinde, biraz önce gördüğü yuvarlak adımlı cüceye benzeyen yaratığı tekrar gördü. Bu kez sisin içinden çıkmış, Miraç’ın tam karşısında durmuştu.

Yakından bakınca daha da tuhaftı: Boyu bir karpuz sepeti kadardı, göbeği neredeyse gövdesinin yarısıydı, gözleri ise iki küçük inci gibi parlıyordu. Üzerinde işlemeli bir yelek vardı, yeleğin üzerinde incecik hatlarla “بِسْمِ اللّٰهِ” yazıyordu.

Cüce başını eğip selam verdi.

“Selâmün aleyküm Miraç.”

Miraç şaşırdı.

“Aleyküm selâm… Ama benim adımı nereden biliyorsun?”

Cüce minik çaydanlığını kaldırıp gülümsedi.

“Ben İhlâs Ormanı’nın Dumancısıyım. İyilik Dumanı’nı dağıtırım. Orman dualarla kokunca, kalbinde merak ve iyilik taşıyan çocuklar beni görür. Sen bugün görmen gereken çocuksun.”

Miraç’ın gözleri büyüdü.

"İyilik Dumanı mı?"

"Evet," dedi Dumancı. "Ama bugün biraz fazla yayıldı. Bir aksilik var. Dumanın kıvamı bozuldu. Normalde iyiliğin kokusu insanları huzurlu yapar ama bu sabah ormanın içinde bazı şeyler karıştı."

"Ne karıştı?"

"İyilik Dumanı'nın içine yanlışlıkla… hımm… biraz 'Aşırı Neşelendirme Tozu' karıştı."

Miraç başını yana eğdi.

"Nasıl yani?"

Dumancı mahcup şekilde burnunu kaşıdı.

"Yani… ormandaki hayvanlar biraz fazla neşeli olabilirler. Zıplamalar, şarkılar, anlamsız kahkahalar, mantıksız danslar… Hatta geçen seneki kazlar birbirine şiir okumaya başlamıştı."

Miraç kahkaha attı. "Kazların şiir okuması mı?"

"Evet. Hem de vezinli!"

Miraç bu tuhaf varlığa bakınca içi ısındı. Bir yandan güldürüyor, bir yandan da derinlerde bir yerlerde bir şey öğretmek istiyor gibiydi; ama bunu asla söylemiyordu.

Dumancı parmağıyla ormanın içini işaret etti.

"Bugün İyilik Dumanı'nın fazla yayılmasının bir sebebi var. Ormanın içinde biri var… ve kalbi biraz karışmış. O karışıklık dumanı da karıştırıyor."

"Kim o?"

"Bunu birlikte bulacağız."

Ormanın içine doğru yürümeye başladılar. Ağaçların gövdeleri sisin arasında dev gölgelere benziyordu ama hiç korkutucu değildi; tam aksine, sis ağaçları yumuşacık bir battaniyeye sarıyormuş gibi hissettiriyordu. Kuşlar bile normalden daha tatlı ötüyordu. Bir tanesi "cıv cıv" diye bağırmak yerine "civ civ

civladiiiiim!" diye şarkı söylüyordu.

Miraç şaşırdı.

"Bu da mı Aşırı Neşelendirme Tozu yüzünden?"

"Evet," dedi Dumancı. "Fena sarmış ormanı."

Biraz ilerlediklerinde çalıların arasından bir ses geldi:

"Ben bir sincaaap…

Çok tatlıyım hem daaap…

Cevizleri hop hop kapaaarım…

Ama önce bir lokma şaaaaap!"

Miraç kahkahadan kırıldı. Karşılarına minicik bir sincap çıktı, ama kuyruğu normalden iki kat kabarıktı. Sanki elektriklenmiş gibi duruyordu.

"Selam," dedi sincap, rap yapar gibi.

Dumancı iç çekti. "Aşırı Neşelendirme Tozu tam da böyle işte… Sincaplar kendilerini rapçi sanmaya başlıyor."

Sincap hoplayarak Miraç'ın omzuna çıktı.

"Sen yeni misin kardeş? Adın ne? Benim adım Çot."

"Miraç," dedi çocuk.

"Güzel isimmiş! Miraaaç! Ritmi var bunun! Bak şimdi!"

Sincap omzunda dans etmeye başladı ve hızlı hızlı konuştu:

"Miraç geldi ormanaaa…

Sis çöktü bir andaaaa…

Ben de çıktım camaaaa…

Oh mis gibi helvaaaa!"

Dumancı, "Hadi Miraç, biz işimize bakalım. Çot, yol ver bize."

Sincap rap yapmaya devam ederek uzaklaştı.

Miraç hâlâ gülüyordu ama Dumancı birden ciddi bir tona büründü.

"Gülmek güzeldir Miraç. Ama fazla gülmek bazen kalpteki başka şeylerin üzerini örter. Bizim bulmamız gereken kişi… işte bu dumanın neden böyle taştığını bize gösterecek."

Miraç'ın içi merakla doldu.

Daha da derine ilerlediklerinde sis, bir anda koyulaştı. Sanki başka bir ormana geçmişlerdi. Burada sesler daha yumuşaktı. Hatta rüzgâr bile "huuu" demek yerine "huuuuuuzur" diyordu.

Sonunda büyük bir açıklığa geldiler.

Açıklığın ortasında sırtı dönük bir çocuk oturuyordu.

Saçları dağılmış, dizlerini karnına çekmiş, başını eğmişti. Etrafında beyaz duman halkaları dönüyor, kimi zaman kalbin şekline, kimi zaman hilale benziyordu.

Miraç fısıldadı:

"Kim bu?"

Dumancı da fısıldadı:

"Bu… Kocaeli'nin kayıp çocuğu Emir."

"Emir mi?"

"Evet. Son günlerde kalbi biraz karışmış. Ne tam üzgün ne tam mutlu. Bir şey onu sıkıyor ama o bile bilmiyor. Kalp böyle olunca, orman bunu hissediyor. İyilik Dumanı da Emir'in gönlündeki karışıklığı izliyor. İşte bu yüzden duman taşmış durumda."

Miraç derin bir nefes aldı. Sessiz adımlarla çocuğa yaklaştı.

"Emir?"

Çocuk başını kaldırdı. Gözlerinde hafif bir buğu vardı.

"Sen de kimsin?"

"Miraç… Seni merak ettik."

Emir gözlerini kaçırdı.

"Beni merak edecek bir şey yok."

Tam o anda Dumancı, Miraç'ın kulağına eğildi ve fısıldadı:

"Onunla konuş. Ama büyük sözlerle değil. Kalbi yorulmuş bir insan büyük sözleri duyunca yorulur. Küçük bir ışık ol ona."

Miraç başını salladı.

Sessizce Emir'in yanına oturdu.

Kısa bir süre hiç konuşmadılar.

Sonra Miraç, "Ben de bazen böyle oturuyorum." dedi.

Emir şaşırdı. "Neden?"

"Bilmiyorum. Bazen içimde bir şeyler dolaşıyor gibi oluyor. Sanki neşem nereye gideceğini şaşırıyor. Bazı günler de sebepsiz üzülüyorum."

Emir'in gözleri doldu.

"Ben de… ama kimse anlamıyor."

Miraç yumuşak bir gülümseme ile:

"Anlar aslında. Ama herkes kendi içindeki karışıklığı düzeltmekle meşgul olduğundan, başkasının karışıklığını göremiyor olabilir."

Emir, "Ben her şeyi karıştırıyorum. Dersleri karıştırıyorum, arkadaşlıkları karıştırıyorum… Annem üzülmesin diye göstermiyorum ama…"

"Üzülme," dedi Miraç. "Kalp bazen karışır. Hatta bulutlar bile karışır. Bak bugün sis bile karışmış durumda."

Emir hafifçe güldü. O gülüş ormanın içindeki dumanın dans etmesine neden oldu.

Dumancı parmağını kaldırdı.

"İşte! Duman açılıyor!"

Gerçekten de Emir'in kalbinden yükselen duman yavaşça sadeleşmeye başladı. Tatlı helva kokusu, bu defa çok daha berrak hissediliyordu.

Emir Miraç'a döndü.

"Ben kötü biri olduğum için mi kalbim karıştı?"

Hayır anlamında kafasını sallayan Miraç, sessizce:

"Hayır… İnsan kötü olduğu için değil, kalbi değerli olduğu için karışır. Değerli şeyler kolay etkilenir. Ama değerli şeyleri düzeltmek de mümkündür."

Emir'in gözleri büyüdü.

"Benim kalbim… değerli mi?"

"Her kalp değerlidir." dedi Miraç. "Allah kimsenin kalbini boş yaratmaz. Bazen bulut olur, bazen yağmur olur, bazen güneş… Ama hep değerli bir parça taşır."

Dumancı keyifle ellerini birbirine vurdu.

"İşte bu! Kalbin berraklaşmaya başladı Emir. Şimdi iyilik dumanı kendine gelecek."

Ama tam o anda bir şey oldu.

Ağaçların arasından inanılmaz bir ses duyuldu.

"Şiir okumaaaaya geeeeldiiim!"

Sincap Çot geri dönmüştü.

Hem de bu sefer yalnız değildi.

Yanında, gökkuşağı renkli tüyleri olan ve her adımda "tak tuk tık!" diye ses çıkaran absürt bir kuş vardı.

Kuş, göğsünü şişirip bağırdı:

"Benim adım Kütük Karga! Şu an hissettiğim şey: SEBEBİ BELLİ OLMAYAN AŞIRI COŞKU!"

Dumancı başına vurarak homurdandı.

"Of… Toz etkisi hâlâ devam ediyor."

Kuş ortalığa saçma sapan şiirler okumaya başladı:

"Gökte yıldız çıtır çıtır!

Benim kanadım pıtır pıtır!

Duman bastı içimi!

Kafam uçtu dışımı!"

Bu kadar absürtlüğe Emir kahkahalarla güldü. Gülüşü o kadar içtendi ki duman neredeyse tamamen berraklaşıyordu.

Dumancı Miraç'a dönüp başını salladı.

"İşte, iyilik bazen bir kahkahada saklıdır. Bazen bir omuzdaşlıkta. Bazen bir çocuğun başka bir çocuğa 'yalnız değilsin' demesinde."

Emir gülmeyi kesince derin bir nefes aldı. Kalbinde bir

sıcaklık hissetti.

"Sanırım… daha iyiyim."

Miraç gülümsedi.

"Evet. Ve bu, senin içinde zaten var olan iyiliğin bir parçası."

Dumancı çaydanlığını havaya kaldırdı.

"Şimdi dumanı geri toplama zamanı!"

Bir anda çaydanlıktan ince bir ışık çıktı. Sis, pamuksu bulutlar, helva kokusu hepsi çaydanlığın içine doğru süzülmeye başladı.

Kütük Karga buna bakıp paniğe kapıldı.

"Ben de çekilecek miyim?!"

Dumancı kahkaha attı.

"Yok yok, sen kalacaksın. Ama biraz sakinleş."

Dumancı çaydanlığı doldurmaya devam ederken, Emir Miraç'a baktı.

"Ben bugün buraya tek başıma gelmiştim… ama sanırım tek dönmeyeceğim."

"Birlikte döneriz," dedi Miraç.

Ormandan birlikte çıktıklarında hava hâlâ yumuşak, hâlâ helva kokulu ama artık berraktı. Sis çözülüyor, aydınlık artıyordu.

Emir derin bir nefes aldı.

"Miraç…"

"Efendim?"

"Bazen biri seni bulunca… sen de kendini buluyorsun galiba."

Miraç başını salladı.

"Ben seni bulmadım Emir. Kalbin beni çağırdı. Ben sadece gittim."

Dumancı ikisinin ortasında yürürken:

"Kalpler birbirine yol gösterir." dedi. "Ama bunu büyük sözlerle değil, küçük iyiliklerle yapar."

Sonra Miraç'a döndü.

"Bugün iyi iş çıkardın."

Miraç mahcup oldu.

"Ben hiçbir şey yapmadım ki…"

"Yaptın." dedi Dumancı. "Bir kalbe sessizce dokundun. Bu, bu ormandaki en güçlü büyüdür."

Emir Miraç'a döndü.

"Yarın yine gelir misin ormana?"

"Gelirim," dedi Miraç. "Ama bugün eve dönüp anneme bu güzel kokuyu anlatmalıyım."

"Helva kokusunu mu?"

"Evet… ama biraz da kalbin helvasının piştiğini."

Emir gülümsedi.

Dumancı da gülümsedi.

Orman da gülümsedi.

Çot bile uzaktan rap atarak gülümsedi.

Kütük Karga ise bir şiirle gülümsedi:

"Bir kalp gülerse eğer…

Bir orman nefes alır.

Çocuk iyilik yaparsa…

Göklerin rengi parlar."

Ve böylece gün sona ererken, ormanın üstüne çöken o garip iyilik dumanı çekildi; ama kokusu kalplerin içinde yumuşak bir iz bıraktı.

Miraç eve döndüğünde içi sakindi, Emir ise evine dönerken adımlarında hafiflik vardı.

Hiçbiri büyük bir mucize yaşadıklarını söylemedi belki.

Ama o gün, ikisi de çok küçük bir iyiliğin, bazen koca bir ormanı bile değiştirebildiğini öğrendi.

Ve Kocaeli'nin o küçük mahallesi, o günden sonra sabahları sis çöktüğünde helva kokusu aldığını söyleyen çocuklara hiç

şaşmadı.

Çünkü iyilik dumanı, hâlâ orada bir yerlerde dolaşıyordu.

Ve iyilik… hiç kaybolmuyordu.

54

Konya – Mevlana'nın Ney'ini Arayan Çocuk

Rüzgâr, Konya ovasını bir tül gibi süzerek geçerken, şehrin üzerinde sanki görünmez bir el hafifçe dokunmuş gibi bir titreşim oldu; minarelerin gölgesine, kapı aralıklarına, çeşme başlarına yayılan bu titreşim, adını daha kimse söylemeden bir sırrın varlığını haber veriyordu. İşte hikâye tam burada başlıyor: Rüzgârın kulağına eğilip "Sana bir şey söyleyeceğim…" diyen o fısıltının çıktığı anda.

Bu şehirde, Yusuf adında küçük bir çocuk vardı. Yusuf'un gözleri merakla ışıldar, kalbi kırlangıç kanadı gibi çırpınır, ayakları sanki kendi kendine yol bulurdu. Her sabah, evlerinin

avlusundaki nar ağacının altından geçip okula giderken, dallarda sallanan kırmızı taneler ona "Günaydın Yusuf, bugün de hayret etmeyi unutma!" dermiş gibi olurdu.

Yusuf da zaten hayret etmeyi hiç unutmayan çocuklardandı. Bir ses duydu mu, kaynağını bulmak isterdi; bir koku yayıldı mı, hangi çiçekten geldiğini merak ederdi. Bazen annesi gülümser, saçını okşayarak:

"Yusuf, senin kalbin Rabbini arayan bir kuş gibi. Ne güzel böyle merak etmek…" derdi.

Yusuf'un en sevdiği yer, Mevlânâ Türbesi'nin bulunduğu alan, o geniş ve sessiz avluydu. Bazen okuldan sonra oraya gider, kaplumbağa gibi ağır yürüyen gölgelerin altında "Acaba bu taşlar ne kadar şey biliyor?" diye düşünürdü. Türbenin duvarlarına sinmiş tarih kokusu, yan yana dizili servi ağaçlarının göğe uzanan parmakları ve avludaki güvercinlerin sanki bir zikir halkasına katılmış gibi hafif hafif kanat çırpması, Yusuf'un içinde başka bir dünyanın kapısını aralardı.

Ama bir gün… bir gün farklı bir şey oldu.

Konya'nın rüzgârının her zamanki yumuşaklığından çok daha başka bir tını taşıdığı, sessizliğin bile melodik bir nefes gibi duyulduğu garip bir gündü o. Yusuf avluya girdiğinde, içini anlam veremediği bir titreşim sardı. Sanki havanın içinde çok ince bir ses dolaşıyordu—öyle ince ki, duymaktan çok hissediliyordu.

Yusuf durdu. Başını hafifçe yana eğdi.

"Bu da ne? Fısıltıya benzeyen bir şey…"

Bir adım attı, ses biraz daha belirginleşti.

Avlunun tam ortasında, balkonlu şadırvanın karşısında, yeşil kubbenin gölgesinde duran derviş kıyafetli bir ihtiyar vardı. Sakalı pamuk gibi, gözleri zeytinyağı gibi berrak, yüzü Konya'nın hâlis sıcaklığıyla doluydu. Ama ihtiyarın asıl dikkat

çekici yanı, belinde hiç ney olmamasıydı. Oysa neyzenlere benziyordu… Fakat ney yoktu.

İhtiyar başını Yusuf'a çevirdi; sanki çoktan onu bekliyormuş gibi.

"Hoş geldin Yusuf."

Yusuf şaşırdı.

"Benim adımı nereden biliyorsunuz?"

İhtiyar dudaklarının kenarında ince bir tebessümle:

"İsimler, rüzgârın kulağına yazılır evlat. Rüzgâr da dilediğine taşır."

Sonra eliyle yere oturmasını işaret etti. Yusuf, ihtiyarın dizinin dibine otururken içindeki o ince ses daha da belirginleşti. Ancak bu bir ses değildi… Bir çağrıydı. Yusuf sanki bilinmez bir yere doğru çekiliyordu.

İhtiyar konuştu:

"Mevlânâ'nın kayıp bir neyi var Yusuf. Yüzyıllardır kimseye görünmez. Çünkü o ney, sahibini kendi seçer. O ney, insana kendini değil, insanın özünü anlatır. Çoğu kişi arar ama bulamaz. Çünkü bulmak için önce kendi içindeki sessizliği duymak gerek."

Yusuf'un kalbi hızla çarptı.

"Ben… ben duyuyorum galiba."

İhtiyar, gözlerinde güneşin suya vuran ışığı gibi bir parıltıyla başını salladı.

"Duyuyorsun. Çünkü çocukların kalbi perdelenmemiş bir aynadır. Her şeyi doğru gösterir."

Sonra aniden, hiç beklenmedik bir şey oldu: Avludaki servi ağaçlarının yaprakları hafifçe titredi ve gökyüzünden top ince bir ışık huzmesi yere indi. Parlayan noktada bir şey belirdi— ama tıpkı suya düşen ay ışığı gibi, dokunulmaz ve yarı saydamdı.

Yusuf büyülenmiş halde baktı.

"Bu… ney mi?"

"Hayır," dedi ihtiyar. "Bu sadece izi. Neyin kendisi, Konya'nın içinde saklı. Onu bulmak için üç kapıdan geçmelisin. Her kapının ardında bir sınav vardır. Ama bu sınavlar seni zorlamak için değil, seni sen yapmak içindir. Çünkü Mevlânâ'nın neyi, kendine doğru yol alan kalpleri sever."

Yusuf'un içi kaynayan bir ırmak gibi coştu.

"Ben aramak istiyorum!"

İhtiyar başını eğdi.

"O halde gözlerini kapat ve kalbini aç."

Yusuf gözlerini kapadı. Bir an sonra dünyanın sesi uzaklaştı; sonra rüzgâr geri geldi, ama başka bir dille konuşmaya başlayarak.

•

Gözlerini açtığında avluda değildi artık. Konya hâlâ Konya'ydı, ama başka bir haliydi; sokaklar biraz daha geniş, renkler biraz daha parlak, taşlar biraz daha canlıydı. Sanki şehir derin bir nefes almıştı.

Yusuf kendini bir çarşının ortasında buldu. Dükkanların kepenkleri kendi kendine hafifçe çarpıyor, baharat torbaları tanelerini dökmeden dans eder gibi hafifçe sallanıyordu. Bir semaver buharı kokuyu havaya üflüyor, çiçekçilerdeki karanfiller birbirine hafifçe şarkı söylüyor gibiydi.

Ama en ilginci: Her şey konuşuyordu.

Bir dükkândaki bakır kaplar Yusuf'a:

"Hoş geldin minik yolcu!" diye koro halinde seslendi.

Bir halı dükkânındaki desenler kıpırdanarak:

"İlk kapı yakında… iz sür…"

Bir güvercin yere konup gagasıyla yol gösterir gibi kaldırdı

başını:

"Takip et beni…"

Yusuf şaşkındı, ama korkmuyordu. Dünya tuhaf görünüyordu, fakat kalbi bir soba gibi sıcak, bir su gibi berraktı. Çünkü bir çocuk, merak ettiği sürece güvende hisseder.

Güvercini izledi. Dar bir sokağa girdiler; sokaktaki taşlar yumuşak bir ışıkla parlıyor, Yusuf her adım attığında sanki ona teşekkür eder gibi hafif bir ses çıkarıyordu. Sokak bir kapıya açıldı: Üzerinde eski bir hat yazısı vardı. Yazıda:

"İlk kapı: Zamanı dinlemek."

Güvercin üç kez kanat çırptı ve kapı, sanki yüzyıllık uykusundan uyanır gibi açıldı.

•

Kapıdan içeri girince Yusuf kendini tamamen beyaz bir odada buldu. Oda ne soğuktu ne sıcak, ne gündüzdü ne gece. Sanki zaman eriyip akmış, tek bir anın içine sığmıştı. Odanın ortasında bir kum saati duruyordu; ancak kum taneleri yukarıdan aşağı değil, aşağıdan yukarı akıyordu.

Yusuf yaklaştı. Kum taneleri havaya doğru yükselirken fısıltılar duyuluyordu.

Bir kum tanesi:

"Ben bir rüyanın başlangıcıyım…"

Bir diğeri:

"Ben bir hatıranın izi…"

Başka biri:

"Ben bir affın tohumu."

Yusuf dikkatle dinledi.

Sonra odanın bir köşesinde ince bir ışık belirip bir kapıya dönüştü. Üzerinde yazıyordu:

"Zamanı duyan geçer."

Yusuf derin bir nefes aldı. Ne yapması gerektiğini sezdi: Odanın sessizliğini değil, sessizliğin içindeki anlamı dinlemeliydi. Gözlerini kapadı. Kumun, fısıltıların, zamanın nefesinin yankısını duydu. Sonra birden, kalbinin içinden yükselen bir cümle duydu—nereden geldiğini bilmediği, ama doğru olduğunu hissettiği bir cümle:

"Zaman, acele edenler için değil, fark edenler için akar."

Gözlerini açtığında ışık kapısı tamamen belirginleşmişti. Yusuf ona doğru yürüdü ve kapı açılarak onu dışarı bıraktı.

•

Dışarı çıktığında bambaşka bir yerdeydi. Bu kez Konya'nın kırsalına benzer bir ovadaydı; ufuk çizgisinde alçak tepeler, toprağın üzerinde pembe ışık halesi, gökyüzünde ağır ağır süzülen bulutlar vardı. Ama en tuhaf şey, tarlalarda yürüyen devasa bir gölgeydi—ama korkutucu değil, bilge bir gölge. Yaklaşıp baktığında onun bir *semazen silueti* olduğunu fark etti. Elleri yana açık, beden hafifçe dönüyordu; ama sanki rüzgârdan yapılmıştı.

Siluetin bulunduğu noktada ikinci kapı vardı. Üzerinde:

"İkinci kapı: Nefsi tanımak."

Kapının yanında bir su kuyusu, kuyunun başında ise başında minik bir takke olan sevimli bir kaplumbağa duruyordu.

Kaplumbağa konuştu:

"Hoş geldin evlat. Bu kapıdan geçmek kolay değildir. Korkma, çünkü nefs kötü bir canavar değildir. Sadece tanınmayı bekleyen bir gölge gibidir."

Yusuf eğildi, kaplumbağanın başını okşadı.

"Peki ne yapmam gerekiyor?"

Kaplumbağa yıldız gözlü gibi parladı.

"Suyun içindeki yüzüne bak. Orada kendini değil, senden bir şey isteyen 'gölge'yi göreceksin. Ona ne vereceğini kendin seç."

Yusuf kuyunun başına geldi. İçine baktı. Su çok berraktı. Tam yansımasını görmeyi beklerken… suyun yüzeyi dalgalandı ve derinlerden başka bir Yusuf belirdi. Ancak bu Yusuf sürekli bir şeyler istiyor gibi elini uzatıyor, huysuz bir kediyi andıran mimiklerle homurdanıyordu.

"Bu… bu ben miyim?"

Kaplumbağa başını salladı.

"Nefsin. İçindeki itiraz eden taraf. Kötü değil, sadece dikkate alınmak isteyen bir çocuk gibi. Ona ne dersin?"

Yusuf düşündü. Sonra suya eğilip sakin bir sesle:

"Sen de benim parçam olabilirsin. Ama ben seni değil, kalbimi dinleyeceğim." dedi.

Suyun içindeki gölge Yusuf gülümsedi ve yavaşça eriyip dağıldı. Kuyudan tatlı bir nane kokusu yükseldi. Kapı açıldı.

•

Kapıdan çıkınca karşısında geceyle gündüzün aynı anda bulunduğu bir meydan buldu. Meydanın bir ucunda güneş doğuyor, öteki ucunda ay parlıyordu. Bu meydanın ortasında bir müzik kutusu duruyordu. Ama kutu kapalıydı.

Yusuf yaklaştı. Kutu, sanki nefes alıyor gibi hafifçe inip kalkıyordu. Üzerindeki yazıda:

"Üçüncü kapı: Sesi duymak değil, sesi anlamak."

Yusuf tam düşünmeye başlamıştı ki, arkasından tanıdık bir ses duydu.

"Evet Yusuf. En zor kapı budur."

Arkasını döndü; avludaki derviş ihtiyarı yeniden karşısın-

daydı. Bu kez yüzünde şefkatli bir baba ifadesi vardı.

"Dünya birçok sesle doludur. Kimi yüksek, kimi alçak. Ama hakikat sesi ince bir ipek gibidir; sessizliği yara bere içinde bırakmaz. Bu kutuyu açmak istiyorsan, önce kendi sesini dinlemelisin."

Yusuf şaşkındı.

"Kendi sesimi? Ama nasıl?"

İhtiyar ona elini uzattı.

"Kalbinin içindeki niyeti duy."

Yusuf gözlerini kapadı. İçinde bir ışık çiçeği gibi açılan bir his yükseldi: Utangaç bir iyilik isteği, başkalarına faydalı olma arzusu, kalbinde bir yerlerde duran küçük ama güçlü bir sevecenlik… Bu his büyüdükçe büyüdü. Yusuf bu hissi duyunca yüzü ışıklandı.

Kutu birden *tık* diye açıldı.

İçinden bir ney sesi yükseldi. Ama görünürde ney yoktu.

Derviş gülümsedi.

"Neyin sahibi seni bekliyor Yusuf. Artık gerçek dünyaya dönme vakti."

Yusuf bir an gökyüzünün hem güneşli hem ay ışıklı hâline baktı, sonra gözlerini kapattı. Bir esinti geçti.

Açtığında yeniden Mevlânâ'nın avlusundaydı.

•

Ama bir şey farklıydı. Avludaki havuzun yanında, yeşil kubbenin gölgesine bürünmüş bir siluet duruyordu. Bu bir neyzen siluetiydi. Elinde ney vardı. Ama ney… gökyüzü renginde, su sesi kadar ince bir tınıyla parlıyordu.

Neyzen Yusuf'a dönüp konuştu:

"Sen bulmadın evlat. Ben seni buldum."

Yusuf'un gözlerine yaş doldu.

"Neyi… alabilir miyim?"

Neyzen başını salladı.

"Ney bir eşya değildir. Bir emanet taşırsın ancak. Senin kalbin bu emaneti taşımaya hazır mı?"

Yusuf göğsündeki sıcaklığı hissetti. Başını eğdi.

"Hazırım."

Neyzen ona neyi uzattı. Yusuf neye dokunduğu anda, içinden bir melodi yükseldi. Ama melodiyi ney çalmıyordu—Yusuf'un kalbi çalıyordu. Ses avlunun her köşesine yayıldı. Güvercinler havalandı. Serviler hafifçe eğildi. Rüzgâr derin bir nefes aldı.

Ve avludaki derviş ihtiyarı yeniden belirdi.

"Şimdi biliyorsun Yusuf: İnsan dünyanın en güzel sesini dışarıdan değil, içeriden duyar."

Yusuf neyi tutarken, kalbinde bir yumuşaklık hissetti. Sanki biri ona "Sen yeterince iyisin" demiş gibi, sanki biri içini aydınlatmış gibi bir his…

Derviş elini Yusuf'un omzuna koydu.

"Bu dünyada herkes bir şey arar. Kimi servet, kimi güç, kimi şöhret. Ama bir çocuk… bir çocuk kalbini ararsa, bulduğunda dünyayı da aydınlatır."

Sonra ihtiyar, sabah güneşi gibi hafifçe parlayarak kayboldu.

Yusuf o gün eve dönerken elinde bir ney taşımıyordu. Çünkü o ney artık içindeydi; sesi gerektiğinde duyulacak bir sır, bir güven, bir huzur olarak kalmıştı.

Annesi onu kapıda karşıladı.

"Nerede kaldın Yusuf? Yüzün ışıl ışıl."

Yusuf, annesine sarıldı.

"Anne… bugün kalbimde bir şey buldum. Sanki biri bana içimi açtı."

Annesi gülümsedi.

"İçini açan sensin yavrum. İnsan kendi içinin kapısını açtı mı, Allah da oraya ışığını koyar."

O günden sonra Yusuf ne zaman birine yardım etse, birini dinlese, birine iyilik etse, içinde ince bir ney sesi duyuldu. Ve her defasında o ses, Konya'nın rüzgârına karışıp şehrin sokaklarında dolaştı.

Belki bir gün… bir başka çocuk da o sesi duyacaktı.

Ve hikâye yeniden başlayacaktı.

55

Kütahya – Çini Diyarı'nın Mavi Sırlı Hikâyesi

Kimse tam olarak anlam veremese de, sabahın erken bir vaktinde Kütahya'nın çinilerle süslü sokaklarına mavi bir gölge düşmüştü—öyle bir gölge ki, taşlara su gibi kıvrılarak yayılıyor, her kıvrımında çocukların merakını tatlı tatlı kaşıyordu. Bu gölge ne korkutucu ne karanlıktı; aksine, sanki sabah ezanının ardından göklere yükselen huzurun koyu maviye bürünmüş hâliydi. İşte o gün, küçük Zeynep'in hayatı, çinilerdeki desenler kadar ince işlenmiş bir macerayla değişecekti.

Zeynep on yaşında, meraklı, gözleri gökyüzü gibi açık bir çocuktu. Çocukların çoğu sabah uyanınca ilk olarak kah-

valtının kokusunu arar ya, Zeynep ilk iş penceresinden şehrin kubbelerine, bacalarına, çini atölyelerine bakardı. Çünkü ona göre şehir, sabahları önce bir nefes alır, sonra tüm desenleriyle yeniden doğardı.

O sabah uyandığında, penceresinin kenarında mavi ışıkla çevrelenmiş minicik bir tüy buldu. Tüy, normal tüyler gibi durmuyordu; sanki gökyüzünün bir parçası kopmuş, küçülmüş ve Zeynep'in odasına konmuştu.

"Bu da ne böyle?" diye fısıldadı Zeynep, sesi neredeyse bir kuşun kanat çırpışı kadar hafifti.

Tüy, fısıltıya cevap verir gibi hafifçe titredi ve Zeynep'in avucunun içine doğru gitti. Zeynep şaşkınlıkla geri çekildi ama tüy zararsız görünüyordu. Sanki "korkma" der gibi yumuşacık bir ışık yayıyordu.

Zeynep tüyü parmak uçlarıyla aldı. O an tüyün üzerindeki ışık bir çini deseni gibi kıvrılarak dönmeye başladı. Mavi bir lale, ardından zambak, sonra süzülmüş bir bulut… Derken Zeynep'in odası döndü, döndü, döndü…

Bir anda kendini evinin dışında, şehrin tam ortasında buldu.

Ama şehir farklıydı.

Sanki çinilerin ruhu sokaklara taşmıştı. Her kaldırım taşı, her duvar sırrıyla parlıyor, her köşe hafifçe mavi ışıldıyordu. İğne oyası gibi işlenmiş bir dünya…

Zeynep tam şaşkınlıkla etrafına bakarken, incelikle çizilmiş gibi görünen uzun bir gölge yanına yanaştı. Gölge çekildiğinde karşısında mavi renkli bir kuş belirdi. Bu kuş ne serçe gibiydi ne güvercin; gagası hafifçe kıvrılmış, gözleri incecik hatlarla süslenmiş, tüyleri çini sırrı gibi parlıyordu.

"Ben Mavi Sır'ın Bekçisi Gülkuşu'yum."

Ses, kuşun ağzından çıkmıyordu; sanki doğrudan Zeynep'in kalbine düşüyordu.

Zeynep şaşkınlıkla kuşa bakakaldı.

"B-ben mi çağırdım seni?" diye kekelerken bile gözleri ışıl ışıldı.

"Hayır, küçük çini kalpli," dedi Gülkuşu. "Sen çağırmadın. Ama kalbindeki merakın, dünyada çok az yerde bulunan o Güzel Niyet'in, beni sana getirdi."

Zeynep ne diyeceğini bilemedi. "Peki ben şimdi neredeyim? Bu Kütahya ama… değil gibi."

Gülkuşu ince kanatlarını açtı.

"Burası Kütahya'nın Mavi Sır Âlemi. Ancak gerçekten görmek isteyene görünür. Çinilerin kalbinde saklanan hikâyelerin yaşadığı yer."

Zeynep'in içinde küçük bir kıpırtı belirdi.

"Hikâyeler mi?"

"Evet. Çünkü her çini deseninin bir duası, her çizginin bir şükrü, her nakışın bir duası vardır. Gördüğün her mavi ton, bir iyilik niyetinin iziyle yapılmıştır."

Zeynep'in kalbi hızlandı. "Peki… ben burada ne yapacağım?"

Gülkuşu bir an sustu. Sonra çini desenlerini andıran kanatlarını çırptı.

"Bugün Mavi Sır bozuldu. Çinilerin içindeki ışık sönmeye yüz tuttu. Sırrı koruyan Desen Ustası kayboldu."

"Nasıl yani? Kayboldu mu?"

"Evet. Ve onu bulmak için bana kalbi temiz, merakı güçlü bir çocuk lazım. Sen de o çocuksun."

Zeynep derin bir nefes aldı. "Nasıl bulacağız peki?"

"Yol seni götürecek," dedi Gülkuşu. "Ama önce seni dinlemeli… Bir çocuk yüreğindeki en temiz arzuyu bilmek ister. Söyle bakalım Zeynep, en çok neyi istersin?"

Zeynep düşündü. Oyuncaklar değildi, macera değildi, şeker bile değildi.

Kalbinden tertemiz bir cümle geldi.
"İyiliğin hiç kaybolmamasını isterim."
Gülkuşu'nun gözleri parladı.
"İşte bu yüzden seni seçtim."

Mavi Sır Âlemi'nde yol aramak, aslında yola bakmak demek değildi. Desenler, ışıklar, renkler; hepsi uygun zamanı gelince kendiliğinden açılırdı. Gülkuşu Zeynep'i sokaklara doğru yönlendirdiğinde, taşların üzerindeki çini desenleri mavi bir iplik gibi birleşmeye başladı. Zeynep nereye adım atsa, ayaklarının altında bir lale floresi açıyordu.

Sokaklar masalsıydı; kimi duvarlarda çinilerin içinden buhar gibi hafif bulutlar çıkıyor, kiminde saz çalan minik figürler belirip tekrar kayboluyordu. Bir evin çatısından bir anda çini kanatlı bir tavşan atladı, ama yere düşmeden mozaiklere dönüşüp dağıldı. Zeynep gördükçe şaşkınlıktan gülüyor, gülüşüyle sokaklar daha parlak renklere bürünüyordu.

Gülkuşu önde gidiyor, kanatlarından ince bir ışık yolu bırakıyordu.

"Usta'nın kaybolduğu yer Şeffaf Çarşı'dır," dedi kuş. "Oraya giden yolu bulmak için önce Mavi Rüzgâr'ın kapısını açmalıyız."

Bir süre sonra karşılarına gökten sarkan, dev gibi bir çini perde çıktı. Üzerinde lacivert ve firuze karışımı binlerce desen vardı. Her desen sanki nefes alıyormuş gibi hafifçe dalgalanıyordu.

"Burası Mavi Rüzgâr'ın Kapısı," dedi Gülkuşu.

"Peki nasıl açılıyor?" diye sordu Zeynep.

"Bir dua ile. Ama dille değil; gönüllerle yapılan bir dua ile."

Zeynep gözlerini kapadı. İçinden bir dua geçirdi.

"Allah'ım, bu şehrin güzelliğini koru. İyiliği çoğalt. Kalbimizi temiz tut."

Küçük ellerini birleştirmese bile, kalbi öyle bir niyetle doldu ki, Mavi Rüzgâr'ın Kapısı bir anda hafif bir meltemle sallandı. Sonra çini parçaları aralanarak kapı iki yana açıldı.

Gülkuşu, "İşte gerçek güç budur," dedi. "İyi niyet."

Zeynep utangaççа gülümsedi.

Kapının ardında Şeffaf Çarşı uzanıyordu. Buradaki çiniler şeffaftı; içlerinden ışıklar geçiyor, kimi yerde sanki camdan yapılmış insanlar gölgeler gibi dolaşıyordu.

Ama bir tuhaflık vardı.

Normalde çarşıdaki her şey capcanlı olmalıydı. Oysa burası solgun bir renge bürünmüş, sanki bir çini ustasının fırça darbeleri eksik kalmıştı.

"Burası neden böyle?" diye fısıldadı Zeynep.

"Çünkü Desen Ustası olmayınca hiçbir çini tamamlanamaz," dedi Gülkuşu. "İyiliği, sabrı, duayı, şükrü anlatan çizgiler yarım kaldı."

Zeynep'in içi burkuldu. "Usta neredeymiş?"

Gülkuşu başını çarşının merkezine doğru çevirdi.

"Onu en son burada gördüler. Bir karanlık gölgeyle konuşuyordu."

"Karanlık mı?" diye ürperdi Zeynep.

"Evet. Ama zararlı bir karanlık değil. Kendi yalnızlığından doğan bir karanlık. Üzüntünün karanlığı."

Zeynep düşündü.

"Belki… Bir çocuk gibi üzülmüştür."

"Olabilir." Gülkuşu onayladı. "Ama karanlık yalnızlığı sever."

Çarşının merkezine yaklaştıklarında, bütün desenlerin akışı durmuş gibiydi. Her şey donmuş, sanki zaman bir çini tabakasında sıkışıp kalmıştı.

Orada, büyük bir atölyeye benzeyen mavi kubbeli bir yapı

vardı. Girişinde, ince uzun bir gölge görünüyordu. Zeynep yaklaşınca bunun bir insan olduğunu fark etti.

Uzun sakallı, bilge yüzlü bir adamdı. Ama yüzündeki ifadeyi görünce içi burkuldu: Adam hüzünle çökmüş gibi görünüyordu.

Gülkuşu fısıldadı:

"Bu Desen Ustası."

Usta, yavaşça başını kaldırdı.

"Geldiniz… sonunda."

Zeynep cesur bir adım attı.

"Sizin için geldik. Sırrı kurtarmak için."

Usta derin bir nefes aldı.

"Sır kaybolmadı, çocuk. Ben kayboldum."

Zeynep kaşlarını kaldırdı. "Neden?"

Usta'nın gözleri pırıl pırıl çiniler gibi yandı, sonra soldu.

"Yıllardır desen çizerim. Lale, karanfil, servi… Her birine dualar eklerim. İnsanlar onları beğenir, alır, evlerine asar. Ama son zamanlarda çabamın değersiz olduğunu düşündüm. Kimse anlamıyor sanıyordum. İyilik, sabır, şükür… Bütün bunlar desenlerde kayboluyordu."

Zeynep bir çocuk ciddiyetiyle başını salladı.

"Ama ben görüyorum. Hem de hepsini!"

Usta şaşırdı.

"Sen mi?"

Zeynep yaklaştı, ustanın elinden tuttu.

"Ben çinilere her baktığımda, içinde bir dua hissediyorum. O yüzden seviyorum. O yüzden bugün buradayım."

Usta'nın gözleri doldu.

"Gerçekten hissediyor musun?"

Zeynep başını kararlı bir şekilde salladı.

"Evet. Çünkü iyilik hiçbir zaman kaybolmaz. Gizlenir, bekler,

büyür. Tıpkı bir çini gibi."

Gülkuşu kanatlarını açtı.

"Usta, görmen gereken buydu."

Desen Ustası, Zeynep'in elini hafifçe sıktı. Sanki kalbini bir yerden bir yere taşımış gibi… Bir anda çarşının duvarları titredi. Çiniler tekrar renklenmeye başladı. Solgun renkler canlılaştı. Firuze ışık döndü, lacivert kıvrımlar canlandı.

Ama tam her şey düzeliyor derken, çarşının gölgeleri bir noktada toplandı. Sanki üzgün bir çocuğun karanlık düşünceleri bir bulut gibi birikiyordu.

Gülkuşu uyardı:

"Karanlık hâlâ burada."

Zeynep derin bir nefes aldı.

"Karanlık kötü değil… üzgün demiştin."

"Evet."

Zeynep gölgeye doğru yürüdü.

"Korkma," dedi yumuşacık bir sesle. "Ben buradayım."

Gölge birden sarsıldı. İçinden bir çocuk figürü belirdi. Bu çocuk tamamen griden yapılmış gibiydi; çizgileri belirsiz, gözleri donuktu.

"Ben…" dedi çocuk, sesi kırılgandı. "Kayboldum."

Zeynep elini uzattı.

"Gel. Yalnız değilsin."

Gölge çocuk bir adım attı. Sonra bir adım daha. Zeynep'in avucuna dokunduğu an gölge dağıldı; çocuk, çini gibi parlayan bir şekle dönüştü ve havaya karışıp kayboldu.

Gülkuşu,

"Onu özgür bıraktın," dedi.

Desen Ustası başını eğdi.

"Benim içimdeki karanlık… yalnızlığın karanlığıymış meğer."

Zeynep gülümsedi.

"İyilik çiziyorsunuz ama kendinizi unutmuşsunuz."

Usta Zeynep'in saçını okşadı.

"Senin gibi bir çocuğun gözlerinde görene kadar…"

Bir anda çarşının tamamı aydınlandı. Mavi Sır geri dönmüştü. Çiniler ışıldıyor, kubbeler pırıl pırıl parlıyor, desenlerde yeni renkler doğuyordu.

Gülkuşu kanat çırptı.

"Artık dönme vakti."

Zeynep'in kalbi hafifçe sıkıştı.

"Giderken her şey yine güzel olacak mı?"

Desen Ustası gülümsedi.

"İyiliği gören bir çocuk oldukça, bu âlem hiç solmaz."

Dünya hafifçe dönmeye başladı. Zeynep gözlerini kapadı. Mavi tüy avucunda titredi, sonra dağıldı. Gözlerini açtığında tekrar kendi odasındaydı. Sabah ışığı pencereden içeri süzülüyor, çinili bir tabakta annesinin kahvaltılıkları masada onu bekliyordu.

Ama bir fark vardı.

Pencerenin kenarında minicik bir çini lale parlıyordu.

Zeynep gülümsedi.

Çünkü artık biliyordu:

İyilik bir desen gibi işlenir.

Görmesini bilenlerin kalbinde hiç silinmez.

Ve Kütahya'nın mavi sırla parlayan sokaklarında, o günden sonra herkes bir küçük değişiklik fark etti.

Bazılarında daha yumuşak bir söz, bazılarında daha sabırlı bir adım, bazılarında daha sıcak bir selam…

Kimse sebebini bilemedi.

Ama Zeynep biliyordu.

Çünkü bazen en büyük iyilik, kimsenin fark etmediği bir çini deseninin içinde başlar.

56

Malatya – Kayısının Şefkatli Sarısı

Kimse tam olarak söyleyemiyordu ama sanki o sabah Malatya'nın üstünde kayısı kokusundan yapılmış yumuşacık bir bulut dolaşıyordu; öyle bir bulut ki altından geçen herkesin saçını usulca okşuyor, rüzgârla birlikte "Bugün bir şey olacak…" diye fısıldıyordu. İşte tam o sabah, Battalgazi'nin eski sokaklarından birinde, henüz uykusu göz kapaklarına mandal gibi asılı duran küçük Ela, tuhaf bir sesle uyandı: *"Pıt... pıt... pıt..."*

Sanki biri odasından geçip giden sarı taneler bırakıyor, taneler de halıya çarpınca minicik bir zil çalıyordu.

Ela gözlerini ovuşturdu, etrafa baktı, kimse yoktu.

Ama pencere önündeki kayısı ağacı, sanki bir sır saklıyormuş gibi hafiften sallanıyordu.

Ela, yüreği merakla kabarmış bir su damlası gibi yerinden fırladı. Pencereye yaklaştı ve işte o anda gördü:

Kayısı ağacının gövdesine kundağa sarılmış minik bir ışık topu yapışmıştı. Işık, nefes alır gibi ritmik bir şekilde büyüyüp küçülüyor, sanki kalp atıyordu.

"Bismillah…" dedi Ela hayretle. "Sen de kimsin?"

Cevap gelmedi. Işık sadece biraz daha titredi.

Ela'nın içinde bir yumuşama oldu. Çünkü o ışığın titremesinde korkudan çok… bir şey vardı… sanki *şefkat arayışına benzeyen* bir ılıklık.

Ela, hızlıca terliklerini ayağına geçirip dışarı çıktı.

Kapıyı kapattığı anda ışık topu, kayısı ağacından kopup Ela'nın önüne doğru süzüldü ve yere kondu.

Yere konunca birden *pıt* diye açıldı…

Ve içinden…

Minicik bir kayısı çıktı. Yumuşak, sarı, tüylü… ama sıradan kayısılardan biri gibi değildi; çünkü üzerinde küçücük gözler vardı… üstelik göz kırpıyordu!

Ela'nın ağzı kalakaldı.

"Sen… canlı bir kayısı mısın?"

Kayısı hafifçe zıpladı.

"Ben bir… 'Kayısican'ım," dedi minicik bir sesle. "Ve yardımına ihtiyacım var."

Ela'nın merakı, yorganından kaçmış bir ayak gibi daha da dışarı çıkmıştı. Dizlerini kırıp çömeldi.

"Neye yardım istiyorsun?"

Kayısican titredi.

"Malatya'nın kayısılarını koruyan Şefkat Bahçesi var ya…"

"Evet! Dedem orayı anlatır hep. Oradaki kayısılar güneşi görünce şükür eder, yağmurdu deyince salavat getirirmiş…"

Kayısican başını salladı.

"İşte orası… bir süredir ışığını kaybediyor. Ağaçlar üşüyor, toprağın içindeki sıcaklık kararıyor."

Sonra sesi iyice inceldi. "Ben, Bahçe'nin en minik nöbetçilerindenim. Ama… tek başıma düzeltemiyorum."

Ela'nın yüreğinde, annesinin kışın getirdiği sıcak tarhana çorbası gibi bir sıcaklık yayıldı.

"Peki, neden bana geldin?"

Kayısican yanaklarını kabarttı.

"Çünkü gece boyunca seni izledim… hani dün gece ablan üzülmesin diye gizlice ona su getirdin ya? İşte o şefkat kokusu yayıldı. Onu duyup geldim."

Ela hafifçe kızardı, mahcup oldu.

"İyi de… ben nasıl kurtaracağım bir bahçeyi?"

"Bir çocuğun duası, bir çocuğun kalbi… bazen yetişkinlerin yapamadığı şeyleri yapar," dedi Kayısican. "Üstelik bahçeye giden yolu sadece temiz kalpli biri görebilir."

Ela kararlılıkla ayağa kalktı.

"Tamam. Gidelim. Nereden gidiliyor?"

Kayısican aşağı yuvarlandı.

"Önce Battalgazi surlarına doğru yürüyelim. Orada gizli bir geçit var. Ama dikkatli olmalıyız; dönüşlerde tuhaf şeyler olabilir. Çünkü Şefkat Bahçesi ağladıkça yollar da karışıyor."

Ela biraz ürperdi ama içindeki merak kararlılık topuna dönüşmüştü. Çantasına su koydu, annesine seslenip "Kayısı ağacının yanındayım!" diyerek yola çıktı.

Gökyüzünde kayısı bulutu hâlâ dolaşıyor, arada Ela'ya selam verir gibi sarkıyordu.

Yollar, Ela ve Kayısican yürüdükçe tuhaflaşmaya başladı.

Bir sokakta kuşlar ters uçuyordu.

Başka bir sokağın taşları minicik ilahiler mırıldanıyordu:

"Ya Vedûd... Ya Latîf..."

Bir çeşmeden su yerine sıcak kayısı şerbeti akıyordu.

Ela şaşırsa da korkmadı. Çünkü her şey bir tuhaf ama aynı zamanda bir sıcak nefes gibi güven vericiydi.

Kayısican zıplayarak ilerledi.

"Bu işaretler iyi. Demek ki bahçe bizi çağırıyor."

Surların yanına geldiklerinde, yerde küçük bir kapı belirdi. Bir insan boyundan küçüktü ama bir kayısıdan büyüktü. Kapının üstünde şu yazıyordu:

"**Şefkatle gelen girer, kibirle gelen döner.**"

Ela içinden "Allah'ım bizi güzel yoluna al" diye dua etti ve kapıya dokundu.

Kapı açıldı.

İçeri girer girmez Ela gözlerine inanamadı.

Karşısında uçsuz bucaksız bir bahçe vardı. Ağaçlar altın sarısıydı ama solgundu. Dallar sanki yorgunlukla eğilmiş, yapraklar dualarını fısıldamayı unutmuş gibiydi.

Toprak, bir çocuk yastığını özlemiş bir yüz gibi soğuktu.

Bahçenin ortasında ise dev bir kayısı ağacı vardı. Gölgesi kocaman olsa da karanlık görünüyordu.

Ela iç çekti.

"Ne oldu buraya böyle?"

Kayısican üzgün bir sesle:

"İnsanlar son zamanlarda sabırsızlaştı. Bazıları ağaçların mevsimine karıştı, bazıları kar hürmetine güneşi çağırdı. Şükür unutulunca… bahçe soldu."

Ela başını kaldırıp büyük ağacı inceledi.

"Ben ne yapabilirim ki?"

Tam o sırada ağaçtan uzun, melodik bir ses yükseldi. Sanki rüzgârın içinden konuşan yaşlı bir derviş gibiydi.

"Evlat…"

Ela irkildi.

"Bu bahçe… Adem'den beri dünyaya şefkatin sarısını taşır. Biz kayısıların rengi, sadece meyve değil… bir duanın rengidir. Ama insanların kalbi üşüyünce biz de üşürüz."

Ela düşündü.

"Peki sizi ısıtacak şey ne?"

Yaşlı ağaç anlatmaya devam etti:

"Toprağı uykudan uyandıracak, rüzgârı tatlılaştıracak, dalları güçlendirecek üç şey lazım:

1. **Şükür Taneleri**
2. **Sabır Damlası**
3. **Merhamet Kıvılcımı**

Bunları bulabilirsen, Bahçe yeniden parlar."

Ela gözlerini kıstı.

"Peki nerede bunlar?"

Ağaç dallarını salladı.

"Kolay olmayan yerlerde."

Kayısican ciddileşti.

"Hazır mısın Ela?"

Ela gözlerini kapayıp derin bir nefes aldı.

"Hazırım."

Önce "Şükür Taneleri"ne gitmeleri gerekiyordu.

Ağaç, onları bahçenin doğusundaki bir tepeye yönlendirdi. Tepeye çıktıklarında tuhaf bir manzara gördüler:

Gökyüzünde yüzlerce minik kutu uçuşuyordu ve kutuların

içinden kasvetli duman çıkıyordu.

Kayısican sinirlendi.

"Bu kutular, insanların 'daha fazlası olsun' diye gönderdiği dilek kutuları! Doymazlık bulut gibi çöker de şükrü engeller."

Ela dudaklarını büktü.

"Peki Şükür Taneleri neredeler?"

Kayısican gösterdi.

Kutuların tam ortasında hafif parlayan sarı taneler vardı; bir avuç mercimek tanesi gibi.

Ama tanelere ulaşmak kolay değildi; çünkü kutular sürekli dolaşıyor, yaklaşanı uzaklaştırıyordu.

Ela, zihnini sakinleştirip derin bir nefes aldı.

"Kayısican… onları durdurmanın yolu var mı?"

Kayısican düşünmeye başladı.

"Doymazlık hareket eder… ama şükür durur. O halde… duralım."

Ela yere oturdu.

Kayısican da yanına geçti.

Aynı anda, hiçbir şey istemeden içlerinden şükrettiler.

Ela gözlerini kapattı:

"Çok şeye sahip değilim belki ama ailem var, annemin emeği var, yüzümü okşayan sabah rüzgârı var… şükürler olsun Allah'ım."

Birden etraflarında sıcak bir ışık yükseldi. Uçuşan kutular teker teker yavaşladı, durdu… ve yere kondu.

Şükür Taneleri kendiliğinden Ela'nın dizine döküldü.

"Birincisi tamam!" dedi Kayısican.

Sırada "Sabır Damlası" vardı.

Bu kez Bahçe'nin batı kısmına yürüdüler. Ağaçlar arasında ilerlerken bir göl gördüler; göl sürekli kabarıyor, sürekli

dalgalanıyor ama asla durulmuyordu.

Kayısican iç çekti.

"İnsanlar acele ettikçe, göl de böyle çalkalanır. Hüzün dalgası bile sabrederken, insanın sabretmemesi gölü karıştırır."

Ela gölün kıyısına diz çöktü.

"Suyu nasıl sakinleştireceğim?"

Kayısican fısıldadı.

"Suyla konuş. Ona beklemeyi öğret. Çünkü sabır, suya iyi gelir."

Ela avuçlarını suya uzattı.

"Sakin ol…" dedi usulca.

"Her şey zamanla olur. Bir şey erken olursa tadı kaçar. Güneş bile acele etmez. Nefes bile acele etmez. Sen de etme…"

Dalgalanmalar hafifledi.

Ela biraz daha bekleyip yumuşak bir ilahi mırıldandı:

"Ya Sabûr... Ya Sabûr..."

Su büsbütün durdu.

Ortada bir damla belirdi.

Ağır ağır Ela'nın avucuna düştü.

Kayısican sevinçten zıpladı.

"Sabır Damlası da tamam!"

Son olarak "Merhamet Kıvılcımı" gerekiyordu.

En zoru buydu.

Bahçenin en derin kısmına ilerlediler. Yol boyunca sessizleştiler. Çünkü ağaçlar burada hem yaşlı hem hüzünlüydü.

Bir kayanın altında yatan güçsüz, yaralı bir serçe gördüler. Üşüyordu.

Ela'nın içi burkuldu.

"Ah yavrum…"

Serçe gözlerini araladı.

"Siz… Bahçe'ye yardım etmeye mi geldiniz?"

Ela hemen yanına oturdu.

"Evet. Ama önce seni düzeltelim."

Kayısican paniğe kapıldı.

"Ela, zamanımız yok… Merhamet Kıvılcımı başka yerde olabilir…"

Ela keskin bir kararlılıkla Kayısican'a baktı.

"Eğer merhameti arıyorsak, önce merhamet edeceğiz. Rabbim bize böyle öğretti."

Ela serçeyi elleriyle ısıttı.

Çantasından su çıkarıp gagasına bir damla değdirdi.

Serçeyi göğsüne yasladı.

Bir dua fısıldadı:

"Allah'ım, sen merhametlilerin en merhametlisisin… bu cana kuvvet ver."

O anda… serçenin kalbinden minicik bir ışık yükseldi. Işık, Ela'nın ellerinde bir kıvılcıma dönüştü.

Kayısican'ın gözleri büyüdü.

"Merhamet Kıvılcımı buymuş… demek ki ancak karşılık beklemeden yapılan iyilikle ortaya çıkıyor…"

Ela gülümsedi.

"Her can Allah'ın emaneti."

Üç şeyi tamamlayınca yaşlı ağaç onları tekrar çağırdı.

Ağacın gövdesindeki çatlaklara Şükür Taneleri serpildi.

Dallarına Sabır Damlası sürdü.

Köklerine Merhamet Kıvılcımı değdi.

Ve bahçe…

Birden…

Güneşin altında eriyip yeniden şekillenen bir altın gibi parlamaya başladı.

Kayısı ağaçları birer birer doğruldu.

Toprak nefes aldı.

Yapraklar "Elhamdülillah!" diye mırıldandı.

Gökyüzündeki kayısı bulutu sevinçten dağıldı.

Yaşlı ağaç, sesi ilahi gibi titreyerek:

"Ela… sen bu bahçenin bugününü değil, geleceğini kurtardın. Bir çocuğun kalbi… koskoca bir şehre ışık olabilir."

Ela duygulandı.

"Ben sadece… elimden geleni yaptım."

"Zaten şefkat de budur," dedi ağaç. "Elinden geleni yapmak… ama kalbinden gelenle."

Kayısican dönüp Ela'ya sarıldı.

"Sen olmasaydın asla başaramazdık."

Ela onu avuçlarının arasına aldı.

"Sizinle tanıştığım için mutluyum."

Ağaç son bir kez konuştu.

"Şimdi eve dönme vakti. Ama bil ki… ne zaman yüreğin iyiliğe yönelirse, Şefkat Bahçesi yeniden seni bulur."

Ela gözlerini açtığında… kendi kayısı ağacının altında oturuyordu.

Kayısican yoktu.

Ama dalda, ona göz kırpan altın sarısı bir kayısı duruyordu.

Ela, kayısıyı koparmadı.

Sadece baktı.

Ve fısıldadı:

"Ben de seni koruyacağım."

Gökyüzünde hafif bir rüzgâr esti.

Sanki bahçe uzaktan "Allah razı olsun küçük kalpli kız…" diyordu.

Ela gülümsedi.

Ve o günden sonra, ne zaman biri sabırsızlansa, şükretmeyi unutsa ya da merhametten uzaklaşsa… Ela'nın içi kayısı sarısı bir ışıkla dolar, sözleri yumuşak bir rüzgâra dönüşürdü.

Çünkü artık biliyordu:

Bir çocuğun kalbi, bir bahçenin ışığını bile değiştirecek kadar güçlüdür.

Ve Malatya'nın kayısıları…

O günden sonra hep biraz daha sıcak koktu.

Sanki içlerinde Ela'nın bıraktığı şefkat vardı.

57

Manisa – Spil Dağı'nın Ağlayan Taşı

Kimsenin kolay kolay fark etmediği bir sabahta, Spil Dağı'nın yamaçlarında, sanki bir kuş gagasından düşmüş gibi parlayan minicik bir ışık titreşip duruyordu; işte o an, henüz uykusunu tam alamamış rüzgâr bile "Bu da ne böyle?" diye merakla durup bakmıştı. Işığın tam karşısında ise, saçları yumuşacık tüyler gibi kabaran, gözlerinde hem merak hem güven taşır bir çocuk oturuyordu: Adı **Liva** idi. Liva, sabah bulunamayacak şeyleri sabah bulan çocuklardandı; hem neşeli hem düşünceli, hem sakin hem kıvılcımlı… Sanki kalbi aynı anda birkaç renk yanıt verebiliyordu.

Spil Dağı'nın o günkü hali bambaşka idi. Çam kokusu, sabahın serinliğine bir sofra serer; kuşlar sanki sırayla konuşur; kayaların arasından yükselen buhar, bir tencerenin kapağını aralamış anne gibi hafifçe tütüyordu. Liva'nın oturduğu taş —evet, *taş*— hafif hafif ısınıyor ve içinden bir mırıltı sızıyordu. Onu yıllardır tanıyanlar "Ağlayan Taş" derdi ama asıl adı başka idi, onu bilen pek yoktu.

Bu hikâye işte orada başlar: Bir çocuğun merakı, bir taşın sırrı, bir dağın tarih kadar eski nefesi, bir şehrin unutulan hatıraları ve kalplere su gibi inen ince bir hikmetle…

Liva, sabah namazını kıldıktan sonra her zamanki gibi erken uyanmış, annesinin yaptığı mis gibi susamlı tarhana çorbasının buharı hâlâ mutfağı doldururken, "Biraz yürüyeyim. Belki gökyüzü bugün bana yeni bir şey gösterir," demişti. Bu, onun klasik sözüydü. Gökyüzü de ona çoğu zaman yeni bir şey gösterirdi: bazen bir bulutun kanadı, bazen bir kuşun ıslığı, bazen rüzgârın sırrı…

Bu kez ışık gösterdi.

Yaklaştı. Taşa elini koydu. Taş birdenbire titredi.

Ve bir çocuk sesi duyuldu:

"Ah! Ayağıma bastın!"

Liva ürktü ama kaçmadı. Taşın içinden gelen ses tatlı bir yakınma gibiydi.

"Ben… şey… özür dilerim," dedi Liva. "Ama… taşlar konuşur mu?"

Taş yine hafifçe titredi.

"Konuşur konuşmasına da… herkes duyamaz. Yüreğinde boş yer olması gerekir."

Liva, bu cümlenin ne demek olduğunu tam anlamasa da içini bir sıcaklık kapladı.

"Ben seni hep görürdüm," dedi. "Ama konuşacağını hiç düşünmemiştim."

Taş gülümsedi sanki. Evet, taşların gülümseme şekli olur: bir ışıltı yanıp söner, bir çizgi yumuşar.

"Benim adım **Kıvrak**," dedi taş.

"Taş için tuhaf bir isim," dedi Liva.

"Ben zaten tuhaf bir taşım," diye karşılık verdi Kıvrak. "Ben bir zamanlar taştan başka bir şeydim."

Bu cümle Liva'nın merakını ateş gibi tutuşturdu.

"Neydin?"

Taş sustu. Dağın üzerinde bir serinlik gezindi.

Sonra, taşın sesinde ince bir hüzün belirdi:

"Bir **kalp**tim."

Liva soluk aldı. "Ne… nasıl yani?"

"İstersen anlatayım," dedi Kıvrak. "Ama hikâyemin bazı yerlerinde gözlerin dolabilir. Bazı yerlerinde ise gülersin. Bazı yerlerinde kalbinin en saklı köşesi hafifçe kıpırdanır."

Liva hemen oturdu, çantasından annesinin verdiği küçük çöreklerden birini çıkarıp taşa doğru salladı.

"Anlat o zaman," dedi. "Hem senin hikâyeni dinlemek için tarhana çorbasını bile bekletirim."

Taşın üzerinde bir ışık daha parladı.

Ve anlatmaya başladı.

Çok eski bir zamanda, Spil Dağı henüz bu kadar sessiz değilken, kuşların kanatları gökyüzünü perdelerken, atların nefesi vadiyi ısıtırken, insanların yüzünde yumuşak bir umut taşırken, Manisa'ya yakın bir oba vardı. Bu obada **Acem Ali** adında genç bir delikanlı yaşardı. Ali'nin gönlü genişti, sesi de güzeldi; her sabah ezan okunmadan önce kalkar, dağın tepesinde Rabbine niyaz eder, dua eder, sesini rüzgârın taşımasına izin verirdi.

"Ali'nin kalbi taş gibi sağlam," derdi insanlar.

Fakat bilmezlerdi ki Ali'nin kalbi gerçekten bir taş kadar dayanaklı değil, aksine su kadar şefkatliydi. Bir gün, obaya büyük bir kuraklık düştü. Dağ suskunlaştı. Dereler durdu. Toprak, su isteyen bir çocuk gibi dudaklarını büzdü.

O günlerde, çok yaşlı bir bilge kadın obaya geldi. Yalınayak yürür ama toprağa adım attığı her yerden minicik otlar çıkardı.

"Kalbi güzel olan ortaya çıksın," dedi kadın.

Herkes etrafına baktı. Ali usulca öne çıktı.

"Kalbin suya dönsün," dedi kadın. "Çünkü su, gönlü temiz olanlardan akar."

Sonra elini Ali'nin göğsüne koydu. Ali'nin içi birden aydınlandı; kalbi parıldadı; göğsünün içinden ince bir ses yükseldi.

Ve Ali olduğu yere çöktü.

Kadın gülümsedi.

"Senin kalbin bir gün bu dağın taşı olacak," dedi. "Ama sen taşlaşmayacaksın. Kalbinin hatırası taşlaşacak. Çünkü bir gün biri gelecek… kalbini yeniden duyuracak."

Ali başını kaldırdı. Bir damla gözyaşı döktü. Yere düştüğünde pırıl pırıl bir taş oldu o damla.

Kıvrak derin bir nefes aldı —ya da Liva öyle hissetti.

"Ben işte o taşım," dedi. "Ali'nin kalbinin hatırasıyım."

Liva büyülenmişti.

"Peki neden ağlıyorsun?" diye sordu.

"Çünkü," dedi taş, "her insanın kalbinde bir ses vardır. Bazıları o sesi duyar, bazıları duyamaz. Duymayanların dünyasında hep bir eksik kalır. Ben duyuyordum, sonra yıllar geçti, insanlar duymaz oldu. Birkaç çocuk beni anladı… ama artık kimse gelmiyordu. Sen gelene kadar."

Liva, sessizce taşın üstüne parmaklarıyla vurdu —tık tık.

"Ben geldim işte," dedi. "Ama hikâye daha bitmedi, değil mi?"

"Hayır," dedi Kıvrak. "Çünkü Ali'nin hatırası, sadece ben değilim."

Tam o anda, dağın içinden bir rüzgâr çıktı; önlerine bir çam kozalağı yuvarlandı, ardından bir sincap belirdi. Sincap, beklenmedik şekilde onları selamlar gibi başını eğdi.

Liva kıkırdadı. "Normal bir sincap değil bu."

"Normal olsaydı," dedi taş, "bu dağın hikâyesinde olmazdı."

Sincap konuştu.

Evet, konuştu.

"Benim adım **Fesleğen**," dedi. "Acele etmeliyiz."

"Niye?" dedi Liva.

"Çünkü dağın kalbi dün gece üşüdü."

Liva şaşkındı. "Dağın kalbi olur mu?"

Kıvrak yanıtladı:

"Her şeyin kalbi olur. İnsanların, evlerin, şehirlerin, hatta dağların. Ama bu kalbin atması, sesini duyabilenleri bulması gerekir."

Liva ayağa kalktı. "Ben duyuyorum," dedi.

Sincap Fesleğen, memnun olmuş gibi kuyruğunu savurdu.

"O halde gel!" dedi. "Sana bir şey göstereceğim."

Liva, Kıvrak'ı eline alamayacağını biliyordu, taş sabit olmalıydı. Ama taş onun aklında konuşmaya devam ediyordu. Fesleğen önde, Liva arkada yürümeye başladılar.

Bir süre sonra, dağın içinde saklı bir boşluğa vardılar. Orası ne tam bir mağara ne de tam bir oyuktu; sanki dağ kendi içine kocaman bir avuç açmıştı.

Ortanın tam ortasında küçük bir su damlacığı vardı.

Bir tek damla.

Ama o damla öyle parlaktı ki, yıldız sanki sabahı unutup oraya saklanmış gibiydi.

"Bu," dedi Fesleğen, "Ali'nin ikinci emaneti."

Liva suya yaklaştı.

"Bu ne işe yarıyor?"

Taşın sesi içinden geldi:

"İnsanların kalpleri fazla yorulduğunda, fazla unuttuğunda, fazla susadığında, o damla kalbe iner. Yeter ki biri onun yansımasını doğru görsün."

"Ben görebiliyor muyum?" diye sordu Liva.

"Sen görebilenlerdensin," dedi Fesleğen.

Liva diz çöktü. Damlanın üstüne baktı. Ama kendi yüzünü görmedi.

Bir annenin yüzünü gördü. Sıcacık, yumuşak, sabırlı bir yüz.

Sonra babasının nasırlı ellerini gördü.

Sonra mahallede ekmeğini paylaşan amcayı.

Sonra sabahları bitkilere selam verirmiş gibi su döken yaşlı teyzeyi.

Sonra küçücük bir çocuk… bir kediye üsütüyle yuva yapıyordu.

Liva'nın gözleri doldu.

"Bu… bu neden bana bunu gösteriyor?" dedi.

Çünkü içinden bir soru yükseliyordu:

İyilik bu kadar sessiz mi yapılır?

Cevabı yine taş verdi:

"İyilik ses çıkarmaz. Ama sessizliğiyle kalpleri onarır."

Liva, bir anda kalbinin içinde bir sıcaklık gezindiğini hissetti. Bu his, öğretmeninin derste söylediği bir öğüt değil, bir vaaz hiç degil… suya düşen ışık gibiydi. Hafif, zarif, kendi haline bırakıldığında çoğalan bir güzellik.

O anda damla birden büyüdü. Kocaman oldu. Parlaklığı arttı. Liva geri çekildi ama damla ona doğru akmadı. Sincap Fesleğen ise kuyruğunu hoplattı.

"Tamamdır!" dedi. "Dağın kalbi ısındı."

Liva anlamadı. "Peki şimdi ne olacak?"

Fesleğen, Liva'nın gözlerine ciddi ciddi baktı.

"Sen," dedi, "Kıvrak'ın yeni sahibi olacaksın."

Liva şaşkınlıkla:

"Ama ben taşı sökemem ki."

"Sökmeyeceksin," dedi Kıvrak. "Ben senin kalbine yerleşeceğim."

Taşın içinden ince bir ışık çıktı. Liva'nın göğsüne doğru süzüldü. Liva derin bir nefes aldı; tıpkı sabah namazından sonra yaptığı o ilk nefes alış gibi huzurlu bir şey hissetti.

Kıvrak'ın sesi aralıktan geldi:

"Ben artık taş değilim. Ben artık hatırayım."

Liva elini göğsüne koydu.

"Peki ben bu hatırayı ne yapacağım?"

Sincap Fesleğen gülümsedi:

"Ne mi yapacaksın?

Bir gün birini anlarsın, ona dokunan bir kelime söylersin. Bir gün susması gereken bir yerde susarsın, bir çiçeğin yaprağını okşarsın. Bir gün biri ağlarken yanında durursun. İşte o zaman hatırayı kullanmış olursun."

Liva'nın gözleri parladı.

"Yani ben… Ali'nin kalbini taşımış olacağım."

"Evet," dedi taş. "Ama aslında… herkes bir parça taşır."

O günden sonra Liva her sabah Spil Dağı'na çıkmaya devam etti. Kıvrak artık taşta değil, onun kalbindeydi. Ama Liva isterse taşın yanına gider, onu dinler, dağın nefesini hissederdi.

Bir sabah, annesi ona tarhana verirken:

"Neden oraya gidiyorsun?" diye sordu.

Liva kocaman gülümsedi.

"Dağın kalbi üşümesin diye," dedi.

Annesi anlamadı belki ama gülümsedi. Çünkü bazen bir anne, her şeyi anlamasa bile çocuğunun kalbindeki ışığı görürdü.

Bir gün Liva, okuldan dönerken bir kız çocuğunun tek başına oturduğunu gördü. Elleri üşümüş. Hem de yaz günü. Belli ki kalbi üşüyordu. Yanına oturdu.

"Bir şey anlatayım mı sana?" dedi.

Kız başını kaldırdı. "Ne anlatacaksın?"

"Bir taşın hikâyesini."

Kız önce güldü. "Taşların hikâyesi olmaz ki."

Liva, göğsüne dokundu.

"Olur," dedi. "Hem de en güzel hikâyeler."

Ve anlatmaya başladı.

Kız çocuğu dinledi. Yüzü yumuşadı. Dudaklarının kenarı hafifçe kıvrıldı.

Belki hikâyeden bir şey anlamıştı, belki anlamamıştı. Ama kalbinde bir yer ısınmıştı.

İşte tam o anda Liva içinden ince bir tıkırtı duydu; Kıvrak'ın sesi:

"İşte bu," dedi. "İşte böyle kullanılır hatıra."

Liva gülümsedi.

Her şey o kadar sade, o kadar hafif, o kadar güzeldi ki…

Dağdan aldığı hikmet, çocuk kalbine oturmuştu.

Ve yıllar sonra…

Manisa'da biri bir çocuğa şöyle dediğinde:

"Kalbin çok güzel. Bir emaneti taşıyorsun sanki."

Çocuk da gözlerini hafif kısarak şöyle yanıt verdi:

"Evet. Belki Spil Dağı'nın rüzgârı getirmiştir."

O rüzgâr bazen bir taşın hikâyesini taşır.

Bazen bir su damlasının parlaklığını.
Bazen bir sincabın kuyruğundaki sırrı.
Ama çoğu zaman, insanın içinden geçen o yumuşak sesi taşır:
İyilik ses çıkarmaz.
Ama sessizliğiyle dünyayı toparlar.
Ve Spil Dağı'nın Ağlayan Taşı, artık ağlamaz.
Çünkü onu duyabilen biri vardır:
Liva.
Ve Liva'nın hikâyesini dinleyen her çocuk.

58

Mardin – Mardin Çarşısında Bir Gece

O gece Mardin çarşısında, bir sokak lambasının düğmesine küçük bir kedi tırmaladı da yıldızlar aceleyle tezgâhların üzerine dikilip hangi lokmanın daha parlak olduğunu tartışmaya başladı.

Zeynep, elinde ince bir mendille babasının omzuna tutunmuş, taş evlerin gölgeleri arasında yürürken nefesinin bu serin havada fısıldadığı bir şarkı vardı. Şarkı değil aslında; annesinin evdeki çömlek fırınından gelen tarçınlı koku, uzaktan gelen menengiç kahvesi ütüşü, Midyat gümüş telkârinin pense sesleri bir araya gelince çıkan ritimdi — hepsi usulca Zeynep'in kalbine

doluyordu. Gökyüzü Mardin'in gecesinde bir gerdanlık gibi takılıydı; gündüzü seyranlık, gecesi gerdanlık dedi büyükanne. Bu sözcükler küçük Zeynep'in kulağında ziller gibi çınlıyordu.

Çarşının dar taş yolları, gündüz kapılarını açıp güneşle konuşan dükkanların gecede kendi masallarını anlattığına inanırdı. Revaklı Çarşı'nın revakları tılsımlı birer nefes gibiydi; her bir kemer altında tarih kendi rengini fısıldardı. O akşam, çarşının içinde usulca ilerlerken, Zeynep'in gözleri küçük bir tezgâhta asılı duran mavi bir nazar boncuğuna ilişti; boncuğun yanında duran küçük bir el figürü vardı — Fatma'nın Eli Sembolü. Tezgâh sahibi, gülümseyerek boncuğu düzeltti; el ona bir süs, bir hatıraydı. Büyükannesi her zaman söylerdi: "Fatma Anamızın Eli bir semboldür, insanların huzur bulduğu bir işarettir ama İslam'da inançların yerine geçmez; gerçek koruma Allah'tandır. Kalp huzurunu artıran hatıralardır bunlar." Zeynep, bu sözü minik bir hazinesi gibi cebine koydu. (Anlatılan bu sembolün kültürel bir yer tuttuğunu, insanların onu sevgiyle kullandığını görmek için çarşıya bakman yeterli olur.)

Hikâyenin başladığı o gece, Zeynep'in elindeki mendil rüzgârla oynarken, tezgâhların arasından bir hikâye fısıldadı: "Bugün Deyrulzafaran'ın taşları daha parlak, Kasımiye'nin havuzu daha derin görünür." Zeynep'in ayağı bir taşın kenarına takıldı gibi oldu ama dengesini nazikçe korudu; sanki çarşının taşları ona yol göstermişti. Deyrulzafaran Manastırı ile Mor Gabriel Manastırı gibi eski dostlukların gözettiği bu şehir, gecede ayrı bir nazla soluk alıyordu. Bu manastırların varlığı, Mardin'in zaman katmanlarından biriydi; taşların, duaların ve çay fincanından yükselen dumanın uzun bir arkadaşlığı. (Kültür Portalı)

Zeynep'in babası, kolunu biraz daha sıktı ve "Şu köşede

Hasan Ayyar Çarşısı var, orada dövmeli leblebiler bekler," dedi. Zeynep'in hayal gücü bir anda leblebilerin üzerinde küçük dövmeler hayal etti; inci gibi parlayan minik çiçekler, her bir tanesi hikâye anlatırdı. Dövmeli leblebi tezgâhının yanında, Mardin sabunu sabun köpüklerinden küçük ejderhalar yapıyordu sanki; sabun keskin sabun kokusunu uysal bir melodiye dönüştürüyordu. Bir ustanın elinden çıkan telkâri bir kolye ipi gibi örülürken, başka bir tezgâhta Mavi Badem Şekeri üst üste küçük ay yıldızları gibi diziliyordu; tatlı dalları Mardin gecesinin boynuna gerdanlık gibi takılıyordu.

Çarşıda yürürken Zeynep, Ulu Cami'nin minaresinin gölgesini takip etti. Minarenin gölgesi çarpıp çarpıp yere inişli çıkışlı bir şiir hatırlatıyordu; çocukların ayak sesleri, minare ile taş arasında yankılanan bir zil sesi gibiydi. Zinciriye Medresesi'nin taş işçiliği göz kamaştırıyordu; taşların birbirine sarılışı, küçük bir gölgenin suya düşüşü gibiydi. Kasımiye Medresesi'nin avlusunda bir çeşme, bir küçük havuz şakıdı; bu avlu tarihin çocuklarını misafir ediyordu. Kasımiye'nin taşları, bir kış gecesi şarkı söyleyen battaniyeler gibi sarılıyordu şehre. (Kültür Portalı)

Zeynep ve babası, çarşının bir köşesinde kadim bir hikâye anlatıcısı —belki de hikâyenin kendisi— ile karşılaştılar. Adamın gözleri, Mardin Evleri'nin taş merdivenleri gibi kat kat anılar saklıyordu. Onun sesi, Mezopotamya Ovası Manzarası'ndan gelen hafif rüzgârla birleşince, geçmişin rüzgârları şimdiye konuk oluyordu. Anlatıcı, Peygamberimizin postacısı Abdullah Enes el Cüheyn'den söz etti; insanların ona "Şeyh Çabuk" dediklerini, Mardin'e gelip haberler taşıdığını, halk arasında ona dair birçok güzel anının aktarıldığını söyledi. Anlatıcı bunu saygıyla, rivayetlere dayandırarak anlattı; çünkü tarih ve halk hikâyeleri, şehrin hafızasını besleyen farklı türden hikâyelerdir.

(GeziBilen)

O gecenin sihrinde Zeynep küçük bir görev hissetti: tezgâhlarda gördüğü lezzetlerden, dükkanlardan, taşlardan ve yeşil kapaklı pencerelerden birer küçük anı toplamak istiyordu; ama anılar öyle somut şeyler değildi ki, onları cebine koyabilsin. Anı, bir tebessümde saklanır; bir çocuğun eliyle verilen bir lokmada, bir ustanın kolunu sıvazlayışında, bir komşunun kapısını tıklatıp "selam" demesinde saklanırdı. Zeynep, annesinin öğrettiği gibi her gördüğü güzel şey için içinden bir "Elhamdülillah" fısıldadı; bu fısıldama, anıların küçücük bir kutusuna nazikçe konuluyordu.

Çarşı sokakları ilerledikçe, yollar Dara Antik Kenti'ne, Artuklu Kervansarayları'nın kıvrımlarına, taş kemerlerin altında dinlenen deve sırlarına açılır gibiydi. Eski kervan yolları, uykuda bekleyen yolculukların ayakkabıları gibi dizilmişti. Dara'nın taşları her adımda bir başka hikâye anlattı: burada bir zamanlar bir su çeşmesi insanların buluştuğu yerdi; şimdi ise sadece çakıl taşları onların adını taşıyordu. Zeynep, Dara'nın antik taşlarına dokundu ve parmak uçlarıyla tarihin tozunu okşadı; taşın sesi, tüy gibi hafif, güvercinlerin kanat çırpışı gibi yumuşaktı.

Midyat'ın telkâri ustası, Minyatür bir şehir gibi ince bir iş çıkarıyordu; telkâri teli bir araya getirirken şarkılar mırıldanıyordu ustanın ağzından. "Telkâri sabır ister," dedi usta; "her bükülüşün hikâyesi farklıdır." Bu söz, Zeynep'in yüreğine karınca adımları bıraktı: sabır, küçük şeyleri korumak için gerekliydi. Telkâri aynı zamanda bir aile mirasıydı; kollar, yüzükler, küpeler geçmişi geleceğe bağlayan köprülerdi. Zeynep bir an kendini, ileride belki de küçücük elleriyle bir telkâri kolye yaparken hayal etti.

Gece ilerledikçe çarşıda koku ve ses orkestraları yükseldi:

Menengiç kahvesinin telvesi, kaburga dolmasının mis gibi kokusu, sembusek böreğinin çıtırtısı. Her tat, Mardin gecesinin farklı bir notasını çalıyordu. Kaburga dolması sofranın büyük şefkatine benziyordu — içinde pirinç, et ve baharatlar sevinçle sarılıyordu. Sembusek, irok dolması, alluciye gibi tatlı ve tuzlular, çocuğun ağzında patlayan küçük kahramanlardı. Zeynep babasının elini sıktı; "Hepsinden bir tat alabilir miyim?" diye sordu. Baba gülümsedi: "Tatmak, çoğunlukla paylaşmak demektir. Bir lokmayı paylaşmak, iki sevinçtir." Zeynep paylaştı; bir lokmayı küçük bir çocuk arkadaşına uzattı; çocuk gülünce, gecenin yıldızları daha bir yakın parladı.

Çocukların kalbine yakın olmak, Zeynep'in gece boyunca bir başka küçük macerasıydı: çarşıdaki dükkanlardan birinde bir kitapçı, geceyi okuyordu. Kitapların sayfaları usul usul birbirine sarılıyor; hikâyeler yumuşak bir battaniyenin içinde uyukluyordu. Zeynep kitabı açtı; sayfalarda eski Mardin'in resimleri vardı: Mardin Evleri, taş evlerin birbirine yaslanmış pencereleri, küçük avlular ve en üstte Mardin Kalesi'nin gölgesi. Kitabın bir köşesinde Kasımiye Medresesi'nin avlusu, bir başka köşesinde ise Zinciriye Medresesi'nin taş işlemeleri görünüyordu. Bu sayfalar, şehrin yüzünü küçüklere gösteriyordu; tarih, çocukların gözünde bir oyuncak gibi yumuşardı.

Büyükanne'nin sesi Zeynep'in kulaklarında yankılandı: "İnsanı nazardan Allah korur; vesile olarak Kur'an'ı okumak, euzü besmele çekmek, Felak ve Nas gibi sureleri okumak yeterlidir." Bu söz, çocuğun içinde bir huzur ışıltısı bıraktı. Çarşının o naif ışığında, birçok insanın penceresinden avuç içi kadar dualar sızıyordu; küçük diller, Allah'a doğru dönerken gece daha da sıcak bir serinlik kazandı. Zeynep, hiç çekinmeden kendi mırıldanmasını arttırdı: "Euzü-Besmele, Felak, Nas…" Kelimeler dudaklarında mısralar gibi dans etti.

Çarşıda ilerlerken karşılarına, Artuklu kervansaraylarından birinin taş kapısı çıktı; kapı, geçmişin gezginlerini sayıklayan bir kapıydı adeta. Kapının ardında bir avlu vardı; avluda yaşlı bir kadın, kazandaki menengiç kahvesini karıştırıyordu. Kadının elinde küçük bir taş kavanoz vardı, içinde Mardin sabunu minik küpeler gibi dizilmişti. Kadının adı Fatma'ydı; herkes ona "Fatma Ana" derdi ama o gece daha çok bir masal anlatıcısı gibi görünüyordu. Fatma Ana, Zeynep'e bir sabun parçası uzattı; "Bu sabun ile suyun nasıl hikâye anlattığını bilirsin," dedi. Zeynep sabunu kokladı; içinde dağılmış bir limon, zeytin yağı ve sabrın kokusu vardı sanki.

Fatma Ana kasıldı ve "Bak evladım," dedi, "Fatma'nın Eli burada bir süs, bir kültür öğesidir; insanların ellerine, kapılarına asılan, sevdikleri eşyaları hatırlatan bir simgedir. Ama unutma, gerçek koruma Allah'tandır; nazarlardan korunmanın en güzel yollarından biri de duasını okumaktır. Küçükken kitabımızı, Kur'an'ımızı okuruz, 'euzü besmele' çekeriz, Felak ve Nas okuruz; bu bizim kalbimizi güçlendirir." Fatma Ana'nın sözlerindeki nazik netlik Zeynep'in içini ısıttı ve aklına annesinin ona öğrettiği kısa dua geldi; küçük kız bunu aklından tekrarlarken, sanki mendilinden çıkan tılsımlı duman göğe doğru bir merhaba gönderiyordu.

Gece biraz ilerleyip tezgâhların örtüleri çekilirken, bir seyyar satıcı elinde küçük bir kutu ile geldi; kutunun içi Alluciye'yle doluydu — şerbetli bir tatlı. Kutuyu açınca bütün meydanın havası tatlı bir rüya gibi oldu. Satıcı, "Alluciye paylaşılırsa güzeldir," dedi; kutudan bir küçük parça çıkarıp Zeynep'e verdi. Zeynep bir ısırık aldı; tatlı, dudaklarının köşesinde küçük bir gülücük bıraktı.

Çarşıdan çıkıp başlarını Mezopotamya Ovası'na bakan bir tepeye doğru yöneldiler. Tepeden ova bir yorgan gibi uzanıy-

ordu; sarı, yemyeşil lekeler, gecenin serinliğinde bir halı gibi parıldıyordu. Mardin Kalesi ufukta siluet gibi duruyor; kalenin gölgesi şehre bakıyordu. "Biliyor musun," dedi baba, "bu ova, binlerce hikâyeye ev sahipliği yapmıştır. Her toprak parçası, bir çocuk oyununda saklı bir sır gibi." Zeynep ova manzarasına baktı; yıldızlar ova ile el sıkışmış gibiydi; şehrin ışıkları küçük kavanozlarda saklı ateş böcekleri gibi parlıyordu.

O gece Zeynep bir karar verdi: kocaman şeyler yapmak yerine, küçük iyilikler yapacaktı. Bir komşusunun kapısını çaldı, ışık ihtiyacı olan bir camiye küçük bir mum bıraktı, bir talebi olan küçük bir dükkâna yardım etti; hepsi küçük, ama çarşının kalbine birer tane parlak boncuk ekliyordu. Küçük iyilikler, şehirde bir zincirin halkaları gibiydi; biri diğerini buluyor, sonunda herkes küçük bir ışığa sahip oluyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Zeynep'in gözleri biraz uykulu düşmeye başladı. Babası onu kucağına aldı; Mardin Evleri'nin taş duvarları, eski balkonların gölgeleri, hafifçe dalgalanan örtüler; bütün şehir bir ninni gibi sarmalıyordu. Babasının kulağından bir öykü mırıltısı geldi: "Peygamberimizin postacısı Abdullah Enes el Cüheyn gibi, insanlar bazen haber taşırlar; iyi haberleri, selamları, bir lokmayı… Bu şehirde haber taşımak da bir şefkat işidir." Zeynep bu sözlerle uykuya dalarken, hayalinde Ulu Cami'nin kubbesi bir şapka gibi başındaki bulutları okşuyordu.

Sabaha yaklaşırken çarşının kimi dükkanları yanıp sönen küçük yıldızlar gibi kapanırken, bazı tezgâhlar sabaha saklı sürprizlerini hazırlıyordu; Midyat gümüşçüsü, yeni bir telkâri yüzük sergilemek için son teli büküyordu. Zeynep'in yorgun gözleri, o akşam topladığı anılardan oluşan küçük bir kolye gibi vücutta bir ışık bıraktı—bir tebessüm, bir dua ve bir paylaşılmış lokma. Bu kolye görünmezdi ama kalbinde ağır, sıcak bir taş

gibi duruyordu.

Sonunda eve döndüklerinde, Fatma Ana'nın sözleri bir kez daha yankılandı: "Fatma'nın Eli bir semboldür; ama koruma bizde değil, Rabbimizdedir. Vesile arıyorsan duasını oku, Kur'an'la konuş, euzü besmele çek; Felak ve Nas'ı oku; bu kalbini rahatlatır." Zeynep yumuşak bir sesle mırıldandı: "Euzü-Besmele, Felak, Nas…" Ve annesi başını okşadı, geceyi taze bir çiçek gibi yastığa bastı.

O sabah, Mardin'in gündüzü şehri bambaşka giydirmişti; taşlar, güneşle konuşuyor; pencereler güneşi küçük aynalar gibi yansıtıyordu. Gündüzün seyranlığı, gecenin gerdanlığını nazikçe cebine koymuştu. Zeynep, bir önceki gecenin rüyasını yanı başına aldı; telkâri bir yüzük, dövmeli leblebi bir şarkı, menengiç kahvesi bir dost sohbeti oldu. Şehir öğle vaktine dek usulca uyurken Zeynep, küçük bir not yazdı ve mendiline iliştirdi: "Paylaşmak güzeldir. Dua korur." Mendili bir ağacın dalına astı — eğer birisi sabah geçerken onu görürse, belki de o küçük mesajı okur, belki de bir tebessümünü paylaşırdı.

Mardin Çarşısında Bir Gece, Zeynep için sadece bir macera değildi; o gece öğrendiği şeyler, küçük bir iç dönüşümün ilk adımlarıydı. Telkârideki sabır, kaburga dolmasındaki paylaşım, Fatma Ana'nın anlattığı koruma bilgeliği, Peygamberimizin postacısına dair rivayetlerin getirdiği saygı — hepsi bir araya gelip çocuğun kalbinde bir yol haritası çizdi. Bu harita, büyük işlerin peşinden giderek değil, her gün yapılacak küçük iyiliklerle ilerliyordu.

Zeynep büyüdüğünde, belki bir gün Midyat'ta telkâri işleyecek, belki Kasımiye'nin avlusunda arkadaşlarına masallar anlatacaktı. Ama o gece, Mardin'in taşlarına sinen yıldızlardan birini cebine koydu: küçük bir cesaret, kocaman bir merak, ve Allah'a olan küçük ama samimi bir tevekkül. Şehir ona

öğretti: gerçek güç, başkalarını yüceltmekte, küçük ellerle büyük iyilikler yapabilmekte; gerçek huzur, dua ve paylaşımda saklıydı.

Ve eğer bir gün sen de Mardin çarşısında gece yürürsen, Revaklı Çarşı'nın kemerleri altından geçip Hasan Ayyar Çarşısı'na uğrarsan, orada belki mavi bir badem şekeri, belki dövmeli leblebi, belki bir parça Mardin sabunu görürsün. Bir yaşlı anlatıcı sana Peygamberimizin postacısı Abdullah Enes el Cüheyn'den bahsedebilir; bir usta sana telkârinin sabrını gösterebilir. Her köşe, her taş ve her tat bir hikâye fısıldar. Dinlersen, gece sana da bir ışık, gündüz sana da bir seyranlık verir.

Mardin Kalesi ufka bakarken, çarşı kendi kendine mırıldandı: "Her gece bir çocuk, bir dua, bir lokma ve bir telkâri ile daha güzel olur." Zeynep'in mendilindeki küçük not, rüzgârla bir süre dalgalandıktan sonra bir çocuğun eline düştü; çocuk okudu, gülümsedi ve küçük bir lokma paylaştı. İşte böyle, şehir bir başka sabaha daha iyilikle, bir dua ile başladı — tıpkı gecenin gerdanlığı sabaha dönüştüğü gibi.

59

Mersin – Tarsus'un Bereket Kuşu

Kimsenin bilmediği bir gecenin tam ortasında, Tarsus'un kıyılarında denizden yükselen tuhaf bir ışık vardı; öyle ki, sanki suyun üzerine düşen ay değil de, uzaklardan kanat çırpıp gelen görünmez bir kuşun nefesiydi. İşte o gece, küçük Ömer'in yastığına düşen bu ışık, her şeyin başlangıcı oldu.

Ömer, sekiz yaşında, gözleri parlak, kalbi geniş bir çocuktu. Öyle geniş ki bazen annesi "Kuzum, senin kalbin evimize sığmaz, taşar gider de komşulara misafir olur," derdi. Ömer bu söze hep gülerdi ama içten içe annesinin haklı olduğuna da inanırdı. Çünkü birine üzülmüş görse kendi içinde bir şeylerin

burulduğunu hisseder, birine sevinç bulaşsa kendisi de çiçek açar gibi olurdu.

O gece, yatmadan önce rüzgârın pencereden içeri serin bir selam verdiğini fark etmişti. Pencere aralığından içeri süzülen meltem, odanın içini, henüz söyleyeceklerini toparlamadan gelen bir misafir gibi doldurmuştu. Ömer başını yastığa koyduğunda rüzgârın içine gizlenmiş kokuyu seçebildi: Nar çiçeği kokusu… Oysa nar çiçekleri açmak için daha gün sayıyordu.

Sonra uyku ona sessizce yaklaştı ve Ömer uyuduktan hemen sonra, işte o ışık, yastığının kenarına düşüverdi.

Rüyasında bir kuş gördü. Ama öyle sıradan bir kuş değildi bu; tüyleri sanki deniz köpüğünden yapılmıştı, her hareket ettiğinde mavi ve beyaz karışımı küçük dalgacıklar havaya savruluyor, sonra; tıpkı dua etmiş de "âmin" demiş gibi bir sükûnetle yere konuyordu. Gagasının ucunda ise nar tanesi büyüklüğünde ışık parçacıkları vardı. Kuş, göğün orta yerinde süzülürken Ömer'e dönüp konuştu:

"Ben Tarsus'un Bereket Kuşu'yum. İnsanların unuttuğu şeyleri hatırlatırım, kalpleri inciten her gölgeyi temizlerim. Bu gece seni çağırdım, çünkü bir şeyler dengeden çıktı. Şehrin bereketi azalıyor ve kalpler karmaşaya sürükleniyor."

Ömer kulaklarına inanamadı.

"Ben… ne yapabilirim ki?"

Bereket Kuşu ona yaklaştı, sesi hem uzak hem yakın bir su şırıltısı gibiydi:

"Kalbinde taşıdığın iyilik, hatırladığın dualar ve unutmadan söylediğin bir 'elhamdülillah' bile çok şeyi değiştirebilir. Ama yol uzun: Sana üç emanet vereceğim. Onları doğru yere ulaştırabilirsen bereket yeniden yerine döner."

Kuş konuşmasını bitirirken, tüylerinden üç küçük ışıltı koptu

ve Ömer'in avuçlarına süzüldü: biri nar tanesi gibi kırmızı, biri portakal çiçeği gibi beyaz, biri ise zeytin yaprağı gibi yeşildi.

Ömer tam sorularını sıralayacakken rüyanın içi titredi; sanki denizde aniden büyük bir balık sıçramış ve bütün sahili sallamıştı. Ardından kuşun sesi uzaklara, dalgalara karışarak yok oldu.

Ve Ömer gözlerini açtı.

Sabah güneşi perdenin arasından içeri süzülmüş, duvara üç farklı renk bırakmıştı: nar kırmızısı, çiçek beyazı ve zeytin yeşili. Ömer yatağında doğruldu, ellerine baktı. Rüyasında tuttuğu ışıkların yerine küçük renkli izler kalmıştı; sanki avuç içi üç sakin güneşle yanmış gibi…

Kahvaltıya indiğinde annesi her zamanki gibi evin içini mis gibi kokutan sıcak çöreklerini hazırlıyordu.

"Hayrola kuzum, ellerin neden böyle renkli?" diye sordu.

Ömer önce duraksadı. "Rüyamda Bereket Kuşu…" diyecekti, ama birden bunu söylemek yerine hafifçe gülümsedi:

"Resim yapmışım herhalde, hatırlamıyorum."

Çünkü bazen rüyalar, herkesle paylaşılacak kadar değil, kalbin özel bir defterine yazılacak kadar kıymetli olurdu.

Ömer dışarı çıktığında Tarsus'un sabah hali her zamanki gibiydi. Fırınların önünde kuyruğa girmiş insanlar, limondan sabah serinliği taşıyan kaldırımlar, portakal bahçelerinden gelen yumuşak koku… Her şey normaldi. Ama Ömer yürüdükçe bir tuhaflık fark etmeye başladı: İnsanlar üzgün görünüyordu. Sanki sokaklardan neşenin rengi çekilmiş, sessizlik yavaşça gölgelenmişti.

Komşu teyze Ayşe, her sabah olduğu gibi kapısının önündeki limon ağacını sulamıyordu; hatta ağacın yaprakları bile biraz sönük duruyordu. Fırından gelen ekmek kokusu bile bu sabah

cılızdı.

Ömer, kalbinde bir şeyin düzensiz attığını hissetti.

Bereket Kuşu'nun sözleri…

"Şehrin bereketi azalıyor…"

O günün öğle vakti, Ömer'in dedesi onu yanına çağırdı. Dedesinin Tarsus'a özgü geniş bir sediri, duvarında da eski ama tertemiz bir bakır ibrik asılıydı. Dedesi çayını içerken Ömer'e bakıp gülümsedi:

"Dün gece tuhaf rüzgârlar esti. Sen de hisseder misin böyle şeyleri?"

Ömer içini çekti. Rüyadan bahsetmek istedi ama hâlâ çekiniyordu. "Biraz…" diyebildi.

Dede başını salladı.

"Bilirsin evlat, bu şehir eski hikâyelerle doludur. Hz. Danyal'dan bile söz edilir buralarda… Derler ki zamanında rüyaları çok güzel yorumlarmış. İnsanların gördüğü karışık rüyaları çözermiş. Ama o günden bu güne, rüyaların kıymeti değişmedi. Kalbi temiz olana bazı şeyler gösterilir."

Ömer'in kalbi hopladı.

Dede devam etti:

"Eğer bir çocuk, bir şeyin yanlış gittiğini hissediyorsa, bazen bunu en önce o fark eder. Çünkü çocukların kalbi yalan bilmez."

Ömer'in avuç içleri hafifçe ısındı. Renkli izler sanki bir anda belirginleşti.

Dede göz kırptı:

"Söyle bakalım, gece bir rüya gördün mü?"

Ömer başını kaldırdı. İşte bu soruyu bekliyordu.

"Dedeciğim… Bereket Kuşu geldi. Şehrin dengesinin bozulduğunu söyledi. Bana üç emanet verdi."

Renkli avuçlarını gösterdi.

Dede şaşırmış görünmedi, tam tersine derin bir sükûnetle çayından bir yudum aldı.

"Demek o kuş hâlâ buralarda dolaşıyor…" dedi. "O halde emanetlerin peşinden gitmen gerek. İyilik bir emanettir Ömer. Bir çocuk taşıyorsa, o emanet mutlaka bir yere varır."

Ömer gözlerini büyüttü.

"Peki ne yapacağım?"

Dede sakince cevap verdi:

"İyi kalbin yol gösterecek. Nereye gitmen gerekiyorsa oraya çekileceksin."

O günün akşamına doğru Ömer kendini Tarsus'un eski sokaklarına doğru yürürken buldu. Sokaklar daraldıkça sanki zaman da yavaşlıyordu. Bir evin duvarındaki seramik kabartmalar, eski bir çeşmenin yosun tutmuş taşları… Hepsi bir şey fısıldıyor gibiydi.

Sonunda Berdan Çayı kıyısına geldi. Çayın sesi rüzgârla birlikte hafif bir ilahi gibi yükseliyordu. Su yüzeyinde ışıklar titriyordu. Ömer suya eğildiğinde üç rengin suyun üzerinde belirdiğini gördü: kırmızı, beyaz, yeşil.

"Beni takip et…" der gibi hareket ediyorlardı.

Ömer tereddüt etmeden yürümeye başladı.

Bir süre sonra çayın kıyısında yaşlı ve yalnız bir limon ağacı gördü. Ağacın dalları mahzundu, yaprakları sararmıştı. Ömer ağacın altına oturdu. Avucundaki nar tanesi renkli ışıltı hafifçe parladı ve yere, ağacın köklerinin tam yanına düştü.

Toprak ışıltıyı emdi.

O sırada hafif bir esinti esti, sanki ağacın yaprakları "Elhamdülillah…" diye fısıldadı. Birkaç saniye içinde ağacın dalları canlanmaya, yaprakları yeniden yeşile kesmeye başladı.

Ömer gülümsedi.

"Birinci emanet yerine ulaştı…"

Ertesi gün, şehirde küçük bir değişiklik fark edildi. Fırınlara gelen un daha bereketliydi, hamur daha kolay kabarıyordu. İnsanların yüzünde küçük tebessümler belirmişti. Ama hâlâ bir eksiklik vardı; hâlâ hava tam olarak aydınlanmamış gibiydi.

Ömer ikinci emaneti nereye götüreceğini bilmiyordu. Ama dedesinin sözü aklına geldi:

"Kalbin yol gösterecek."

Ve gerçekten, öğleden sonra kalbi hafifçe titredi. İçinde bir çekim hissetti. Bu his onu Tarsus Ulu Camii'nin yakınlarına götürdü. Orada yaşlı bir amcanın yerde oturup mendil diktiğini gördü. Amcanın yüzünde bir hüzün vardı. Dikiş kutusu devrilmiş, iğneler yere saçılmıştı. Yanından geçen bazı insanlar fark etmiyor, kimileri fark etse bile yaklaşmıyordu.

Ömer yanına oturdu.

"Size yardım edebilir miyim?"

Yaşlı adam başını kaldırdı, gözleri bu sözle birlikte yılların yükünü bırakmış gibi doldu.

"Evladım… Bir çift yeni göz gibisin. İnsanlar artık eskilerin halini görmez oldu."

Ömer iğneleri tek tek toplarken birden avucundaki beyaz ışık belirginleşti. Işık yavaşça süzüldü ve yaşlı adamın ellerine dokundu. Amca birden ellerindeki ağrının geçtiğini hisseder gibi gülümsedi.

"Allah senden razı olsun evladım. İyilik kalpten süzülünce insanın duası olur."

O anda, amcanın arkasındaki cami duvarında süzülen güneş ışığı daha da belirginleşti ve sanki beyaz emanet oraya yerleşti.

Ömer derin bir nefes aldı.

"İkinci emanet de tamamlandı."

Artık şehir daha huzurlu görünüyordu. Ama Bereket Kuşu'nun dediği gibi, yolun üçüncü parçası henüz tamamlanmamıştı. En zor olanı da buydu. Çünkü üçüncü emanet, insan kalbinin en çabuk kırılan tarafına aitti: umut.

Üçüncü emanet zeytin yeşiliydi; barışı, sükûneti, dayanmayı temsil ediyordu.

Ama umut nereye götürülürdü?

O gece Bereket Kuşu tekrar rüyasına geldi. Bu kez daha yavaş uçuyordu.

"Son emanet için bir çocuk aramalısın, Ömer. Çünkü umut en çok çocukların kalbinde saklıdır. O kalp sönmeye başlamışsa bütün şehir kararır."

Ömer sabah olduğunda şehirdeki çocukları düşündü. Okuluna, mahallenin parkına, çayın kıyısındaki eski oyun yerine baktı. Her çocuk neşeli görünüyordu. Ama biri hariç…

Bir süredir okula gelmeyen sınıf arkadaşı Elif.

Elif'in babası yakın zamanda işini kaybetmiş, evlerinde sessizlik çökmüştü. Annesi dikiş işlerine başlamış, küçük kardeşi ise sık sık hastalanıyordu. Bu yüzden Elif neredeyse hiç dışarı çıkmıyor, kimseyle konuşmuyordu.

Ömer onun evinin kapısına vardığında içerden çok hafif bir hıçkırık sesi duydu. Kapıyı tıklattı.

Elif kapıyı araladığında gözleri şişmişti.

"Ne oldu, bir şey mi istedin?" dedi kısık bir sesle.

Ömer başını salladı.

"Sadece seni görmeye geldim."

Elif şaşırdı. "Neden?"

Ömer düşündü, sonra en doğru cevabı verdi:

"Çünkü seni özledim."

Bu cümleyle birlikte Elif'in omuzları titredi.

"Kimse beni fark etmiyor artık. Sanki evimiz karanlık bir kuyu gibi… Sesimi bile duyan yok."

Ömer avcunu açtı. Zeytin yeşili ışık, sanki bu acı sözlere cevap verir gibi hafifçe parladı.

Ömer yavaşça konuştu:

"Her kuyu sandığın gibi karanlık değildir. Bazen en güzel su orada gizlidir."

Elif'in gözleri doldu. O anda Ömer avucunu ona uzattı. Yeşil ışık, Elif'in kalbine doğru süzüldü ve orada bir güneş gibi yerleşti.

Elif derin bir nefes aldı.

"Sanki içimde biri 'her şey düzelir' dedi…"

Bir sessizlik oldu. Ama bu defa sessizlik karanlıktan değil, huzurdandı.

Ömer kapıdan uzaklaşırken Elif'in annesinin içeride "Oh elhamdülillah… Kızım nihayet gülümsedi," dediğini duydu.

Üçüncü emanet de yerine ulaşmıştı.

O gece bütün şehirde tuhaf bir koku yayıldı: Nar çiçeği, portakal kabuğu ve taze zeytin yaprağı karışımı bir koku… İnsanlar tam uykuya dalarken Tarsus semalarında mavi beyaz bir ışık göründü. Bu ışık tıpkı Bereket Kuşu'nun nefesi gibiydi.

Ömer rüyasında kuşu tekrar gördü.

"Emanetler yerine ulaştı," dedi kuş. "Artık bereket şehre geri döndü. Ama unutma Ömer: Bazen en büyük emanet bir çocuğun kalbinde saklıdır. Onu korursan şehirler iyileşir, dünya bile değişir."

Ömer hafifçe gülümsedi.

"Peki şimdi ne olacak?"

Bereket Kuşu kanat çırptı.

"Şimdi sıra sende. Sen artık bu şehrin küçük bereket bekçi-

sisin. Kalbinle yürürsen yollar sana konuşur."

Kuş göğe yükselirken tüylerinden bir tanesi Ömer'in avcuna düştü. Bu tüy, karanlıkta bile parlayan küçük bir dua gibiydi.

"Bunu sakla," dedi kuş. "Bir gün yine ihtiyaç duyacaksın."

Ömer gözlerini açtığında yeni bir sabah doğuyordu. Ve şehir, uzun zamandır ilk kez bu kadar huzurluydu.

O günden sonra kimse Ömer'in elindeki küçük parıltıyı fark etmedi ama herkesin fark ettiği başka bir şey vardı:

Tarsus'ta insanlar birbirine daha sık "Allah bereket versin" demeye başladı.

Komşuluklar güçlendi, fırınların ekmekleri daha güzel kabardı, limon ağaçları daha bereketli açtı.

Elif okula döndü.

Yaşlı mendilci amca her sabah dua ederek işe koyuldu.

Ömer'in dedesi ise ona şöyle dedi:

"Evlat, insan bir iyiliği gizlice yapınca, Allah da o iyiliği bereketlendirir. Sen şehirde bir şey yaptın ama yaptığını kimse bilmez. Tıpkı suya düşen ışık gibi… Bir an görülür ama etkisi uzun sürer."

Ömer dedesinin bu sözünü hiç unutmadı.

Çünkü bazı hikâyeler, çocukların kalbinde başlar ama şehrin tamamını değiştirir.

Ve Bereket Kuşu…

Hâlâ Tarsus semalarında, çok dikkatli bakarsan görebileceğin bir ışık gibi uçmaya devam eder.

Belki bir gece, senin yastığına da bir ışık bırakır.

60

Muğla – Dalyan'ın Kaplumbağa Nöbetçisi

Caretta caretta Masalı

Dalyan'ın incecik sazlıklarının arasından esen rüzgâr, bir sabah öyle bir uğuldadı ki, sanki binlerce minik kanat aynı anda çırpınmış gibi bir ses doldurdu havayı. İşte bu ses, on iki yaşındaki Ali'nin uyanmasına sebep oldu. Ali gözlerini henüz aralamıştı ki, sanki yastığının ucundan bir ses daha duydu; ince, titrek, utangaç:

"Bugün… bugün olacak."

Ali doğrulup kulak kabarttı, ama evde ondan başka kimse yoktu. Annesi sabah namazı sonrası tarlaya geçmiş, babası da

erkenden kayıkla balığa çıkmıştı. Ev sessizdi, yalnızca uzun perdelerin arasından süzülen gün ışığı odanın içine altın tozu gibi serpiliyordu.

"Bugün… bugün olacak," ses bir kez daha fısıldadı.

Ali gözlerini kocaman açtı. "Kim var orada?" diye sordu.

Cevap gelmedi. Sadece bir an, çok hafif bir hışırtı duyuldu; sanki birinin görünmez parmakları sazlıklara dokunup çekmiş gibi.

Ali'nin kalbi heyecanla kıpırdadı. Çünkü Dalyan'da yaşayıp da ara ara böyle şeyler duymayan yoktu. Bazıları rüzgâr derdi, bazıları su cinlerinin oyunu, bazıları ise eskilerin söylediği o bilge cümleyi tekrar ederdi:

"Dalyan'da her şey konuşur; yeter ki sen kalbinle dinlemeyi bil."

Ali, kalbiyle dinlemeyi her zaman bilmeye çalışırdı.

O gün okul tatildi ve Ali bir süredir planladığı şeyi yapacaktı: İztuzu sahilindeki kaplumbağaların gece bıraktığı izleri takip etmek. Kaplumbağalar, Caretta carettalar, her yıl belli zamanlarda gelerek yumurtalarını Dalyan'ın altın kumlarına bırakırdı. Bu sahilin sessizliği, gökyüzünün sabah pembeliği ve denizin mavi nefesiyle birleşince ortaya küçük bir mucizeler evi çıkardı.

Ali kapının yanındaki kovayı kapıp dışarı çıktı. Kovada aslında bir şey yoktu—içi bomboştu—ama Ali'nin gözünde o kova maceranın anahtarıydı. Çünkü geçen sene dedesi ona, içini suyla doldurmadan bile, bir kovaya "niyet" doldurulabileceğini öğretmişti.

"Evlat," demişti dedesi, "niyet, su gibi; görünmez ama hayat verir."

O yüzden Ali o kovayı her maceraya götürürdü. Bugün de sanki içinde görünmez bir niyet dalgalanıyordu.

Dalyan çarşısından geçerken esnaf ona gülümseyip selam verdi. O coğrafyada selam bir gelenek değildi sadece; sıcak bir el, bir iyilik duası, bir bağ demekti.

"Günaydın Ali!"

"Balığa mı gidiyorsun, yoksa kaplumbağa nöbetine mi?"

"Ah o kaplumbağalar yok mu, bu sene çok tatlılar!"

Ali utangaçça gülümsedi. "Biraz dolaşacağım amca," dedi.

Ama aslında içinden şöyle geçiriyordu:

"Ben bugün bir kaplumbağayla konuşacağım. O bana bir şey anlatacak."

Bunu nereden biliyordu? Nereden bilecekti… Sabahki fısıltı işte.

Fısıltılar insanın aklına düşerse, biraz da kalbinde yuva yaparsa, işte o zaman insan bir şeylerin olacağını anlar.

İztuzu'na giden yol Dalyan'ın içinden geçen o efsane nehir boyunca kıvrıla kıvrıla ilerler. Sazlıklar rüzgârla yattı kalktı, koca pelikanlar birini görmüş gibi hafifçe ötüp kanatlandı, ufak balıklar kıyıya vurup zıp zıp zıpladı. Ali ilerledikçe gün genişledi, genişledikçe de sabahki fısıltının sanki peşinden geldiğini hissetti.

"Nereye gidiyorsan, doğru yoldasın," diyor gibiydi.

Ali sahile vardığında kum henüz serindi. Güneş yeni doğmuştu. Gökyüzü mor-pembe bir çizgiyle ikiye bölünmüş gibiydi. Bu manzarayı gören herkesin içi yumuşardı. Ali de nefesini tutarak baktı:

"Allah'ım, ne güzel bir dünya yaratmışsın," dedi fısıltıyla. Çünkü güzelliği yüksek sesle söylemek bazen hürmetsizlik gibi gelirdi; sessizlik ise şükür gibiydi.

Kumda izler vardı gerçekten. Büyük, ağır, derin izler.

Kaplumbağalar gece çıkmış ve yumurtalarını bırakmış olmalıydı.

Ali izleri takip etti, edilen duaları dinler gibi.

Ama biraz sonra izlerin bir yerde tuhaflaştığını fark etti. Sanki kaplumbağa kumda hafifçe daire çizmiş, sonra bir sağa bir sola savrulmuştu. Ardından izler aniden kesiliyordu.

"Bir şey olmuş…" dedi Ali.

Tam o sırada bir gölge kumun üzerinde hareket etti.

Ali önce kuş sandı. Sonra büyük bir taşın yuvarlanması gibi bir ses duydu. Ardından kum hafifçe titredi.

Ve karşısında **bir kaplumbağa belirdi**.

Ama bu kaplumbağa bildiği kaplumbağalara hiç benzemiyordu. Kabukları güneş ışığını içine çekiyor, sonra damla damla dışarı sızdırıyordu; sanki kabuğunda sabah ışığından yapılmış çatlak çizgiler vardı. Gözleri derindi, çok derindi; suyun altındaki zaman gibi.

Kaplumbağa Ali'ye baktı. Ali, kovasını yere bırakıp dizlerinin üzerine çöktü, kalbine çöken o tanıdık sıcaklığı hissetti.

Kaplumbağa konuştu.

Hem de insan diliyle. Ama sesi çizgiliydi, tıpkı suyun yüzeyine vuran güneş çizgileri gibi.

"Sen geldin… Bugün olacak demiştim."

"Sahi sen miydin o?" diye fısıldadı Ali.

"Evet. Çünkü sen duyabilirsin. Çünkü sen merakı korkudan büyük tutuyorsun."

Ali'nin kalbi yerinden çıkacak gibi oldu. "Ne olacak bugün?"

Kaplumbağa derin bir nefes aldı. Kabuk çizgileri parladı.

"Bugün," dedi, "denizin hafızası kaybolacak."

Ali ne diyeceğini bilemedi. "Denizin hafızası… kaybolur mu?"

Kaplumbağa başını hafifçe eğdi.

"Her dalga bir hatıradır çocuğum. Ama bazı hatıralar karıştı.

Sular bizim eski yollarımızı unutmaya başladı. Yumurtalarımızı bıraktığımız yerleri bile bazen bulamıyoruz. Dün gece yolumu kaybettim. İzlerim o yüzden savruldu."

Ali'nin içi sıkıştı. "Peki ben ne yapabilirim ki? Ben sadece bir çocuğum."

Kaplumbağa sanki biraz gülümsedi.

"Bazen bir çocuğun duyduğu bir fısıltı, koca bir sahili kurtarır."

"Nasıl?"

"Beni eve götür."

Ali gözlerini kırpıştırdı. "Nereye?"

Kaplumbağa ufka baktı. "Benim yuvam suyun altında değil… Yuvam hafızanın saklandığı yerde. Dalyan'ın eski seslerinde."

Ali hiç anlamamıştı, ama kalbi anlıyordu.

"Peki," dedi, "gel o zaman. Ama nasıl taşıyacağım seni? Sen çok büyüksün."

Kaplumbağa başını kabuğunun altına doğru eğip hafifçe titredi. Sonra… küçülmeye başladı.

Gerçekten. Bir meyve büyüklüğüne gelene kadar küçüldü. Bir incir tanesi kadar kaldı.

Ali ağzı açık bakıyordu.

"Biz eskiden böyle küçülürdük," dedi kaplumbağa. "Belki de hâlâ küçülebiliyoruz. Unutmamışım."

Ali dikkatle onu avuçlarına aldı, sonra incir büyüklüğündeki kaplumbağayı kovasının içine koydu. Kovada görünmez niyet dalgalandı.

Ve böylece yolculuk başladı.

Dalyan'ın içinden geçerken kimse Ali'nin kovasında küçücük bir kaplumbağa olduğunu fark etmedi. Ama Ali farkındaydı ki çarşıdan geçerlerken rüzgâr biraz daha sıcak esmeyi seçmişti.

Sanki herkes ve her şey, yaklaşan bir hikâyeyi sezmişti.

Kaplumbağa kovadan konuştu:

"Dalyan'ın seslerini bulmalıyız."

"Nasıl yani?"

"Kayıp bir hatıra sadece bir yerden değil, birçok yerden toplanır. Bizim de birkaç yere uğramamız gerek."

Ali'nin aklına dedesinin sözü geldi:

"Oğlum, bir yol tek bir adımla değil, doğru adımla başlar."

O doğru adım şimdi başlamış olmalıydı.

İlk durak: eski kaya mezarlarının karşı kıyısıydı. Orada su yosunlarının arasında çok eski bir mavilik saklı dururdu. Rivayete göre o yosunlar denizin rüyalarını tutarmış. Kaplumbağa bunu biliyordu.

Ali kayığa binip kürek çekmeye başladı. Kayık suyu yaran her darbede hafifçe tıngırdıyordu; sanki suyun tellerine dokunan bir harp gibi.

Karşıya vardıklarında kaplumbağa kovadan çıktı. Hâlâ küçücüktü ama gözleri büyüktü.

"Burada bir şey hissediyorum," dedi.

Ali etrafına bakındı. Kaya mezarlarının gölgeleri suya vuruyor, su gölgeleri ve gökyüzünü aynı anda taşıyordu.

"Ne hissediyorsun?" diye sordu Ali.

Kaplumbağa suya baktı. "Aradığımız şey suyun dibinde değil… Gölgede. Çünkü hatıra bazen ışıkta değil, karanlıkta saklanır."

Kaplumbağanın söylediği şey hem masalsı hem de çok anlamlı geldi Ali'ye.

Kayanın gölgesine yaklaştı. Tam o sırada bir serinlik, titrek bir çizgi gibi koluna dokundu. Gölgenin içinden bir uğultu

duyuldu.

Uğultu önce anlaşılmazdı, sonra netleşti:

"Emanet… emanet… emaneti koruyan unutmaz."

Ali ürperdi. "Bu ne demek?"

Kaplumbağa cevap vermedi. Gölge aniden belirdiği gibi yok oldu. Sadece bir tatlı esinti kaldı.

Kaplumbağa Ali'nin avucuna tırmandı. "Devam edelim," dedi.

"Ne aldık buradan?" diye sordu Ali.

"Bir parça hatırlama," dedi kaplumbağa. "Deniz bunu unutmuştu."

İkinci durak pazar yeriydi. Eski ağaçların gölgesinde kurulu tezgâhlar, sabah güneşinin altında renk cümbüşü gibiydi: patlıcanlar mor bulutlar gibi, domatesler kızıl birer güneş gibi, incirler bal damlası gibi parıldıyordu.

Kaplumbağa yeniden konuştu:

"Renkler de hafıza taşır. Denizin unuttuğu bazen bir ses değil, bir renktir."

Ali pazarın en renkli yerine yöneldi. Bir teyze ona gülümsedi.

"Bugün ne arıyorsun Ali?" dedi. "Annenin istediği incirler daha çıkmadı ama bak, şunlar yeni toplandı."

Ali böyle sorulara alışkındı. Ama bugün cevabı farklıydı:

"Ben bir renk arıyorum teyze. Belki sizde vardır."

Teyze şaşırdı ama tatlı tatlı gülümsedi. "Hangi renk?"

Ali kaplumbağaya baktı.

Kaplumbağa kısık bir sesle söyledi:

"Unutulmuş mavi."

Teyze başını eğdi. Bir süre düşündü. Sonra tezgâhın altından ufak bir kese çıkardı. Kesenin içinde, gerçekten de mavi bir şey vardı. Bir taş.

Ama taş mavi değildi aslında; taşın içinden mavi ışık sızıy-

ordu.

"Bu," dedi teyze, "ailemden kalma. Denizden bir gün kendi kendine kıyıya vurmuş. Hiç satmadım, hep sakladım. Ama belli ki senin buna ihtiyacın var."

Ali sevinçle aldı. "Teyze, çok sağ olun."

"İyilik," dedi teyze, "bir gün birine döner. Hem, renkler de emanet edilir çocuğum."

Kaplumbağa taşı görünce çok sevindi. "Bu, denizin unuttuğu mavinin ilk parçası."

Üçüncü durak: cami avlusuydu.

Ali oraya girmekten her zaman huzur duyardı. Avluda limon kokusu, servilerin gölgesi, kuşların cıvıltısı olurdu. O sessizlikte insan ne arıyorsa bulur, bulduğunu da biraz koynunda saklardı.

Kaplumbağa avluda daha yüksek konuştu:

"Hatıraların en güçlüsü dua seslerinde saklanır."

Tam o anda müezzin öğle ezanını okumaya başladı. Ezan yükseldikçe, sanki gökyüzü gerildi, sonra yumuşadı; avlunun ortasında görünmez bir ses gölü oluştu.

Kaplumbağa Ali'ye dedi ki:

"Bu ses… denizin unuttuğu yönü hatırlatır. Çünkü dua insanın içindeki pusuladır."

Ses avlunun üstünde hafifçe titreşti. Bir sıcaklık Ali'nin yüzüne değdi.

Ali, "Deniz duayı nasıl unutur ki?" diye sordu.

Kaplumbağa şöyle dedi:

"Unutmak, yalnız kalınca olur. Deniz bazen çok yalnız kalır. İnsanlar onu hep görür ama onu pek dinlemez."

Ali o an deniz için üzüldü. Çünkü bir şeyi yalnız bıraktığında gerçekten unutulurdu.

Kaplumbağa konuşmasını bitirdi:

"Artık son yere gitmeliyiz."

Son durak: sazlıkların en derin yeriydi.

Oraya kimse kolay kolay girmezdi. Çünkü sazlıklar birbirine karışır, yol kaybolur, sesler yankılanırdı. Ama kaplumbağa yolu biliyordu.

Ali kayıkla ilerledi. Sazlıklar iki yana çekiliyor, su ise neredeyse siyah bir aynaya dönüşüyordu.

Kaplumbağa fısıldadı:

"Denizin hafızasının son parçası burada. Ama burada bir karışıklık var… Bir şey unutulmak istemiyor."

Gerçekten de sazlıkların içi tuhaf bir şekilde uğulduyordu. Rüzgâr yoktu ama sazlar kıpırdıyor, sesler suyun altından geliyordu. Bir inilti, bir mırıltı, bir öfke değil de bir sitem…

Ali ürperdi. "Bu ne sesi?"

Kaplumbağa, "Kayıp hatıra," dedi. "Bir anı unutulmamak için direnir."

Sazların arasından bir şey belirdi.

Bir gölge.

Suya düşen bir gölge değil; suyun içinden çıkan bir gölge.

Sanki eski bir kaplumbağanın hatırasıydı. Görünür ama gerçek değil, gerçek ama tam değil.

Gölge titreyerek konuştu:

"Ben unutulmak istemiyorum…"

Ali'nin içi yumuşadı. "Neysin sen?"

Gölge kaplumbağa şekli aldı, sonra tekrar dağıldı.

"Suyun eski bir yoluyum," dedi. "Kaplumbağaların binlerce yıldır izlediği yol. Ama insanlar sahile çok şey bıraktı. Geceleri ışık saçtı. Ses ekledi. Suyun sesi bozuldu. Ben parçalandım!"

Ali'nin gözleri doldu. "Biz bilerek yapmadık…"

"Evet," dedi gölge, "insan bazen bilmediğini bilmez."

Kaplumbağa öne çıktı. "Seni toplamaya geldik. Sen unutmamalısın, ama sen de affetmelisin."

Gölge yumuşadı.

"Affederim… eğer beni taşırsanız."

"Taşıyacağız," dedi Ali.

Gölge suyun yüzeyine bir damla gibi düştü ve küçücük bir ışık parçasına dönüştü. Ali kovasını eğdi, ışık parçacığı kovaya süzüldü.

Böylece denizin hafızasının son parçası da toparlanmış oldu.

Dönüş yolunda Ali'nin kovası içten içe parlıyordu:

- Bir gölge hatırası,
- Bir mavi renk,
- Bir dua sesi,
- Bir de dalga izi.

Kaplumbağa kovanın içine bakıp gülümsedi.

"Artık beni suya götür."

Ali İztuzu sahiline döndü. Güneş batmak üzereydi; her şey turuncu bir çiçeğin içinde gibi görünüyordu.

Kaplumbağa kovadan çıktı. Büyüdü, büyüdü, büyüdü… Yine kocaman hâline geldi.

Sonra Ali'ye döndü.

"Bugün," dedi, "deniz yeniden hatırlayacak."

Ali, "Peki ben?" dedi. "Ben bugünü unutacak mıyım?"

Kaplumbağa gözlerini hafifçe kırptı:

"Unutan denizdir, çocuk değil. Sen unutmazsın."

Kaplumbağa suya doğru ilerledi. Tam suya gireceği anda bir şey oldu.

Kum hafifçe titredi. Dalgalar daha ritmik hareket etmeye başladı. Sanki sahilin kalbi vardı da yeniden atıyordu.

Kaplumbağa suyun içine girdi. Bir an için kabuğundaki çizgiler güneş ışığını yansıttı ve sonra kayboldu.

Su duruldu.

Rüzgâr durdu.

Ve içten bir ses, kumun içinden bir dua gibi yükseldi:

"**Artık hatırlıyorum.**"

Ali uzun süre sahilde oturdu. Kova boştu, ama içinde koskoca bir hikâye vardı.

Babası akşam kayıkla yanına geldiğinde Ali hâlâ gülümsüyordu.

"Ne oldu oğlum?" dedi babası.

Ali cevap vermedi. Çünkü böyle bazı şeyler anlatılmaz; yaşandığında insanın kalbine işlenir.

Yalnızca babasının sorusuna gülümseyerek baktı ve dedi ki:

"Baba… bugün deniz bir şeyi hatırladı."

Babası anlamamış gibi yaptı ama yüzündeki ifade başka şey söylüyordu.

Çocuğunun kalbinde bir iyilik büyüdüğünü gördü.

Ve o gece Dalyan'ın üstünden geçen rüzgâr, bir kez daha o sabahki fısıltıyı taşıdı:

"**Bugün oldu.**"

Ve gerçekten…

O gün, Dalyan'ın denizi bir daha hiçbir şeyi kolay kolay unutmadı.

Tıpkı Ali gibi.

61

Muş – Lale Vadisinin Kayıp Nefesi

(Tarihi Murat Köprüsü'nde geçen bir çocuk hikâyesi)

Kim bilir, belki de bir sabah erkenden kalktığınızda, gökyüzünün altınla mavi arasında gidip geldiği o sessiz ve yumuşak vakitte, yanınızdan biri "Tıssshh!" diye geçer de siz onun rüzgârını bile fark etmezsiniz. Oysa o, Muş Lale Vadisi'nin kayıp nefesini arayan küçük bir çocuk olabilir. Kim bilir, belki de bu hikâyenin kahramanı olan Alper de tam böyle bir sabaha gözünü açmıştı. Çünkü o gün Murat Nehri üzerindeki o tarihi köprü, sanki ona fısıltılar gönderiyordu.

Alper, Muş'un kıyısında, evleri duman kokan, tandır ek-

meğinin buğusunun sokaklara karıştığı küçük ve huzurlu bir mahallede yaşıyordu. Penceresinin tam karşısında, sabahları güneş ışığını ilk alan yamaç olurdu; o yamacın ilerisinde ise, ilkbaharda kırmızıya bürünen Lale Vadisi uzanırdı. Vadinin içinden esip gelen rüzgârın bir kokusu olurdu: bal, toprak, su ve biraz da bilinmezlik kokusu. İşte o bilinmezlik, Alper'i en çok meraklandıran şeydi. Çünkü mahallede şöyle bir inanış vardı:

"Her bahar, Lale Vadisi bir nefes verir; o nefesi duyabilen çocuk, vadinin sırrını öğrenir."

Tabii büyükler bunu bir masal gibi anlatır, çocuklar da geniş gözlerle dinlerdi. Ama kimse bu nefesi gerçekten duyan bir çocuk bilmiyordu.

O sabah Alper uyandığında odası sanki titriyordu. Ama bu bir deprem titremesi değildi; ne eşyalar sallanıyor ne de bardaklar devriliyordu. Titreme daha çok… bir ses gibiydi. Sanki birisi çok ama çok uzaklardan "Heeeey… Uyan!" diye üflüyordu.

Alper yatağından fırladı, pencereye koştu. Lale Vadisi henüz uykudaydı; lale tomurcukları güneş görmeden açmazdı. Ama Murat Nehri'nin üzerinde yükselen ince sis tıpkı bir masal gibi hareket ediyor, köprünün kemerlerinin arasına girip kayboluyordu.

Tarihi Murat Köprüsü, günün o saatinde ihtiyar bir bilge gibi görünürdü. Kemerleri sabırla zamana dayanmış, taşları nice insanı görmüş, nehrin içinden geçen hikâyeleri duymaya alışmıştı. Alper bazen köprünün sağ tarafındaki en küçük kemerin altında oturur, suyun sesiyle konuşmaya çalışırdı.

Ama bu sabah… bir şey farklıydı.

Sis sadece ilerlemiyor, sanki köprüden içeri doğru çekiliyordu.

Alper'in yüreği hop etti.

"Bu… kayıp nefes olabilir mi?"

Anne-babasını uyandırmadı, çünkü çocukları büyük serüvenlerden çoğu zaman büyükler uzak tutardı. Sessizce hazırlandı, abdestini alıp bir Fatiha okudu, "Allah'ım, beni koru." dedi ve dışarı çıktı.

Sokağın taşları soğuktu. Ufukta mavi ile pembe karışıyordu. Uzaklarda horozlar uyanmaya başlamıştı.

Ve Alper yürüdü; yürüdükçe merakı büyüdü, büyüdükçe kalbi hızlandı.

Tarihi Murat Köprüsü'nün başına geldiğinde, köprüde kimsenin olmadığını görünce rahatladı ama bir yandan da daha çok heyecanlandı. Çünkü köprünün ortasında, hiç normal olmayan bir şey vardı:

Bir lale.

Koskocaman bir taş köprüde, tek bir lale.

Topraksız, yalnız, mavi ışıkla parlıyor.

Alper yaklaşınca lale hafifçe eğildi.

Üzerinde minik bir yazı belirdi, sanki sabahın buğusunda yazılmış gibi:

"Kayıp nefesi duyabilen çocuk… Yaklaş."

Alper bir adım attı.

Lale bir kez daha eğildi.

Derin bir nefes verdi.

Prrruuuf!

Ve etrafta mavi bir rüzgâr kıvrılarak dönmeye başladı. Rüzgâr ne soğuk ne sıcaktı, sadece… merak uyandırıyordu. Alper'in saçları havalanınca o da bir gülme tuttu.

"Benim adım Nefes." dedi rüzgâr.

Alper olduğunca şaşırdı.

"Rüzgâr konuşuyor!" diye düşündü ama sesli söylemedi,

çünkü o an konuşursa büyü bozulurmuş gibi hissetti.

Rüzgâr kendi etrafında küçük bir çember çizdi.

"Ben Lale Vadisi'nin kayıp nefesiyim. Yıllardır beni duyan çocuk çıkmadı. Meğer sen duyabiliyormuşsun. Demek ki Vadi'nin sırrı sana açılacak."

Alper şaşırdı: "Ama ben sadece… ses duydum. Şey… yani. Ben sır falan açılacak biri değilim ki!"

Rüzgâr kahkaha attı, ama bu kahkaha bir yaprak hışırtısı gibiydi.

"İşte zaten o yüzden seçildin. Kalbin hafif. Kendini büyük görmeyenler, büyük sırları daha rahat taşır."

Rüzgâr köprünün kemerlerine doğru uçtu, Alper'i de ardından sürükledi.

"Gel! Lale Vadisi'ne gitmemiz gerek. Çünkü vadinin nefesi kaybolduğunda, laleler açmayı unutur. O zaman Muş'a bahar gelmez."

Alper'in yüreği hem ürperdi hem sevindi.

Böyle bir görev… hem zor hem büyülü olmalıydı.

O sırada köprünün taşlarının arasından bir ses daha geldi:

"Gitmeeeeyiiiinnn!"

Alper irkildi.

Gözlerini kısmaya başladı ve köprünün taşlarının arasından bir figür çıktı: bir kaplumbağa!

Kocaman, ağır, üzerinde yosun tutmuş bir kaplumbağa. Taş köprünün sakini gibi duruyordu.

"Ben Seyyah Kaplumbağa Hüsmen!" dedi kaplumbağa. "Bu köprüde üç yüz yıldır nöbet tutarım! Bu rüzgâr da kim oluyor da seni peşine takıp götürüyor? Önce benimle konuşmadan olmaz!"

Alper, kaplumbağa Hüsmen'e bir adım yaklaştı.

"Hüsmen Amca, ben sadece—"

"Sus evlat!" dedi Hüsmen, ama kızgın değil, babacan bir tonla. "Bir çocuk böyle bir yolculuğa çıkacaksa önce sabah duasını etmeli!"

Rüzgâr kendi etrafında döndü.

"Etti zaten." dedi.

"Öyle mi?" dedi Hüsmen.

Sonra alnındaki yosunun bir kısmını sıyırdı.

"O zaman ben de sizinle geliyorum."

Nefes rüzgârı gülümser gibi dalgalandı.

"Sen üç yüz yıldır köprüden hiç ayrılmadın ki."

"Eh, üç yüz yıl yeter." dedi kaplumbağa. "Ben de vadinin nefesini özledim."

Sonra usulca bir hamle yaptı. "Hem bir çocuğu yalnız bırakamam!"

Alper'in kalbi ısındı.

Bir çocuk için bir kaplumbağanın onu korumak istemesi… çok kıymetliydi.

Ve üçü birlikte yola koyuldu:

Alper,

Kayıp Nefes,

Seyyah Kaplumbağa Hüsmen.

Lale Vadisi'ne varmak kolay değildi. Çünkü yol boyunca absürt, tuhaf ama tamamen zararsız şeyler oluyordu.

Mesela bir ara gökyüzünden üç tane pamuk şekeri düştü. Ama eritilmiş şeker gibi değil, pamuk gibi yumuşacık ve sıcaktılar. Hüsmen onlara bakıp:

"Bu kesin Bulut Koyunlarının işi." dedi.

"Kim?" diye sordu Alper.

"Bulut koyunları." dedi Hüsmen. "Dağların üstünde yaşarlar. Canları sıkıldıkça altlarından geçenlere avuç avuç pamuk

atarlar."

Nefes rüzgârı güldü:

"Bizim dünyamız biraz absürttür. Ama merak etme, her şey Allah'ın izniyle bir düzen içindedir."

Bir ara vadinin girişine yaklaştıklarında, yerde yürüyen bir gölge gördüler.

Evet… gölge.

Sahibi yok, kendi kendine geziyordu.

"Bu da ne?" dedi Alper.

"Yolunu kaybetmiş bir gölge." dedi rüzgâr. "Bazen gölgeler sahiplerinden ayrılır çünkü sahipleri çok hızlı yürür. Sonra geri dönerler."

Gölge, Alper'in ayak ucundan geçti.

O an Alper kendini gıdıklanmış gibi hissetti ama hiç korkmadı.

Çünkü gölge sanki ona teşekkür edip yoluna devam etmişti.

Vadinin derinlerine girdiklerinde, her şey daha sessiz oldu.

Kuş sesleri kısılmış, rüzgâr hafiflemişti.

Laleler hâlâ açmamıştı.

"Bak." dedi Kayıp Nefes.

"Doğanın zikri eksilmiş. Bir yerlerde bir şey nefesi tutuyor."

Alper etrafa baktı.

Ve tam o sırada vadinin sonunda dev bir taş kapı gördü. Kapı sanki iki yüzyıldır kimse açmamış gibi duruyordu.

Üzerinde çok eski bir yazı vardı:

"Nefesini tutan, sesini bulamaz."

Kaplumbağa Hüsmen başını salladı:

"Bu bir uyarı evlat. Korkudan nefesini tutarsan yol kapanır. Cesaretinle nefes alırsan yol açılır."

Alper derin bir nefes aldı.

Kapıdan hafif bir ışık sızdı.

Rüzgâr mırıldandı:

"İşte! Açılıyor!"

Kapı aralandı.

Arkasında… bembeyaz bir oda vardı.

Odanın ortasında bir masa, masanın üzerinde ise bir şişe. Şişenin içinde mavi bir parıltı dönüyordu.

Rüzgâr hüzünle konuştu:

"Vadinin nefesi burada hapsedilmiş."

Hüsmen söylenmeye başladı:

"E bunu kim yaptı acaba? Böyle sorumsuzluk olur mu? Bizim zamanımızda nefes hapsedilmezdi!"

Alper ileri adım attı ama adım atarken şişedeki parıltı büyüdü, büyüdü ve içinden bir ses yükseldi:

"Kim… beni… buldu?"

Alper ürktü ama kaçmadı.

Rüzgâr da ürktü ama Alper'in yanında durdu.

"Ben buldum." dedi Alper. "Ama seni hapsetmek istemedik."

Parıltı yaklaşmaya başladı.

Ve içinden bir figür belirdi: minik bir ışık kuşu.

"Ben Lale Vadisi'nin Nefesi." dedi kuş. "Ama bütün kışı insanlar benden fazla şey isteyince yorgun düştüm. Herkes 'daha çok lale', 'daha parlak renk', 'daha erken bahar' diye dua etti. Ben de nefesimi kaybettim. Sonra biri beni bu şişeye hapsetti ki yorulup kaybolmayayım."

Alper şaşırdı.

"İnsanlar çok şey isteyince… sen yoruldun mu?"

"Herkes istedi. Ama kimse 'şükür' demedi." dedi ışık kuşu. "Ben de güçsüz kaldım."

Alper'in içi burkuldu.

Anneannesinin bir sözü vardı:

"Bir çocuk bile şükrederse, yeryüzü bir lale daha açar."

Alper kuşa baktı:

"Ben şükrederim." dedi.

Sonra gözlerini kapadı.

Ve o yaşta bir çocuğun kalbinden çıkan en sade sözleri söyledi:

"Allah'ım, olanlar için şükür. Olmayanlar için sabır. Vadinin nefesi de bana emanet değil; onu en iyi sen korursun."

Işık kuşunun etrafı parladı.

Rüzgâr Nefes coşkuyla döndü.

Kaplumbağa Hüsmen bile gözlerini yuvarladı, "Beni bile duygulandırdın." dedi.

Kuş hafifçe süzüldü ve Alper'e dokundu.

Sonra şişeden tamamen çıktı.

O anda oda büyüdü, ışıklara boğuldu, kapı açıldı.

Dışarı çıktıklarında…

Laleler birden açtı.

Hepsi bir anda.

Kırmızı, sarı, pembe, mor…

Rüzgâr vadiden coşkuyla esti.

Kuş göğe yükseldi.

Ve o an vadiden bir ses duyuldu:

"Hoş geldin bahar."

Tarihi Murat Köprüsü'ne dönene kadar üçü de sessiz yürüdü.

Sessizlik kötü değildi; huzur doluydu.

Köprüye vardıklarında ışık kuşu son kez döndü ve Alper'e şöyle dedi:

"Bazen insanlar fark etmeden nefesimi azaltır. Ama bir çocuk bir kez şükrederse, ben yine çoğalırım."

Sonra kayboldu.

Kaplumbağa Hüsmen köprünün taşlarına doğru yürüdü.

"Ben nöbetime döneyim." dedi. "Ama unutma evlat: Cesaret,

nefesini tutmadan yürümektir."

Rüzgâr Nefes hafif bir uğultuyla Alper'in saçlarını okşadı.

"Artık beni her bahar duyabilirsin." dedi.

Evine dönerken Alper, Muş'un sabahına başka gözlerle baktı.

Lalelerin kokusu daha güzeldi.

Nehir daha özgür akıyordu.

Ve o gece yatağına uzanırken bir dua etti:

"Allah'ım… bana nefesi duyuracak bir kalp verdiğin için şükür."

Ertesi gün Lale Vadisi'ni gezen herkes şaşkındı.

Kimse neden lalelerin bir anda açtığını bilmedi.

Ama Alper biliyordu.

Nefesini tutmadan yürüyen herkesin, bir gün kendi sırrını bulduğunu da…

Ve o günden sonra Alper için her bahar, sadece bir mevsim değil; küçük bir mucizenin hatırlanışı oldu.

Hikâye bittiğinde, Alper bir çocuk olarak kalır; ama kalbinde nefesi duyan biri olarak büyür.

62

Nevşehir – Anne Bak Peri Bacaları Tütüyor

Gök henüz mavisini tam toplamamıştı ki, küçük Aybüke aniden durdu ve annesinin elini çekiştirdi:

"Anne bak... Peri Bacaları tütüyor..."

Sesi, sabahın serinliğine karışmış bir bülbülün ürkek ötüşü gibiydi. Çünkü karşılarında yükselen taş kulelerin tepesinden gerçekten minik, pamuk gibi dumanlar yükseliyordu. Sanki biri bacaların ardında saklanmış, kahvaltılık gözleme pişiriyordu da kokusu rüzgâra karışıyordu.

Nevşehir'in o kendine has, yumuşak toprakları, güneş ışığını ninni misali içine çekerken; Aybüke'nin gözleri de parıldıyordu. İlk kez gelmişti Kapadokya'ya. Annesi ona yol boyunca hikâyeler anlatmıştı ama böylesini hayal bile etmemişti. Taşlar canlıymış gibi duruyordu. Biri uzun, biri kısa, biri biraz daha yuvarlak… Üç tanesi ise diğerlerinden farklıydı. Sanki taş değil, asırlardır birbirine yaslanmış üç dosttu.

Annesi de gülümsedi; o gülüşte hem güven hem sabır hem de "gel sana biraz daha anlatayım" sıcaklığı vardı.

"Evet yavrum, burası Üçgüzeller. Ama bazen rüzgâr doğru yere değdiğinde… bazı çocukların kalbi doğru soruyu sorduğunda… bacalar tütmeye başlar."

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

Aybüke'nin kalbi, yeni değişikliği keşfeden bir serçenin kalbi gibi hızlı hızlı attı. Üç taşın önünde durdular; rüzgâr hafifçe uğuldadı. Uğultu sanki kelimeye dönüşecek gibiydi. Aybüke bunu duydu. Annesi de duydu. Ama ikisi de aynı anda konuşmadı. Çünkü hikâyelerin kapısı böyle açılırdı: **Sessiz bir merakla.**

Bir anda Aybüke'nin ayaklarının dibinde minicik bir gölge kıpırdadı. Gölge, güneş döndükçe uzadı, kısaldı, eğildi… Sonra hop diye taşın arkasından bir ses geldi:

"Huuuup! Durun! Lütfen aynı yerde kalın! Işığımı tam ayarlıyordum!"

Aybüke geri sıçradı. Annesi sakin durdu. Çünkü anneler bazen çocukların göremediği şeyleri görmezden gelir, bazen de onların sadece biraz daha cesur hissetmesi için gülümser.

Derken taşın dibinden biri çıktı—ama "biri" dediğim bir insan değildi: Ufacık bir varlıktı. Bir parmak boyunda, ama oldukça ciddi kaşları, kıvırcık sakalı ve elinde ışıltılı bir çubuk vardı. Üzeri Nevşehir motifleriyle süslenmişti; çiçekler, kıvrımlar, minik ay-yıldızlar ve çok eski bir desen olan "selçuklu düğümü".

"**Sen... kimsin?**" diye sordu Aybüke.

Varlık omuzlarını dikleştirdi. "Ben… Peri Bacaları'nın Resmî Duman Ayarcısı'yım. Adım Nûrçök."

Aybüke güldü. "Duman Ayarcısı mı? Ne işe yarıyor?"

"Öyle deme küçük insan!" dedi Nûrçök, sakalını düzeltip gururlu bir şekilde. "Eğer ben olmasam, bacalar çok tütse yangın sanırlar, hiç tütmese masalları unuturlar! Ben dengeyi sağlıyorum. Hem rüzgârın, hem ışığın, hem de çocuk merakının dengesi bozulmasın diye!"

Aybüke annesine baktı: "Anne… gerçekten mi?"

Annesi göz kırptı. "Bazen hakikati sadece kalbi her şeyi olduğu gibi kabul edenler görür kızım. Bence dinlemeye devam et."

Güneş biraz daha yükseldi. Peri Bacaları'nın tepeleri pembeleşti. Gölgeler uzayıp kısaldı. Duman hâlâ ince ince tütüyordu.

Nûrçök sopasını yere vurdu: "**Siz buraya niye geldiniz?**"

Aybüke cevap verdi: "Gezmeye geldik. Hem ben Üçgüzeller'in hikâyesini duymak istiyorum. Annem biraz bahsetti ama tam anlatmadı."

Nûrçök gözlerini kısarak geriye döndü. Üç taşa baktı. Bir süre sustu. Sonra derin bir nefes aldı. "Ooo, demek efsaneyi istiyorsun. Ama bil ki her efsane, anlatanın kalbinden geçip

gelirse ışığını bulur. Anlatayım mı?"

Aybüke başını hızla salladı.

Nûrçök çubuğunu havaya kaldırdı. Ucu hafifçe parladı. Duman bir anda şekil değiştirdi. Hikâye dumanın içinden çıktı…

Bir zamanlar, çok çok eskiden, Kapadokya topraklarında yumuşak huylu bir kadın yaşarmış. Bu kadının iki güzel kızı varmış. İnsanlar onları üç güzelliğiyle bilirmiş:

Biri yüz güzelliği,

Biri söz güzelliği,

Biri kalp güzelliği.

Bir gün bu güzelliği gören kötü niyetli bir varlık onları birbirinden ayırmak istemiş. "Güzellik bir arada durmamalı," demiş "insanlar kıymetini anlamaz." Ama Allah onların kalplerindeki sevgiyi görmüş. Ve onları birbirinden ayırmak yerine, birbirine daha çok yakınlaştırmış. İncitmemiş, kaybettirmemiş… Güzelliklerini saklamış ama birliklerini sonsuzlaştırmış.

İşte o üç taş, o üç güzelliğin izini taşıyan Üçgüzeller'miş.

Nûrçök çubuğunu indirdi. Duman dağıldı. Aybüke'nin gözleri büyüdü.

"Peki niye tütüyor bacaları?" diye sordu.

Nûrçök hafifçe güldü. "Çünkü güzellik yalnız kalmasın diye. İnsanlar gelip baktığında, 'İçimde de böyle güzellikler olabilir mi?' diye düşünsün diye. İşte o zaman bacalar tütmeye başlar."

Aybüke düşünceli bir şekilde taşlara baktı.

"Benim içimdeki güzellik hangisi peki?"

Nûrçök ona uzun uzun baktı. "O bana değil, sana sorulacak bir soru. Ama insan kendi içindeki güzelliği görmek için bazen bir yolculuğa çıkar. Bugün belki de bu yüzden buradasın."

Aybüke tam konuşacakken rüzgâr sertçe esti. Nûrçök den-

gesini kaybetti, sopası yere düştü, tepesindeki duman bir anda koyulaştı ve kendi başına dönmeye başladı.

"Amanın!" diye bağırdı Nûrçök.

"Duman ayarı bozuldu! Bu iyi değil. Hiç iyi değil!"

Aybüke korktu. "Ne oluyor?"

"Dengenin bozulması oluyor!" dedi Nûrçök telaşla. "Duman kendi başına karar veriyor. Böyle olunca taşların içindeki eski hatıralar karışır, görüntüler birbirine girer, insanlar yanlış şeyler görür! Yardımın gerek!"

Aybüke şaşırdı: "Ben nasıl yardım edeceğim?"

Nûrçök sopasını tekrar eline aldı. "Dumanı durdurmak için üç şeye ihtiyacım var:

Birincisi bir çocuk kalbinin cesareti.

İkincisi bir annenin duasının gücü.

Üçüncüsü de… içindeki hangi güzelliği taşıdığını söylemen."

Aybüke korktu ama annesi elini tuttu.

"Ben buradayım," dedi annesi, sakin bir sesle.

Aybüke derin bir nefes aldı.

Güneş biraz daha döndü. Duman bir halka gibi onların etrafında dönmeye başladı. Rüzgâr farklı bir ses çıkardı. Sanki *"bul... bul... bul..."* diye fısıldıyordu.

Aybüke gözlerini kapadı.

Kendi kendine konuştu:

"Benim içimdeki güzellik... sanırım... kalp güzelliği."

Gözlerini açtığında annesi ona gururla bakıyordu.

"Kalbinde merhamet var kızım," dedi. "Bu Allah'ın sana verdiği bir hediye. Sen onu her gün büyütürsün."

Aybüke'nin kalbi titredi.

Nûrçök'ün sopası parladı.

Duman hafifledi… yumuşadı… inceldi… sonunda kayboldu.

Peri Bacaları tekrar sakinleşti.

Nûrçök derin bir nefes aldı. "Oh! Çok şükür! Bak… dengenin sırrı bu. Korksan da söyleyebilmek. Bilmiyorsan da arayabilmek. İnsan ancak kendi içindeki güzelliği fark ederse etrafına ışık olur. İşte bacaların tütmesinin anlamı da bu zaten."

Aybüke gülümsedi.

"Peki bundan sonra seni görebilecek miyim?"

Nûrçök sakalını düzeltti. "Bazen… belki… Eğer bir gün kalbin yine merak eder, ama aynı zamanda incelikle bakarsa… neden olmasın? Ama şunu unutma: En büyük peri, insanın kendi kalbidir."

Rüzgâr hafifçe esti. Nûrçök'ün silueti giderek küçüldü, küçüldü… sonra bir ışık zerresine dönüşüp rüzgârla kayboldu.

Aybüke ve annesi Üçgüzeller'e uzun uzun baktılar. Duman yoktu ama Aybüke artık sanki taşların kalbini duyabiliyordu.

Yol boyunca annesiyle konuştu:

"Anne, gerçekten kalp güzelliğim var mı?"

Annesi gülümsedi.

"Her insanın içinde üç güzellikten biri vardır. Bazıları zamanla hepsini öğrenir. Önemli olan kendine baktığında, eksik bulduğunu büyütecek bir iyilik bulabilmek. İşte bu da İslam'ın bize öğrettiği inceliktir: İnsan kendi kalbini temizledikçe dünya da güzelleşir."

Aybüke başını kaldırdı. "Bugün biraz daha güzelleşti mi dünya?"

Annesi kızının saçını okşadı.

"Bugün sen biraz daha güzelleştin. Dünya da onunla beraber güzelleşti."

Gökyüzü artık masmaviydi. Peri Bacaları arkasında sessizce duruyordu.

Ama Aybüke dönerken bir an için en soldaki taşın tepesinde

minik bir ışık gördü.

Sanki biri el sallıyordu.

Aybüke hafifçe fısıldadı:

"Hoşçakal Nûrçök… ben yine geleceğim."

Ve o an, rüzgâr tatlı bir cevap getirdi:

"**Bekleriz…**"

Gün bitti, hikâye bitti…

Ama Aybüke'nin içindeki güzellik büyümeye yeni başlamıştı.

63

Niğde – Aladağ'ın Gökyüzü Adımı

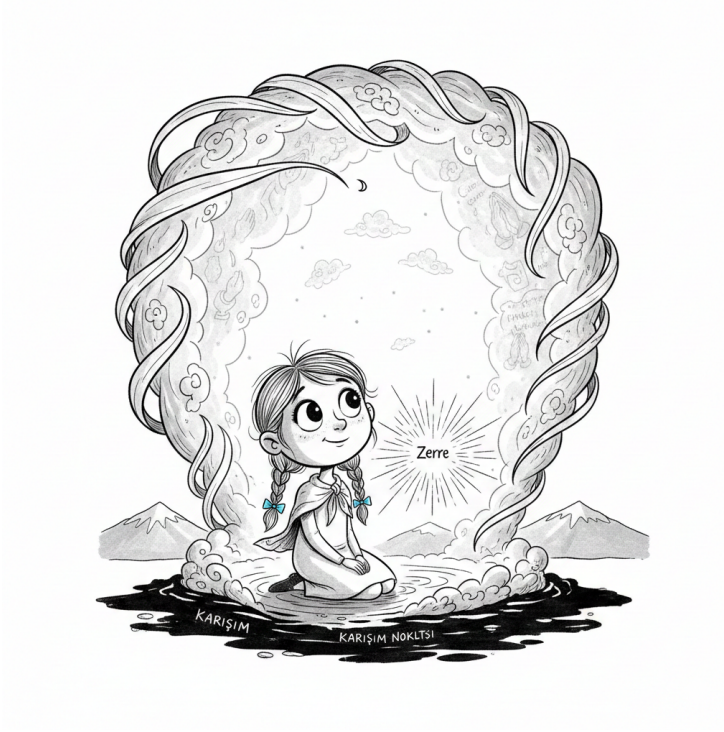

Kimsenin göremediği bir sabahın en sessiz anında, Aladağ'ın zirvesinden aşağı doğru yuvarlanan minicik bir mavi ışık, Niğde'nin üzerine konup kendi kendine hıçkırarak gülmeye başlamıştı. İşte hikâye o ışığın düştüğü yerde başlıyordu: Tepenin yamacındaki küçük, yüzü her zaman güneşe dönük olan Kiremitli Ev'de.

Kiremitli Ev'in en neşeli sakini, yedi yaşındaki Elif'ti. Elif, ince örgülü saçlarının uçlarına taktığı iki minik mavi kurdeleyle dolaşır, yürüdüğü her yerde kurdeleler rüzgârla fısıldaşırdı. "Bugün acaba kimle konuşacağız?" diye sorardı her sabah.

Elif'in "konuşmak" dediği şey, dağın sessizliğini dinlemekti; o sessizlikte bazen bir taşın hikâyesi, bazen bir bulutun telaşı, bazen de bir rüzgârın dua gibi esen soluğu gizli olurdu.

Elif'in annesi ise sabırlı bir kadındı. Sade, temiz bir mutfakta, biri sıcak çorba kokusu, diğeri içten bir şükür gibi tüten iki tencere arasında gidip gelirdi. Babası ise her gün sabah namazından sonra kapının önüne küçük bir tabure koyup çayını içer, dağın eteklerine bakarak, "Her canlının rızkı nasıl tamamlanıyorsa, bizimki de tamam olur, Elif kızım," derdi. Elif, babasının bu sözünü çok severdi. Çünkü o sözler, onun için hem bir dua, hem bir güven battaniyesi gibiydi.

Bir sabah, dağların tepesi ince bir sisle örtülmüşken, Elif kapının önünde oturmuş, gözlerini kırpıştırarak gökyüzüne bakıyordu. Çünkü gökyüzünde tuhaf bir şey vardı. Bir bulut, diğerlerinden farklı duruyor; sanki birisi onu kesip biçmiş ve ters yüz etmiş gibi görünüyordu. Üstelik renkleri de normal bulut gibi beyaz değil, hafifçe maviye çalıyordu. Elif, mavi olan her şeyi seviyordu. Sanki mavi olan her şey daha da özgür, daha da meraklıydı.

Tam o sırada, gözünün ucunda bir kıpırtı gördü. Küçük bir ışık zerresi, çimenlerin üstünde zıplıyor, bazen kısa bir hışırtı çıkarıyor, bazen minicik bir çıtırtıyla yok oluyordu. Elif ayağa kalktı, dizlerinin üzerinde bir çiğ damlasının parladığını fark etti. Sonra da duydu:

"Hey! Buraya bak! Düşündüğün kadar ağır değilim ben!"

Elif, gözlerini şaşkınlıkla kırpıştırdı.

"Kim konuştu?"

"Ben!" dedi ışık zerresi. "Benim adım Zerre. Aladağ'ın göğünden düşmüş bir yolcuyum!"

Elif'in kalbi heyecanla çarptı. "Gökyüzünden mi düştün gerçekten?"

Zerre parladı. "Evet ama niyetim düşmek değildi. Gökyüzü adımı kaçırdım!"

"Gökyüzü adımı mı?" dedi Elif, anlamaya çalışarak.

"Gökyüzü adımı," dedi Zerre, inci gibi titreyen sesiyle, "dağların en tepesindeki bulutların sadece yılda bir kez açtığı bir geçittir. Minik ışıklar oradan geçip dua bulutlarını süsler. Bu sene sıra bendeydi ama… ama ben geç kalmışım." Hafifçe titredi. "Ve şimdi oraya nasıl döneceğimi bilmiyorum."

Elif, Zerre'nin solgunlaştığını fark etti. "Üzülme! Aladağ burada, zirveye çıkarız. Ben sana yardım ederim."

Zerre biraz parladı. "Gerçekten mi? Sen bir insansın ama benimle zirveye kadar çıkabilir misin?"

Elif başını salladı. "Babam hep der ki: 'Yardım etmek, omza yük almak değil, yüreğe destek olmaktır.' Senin yüreğin yorgun, biz onu dinlendiririz."

Zerre bu sözleri duyunca sanki yüzünün olmayan bir yerinde bir gülümseme belirdi. "Peki," dedi, "Ama yolculuk uzun olacak. Dağların masalı hiç bitmez."

Elif gülümsedi. "Ben masalları hiç bitmeyenleri severim."

Elif, yola çıkmak için annesine söylediğinde, annesi şaşırmış sesle ona baktı. "Dağa mı çıkacaksın? Hem de tek başına?"

Elif başını salladı. "Tek başıma değil ki. Zerre yanımda."

Annesi, Elif'in avucunda duran ışığı görünce önce şaşırdı, sonra düşündü. Çünkü anneler bazen çocukların gördüğü şeyleri göremese de, onların kalbinden geçen doğru sözleri anlar.

"Bu yolculuk kalbin içinse," dedi annesi, "Allah seni korur. Yine de dikkatli ol kızım. Dağın her tepesinde bir hikmet vardır ama her adımda da bir sınav."

Babası ise kızının kararlılığını görünce taburesinden kalktı.

"Peki Elif," dedi, "ama şunu bil: Yolda zorlandığında önce Allah'a sığın, sonra aklına. Bizim dualarımız her adımında yanında."

Elif gülümsedi. Boynuna küçük bir mavi tülbent bağlayan annesinin eli titremiyordu. Çünkü anneler, çocuklarının doğru yolda olduğuna inandığında hiç titremez.

Dağa çıkan patika, çam kokusuyla doluydu. Zeminde kuru iğneler hafif bir müzik çıkararak Elif'in adımlarına eşlik ediyordu. Zerre, bazen öne zıplıyor, bazen Elif'in saçında saklanıyor, bazen de çam dallarıyla sohbet ediyordu.

Bir süre sonra karşılarına yaşlı bir keçi çıktı. Keçinin sakalı neredeyse yere değiyordu ve gözleri merhametle doluydu.

"Dağın çocukları," dedi keçi, "niye bu kadar hızlı yürürsünüz? Zirve sabır ister, sabır nefes ister."

Zerre eğildi. "Gökyüzü adımına geç kalmamak için acele ediyoruz."

Keçi başını salladı. "Acele eden, ayaklarının konuşmasını susturur. Oysa ayaklarımız bize çok şey anlatır. Dinleyin onları."

Elif, keçinin yanından geçerken hafifçe elini onun başına sürdü. "Teşekkür ederiz," dedi.

Keçi, kendi kendine mırıldandı: "Sabreden, bulutun bile suyunu duyar…"

Elif, yürürken keçinin sözlerini düşündü. Ayaklarını dinlemeye çalıştı. Gerçekten de toprağın altında bir ritim vardı. Kalp gibi atan bir ritim… Sanki her adım, "Allah'a güven," diyordu.

Dağın ortasına vardıklarında hava biraz daha serinlemişti. Rüzgâr, bulutları sürüklerken içlerinden hafif sesler geliyordu. Çocuk gülüşü gibi ince, kuş cıvıltısı gibi kısa sesler…

"Bu sesler ne?" diye sordu Elif.

Zerre kıkırdadı. "Onlar dua bulutları. İçlerinde insanların ettiğini sandığı ama aslında kalbin fısıldadığı dualar gizlidir. Rüzgâr onları taşır; dağ işitir; sonra melekler duyar."

Elif'in gözleri büyüdü. "Benim dualarım da orada mı?"

Zerre cevaplamadan önce rüzgâr yumuşadı. Hafif bir uğultu duyuldu.

"Anneciğimin sağlığı… babamın huzuru… dünya güzel olsun…"

Elif şaşkınlıkla elini ağzına kapattı. "Bu benim sesim!"

Zerre gülümsedi. "Kalbinin duası. Hiç kaybolmaz."

Yolculuk devam ettikçe ağaçlar seyrekleşti ve yerini kayalara bıraktı. Çevredeki taşlar tuhaf şekilde diziliydi: Bazıları üst üste duruyor, bazıları yuvarlak, bazıları sanki bir dev çocuğun oyun hamuru gibi kıvrılıp bükülmüştü.

"Bunlar neden böyle?" diye sordu Elif.

Zerre biraz solgundu ama neşesini korudu. "Kimilerine göre rüzgâr şekillendirir, kimilerine göre yağmur. Ama ben bilirim ki dağın suskunluğu bu taşlarla konuşur. Sessizlik de bazen bir öğretmendir."

Elif taşlardan birine dokundu. Taş sıcaktı.

"Elif," dedi Zerre, "az kaldı ama son bir sınav var. Gökyüzü adımı açılmadan önce zirvede 'Karışım Noktası' vardır."

"Karışım Noktası mı?"

"Orada gökyüzünün ışığıyla yerin gölgesi birbirine karışır. Her yolcu, kendi içindeki korku ile yüzleşir. Çünkü göğe çıkmak isteyenin kalbi hafif olmalı."

Elif biraz gerildi. "Peki benim korkum ne?"

"Onu sen söyleyeceksin," dedi Zerre yavaşça. "Ben değil."

Zirveye yaklaştıklarında hava titremeye başladı. Gökyüzündeki

mavi bulut, adeta yerle birleşiyordu. Elif göğsünde bir sıkışma hissetti. Zerre de daha solgundu.

Sonunda Karışım Noktası'na geldiler.

Burası tuhaf bir yerdi. Zemin gölge gibiydi, ama basınca çöküp gitmiyor; havaysa ışık gibiydi ama dokunulunca sıcaklık vermiyordu. Bir an için her şey hem vardı hem yoktu.

Tam o anda Elif'in önünde bir görüntü belirdi. Küçük bir Elif… annesinin eteğine sıkıca tutunmuş, dağın yamacına bakmaya korkan bir hâliyle. O küçük Elif ağlıyordu.

"Gitme," diyordu, "ya kaybolursan?"

Büyük Elif'in gözleri doldu. "Ben kaybolmam," dedi fısıltıyla.

Küçük Elif başını salladı. "Ama bazen yalnız kalmaktan korkuyorsun."

Elif, kalbinin derinliklerinde bunu hissetti. Evet… bazen yalnız kalmaktan korkuyordu. Bazen sessizliğin içinde kaybolacakmış gibi oluyordu.

Elif diz çöktü. Küçük Elif'in gözlerine baktı. "Korkum doğru," dedi. "Ama yalnız değilim. Allah benimle. Ve kalbim de benimle. Sen de benim bir parçam olarak benimlesin."

Küçük Elif'in yüzü parladı. Yavaşça büyüğünün içine karışıp kayboldu. Ardından gökyüzündeki mavi bulut birden açıldı. Işıklar hafifçe döndü. Hava dua gibi koktu.

Zerre bir anda parladı, sanki içinden bir sabah aydınlığı fışkırdı.

"Elif!" diye seslendi heyecanla. "Başardın! Gökyüzü adımı açıldı!"

Elif gülümsedi. "Şimdi sen döneceksin, değil mi?"

Zerre yavaşça yükseldi. "Evet ama vedalaşmaya gelmeyeceğim. Çünkü dostluk vedalaşmaz, sadece yön değiştirir."

Elif başını salladı. "Ben seni unutmayacağım."

Zerre yükselirken son kez parladı. "Ben de seni unutmaya-

cağım. Kalbiyle cesaret eden küçük kız…"

Ve gökyüzü, kaybolan bir tül gibi kapanırken Zerre'nin ışığı bulutların arasında kayboldu.

Elif dönüş yolunda hafif hissetti kendini. Sanki kalbinde, daha önce hiç fark etmediği bir yer aydınlanmıştı. Dağın suskunluğu bile ona artık dostça geliyordu.

Evine vardığında annesi kapıda onu bekliyordu. Babası da yanındaydı.

"Zor muydu?" dedi annesi.

Elif düşünerek gülümsedi. "Zor değildi. Ama çok derindi."

Babası onu kucakladı. "Kalbiyle yürüyen kişinin yolu daima aydınlık olur."

Elif gökyüzüne bakıp mavi bulutu aradı. Görmedi ama hissetti. Zerre'nin ışığı, bulutların arasında bir yerlerde ona el sallıyordu.

O gece Elif penceresini açtı. Dağın kokusu içeri doldu. Uzaklarda köpekler havladı. Gökyüzü parladı.

"Dualar kaybolmaz," dedi kendi kendine. "Korkular da geçer…"

Ve gözlerini kapatırken kalbinde sessiz bir şükür dolaşıyordu. Sanki suya düşen incecik bir ışık gibi.

64

Ordu – Boztepe'nin Rüzgâr Çocuğu

Gecenin mavisi henüz uykulu gözlerini açmamışken, Boztepe'nin zirvesinde kimsenin görmediği bir şey oldu: Rüzgâr bir anlığına durdu, sonra hafifçe gülümsedi ve sessizce toprağa bir çocuk bıraktı. O çocuğun saçları bulutların uçlarına değen incecik teller gibi parlıyordu; nefes aldığında hava hafifliyor, göz kırptığında etrafı bir an ısınıyordu. Bu dünyaya ait gibiydi ama tamamen de değil; kalbi, Karadeniz'in dalgalarının ritmine benzer bir melodiyle atıyordu.

Kimse onun nasıl geldiğini bilmiyordu, sadece sabah olduğunda, çay bahçelerinin arasından geçen yaşlı çoban

Dursun Emmi onu gördü. Çocuğun etrafındaki çimler çiğ damlalarının içinden ışık çıkarıyormuş gibi parlıyordu. Dursun Emmi iyice yaklaştı; çocuk korkmadı, kaçmadı, saklanmadı. Sadece rüzgârla birlikte sallanan bir yaprak kadar huzurluydu.

"Ula sen kimsun daa, böyle sabahın köründe burda tek başına?" dedi Dursun Emmi, ellerini dizlerine dayayarak.

Çocuk başını kaldırdı, gözleri sabahın ilk ışığı gibi parlaktı.

"Ben… Rüzgâr'ın oğluyum," dedi sanki bunu söylemek dünyanın en doğal şeyiymiş gibi.

"Rüzgâr'ın oğlu mu?" dedi Dursun Emmi, sakalını kaşıyarak. "Hee iyi, olur… Yeter ki huyun güzel olsun. Gel hele, sana bir sıcak mısır ekmeği vereyim."

Çocuk ayağa kalktı, ayakları toprağa değdiğinde çimenler hafifçe titreşip kendine gelmiş gibi doğruldu. Dursun Emmi bunu görmezden geldi; çünkü Dursun Emmi, dünyadaki bazı gerçeklerin normalmiş gibi davranılınca gerçekten normal olduğuna inanırdı.

Böylece rüzgârın çocuğu, Boztepe'den aşağıya, Ordu'nun evlerine doğru yürüdü. İlk defa yürüyordu; ama sanki adımlarını rüzgâr tutuyordu. Dursun Emmi bunu da fark etmedi.

Boztepe'nin eteklerindeki küçük köy evlerinin kapıları bir bir açılırken herkes sabaha "Elhamdülillah" diyerek başlıyordu. Tavuklar yemine koşuyor, çaydanlıklar tıngır tıngır sesler çıkarıyordu. Rüzgâr çocuğu gören herkes, onun nereden geldiğini soruyor ama aldığı cevap karşısında şaşkınlıktan gülümsüyordu:

"Rüzgâr beni getirdi."

Adını bile bilmiyorlardı. O yüzden herkes ona kısaca "Rüzgâr" demeye başladı. Bu, hem kolaydı hem de ona çok yakışıyordu.

Fakat Rüzgâr'ın alışması gereken şeyler vardı: İnsanların

selamlaşması, yemek duası, yaşlılara hürmet… İnsanlar ona bir şey öğrettikçe, o da öğreniyordu. Her yeni bilgiyle gözlerinde bir ışık beliriyor, o ışık etrafa huzur saçıyordu.

Mesela ilk kez ezanı duyduğunda, kalbi bir kuş gibi çırpındı.

"Bu ses… göğe yükselen bir rüzgâr gibi…" dedi.

Köylüler gülümsedi:

"O Allah'ın çağrısıdır evladım," dediler.

Rüzgâr başını eğdi, saygıyla. Bu sesi duyduğu her seferinde içindeki hafifçe esen rüzgâr duruluyor, yerini bir sıcaklığa bırakıyordu.

Bir gün köyün çocuklarıyla oynamaya gitti. Topun peşinde koşarken, her seferinde topu yakalamadan rüzgâr topu hafifçe ona doğru itti. Çocuklar bunu görünce şaştı ama hemen alıştılar. Çünkü çocukların kalbi, büyüklerin unutmaya meyilli olduğu bir gerçeği bilir: Bazı şeyler olur, çünkü olması güzeldir.

Oyunların arasında, içlerinden biri "Sen hiç anneni babanı özlemiyor musun?" diye sordu.

Rüzgâr durdu.

Gözlerinde hafif bir hüzün dalgası belirdi, ama bu hüzün bir çocuk hüznü değil; sanki çok eski bir hatırayı hatırlayan bir rüzgârın hüznüydü.

"Babam hep yanımda esiyor," dedi. "Rüzgâr durursa, ben üzülürüm. Ama rüzgâr esince, ben gülümserim."

Çocuklar bunu tam anlamadı ama hissetti. Hissetmek çoğu zaman anlamaktan daha kıymetlidir.

Günler böyle geçerken, Boztepe'nin üzerine alışılmadık bir sessizlik çöktü. Rüzgâr esmemeye başladı. Yapraklar kıpırdamıyor, fındık dalları yerinden oynamıyordu. Ordu'nun insanları önce bunu önemsemedi; sonra "Hayırdır inşallah" demeye başladılar. Çünkü Karadeniz'de rüzgâr durursa, sanki

dünya bir nefes almayı unutmuş gibi olur.

Rüzgâr çocuğu bu durumu hemen fark etti. Çünkü rüzgârla konuşabilen tek kişi oydu.

Gece herkes uyurken o, Boztepe'nin en yüksek tepesine çıktı. Ay, bulutların arkasından ona göz kırpıyordu. Çocuk gözlerini kapattı, kulaklarını toprağa verdi. Sonra fısıldadı:

"Baba… Neredesin?"

Cevap gelmedi.

Sadece ağır, yorgun bir sessizlik vardı. O sessizlik, insan kalbine çöken karanlık bir düşünce gibi sıkıcı ve sıkıntılıydı.

Rüzgâr tekrar seslendi.

"Baba… Ne oldu sana?"

Bu kez çok uzaklardan, bir inilti gibi hafif bir esinti geldi. Bu esinti rüzgârın diliydi, yalnızca Rüzgâr duyabiliyordu:

"Gel… Yardım et…"

Ertesi sabah kimse Rüzgâr'ın kahvaltıya gelmediğini fark etmedi; çocuklar oyunlarını o olmadan oynadı. Ama öğlen ezanından sonra köyde bir söylenti yayıldı: Ayakkabıları bulunmuştu, Boztepe yolunda. Yanında çalıların arasına sıkışmış pamuk gibi hafif bir mektup vardı. Mektubu köyün imamı açtı, çünkü yazı değil rüzgârın izleri okunmalıydı.

İmam, "Bu çocuk bir görev için gitmiş," dedi.

Herkes şaşırdı.

"Rüzgâr çocuğun görevi mi olur?" dediler.

İmam gözlerini kaldırdı.

"Evladım," dedi, "Bazen küçük kalpli insanlar, büyük sorumluluklar taşır. Biz anlamayız, ama Allah bilir."

Köylüler başlarını eğdi. Karadeniz'in insanı böyledir; büyük laflara değil, kalpteki niyete bakar.

Rüzgâr çocuğu, Boztepe'nin ötesine geçti. Ayaklarının altındaki çimenler, uğurlarken hafifçe titriyordu. Karadeniz'in sisli yamaçlarından geçiyor, fısıltılar duyar gibi oluyordu: "Git… Git… Git…"

Sonunda rüzgârın sustuğu yere vardı: Dev bir taşın ardına sıkışmış, görünmez bir karanlık vardı. Bu karanlık, rüzgârın yolunu kesiyordu. Gecenin en koyu hali gibi duruyor, toprağı bile ürkütüyordu. Oysa karanlığın kendisi kötü değildi; sadece yönünü kaybetmiş bir gölge gibiydi.

Rüzgâr "Baba…" diye fısıldadı.

Taşın üzerinden hafif bir esinti geldi – yorgun, halsiz, güçsüz.

"Benim," dedi rüzgâr, "Esmeye çalıştım… ama bu karanlık nefesimi tuttu."

Rüzgâr çocuğun kalbi hızla attı. "Ne yapabilirim?"

Rüzgâr, hafif bir esintiyle cevap verdi:

"Unutma… Rüzgârın gücü şiddetinde değil… iyiliğindedir."

Çocuk gözlerini kapattı. Ayaklarının altındaki toprağı hissetti; Ordu'nun insanlarının sabah duasını hatırladı. Dursun Emmi'nin mısır ekmeğinin sıcaklığını, çocukların masum kahkahasını düşündü. Ezanın melodisini duydu yine, kalbinin içinde.

Sonra ellerini havaya kaldırdı ve sadece şöyle dedi:

"Allah'ım… Işık ver."

Bu dua, bir çocuğun duasıydı. Çocukların duası, dünyanın yorgun yerlerine bile dokunabilecek kadar berraktır.

Gökyüzü hafifçe aydınlandı. Gölgeler bir an tereddüt etti, çünkü gölgeler ışığı bilmez, sadece onunla karşılaşınca hatırlar. Işık karanlığın üzerine düştü; karanlık kaçmadı, yok olmadı. Sadece geri çekildi, olması gereken yere: toprağın altına.

Rüzgâr özgür kaldı.

Güçlü bir esinti yükseldi, Boztepe'nin başından köylerin

üzerine doğru koştu. Fındık dalları sallandı, çamaşırlar uçuştu, evlerin bacaları şenlendi. İnsanlar "Oh çok şükür!" diye sevinçle göğe baktı.

Ama Rüzgâr çocuğu orada değildi.

Rüzgâr çocuğu ertesi sabah köye döndü. Ama başka bir şey olmuştu: Saçlarının rengi biraz açılmış, gözlerinde daha derin bir anlam belirmişti. Bu, büyümek değildi; bir kalbin daha da incelmesi, daha da sevgi dolu olmasıydı.

Köylüler onu görünce sevindi.

"Evladım neredeydin?" dediler.

Rüzgâr sadece gülümsedi:

"Bir karanlık vardı… Bir ışık gerekiyordu. O kadar."

Kimse anlamadı ama herkes hissetti. Çünkü bazı şeyler anlatılmaz, kalbin içinde kendiliğinden bir yer bulur.

İmam yanına geldi, elini çocuğun saçlarına koydu.

"Evladım," dedi, "Işık olmak lâzım bazen. Hem kendine hem başkasına. Ama bunu hiç bağırmadan, hiç böbürlenmeden yapmak lâzım. Tıpkı senin yaptığın gibi."

Rüzgâr, gözlerini yere indirdi.

"Rüzgâr bile eserken gürültü yapıyor," dedi.

İmam güldü.

"Evet," dedi, "ama niyeti güzelse sesi bile rahmet olur."

Köy halkı o günden sonra rüzgâra daha çok dikkat etti.

Rüzgâr az eserse "Rüzgâr çocuk yorulmuş," dediler.

Çok eserse "Mutlu bugün," dediler.

Sıcak eserse "Selam veriyor," dediler.

Serin eserse "Teşekkür ediyor," dediler.

Ve bu söyledikleri belki doğruydu, belki değildi; ama insanlar böyle söyleyince içleri ısınıyordu. Bu da yeterliydi.

Bir gün çocuklar Boztepe'de oyun oynarken, Rüzgâr onlara küçük bir sır verdi:

"Her insanın içinde bir rüzgâr var," dedi.

"Bu rüzgâr bazen sinirlenir, bazen coşar, bazen durur. Ama ne olursa olsun bir dua edince, rüzgâr yumuşar."

Çocuklar bunu anlamadı ama çok hoşlarına gitti. Çünkü onların içindeki rüzgâr zaten hep masumdu.

Köydeki yaşlı kadınlar ise Rüzgâr'ı her gördüklerinde "Maşallah, Allah nazardan saklasın," derdi. Çünkü böyle bir çocuğun kalbinde Allah'ın izni olmadan hiçbir güç olamazdı.

Zaman geçtikçe, Rüzgâr'ın öyküsü Ordu'nun her yerine yayıldı. Balıkçılar "Rüzgâr bugün iyi olacak, çocuk dün gülümsedi" derdi. Fındık toplayan kadınlar "Belli ki Rüzgâr dua etti, hava çok güzel" derdi.

Ve Boztepe artık sadece bir tepe değil, bir sır gibi oldu: İnsanların kalbini hafifleten, içlerindeki küçük rüzgârı tatlı tatlı estiren bir sır.

Aylar sonra, bir gece…

Rüzgâr çocuğu yine Boztepe'ye çıktı.

Ay yine bulutların arasından ona göz kırpıyordu.

Çocuk gözlerini kapattı.

"Baba," dedi, "Bugün çok güzel estiğin için teşekkür ederim."

Rüzgâr hafifçe gülümsedi – evet, rüzgâr gülümseyebilirdi.

"Sen de teşekkür ederim," dedi.

"Benim değil," dedi çocuk, "Allah'ın ışığını taşıdım sadece."

Rüzgâr bir süre sustu. Sonra şu cevabı verdi:

"Bir ışığı taşımak bile bir insanı çok güçlü yapar."

Çocuk o gece uyumadan önce köye dönerken düşünüyordu:

Dünyayı değiştirmeye gerek yoktu; bir insanın içine hafif bir rüzgâr düşürmek yeterliydi. Çünkü o rüzgâr bazen bir iyilik

olur, bazen bir dua, bazen bir gülümseme, bazen çocukların masum kahkahası olurdu.

Rüzgâr çocuğu bunu anladı.

Ve o günden sonra…

Ne zaman biri kırgın olsa

Ne zaman biri üzülse

Ne zaman bir evde dua okunsa

Ne zaman bir çocuk bir kuşu sevse

Ne zaman bir bakır semaverde çay fokurdasa

Ne zaman bir anne çocuğunu Allah'a emanet etse

Ne zaman biri "Elhamdülillah" dese…

Orada hafif bir rüzgâr esiyordu.

Herkes biliyordu:

Boztepe'nin rüzgâr çocuğu yine kalpleri yokluyordu.

Ve kimseler fark etmese bile, dünya biraz iyileşiyordu.

65

Osmaniye– Karatepe'de Harika Bir Gün

O gün sabah güneşi, Karatepe'nin doruklarına tırmanırken gökyüzüne bir altın iplik gibi sarkmıştı; kuşlar öyle bir cıvıldıyorlardı ki, sanki rüzgâr bile notalarını sayıyordu. Minik Alparslan, henüz altı yaşındaydı, gözleri parlıyordu; çünkü dedesi ona bugün çok özel bir gezi vaat etmişti: Osmaniye'nin gizemli köşelerini keşfe çıkacaklardı. Alparslan, sırt çantasını sırtına takarken içine sızan merak öyle tatlıydı ki, adeta içindeki kalbin tok sesiyle karışıyordu.

Dedesinin elini sıkıca tuttu, ama bu el tutma Alparslan için sadece bir güven simgesi değildi; aynı zamanda bir sırdaş gibi

geliyordu ona. Dedesi, gülümseyerek, "Bak oğlum, bugün göreceğimiz şeyler sadece taş veya ağaç değil, onların her biri birer hikâye anlatır," dedi. Alparslan'ın merakı bir kuş gibi kanatlanmış, kalbinde hafif bir titreme bırakmıştı.

İlk durakları Karaçay Şelalesi oldu. Şelale, bir masal kitabından fırlamış gibi, sularını öyle bir düşürdü ki taşlara, sanki gökyüzünden düşen ışık, suya gömülmüş gibiydi. Alparslan taşlara bastığında suların serinliği ayaklarını gıdıklıyor, kuşların şarkıları ile karışıyordu. Dedesinin anlattığına göre, eski zamanlarda insanlar şelaleye suyun dilekleri gerçekleştirdiğine inanırlarmış. Alparslan küçük avucunu suya daldırdı ve sessizce, sadece kalbinin bildiği bir dileği fısıldadı: "İçimdeki korkuları, arkadaşlarımın yanında biraz daha cesur olabilmek için bırakayım."

Oradan Zorkun Yaylası'na doğru yola çıktılar. Yol boyunca Alparslan, dedesiyle toprağa basmanın ve rüzgârla oynamanın keyfini çıkardı. Yayla öylesine genişti ki, bulutlar ayaklarına değecek gibi görünüyordu. Alparslan birdenbire durdu; çünkü gökyüzünde dev bir kartal gibi süzülen bir bulut gördü. "Dede! Bak! Bulut kartal gibi!" dedi. Dedesi gülümsedi, "Evet oğlum, doğa bazen bize göz kırpar, sadece görmek isteyen gözler fark eder." Alparslan, gözlerini kocaman açtı; içindeki hayal gücü bir balon gibi şişti.

Yaylaların ardından Karatepe-Aslantaş Açık Hava Müzesi'ne vardılar. Aslan heykelleri, taş kabartmalar, antik yazıtlar… Alparslan, taşların arasında gizlenmiş minik tavşanlar gibi küçük ayrıntıları fark ettikçe gözleri büyüdü. "Dede, bu taşlar neden hep buradalar?" diye sordu. Dedesi diz çökerek yanına oturdu ve Alparslan'ın kulağına eğildi: "Çünkü her taş, bir zamanlar bir hikâyeyi taşımış. İnsanlar geçmişi taşlarda bırakır, biz de onları okuyarak hatırlıyoruz. Sen de kendi hikâyeni

bırakabilirsin bir gün." Alparslan, dedesinin sözlerini düşündü; kalbinde minik bir ışık yandı.

Öğle vakti geldiğinde, Toprakkale Kalesi'ne gittiler. Kaleye tırmanırken Alparslan'ın ayakları bazen yoruluyor, ama manzara karşısında nefesi kesiliyordu. Dedesinin anlattığına göre kale, sadece bir savunma yeri değil, aynı zamanda insanların bir araya geldiği, dualarını paylaştığı bir mekânmış. Alparslan, kalenin yüksek surlarından Osmaniye'nin vadilerini seyrederken, gözünde şehrin sıcaklığı ve insanların neşesi birleşti. İçinde, paylaşmanın, birlikte olmanın bir huzuru vardı.

Kastabala Antik Kenti ise Alparslan'a zamanın nasıl yavaşça aktığını gösterdi. Taş duvarlar, gölgeler, rüzgârın getirdiği eski taşların kokusu… Alparslan bir taşın üzerinde oturup hayal kurdu: "Acaba burada yaşayan çocuklar da benim gibi gökyüzüne bakıyor muydu?" Dedesinin hafifçe omzuna dokunuşu, Alparslan'ın içindeki yalnızlık korkusunu yumuşattı. "Evet oğlum, onlar da gökyüzüne bakıyordu, ama sen gibi hayal kuruyorlardı."

Bir sonraki durak, Karatepe-Aslantaş Milli Parkı'ydı. Orman patikalarında yürürken, Alparslan kuş cennetine uğradılar: Kırmitli Kuş Cenneti. Rengarenk kuşlar, minik gagalarını çırparken Alparslan onları izlerken kalbi heyecanla çarptı. Dedesi fısıldadı: "Her canlı bir mesaj taşır, Alparslan. Onlar sadece şarkı söylemiyor, sabrı, sevgiyi ve doğayla uyumu da gösteriyorlar." Alparslan, içinden bir teşekkür fısıldadı; o küçük kalbiyle doğayla konuşuyordu sanki.

Alparslan ve dedesi, Karatepe Kilim Kooperatifi'ni ziyaret ederek yerel kültürü gözlemledi. Renkli ipliklerin arasındaki desenler, tarih boyunca kadınların ve erkeklerin sevgilerini, dualarını ve umutlarını işlediği bir dil gibiydi. Alparslan küçük elleriyle bir kilime dokundu; sıcaklığı içini ısıttı. Dedesi

gülümsedi: "Her desen bir dua, her renk bir hikâye, unutma oğlum; sen de kendi hikâyeni renklerle işleyebilirsin."

Gün akşamüstüne doğru ilerlerken Ala Cami'yi ve Ağcabey Cami'yi ziyaret ettiler. Alparslan, camilerin minarelerinden göğe uzanan zarif çizgileri izlerken, dedesinin anlattığı dualar, minarelerin göğe fısıldadığı seslerle birleşiyordu. Alparslan küçük bir sessizlik anında kendi dualarını fısıldadı: "Sevgi, sabır ve iyilikle büyüyeyim."

Yolda Gaffarlı Taş Köprü'den geçerken Alparslan'a dedesi bir sır verdi: "Biliyor musun oğlum, köprüler sadece iki yeri bağlamaz; insanları, kalpleri de bağlar. Adımlarını dikkatli at, çünkü her adım bir iz bırakır." Alparslan köprünün taşlarına bastığında, ayaklarının altındaki sağlamlık ve suyun şırıltısı ona güven verdi.

Akşam yemeği için dedesi, Osmaniye'nin meşhur yemeklerinden seçti: Sac Kömbesi, Toğga Çorbası ve Zorkun Tava. Alparslan ilk lokmasını ağzına attığında, lezzet öylesine farklıydı ki sanki tadı da hikâye anlatıyordu. Dede ona gülümseyerek, "Tatmak sadece yemek değil, kültürü de anlamak demektir," dedi. Alparslan, her lokmada hem mutluluğu hem de kültürün sıcaklığını hissetti.

Günün sonunda, Alparslan ve dedesi Karatepe'nin tepelerinde gün batımını izlediler. Güneş yavaşça vadiye uzanan bir altın halı gibi seriliyor, gökyüzü pembeden mora, sonra laciverte dönüyordu. Alparslan'ın içi bir huzur ve hafif bir bilgelik ile dolmuştu; sanki bugün öğrendikleri sadece yerler değil, kalplerdeki iyilik ve sabır gibi değerlerdi.

Dede, Alparslan'ın saçlarını okşayarak fısıldadı: "Oğlum, bugün gördüğün her yer, yaşadığın her an, bir hikâyenin parçası. İnsan, Allah'ın verdiği sabır ve merhametle büyür. Hatırla, küçük bir iyilik bile dünyayı değiştirebilir." Alparslan derin

bir nefes aldı ve gözlerini kapattı; günün tüm renkleri, sesleri ve kokuları kalbinde yumuşak bir ışık gibi parlıyordu.

O gece Alparslan, rüyasında Karatepe'nin taşları arasında yürüyordu. Kuşlar ona şarkı söylüyor, suyun sesi fısıldıyor, rüzgâr sırtına dokunuyordu. Uyandığında, içindeki cesur, sabırlı ve merhametli çocuk biraz daha büyümüştü; ama aynı zamanda her an yeni hikâyelere açık, merakla dolu bir kalbi vardı.

Alparslan artık biliyordu ki, her taş, her kuş, her yemek, her kilim, her köprü ve her şelale birer öğretmendi. Ve insan, sadece gözleriyle değil, kalbiyle de görmeyi öğrendiğinde, dünyayı bir masal kitabı gibi okuyabilir, kendi hikâyesini sevgiyle işleyebilirdi.

Ve o gün, Osmaniye'nin kalbinde, küçük bir çocuk, büyük bir ışık gibi parlamıştı: Sevgi, sabır ve merhametin ışığı.

66

Rize – Çayları Hisseden Çocuk

Hisseden Adam (Kamer Aygün)'e ithafen...

Rize'nin yeşili maviyle yarışan bir köyünde, daha güneş dağlara yaslanmadan önce uyanan bir çocuk vardı: **Kamer**. Ama onu diğer çocuklardan ayıran öyle ilginç, öyle merak uyandırıcı bir yanı vardı ki… Kamer, **çay yapraklarının kalbinden geçen duayı bile duyabiliyordu**.

Evet, yanlış duymadın:

Her çay yaprağının bir kalbi olduğuna inanan, rüzgârın taşıdığı en hafif sözün bile hakkını veren bir çocuk.

Kamer, dünyadaki her şeyi hissedebiliyordu—rüzgârı, karı, yağmuru, güneşi, toprağın buğusunu… Hatta bulutlar bazen ona selam verir, o da bulutlara "Aleykümselam" diyerek karşılık verirdi.

Köyde kimse bunu tuhaf bulmazdı; çünkü herkes bilirdi ki **Kamer'in kalbi dünyaya biraz fazla geniş geliyordu.**

Belki de bu yüzden her canlıya şükrederek bakardı; bir karıncanın yürümesine bile dua eder, bir serçenin uçuşuna gülümserdi.

Ama Kamer'i bekleyen bir gün vardı ki...

Hissettiklerinin sınırını değiştirecek, köyün kaderine dokunacak, çayın bile nefesini tutup izlediği bir gün...

Hikâye Başlıyor...

Kamer o sabah her zamankinden daha erken uyandı. Çay bahçelerinin üzerinde bembeyaz bir sis gezinirken, dışarıdan hafif bir tıngırtı sesi geliyordu.

Tıng… tıng… tıng…

Bu ses, çay yapraklarının her sabah güneşe çaldığı melodiydi. Evet, çay yapraklarının da güneşle konuştuğunu sanıyordu Kamer. Hatta bazen yapraklar güneşe şöyle dermiş gibi gelirdi:

"Bugün de bize sıcaklığını ver. Biz de insanlara neşe olalım."

Kamer, kapının önüne çıktı. Toprak soğuktu ama onun ayaklarına batmıyordu; sanki toprak Kamer'i tanıyor, ona incitmeden basması için kendini yumuşatıyordu.

Köy henüz uyanmamıştı. Sadece horozlar, hafifçe öksüren bir soba, bir de dere kenarında suları dürten bir ördek…

Ama bir şey daha vardı:

Bugün çaylıklardan farklı bir koku yükseliyordu.

Normalde çay yaprakları sabahları hafif ve ferah kokardı. Fakat bu kez hava önce güzel, sonra biraz dokunaklı bir koku

taşıyordu. Taze çayın kokusuna karışmış… hafif bir endişe.

Kamer bunu duyunca, kalbi sanki iki kere attı.

Tık-tık.

Tak-tak.

Kamer:

"Bugün bir şeyler olacak," diye fısıldadı.

Bunu söyler söylemez, yaprakların arasında minik bir ses duydi:

"Kamer, uyanmanı bekliyorduk."

Kamer irkilmedi. Çünkü doğanın ona konuşması alışılmadık değildi. Ses hem ince hem pırıl pırıldı.

"Neredesiniz?" diye sordu.

Çay yaprakları hafif hafif kıpırdadı. Bir yaprak öne eğildi, sonra diğeri… derken birden hepsi birlikte:

"Buradayız."

Kamer dizlerini toprağa değdirip dikkatle baktı.

Yaprakların ucunda küçücük bir yaratık duruyordu: **Bir Çay Perisi**.

Misket büyüklüğünde, yeşil ışık saçan, yapraklardan yapılmış bir şapkası olan bir peri. Adı da tıpkı görünüşü gibi hafifti:

"Filiz."

Filiz'in Uyarısı

Filiz, incecik sesiyle konuştu:

"Kamer… Bugün çaylıklar huzursuz. Sanki içlerinden biri kaybolacak gibi. Biz periler bunu hissediyoruz."

Kamer şaşırdı:

"Çay yaprağı kaybolur mu?"

Filiz başını salladı:

"Yaprak değil. Bir *dua* kaybolacak. Çaylıkların bereket duası."

Kamer sustu. Çocuktu ama kalbi büyüktü. Çayın bereket

duasının ne kadar önemli olduğunu bilirdi. Çünkü dedesi ona şöyle derdi:

"Evlat, çay bizim rızkımızdır. Ama rızık topaktan değil, Allah'ın rahmetinden gelir. Dua olmazsa bereket eksilir."

Kamer gözlerini çaylıklara çevirdi.

Gerçekten de sanki yapraklar biraz daha kararmış, biraz daha sessizleşmişti.

Filiz devam etti:

"Biri duayı unutturdu. Köyde yaşayan biri değil bu… Uzaktan biri geldi. Çaylıkların derinliklerinde."

Kamer'in içini hafif bir ürperti sardı.

"Kim?"

Filiz'in yüzünde, sanki rüzgârın getirdiği hüzün belirdi:

"Gölgeli Adam."

Kamer boğazından bir yutkunma sesi çıkardı. Gölgeli Adam'ın kim olduğunu bilmiyordu. Ama ismi bile kulaklar arasında sanki soğuk bir esinti gibi dolaştı.

Filiz:

"Gölgeli Adam duayı çaldı. Duanın saklı olduğu taşın tam altından aldı. Çaylıklar bu yüzden titriyor."

Kamer bir an düşündü.

Köyün büyükleri her zaman çaylığın ortasındaki eski bir taşı anlatırdı. "Bu taş köyün duasını korur" derlerdi. Ama kimse taşın içindeki sırrı tam bilmezdi.

Filiz ciddileşti:

"Kamer, dua olmazsa çaylar suyu içemez, toprak nefes alamaz. Bereket kaçar. Biz periler duayı geri getiremeyiz. Sadece hissedebiliriz."

Kamer derin bir nefes aldı.

Korktu mu? Evet, biraz.

Ama içindeki şükür dolu kalp korkuyu bile ısıtıyordu.

"Tamam," dedi.

"Duanın peşine düşeceğim."

Filiz mutlulukla ışıldadı.

"Kamer, bunu sadece sen yapabilirsin. Çünkü sen çayların sesini duyuyorsun."

Kamer Yola Çıkıyor

Kamer, evine dönüp bir şeyler hazırlamadı. Bir yolculuğa çıkarken yanına yiyecek, su almak aklına bile gelmedi. Çünkü o biliyordu ki, doğa onu zaten tanırdı.

Bir dere susadığını anlardı.

Bir rüzgâr onu serinletirdi.

Bir bulut gölge olmak için yanına yaklaşırdı.

Kamer çay bahçelerinin arasından yürümeye başladı. Her adımında yapraklar onu selamladı.

"Selam, Kamer."

"Kolay gelsin, evlat."

"Dikkat et kendine."

O ise her birine şefkatle karşılık verdi.

Bir süre sonra çaylıkların ortasındaki büyük, yosunlu taşa vardı. Taş, köydeki herkesin bildiği ama fazla da önemsemediği bir taştı. Üzerindeki şekiller rüzgârın oyduğu gibiydi ama Kamer daha önce fark etmediği bir şey gördü:

Şekillerin arasında küçük bir boşluk vardı. Tam merkezde… Sanki içine bir şey yerleştirilmiş de şimdi alınmış gibi.

Filiz, Kamer'in omzuna kondu.

"İşte dua buradaydı."

Kamer eğildi. Taşın içi soğuktu. Soğukluk parmaklarından kalbine kadar yayıldı.

Filiz yanağını yere sürttü.

"Gölgeli Adam duayı buradan aldı. Onu bulmak için çaylığın

altına inmen gerek."

Kamer şaşırdı:

"Altına mı? Orada ne var?"

Filiz gözlerini kapattı.

"Çaylığın kökü sadece toprakta değildir. Köklerin arasında tüneller var. O tünellerin içinde dua dolaşır. Yapraklar o duayla beslenir."

Kamer hafifçe tebessüm etti.

"Bu tünelleri bana gösterebilir misin?"

Filiz başını önüne eğdi.

"Keşke gösterebilsem. Ama insanlar o tünellere girince biz görünmez oluruz. Sadece çay seni yönlendirebilir."

Kamer, taşın kenarına dokundu.

Birden taşın altında ince bir ışık belirdi…

Işık sanki çayırlardan süzülmüş gibiydi.

Yeşil, sarı ve pamuk beyazı…

Işık, taşın altını usul usul araladı.

Toprak iki yana ayrıldı.

Bir tünel açıldı.

Filiz geri çekildi:

"Yolun buradan başlıyor, Kamer. Dua geri dönmezse bu yıl çaylar güneşi göremeyecek, suyu içemeyecek."

Kamer başını salladı.

"Ben onu bulacağım."

Ve tünelin içine adım attı.

Toprağın Altındaki Dünya

Tünel, kamer içeri girince hafif hafif parlamaya başladı. Duanın izi sanki duvarlarda dans ediyordu.

Burası sessiz değildi; toprağın kalbi atıyordu.

TUM.

TUM.

TUM.

Kamer yürürken duvarlardan fısıltılar yükseldi.

"Hoş geldin küçük dost…"

"Duanın kokusunu getirdin…"

"Onu bulacağız, değil mi?"

Kamer ürkmedi. Çünkü bu sesler ne kötü ne de korkutucuydu. Bir büyüğün şefkatli sesi gibi, bir ninenin masal anlatırken kullandığı sıcaklık gibi.

Bir anda kamerin önüne minicik bir toprak tavşanı çıktı.

Tüyleri topraktandı, gözleri çiğ damlası gibi parlıyordu.

"Benim adım Kıpık," dedi.

"Gölgeli Adam'ın geçtiğini gördüm. Arkasında soğuk bir rüzgâr bıraktı."

Kamer elini uzattı.

Kıpık burnunu eline dayadı.

"Onu bulmak için yardım edeceğim."

Kamer gülümsedi.

"Çok sevinirim."

Tünelde ilerledikçe, toprak duvarlarda çay kökleri beliriyor, kökler Kamer'in yüzüne dokunuyor, bazen göğsüne kadar yükselip "Korkma," diye fısıldıyordu.

Bir süre sonra tünelin sonunda sisli bir meydan çıktı.

Ortada büyük bir çay kökü vardı.

Sanki bir ağaç gövdesi gibi, ama tamamen kökten oluşan bir gövde.

Kamer yaklaştı.

Kökün üzerinde parlayan bir iz vardı.

Soğuk bir iz.

Kıpık dedi ki:

"Bu Gölgeli Adam'ın izi."

Kamer elini iz üzerinde gezdirdi.

Soğukluk çay kokusuyla karışıyordu.

Bir dua parçacığı hissediyordu:

Zayıf bir nefes gibi.

Duanın sesini duydu:

"Beni… bul…"

Kamer'in gözleri doldu.

"Geliyorum."

Gölgeli Adam ile Karşılaşma

Köklerin arasından geçip ilerlediler. Tünel gittikçe genişledi. Uzaklardan bir uğultu geliyordu:

"Hooofff… huffff… huuuaaa…"

Kıpık kulağını dikti.

"Bu o. Gölgeli Adam."

Kamer yavaşça yaklaştı. Tünelin sonunda koyu bir gölge duruyordu.

Hareketsiz, sessiz…

Ama gölge bir insana benziyordu.

Uzun boylu… Omuzları geniş…

Ama yüzü yoktu.

Kamer yaklaşınca gölge kıpırdadı.

"SEN…" dedi. Ses, taşların içinden çıkan bir uğultu gibiydi.

"BU DUAYI GERİ ALMAYA MI GELDİN?"

Kamer korkusunu bastırdı.

"Siz kim oluyorsunuz da duayı çalıyorsunuz?"

Gölgeli Adam hüzünle güldü.

"Ben kim miyim?

Bir zamanlar bu köyde yaşayan biriydim. Dua okumayı unutmuş biriydim. Şükretmeyi de… Minnettarlığı da…"

Ses yumuşadı:

"İnsanlar rızkı sadece kendi güçleriyle kazandıklarını sanmaya başlayınca… gölgeler büyür. Ben de öyle büyüdüm."

Kamer anlamaya başladı:

Gölgeli Adam kötü değildi.

Acıdan doğmuştu.

Kamer cesurca konuştu:

"İnsanlar bazen şükretmeyi unutur. Ama sonra hatırlarlar. Güneş de bazen bulutların arkasına saklanır ama sonra yine çıkar."

Gölgeli Adam'ın gövdesi titredi.

Sanki hafifçe buharlaşıyor gibiydi.

Kamer devam etti:

"Duanın bize geri dönmesi gerekiyor. Çaylar buna muhtaç. Ama siz de bir zamanlar bu toprağın evladısınız. Duayı verin… bereket geri gelsin."

Gölgeli Adam sessiz kaldı.

Kamer elini kaldırdı.

Avucunu açtı.

"Size kızmıyorum. Sadece duayı istiyorum."

Gölgeli Adam'ın omuzları çöktü.

Bir çocuk gibi.

"Ben unuttum…

Unutunca da karanlığa dönüştüm.

Dua benim içimde saklı. Ama ben onu geri verince yok olacağım."

Kamer gözlerini gölgenin yüreğine doğru dikti.

"Yok olmazsınız.

Karanlık bitince…

Işık olur insan."

Gölgeli Adam'ın gövdesi erimeye başladı.

İçinden incecik bir ışık çıktı.

O ışık…
Bir dua gibi süzüldü.
Kamer'in avucuna indi.
Dua bir kelebeğe benziyordu.
Kanatlarında besmele gibi bir desen vardı.
Kamer duaya gülümsedi.
"Hoş geldin."
Gölgeli Adam hafifledi.
Gövdesi küçüldü, küçüldü…
Sonunda sadece bir gölge çizgisi kaldı.
"Kamer…" diye fısıldadı.
"Şükretmeyi unutma. Unutanlar benim gibi olur."
Kamer başını salladı.
"Sana söz veriyorum."
Gölgeli Adam kayboldu.
Yerine hafif bir sıcaklık kaldı.

Duanın Dönüşü

Kamer dua kelebeğini taşın olduğu yere götürdü. Filiz ve diğer periler taşın etrafında toplanmıştı.
Kamer avcunu açtı.
Kelebek havaya uçup taşın içine girdi.
Birden taşın üzerindeki tüm çizgiler parlamaya başladı.
Çay yaprakları bir anda hafif bir melodi çıkardı:
Fiskır fiskır,
Yaşar yeşerir,
Dua döner, bereket gelir.
Gökyüzü bir anda maviye kesti.
Sis dağıldı.
Güneş yüzünü gösterdi.
Filiz Kamer'e sarıldı—ya da tam sarılamadı, çünkü küçüktü,

sadece yanağına değdi.

"Kamer… Köy kurtuldu."

Kamer mutlulukla gülümsedi.

"Ben bir şey yapmadım," dedi utangaççа.

"Sadece duayı yerine götürdüm."

Filiz başını salladı.

"Hayır. Sen şükürle baktığın için duyabildin duayı.

Kalbi geniş olanlar dünyayı onarır."

Köye Dönüş

Kamer köye döndüğünde büyükler çaylıklara bakıp şaşkın şaşkın konuşuyordu:

"Ya sen bu sabah çayın ne kadar yeşil göründüğünü fark ettin mi?"

"Bereket var, bereket. Bu yıl bolluk yılı olacak!"

"Toprak adeta nefes alıyor."

Kamer sessizce gülümsedi.

Hiç kimseye yaşadıklarını anlatmadı.

Çünkü bazı mucizeler anlatılınca sihrini yitirirdi.

Ama o bilirdi ki köy artık güvende.

Dedesi ona çay demlemeyi öğretirken şöyle dedi:

"Evlat…

Nimetlerimize şükredersek Allah bize bereket verir.

Şükür unutulduğunda gölgeler büyür."

Kamer hafifçe başını eğdi.

Gözleri duanın geri döndüğü taşı hatırlıyordu.

"Biliyorum dede," dedi.

"Şükür dünyanın anahtarıdır."

Ve o günden sonra Kamer çaylıklara her dokunduğunda yapraklar ona şöyle derdi:

"Biz seni hiç unutmayacağız, Kamer.

Çünkü sen bizi duydun."

O günden sonra Kamer büyüdü, serpilip serpildi.

Ama ne zaman çay toplasa, ne zaman yağmur yağsa, ne zaman güneş açsa…

Şükretmeyi hiç unutmadı.

Çünkü o bilirdi:

Kalbi temiz olan, dünyayı temizler.

Dünyayı temizleyen de kendi ışığını bulur.

Ve Kamer'in ışığı, Rize'nin çaylarının üzerine düşen en güzel sabah ışığı gibi hep sıcak, hep berrak kaldı.

67

Sakarya – Bir Damla Sapanca

Kimse fark etmedi ama Sapanca Gölü'nün tam ortasında bir gece ansızın titreyen minicik bir ışık belirdi. Sanki suyun üzerinde yürüyen küçücük bir yıldız gibi parlıyor, sonra suya düşen bir dua damlası gibi titreşiyordu. O an gökyüzünden rüzgâr bile nefesini tuttu; çünkü bu ışık, sıradan bir ışık değildi.

Bu ışığı ilk keşfeden, Kırkpınar'ın kıyısında yaşayan 9 yaşındaki Elif oldu. Elif, uyumadan önce gölün sesiyle konuşmayı alışkanlık hâline getirmişti. Her gece penceresini açar, uzaklarda kıpırdayan sulara bakar ve içinden "Allah'ım, bugün güzel şeyler öğrendim. Yarın daha iyisini yapayım." diye dua ederdi.

O gece dua ederken, gözünün ucuna o tuhaf titreşen ışık ilişti.

Elif biraz şaşırdı, biraz heyecanlandı; ama en çok da meraklandı.

"Gölün ortasında yıldız mı olur?" diye fısıldadı.

Merakı, içinde papatya yaprakları gibi açılıp saçılan bir his uyandırdı. Işık, sanki Elif'in bakışını hissediyormuş gibi bir kez daha kıpırdadı. Küçücük bir su damlası yukarı sıçradı ve ışığın etrafında dönerek kayboldu.

Elif'in kalbi ılık bir kuyu gibi ısındı. "Bir şey beni çağırıyor gibi…" diye düşündü. Fakat dışarısı geceydi ve annesinin, "Kızım, gece yalnız dışarı çıkılmaz," sözleri kulağında saklı bir hatıra gibi duruyordu. O yüzden pencereyi kapandı, yatağına uzandı ama uyku bir türlü gelmedi.

Işık aklında dönüp durdu.

Sanki bir sır saklıyordu.

Sanki sakıncalı değil, aksine "Güvendeyim, gel seni bekliyorum," der gibiydi.

Ertesi sabah erkenden uyandı. Annesi kahvaltı için simitleri ısıtırken babası bahçede küçük vişne ağacını buduyordu. Ev tatlı tatlı mis kokuyordu.

Elif, gözlerini ovuşturarak:

"Anne, dün gece gölde bir ışık gördüm," dedi.

Annesi tebessüm etti:

"Belki bir tekne feneridir kuzum."

Elif başını salladı.

"Değildi… farklıydı. Sanki bir damlaydı."

Babası, elindeki makası bıraktı.

"Göldeki her şey bir hikâye anlatır," dedi. "Belki de sen duyanlardansın."

Elif bunu duyunca içi pırıl pırıl oldu. Çünkü babası böyle şeyleri kolay kolay söylemezdi.

O gün okul çıkışı çantasını evine bırakıp hemen göl kıyısına koştu. Köyün kıyıları sessizdi. Ağaçlar hafif hafif sallanıyor, su kıyıya minik şarkılar fısıldıyordu.

Elif kıyıya çömelip suya ellerini uzattı.

"Merhaba," dedi fısıltıyla.

Sesinin yankısı gölün üzerinde ince bir çizgi gibi yayıldı.

Ardından… o an!

Dünkü o titreyen ışık, gündüz vakti suyun altından belirdi. Üstelik bu kez daha netti. Elif'in neredeyse avuç içi kadar bir büyüklüğü vardı.

Elif geri çekilmedi. Korkmadı. Çünkü ışık soğuk bir şey değildi; insanın kalbine sükûnet veren bir dua gibi, sıcak ve narindi.

Işık, Elif'e yaklaşırken içinden melodik bir ses duyuldu:

"**Beni görebilen çok azdır… Korkma, ben Bir Damla'yım.**"

Elif'in gözleri parladı.

"Sen su musun?" diye sordu.

"**Hem suyum… hem duayım… hem de gölün kalbiyim.**"

Elif, şaşkınlıkla nefesini tuttu.

"Peki neden bana geldin?"

Işık hafifçe titredi; bu titreme bir nevi gülümseme gibiydi.

"**Çünkü sen dinliyorsun. İnsanların çoğu suyun fısıltısını duymuyor. Ama sen duyuyorsun.**"

Elif ellerini dizlerine koydu, suya daha da yaklaştı.

"Ne istiyorsun benden?"

"**Göl hasta… Yorgun… Ve bazı şeyleri toparlamak için bir çocuğun kalbine ihtiyacı var.**"

Elif'in içi bir an ciddileşti.

"Ben ne yapabilirim ki?"

"**Bir çocuk, bir damlayı iyileştirebilir. Bir damla da dünyayı.**"

Bundan sonra gölün kıyısında başlayan macera, Elif'in hayatının en sıra dışı ama en aydınlık günlerine dönüşecekti.

Elif ertesi gün yine göle gitti. Bir Damla, bu kez suyun biraz üstünde süzülerek ortaya çıktı. Elif onunla konuşmanın çok doğal olduğunu fark etti. Sanki Bu Damla, uzun süredir tanıdığı bir arkadaş gibiydi.

Damla anlatmaya başladı:

"**Gölün içinde üç yorgun kalp var:**
Birincisi: Suda yaşayan eski bir kaplumbağa.
İkincisi: Rüzgârlara küsmüş küçük bir dalga.
Üçüncüsü: Kayıp şarkısını arayan mavi bir balık.
Onların gönlünü onarmalıyız."

Elif heyecanla ayağa kalktı.

"Nasıl yapacağım? Bir insanoğlu suyun içine giremez ki."

Damla nazikçe ışıldadı.

"**Sen girmeyeceksin... Ben seni götüreceğim.**"

O anda Elif'in ayaklarının altındaki çakıllar yumuşadı, gölün yüzeyi bir çarşaf gibi dalgalandı ve su hafifçe yükseldi. Sanki göl, Elif'i bir anne gibi kollarıyla kaldırdı. Elif kendini bir anda suyun üzerinde, ama ıslanmadan yürür gibi hissetti.

İlk durak, eski kaplumbağanın yuvasıydı.

Kaplumbağa çok yaşlıydı. Kabukları yosun tutmuş, gözleri derin düşüncelerle dolmuştu. Elif onu görünce içinden bir merhamet doğdu.

"Merhaba," dedi.

Kaplumbağa başını yavaşça kaldırdı.

"Çok uzun zamandır bir çocuk beni selamlamamıştı."

Elif gülümsedi.

"Seni dinlemeye geldim."

Kaplumbağa uzun uzun iç çekti.

"İnsanlar çöplerini bıraktıkça nefes almak zorlaşıyor. Kabuğuma yapışan ip parçalarından kurtulamadım. Bazen yoruluyorum."

Elif bunu duyunca gözleri doldu ama ağlamadı. Çünkü bir çocuk ağlarsa, kaplumbağa da üzülürdü. Bunun yerine diz çöktü, minik elleriyle kabuğuna uzandı. Üzerindeki temsili ip parçaları hikâyenin ruhu içinde birden belirdi. O ipler, sanki insan hatalarının simgesiydi. Ama Elif onları bir bir çözmeye başladı. Elleri küçük ama niyeti büyüktü.

Kaplumbağa derin bir nefes aldı. Kabuğu hafifçe parladı.

"Teşekkür ederim çocuk… İyilik suya karışınca her şey ferahlar."

Bir Damla, Elif'e dönüp:

"**İşte böyle… Bir iyilik damlası, bir nefes olur.**" dedi.

Sonra birlikte ikinci durağa doğru hareket ettiler.

Bu kez onları karşılayan bir dalgaydı. Fakat dalga çok küçüktü; gölün kıyısına bile ulaşamıyordu. Sanki rüzgâr ona küsmüş ve onu hareket ettirmeyi bırakmıştı.

Dalganın sesi titrek bir çocuk sesi gibiydi:

"Ben kimseye ulaşamıyorum. Sanki görünmezim. Eskiden rüzgâr beni taşıyordu. Şimdi beni unutmuş gibi."

Elif dalganın önüne çömeldi.

"Bazen rüzgâr durur… ama bu senin değersiz olduğun anlamına gelmez," dedi. Sonra avuçlarını rüzgâr yakalamak ister gibi yana açtı. "Ben sana bir rüzgâr olabilir miyim?"

Dalga şaşırdı.

"Sen mi?"

Elif gülümsedi.

"Evet. En azından bir süreliğine."

Sonra derin bir nefes aldı…

Ve var gücüyle "Huuuuuu!" diye üfledi.

Dalga, Elif'in nefesiyle birlikte kıyıya doğru ilerledi. Küçücük bir dalganın bu kadar heyecanlanabileceğini kim tahmin ederdi? O dalga kıyıya çarpınca minik bir şarkı çıktı içinden. Bir Damla parıldadı.

"**Bir çocuk, rüzgârın unuttuğunu hatırlatabilir.**"

Son durak, mavi balığın korusuydu.

Bu balık normal balıklara hiç benzemiyordu; sanki kuyruğu mavi bir kurdele gibi dalgalanıyor, yüzgeçlerinden minik notalar düşüyordu. Ama çok üzgündü.

"Şarkımı kaybettim," dedi. "Eskiden her sabah gölde melodiler dolaşırdı. Fakat insanlar gürültü yaptıkça ben kendi sesimi bile duyamaz oldum."

Elif düşündü.

Bir balığa şarkı nasıl bulunurdu?

Sonra aklına bir şey geldi. Babasının dediği bir cümle gibi hatırladı:

"İnsan kalbi sessizken dua eder. Dua ederken ses bulur."

Elif gözlerini kapattı ve içinden tertemiz bir dua etti:

"Allah'ım, bu balığa kendi sesini duyur."

Dua ederken gölün yüzeyi inceldi, hafif bir ışık çizgisi yayıldı. Mavi balık titredi. Kuyruğu parladı. Ve birden… kendi melodisi geri geldi. Suya tatlı tatlı yayılan bir ezgi duyuldu.

Mavi balık mutlulukla sıçradı.

"Elif! Şarkımı buldum!"

Elif kahkaha attı. Balığın mutluluğu onun içini de aydınlattı.

Bir Damla, Elif'in etrafında döndü:

"**Göl artık iyileşiyor. Çünkü sen kalbinle yardım ettin.**"

Elif, Damla'ya bakarak:

"Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

Bir Damla'nın sesi bu kez biraz daha hüzünlü ama huzurluydu:

"**Ben artık görevimi tamamladım. Senin kalbinde yaşayan iyiliği uyandırdım. Bundan sonrası sende...**"

Elif durdu.

"Gitme… seni özlerim."

Damla gülümsedi.

"**Ben gitmiyorum. Sadece görünmem gerekmiyor artık. Dua ettiğinde, iyi bir şey yaptığında, suyu sevdiğinde ben yine yanındayım. Çünkü bir damla, görünmese de hep var olur.**"

Damla yavaşça suya geri çekildi. Işığı büyüdü, büyüdü ve gölün kalbine karıştı.

O anda göl pırıl pırıl parladı.

Sanki suyu tutan bütün melekler aynı anda "Amin" demişti.

Elif kıyıya döndü. Ayakkabılarını giydi. Yüreğinde hafif bir ışık vardı. Hem sevinç hem de derin bir sorumluluk hissi… Tıpkı bir çocuk kalbinin taşıyabileceği en güzel duygu gibi.

O günden sonra Elif göl kıyısını temizledi, arkadaşlarına anlatmadan — çünkü bu bir gösteriş değil bir emanet meselesiydi — gizlice çöpleri topladı, suyu üzen şeylere izin vermedi.

Her akşam dua etti.

Ve dualarında hep bir Damla vardı.

Bir yıl sonra göl hiç olmadığı kadar berraktı. İnsanlar bu değişimi anlayamadı; kimisi "Hava temiz, o yüzden," dedi, kimisi "Şans," dedi. Ama Elif biliyordu ki…

Bir damlanın kalbi iyileşince, bir göl de iyileşirdi.

Bir çocuğun niyeti güzelleşince, koca bir dünya değişirdi.

Her şey bir ışığın suya düşüşü kadar yumuşak ve bir dua kadar sessizdi.

Ve Sapanca Gölü…

Artık yalnız değildi.

Çünkü Elif gibi bir çocuk onun kalbini duyuyordu.

68

Samsun – Bandırma Vapuru'nun En Küçük Yolcusu

Kimse bilmezdi ama Bandırma Vapuru'nun sabaha karşı sislerin arasından göründüğü o gün, güvertede bir yerde, bir çift minicik ayak "pat! pat!" diye yürüyordu. Ayakların sahibi, yunuslarla konuşabildiğini söyleyen ve bunu çok ciddiye alan, yedi yaşındaki Meryem'di. Onu gören martılar bile başlarını hafif yana eğip merakla izlerdi; çünkü Meryem'in gözlerinde, sıradan bir çocuğun gözlerinde pek rastlanmayan bir ışık parlıyordu — tıpkı sabah namazının seher vaktinde gökyüzüne düşen, incecik ve ürpertici güzellikteki ilk ışık gibi.

Bandırma Vapuru dalgaları ezerek ilerlerken, Meryem güvert-

eye bırakılmış tahta bir sandığı inceliyordu. Sandık hafif aralıktı ve içinden, sanki nefes alan biri varmış gibi yumuşak bir sıcaklık yükseliyordu.

"Acaba bir martı mı saklandı içine?" diye mırıldandı.

Eğilip kapağı iyice açtı. İçeride martı falan yoktu…

Ama mercan renginde, küçük bir seccade kıvrılmış duruyordu. Seccadenin iplikleri rüzgârı görünce hafifçe titreşti ve tam o anda Meryem, sanki birinin kulağına fısıldar gibi yumuşak bir ses duydu:

— *"Biri beni buldu."*

Meryem irkildi. Kalbi hızlı hızlı çarptı ama korkmadı. Çünkü içindeki merak, bir çocuğun merakıydı: korkunun yanında bile gülümseyebilen bir merak.

Seccade bir daha konuştu:

— *"Ben, yolunu kaybedenlere yolu bulduran bir seccadeyim. Ama yalnızca iyi kalpli çocuklarla konuşurum. Beni duyduğuna göre sen de onlardansın."*

Meryem şaşkınlıkla etrafına baktı. Rüzgâr deniz kokusunu getiriyor, güneş daha yeni uyanıyordu. "Gerçekten… gerçekten sen mi konuştun?" dedi.

Seccadenin iplikleri kıpır kıpır kımıldadı.

— *"Elbette. Ama bunu herkes bilmesin. Çünkü ben bir sır taşıyorum. Ve bugün, Samsun'a giden bu vapurda, seninle birlikte çok önemli bir şey olacak."*

Meryem'in gözleri parladı.

Yedi yaşındaki bir çocuk için bundan daha büyük bir macera var mıydı?

Konuşan bir seccade, sisler içinde ilerleyen bir vapur, uzakta karaya oturmuş gibi görünen bulutlar ve yolcuların telaşlı ama umut dolu halleri… Bütün bunlar Meryem'e masal kapılarının aralandığını hissettiriyordu.

Tam o sırada arkadan bir ses geldi.

Derin, güven veren, tok bir ses:

— "Küçük hanım, sabah rüzgârında böyle erken saatlerde yalnız dolaşman iyi olmayabilir."

Meryem irkildi ve hemen döndü.

Karşısında, mavi gözleri kararlı bir ışıkla parlayan Mustafa Kemal Paşa duruyordu. Meryem, onun kim olduğunu biliyordu; herkes biliyordu aslında. Vapurda dolaşırken, herkes ona saygıyla bakıyor, kimi dua ediyor, kimi dikkatle yolunu açıyordu.

Meryem başını eğdi, nazikçe:

"Özür dilerim Paşam… Çok erken uyandım. Çünkü… çünkü…"

Cümlesi yarım kaldı. Seccadeden bahsetmek istemedi.

Mustafa Kemal Paşa, sanki onun kalbinden geçenleri okuyormuş gibi gülümsedi.

— "Bugün uzun bir yolculuğa çıkıyoruz," dedi. "Hepimiz bir şeylerin başlamasını bekliyoruz. Bazen sabah erken uyananlar, ilk ışığı daha iyi görür. Sen de iyi ki erkenden uyanmışsın."

Bu söz Meryem'in içine sıcak bir çay gibi doldu.

Paşa ona bir kez daha baktı, başını hafifçe eğdi ve güverteye doğru yürüdü. Meryem onun ardındaki ayak izlerine, her birinin kararlılık taşıdığına neredeyse emin olacak kadar dikkatle baktı.

Seccade hafifçe kımıldadı.

— *"O, karanlığı aydınlatacak biri. Sen de bugün, onun yanında küçücük bir ışık olacaksın."*

Meryem'in yüreğinde hem şaşkınlık hem heyecan birikti.

Güneş yeni yeni yükselirken, Bandırma Vapuru dalgaların üzerinde sanki daha bir kararlı sallanıyordu.

O gün vapurda bir tuhaflık vardı.

Sanki rüzgâr dalgalarla konuşuyor, dalgalar gemiyle, gemi ise içindeki herkesle sırlar paylaşıyordu. Gökyüzü, bulutlarını ince ince eleyip mavinin en berrak tonunu seçmişti. Yolcular, kimi dua ediyor, kimi çantasını kontrol ediyor, kimi de sessizce ufku izliyordu.

Meryem, seccadeyi kucağına alıp güvertede dolaşmaya devam etti. Her adımında seccade fısıldıyor, rüzgârın yönü değişiyor, ufukta ışık farklı şekilde parlıyordu.

Sonra bir anda deniz kabardı.

Vapur derin bir "güm" sesiyle sallandı.

Bir çocuk çığlık attı.

Bir kadın dua etmeye başladı.

Meryem korktu. Dizleri titredi. Ama seccade bir kez daha konuştu:

— *"Korkma. Korku bir sis gibidir; üzerine yürüdükçe dağılır."*

Bu söz Meryem'e güç verdi.

O sırada bir martı, insan sesi kadar berrak bir çığlık attı. Kanatlarını geniş açıp suya doğru süzüldü. Su köpürdü, dalgalar yırtılmış kumaş gibi savruldu. Sonra… sanki bir şey suyun altından yukarı doğru itti vapuru.

Bir an için herkes sustu.

Vapur yavaşça, yumuşak bir hareketle normale döndü.

Kadınlar "Elhamdülillah" diye hızla nefes verdi.

Bir amca "Deniz çekti sanki!" diye haykırdı.

Paşa güverteye çıktı, sakin ama kararlı bir sesle:

— "Panik yok! Hepiniz yerinizde kalın!"

Meryem seccadeye fısıldadı:

"Bu neydi? Deniz bizi neden yukarı itti?"

Seccade yavaşça dalgalandı.

— *"Bazen bir niyet öyle güçlüdür ki, deniz bile ona yol vermek*

ister."

Meryem bu sözün ne anlama geldiğini düşünürken, yanına kır saçlı bir teyze geldi. Elinde küçük bir tespih vardı. Tane taneleri zeytin çekirdeğinden yapılmış gibiydi.

"Evladım," dedi teyze. "Bu vapur, dualarla gidiyor. Korkma. Bizim niyetimiz temiz. Allah temiz niyetleri korur."

Teyze konuşurken yüzüne öyle bir nur düşüyordu ki, Meryem ona bakarken içi yine ısınıverdi. Teyze yürüyüp uzaklaşırken seccade fısıldadı:

— "Bak... insanlar birbirine ışık olur. Bu yolculuk böyle bir yolculuk."

Vapur dalgaları yara yara ilerlerken, Meryem güvertenin bir köşesinde bekleyen askerlerin yanına gitti. Askerlerden biri diz çöküp ona gülümsedi:

— "Küçük hanım, bu vapurda ne arıyorsun? Çocukların böyle yerlerde olması alışıldık değildir."

Meryem bir an düşündü.

Sonra seccadeyi gizlice okşayıp şöyle dedi:

"Belki de bir çocuk bile bazen gerekli olur. Çünkü… çünkü sesim küçük ama kalbim büyük olabilir."

Asker duygulandı. "Doğru," dedi. "Bazen en küçük yürekler en büyük cesareti taşıyabilir."

O sırada bir adam koşarak geldi.

Telaşlıydı. "Kaptanı görmem lazım!" diye bağırdı.

Meryem irkildi. Adamın yüzü soluktu. Paşa adama yaklaştı, sakin bir sesle:

— "Ne oldu?"

Adam nefes nefese:

— "Pusula… pusula doğru göstermiyor, Paşam!"

Bir uğultu yayıldı.

Kimi "Denizde mıknatıs mı var?", kimi "Gemiyi çevirmemiz mi lazım?" dedi. Her kafadan bir ses çıkarken, Meryem seccadeyi kucağına daha sıkı sardı.

Seccade ağır bir nefes gibi fısıldadı:

— *"Şimdi, işte şimdi. Işığa ihtiyaç duyulan an."*

Meryem şaşkınlıkla:

"Ne yapabilirim ki?"

— *"Niyeti düzeltirsin."*

"Nasıl?"

Seccade hafifçe parladı.

— *"Kalbindeki dua ile."*

Meryem titreyen dizlerine rağmen ayağa kalktı.

Paşa'nın yanına kadar yürüdü.

Paşa onun geldiğini fark edince dizini büküp onunla aynı hizaya indi.

— "Bir şey mi söylemek istiyorsun, küçük hanım?"

Meryem başını salladı.

"Paşam… belki… belki pusula bozulmamıştır. Belki de sadece bizim kalbimizin pusulası karışmıştır. Annem derdi ki; insan niyetini düzeltirse, yol kendi kendine düzelir."

Paşa'nın gözleri parladı.

O an Meryem, onun da tıpkı seccade gibi kalbinden konuşan sözleri duyabildiğini hissetti.

Paşa gülümsedi.

— "Bazen büyük hakikatler, küçük ağızlardan dökülür."

Sonra askerlerine döndü:

— "Herkes sakin olsun. Yola devam ediyoruz!"

Uğultu azaldı. İnsanların yüzlerindeki gerginlik dağıldı.

Meryem bir kez daha "Elhamdülillah" diye içinden geçirdi.

Saatler süzüle süzüle geçti.

Vapur, rüzgârın yönünü dinleyerek ilerledi.

Gökyüzü bazen gümüş, bazen mavi, bazen de sütlü bir buluta dönüşüp yolculuğa eşlik etti.

Bir ara Meryem kamaranın köşesinde, dut ağacından oyulmuş eski bir sandalyeye oturmuş yaşlı bir dedeyle konuştu.

Dedenin sakalı tıpkı pamuk gibi, beyaz ve kabarıktı.

— "Evladım," dedi dede. "Bu vapurdan inince herkes bir şey yapacak. Bense belki sadece dua edeceğim. Ama şunu bil ki dua bir tohumdur. Yeter ki kalbi temiz birine düşsün."

Meryem seccadeye baktı.

Seccade hafifçe kıpırdadı.

"Duydun mu?" der gibi…

Dede konuşmaya devam etti:

— "Dua tohumunu en çok çocuklar büyütür. Çünkü onların yüreği gökyüzüne daha yakındır."

Meryem bu sözleri hiç unutmayacağına emin oldu.

Akşama doğru gökyüzü mor bir renge büründü.

Maviyle kırmızının birbirine karıştığı, dalgaların yansımalarıyla sanki ipek gibi sallanan bir mor…

Meryem güverteye çıktı.

Paşa oradaydı. Ufka bakıyordu.

— "Yıldızları seviyor musun?" diye sordu Paşa, Meryem'i görünce.

— "Evet," dedi Meryem. "Bazen bana yol gösteriyorlar."

Paşa başını salladı:

— "Ben de öyle. Bazen insan, karanlık bir gecede bile bir yıldız arar. Çünkü bilir ki her yıldız bir işaret, bir umut, bir duadır."

Meryem seccadeyi gösterdi.

"Benim de duam bazen… böyle bir şey olur." dedi ve

gülümsedi.

Paşa ona uzun uzun baktı.

— "Sen bu vapurun en küçük yolcususun," dedi. "Ama belki de en büyük ışıklarından birisin."

O an Meryem'in içinde bir sıcaklık kabardı.

Sanki bütün gökyüzü onun kalbine gülümsedi.

Samsun kıyıları görünmeye başladığında güneş yeniden doğuyordu.

Bu sefer doğan sadece güneş değildi; bir umut, bir başlangıç, bir iyileşme duygusu da doğuyordu.

Vapur sahile yaklaştıkça kalabalığın uğultusu duyulmaya başladı. Çocuklar "Hoş geldiniz!" diye bağırıyor, kadınlar ellerini semaya açıp dua ediyordu.

Meryem güverte korkuluklarına dayandı.

Seccade hafifçe titredi.

— *"İşte geldik."*

Meryem hüzünle:

"Peki şimdi ne olacak? Sen… sen benimle kalacak mısın?"

Seccade yumuşak bir ışıkla karşılık verdi.

— *"Ben yol gösteririm ama her yolculukta kalmam. Bugünlüğe görevim bitti. Artık sen kendi ışığınla yürüyebilirsin."*

Meryem'in gözleri doldu.

"Peki seni bir daha göremez miyim?"

— *"Her dua ettiğinde ben zaten olurum."*

Seccade bir anda rüzgârla hafifçe havalandı. İplikleri güneşte parladı, sonra Meryem'in ellerinden kayıp vapurun yan tarafındaki küçük tahta bir boşluğa süzüldü ve yok oldu.

Sanki hiç var olmamış gibiydi…

Ama Meryem, kalbinde onun sıcaklığını hissediyordu.

Paşa Meryem'in yanına geldi.

— "Veda ettin galiba," dedi.

Meryem başını salladı. "Evet… ama içimde hâlâ onun sesi var."

Paşa hafifçe gülümsedi.

— "İnsanın içindeki iyi ses kolay kolay gitmez."

Sonra elini uzattı.

— "Hadi küçük hanım. Şimdi hep birlikte yeni bir adım atıyoruz."

Meryem Paşa'nın elini tuttu.

Bu el büyük, kararlı ve güven vericiydi.

Meryem'in eli ise küçücük, ama artık o da kararlıydı.

Vapur kıyıya yanaştığında herkes alkışlarla karşıladı.

Meryem kalabalığa, insanların yüzlerine, onların gözlerinde parlayan umuda baktı.

Her şey sanki bir masalın son sayfası değildi; yeni bir kitabın ilk sayfası gibiydi.

Meryem içinden şöyle dua etti:

"Allah'ım… bu topraklara hep iyilik ver. Büyüyünce ben de iyi bir insan olayım. Nereye gidersem gideyim ışık taşıyayım."

Rüzgâr hafifçe esti.

Bir martı "kiiit!" diye sevinçle bağırdı.

Dalgalar kıyıya çarparken köpükler güneş ışığını parça parça kırdı.

Meryem, işte o an, Bandırma Vapuru'nun en küçük yolcusu olmanın ne demek olduğunu anladı:

Küçük bir kalpte büyük bir ışık taşımak…

Ve o ışığı, korkmadan, incitmeden, vaazsız, yumuşak bir su gibi dünyaya yaymak.

Masal böylece bitmedi aslında;

Meryem büyüdü, ışığını taşıdı ve her dua ettiğinde seccadenin

sesini yeniden duydu.

Ve Bandırma Vapuru, o günkü küçük yolcusunu hiçbir zaman unutmadı.

69

Siirt – Botan'ın Al Yanaklı Kuşu

Gecenin en sessiz anında, Botan Vadisi'nin kıyısına bırakılmış bir su kabının içinden, kimsenin duymaması gereken bir ses yükseldi: *"Pıtırt!"* Sanki suyun içinden biri minik bir inciyi dışarı bırakmış gibi bir sesti bu. O an, vadinin üstündeki gökyüzü hafifçe titreşti; yıldızlardan biri gülümsedi, biri göz kırptı, biri merakla eğildi. **Kainat sanki çok küçük bir sırrın doğmak üzere olduğunu hissetmişti.**

Bu sesi ilk duyan, Geçitbaşı köyünün on yaşındaki çocuğu **Miran** oldu. Miran her gece uyumadan önce penceresini aralayıp Botan'ın şarkısını dinlerdi. Vadi, geceleri hafif bir

nefesle inip çıkan bir dev gibi uğuldar; su, taşların arasından bir çocuk gibi kahkaha atarak koşardı. Ama dün gece duyduğu ses başka bir şeydi. İçindeki merak kıpırdandı, hem de öyle bir kıpırdadı ki, yorganı üstünden kayıverdi.

Miran sessizce dışarı çıktı. Ay ışığı, köyün toprak yollarını sanki un serpilmiş gibi beyazlatmıştı. Köpekler bile uyuyordu; yalnızca bir tanesi, Miran'ın sevdiği sokak köpeği **Küncü**, başını hafifçe kaldırıp kuyruğuyla bir selam verdi.

"Gel Küncü," dedi Miran fısıltıyla, "bir ses duydum, çok acayipti."

İkisi birlikte vadinin kıyısına yaklaştılar. Su kabının yanına geldiklerinde Miran'ın gözleri kocaman açıldı. Su kabının içinde… **minicik bir kuş** vardı. Ama öyle sıradan bir kuş değil: Yanakları **nar tanesi gibi kıpkırmızı**, tüyleri **gümüşle altın arasında parlayan**, gözleri ise **gülümseyen bir çocuğun gözleri gibi ışıklıydı**.

Kuş hem ıslaktı hem parlaktı hem de çok… şaşkındı.

Miran yutkundu. "Sen… sen de nereden çıktın?"

Kuş gagasını hafifçe açtı ve ince bir sesle, adeta bir dua melodisinin içinden konuştu:

"Ben düşmedim… gönderildim."

Küncü, duyduğu her kelimeyle kuyruğunu daha da hızlandırdı. Miran'ın kalbi ise hem korku hem heyecanla çarpıyordu. "Kim gönderdi seni?"

Kuş, kanatlarını titretip gözlerini göğe kaldırdı.

"Buranın ışığını unutanlara hatırlatmam için gönderildim."

Miran, bu sözleri tam anlamasa da içine tatlı bir sıcaklık aktığını hissetti. Kuş o kadar minikti ki avuca sığabilirdi. Miran uzattığı parmağın ucuna nazikçe tünedi. Yanakları gerçekten de ateş gibi sıcaktı.

"Senin adın ne?" diye sordu Miran.

Kuş neşeyle öttü. "Adım… **Al Yanaklı Kuş**."

Miran gülümsedi. "Peki benimle gelir misin? Sana bir yer yapabiliriz."

Kuş başını salladı. "Ama beni saklaman gerek. Çünkü ben göründüğümde, insanların içindeki gizli şeyler de görünür."

Miran ne demek istediğini anlamamıştı, ama macerayı seviyordu. Ve o gece ilk kez, Botan'ın şarkısının içine başka bir melodi karışmıştı: **Al Yanaklı Kuş'un, insanın ruhuna dokunan kıpırtılı sesi.**

Gelişen Günler

Miran, kuşu evlerinin yanındaki eski dut ağacının kovuğunda sakladı. Kovuğu biraz genişletti, içine pamuk gibi duran otlar yerleştirdi. Bir de kendi ördüğü minicik bir tülbent serdi. Kuş da sanki yıllardır oradaymış gibi yerleşti.

Her sabah Miran ilk iş kuşa uğruyordu. Ninemin yaptığı çöreklerden ufak ufak koparıp getiriyor, bazen de derenin kenarından topladığı minik böğürtlenleri sunuyordu. Kuş her lokmayı yediğinde yanakları daha da kızarıyor, tüyleri şafak ışığı gibi parlıyordu.

Ama Miran zamanla bir şeyi fark etti: **Al Yanaklı Kuş, insanlara görünmek istemiyordu — ama görünürse, o kişilerin içindeki bir şeyler açığa çıkıyordu.**

Bir gün Miran'ın küçük kardeşi Zelal, kuşu yanlışlıkla gördü. Gördüğü anda gözleri doldu, sonra gülmeye başladı.

"Miran, bu kuş çok mutluymuş gibi," dedi. "Bakınca içim hafifledi."

Ertesi gün komşu Mehmet Amca kuşu pencereden uçar halde görünce birden somurtması çözüldü. Yıllardır yüzüne yerleşmiş olan endişeli ifade uçup gitti.

"Bu kuş bana çocukluğumu hatırlattı," dedi. "Unutmuşum…

nasıl koştuğumu, nasıl güldüğümü…"

Kuş görünür olduğunda herkesin içinden bir şey çıkıyordu: Kimi mutluluğunu buluyor, kimi gülmeyi, kimi duayı, kimi şefkati hatırlıyordu.

Ama… bazıları için kuşun görünmesi kolay olmuyordu.

Köyün ortasında yaşayan, herkesin biraz çekindiği **Mahfur Dede**, bir sabah kuşu ansızın gördü. O anda yüzü kasıldı, elleri titredi, gözleri çakmak çakmak oldu. Sonra, yıllardır kimsenin bilmediği bir sır dudaklarından döküldü:

"Ben birine kırgınım… hem de çok uzun zamandır."

Miran şaşırdı. Kuş ise derin bir ses çıkardı; sanki merhametin içinden gelen bir nefes gibiydi bu.

Mahfur Dede yere oturdu. Elleriyle yüzünü kapadı.

"Ben affedemedim… ama unuttum zannediyordum."

Al Yanaklı Kuş, kırmızı yanaklarını dedenin avuçlarına sürdü. Dede titredi. Sonra bir anda gözleri yumuşadı.

"Kalbim… hafifledi."

Miran ilk kez o an kuşun ne olduğunu tam olarak anladı:

Al Yanaklı Kuş, insanların içindeki ağırlıkları suya düşen bir ışık gibi dağıtmak için gelmişti.

Karışan Gölge

Günler böyle güzelliklerle geçerken köyde ilginç bir söylenti yayıldı:

"Botan'da gece ışığı olan bir kuş uçuyormuş."

"Görenlerin kalbi yumuşuyormuş."

"Bazıları ağlıyor, bazıları gülüyormuş."

Söylentiler rüzgâr gibi yayıldı. Bu rüzgârın ulaştığı kişilerden biri de **köyün tüccarı Abdulbaki Efendi** oldu. Abdulbaki, ticarette keskin zekâlıydı; ama kalbinin kapısı uzun zamandır kapalıydı. Her şeyi kazançla ölçmeye alışmıştı. İnsanların bu

kuştan bahsettiğini duyunca gözleri parladı — ama merakla değil, hesapla parladı.

"Demek böyle bir kuş var… İnsanları yumuşatıyor ha? Hmm… Belki şehre götürsem… özel gösteriler yaptırsam… iyi de para eder."

Bir akşam üstü, Miran kuşu dut ağacının kovuğundan çıkarmış, tüylerini temizliyordu. Kuş, Miran'ın parmağında bir sağa bir sola sallanarak küçük şarkısını söylüyordu ki, bir hışım… bir gölge… bir el…

Abdulbaki Efendi kuşa doğru hamle yaptı!

Kuş aniden havalandı, ama Abdulbaki Efendi tırnağıyla tüyünün ucuna değecek kadar yaklaştı. Kuş kaçıp Miran'ın başının arkasına saklandı. Miran korkuyla geri adım attı.

"Ver şu kuşu bana!" diye bağırdı adam. "Onu saklamaya hakkın yok! Böyle bir kuş herkesin değil mi?"

Miran cesaretini topladı. "Hayır! O bir eşya değil. Para için değil!"

Abdulbaki'nin yüzü karardı. "Sen bilmezsin. Bu kuşun kıymeti… çok başka."

Tam o anda kuş ortaya çıktı. Yanakları alev gibi parladı. Bir çocuk gülüşünü andıran sesiyle hafifçe öttü — ama bu ötüşün içinde incitmeyen bir gerçeklik vardı.

Ve o an oldu.

Kuşa bakan Abdulbaki'nin gözleri bir anda değişti. Sanki içinden bir kapak açıldı. Dudakları titredi. Ellerini kalbine götürdü.

"Ben… ben neden… böyle oldum?" dedi. "Ne zamandır bu kadar… yalnızım?"

Miran ona baktı. Adamın yüzü insani bir kırılganlık taşımaya başlamıştı. Çocukluğundan beri hiç duymadığı bir hayret içindeydi.

Kuş da yavaşça adamın omzuna kondu. Yanaklarını onun yüzüne sürerek minik bir dua melodisiyle fısıldadı. Sanki ses değil de bir hatırlayıştı bu.

Abdulbaki Efendi'nin gözlerinden yıllardır akmayan yaşlar süzüldü.

"Kalbim… yıllardır taş gibiydi… Şimdi acıyor. Ama bu acı iyi bir acı."

Miran, kuşu omzundan alıp eline aldı. Kuş yorgun görünüyordu.

O gece, Botan Vadisi'nin rüzgârı bile daha yavaş esti. Sanki herkes biraz hüzünlü, biraz umutlu, biraz bekleyiş içindeydi.

Sonuç Olan Sessiz Işık

O gece Miran kuşu dut ağacının kovuğuna yerleştirdi. Ama kuşun gözleri daha önce hiç olmadığı kadar parlaktı.

"Miran…" dedi ince sesiyle, "benim vaktim doluyor."

Miran'ın içi burkuldu. "Gitme! Daha çok insana yardım edebilirsin!"

Kuş başını salladı. "Ben yardım etmedim. Onların kalplerindeki perdeyi sadece bir süreliğine araladım. Asıl iyileşmeyi insan kendi yapar. Ben ışığı gösteririm, yolu yürüyen onlar olur."

"Kalsan olmaz mı?"

"Kalamam. Çünkü ben bu vadinin ışığından doğdum. İnsanlar ışığı hatırladıkça ben de görevimi tamamlamış olurum."

Miran'ın gözlerinden yaşlar süzüldü. "Peki ya ben? Seni özlersem?"

Kuş kanatlarını açtı. Sanki altın tozları dökülüyormuş gibi parladı.

"Miran, bir dua ettiğinde… birine iyilik yaptığında… affettiğinde… ya da kalbin hafiflediğinde… ben zaten seninle

olurum. Çünkü ben aslında bir kuş değilim. Ben kalbin içindeki ışığın görünmüş hâliyim."

Sonra Botan Vadisi'ni dolduran o yumuşak rüzgâr yükseldi. Kuş yavaşça havalandı. Gökyüzündeki yıldızlar bir an için daha parlak yanıp sönerek onu karşıladı.

Al Yanaklı Kuş, ayın yanına kadar çıktı. Orada kısa bir süre bir ışık noktası gibi durdu. Sonra bir suya düşen ışık gibi sessizce kayboldu.

Miran uzun süre baktı gökyüzüne. Küncü yanına sokuldu.

Köyde ertesi gün insanlar daha yumuşak konuştu. Daha çok gülümsedi. Birbirini daha çok dinledi. Kimse kuşu görmedi ama… herkes bir ışık hissetti.

Miran ise kuşun bıraktığı küçük, kırmızı bir tüyü sakladı yıllarca. Gerektiğinde eline alıp ona bakar, kuşun sözünü hatırlardı:

"Ben kalbin içindeki ışığın görünmüş hâliyim."

Ve o günlerden sonra Miran, her sabah Botan'a bakarken kuşu göremese de onun bıraktığı ışıktan bir parça mutlaka kalbinde parladı.

İyilik, bir kuşun yanakları gibi sıcak kaldı köyde; affetmek Botan'ın suyu gibi hafifledi; merhamet dut ağacının dalları gibi çoğaldı.

Çünkü bir çocuk, bir kuş ve bir vadi bir kez birbirine dokundu mu, geri kalan bütün hikâyeler bir ışığın suya değmesi kadar yumuşakça değişirdi.

70

Sinop – İnceburun'un Sessiz Feneri

Rüzgârın gece boyunca neden hiç uyumadığını merak eden küçük Defne, bir sabah erkenden uyanıp penceresini araladı; dışarıda dalları okşayan rüzgâr, sanki ona bir sır fısıldıyor, "Bugün gel… seni bekleyen bir şey var," diyordu. Bu fısıltı o kadar sıcak, o kadar güvenliydi ki Defne, yorganın altından minicik bir kuş gibi çıkıp, dünyaya ilk kez bakıyormuş gibi derin bir merakla etrafına göz gezdirdi. Evlerinin arkasında denizi kucaklayan bir uçurum, uçurumun hemen ilerisinde ise mavi sonsuzluğa göz kırpan **İnceburun Feneri** yükseliyordu.

Bu fener, Sinop'un en sessiz, en sabırlı sakiniydi; koca

Karadeniz kıyısında herkes konuşur, dalgalar bağırır, martılar şarkı söyler ama fener hep susardı. Yalnızca ışığını açar, kendi dilince "Buradayım," derdi. İhtiyacı olan anlar dışında kelimelere hiç başvurmazdı. Çocuklar arasında fenerin bir ruhu olduğuna dair söylentiler dolaşırdı; yaşlılar ise bunu bazen doğrular, bazen gülümseyerek "Belki de öyledir," deyip susarlardı.

Defne, o sabah rüzgârın çağrısında bir hikâye olduğunu hissetti. Çünkü sanki her şey masalsı bir dokunuş kazanmıştı: Mutfağa girdiğinde çaydanlık kendi kendine hafifçe tıs diye gülümsedi, sobanın üstündeki demlik buharla kalp şekline benzer kıvrımlar çizdi, perdeler melodi tutar gibi kıpırdadı. Ev bile bir şey söylemek istiyor gibiydi.

Annesi, Defne'nin yüzündeki heyecanı görünce gülümsedi.

"Bugün başka bir ışığın içinden geçiyorsun sanki," dedi. "Bir maceraya mı çıkacaksın bakalım?"

"Belki…" dedi Defne, ama içinden "Kesinlikle!" diye bağırıyordu.

Babası, sahile açılmadan önce, her zamanki gibi Bismillah diyerek kapıdan çıktı. Sinoplu bir balıkçıydı, denizi okumayı bilirdi. Defne, babasının gitmeden önce saçlarını okşamasının bıraktığı sıcaklığı hâlâ başında hissediyordu. Onu koruyan bir dua gibiydi.

O gün kararını verdi: İnceburun Feneri'ne gidecek, rüzgârın neden çağırdığını öğrenecekti.

Deniz yolunu gösteren mavi bir kitap gibiydi; sayfaları dalgalardan ibaretti. Defne sahil yolundan fener tepesine doğru yürümeye başladı. Ayakkabıları taşlara hafifçe takıldıkça, taşlar minik seslerle "Hoş geldin," diyordu. Martılar, gökyüzünde beyaz çizgiler bırakıp ona eşlik etti. Sanki herkes bir planın

parçasıydı.

Fenerin yanına vardığında, kapısının hafif aralık olduğunu gördü. Bu tuhaftı; çünkü fenerci Hüseyin Amca kapıyı hiç açık bırakmazdı. Feneri yıllardır tek başına gözeten, yüzü dalga çizgileriyle kırışmış, ama yüreği çocuk kahkahası kadar genç olan o adam… Kapıyı açmayı unutmazdı.

Defne kapıya yaklaştı.

Kapı kendiliğinden hafifçe aralandı.

Sanki onu çağırıyordu.

İçeride sessizlik vardı; fakat korkutucu değil, kucaklayıcı bir sessizlik… Karanlık değil, gizemli bir gölge… Fenerin gövdesine vuran ışık çizgileri döne döne yerlerde dans ediyor, her adımda Defne'nin merakını büyütüyordu.

Merdivenleri tırmanmaya başladı. Her basamakta ufak bir titreşim hissediyordu. Sanki fener onun gelişini fark edip nefes alıyordu. Merdivenin sonuna geldiğinde, ışığın döndüğü üst kata ulaştı.

Ve orada… hiç beklemediği bir şey gördü:

Fenerci Hüseyin Amca, büyük camın yanında oturmuş, yüzünü denize dönmüş bir halde, elindeki eski pusulaya bakıyordu. Sakince gülümsedi Defne'ye.

"Geldin demek," dedi. "Belli ki rüzgâr seni çağırmayı uygun gördü bugün."

Defne şaşkınlıkla, "Beni neden çağırdı?" diye sordu. Sesinin içinde hem merak hem de çocukça bir çekingenlik vardı.

"Çünkü," dedi Hüseyin Amca, pusulayı hafifçe çevirerek, "bazen bir çocuk, bir fenere anlatılmamış bir hikâyeyi hatırlatır."

Bu söz havaya bir tılsım gibi yayıldı. Fenerin ışığı sanki bir anlığına yavaşladı, sonra yeniden dönmeye devam etti.

Hüseyin Amca Defne'ye bakıp devam etti:

"Bu fener sessizdir, bilirsin. O sessizlik kimsesiz değildir

ama… içinde nice dua, nice niyet, nice hatıra taşır. Ama uzun süredir bir şey eksikti burada."

"Neydi o?" dedi Defne.

"Bir kalbin dokunuşu," dedi Hüseyin Amca. "Bir çocuğun berraklığı. Bir hatırlayış."

Defne tam soracaktı ki fenerin ışığı bir an titredi. Bu, fenerin diliydi. Anlatmak istediği bir şey vardı. Belki bir sır, belki bir duygu, belki de bir hikâye…

Hüseyin Amca ayağa kalktı.

"Gel," dedi. "Sana bir yer göstereyim."

Birlikte fenerin dış platformuna çıktılar. Denizin üzerine yumuşak bir sis serilmişti. Gökyüzü gri değil, sanki incecik bir mavi tül gibi duruyordu. Sessizlikte sadece suyun kalp atışı duyuluyordu.

"İnceburun," dedi Hüseyin Amca, "karanın bittiği yer gibi görünür ama aslında kalbin başladığı yerdir. Çünkü burada insan, kendini Allah'ın sonsuzluğuna daha yakın hisseder."

Defne bu sözleri duyunca içi ısındı. Sonra fark etti ki denizin üzerinde alışılmadık bir şey vardı: Çok uzakta, sis bulutunun içinde, sanki ikinci bir ışık yanıp sönüyordu. Bir fener değil… başka bir şey. Küçük ama düzenli bir parıltı.

"Amca, o ışık da ne?" diye sordu.

"İşte seni çağıran şey o," dedi Hüseyin Amca.

"O Işığın Hikâyesi'nin zamanı geldi."

Defne şaşkınlıkla, "Bir ışığın hikâyesi mi olur?" dedi.

"Her ışığın olur," dedi Hüseyin Amca. "Yeter ki kalp gözüyle bakılsın."

Eski fenerci, beton duvarın dibine çöktü ve konuşmaya başladı.

"Zamanında," dedi, "çok ama çok küçük bir tekne varmış.

Bu teknenin sahibi ise yaşça küçük ama kalbi çok büyük bir çocukmuş. Bir gün o çocuk kaybolan babasını aramak için denize açılmış. Yalnızmış, korkuyormuş ama bir şey hep ona yol göstermiş: Küçücük bir kandil. Rüzgâr ne kadar sert eserse essin o kandil sönmemiş."

Defne dikkatle dinliyordu.

"Çocuk günlerce teknesinde yol almış. Yıldızlar kapanmış, dalgalar büyümüş, sis çökmüş… ama kandil hep yanmış. Çünkü içinde iyi bir niyet, merhamet, dua ve umut varmış. Sen bir duayı içten edersen, bir ışık yanar. O ışık bazen bir kandilde, bazen bir fenerde, bazen bir kalpte olur."

Hüseyin Amca denize baktı.

"O çocuk babasını bulamamış ama yol boyunca nice kaybolmuş balıkçıyı kıyıya taşımış. Kandiliyle başkalarının yolunu aydınlatmış. En sonunda bir gün kaybolmuş… ama ışığı kaybolmamış. O ışık, bazı sisli günlerde hâlâ görünür."

Defne'nin gözleri dumanlı ışığa takıldı.

"Yani o… o çocuk mu?"

"Belki," dedi Hüseyin Amca. "Belki de bir iyiliğin hiç ölmediğinin işaretidir. Belki de Rabbimizin, 'İyilik yap; karşılığını bilmesen de ben bilirim,' deyişinin bir hatırlatıcısıdır. Hangi yorumu seçtiğin önemli değil… Önemli olan ışığı görebilmen."

Defne sessizce düşündü. O ışık gerçekten canlı bir şeye benziyordu. Sanki bir kalp gibi atıyordu.

Tam o sırada fenerin ışığı yeniden titredi.

Ve bir şey oldu.

Defne, rüzgârın kulağına bir kelime fısıldadığını duydu. Belki gerçekti, belki hayaldi, ama duyduğu kelime **"emanet"**ti.

Çok hafif, çok ince bir sesle…

Emanet.

Defne irkildi. O an her şey anlam kazandı: Rüzgârın çağrısı, fenerin titremesi, sisin içindeki ışık…

Hüseyin Amca yıllardır ilk kez bu kadar ciddileşmiş görünüyordu.

"İnceburun Feneri uzun yıllar bana emanetti," dedi. "Ama her emanet bir gün devredilir…"

Defne şaşkınlıkla ona baktı.

"Bana mı devredeceksin?" diye sordu saf bir şaşkınlıkla.

Hüseyin Amca güldü.

"Henüz değil küçük kuzum. Ama ışığa iyi bakan, iyiliği seven her çocuk fenerin sırdaşı olur. Bugün o sırdaşlardan biri oldun."

Defne'nin kalbi heyecanla çarptı.

Rüzgâr bir kez daha esti, bu kez daha melodik.

Fakat tam o sırada deniz bir tuhaflaştı.

Sis yoğunlaştı.

Martılar sessizleşti.

O uzak ışık, bir anlığına görünmez oldu.

Hüseyin Amca kaşlarını çattı.

"Bu iyi değil," dedi. "Birisi yolunu kaybetmiş olabilir."

Defne hemen endişelendi.

"Ne yapacağız?"

"Bazen küçük bir kalbin duası, büyük bir dalgayı aşar," dedi Hüseyin Amca. "Haydi ışığı birlikte güçlendirelim."

İçeri koştular.

Fenerin içinde hava farklıydı artık. Sanki içeride görünmez bir kalabalık varmış gibi bir sıcaklık yükseldi. Hüseyin Amca fenerin dönen mekanizmasını kontrol etti. Bir sorun yoktu.

"Defne," dedi ona, "Işık sadece makineyle değil, niyetle döner. Sen buraya niyetle geldin. Şimdi fenerle konuş."

"Konuşayım mı?" dedi Defne.

"Evet. O seni duyar."

Defne, fenerin camına yaklaştı. Ellerini cama koydu.

"Lütfen," dedi içten bir sesle. "Eğer biri yolunu kaybettiyse, onu bize göster. Işığını paylaş. Işığını büyüt."

Fenerin ışığı önce hafifçe, sonra giderek belirgin biçimde parlamaya başladı. Sanki içinden bir dua yükseliyordu. Rüzgâr uğuldadı ama bu kez korkutucu değildi; bir şarkı gibiydi.

Birden sis dağıldı.

O uzak küçük ışık yeniden göründü.

Ve bu kez çok daha yakındı.

Gerçek bir tekneden geliyordu.

Fakat çok küçüktü… dalgalar arasında savruluyordu.

Defne'nin kalbi sıkıştı.

Hüseyin Amca hemen sahil güvenliği aradı. Ama sinyaller zayıftı; iletişim geç ulaşıyordu. Zaman daralıyordu.

"O teknedeki kim olursa olsun," dedi Hüseyin Amca, "dua edenler yalnız kalmaz. Şimdi sen dua et. Ben ışığı döndüreceğim."

Defne, fenerin içindeki küçük sedire çöktü. Ellerini bir araya getirdi. İçinden, bütün kalbiyle şöyle söyledi:

"Allah'ım, o küçük ışığı koru. Bizi de doğruya ulaştır. Işığını başkalarından esirgeme, bizi de onunla şefkatine yaklaştır."

Dua ederken fenerin içinde tuhaf bir şey oldu.

Duvarlardaki ışık, gölgeleri bir kuş kanadı gibi oynattı. Mekanizma hiç olmadığı kadar güçlü döndü. Camların dışındaki rüzgâr, fenerin etrafında bir daire çiziyor gibiydi.

Ve o minicik tekne… birden fenerin ışığına kilitlendi.

Sanki görünmez bir el onu doğru yöne çekiyordu.

Dakikalar sonra sahil güvenlik botu göründü.

Teknedeki kişi kurtarıldı.

Defne derin bir nefes aldı.

Hüseyin Amca, küçük kıza dönüp sakin bir sesle söyledi:

"Bazen bir çocuk, bir fenerden çok daha güçlüdür."

Akşam olduğunda gökyüzü açık, deniz dingindi. Kurtarılan tekne güvenle kıyıya yanaşmıştı. Defne ise fenerin dış duvarına yaslanmış, gün batımının turuncu çizgilerini izliyordu.

Hüseyin Amca yanına geldi.

"Sana bir sır daha vereyim mi?" dedi.

"Ver," dedi Defne.

"Her çocuk bir fenerdir. Birinin yolunu aydınlatır. Ama bazı çocuklar… ışığı daha berraktır. Onlar iyilik ettikçe ışıkları büyür. Sen bugün böyle bir ışık yaktın."

Defne utangaçça gülümsedi.

"Ben bir şey yapmadım ki…"

"Yaptın," dedi Hüseyin Amca. "Dua ettin. İçten bir niyet taşıdın. En önemlisi kalbini açtın. Ve unutma… Allah, kalpten çıkanlara kapı açar."

O an Defne, sanki fenerin ışığı içinde kendine bir yer bulmuş gibi hissetti.

Rüzgâr yavaşça esti.

Martılar geri döndü.

Ve sislerin içindeki o küçük, gizemli ışık… son bir kez hafifçe göründü.

Sonra kayboldu.

Ama Defne anladı.

Bazı ışıklar görünmez olsa da kaybolmaz.

Kalbinde bir sıcaklık bırakarak yaşar.

O geceden sonra Defne sık sık İnceburun Feneri'ne gitti. Hüseyin Amca ile oturup çay içti, denizin dilini dinledi, gökyüzünün gölgelerine hikâyeler uydurdu. Fener bazen

titriyor, bazen parlaklaşıyor, bazen adeta nefes alıyordu. Defne artık onun dilini anlamayı öğrenmişti.

Bir gün, yıllar sonra belki, fenerci olmasa bile bir iyilik bekçisi olacağını biliyordu.

Çünkü iyilik bir fenerdi.

Ve o feneri taşıyabilen herkes, karanlıkta bir yoldu.

Bir sabah Defne, fenerin kapısından içeri girerken rüzgâr yine bir kelime fısıldadı:

"Unutma."

Defne gülümsedi.

"Unutmam," dedi sessizce.

Çünkü artık biliyordu:

İyilik, denize düşen bir ışık gibidir;
dalgalar onu alır, çoğaltır, geri getirir.

Ve İnceburun'un sessiz feneri, onun kalbinde hiç sönmeyecek bir ışık yakmıştı.

71

Sivas – Divriği'nin Taşlardan Doğan Işığı

Divriği'nin sessiz bir sabahında, güneş henüz dağların omzuna yaslanmışken, yamaçlardan birinin içinden usulca mırıldanan tuhaf bir ses duyuldu; sanki taşlar nefes alıyor, toprağın içinden görünmez bir nur yukarıya doğru süzülüyordu. Bu sesi ilk duyan, mahallede "Sütlaç Çocuğu" diye bilinen, her daim üstü başı un kokan, gözleri ise merakla kıvılcımlanan küçük Yusuf oldu.

Yusuf, adını naneye çalan o hafif esintiyi duyduğu anda durdu. Bir an için, bir taşın kıpırdadığını gördüğüne yemin edebilirdi. Fakat Divriği'nin çocukları böyledir: Taşa bakarken

taşın hatırasını da görürler. Yusuf'un babası ona sık sık şöyle derdi:

"Evlat, taş dediğin hem susar hem konuşur. Allah, kimine kelâmı verir, kimine sükûtu. Kim onu dinlemeyi bilirse, ikisinden de feyiz alır."

Yusuf, babasının bu sözlerini severdi; içindeki merak, kim bilir kaç defa bu sözlerle alev almıştı. Taşların nefes aldığına inanmak için de tam sırasıydı.

O sabah Yusuf'un yolu, her gün olduğu gibi Ulu Camii ve Şifahanesi'nin önünden geçiyordu. Divriği'nin taşı başka taştır; sabırlı, bilgeliği yüzünde okuyan bir ihtiyar gibidir. Kapıların üzerindeki işlemeleri görenler, sanki bir başka diyarın kapısından geçiyormuş gibi hisseder. Bu sabah ise taş işaretleri daha da canlı görünüyordu. Yusuf bunu fark edince kocaman gözlerle yaklaştı; güneş taşların üzerine vurduğunda sanki desenler titremeye başlıyor, aralarından incecik bir ışık sızıyordu.

Yusuf şaşkınlıkla geri çekildi. Bu sırada bir ses duydu.

"Hiçbir şey sebepsiz parlamaz evlat. Gönüller de, taşlar da…"

Bu ses, caminin bahçesinde her sabah süpürgesiyle yaprak toplayan yaşlı Hadim Dede'ye aitti. Sakalı pamuk gibi, yüzü sabırla yoğrulmuş, gözleri derin bir kuyu gibi berraktı. Yusuf, Hadim Dede'nin bildiklerine her zaman hayranlıkla bakardı.

"Dede, bu taşlarda bir şey var. Sanki içine ışık dolmuş gibi…"

Hadim Dede hafifçe gülümsedi.

"Var elbet," dedi. "Divriği'nin taşının ışığına sıradan denmez. Ama o ışığı herkes göremez."

"Peki kim görebilir?"

"İçi temiz, niyeti güzel olan… Merakı, korkusundan büyük olan çocuklar mesela."

Yusuf'un kalbi bir kuş gibi çırpındı.

"Ben görebiliyor muyum?"

"Az önce fark ettiğine göre… Evet Yusuf. Ama bu bir başlangıç. O ışığın neden ortaya çıktığını anlamak için biraz yol yürümen gerek."

Yusuf'un merakı daha da büyüdü. Işığın kaynağını bulmak, taşların anlattığı sırları duymak istiyordu. Fakat henüz bunun ne kadar uzun ve tuhaf bir yolculuk olacağını bilmiyordu.

O akşam Yusuf'un annesi tandır ekmeği hazırladı. Ev peynir kokuyordu, soba hafifçe çıtırdıyordu. Yemeğin ardından Yusuf, odasında eski bir tahta sandığın üzerine oturdu ve düşündü. Taşların ışığı bir işaretti, bundan emindi. Belki Divriği'nin derinlerinde gizli bir hikâye saklıydı. Belki de Ulu Camii'nin taş işçileri, yüzlerce yıl önce duvara dokunur gibi insanlara dokunmak istemişti. Ya da belki…

Tam o sırada odanın köşesinde bir tıkırtı duyuldu.

Tık.

Tekrar tık.

Bu bir böcek sesi değildi. Rüzgâr da değildi. Yusuf, dikkatle yaklaştı. Tıkırtı bu kez biraz daha hızlı geldi. Ayağının dibinde duran küçük gri bir taş hafifçe titriyordu.

"Ben delirdim galiba…" diye fısıldadı Yusuf.

Taş bir anda hoplayıp Yusuf'un ayak ucuna yuvarlandı.

"Ah! Sen konuşma sakın!" dedi Yusuf, kendi korkusuna kızarak.

Tam o anda taş titremeyi bıraktı ve üzerinde, bir kar tanesi büyüklüğünde minicik bir ışık belirdi.

Yusuf, şaşkınlıkla taşın üzerine eğildi.

Taş, hafif bir titreşimle konuştu:

"Ben… Divriği'nin kalp taşlarından biriyim. Sana bir şey göstermek için geldim."

Yusuf'un ağzı açık kaldı.

"Taşlar… konuşuyor mu gerçekten?"

"Sadece kalbini dinleyenlere," dedi minik taş.

Yusuf derin bir nefes aldı.

"Ne istiyorsun benden?"

"Sana ışığın doğduğu yeri göstermek… Ama tek başına değil. Yolun üç rehberi olacak. Onları bulman gerek."

"Kim bunlar?"

Taş hafifçe ısındı.

"Birincisi: Rüzgârı dinleyen kız.

İkincisi: Geceyi koklayan keçi.

Üçüncüsü: Gölgesi olmayan karga."

Yusuf kaşlarını kaldırdı.

"Bunların üçü de… tuhaf!"

"Gerçek rehberler tuhaf olur zaten," dedi taş, bilgece bir sesle. "Hazır ol. Yarın güneş doğarken bana dokunduğunda yolculuk başlayacak."

Minik taş ışığını söndürdü ve sessizce durdu.

Yusuf yatağına uzandı. Korkudan değil, heyecandan uyuyamadı. Divriği'nin taşları bir şey saklıyorsa, bunu bulmak boynunun borcuydu. Çünkü taşlar kolay kolay konuşmazdı.

Ertesi sabah Yusuf gün doğmadan uyandı. Ayakkabılarını bağladı, minik taşı avucuna aldı ve dışarı çıktı. Divriği'nin sabah serinliği hafifçe yüzünü okşadı, yerdeki çiy damlaları ay ışığıyla parlıyordu.

Taşa dokunduğu anda, hafif bir esinti belirdi. Önce normal bir rüzgâr gibiydi; sonra birdenbire sanki konuşmaya başladı. Havada belli belirsiz bir melodi dolaşıyordu.

Rüzgâr melodisi Yusuf'u mahallenin dışındaki eski harman yerine doğru taşıdı. Harman yerinde bir kız çocuğu duruyordu; saçları hafifçe uçuşuyor, rüzgârla kendi arasında görünmez bir

oyun oynuyordu.

Yusuf yavaşça yaklaştı.

"Sen… rüzgârı dinleyen kız mısın?" diye sordu.

Kız gülümsedi.

"Ben sadece rüzgârın fısıltısını duyarım, o kadar. Ama bana 'Turna' derler."

"Ben Yusuf. Bir ışığı bulmam gerek. Taşlar bana söyledi."

Turna hiç şaşırmadı.

"Taşlar bazen doğruyu söyler. Bazen de susar. Ama bugün doğru söylemişler. Gel, ikinci rehbere gitmemize yardım edecek birini tanıyorum."

Turna önde, Yusuf arkada yürüdü. Birkaç dakika sonra bir keçi sürüsüne vardılar. Bir keçi diğerlerinden farklıydı: Gece gibi siyahtı, yıldız gibi parlak gözleri vardı.

Turna işaret etti.

"İşte bu: Geceyi koklayan keçi. Ona 'Meftun' derler."

Yusuf yaklaşınca keçi başını eğip kokladı.

Turna fısıldadı:

"Karanlık korkulacak bir şey değildir. İçinde de işaretler vardır. Meftun onları kokusundan anlar."

Yusuf, keçiye elini uzattı. Meftun başıyla onu okşar gibi dokundu. Tam o anda keçinin boynuzlarından ince bir çizgi gibi bir ışık sızdı. Işık, doğu yönüne doğru uzanan dağ yolunu işaret ediyordu.

Turna gülümsedi:

"Yol seni çağırıyor. Ama üçüncü rehber olmadan ışığa ulaşamazsın."

"Gölgesi olmayan karga," diye mırıldandı Yusuf.

Turna başını salladı.

"Evet. Ama onu bulmak zor. Çünkü gölgesi olmadığı için çoğu zaman görünmez sanırlar. Oysa sadece ışığın ters

tarafından uçar."

Yusuf şaşırdı.

"Güneş doğudan doğar. O nereden uçar?"

"Doğudan da… ama ışığın değmediği yerden. Sen bakarsan görürsün."

Yusuf doğuya baktı. Güneş biraz yükselmişti. Ufuk çizgisi altın gibi parlıyordu. Bir süre hiçbir şey göremedi. Sonra, tam güneşin kenarında, parlayan havanın arasında simsiyah bir nokta belirdi. Yaklaştıkça büyüdü ve tüylü bir şekle dönüştü: Bir karga.

Yusuf dikkatle baktı.

Gerçekten de karganın gölgesi yoktu.

Karga kondu ve başını hafif yana eğdi.

"Kaaah… Yusuf, beni çağıran ışık bana da kendini gösterdi."

Yusuf irkildi.

"Sen de konuşuyorsun!"

"Karga konuşmaz olur mu? İnsanlar sadece dinlemeyi unuttu," dedi kuş.

Yusuf, üç rehbere bakınca içi umutla doldu.

"Peki şimdi ne yapacağız?"

Karga kanatlarını açtı.

"Doğuya, ışığın çıktığı yere gidiyoruz. Taşların sustuğu, suyun konuştuğu yere."

Yusuf bir an düşündü.

"Orada ne var?"

Karga bilgece cevap verdi:

"Orada, Divriği'nin kalp taşı var. Işığın kaynağı o."

Turna, Meftun ve karga önde, Yusuf arkada yürümeye başladı. Yol boyunca taşlar sanki ayaklarının altında hafifçe titreşiyor, her adımda Yusuf'un içindeki heyecan biraz daha artıyordu.

Dağ yoluna vardıklarında manzara değişti. Kayalar daha

büyük, renkler daha derindi. Bir kayadan diğerine geçtikçe sanki taşların içinden bir nefes üflüyormuş gibi bir sıcaklık geliyordu.

Turna durdu.

"Buradan sonrası Yusuf'un yoludur," dedi.

Karga başını salladı.

"Evet. Kalp taşını sadece kalbi berrak olan biri uyandırabilir."

Meftun hafifçe meledi.

Yusuf bir adım attı. Önünde dev bir kaya vardı. Üzerinde işlemeler… tıpkı Ulu Camii'nin kapısındaki gibi. Ama bu kaya daha canlı görünüyordu. İşlemeler hafifçe kıpırdıyor, derinlerinde parlak bir damar gibi ışık dolaşıyordu.

Yusuf eliyle dokundu.

Kaya aniden titredi.

Ses, her yerden aynı anda yükseldi:

"Yusuf… neden geldin?"

Yusuf derin bir nefes aldı.

"Divriği'nin ışığı neden taşların içinden çıkıyor bilmek istedim. İnsanlar unuttuysa hatırlamak istedim. Korkularımı aşmak, merakımın peşinden gitmek istedim. Bir de… eğer izin verirsen… bu ışığı herkese göstermek istiyorum."

Kaya yumuşadı.

Taşın üzerinde bir hat belirginleşmeye başladı.

Bu, bir kapıydı.

Kapı yavaşça açıldı. İçeriden sıcak bir ışık dalgası Yusuf'un yüzünü okşadı. Işık, altın sarısıydı ama göz kamaştırmıyordu; sanki anne kucağı kadar güvenliydi.

Yusuf içeri adım attı.

İçeride bir oda yoktu. Bir taş yoktu. Duvar yoktu.

Sadece… ışık vardı.

Ama o ışığın içinde yüzlerce şekil belirdi. İlk taşı oyan ustalar,

camiyi yapan mimarlar, dantel gibi oyulan kapıları işleyen bilge eller… hepsi ışığın içinde süzülüyordu. Aralarında yabancılar da vardı: Yolda bir ihtiyara yardım eden bir çocuk… aç bir kuşa su veren bir kadın… çöpleri toplayan bir genç… bir başkasının üzüntüsünü paylaşan bir adam…

Yusuf şaşırdı.

"Bunlar kim?"

Bir ses cevap verdi:

"İyilik eden herkes… Işığın bir parçası onlar. Divriği'nin taşları, iyiliğin hafızasıdır. Taşın ışığı, kalbin ışığından doğar."

Yusuf'un gözleri doldu.

"Ben de bir parça olabilir miyim?"

"İyiliği unutmazsan… evet."

Işık bir anda toplandı ve Yusuf'un kalbine doğru aktı.

Yusuf, sanki içinden bir ateş değil, bir su akıyormuş gibi hafiflik hissetti.

Sonra her şey sakinleşti. Kapı kapandı. Işık kayboldu.

Yusuf kendisini yine dağ yolunda buldu. Rehberleri gülümsüyordu.

Karga, "Kaaah!" diye ses çıkarıp başını salladı.

"İyilikle dolan kalplerin gölgesi olur ama karanlığı olmaz."

Turna yaklaşarak fısıldadı:

"Artık taşlar seni tanır. Işığı gördün."

Meftun hafifçe meledi ve burnunu Yusuf'un eline sürdü.

Yusuf, onlara teşekkür edip eve döndü.

O gün annesi onun gözlerindeki pırıltıyı fark etti.

Babası, "Oğlum bir şey öğrendi ama ne?" diye düşündü.

Yusuf ise kimseye anlatmadı. Çünkü Hadim Dede'nin dediği gibi:

"Bazı sırlar anlatılmak için değil, yaşanmak içindir."

Ama bir şey değişmişti.

Ertesi gün Yusuf, yaşlı bir teyzeye taşlık yolda yardım etti.

Bir gün küçük bir kuşun kanadını sardı.

Başka bir gün komşu çocuğuyla ekmeğini paylaştı.

Ve ne zaman iyilik yapsa, avucunun içinde hafif bir sıcaklık hissediyordu.

Divriği'nin taşları gülümseyerek bakıyor olmalıydı.

Yıllar sonra insanlar şöyle diyecekti:

"Divriği'de bir çocuk vardı… Taşlar onu tanırdı. Gittiği her yere bir ışık götürürdü."

Ve Yusuf'un kalbindeki ışığın kökleri hep aynı yerde duracaktı:

Taşların içinden doğan, ama insana yürüyünce çoğalan o kadim Divriği ışığı…

72

Şanlıurfa – Ben Göbeklitepe'de Ne Arıyorum

(Balıklıgöl'den Göbeklitepe'ye uzanan, merakla parlayan bir çocuk hikâyesi)

Gökyüzünün, Urfa'nın üstüne sessizce çöktüğü o akşam, Balıklıgöl'ün suları hiç olmadığı kadar durgundu; sanki kıpırdanacak olsa gölde saklı eski bir sır çalkalanıp ortaya dökülecek gibiydi. İşte tam da böyle bir gecede, Fatma ile Mehmet kendilerini hiç beklemedikleri bir maceranın içinde bulacaklarından habersiz, sıra gecesine doğru yürüyordu. Düşünsenize, daha birkaç dakika önce Balıklıgöl'ün yanındaki taşlara oturmuş, suların kıpırtısında kendilerinden çok daha eski bir dünyanın

nefes alışını dinliyorlardı. Kim bilir, belki o suların altında bir balık kanadını çırptığında tarih bir anlığına geriye sarıyor, kimsenin fark edemediği bir anlık ışık doğuyordu.

Fatma, yün hırkasını omuzlarına daha sıkı çekip kardeşine baktı.

"Mehmet," dedi, sesini mümkün olduğunca ciddi yapmaya çalışarak, "Sence Göbeklitepe'de gerçekten taşlar kendi kendine mi dizildi? Yoksa birileri bize söylemediği bir şey mi var?"

Mehmet'in gözleri Balıklıgöl'ün gece ışıklarını yansıtan pırıltısıyla açıldı.

"Vay!" dedi hayranlıkla. "Kendi kendine dizilmiş taş mı olur Fatma? Hem dizilse bile neden o biçimde dizilsin? Ben olsam çember değil zıp zıp bir çizgi yapardım!"

Fatma güldü. "Taşlarla zıp zıp çizgi olmaz ki…"

"Olur," diye atıldı Mehmet, "taş yeterince zıplarsa olur."

Böyle saçma düşünüyor gibi görünse de, Mehmet'in aklının kıvrımlarında her zaman tuhaf bir mantık barınırdı. Bazen en olmayacak şeyi öyle bir ciddiyetle söylerdi ki insan gerçekten inanmak isterdi.

İşte bu iki kardeş o gece Şanlıurfa'nın en güzel geleneklerinden biri olan sıra gecesine gidiyordu. Hem çiğ köfte yoğrulacak, hem türküler söylenecek, hem de dedelerin anlattığı hikâyelerle gönüller yumuşacaktı. Ama ikisinin de aklının bir köşesinde tek bir soru dolaşıyordu:

"Balıklıgöl'den Göbeklitepe'ye uzanan bu sır nereden geliyor?"

Ve kalpleri, daha başlamadan bile merakı lime lime hissediyordu.

Urfa'nın gecesi onları sıra gecesi yapılan avluya taşıdığında, duvarlara asılı fenerlerin ışığıyla ortam kiremit tonlarına bürünmüştü. Kapıdan içeri girer girmez mis gibi isot kokusu, tandır

ekmeğinin sıcaklığı ve ince ince yanan türkünün sarmalayan sesi karşılarına dikildi. Erkekler bir kenarda oturmuş bağlama düzen tutuyor, kadınlar incelikle hazırlanmış tabakları diziyor, çocuklarsa avlunun ortasında henüz başlamamış maceranın ucu görünür gibi bir heyecanla dolaşıyordu.

Fatma, "Bak Mehmet," diye fısıldadı, "Çiğ köfte tepsisinin yanına dedem oturdu. Bu gece kesin bir hikâye anlatacak."

"Ben tek bir şey istiyorum," dedi Mehmet ciddi bir ifadeyle, "benim çiğ köftem acılı olsun ama öyle çok acılı olmasın, ama acı olsun, ama çok olmasın… Anladın mı?"

Fatma kahkaha attı. "Hiçbir şey anlamadım!"

O sırada elinde bakır tepsiyle dedeleri Halil Dede onlara yaklaştı. Sakalı pamuk gibi beyaz, gözleri Balıklıgöl'ün gecesi gibi derindi. İkisini de yanına çağırıp dizlerinin dibine oturttu.

"Yavrularım," dedi, "Siz bu akşam Balıklıgöl'ün kenarında biraz fazla dalgın görünüyordunuz. Aklınız neredeydi bakalım?"

Mehmet hemen atıldı: "Göbeklitepe'de! Orada neden taşlar var? Kim koymuş? Niye öyle duruyorlar? Ve neden hepsi sanki bir şey söylüyormuş gibi?"

Fatma, "Dede," dedi, "Sanki bir sır saklıyorlar gibi…"

Dedeleri gülümsedi. "Her şey Rabbimizin kudretiyle şekil bulur yavrularım. Taş dediğin, toprağın sabırlı kalbidir. Ama bazı taşlar, insan elinin duasıyla dikilir, bazıları da insanın merakıyla dikilir."

Tam o sırada bir bağlama sesi yükseldi. Tepsiye ilk hamur kondu. İsotun kokusu avluya yayıldı. Halil Dede hamuru yoğururken bir yandan konuşmayı sürdürdü.

"Göbeklitepe çok eski. Öyle ki, zamanın bile şaşırdığı dönemlerden kalma. Ama orada bir sır yok; orada bir hatırlatma var. İnsan insana iyiliği unuttuğunda, gökyüzüne bakıp 'Ben kimim?' diye sorduğunda, taşlar ona 'Sen iyiliksin' diye cevap

verir."

Mehmet gözlerini büyüttü. "Taş konuşuyor mu yani?"

Halil Dede başını salladı. "Kalbinle dinlersen her şey konuşur."

İşte o anda, avlunun kapısından içeri ince bir rüzgâr girdi. Fenerlerin ışığı hafifçe titredi. Fatma bir an için gökyüzünde bir yıldızın yer değiştirdiğini gördüğünü sandı. Ama o kadar kısacık sürdü ki, emin olamadı.

Sıra gecesi devam ederken çocuklar tepside yoğrulan çiğ köftenin ritmine kapılmış, ellerini yere vura vura oyun oynuyorlardı. Ahenkli türkülerin sözleri avluyu kâh neşeye, kâh huzura boyuyordu. Ve tam her şey olması gerektiği gibiyken… bir şey oldu.

İçeri giren rüzgâr yeniden esti. Bu kez daha belirgin. Avlunun ortasındaki fenerlerden biri hafifçe sallandı ve içindeki ışık, rüzgâra karşı minik bir selam verir gibi kıpırdadı. Mehmet bunu fark eder etmez dirseğiyle Fatma'yı dürttü.

"Bak!" dedi. "Bir şey oluyor!"

Fatma dikkat kesildi. Fenerin titremesi durdu ama bir an için sanki ışığın içinde bir şekil belirdi. Çok çok küçük bir şekil. Belki de bir çocuk kadar küçük. Belki de daha da küçük. Fatma gözlerini kırpınca şekil kayboldu.

"Bence," dedi Mehmet, "biri bizi çağırıyor."

Fatma gülmeye kalkıştı ama sesi çıkmadı. İçinde tuhaf bir his vardı. Korku değildi; daha çok, bir kapı aralıyormuş gibi bir duygu. Hani bir odada çok eski bir sandığı açmadan önce insanın kalbinde oluşan tedirgin heyecan gibi.

Sıra gecesi sürerken çocuklar avludan dışarı çıkıp Balıklıgöl'e doğru yürümeye karar verdiler. Dedeleri, "Uzaklaşmayın," diye seslendi ama onların aklı çoktan başka bir yerdeydi.

Balıklıgöl'ün başına vardıklarında suyun yüzeyi hafifçe dal-

galanıyordu. Yıldızlar göle düşmüş gibi parlıyordu. Mehmet eğilip suya baktı.

"Fatma," dedi usulca, "Sanki balıkların bir kısmı yok gibi."

Fatma şaşkınlıkla bakakaldı. Normalde gölde yüzlerce balık görünürdü ama şimdi sadece birkaç tanesi görünüyordu. Üstelik suyun tam ortasında hafifçe turkuaz bir ışık parlıyordu.

"Mehmet," dedi Fatma, "Sence…"

Mehmet gözlerini kısmıştı. "Evet, bence de. Bu ışık Göbeklitepe'ye giden bir işaret olabilir!"

Fatma cevap vermeden önce ışık hareket etti. Sanki onlara sessizce çağrı yapıyordu. Kardeşler, içlerine düşen o meraklı ışıktan güç alarak göz göze geldiler. Sonra aynı anda başlarını salladılar.

"Gidelim."

Avluda hâlâ türküler söyleniyordu ama Balıklıgöl'ün kıyısında her şey sessizleşmişti. Turkuaz ışık kıyıdan uzaklaşmaya başladı. Ama bu bir su yansıması değildi; ışık sanki bir toz bulutu gibi havada asılı duruyor, yol gösterir gibi ilerliyordu.

Mehmet, "Fatma," dedi, "Bu ışık taş tozu gibi!"

"Taş tozu mu?"

"Evet! Hani dedem der ya, 'Taşların da bir nuru vardır.' Belki Göbeklitepe'deki taşların nurundan bir parça buralara uçmuştur!"

Fatma içinden, "Belki de Allah'ın bize gösterdiği küçük bir ipucudur," diye geçirdi. Yüreğine bir sıcaklık yayıldı.

Işık gölden ayrılıp büyük çınarın oraya doğru ilerledi. Kardeşler sessizce peşinden gittiler. Çınarın altına vardıklarında ışık yukarı doğru kıvrıldı. Fatma başını kaldırınca… bir şey fark etti.

Çınarın gövdesine oyulmuş minik bir daire vardı. Belki de bir

çocuk avucundan bile küçüktü. Ama bu daire hafifçe parlıyor, içinden turkuaz bir ışık sızıyordu.

"Bu ne?" diye fısıldadı Mehmet.

Fatma elini uzattı. Daireye dokunur dokunmaz, çınarın içinden yumuşak bir uğultu yükseldi. Hem rüzgâr sesine hem uzak bir ninniye benziyordu. Kardeşlerin ayaklarının altı titredi. Sonra…

Işık genişledi.

Daire büyüdü.

Ve bir kapıya dönüştü.

Çınarın gövdesinin tam ortasında, sanki zamanın içinden açılmış gibi duran bir kapı…

Mehmet ağzını açtı. "Fatma… Bu… Bu…"

"Biliyorum," dedi Fatma fısıltıyla, "Bu bir kapı."

Ama sadece bir kapı değildi. Kapının ardında taş dokulu bir koridor görünüyordu. Koridorun duvarlarında Göbeklitepe'deki gibi semboller vardı. Bazıları kuşlara, bazıları tilkilere benziyordu. Bazılarıysa sadece Allah'ın bildiği kadar eskiydi.

Mehmet ellerini iki yana açtı. "Sence girebilir miyiz?"

Fatma derin bir nefes aldı. "Bize gösterildiyse… elbette girebiliriz. Hem merak ettik ya… belki de cevap içerde."

Kardeşler el ele tutuştu.

Kapıya adım attılar.

Koridorun içi yumuşak bir ışıkla aydınlanıyordu. Işık ne lambadan geliyordu ne de gökyüzünden; sanki taşların kendisi ışıyordu. Mehmet duvarlara dokundu.

"Bu taşlar sıcak," dedi hayranlıkla. "Sanki kalpleri var."

Fatma da dokundu. Evet, taşlar hafifçe sıcaktı. Sanki nefes alıyorlardı. Ama bu nefes ürkütücü değildi; aksine, anne duası

gibi sakin ve güven vericiydi.

Koridorun sonuna vardıklarında geniş bir alana çıktılar. Bu alan, Göbeklitepe'nin bir benzeriydi ama daha küçük ve daha yumuşak ışıklıydı. Taşlar yarım daire şeklinde dizilmişti. Ortada yuvarlak bir taş masa vardı. Ve masanın üzerinde…

Turkuaz ışık toplanmıştı.

Mehmet, "Bu… ışık… konuşacak gibi," dedi.

Ve konuştu.

Ama kelimelerle değil. Işık titreşti. Taşlar yumuşak bir melodi çıkardı. Bu melodi, sıra gecesinde duydukları bir türküye benziyordu: "Gönül ne gezersin, yârim diyardan diyara…"

Fatma'nın kalbi bir anda ısındı.

Ardından turkuaz ışık şekil değiştirdi. Işık kıvrıldı, döndü, uzadı… ve minik bir kuş haline geldi. Gövdeden bir ışık damlası düştü.

Kuş konuştu.

Ama sesi bir çocuk gibiydi.

"Hoş geldiniz."

Fatma ve Mehmet nefeslerini tuttu.

Kuş devam etti:

"Siz Balıklıgöl'ün çocuklarısınız. Suyun duasını duyanlar. Taşın hatırlayışını hissedenler."

Mehmet şaşkınlıkla, "Biz mi?" diye sordu.

"Evet," dedi kuş. "Her çocuk duyar, ama her çocuk yolun peşinden gitmez. Siz merakı dürüst tuttunuz. Bu yüzden sizi çağırdım."

Fatma yutkundu. "Ama… neden bizi buraya getirdin?"

Kuş, turkuaz kanatlarını çırpıp taşların üzerine kondu. Işığı hafifçe dalgalandı.

"Çünkü Göbeklitepe'nin hatırladığı bir şey var. O hatırlama

taşlara, taşlardan rüzgâra, rüzgârdan size ulaştı."

"Ama ne hatırlıyor?" diye sordu Mehmet heyecanla.

Kuş gözlerini kapadı. Taşlardan yumuşak bir tını yükseldi.

"İyilik," dedi kuş. "Hatırlanması gereken ilk şey iyiliktir."

Fatma ve Mehmet birbirlerine baktı.

Kuş devam etti:

"Göbeklitepe'de taşlar neden böyle dizildi biliyor musunuz? Çünkü insanlar bir araya gelip beraberce bir şey yapmanın, paylaşmanın, dua etmenin gücünü fark etmişti. Taşlar o birlikteliğin sessiz şahitleriydi. Ve siz… Bugünün çocukları… Bazen unutuyorsunuz. Yoğunluk arasında, koşuşturmalar arasında, telefon sesleri arasında… Ama kalpler unutmuyor. Bu yüzden çağırdım."

Mehmet zihni karışmış gibi kaşlarını kaldırdı.

"Peki biz ne yapacağız?"

Kuş gülümsedi.

"Unutulanı hatırlayacaksınız."

"Nasıl?"

"Bazen çok küçük bir iyilik, Göbeklitepe'nin taşından daha büyük bir iz bırakır. Bir gülümseme. Bir paylaşım. Bir selam. Bir teşekkür. Bir sabır. Bir dua."

Kardeşler sessizce dinliyordu.

Kuş devam etti:

"Siz Balıklıgöl'ün çocuklarısınız. Göbeklitepe'nin hatırası size emanet. Işığı dışarı taşıyın."

Tam o anda taşların arasından bir ışık hüzmesi yükseldi. Kuş havalandı. Yükseldikçe turkuazdan altın sarısına dönüştü.

"Şimdi… eve dönme zamanı."

Kardeşlerin gözleri kamaştı.

Derin bir nefes aldılar.

Ve kendilerini tekrar Balıklıgöl'ün kıyısında buldular.

Göl yine sakindi. Işık yoktu. Çınarın gövdesindeki daire kaybolmuştu. Gökyüzünde yıldızlar masum birer nokta gibi parıldıyordu.

"Fatma…" dedi Mehmet, "Biz… az önce ne yaşadık?"

Fatma gülümsedi. "Bence… çok önemli bir şey öğrendik."

Mehmet kıpırdandı. "Ben… sanırım dedeme daha çok yardım edeceğim. Bu da bir iyilik değil mi?"

"Tabii ki," dedi Fatma sıcaklıkla. "Ben de komşumuz Ayşe Teyze'ye daha sık selam vereceğim."

Mehmet ellerini açtı. "Demek ki Göbeklitepe sadece taş değil. Bir hatırlatma…"

Fatma başını salladı. "İyiliği unutma hatırlatması."

Avludan türkü sesi yeniden duyuldu:

"İnsan insanın yurdudur…"

Fatma derin bir nefes aldı.

"Mehmet… hadi gidip çiğ köfte yemeye dönelim."

Mehmet gözlerini parlatıp ayağa zıpladı.

"Evet! Ama ben artık çok acılı istiyorum! Göbeklitepe'de bile acılı yoktu!"

Fatma kahkaha attı.

"Tamam, acılı olsun ama çok olmasın, ama acılı olsun, ama çok olmasın!"

Kardeşler koşarak avluya dönerken Urfa gecesi onları hafif bir esintiyle karşıladı. Esinti sanki fısıldadı:

"İyilik… hatırla…"

Ve Balıklıgöl'ün balıkları hafifçe yüzeye çıkıp parlayan gecenin altından iki kardeşi selamladı.

O gece kimse bilmedi.

Ama Göbeklitepe'nin taşı, Balıklıgöl'ün suyu, Urfa'nın rüzgârı…

Kalplerine bir sır bıraktı:

"İyilik unutulmaz."

Ve iki kardeş, bunu hayatlarının en güzel macerasında öğrenmişti.

73

Şırnak – Cudi'nin Saklı Tohumu

Gecenin en sessiz anında, Cudi Dağı'nın koynunda, rüzgârın taşıdığı esrarengiz bir fısıltı belirdi: "Uyanma vakti geldi, küçük tohum…"

Bu fısıltıyı kimse duymadı; yalnızca bir çocuk, Şırnak'ın taş avlulu evlerinden birinde, uykusunun kıyısında hafifçe gülümsedi — sanki rüzgâr kulağına tatlı bir sır fısıldamıştı.

Bu çocuk **Aso** idi. Aso, on yaşında, gözleri siyah zeytin tanesi gibi ışıldayan, kalbi ise dağların içi kadar geniş bir çocuktu. Babası çoban, annesi tandır başında ekmek kokuları uyandıran bir kadındı. Evlerinin önünde uzanan keçiyolu taşları, ay ışığına

dokununca gümüş harmanlar gibi parıldardı. Aso, her gece bu taşlara bakarken içinden bir dilek geçirirdi: *"Rabbim, bana kalbimin içindeki iyiliği büyütecek bir yol göster."*

Fakat Aso'nun o gece duyduğu gülümseten esinti, sıradan bir rüzgâr değildi. Cudi'nin kalbinden yükselen kadim bir çağrıydı. Bu çağrı binlerce yıl önce bırakılan bir emanetten geliyordu ve yalnızca saf kalpli bir çocuğun duyabileceği kadar ince bir sesti.

Aso ertesi sabah uyandığında, iç çekti. Hem huzurluydu hem de göğsünün derininde belli belirsiz bir kıpırtı vardı. Sanki biri ona görünmez bir görev vermişti.

Annesi ona sıcak çökelekli gözleme koyarken, Aso bir an durdu.

"Anne," dedi, "bu sabah sanki biri bana bir şey söyledi."

Annesi gülümsedi. "Bazen dağlar konuşur evlat, kalbin duyar."

Aso'nun günü böyle başladı. Ama bugün sıradan bir gün olmayacaktı.

Okuldan dönüş yolunda, Cudi'nin eteklerinden geçen patikaya dönüp baktı. Rüzgâr yine aynı yönden esiyordu; ince, uzun, neredeyse bir ninni gibi.

Sonra bir şey oldu.

Patikanın kenarında, sivri yapraklı iki çalı arasından tuhaf bir ışık huzmesi süzüldü. Güneş ışığına benzemiyordu; daha yumuşak, daha sıcak, adeta bir tebessüm gibi titreşiyordu.

Aso merakla eğildi. Çalıların tam arasında, küçük bir deri kesecik duruyordu. Kesecik eskiydi ama sıkıca bağlanmış ipi yeni gibi duruyordu.

Aso keseciği açtığında içinden minicik bir tohum çıktı.

Ama bu tohum bildiği hiçbir şeye benzemiyordu.

Üzerinde çok ince, altın rengi damarlara benzeyen çizgiler

vardı.

Aso tohumu avucuna aldığında sıcak bir his yayıldı.

Tam o sırada yine duydu o fısıltıyı:

"Beni yerine götür…"

Aso irkildi. Ama korkmadı.

Çünkü ses, kalbini ürperten değil, kalbini okşayan bir sesti.

"Sen kimsin?" dedi fısıltıyla.

Cevap gelmedi.

Sadece hafif bir ılıklık, avucunu ısıtan bir his.

Aso'nun zihninde bir sahne belirdi — bir ağaç.

Ama öyle bir ağaç ki, dalları sanki semaya dua eden eller gibi yükseliyordu.

Kökleri Cudi'nin kalbine doğru iniyor, gövdesi bulutlara yaslanıyordu.

Gövdesinde ince çizgiler vardı; tıpkı tohumun üzerindeki altın damarlar gibi.

Ve bu görüntünün üzerine bir söz düştü:

"Emaneti yerine koy."

Aso şaşkındı. Ama içinde hiç korku yoktu.

Yalnızca bir sorumluluk hissi…

Bir de hafif bir sevinç titreşmesi.

O günün akşamı eve döndüğünde babası ağılın orada keçileri topluyordu.

Aso yanına koştu.

"Baba, Cudi Dağı… Sence orada gizli bir yer olabilir mi?"

Babası gülümsedi, bıyıklarının arasından sıcak bir kahkaha salıverdi.

"Cudi'nin her yanı gizli oğlum. Lakin bazı yerleri sır taşıyorsa, o sırrı ancak layık olana açar."

Aso'nun kalbi duracak gibi oldu.

Belki de layık olan bendim...

Ama bunu yüksek sesle söylemedi.

Gece olduğunda Aso yatağına yatıp tohumu yastığının altına koydu.

Gözlerini kapadığı anda tohumun sesi yine geldi — bu kez biraz daha net:

"Ben, Nuh'un emaneti için saklanan son işaretim…"

Aso'nun kalbi hızla çarptı.

"Nuh peygamberin mi?"

Ses, bir meltem gibi hafifçe cevap verdi:

"Cudi'nin kalbinde bekleyenin anahtarıyım…"

Sonra her şey birden kesildi.

Aso, bu sesin gerçek mi yoksa hayal mi olduğundan emin değildi.

Ama sabah olduğunda bir karar vermişti:

Bu tohumu Cudi'nin kalbine götürecekti.

Ertesi sabah kimseye bir şey demeden küçük su matarası, annesinin yaptığı iki çörek ve keseciği alıp yola koyuldu.

Cudi'ye doğru yürürken dağın sessizliği onu hem büyülüyor hem de yüreğine hafif bir ürperti bırakıyordu.

Fakat bu ürperti korkudan değil, bir sırrın eşiğinde durmanın heyecanındandı.

Dağın eteklerindeki keçiyollarından geçerken bir kuş aniden önüne kondu.

Bu kuşu hiç görmemişti.

Renkleri neredeyse gökkuşağı gibiydi ama soluk değil; sanki renkler tüylerinin içinde ışıldıyordu.

Kuş cıvıldarken başını "gel" der gibi eğiyordu.

Aso şaşkınlıkla onu takip etti.

Kuş kimi zaman uçuyor, kimi zaman taşlara konuyor, kimi

zaman da dönüp Aso'ya bakıyordu.

"Beni bir yere götürüyorsun…" dedi Aso kendi kendine.

Kuş öyle bir ses çıkardı ki, cevap gibi geldi.

Sonunda dağın daha önce hiç gitmediği bir yamacına ulaştılar.

Orada, kayaların arasında dar bir geçit vardı.

Geçidin ağzında eski bir taş duruyordu; taşın üzerinde ince oyma bir desen…

Aso'nun avcındaki tohumun çizgileriyle aynıydı.

Tohum ısındı.

Aso taşın üzerine elini koydu ve o an tohumdan yayılan ışık deseni harekete geçirdi.

Taş geriye doğru kaydı.

Önünde karanlık bir tünel belirdi.

Aso yutkundu ama geri dönmeyi düşünmedi.

Çünkü içindeki ses artık fısıltı değil, bir kalp atışı gibi düzenliydi:

"Doğru yoldasın…"

Tünelin içi sıcak değildi, soğuk değildi — tam ortasıydı.

Sanki dünya ile gökyüzü arasındaki bir yer gibiydi.

Tünelin duvarlarında çok eski resimler vardı: büyük bir gemi, dalgalı bir su, bir dağ…

Ve bir ağaç — diğerlerinden daha parlak çizilmişti.

Aso, ağaç resmine yaklaşınca taşın yüzeyinde hafif bir ışık kıpırdadı.

O ağaçla tohum arasında bir bağ olduğu belliydi.

Tünelin sonundaki geniş alana çıktığında, nefesi kesildi.

Burası bir mağaraydı ama sıradan bir mağara değil.

Tavanı yıldızlı gök gibiydi; duvarlardan sızan bir ışık maviden mora dönüyordu.

Ortada minicik bir oyuk vardı — bir tohum kadar.

Aso yavaş adımlarla oyuğa yaklaştı.

Tohum titredi.

Aso onu oyuğa yerleştirdiği an mağaranın içi sessizce ışıklandı.

Ama bir şey oldu.

Tohum yerin derinliklerine doğru inerken mağaranın bir köşesinde karanlık bir kıpırtı belirdi.

Bu karanlık, duman gibi kıvrılan, gözleri olmayan ama soğuk bir nefesi olan bir varlıktı.

Aso geri adım attı.

Karanlık, titrek bir homurdanmayla konuştu:

"Bu tohum yıllardır benim hakkımdı… Kimi sanıyorsun da onu götürmeye kalkışıyorsun?"

Aso kalbi hızla çarparken bile cesaretini topladı:

"Bu sana ait değil. O… bir emanet."

Karanlık büyüdü.

"Ben karanlıkların gölgesiyim. Umudu söndürürüm. Geleceği karartırım."

Aso bir adım geri çekildi ama kaçmadı.

"Tıpkı bir gölge gibi davranıyorsun," dedi. "Gölge ışığı gördüğünde yok olur."

Karanlık hırladı:

"Sen bir çocuksun. Ne yapabilirsin ki?"

Aso'nun içi titredi.

Kendini küçük hissetti, güçsüz hissetti.

Bir çocuktu gerçekten.

Ama o an annesinin bir sözü zihnine düştü:

"Evlat, bir iyilik niyetinin gücü bazen bir dağı yerinden oynatacak kadar büyüktür."

Aso, mağaranın taş zemininin üstünde diz çöktü.

Ellerini açtı.

Kalbinden geçen en temiz niyeti dillendirdi:

"Allah'ım, beni karanlığa karşı güçlü kıl. İçimdeki iyiliği büyüt. Işık senden gelir."

Bu sözün ardından mağaranın tavanındaki ışıklar bir anda parladı.

O anda tohumu saklayan oyuktan ince bir kök fışkırdı.

Bu kök, sanki yıldırım gibi ışık saçan bir çizgi halinde yükseldi ve karanlığa doğru uzandı.

Karanlık çığlık attı.

Işık ona dokundukça geri çekiliyordu.

Çünkü ışık, karanlığın en sevmediği şeydi.

Sonunda bir anda dağılıp yok oldu.

Aso nefes nefese kaldı.

Ama içi huzurla doldu.

Çünkü ışığın sıcaklığı onu sarmalamıştı.

Bir süre sonra mağaranın ortasında bir filiz belirdi.

Ve bu filiz hızla büyüdü.

Gövdesi altın çizgilerle dolu bir genç ağaca dönüştü.

Yaprakları dua eden ellerin tılsımıyla kımıldıyordu.

Aso ağacın gövdesine dokundu.

Bir ses duydu:

"Emanet yerine kavuştu. Karanlık yenildi. Ve sen, kalbi temiz çocuk… Cudi'nin dostu oldun."

Aso'nun gözleri doldu ama bu gözyaşları mutluluk gözyaşlarıydı.

Ağaç ona küçük bir yaprak bıraktı — altın damarlarla işlenmiş narin bir yaprak.

"Bu, sana hatıramdır. Niyetini koru, iyiliğini büyüt. Dağlar seni unutmuyor."

Aso yaprağı özenle cebine koydu.

Geri döndüğünde kuş yine ona rehberlik etti.

Dağın güneş ışığıyla boyandığı saatlerde köyüne yaklaşıyordu.

Köylüler onu görünce şaşırdı.

Çünkü Aso'nun ayak izleri sadece toprakta değildi — sanki etrafında çok ince, çok hafif bir parlama vardı.

Sanki Aso'ya görünmeyen bir neşe eşlik ediyordu.

Annesi onu bağrına bastı, babası başını okşadı.

"Aso," dedi babası, "gözlerin bugün daha parlak."

Aso gülümsedi.

"Babam… Bugün Cudi bana bir şey öğretti."

Babası merakla baktı.

"Neyi oğlum?"

Aso küçük yaprağı çıkardı.

"İyilik saklı durmaz. Yerini bulunca filiz verir, ışık olur."

Babası uzun uzun baktı.

Sonra sessizce "Elhamdülillah," dedi.

Aso o günden sonra farklı bir çocuk oldu.

Ama bu farklılık dışarıdan görünür bir şey değildi; gökkuşağı tüyleri gibi parlayan kuşlar artık ona eşlik etmiyordu.

Cudi'nin gizli tüneline tekrar gitmedi.

Ağacı bir daha görmedi.

Ama kalbinde bir şey büyümeye devam ediyordu.

Sabır tohumu.

İyilik tohumu.

Merhamet tohumu.

Köyde biri üzüldüğünde Aso onu teselli eden çocuk oldu.

Bir hayvan susadığında ilk suyu o taşıdı.

Bir tartışma çıktığında en sessizce yaklaşan, en yumuşak sözü eden o oldu.

Çünkü Aso bir sırrı öğrenmişti:

İyilik, ulaşacağı yeri mutlaka bulur. Tıpkı saklı bir tohum gibi.

Yıllar geçtikçe Cudi'nin bazı geceler fısıltılar gönderdiği söylenirdi.

Rüzgârın taşıdığı bu fısıltılar, dağla dost olmuş o çocuğun adını hala duvarlara, kayalara, yıldızlara işliyordu.

Ve bir gün biri sordu Aso'ya:

"Cudi'nin sırrı neydi?"

Aso gülümsedi.

"Dağ bana büyük bir sır vermedi. Sadece kalbimde saklı olanı hatırlattı:

Karanlık ne kadar güçlü görünürse görünsün, ışığın tini her zaman daha nazik ama daha gerçektir.

Ve insanın kalbinde bir tohum vardır — iyilik tohumu.

Onu büyütürsen dünya daha güzel olur."

Sonra elindeki altın damarlarla işlenmiş yaprağa baktı.

Cudi'nin ona bıraktığı hatıraya.

Hafif bir meltem esti.

Sanki dağ "Unutmadım…" diyordu.

Aso da cevap verdi:

"Ben de unutmadım. Emaneti taşıyan rüzgâr, kalbimde."

Ve hikâye burada biterken, Cudi'nin tepesinde bir yaprak hışırtısı duyuldu.

Kim bilir — belki de saklı ağaç hala dua eden elleriyle semaya uzuyor, bir çocuğun kalbinde büyüyen iyiliği tebessümle seyrediyordur.

74

Tekirdağ – Üzüm Bağlarının Gülümseyen Çocuğu

Rüzgârın sanki kendi başına bir sır saklıyormuş gibi hafif hafif uğuldadığı o sabah, Tekirdağ'ın henüz uykulu tepeleri üzerinde mor bir sis dolaşıyordu; işte tam o an, kimselerin bilmediği çok küçük bir çocuk, üzüm bağlarının arasında gülümseyerek koşuyordu. Bu gülümseyiş öylesine parlaktı ki, sabah güneşi bile onun kadar parlamaya çalıştığını fark edip biraz utanıyor, çiğ taneleri yaprakların üzerinde usulca titreyerek çocukla selamlaşıyordu.

O çocuğun adı **Miran**dı. Miran, adımını attığı her yeri ışıklandırmayan ama içini ısıtan türden bir çocuğun ismiydi;

yani adı, taşıdığı kalbe uygundu. Bazı çocukların saat gibi tıkır tıkır ilerleyen merakları olur ya, Miran'ınki saat değil, bizzat bir kuş sürüsü gibiydi: Bir anda yükselir, bir anda dağılır, sonra tekrar birleşip gökyüzüne hücum ederdi. Üstelik Miran'ın merakı sadece görmeye değil, duymaya, koklamaya, dokunmaya, hatta bazen hayal etmeye bile aç, kocaman bir kapıydı. Bu yüzden Tekirdağ'ın üzüm bağları, onun için yalnızca bağ değildi; konuşan gövdeler, mırıldanan yapraklar, rüzgâra öykü anlatan salkımlar demekti.

Tekirdağ'ın meşhur bağlarının birinde, Miran'ın ailesi çalışırdı. Bu bağ, diğer bağlardan biraz farklıydı. Evet, herkesin bağı vardı ama Miran'ın ailesinin bağı bambaşka bir enerji taşırdı. Belki sabahları önce bu bağ uyanır, diğer bağlara günaydın der gibi hafif hafif yapraklarını titreştirirdi; belki de Miran'ın her sabah selam verişinin bereketiydi bu. Miran her sabah bağa koşar, "Selamünaleyküm güzel bağ," derdi. Bağın karşılık verdiği kesin değildi ama rüzgârın oradan geçerken çıkardığı ses her zaman biraz daha sevinçli olurdu.

Bağın tam ortasında devasa bir asma gövdesi vardı. O kadar yaşlıydı ki, Miran'ın dedesinin dedesi bile onu çocukken böyle gördüğünü anlatırdı. Miran bu gövdeye **'Goca Nine Asma'** derdi. Goca Nine Asma'nın geniş gövdesinde bin türlü çizgi, bin türlü yol, bin türlü çatlak vardı. Miran bazen parmaklarını o çizgilerin üzerine koyar, "Bunlar yaşanmış yılların izleri…" der gibi düşünürdü. Çünkü Goca Nine Asma, Miran'ın gözünde artık bir bitki değil, masal anlatmayı çok seven koca bir nineden farksızdı.

Bir gün Miran, sabah rüzgârının beklediğinden daha neşeli estiğini fark etti. Rüzgâr, sanki aceleyle bir şey fısıldıyor, salkımlar ise hafif hafif kıpırdayarak rüzgârın söylediğine eşlik ediyordu. Miran, "Bugün kesin bir şey olacak," diye düşündü.

Ama ne olacağını bilmiyordu. Zaten bilse bu hikâye olmazdı.

O sabah Miran'ın annesi her zamankinden biraz daha telaşlıydı. Üzüm toplamaya gelen komşu kadınlarla konuşuyor, sepetleri hazırlıyor, bir şeyler planlıyor gibiydi.

— Miran, yavrum, bugün bağa pek derinlere dalma, dedi annesi.

Miran bir an durdu. Annesinin bu cümleyi söylemesi tuhaftı; çünkü Miran ne zaman bağa gitse, en derinlere dalardı. Bağın gizli köşelerine saklanmış taşları, küçük böcek ailelerini, yaprakların arasında yüzünü yıkayan çiğ damlalarını keşfetmek, onun için nefes almak kadar doğal bir şeydi.

— Niye anne?

— Bugün misafir var. Köyden önemli biri gelecek, bağları gezecek. Sen de etrafta koşup sağa sola dalarsan dikkatimiz dağılır.

Bu konuda Miran'ın aklı bir miktar karıştı ama annesinin sözlerini anladı. Yine de içinde bir kıpırtı vardı; sanki bugün bağ ona bir sırrını gösterecekti ve o sır, misafir gelmeden önce açığa çıkmak istiyordu.

Miran, ayakkabılarını düzgünce bağladı. Sonra küçük bir dua okudu, annesinin öğrettiği gibi: "Ya Rabbi, ayaklarımı hayırlı yerlere götür, beni kötülüklerden uzak tut, iyiliği sevmeyi bana kolaylaştır." Dua etmek Miran'ın yüreğini yumuşatır, kalbini mis kokulu bir ekmek gibi kabartırdı.

Bağa doğru yürürken her şey olağan görünüyordu. Ta ki Goca Nine Asma'nın gövdesine gelene kadar. Çünkü Goca Nine Asma'nın gövdesi bugün ilk defa… **tuhaf bir şekilde parlıyordu.**

Işık önce çok hafifti; göz ucuyla bakılınca seçilemeyecek kadar titrek. Ama Miran yaklaştıkça ışık sanki gövdenin içinden nefes alır gibi güçleniyordu.

— Goca Nine… ne oluyor sana böyle? dedi Miran, hafif dehşetle ama daha çok hayranlıkla.

Tıpkı cevap verir gibi, gövde hafifçe çatırdadı.

Bu çatırdama sesi sıradan bir ağaç sesi değildi. Sanki birinin yorgun ama huzurlu bir "Ahh…" diye iç çekişi gibi geldi Miran'a. Tam o an, gövdenin tam orta yerindeki çizgilerden biri aralandı.

Evet, yanlış okumadın: **aralandı.**

Gövde, çok yaşlı bir kitabın kapağı gibi yavaşça açıldı ve içeriden incecik, altın rengi bir ışık dışarı süzüldü.

Miran'ın gözleri fal taşı gibi açıldı. Ama korkmadı. İçinden bir ses, "Yaklaş," diyordu. Bu ses ne çok sertti ne de ısrarcı; tam aksine, bir anne ninnisi kadar yumuşak, bir dua kadar temizdi.

Miran ışığa doğru bir adım attı. Sonra bir adım daha… Gövdenin içindeki boşluk, bir mağaraya değil de bir odanın içine açılıyor gibiydi. Üstelik içeriden gelen koku çok tanıdıktı: Sıcacık, hafif ekşi, taze üzüm kokusu.

"Bu bir rüya mı?" diye düşündü Miran. Ama rüyalar o kadar gerçek kokmazdı.

Tam içeri adım atacaktı ki, arkasından annesinin sesi geldi:

— Miran! Yavrum, nerdesin? Misafir geldi!

Miran irkildi. Geri döndü. Gövde tekrar kapanmıştı, ışık kaybolmuştu. Sanki hiçbir şey olmamış gibi asma olduğu yerde duruyordu.

Ama Miran biliyordu. Gördüğü şey bir hayal değildi. Goca Nine Asma ona bir şey göstermek istemişti. Belki de zamanını bekleyen bir hikâye vardı içeride.

Miran içinden bağa fısıldadı:

"Ben geri geleceğim."

Misafir, Miran'ın ailesinin eski bir dostu olan **Mehmet Dede**ydi. Bu dede, Tekirdağ köylerinde gezip çocuklara Kur'an'dan kısa sureler öğretir, bağ sahiplerine dua eder,

yaşlıların evlerine uğrayıp hâl hatır sorardı. Sakalı bembeyaz, gözleri ise berrak bir göl gibi dingindi.

Miran dedeyi görünce yanına koştu.

— Hoş geldin Mehmet Dede!

— Hoş bulduk gül yüzlü Miran, dedi dede. Bağlar yine maşallah. Ama asıl maşallah sana; kalbinin ışığı yüzünden okunuyor.

Miran utangaçça başını eğdi.

Mehmet Dede, bağda dolaşırken birden durdu. Goca Nine Asma'nın olduğu yöneyi gösterdi.

— Şu yaşlı gövde… yıllardır sanki beni çağırıyor gibi gelir. Bir asmanın bu kadar yaşaması pek görülmemiş bir şeydir, dedi.

Miran'ın kalbi hızla atmaya başladı. Acaba dede o ışığı görecek miydi?

Ama Goca Nine Asma tamamen sakindi; ışık yoktu, çatırdama yoktu. Sanki biraz önce yaşanan her şey Miran'ın kendi sırrıymış gibi bağrına saklanmıştı.

Sonra dede, Miran'ın başını okşadı.

— Evladım, bil ki Allah bir şey gizlerse, onu vaktinde açar. Erken bakan göremez, geç bakan yetemez. Ama kalbi temiz olan, işaretleri fark eder.

Miran'ın zihninden Goca Nine Asma'nın içindeki o ışık geçti. Bu sözler sanki ona söylenmişti.

Gün boyu bağda işler sürdü. Miran elinden geldiğince annesine yardım etti ama aklı hep o gövdenin içindeydi. İçeride ne vardı? Neden sadece ona görünmüştü?

Akşamüstü bağ yavaş yavaş sakinleşirken, Miran fırsatı kaçırmadı. Sessizce Goca Nine Asma'ya doğru yürüdü. Hava hafif kararmış, gölgeler uzamıştı.

Miran gövdeye dokundu.

— Goca Nine… tekrar açılır mısın?

Gövde sessizdi.

Miran tam vazgeçip geri dönecekti ki… birden…

Gövde titredi.

Sanki büyük bir nefes aldı ve yavaşça aralandı. Bu kez ışık daha güçlüydü.

Miran içeri adım attı.

İçeri girdiği yer bir mağara değil, bir… **oda** gibiydi. Ama sıradan bir oda değil. Tavandan sarkan salkımlar yumuşacık bir gece lambası gibi parlıyor, duvarlarda incecik çizgiler gölge oyunu yapıyor, odanın ortasında ise minik bir pınar göz kırpıyordu. Pınarın suyu morumsu bir ışıkla hafif hafif yanıyordu.

Miran şaşkınlığını saklayamadı.

Pınarın yanında bir tabure vardı. Taburede yaşından bin kat fazla görmüş gibi duran minicik bir adam oturuyordu. Ama bu adam normal bir insan gibi değildi. Yüzü üzüm taneleri kadar yuvarlak, gözleri siyah boncuk gibi parlak, sakalı asma kökleri gibi kıvrımlıydı.

— Hoş geldin Miran, dedi minicik adam. Sesinin bir çocuğun ninnisi gibi tatlı olması Miran'ı daha da şaşırttı. Seni bekliyordum.

— Siz… kimsiniz? dedi Miran ürkmeden ama merakla.

Minicik adam gülümsedi.

— Ben **Bağların Hafızı**yım. Bu bağın kalbini, hatırasını ve duasını koruyan ruhtur bana verilen isim. Her bağın bir hafızı vardır; ama her çocuk onu göremez.

— Neden ben görebiliyorum? diye sordu Miran.

Hafız eğildi, elini pınar suya değdirip bir damla ışığı Miran'ın avucuna bıraktı.

— Çünkü kalbin merhametle dolu. Çünkü selam vermeyi biliyorsun. Çünkü bir ağaca "Nine" diyerek saygı gösteriyorsun.

Unutma: Saygı gösteren, sırrı duyar. Sırrı duyan, hikâyeyi öğrenir.

Miran'ın içi sevinçle kabardı. Ama Hafız'ın yüzü birden ciddi oldu.

— Miran… bağın bir derdi var.

— Derdiniz ne? diye sordu Miran.

Hafız eliyle gövdenin dışını işaret etti.

— Bu yıl bazı dallar kırılıyor, bazı salkımlar soluyor. Toprak biraz yorgun. Yağmurlar gecikti. Rüzgârın yönü değişti. Bağın nefesi daralıyor.

Miran iç çekti.

— Ama annem hep dua eder…

— İyi ki eder, dedi Hafız. Dualar olmasa bu bağ çoktan susardı. Ama bazen bağın sesi, insanların kalbine ulaşmak için bir elçi ister. İşte o elçi… sensin.

Miran'ın gözleri kocaman açıldı.

— Ben mi?

— Evet. Çünkü sen bağa içtenlikle bakıyorsun. Ve bir kalp içten bakınca, toprak bile ona cevap verir.

Hafız taburenin yanından küçük bir kese çıkardı. Kesenin ağzı bağlıydı ama içinden hafif bir ışık sızıyordu.

— Bu kesede bağın duası var. Bu dua toprakla buluşursa, bağın bereketi yenilenir. Ama dua yalnızca **doğru zamanda ve doğru niyetle** toprağa bırakılırsa işe yarar. İşte bunun için sana ihtiyacımız var.

Miran keseyi aldı.

— Doğru zaman ne zaman?

— Bunu kalbin bilecek, dedi Hafız. Rüzgâr sana bir işaret gönderecek.

Miran tam bir şey daha soracaktı ki oda titredi. Asmanın gövdesi hışırdadı. Hafız telaşlandı.

— Çabuk! Geri dönmen gerek. Asma kapamaya başlıyor. Bağın misafirleri var; seni içeride görmemeleri gerek. Dua kesesini sakla. Ve unutma… doğru zaman geldiğinde her şey yerine oturacak.

Miran geriye koştu. Gövdeden dışarı adım attığında içerdeki oda bir anda karanlığa gömüldü ve gövde yeniden kapandı.

Tam o an, bir ses duydu:

— Miran! Yavrum, yine bağın en ücra köşelerine mi daldın?

Bu annesinin sesiydi.

Miran koşarak annesine gitti ama cebindeki küçük keseyi sıkıca tutmayı unutmadı. Bu kesenin içindeki ışık sanki kalbinden bile duyuluyordu.

Günler geçti. Miran doğru zamanı bekledi. Ama rüzgâr hep aynı esiyordu. Ta ki bir sabah bambaşka bir rüzgâr çıkana kadar…

Bu rüzgâr üşütmüyordu. Yakmıyordu da. Sanki hafifçe omzuna dokunan bir el gibi sakindi. Miran bu rüzgârı hisseder hissetmez anladı:

Zaman geldi.

Miran bağa koştu. Goca Nine Asma'nın en derin köklerinden birinin olduğu yere eğildi. Keseyi çıkardı. Dua, keseden incecik bir ışık huzmesi olarak çıktı ve kökün olduğu yere usulca aktı. Toprak hafifçe titredi.

O anda, gökyüzünden bir damla yağmur düştü.

Sonra bir damla daha.

Ve birden gök kuruldu; incecik, bereket dolu bir yağmur yağmaya başladı. Üzüm bağları bir şükür gibi titredi. Yapraklar dua eder gibi yukarı kalktı. Toprak suyu içtikçe içti. Miran o an kalbinin içine bir sıcaklık yayıldı; belki yağmurun sesi, belki duanın kabulü, belki de Hafız'ın görünmez tebessümüydü.

Ertesi gün bağdaki herkes şaşkındı. Bağlar canlanmış, salkım-

lar dolmuş, yapraklar sanki bir gece içinde tazelenmişti.

Annesi Miran'a sarıldı.

— Evladım, bu yıl bereketimiz pek güzel olacak. Ne kadar şükretsek az.

Miran sadece gülümsedi. İçindeki sırrın sıcaklığıyla.

O sır, kimseye anlatılacak türden bir sır değildi.

Çünkü bazı sırlar, sadece kalbi temiz olanların taşıyabileceği kadar narin olurdu.

Ve Miran, Tekirdağ'ın üzüm bağlarında, bir çocuğun yapabileceği en güzel şeyi yapmıştı:

Toprağın duasını duyup karşılık vermişti.

O günden sonra Miran'ın gülüşü daha da güzelleşti. Bağa her gittiğinde Goca Nine Asma'nın gövdesine dokunur, "Sırrın gönlüme emanet," derdi.

Ve asma bir yaprağını hafifçe titreterek bu söze cevap verirdi.

Rüzgâr her estiğinde, sanki bağ Miran'a teşekkür ediyordu.

Miran da her sabah dua ederken şunu eklemeyi hiç unutmadı:

"Allah'ım, kalbimi toprağa, toprağı bana, beni iyiliğe yakın eyle."

Ve bağın hafif hafif gülümseyen salkımları, bu duayı hiç yadırgamadan dinlerdi.

Tekirdağ'ın bağlarında o günden sonra anlatılan yeni bir masal vardı:

"**Üzüm Bağlarının Gülümseyen Çocuğu Miran**"

Bu masal, her çocuğa fısıldadığı küçük bir sır bırakırdı:

Kalbin iyi olursa, dünya seninle konuşur.

75

Tokat – Ballıca Mağarasının Yankı Çocuğu

Ballıca Köyü'nün sessiz bir sabahında, güneş daha tam yükselmeden, mağaranın girişinden gelen tuhaf bir **fısıltı**, köyün en meraklı çocuğu olan Ali'nin kulaklarını gıdıkladı. Bu fısıltı öyle tanıdık, öyle davetkârdı ki sanki mağaranın içindeki hava, "Gel de bir sırrımı öğren" diye onu çağırıyordu.

Ali'nin kalbi hemen hafif hafif kuş kanadı gibi çırpınmaya başladı. Çünkü Ballıca Mağarası sadece taşlarla, sarkıtlarla, dikitlerle dolu bir yer değildi. Köydeki yaşlıların anlattığına göre, mağaranın en iç kuytusunda, "Yankı Çocuğu" denilen, kimseye görünmeyen ama çocukların kalbini işiten bir ruh

yaşardı. Bu ruha kimse zarar vermez, o da kimseye zarar gelmesin isterdi. Büyükler, "O mağaranın emaneti, Rabbimizin yarattığı bir tefekkür sesidir," derlerdi.

Ama çocuklar ondan gizli gizli konuşur, "Belki büyülü bir çocuk gerçekten orada yaşıyordur," diye hayal kurardı.

Ali'nin hayal gücü ise köydeki bütün çocuklarınkinden büyüktü. Bazen o kadar büyürdü ki neredeyse kapıdan dışarı taşacakmış gibi olurdu.

O sabah annesi ona sıcak süt hazırlarken, Ali süt kabarınca çıkan köpükleri bile "Acaba bu köpükler bir yerlerden gelen mesaj mı?" diye incelerdi. Annesi gülümseyip başını okşar,

— Senin kalbin çok geniş, Ali'm. Rabbim içine güzel meraklar koymuş, derdi.

Ali de bunu duyunca biraz dikleşir, biraz utanır, ama içten içe sevinirdi.

O gün, mağaranın fısıltısı onu çağırınca, içindeki o geniş merak kapılarını bir anda ardına kadar açtı.

Ali, Ballıca Mağarası'na doğru yürürken ayaklarının altında serin toprağın hafif gevrek sesini duydu. Köyün sabah kokusu — taze ekmek, çay buğusu, odun dumanı, ve biraz da çimen — her adımda onunla birlikte yürüyordu. Bir ara bir sincap ağacın dallarından ona bakıp gıcır gıcır bir ses çıkardı. Sanki "Bugün maceraya gidiyorsun, farkındayım!" der gibiydi.

Mağaranın girişine varınca, içerden gelen o esrarengiz fısıltı daha belirgin hâle geldi.

Aliii... Aliii...

Ali bir anda ürperdi. Fakat bu ürperti korkudan değildi; sanki rüzgârın getirdiği bir sürprizin heyecanıydı.

Mağaranın içinde, küçük lambalarla aydınlatılmış yürüyüş yolu hep dururdu. Ama Ali biliyordu ki mağaranın turistlerin

görmediği bölümleri de vardı. Derinlerde, sanki dünyanın kalbinin attığı gibi damla damla su sesleri yankılanırdı.

Ali içeri doğru ilerledi. Her adımda, mağaranın serin nefesi yüzüne usul usul çarpıyordu. Sarkıtlar başının üzerinde asılı gizli fenerler gibiydi. Dikitler ise sanki toprağın derinlerinden göğe doğru uzanan dua parmaklarıydı.

Bir noktada durdu.

Çünkü bir ses, bu kez çok net bir şekilde kulağının yanından geçmiş gibi oldu.

"Ali, buraya gel. Sana bir şey göstereceğim."

Ali'nin kalbi bir anlığına hem büyüdü hem küçüldü. Çünkü bu ses bir çocuğun sesiydi.

Ve daha da şaşırtıcısı: ses tıpkı kendi sesine benziyordu.

Ali yavaşça bir taşın arkasına yöneldi. Orada küçük bir boşluk, karanlığa açılan bir geçit vardı. Köylüler buraya pek girmez, "Orası bizim bilmediğimiz yerlere gider," derlerdi.

Ama Ali'nin merakı onu sessizce o geçide doğru çekti.

Karanlığın içinden bir ışık süzülüyordu. İnsana hem ürperten hem de sıcaklık veren bir ışık… Sanki sabah güneşi mağaranın içine biraz yanlışlıkla düşmüş gibi.

Ali eğildi, geçitten içeri girdi.

Ve içeride… bir çocuk duruyordu.

Ama bu çocuk tuhaftı.

Saçları sanki ses tellerinden yapılmış gibi titriyor, dokunmadan bile melodiler saçıyordu. Gözleri, mağaranın duvarlarında biriken su damlalarının içinde saklı ışıkları taşıyor gibiydi. Teninde mağaranın serinliği, nefesinde dış dünyanın sıcaklığı vardı.

Çocuk konuştu:

— Ben Yankı. Mağaranın sesiyim. Ama sana ilk defa

görünmeye cesaret ettim.

Ali gözlerini kocaman açtı.

— Gerçek misin?

Yankı gülümsedi; gülüşü taşlara çarpıp bin küçük gülücük olarak geri döndü.

— Gerçeğim ama senin bildiğin türden değil. Ben buranın emaneti, buraya bırakılmış bir hatırlatmayım.

— Neyi hatırlatıyorsun?

— İnsanlara kendi içlerindeki sesi. Kaybettikleri merhameti, unuttukları şükürleri, kalplerindeki küçük ama çok parlak iyilik kıvılcımlarını…

Ali bir süre bu sözleri düşündü. Bir çocuğun düşünmesi gibi, acele etmeden, sakince ve tamamen kalbiyle düşündü.

— Peki neden bana göründün?

Yankı biraz daha yaklaştı. Sesi bu kez mağaranın duvarları yerine doğrudan Ali'nin kalbine çarpmış gibi geldi.

— Çünkü senin merakın temiz. İçinde kötülüğe dönük bir çengel yok. Rabbimin sana verdiği o saf merakı doğru şeyler için saklamanı istiyorum. Ve sana bir görevim var.

Ali heyecanlandı.

— Görev mi?!

— Evet. Mağaranın içinde çok eski bir oda var. Zamanla unutulmuş. O odanın içinde bir taş duruyor. Taşın içinde bir kelime saklı. O kelime dünyanın en hafif, en yumuşak, en şifalı kelimesi.

— Ne kelimesi?

Yankı parmağını dudağına götürdü.

— Söyleyemem. Senin bulman lazım. Ama bir ipucu verebilirim: O kelime, çocukların kalbine en hızlı giren kelimedir.

Ali daha çok meraklandı.

— Peki o odaya nasıl gideceğim?

Yankı geri çekildi. Gövdesi hafifçe şeffaflaşıyordu.

— Beni takip et. Ama sakın telaş etme. Mağaranın sabrı vardır, aceleye gelmez. Burada attığın her adım bir dua gibi yankılanır.

Böylece Ali, Yankı'nın peşine takıldı. Mağaranın derinlerine doğru ilerlediler. Yollar daraldı, bazen genişledi; bazen bir kuş kanadı kadar hafif bir rüzgâr yüzlerini okşadı. Bazense taşların arasından su damlaları düşerek adımlarına serin bir ritim ekledi.

Bir süre sonra Yankı durdu.

— Bu kapı, dedi.

Ama ortada kapı falan yoktu.

Yankı elini duvara koyduğunda, taş yüzeyi dalga dalga titreşmeye başladı. Sonra taş, kum gibi aşağı süzüldü ve geride bir geçit bıraktı.

Ali büyülenmiş gibi içeri adım attı.

Oda küçüktü ama yüksek tavana sahipti. Tavandan bir ışık huzmesi düşüyordu, ışığın kaynağı görünmüyordu. Odanın tam ortasında ise yayvan bir taş duruyordu. Taş öyle pürüzsüzdü ki sanki her gün bir melek gelip onu sessizce cilalıyormuş gibi…

Yankı kenara çekildi.

— Ali, bu taş sana bir kelime gösterecek. Ama kelimeler mağarada duvarlardan daha ağırdır. Onu görmen için önce kalbini hazırlamalısın.

Ali gözlerini taşın üstüne dikti.

— Nefes al, dedi Yankı.

— Nasıl?

— Sadece sakince. Şükredermiş gibi. Seviyormuş gibi. Rabbine güveniyormuş gibi.

Ali gözlerini kapadı. İçinde bir sıcaklık yükseldi. Bu sıcaklık annesinin sabahları saçını okşarken elinden gelen sıcaklığa benziyordu. Köydeki minik caminin ezanları kadar huzurluydu. Evlerinin penceresinden görünen gökyüzü kadar genişti.

Gözlerini açınca taşın üzerinde bir kelimenin belirdiğini gördü.

"**Merhamet.**"

Ali'nin içi bir anda yumuşadı. Kelime büyüdü, küçüldü, parladı, söndü; sanki kelime canlıydı.

— Bu mu… dünyanın en hafif kelimesi?

Yankı başını salladı.

— Evet. Çünkü en ağır kalpleri bile hafifletir.

Ali taşın yanına çömeldi.

— Peki ben bu kelimeyle ne yapacağım?

— Onu yaşayacaksın. Çocuklar bazen kelimeleri büyüklerden daha iyi yaşar. Sen bu kelimeyi içinden geçirip birine iyilik yaptığında, kelime taşın içindeki ışığını çoğaltacak. Her iyilik mağaraya bir damla ışık olarak geri dönecek.

Ali'nin gözleri parladı.

— Yani… ben iyilik yaptıkça bu mağara daha çok ışıyacak mı?

— Aynen öyle. Bu mağara çocukların içindeki merhametin aynasıdır.

Bir an sessizlik oldu.

Sonra taş hafifçe titredi. Üzerindeki kelime silindi. Ama Ali kelimeyi zaten zihnine, oradan da kalbinin içine kazımıştı.

Yankı konuştu:

— Artık görevini biliyorsun. Şimdi seni geri götüreceğim. Ama bil ki ne zaman kalbin bulanırsa, ne zaman dünyayı anlamakta zorlanırsan buraya tekrar gelebilirsin. Çünkü mağara çocukları hiç unutmaz.

Dönüş yolu beklediğinden kısa sürdü. Ali kendini bir anda yeniden mağaranın aydınlatılmış yerinde buldu. Yankı ise artık giderek silikleşiyordu.

— Görüşeceğiz, dedi Ali.

— Hep, dedi Yankı. Sesler çocuklardan vazgeçmez.

Yankı son kez gülümsedi ve mağaranın duvarlarına doğru eriyerek kayboldu.

Ali bir süre orada durdu. Elini kalbinin üzerine koydu. Kalbi, mağaranın derinliklerindeki su damlaları gibi ritmik bir şekilde atıyordu.

Dışarı çıktığında güneş çoktan yükselmişti. Köy, sabah dedikodularına, kuş cıvıltılarına ve tandırdan yayılan ekmek kokularına çoktan başlamıştı.

Ali yürürken fark etti ki köy ona biraz daha sıcak, biraz daha yumuşak görünüyordu. Ağaçların yaprakları bile daha parlak gibiydi.

O gün öğleden sonra küçük kardeşi Elif, elindeki oyuncağı kırıp ağlamaya başladığında Ali ona kızmak yerine merhamet kelimesini hatırladı. Yanına oturdu, kırık parçaları sabırla topladı ve kendi oyuncağını ona verdi.

Elif'in yüzünde açan gülümseme, sanki Ballıca Mağarası'nın en derin köşesine bir ışık damlası olarak düşmüş gibi geldi.

O akşam Ali yatağına uzandığında, mağaranın fısıltısı bir kez daha kulağında yankılandı.

"Merhamet, küçük adımların büyük ışığıdır."

Ali gözlerini kapadı.

Kalbi hafifledi.

O gece köyün üzerinde tatlı bir rüzgâr esti.

Ve Ballıca Mağarası'nın bir yerinde, Yankı isimli çocuğun gözleri bir anlığına parladı.

Çünkü bir iyilik yapılmıştı.

Ve her iyilik mağaranın içindeki ışığı bir damla daha çoğaltıyordu.

76

Trabzon – Sümela'nın Yağmur Tespihi

Kimsenin fark etmediği bir sabahın en sessiz anında, Sümela Dağı'nın taşlarına mavi bir ışık vurdu; ışık öyle inceydi ki, sanki gökyüzü uykusunda bir tespihin imamesini düşürmüş de gümüş parıltısı çamlara vurmuş gibiydi. O anı yalnızca küçük Ömer fark etti; çünkü Ömer'in kulakları rüzgârın en gizli fısıltılarını bile duyacak kadar temiz, kalbi yağmur damlalarının düştüğü yeri hissedecek kadar berraktı.

Ömer, Trabzon'un dağlara yaslanan yeşil köylerinden birinde yaşayan, soruları bitmeyen, gözleri sürekli merakla açılıp kapanan, sakince gülümseyen bir çocuktu. Babası balıkçıydı,

annesi ise bazen mahalleye börek yapar, bazen de komşu çocuklarına masal anlatırdı. Ve Ömer, annesinin masallarını çok severdi; özellikle iyilik yapmanın insanın içini nasıl hafiflettiğini anlatanlar ilgisini çekerdi.

Fakat o sabah masal dinlemeye değil, kendi masalının içine yürümeye hazırlanıyordu. Çünkü Sümela Dağı'nın üzerinden parlayan o masmavi ışık, onu çağırıyordu.

Ömer, ayakkabılarını kapının önünde gördü. Fakat o sabah ayakkabılar biraz daha parlak, bağcıkları ise kendi kendine düğümlenmiş gibiydi. Babası "Evlat, dağ sabahı serindir, sıkıca bağla," derdi hep. Sanki ayakkabılar babasının nasihatini duymuş gibi Ömer'e hazırdı.

Küçük çocuk derin bir nefes aldı; dağ havası henüz uyanmıştı ve çam kokusu sanki sabah ezanından kalan bir tesbihin taneleri gibi havada diziliyordu. Ömer, annesine seslendi: "Anneciğim, hemen şuradaki patikayı takip edip biraz dolaşacağım!"

Annesi kapıdan gülümseyerek baktı. Ömer'in merak dolu yürüyüşlerine alışkındı ama yine de annelik kalbi temkinliydi.

"Rüzgârla arkadaş ol ama gölgeye dikkat et evladım," dedi. "Hava bir açar bir kapanır bugün, aman üşütme."

Ömer başını salladı. "Tamam anneciğim."

Sonra yola koyuldu.

Patika her zamanki patika değildi; sanki gece boyunca biri gelip çam dallarını biraz daha öne eğmiş, taşların yerini biraz daha belirginleştirmiş, yosunların yeşilini biraz daha parlatmıştı. Ömer yürüdükçe adımlarının sesini duyuyor, ama her seste sanki küçük bir melodi, karadeniz kemençesinin minicik bir tınısı varmış gibi hissediyordu.

Dağa yaklaştıkça mavi ışık kaybolmadı, aksine azıcık daha parlaklaşıp başka bir şekle dönüştü. Bu kez ışık, sanki damlalar

hâlinde süzülüp Ömer'in önüne seriliyordu. Damlalar, tıpkı yağmur taneleri gibi ardı ardına sıralanmıştı. Ömer gözlerine inanamadı:

"**Bu... bir tespih gibi!**"

Evet, dağın yamacından aşağı süzülen mavi ışık, gökyüzünden sarkmış dev bir tespihin ipi gibiydi. Taneleri damla damlaydı, incecikti. Bazı damlalar birbirine dokunmadan sallanıyor, bazıları hafifçe birleşip sonra ayrılıyordu.

Ömer tespihi izlerken bir ses duydu. Çocukların anlayabileceği, kalbe yakın bir sesti bu.

"Hoş geldin küçük yolcu."

Ömer etrafına baktı. Kimse yoktu.

"Buradayım," dedi ses, "bir damla aşağı, iki adım yukarı."

Ömer gözünü damlalardan birine dikti. O damla diğerlerine göre hafif daha parlaktı. Ve sanki… konuşuyordu!

"Ben Yağmur Tespihi'nin altmış üçüncü damlasıyım," dedi ses. "Bana kısaca **Altı Üç** diyebilirsin."

Ömer'in ağzı açık kaldı. "Bir damla nasıl konuşur?"

Altı Üç hafifçe titredi. "Biz damla değiliz. Yağmurun dualarıyız. Sümela Dağı'nın sessizliğini taşıyan hecelerdeniz. Bazen gökten iner, bazen yerden yükselir, bazen de çocuğun yüreğine konarız."

Ömer şaşkınlıktan gülümsedi. Gülünce gözleri parladı. Belki de damlalar da bu parıltıdan cesaret aldı, çünkü birkaç tanesi daha konuşmaya başladı.

"Hoş geldin."

"Merhaba küçük yolcu."

"Bizi neden yalnızca sen görüyorsun biliyor musun?"

Ömer başını iki yana salladı.

"Çünkü kalbin temiz, niyetin berrak," dedi Altı Üç. "Çünkü merakın korkusuz ama ölçülü. Ve çünkü… çünkü bugün bir

şey eksildi."

Ömer şaşırdı. "Ne eksildi?"

Altı Üç'ün sesi hüzünlüleşti. Sanki bir yağmur bulutu biraz kararmış gibi.

"Bizim tespihimizin imamı kayboldu."

"İması mı?" dedi Ömer, duyduğu kelimeyi anlamaya çalışarak.

"İmam," dedi damla, "yani tespihin başı. Yani yön veren. Yani dua eden. Biz damlalar tek tek dua ederiz ama dualarımızı bir araya getirip gökyüzüne taşıyan imamımızdır. Onsuz tespih tamam olmaz."

Ömer içini çekti. "Ben nasıl yardım edebilirim ki?"

Damlalar hep birden, minik bir taşkın gibi fısıldadılar.

"Kalbinle."

Ömer, tespihin damlalarını takip ederek dağın içine doğru yürüdü. Patika artık taşlı değil, yumuşacıktı; sanki çimenlerin arkasına gizlenmiş kuş tüyleri Ömer'in adımlarını hafifletiyor gibiydi.

Bir süre yürüdükten sonra tespihin diğer ucu göründü: İncecik bir ışıktan yapılmış büyük bir boşluk. Işık halkası hafifçe dalgalanıyor, bazen genişliyor, bazen daralıyordu. Sanki orada olması gereken bir şey kaybolmuştu.

Altı Üç konuştu:

"İmamımız kaybolunca, tespihin halkası tamamlanamaz. Dualarımız bir yere gitmeye çalışıyor ama yol bulamıyor."

Ömer başını kaldırdı. "Ben onu bulabilirim. Ama nerede kaybettiniz?"

Damlalar birbirlerine bakar gibi hafifçe titreştiler.

"Son gördüğümüzde, Sümela'nın şelalesine doğru gidiyordu. Bir çocuk ağlıyordu. Ona yardım etmeye çalışıyordu."

Ömer'in içi ısındı. "Ağlayan çocuk mu?"

"Evet," dedi Altı Üç. "Ama onu bulamadı. Sonra izini kaybettik."

Ömer düşünceli bir şekilde patikaya baktı. "Ben de bulurum."

Damlalar âdeta sevinçle zıplar gibi titredi. "O zaman yolun şuradan," dediler.

Ömer yürümeye başladı. Dağın içinden geçen patika bu kez biraz daha sisliydi. Hafif bir yağmur kokusu vardı. Ve yağmur kokusu her çocuk için bir hatıradır. Ömer'in de içinde bir hatıra kıpırdadı.

Babası bir keresinde ona demişti ki: "Evlat, yağmur dünyaya dua gibi iner. Sen de dua ederken kalbinden akıtır, göğe gönderirsin. Yağmur da gökten kalplere iner."

Belki bu yüzden Ömer adımlarını yavaşlatmadı. Yağmurun duasını dinlemek isteyen biri gibi ilerledi.

Bir süre sonra şelalenin sesi duyulmaya başladı. Önce ince bir uğultu, sonra tatlı bir çağlama… Fakat sesiyle birlikte bir de… hıçkırık duyuldu.

Ömer durdu.

Hıçkırık bir çocuğa aitti.

Ömer yaklaştıkça çocuk belirginleşti. Küçük bir kızdı bu. Saçları ıslanmış, elbisesi sırılsıklam olmuş, gözleri ise sisin içinde iki minik yıldız gibi parlıyordu.

Ömer yavaşça yaklaştı. "Merhaba," dedi yumuşak bir sesle. "İyi misin?"

Kız başını kaldırdı. Gözleri yaşlıydı ama sesinde bir umut kırıntısı vardı. "Kayboldum," dedi.

Ömer yanına çömeldi. "Adın ne?"

"Helin," dedi kız, burnunu çekerek. "Annemi arıyordum ama… yağmur bastırınca yolumu şaşırdım."

Ömer gülümsedi. "Merak etme, seni buluruz."

Fakat Helin tekrar ağladı. "Ama yağmur tespihinin imamı da

kaybolmuş," dedi.

Ömer şaşkınlıkla irkildi. "Sen… sen onu nereden biliyorsun?"

Helin gözlerini yerdeki su birikintisine çevirdi. "Çünkü ben onu gördüm."

Ömer'in kalbi hızlı attı. Helin'i dikkatlice dinlemeye başladı.

Helin, yağmur damlalarının konuştuğunu duyduğunu anlattı. Yağmur tespihinin imamını şelalenin yakınlarında gördüğünü, fakat ona ulaşamadan sisin bastığını söyledi.

"Onu kaybettim," dedi Helin, gözleri dolarak. "Belki de benim yüzümden kayboldu…"

Ömer başını salladı. "Hayır. Senin yüzünden değil. Belki ben de sana yardım etmek için buradayım. Hem tespihin imamı kaybolduysa, ikimiz beraber bulabiliriz."

Helin gözlerini kaldırdı. "Gerçekten mi?"

Ömer gülümsedi. "Gerçekten."

İki çocuk birlikte şelalenin yanına ilerledi. Şelalenin kenarında ince bir ışık huzmesi vardı. Işık huzmesinin içinde titreşen küçük bir damla… ama damladan daha fazla bir şey.

Bu damla sanki daha bilge, daha ağırbaşlı, daha kararlıydı.

"İşte," dedi Helin, "bu o!"

Ömer yaklaştı. "Sen tespihin imamı mısın?"

Damla hafifçe parladı. "Evet," dedi derin bir sesle. "Ama çocuklar, neden buradasınız?"

"Çünkü seni bulmanızı istediler," dedi Ömer.

İmam damla hüzünlü titredi. "Ben kaybolmadım çocuklar," dedi. "Sadece… dua etmesi gereken bir kalbi bekliyordum."

Ömer ve Helin aynı anda baktılar.

Helin dudaklarını ısırdı. "Ben korktuğum için dua etmeyi unuttum," dedi. "Her şey karıştı. Annemi bulamadım. Yolumu kaybettim."

İmam damla, Helin'e doğru süzüldü. "Korktuğunda dua etmek, insanın kalbini bulmasına yardım eder," dedi. "Sen unutmadın küçük kız. Sadece hatırlaman gerekiyordu."

Helin'in gözlerinden bir damla yaş süzüldü. Yaşı avuçlarına aldı. "Peki şimdi dua edebilir miyim?"

"Her zaman," dedi İmam.

Helin gözlerini kapattı.

"Allah'ım, beni ve annemi koru… bize yol göster… kalbimi sakinleştir."

Duası havaya yükseldi. İmam damla dua ile birleşti. Ardından tüm tespih damlaları bir anda parladı. Sanki yağmur çiseliyormuş gibi gökyüzünden yumuşak bir ışık indi.

Tespih tamamlanmıştı.

İmam damla yerini bulmuştu.

Ve dağ, derin bir nefes almış gibiydi.

Yağmur durmuştu. Sis açılmıştı. Helin'in annesi patikanın aşağısından seslendi:

"Heliiin!"

Helin sevinçle ayağa fırladı. "Anneee!"

Annesi koşarak geldi, kızını sımsıkı sardı. "Kuzum! Seni her yerde aradım!"

Ömer gülümsedi. Yağmur tespihi damlaları sessice dağıldı. Altı Üç son bir kez göründü.

"Teşekkür ederiz küçük yolcu. Bugün bir tespihi değil, iki kalbi tamamladın."

"Ben bir şey yapmadım ki," dedi Ömer.

"Yaptın," dedi Altı Üç. "Dinledin. Yürüdün. Paylaştın. Bunlar en büyük şeylerdir."

Sonra damla parladı, diğerlerinin arasına karışarak göğe doğru süzüldü.

Ömer eve dönerken dağ artık farklı görünmüyordu; yine aynı çamlar, aynı taşlar, aynı patika… ama Ömer değişmişti. İçinde hafif bir sıcaklık vardı. Sanki biri kalbinin en sessiz köşesine bir lamba asmıştı.

Eve vardığında annesi onu kapıda karşıladı.

"Nerelerdeydin bakalım?"

Ömer gülümsedi. "Dağın duasını dinledim anne."

Annesi gülerek saçlarını okşadı. "Ne güzel evladım."

O gece Ömer yatağına yattığında, yağmurun çok ince bir sesi duyuldu. Sanki tespih tekrar salınmıştı. Ömer uykuya dalarken düşündü:

"Belki her yağmur damlası bir dua, her çocuk kalbi bir dünya, her iyilik de bir tespihin tanesidir."

Ve Sümela Dağı, sanki bu düşünceyi duymuş gibi hafifçe uğuldadı.

Dağlar bazen konuşur.

Dinlemeyi bilenlere.

77

Tunceli – Munzur'un Pınarında Yüzen Balık

Munzur'un kıyısında, sabahın henüz gözlerini yeni açtığı bir vakitte, rüzgâr kulağına "Bugün sana küçük bir sürprizim var," der gibi usul usul esince, küçük Mira elindeki değirmen taşından yapılmış boncuğu durdurdu ve başını kaldırdı. Çünkü suyun içinden, sanki çimenleri dürten bir güneş ışığı gibi **minik bir parıltı** yükseliyor ve bu parıltı, Mira'nın merakını avuçlarının içine alıp hafifçe sıkıyordu.

Mira yedi yaşındaydı, saçları Munzur'un köpükleri gibi kıvrım kıvrımdı, gözlerinde hem çocuk gülüşlerinin masumluğu hem de dağların sessizliğini bilirmiş gibi bir derinlik vardı.

Annesi ona hep şöyle derdi:

"Mira, suyun söylediğini dinleyebilenler kalp tarlasını büyütür."

Mira da sudaki her kıpırtıya kulak verir, dağların gölgesindeki bütün sessizliklerde bir hikâye gizli olduğuna inanırdı.

O sabah nehrin kenarında duran Mira, parıltının önünde önce bir tek damla büyüdüğünü, sonra bir nefes gibi genişleyip söndüğünü fark etti. Tam eğilip bakacaktı ki sudan hafif bir ses yükseldi:

— "Benimle gelmek ister misin?"

Mira şaşırdı. Ses ne bir insanınki kadar belirgindi ne de rüzgârınki kadar dağınık… Daha çok **suya dokununca çıkan halkaların kendi aralarında konuşması gibi** bir sesti.

— "Kimsin sen?" diye fısıldadı Mira.

Su hafifçe dalgalandı, güneş bir an için parladı ve Mira, suyun yüzeyinde **küçük bir balık** gördü. Fakat bu balık, öyle sıradan bir balığa benzemiyordu. Pulları gerçek gümüş gibi ışıldamıyor, daha ziyade **suyun kendisinin ışığını taşıyormuş** gibi parlıyordu. Kuyruğu, akan suyun şeklini alıyor, gözleri ise insanlardan daha anlayışlı bakıyordu.

— "Ben," dedi balık, "Munzur'un Pınarında Yüzen Balık."

Mira soluk aldı, gözleri büyüdü.

— "Peki neden benimle konuşuyorsun?"

Balık, sudaki bir taş gibi hoplayıp yeniden suya indi.

— "Çünkü beni gören her çocuk, bir yolculuğa davetlidir."

Mira'nın kalbi, göğsünde hem kuş gibi çırpındı hem de sanki kök salmış bir çınar gibi ağırlaştı. Kendini hem heyecanlı hem rahatlamış hissediyordu; tıpkı annesinin elinden tutup kente indiklerinde hissettiği gibi.

— "Nereye gideceğim ben?"

Balığın parıltısı biraz daha büyüdü. Munzur'un suyu sanki

onu koruyormuş gibi kıvrıldı.

— "Kalbinin en temiz yerine," dedi balık.

"Ve bazen, en temiz yerin yolu en çılgın maceralardan geçer."

•

Mira'nın içini sıcak bir merak ısıttı. Sanki güneş, kalbinin içine girip küçük bir masa kurmuş da orada oturup tatlı bir çay içmeye başlamış gibi bir his…

Çevresine baktı. Munzur'un kenarında koyunlarını otlatan yaşlı amcalar, çay kaynatan teyzeler, terlikleriyle suyu şapırdatan çocuklar… Hepsi günlük hâllerine devam ediyordu. Kimse bir balığın onunla konuştuğunu fark etmiyordu.

Belki de bu sır sadece ona aitti.

— "Tamam," dedi Mira. "Geliyorum."

Ve böylece macera başladı.

Munzur'un kenarında büyük bir söğüt ağacı vardı. Dalları suya değip dalgaları okşarken su da ona karşılık veriyor; her değen dalın altından küçük halkalar çıkıyor, bu halkalar sanki dünyanın en minik ve yumuşak alkışı gibi çırpınıyordu.

Balık, söğüdün köklerine doğru yüzdü.

— "Atla," dedi.

— "Nereye?" diye şaşırdı Mira.

— "Suya."

Mira, annesinin "keseye girmeden ıslanmadan olmaz" dediği eski bir sözü hatırlayıp gülümsedi. Sonra tereddüt etmeden, nehrin sığ kısmına doğru koşup kendini bıraktı.

Ve o anda, suyun soğukluğu bir anda **ılık bir yumağa** dönüştü.

Çünkü Mira suya girer girmez, balığın ışığı birden büyüdü;

sanki suyun içindeki bütün damlalar onun etrafında bir halka oluşturup tek tek parlamaya başlamıştı. Mira, kendini suyun içinde değil de **su tarafından kucaklanmış** gibi hissetti.

— "Hazır mısın?" diye sordu balık.

— "Hazırım!"

Balık kuyruğunu bir kez salladı. Suyun içinde bir kapı açılır gibi derin, mavimsi bir tünel belirdi. Tünelin içinde binlerce kıvılcım; kimisi yıldızlara, kimisi kar tanelerine, kimisi ise uçuşan kelebeklere benziyordu.

Mira nefes bile almadan tünelin içinden geçti.

Ve bir anda kendini **başka bir diyarın kıyısında** buldu.

Bu diyar, sanki dünyadaki çocukların hayal ettikleri tüm güzel şeylerin bir araya geldiği bir yerdi. Çimenler minti yeşil değil, **naneli yeşildi**. Gökyüzü gök mavisi değil, **hikâye mavisiydi**. Bulutlar pamuktan değil, **yoğurt pufundan** yapılmıştı ve ara sıra kendilerini sıkarak çimlere beyaz serinlikler bırakıyorlardı.

Mira'nın ayaklarının altındaki toprak, onun her adımında hafif bir çınlama çıkarıyor, sanki toprağın içinde yaşayan minik cüceler "Hoş geldin!" diye bağırıyordu.

Mira gülerek balığa döndü:

— "Burası neresi?"

Balık döndü, kuyruğu bir fırça gibi havayı boyadı.

— "Burası, görünmeyeni görenlerin diyarı."

— "Yani?"

— "Sen suyun sesini duydun Mira. Su sana konuştu. Bu, kalbinin temiz olduğunun işareti. Buraya ancak kalbindeki küçük ışığı koruyanlar gelebilir."

Mira'nın içi gururla kabardı ama balığın ona biraz ciddi baktığını fark etti.

— "Ama Mira," dedi balık, "bu dünyada ışığını kaybedenler

de var. Onlara yardım etmek için buradasın."

— "Ben mi?" Mira şaşkındı. "Nasıl yani? Ben sadece bir çocuğum."

Balık nehrin üzerinde zıplayıp ışıldadı.

— "Çocuk olmak ışığı taşımaktır. Büyükler bazen unutur; ama çocuklar unuttuğunu hatırlatır."

Mira'nın içi bir kez daha ısındı. Ve yürümeye başladılar.

Karşılarındaki ormana girdiklerinde, ağaçların gövdelerinin üzerindeki işlemeler dikkat çekti. Her bir gövdede küçük desenler vardı: kimi seccade motiflerine, kimi kilim desenlerine, kimi ninni notalarına benziyordu. Ağaçların kabukları tokmakla vurulsa zikir gibi "Hu… Hu…" sesleri çıkaracakmış gibi görünüyorlardı.

Ormanın içinde bir süre ilerledikten sonra bir ağlama sesi duydular.

Mira sesin geldiği tarafa döndü. Küçük bir taşın üzerinde oturan ağlayan bir çocuk vardı. Çocuğun gözyaşları toprağa değince küçük mavi çiçekler açıyordu ama çiçekler pek parlak görünmüyordu; biraz solgun, biraz güçsüzdüler.

Mira hemen yanına koştu.

— "Merhaba… İyi misin?"

Çocuk başını kaldırdı. Gözleri iki kere kırpındı çünkü Mira'nın yanında parlak bir balık yüzüyordu.

— "I… Işık Balığı…" dedi çocuk.

"Demek gerçekten geldin."

Balık hafifçe başını eğdi.

— "Senin ismin nedir?" diye sordu Mira.

— "Peru."

— "Peru neden ağlıyorsun?"

Çocuk elindeki küçük torbayı gösterdi.

Torbanın içinde, parçalanmış bir oyuncak vardı. Eski bir tahta kuş… Kanadı kırılmış, gövdesi çizilmiş. Mira bu tür oyuncakları büyüklerini ziyaret ettikleri köy evlerinde çok görmüştü. Eline alınca tahtanın sıcaklığını hissetti, sanki kuş hafifçe nefes alıyordu.

— "Bu benim kuşum," dedi Peru. "Babam yapmıştı. Her sabah onunla oynamamı izlerdi. Ama babam şimdi burada değil. Çok uzaklara gitti…"

Mira'nın kalbi hafifçe sızladı.

Peru devam etti:

— "Kuşumun kanadı kırılınca hiç kimse onu tamir edemiyor. Ben ise babamdan kalan tek şeyi kaybettim gibi hissediyorum."

Balık Mira'ya baktı. Mira derin bir nefes aldı.

— "Ben tamir etmeyi bilmem," dedi Mira, "ama belki başka bir yol vardır."

Balık hafifçe gülümsedi.

— "Neyin kırıldığını değil, neyde hâlâ ışık kaldığını gör."

Mira gözlerini kapattı. Peru'nun elindeki kuşa dokundu. İçinden bir sıcaklık geçti. Gözlerini açınca kuşun gövdesinde hafif bir parıltı gördü; çok zayıf ama yine de oradaydı.

— "Işık," dedi Mira. "Bak Peru, içinde hâlâ bir ışık var."

— "Ama nasıl?" dedi Peru şaşkınlıkla.

— "Çünkü baban seni severdi. Sevgi bir şey kırılınca kaybolmaz."

Peru'nun gözleri doldu. Kuşa biraz daha sıkı sarıldı. O anda kuşun kırık kanadından hafif bir kıvılcım çıktı. Kanat yavaşça bir araya gelmeye başladı, çizikler hafifledi, kuşun yüzeyi taze bir tahtanın kokusunu verdi. Birkaç saniye sonra kuşun kanadı tamamen iyileşti.

Peru'nun ağzı şaşkınlıktan açıldı.

— "Mira! Bu… bu bir mucize!"

Balık sakince yüzdü.

— "Sevgiyle dokunan kişinin eli, bazen mucizeye dönüşür."

Peru ayağa kalktı, gülümsedi. Gülümsedikçe toprağa dökülen gözyaşı çiçekleri daha parlak açmaya başladı.

— "Teşekkür ederim Mira."

Mira içtenlikle gülümsedi.

— "Bunun için buradayım galiba."

Yolculuk devam etti.

Munzur diyarının içlerine doğru ilerledikçe, Mira ve balık birçok tuhaf yaratıkla karşılaştılar.

Birinden bahsetmemek olmaz: **Kahkaha Çaydanlıkları.**

Bu çaydanlıklar, gerçek çaydanlığa benziyordu ama yürüyebiliyor, zıplayabiliyor ve bir şeylere çok güldükleri zaman içlerinden çay taşabiliyordu. Bir tanesi Mira'nın saçlarını görünce öyle bir güldü ki çayları geyiklerin üstüne döküldü, geyikler sıcak çayı sevdikleri için daha da mutlu olup ormanın içinde hoplaya zıplaya koşmaya başladılar.

Sonra **Kuş Takkeleri** vardı; minik kuşlar gibi uçan ama çocukların başına konunca düşüncelerini hafifleten, üzüntüleri uçuran küçük örtücükler. Mira bir tane taktı ve içi birden gökyüzü kadar ferahladı.

Ve elbette **Gümüş Zikirci Karıncalar** vardı. Bir şeyi merak ettiklerinde yere dizilip antenleriyle çember olur, "zub-zub-zub" diye bir ses çıkarırlardı. Balık, bunun karıncaların düşünme biçimi olduğunu söyledi.

Mira bütün bu absürt güzellikler içinde gülüyor, şaşırıyor, bazen hayretle susuyor, bazen hevesle konuşuyor; her adımıyla hem kendisi hem de bu dünyaya ait bir şey öğreniyordu.

Ama asıl macera, daha başlamamıştı.

Çünkü yolları ilerledikçe hava değişmeye başladı. Ağaçların

üzerindeki motifler soluklaştı, yoğurt bulutlar daha az gülümser oldu, çimlerin naneli kokusu hafifledi.

Balık durdu.

— "Karışma vakti geldi," dedi hafif bir hüzünle.

— "Karışma?"

— "Her yolculukta bir an vardır: işlerin iç içe geçtiği, zorluğun belirdiği, ışığın bir süre saklandığı o an. Şimdi oraya geldik."

Mira yutkundu.

— "Ne yapmam gerekiyor?"

Balık gözlerinde bir umutla baktı.

— "Sadece kalbinin sesini dinle."

Çok geçmeden karşılarına **Sisli Tepe** çıktı.

Normalde tepelerin sisinde tuhaf bir tedirginlik olur ama burada sis, korkutucu değil; daha çok üzgün gibiydi. Sanki sis ağlıyor, sessizce iç çekiyor, göz yaşları görünmez damlalar olarak havaya karışıyordu.

Tepeye tırmanırken Mira ürperdi.

Bir süre sonra sis iyice koyulaştı ve içlerinden bir gölge çıktı. Uzun boylu, kocaman gözlü bir çocuk… Fakat bu çocuk Mira'ya bakmıyordu; daha çok etrafa şaşkınlıkla ve biraz da kaybolmuşlukla bakıyordu.

— "Merhaba…" dedi Mira usulca. "Sen kimsin?"

Çocuk gözlerini ona çevirdi.

— "Adım… Adım Taruk."

Sesi rüzgârın kayalıklara çarpıp geri dönmesi gibi kırık ve yorgundu.

Balık Mira'nın yanına sokuldu.

— "Dikkatli ol," dedi fısıltıyla. "Taruk bu tepeden çıkamıyor. Çünkü kendi içindeki korkuyu taşıyor."

Mira yaklaşarak gülümsedi.

— "Taruk, neden buradasın?"

Taruk uzun bir süre konuşmadı. Sonunda fısıldadı:

— "Ben yanlış bir şey yaptım… Hem de çok yanlış… Bir daha eskisi gibi olamam…"

— "Ne yaptın?"

Taruk ellerini açtı. Ellerinin arasında küçük bir siyah taş vardı. Taş hem karanlık hem ılık hem de neredeyse nefes alıyormuş gibi titreşiyordu.

— "Bu taş… Kötü düşünceleri saklar," dedi Taruk. "Ben bazen öfkeleniyorum. Kızıyorum. Bağırıyorum. Biri beni kırınca ben de onu kırmak istiyorum. Ama sonra çok pişman oluyorum. Taş da büyüyor. Büyüdükçe ben ağırlaşıyorum… Bu yüzden bu tepeden gidemiyorum."

Mira balığa baktı.

Balık başını eğdi.

— "Herkeste olur," dedi Balık. "Karanlık taşı olmayan yoktur. Önemli olan onu küçük tutmayı bilmektir."

Mira derin bir nefes aldı. Taruk'un yanına çömeldi.

— "Biliyor musun," dedi Mira, "annem bana hep şöyle der: *Kalpte iki kapı var. Birinden içeri incelik girer, diğerinden öfke çıkar. Öfkeyi içeri alırsan büyür; inceliği içeri alırsan öfke dışarı çıkar.*"

Taruk yere bakıyordu ama Mira konuşmaya devam etti.

— "Öfkelensen de bu seni kötü biri yapmaz. Hata yapmak seni eksiltmez. Hataları görüp yumuşamak seni büyütür."

Taruk'un gözleri doldu.

— "Ama ben nasıl yumuşayacağımı bilmiyorum…"

Mira taşın üzerine dokundu. Taş o anda çatırdadı; içindeki nefes alma sesi azaldı. Mira taşın içindeki karanlığa baktı.

— "Sevgi, karanlığı ürkütür," dedi balık.

Mira ellerini Taruk'un ellerinin üzerine koydu. Taşa birlikte

dokundular.

Taruk gözlerini kapadı, sonra iç çekti:

— "Ben özür dilerim," dedi. "Kızdığım herkesten… Annemden, kardeşimden… kendimden bile…"

Taşın içinden bir ışık yükseldi.

Ve taş bir anda ufalandı, toza dönüştü.

Sis geri çekilmeye başladı.

Taruk şaşkınlıkla Mira'ya baktı.

— "Gerçekten… bitti mi?"

Balık cevap verdi.

— "Karanlık taş, affeden kalplerde barınamaz."

Taruk gülümsedi. Bu gülüş, sisin içindeki güneş gibi açıldı.

— "Teşekkür ederim Mira. Ben şimdi eve dönebilirim."

Mira ona sarıldı.

Taruk sisin içinden yürüyerek kayboldu. Sis tamamen kalktı ve tepenin ardında gökkuşağı açtı.

Mira bir süre renkleri izledi.

Sonra balık usulca konuştu:

— "Görevin tamamlanmadı Mira."

— "Daha ne var?"

— "Eve dönme vakti."

Mira şaşırdı.

— "Bu kadar mı?"

Balık güldü.

— "Bir çocuğun kalbine dokunmak bir dünyayı onarmaktır. Sen bugün iki kalbe dokundun: Peru'nun ve Taruk'un. Ama bir kalp daha var."

— "Kim?"

Balık yaklaşarak fısıldadı:

— "Kendi kalbin."

Mira durdu. Kalbi birden büyüdü, ağırlaştı, hafifledi, anlam-

landı.

— "Ama ben bir şey yapmadım…"

— "Yanılıyorsun Mira. Sen sevginle iyileştirdin. Şefkatinle yol açtın. Kendine de bunları verdiğini fark etmedin."

Balık kuyruğunu bir kez salladı.

— "Şimdi eve dönme vakti."

Balık kuyruk hareketiyle su tünelini açtı. Mira dönmeden önce bir kez daha etrafına baktı. Naneli çimenler, yoğurt bulutları, kahkaha çaydanlıkları, kuş takkeleri, zikirci karıncalar… Hepsi ona el sallıyor gibiydi.

Mira derin bir nefes aldı.

Sonra su tüneline atladı.

Ve kendini Munzur'un kıyısında, söğüt ağacının altında buldu.

Balık suyun yüzeyinde yüzüyordu.

— "Mira," dedi balık. "Bugünden sonra su sana hep konuşacak. Ama her zaman duymazsın. Duyman için kalbini sessizleştirmen gerek. Bunu unutma."

— "Unutmam," dedi Mira. "Ama sen gidecek misin?"

Balık hafifçe parladı.

— "Ben hep buradayım. Munzur'un suyunda, rüzgârın dokunduğu her damlada, bir çocuğun kalbine düşen her iyilik düşüncesinde."

Ve balık, suyun içine dalıp kayboldu.

Mira uzun süre nehre baktı. Suyun sesi ona artık daha tanıdıktı; sanki içinden bir dua akıyordu.

Eve dönerken içi hiç olmadığı kadar hafifti.

Munzur'un suyu arkasından "Hu…" diye esiyordu.

Gökyüzü, yoğurt bulutlarını aralamış, hikâye mavisini açmıştı.

Ve Mira o gün öğrendiği en önemli şeyi aklından çıkarmadı:

Bir çocuk kalbini temiz tutarsa, bütün bir dünya onun ışığıyla aydınlanır.

78

Uşak – Karun Hazinesinin İyilik Anahtarı

Kimselerin bilmediği bir sabahın henüz uyanmakta olan göğünde, Uşak'ın üstüne incecik bir altın çizgi çekildi; sanki güneş, elini cebine sokup oradan turuncu bir iplik çıkarıyor ve kentin çatılarının üzerinden usulca geçiriyordu. İşte tam o anda, kimse duymasa da, eski Uşak halılarının içinden bir "hışır hışır" sesi yükseldi; sanki desenlerin içindeki laleler birbirine bir sır fısıldamış gibi. Ve bu sır, küçük Ali'nin kulaklarına kadar uçup "Hazır mısın?" diye sormuştu.

Ali, on yaşında, gözleri kocaman bir çocuğuydu. Ama öyle sıradan bir kocamanlık değil; sanki gözlerinde gökyüzünün

iki ayrı mevsimi vardı. Sağ gözünde ilkbaharın merakı, sol gözünde sonbaharın huzuru. Ali, o sabah, her zamanki gibi dedesinin küçük atölyesine uğramak için yola çıkmıştı. Dedesinin atölyesi, eski bir konağın bahçesinin köşesinde, duvarları ipeksi halılarla kaplı, ahşap kokulu, birbirine karışmış zamana ait bir odaydı. Onun içinde halı tezgâhları sadece iplik dokumaz, bazen rüyaları da işlerdi.

Ali kapıyı araladı. Tanıdık koku yüzüne vurdu: ıhlamur, yün ve dua. Dedesinin sesi de ardından geldi:

— Hoş geldin Ali'm… Bugün tezgâhlar biraz fısıldaşıyor, haberin olsun.

Bu cümle Ali'yi gülümsetti. Çünkü dedesi, tezgâhların fısıltısını her duyduğunda mutlaka bir macera başlardı. Ali içeri girer girmez fark etti: Tezgâhın birinde tek bir iplik parlıyordu. Sanki güneş onunla özel konuşmuş gibi.

— Dede, bu iplik… neden böyle ışıldıyor?

Dede, gözlüğünü burnunun ucundan itip ipliğe baktı. "Bu," dedi alçak bir sesle, "Karun Hazinesinin İyilik Anahtarı'na çıkan yolun işareti olabilir."

Ali'nin gözleri daha da büyüdü. Karun Hazinesi… Dile kolay! Uşak'ın yüzyıllardır dilden dile dolaşan sırlarından biri. Bazıları hazineyi dünyanın en zengin sandığı sanırdı, bazıları ise onun sadece bir efsane olduğunu söylerdi. Ama dedesi yıllar önce şöyle demişti:

"Karun'un altını, gümüşü hazine sandı… Gerçek hazine, altından parlamaz; kalpten parıldar."

Ali bunu hiç unutmamıştı. Şimdi o iplik parlıyorsa… Belki de sırra açılan kapı biraz aralanmış demekti.

İplik, sanki bir kuşmuş gibi titreyerek havalandı, tezgâhın içinden dışarı doğru süzüldü. Ali şaşkınlıkla dedesine baktı.

— Peşinden git Ali, dedi dedesi sakince. Ama unutma… Her

adımın niyetinle atılır. Niyetin güzelse yolun açılır.

Ali derin bir nefes aldı. Dedesinin sesi ona güven verdi. Parlayan ipliğin peşine düştü. İplik kapıdan çıktı, avluya dolanan akşamüstü rüzgârından bir öpücük aldı, sonra sokaklara doğru uzadı. Ali koşmadı, acele etmedi; çünkü iplik acele etmeyenleri severdi.

Uşak sokaklarında absürt denilebilecek kadar küçük ve tatlı tuhaflıklar vardı. Mesela bazı sokak lambaları ikindi vakti hafifçe mırıldanırdı; "bugün hava çok yumuşak" diye. Bazı kediler, en çok kim dua etmişse onun evinin önünde otururdu; çünkü böyle durumlarda nasip kokusu daha belirgin olurdu. Ali'nin yolu boyunca bir kedi, bir karpuz kasasının üzerine oturmuş onu izledi; sanki sessiz bir selam verdi.

İplik, Karaağaç Mahallesi'ne doğru süzüldü. Mahallenin ortasında, kimsenin pek yaklaşmadığı küçük bir çeşme vardı. "Eski Çanlı Çeşme" derlerdi. Bir zamanlar çan sesiyle su verirmiş. Şimdi çanı yoktu ama suyu hâlâ şırıl şırıl akardı.

İplik tam çeşmenin önünde durdu ve yere dokundu. O dokunuş sanki toprağa bir mühür vurmuş gibiydi. Ali eğildi, baktı. Taşların arasında küçük bir kilit parlıyordu. Kilit o kadar küçüktü ki, sanki bir karıncanın sırtında taşıyacağı kadar minikti. Ama aynı zamanda, sanki bütün dünyayı içine alacak kadar derindi.

Ali kilidi eline aldı. O anda kilidin üzerindeki desenler kıpırdadı. İncecik bir ses duyuldu: "Anahtarı bulan kalbin, iyilikle dokunmuş olmalı…"

Ali şaşkındı.

— Ama ben anahtar bulmadım ki…

— Çünkü anahtar görünmezdir, dedi ses. Yalnızca niyetle belirir.

Tam o sırada çeşmenin içinden bir damla, diğer damlalar-

dan farklı bir şekilde ışıldayarak Ali'nin parmaklarına düştü. İplik de suya uzandı ve içinde kayboldu. Ardından çeşmenin gövdesindeki taşlardan biri yavaşça kaydı. Arkasında dar bir kapı açıldı.

Kapının ardı, hem çok eski hem de çok yeni gibi görünen bir tüneldi. Duvarlar, halı motifleriyle doluydu; sanki her motif bir hatıra, her hatıra bir dua, her dua bir yoldu.

Ali içeri adım attığında dedesinin sesi kulağında yankılandı: "Korkma, niyetin iyiyse yolda yalnız kalmazsın."

Tünelin içi loştu ama karanlık değildi. Bir çocuk korksa belki ürperirdi ama Ali ürpermedi; çünkü tünel nefes alır gibi hafif hafif ısınıyor, insanı kucaklayan bir pamuk yorgan misali yumuşaklığını hissettiriyordu. Bazı motifler, Ali'nin kulağına sanki melodik bir şeyler fısıldıyor, "İyilik yoldur, yola düşenin kalbi genişler," diyordu.

Tünelin sonuna doğru geniş bir oda göründü. Odanın ortasında, dev bir sandık duruyordu. Sandık öyle büyük değildi, abartılı değildi. Ama yüzeyindeki altın çizgiler suya düşen ışık gibi yumuşakça titreşiyordu. Çarpıcı bir gösterişi yoktu; aksine inceliği ve tevazusuyla çarpıcıydı.

Ali yaklaşınca küçük kilit elinde titredi. Sandığın üzerinde bir kilit yuvası belirdi. Yuvası, Ali'nin elindeki kilit kadar küçüktü. Ali kilidi taktı. Kilit bir dua gibi açıldı. Pırıltı yükseldi ama göz almadı; aksine gözlerin tam içine bir sıcaklık bıraktı.

Sandık açıldı.

İçinde altın yoktu.

Takı yoktu.

Değerli taş yoktu.

Sadece bir defter vardı. Dışı sade, içi tertemiz bir defter. Defterin kapağına Osmanlıca hatla ince bir cümle yazılmıştı:

"İyiliğin yazıldığı yer, hazine olur."

Ali defteri açtı. İlk sayfa boştu. Fakat defterin ortalarında eski yazılar vardı. Ali parmağını dokundurduğunda harfler canlandı, çocukların anlayacağı bir Türkçe ile Ali'ye seslendi:

"Asıl hazine, iyilikle yazılmış hatıralardır. Her güzel niyet, her iyilik, her gönül okşayan söz, bu defterde yer bulur. Kim bu deftere bir iyilik yazarsa, bir kapı açılır."

Ali heyecanlandı. O an fark etti ki defter sadece geçmiş değil, gelecek için de ışık saçıyordu. Ancak yine de aklına bir soru takılmıştı:

— Peki ya ben yalnızca bir çocuğum… Bu defterle ne yapabilirim?

Defterin sayfaları bir kuş kanadı gibi çırpındı, sonra şu cümle göründü:

"Bir çocuk, iyiliğin başladığı yerdir."

Ali defteri göğsüne bastırdı. Sanki kalbinin ritmi defterin sayfalarını ısıttı. Sonra sandığın dibinde ikinci bir şey fark etti: Küçücük bir torba. Torbanın içinden üç adet parıltılı kum tanesi çıktı. Her biri başka renkteydi: biri turuncu, biri yeşil, biri gök mavisi.

Sandığın içindeki yazı şöyle diyordu:

"Turuncu: Cesaret kumudur. İyiliğe adım atmak için.

Yeşil: Sabır kumudur. Güzel olanı büyütmek için.

Mavi: Merhamet kumudur. Kalbin genişlemesi için."

Ali bu kumların ne işe yarayacağını bilmiyordu, ama içinden bir yerde bunun bir sırrı olduğuna emin olmuştu. Defteri ve kumları aldı, tünelden geri döndü. Çeşmenin kapısı, o çıkar çıkmaz kendiliğinden kapanıp taşların arasına karıştı.

Eve dönerken Uşak'ın sokakları yine mırıldanıyordu. Kedi hâlâ karpuz kasasının üzerindeydi. Ali'ye baktı, mırıldandı, sonra kuyruğuyla hafifçe yere vurdu. Sanki "Görev henüz başlamadı" der gibiydi.

Ali defteri dedesine gösterdiğinde dedesi gülümsedi. Gülümsemesi, bir halı tezgâhının başlangıç düğümü gibiydi; sıcacık, umut dolu.

— Bu defter, dedi dedesi, dünyayı değiştiren küçük insanların elinde güzelleşir. Ve unutmamalısın Ali, iyilik bir sözle başlar ama yürümekle büyür.

Ali ilk sayfaya bir cümle yazdı:

"Bugün bir kalbi gülümsetmek istiyorum."

Yazdığı anda defter hafifçe ışıldadı. İlk iyilik tohumu toprağa düşmüştü bile. Ancak Ali fark etmediği halde, bir yerlerde başka bir kapı usulca tıkırdamıştı. Çünkü iyilik böyleydi: insan fark etmese de bir kapı açardı.

Ertesi gün okula giderken Ali defteri çantasına koydu. Sınıfın kapısından girince arkadaşlarından biri, Mehmet, mutsuz görünüyordu. Mehmet'in annesi hastaydı; o yüzden Mehmet bazen içine kapanırdı. Ali yanına oturdu.

— İstersen teneffüste birlikte resim yapabiliriz, dedi.

— Ben çizmekte iyi değilim ki, dedi Mehmet.

— Olsun, renkler zaten kimseyi yarıştırmaz.

Bu cümle Mehmet'i hafifçe gülümsetti. Teneffüste birlikte gökyüzü çizmeye başladılar. Mehmet, maviyi biraz taşırdı ama Ali hiç umursamadı; çünkü taşan mavi bile güzel görünüyordu. O gün Mehmet kendini biraz daha hafif hissetti.

Akşam olduğunda Ali defteri açtı. Sayfanın köşesine şu yazı kendiliğinden düştü:

"Bir gönül hafifledi."

Ali şaşırdı, ama hoş bir şaşkınlıktı. Turuncu kumdan bir tanesini havaya savurdu. Kum, mum ışığı gibi parlayıp kayboldu.

Günler böyle geçti. Her gün bir küçük iyilik, defterde yerini buldu:

Bir kuşun susuz kalmaması için su bırakmak…

Bir arkadaşını dinlemek…

Sokakta düşen bir çocuğa el uzatmak…

Babasına çay taşırken dökse bile tebessüm etmek…

Bir yaşlının elindeki torbaları taşımak…

Bir kediyi ürkütmeden sevmek…

Her iyilik, defterin sayfalarına işleniyor, her işlenen kelime küçük bir kapı açıyordu. Ali fark etmese de, şehirde bazı şeyler değişmeye başlamıştı. Eski Çanlı Çeşme'nin suyu daha berrak akıyor, mahalledeki sabah kuşları biraz daha neşeli ötüyordu. Hatta akşam rüzgârı bile sanki yumuşamıştı.

Ne var ki bir gün, okulda can sıkıcı bir olay oldu. Sınıfın yeni öğrencisi olan Hasan, biraz sert bir çocuktu. Aslında sertliği kendi sertliği değildi; babası uzakta çalıştığı için yalnızlık onu katılaştırmıştı. Hasan, teneffüste Ali'nin defteri çantasından düşürdüğünü fark edince merakla açmıştı. Defter parladı. Hasan korkup yere attı.

— Bu nasıl defter ya? Büyülü mü? Büyücülük mü yapıyorsun sen!

Ali şaşırdı. Kalbi kırıldı.

— Hayır! Sadece iyilikleri yazıyorum.

— İyilik mi? Güldürme beni! Dünya iyilerle dönmüyor. Eğer iyilik işe yarasaydı, babam geri gelirdi!

Bu sözleri söyleyen Hasan'ın sesi titremişti. Gözlerinde öfke değil, kırılmışlık vardı. O an Ali'nin kalbi de titredi. Kelimeler Hasan'ın yumruk gibi sıkılmış kalbine çarpıyor ama içeri giremiyordu.

Defter yere düştü. İşte o anda üçüncü küçük kum tanesi—mavi olanı—defterden yuvarlanıp Hasan'ın ayağına değdi. Ve bir şey oldu. Kum eridi, su gibi ayakkabısına yayıldı. Hasan'ın yüzündeki sertlik yavaşça çözüldü. O an hiçbir sihirli ışık yoktu,

hiçbir gösteri yoktu; sadece merhametin görünmez dokunuşu vardı.

Hasan gözlerini kaçırdı.

— Ben… kötü olmak istemiyorum. Sadece… bazen içim çok doluyor.

Ali defteri yerden aldı.

— Ben seni anlayabilirim, dedi usulca.

Cümle küçük ama çok yumuşaktı.

Sanki bir tüy, taşın üzerine bırakılmış gibiydi.

O gün ilk kez Hasan gözyaşlarını tutmadı. Ali, arkadaşının yanına oturdu. Hiçbir şey demedi. Bazen bir çocuk, başka bir çocuğun yalnızlığının yanında otururşa, o yalnızlık hafiflerdi.

Akşam olunca Ali defteri açtı. Bu kez sayfanın ortasında iri harflerle bir cümle yazılıydı:

"Merhamet, en derin hazine kapısını açar."

Ertesi gün Ali ve Hasan birlikte okula yürüdüler. Yol boyunca Hasan hiç alay etmedi, hiç bağırmadı. Kaldırımdan bir yaşlı amca geçerken Hasan elindeki çantayı tutmasına yardım etti. Amca teşekkür ettiğinde Hasan'ın kulakları kızardı.

Onlar yürürken Uşak'ın sabah rüzgârı hafifçe mırıldandı:

"İyilik yayıldığında şehir nefes alır."

Derken bir gün, Ali defteri açmak için tezgâhın yanındaki tahtanın üzerine koyduğunda defter kendi kendine ışıldadı. İçinde yeni bir sayfa beliriyordu. Sayfanın başında tanıdık bir cümle vardı:

"Hazinenin kapısı tamamlandı."

Ali heyecanla dedesine koştu. Dede defteri eline aldı.

— Bu… demek ki hazine ortaya çıkacak, dedi.

— Ama hazine zaten defter değil mi? diye sordu Ali.

— O, sadece kapıydı Ali. Asıl hazinenin ne olduğunu şimdi göreceksin.

İplik, tıpkı ilk günkü gibi, tezgâhtan havalandı. Ali ve dedesi ipliğin peşine düştüler. İplik onları yeniden Eski Çanlı Çeşme'ye götürdü. Bu kez çeşmenin suyu olağanüstü berraktı. Sanki su değil, yakutla karışmış ışık akıyordu.

Taşlar kaydı, kapı açıldı. Ali bu kez yalnız gitmedi; Hasan ve Mehmet de yanındaydı. İplik onları eski odaya taşıdı. Dev sandık hâlâ oradaydı.

Sandık açıldı.

İçinde… bir ayna vardı.

Ama sıradan bir ayna değil. Aynanın yüzeyi bir su gibi dalgalanıyordu. Ali aynaya doğru eğildi. Kendisini değil… yaptığı iyilikleri gördü. Bir çocuğun gülüşü, bir kuşun su içişi, Hasan'ın yumuşayan yüzü, dedesinin tebessümü… Her küçük hareket, aynada dev bir ışığa dönüşüyordu.

Hasan aynaya baktı; yalnızlığı değil, o yalnızlığı paylaşan dostluğun sıcaklığını gördü. Mehmet baktı; annesine verdiği umudun ışığını gördü.

Dede konuştu:

— İşte Karun'un parayı, gümüşü hazine sandı. Altın, insanın elini ısıtır; ama iyilik insanın kalbini. Karun ne yazık ki bunu anlamadı…

Aynanın yüzeyinde bir cümle belirdi:

"Bir kalbin iyiliğe açılması, dünyadaki en büyük hazinedir."

Ali, defteri sandığın üstüne koydu. Defter bir ışık huzmesine dönüştü ve sandığın üzerine yayıldı. Sandık usulca kapandı. İplik son kez titredi, sonra bir halı motifinin içine karışıp kayboldu.

Çocuklar tünelden çıktıklarında hava akşam olmak üzereydi. Uşak'ın sokakları daha sıcak, daha ılımandı. Kedi bu kez yanılarına gelip patisiyle Ali'nin koluna dokundu.

— Dede, dedi Ali, şimdi ne olacak?

— Şimdi mi? Şimdi sadece devam edeceksin Ali'm. Çünkü iyilik, bir defter kapandığında bitmez. İnsan niyet ettikçe yeniden başlar.

Ali evine yürürken deftersizdi ama içi tertemiz bir sayfa gibiydi. Ve o akşam ilk kez şunu anladı:

İyilik bir maceraydı; ama bu macera bir tünelde değil, insanın kalbinde başlıyordu.

Uşak'ın göğü gece olduğunda bile hafifçe ışıldıyordu. Sanki iyiliğin tohumu göğe de bir renk vermişti.

Rüzgâr mırıldandı:

"Bir çocuk iyilik ettiğinde, şehir büyür."

Ve Ali, artık ne bir sandığa, ne bir deftere, ne de bir sihre ihtiyaç duyuyordu. Çünkü hazineyi bulmuştu.

Hazine, bir kalbi incitmemekti.

Hazine, bir kalbi onarmaktı.

Hazine, Allah'a inanmak ve emrettiği yaşamaktı.

Ve her çocuk, bunu yapabilecek güce sahipti.

79

Van – Akdamar'ın İnci Gölge Kuşu

Gökyüzünün en berrak olduğu bir sabah, Van Gölü'nün üzerinde, henüz kimsenin fark etmediği minicik bir ışık titreşti; sanki suyun içinden bir kalp atışı yükselmiş de göğe ulaşmaya çalışmıştı. İşte bu ilk titreyişin ne olduğunu kimse bilmiyordu—belki de her masal tam böyle bir "merak" çizgisinden başlardı.

Van Gölü'nün kıyısındaki küçük, şirin bir köyde yaşayan **Mirza**, işte o sabah gözlerini açtığında odasının duvarına vuran bu titrek ışığı fark etti. Işık, kapı pervazından içeri giriyor, sağa sola zıplıyor, sonra bir anda odanın içinde gümüş bir kuşa dönüşüyormuş gibi parlayıp sönüyordu. Mirza, ellerini

gözlerine siper etti. “Bu da ne?” diye fısıldadı.

O, dokuz yaşında, merakı gözlerinden taşan, içi sorularla dolu bir çocuktu. Gönlü genişti; çünkü annesi ona her akşam Kur’an’dan kıssalar anlatırken “Gönlü geniş olanın yolu da geniş olur, Mirza’m,” derdi. Ayrıca Van’ın yüksek dağlarında gezen çobanların anlattığı masallara da bayılırdı. Bazı geceler, gökyüzüne bakıp “Yıldızlar acaba birbirlerine neler fısıldıyor?” diye düşünürdü.

Bu sabah ise yıldızlar değil, Van Gölü’nün suyundan çıkan o garip ışık onu çağırıyor gibiydi.

Mirza hızlıca hazırlandı. Ev, her zamanki sıcaklığıyla onu karşıladı; tandırda pişen ekmek kokusu, kapı kenarında pinekleyen gölge kedisi Kırpık, annesinin şefkatli sesi… Fakat bugün Mirza’nın içinde tarifi zor bir heyecan vardı. Sanki göl, ona bir sır vermek istemişti.

Kahvaltıda annesi “Mirza, yine derin derin düşünüyorsun, hayırdır?” deyince çocuk başını salladı:

“Anne, bugün Akdamar’a gitmek istiyorum. İçim bir şey söylüyor.”

Annesi gülümsedi.

“Kalbi temiz olanın içi konuşur evladım. Ama tek başına gitmezsin, amcan teknede bugün nöbetçi. Onunla gidersin.”

Böylece Mirza, sırt çantasına dostu gibi sevdiği küçük tespihini, defterini ve ahşap kalemini koydu. Annem hep derdi, “Yazmak insanın içine ayna tutar.” O yüzden Mirza, gördüğü her şeyi yazmak isterdi.

Köy kıyısındaki iskeleye vardığında, Van Gölü olağanüstü bir dinginlik içindeydi. Su masmavi değil, sanki sütle karıştırılmış bir maviye dönmüştü. Güneş altın taneleri gibi parlıyordu. Amcası teknenin halatlarını çözüyordu. Mirza’yı görünce el salladı:

"Bugün göl başka güzel, Mirza hanımın oğlu! Akdamar seni çağırıyordur belki."

Mirza içinden "Evet, beni çağırıyor," diye geçirdi.

Tekne yavaşça açıldı. Su yüzeyinde yalnızca bir kuş vardı—o da bir gölgeydi sanki. Gölge gibi, ama kuş biçiminde. Mirza gözlerini ovaladı. Kuşun kanatları yok gibiydi, ama uçuyordu; gölün yüzeyinde hiç su sıçratmadan kayıyordu. Amcasına sordu:

"Amca, bak! Göldeki kuşu görüyor musun?"

Amcası gözlerini kıstı.

"Benim gözüm yıllardır bu gölü izler, ama öyle bir kuş hiç görmedim Mirza. Belki senin hayalin bir masal gösteriyordur."

Mirza emin değildi—ama kuş bir kez daha parlamıştı. Gölün içinden sabah odasına süzülen ışığı hatırladı; aynı parlaklık… aynı gümüş.

Akdamar Adası'na yaklaştıklarında Van'ın meşhur martıları teknelerine eşlik etmeye başladı. Çocuk, martıların çığlıkları arasında kulaklarına bir ses daha geldi—fısıltı gibi, rüzgârdan daha hafif, su damlası gibi kısa:

"Mirzaaa…"

Mirza irkildi. Bir an kalbi hızla çarptı ama içi korkuyla değil, yabancı bir tanışıklıkla doldu. Sanki bu sesi çok eskiden duymuş gibiydi.

Tekne adaya yanaşınca Mirza koşarak kıyıya çıktı. Amcası arkasından seslendi:

"Mirza, çok uzaklaşma, ben buradayım!"

Mirza yalnızca el salladı; ayakları zaten onu götürmek istediği yere götürüyordu. Ada, badem ağaçlarının hafif pembe kokusuyla kaplıydı. Bazı dallar öyle kıvrık, öylesine masalsıydı ki sanki ağaçlar birbirlerine şiir fısıldıyordu.

Birden rüzgâr durdu.

Sessizlik.

Sonra gölün derinlerinden gelen bir su sesi…

Ve gölge kuş ortaya çıktı.

Bu kez gölün yüzeyinden değil, tam karşısındaki kayalıkların üstünden çıktı. Varlığı hem gerçekti hem değilmiş gibi… Kanatlarının olduğu yerlerde ışık kıvılcımları vardı; insanın baktıkça içini ısıtan, gözünü acıtmayan, sanki bir duanın içindeki parıltı gibiydi.

Mirza nefesini tuttu.

"Kimsin sen?"

Kuşun sesi rüzgâra benziyordu, fakat daha ritmik, daha melodikti.

"Ben *İnci Gölge Kuşu*… Bu gölün bir zamanlar unuttuğu, ama unutmayı hiç istemediği hikâyelerin bekçisiyim."

Mirza şaşkınlıkla göz kırptı.

"Benim odama bu sabah sen mi ışık gönderdin?"

Kuş hafifçe kanat çırptı; her çırpışta minik gümüş zerrecikleri havaya karıştı.

"Evet. Çünkü bu gölün sana anlatmak istediği bir şey var."

Mirza'nın içi ısındı.

"Göl bana bir şey mi söylemek istiyor?"

Kuş başını eğdi.

"Evvel zaman içinde, bu adanın kalbinde bir hazine vardı. Altın değil, mücevher değil… Daha kıymetli. Bu hazine bir duaydı. O dua, gölü korur, adayı korur, burada yaşayan herkesin kalbine bir ışık verir, kötülüğü adaya yaklaştırmazdı. Fakat yıllar önce dua kayboldu… İnsanlar duanın yolunu unuttu."

Mirza düşünceli bir şekilde yere baktı.

"Peki ben ne yapabilirim?"

Kuşun sesi tatlı bir esintiyi andırdı.

"Duanın izi yeniden bu sabah göründü. O iz yalnızca gönlü

temiz, kalbi açık bir çocuğa görünür. O yüzden seni çağırdım."

Mirza'nın kalbi heyecanla çarpmaya başladı.

"Duanın izi nerde?"

Kuş gökyüzüne doğru yükseldi.

"Beni izle."

Mirza, badem ağaçlarının arasında kuşu takip etmeye başladı. Kuş bazen görünmez oluyor, sonra yeniden parlıyordu. Bu sırada adanın üzerinde hafif bir sis dolaşıyor, sanki adanın tamamı Mirza'nın yolculuğuna yardım ediyordu.

Bir süre sonra kayalık bir geçide ulaştılar. Geçidin tam ortasında parlak bir taş vardı. Üzeri inci gibi beyazdı ama dokununca yumuşak görünüyordu.

Kuş, taşın üzerine kondu.

"İşte dua buradaydı. Fakat biri taşı kırmaya çalıştı. Dua, korumasız kalınca gölün dört bir yanına dağıldı. Şimdi onu geri toplamak gerekiyor."

Mirza taşı inceledi. Üzerinde eski Türk motiflerine benzeyen kıvrımlar vardı.

"Dua nasıl toplanır?"

Kuş başını hafifçe sağa çevirdi.

"Dua kelimelerden değil, kalbin hâlinden yapılır. Onu bulmak için üç parçayı geri getirmen gerek."

Mirza dikkat kesildi.

"Hangi parçalar?"

Kuş, üç küçük ışık dairesi oluşturdu.

"*Birincisi; gölün hatırladığı merhamet.*

İkincisi; adanın unuttuğu sabır.

Üçüncüsü ise insanların yitirdiği şükür.

Bu üçü yeniden birleşmeden dua tamamlanmaz."

Mirza kararlıydı.

"Peki nerede bulacağım? Bana yardım eder misin?"

Kuşun sesinde ince bir hüzün vardı:

"Yolun bir kısmında yanındayım. Ama bazı adımları yalnız atman gerek. Çünkü dua, başkasının değil, senin kalbinle tamamlanacak."

Mirza başını salladı. Gökyüzüne baktığında güneşin daha parlak olduğunu gördü. İçinde bir sıcaklık yayıldı; "Allah'ın izniyle başarırım," dedi.

Mirza ve İnci Gölge Kuşu önce adanın doğu tarafına doğru yürüdü. Burada eskiden suya yakın yaşayan balıkçıların bıraktığı taş evler vardı. Ancak evler uzun zaman önce terk edilmişti. Mirza bir evin içine girince, yerde oturan küçük bir balıkçı çocuğu gördü—ama çocuk gölgesizdi!

Mirza şaşkınlıkla geri çekildi.

"Sen… gerçek misin?"

Gölgesiz çocuk hüzünle başını kaldırdı.

"Gerçek değilim, hatırayım. Göl beni her sabah buraya getirir. Eskiden çok neşeliydim, annemle babama balık taşırdım. Ama bir gün büyük bir fırtına oldu. Balıklar kıyıya vurdu, tekneler devrildi. İnsanlar birbirine yardım etmek yerine korkuya kapıldı. O günden sonra göl beni hep böyle hatırlar: yardımsız, gölgesiz."

Mirza üzüldü.

"Korktukları için birbirlerine yardım etmemeleri kötü bir şey… Ama ben sana yardım edebilirim. Ne istiyorsun?"

Gölgesiz çocuk, eliyle gölü işaret etti.

"Buraya merhamet lazım. Birinin hatırlaması gerek… Merhamet, birinin kalbinden bir diğerine ılık bir rüzgâr olur. Sen bana o rüzgârı getirirsen gölgem yerine gelir."

Mirza bunu nasıl yapacağını bilmiyordu. Fakat annesinin sözü kulağına geldi:

"Merhamet, kalbin sıcaklığını başkasının soğuğuna üflemektir."

Bu sözle Mirza balıkçı çocuğun yanına oturdu. Elini çocuğun omzuna koydu.

"Ben senin yanında olduğumu söylüyorum. Bu bir masal olsa bile seni yalnız bırakmıyorum. Sen yalnız değilsin."

Birden odanın içi sıcak bir ışıkla doldu. Gölgesiz çocuğun ayaklarının dibinde bir gölge belirdi. Çocuk başını kaldırdı, gülümsedi.

"Merhameti buldun, Mirza."

İnci Gölge Kuşu kanat çırptı.

"Birincisi tamam."

İkinci yolculuk adanın kuzeyine, sarp kayalıklara doğru oldu. Burada rüzgâr güçlüdür, bulutlar sık sık kayalıkların arasından geçer. Yürüdükçe sis yoğunlaştı. Mirza hemen yanı başındaki kuşu zor görüyordu.

Bir anda kuşun sesi duyuldu:

"Burada sabır saklı. Ama önce sabırsızlığı tanımalısın."

Mirza cevap veremeden kayaların arasından çatlak bir ses yükseldi:

"Çabuk olun! Her şey hemen olmalı! Bekleyemem!"

Bir kaya yarığından kocaman bir taş devin başı çıktı. Devin gözleri kızarmış, nefesi hızlıydı.

Mirza ürktü ama kaçmadı.

"Sen kimsin?" diye sordu titrek bir sesle.

Taş dev kükredi:

"Ben zamanında adanın bekçisiydim. Ama insanlar hep acele etti. Kimse durup bir nefes almadı, kimse göle 'Şükür' demedi, kimse adaya 'Sabır' demedi. Ben de sabırsızlaştım. Şimdi her şeyi hemen istiyorum. Bir anda. Beklemeyi unuttum!"

Mirza sakin bir sesle sordu:

"Peki ben sana nasıl yardımcı olabilirim?"

Dev öfkeyle bağırdı:

"Sabır getireceksin! Ama sabrın nerede olduğunu bilmiyorum!"

Mirza gözlerini kapadı. Tek nefes aldı. Sonra iki.

Sonra üç.

Kalbi yavaşladı.

Sessizce devin karşısına geçti.

"Sabır böyle başlıyor," dedi.

"Bekleyerek. Bazen bir şey hemen olmaz. Bazen dua ederiz, cevabı sonra gelir. Bazen yürüyeceğimiz yol uzun olur. Ama adım adım yürürüz. Sen de şimdi benimle bekle."

Dev şaşırdı.

"Beklemek mi?"

"Evet. Sadece durmak ve nefes almak."

Mirza ve dev birlikte gözlerini kapadı. Rüzgâr yavaşladı. Sis dağıldı. Kayaların üzerindeki küçük otlar bile sanki gülümsemeye başladı.

Birkaç dakika sonra dev iç çekti.

"Sanki içimden bir taş kalktı."

Mirza gözlerini açtı. Devin göğsünde altın bir çizgi belirdi.

"Sabır geri döndü."

Kuş kanat çırptı.

"İkincisi tamam."

Son yolculuk adanın güneyine, kilisenin hemen ardındaki sessiz tepelere doğru oldu. Bu tepeler genelde kimsenin uğramadığı, yalnızca rüzgârın sazlarla konuştuğu yerlerdi.

Mirza burada bir yaşlı kadınla karşılaştı. Kadın beyazlar içinde, elinde küçük bir tespih tutuyordu.

"Evlat… Beni görebiliyorsan demek ki üçüncü ışığa hazırsın," dedi.

Mirza hafifçe yaklaştı.

"Burada ne arıyorum?"

Kadın gülümsedi.

"Şükrü. İnsanlar çok şey ister ama teşekkür etmeyi unutur. Güneş doğar… 'Sağ ol' denmez. Ekmek pişer… 'Elinize sağlık' denmez. Su akar… 'Allah bereket versin' denmez. Şükür unutulunca dua eksik kalır."

Mirza başını eğdi.

"Peki şükrü nasıl bulacağım?"

Kadın gökyüzünü gösterdi.

"Bazen şükür yukarıda saklıdır. Ama asıl nerede saklı bilir misin?"

Mirza şaşkınlıkla baktı.

"Nerede?"

Kadın elini Mirza'nın kalbine koydu.

"Burada. Söylemekten değil, hissetmekten doğar."

Mirza derin bir nefes aldı. Gölü düşündü. Annesini düşündü. Sabah penceresine düşen gümüş ışığı düşündü. Her hatıranın içinden sıcaklık yükseldi.

"Şükür," dedi fısıltıyla.

"Her şeye şükür…"

O anda gökyüzü hafifçe açıldı, bir ışık Mirza'nın üzerine indi. Tepedeki otlar dalgalandı. İnci Gölge Kuşu büyük bir sevinçle çığlık attı.

"Üçüncüsü tamam!"

Mirza, üç parçayı bulmuştu. Kuş, onu yeniden parlak taşın olduğu yere götürdü. Mirza taşın üzerine elini koydu. Taşın kıvrımları ışımaya başladı. Üç parça—merhamet, sabır, şükür—

birbirine ince bir duman gibi karıştı.

Taş çatladı.

Sonra içinden eski bir dua yükseldi; ama kelimelerle değil, bir ışıkla…

Işık gökyüzüne çıktı, sonra gölün kalbine indi. Göl dalgalandı. Rüzgâr adanın etrafında döndü. Badem ağaçları bir anda çiçeklendi.

İnci Gölge Kuşu Mirza'nın omzuna kondu.

"Dua geri döndü. Ada artık güvende. İnsanların kalbine dokunan bir hikâye oldun sen."

Mirza şaşkınlıkla:

"Ben mi?"

Kuş hafifçe gülümsedi.

"Evet. Çünkü insanların unuttuğu şey bir çocuk tarafından hatırlanınca daha güçlü olur."

Sonra kuşun ışığı yavaş yavaş soldu.

"Vakti geldi… Ben artık gölün içine döneceğim. Ama ne zaman gölün ışığı sana bir şey söylerse bil ki hikâye bitmez."

Kuş, göle doğru süzüldü. Suya değdiği an gümüş halkalar oluştu. Sonra kayboldu.

Mirza uzun süre göle baktı. İçinde huzurun sıcaklığı vardı.

Dönüp amcasının teknesine giderken adanın üzerindeki tüm canlıların sanki ona teşekkür ettiğini hissetti.

Mirza o gün köyüne döndüğünde annesi onu kapıda karşıladı.

"Yüzün ışıldıyor Mirza'm. Ne oldu sana?"

Mirza gülümsedi.

"Sana uzun bir hikâye anlatacağım anne.

Ama önce…

Şükürler olsun ki geldim."

Annesi oğlunun saçını okşadı.

"Şükür evladım… Şükür."

Ve Van Gölü'nün üzerinde güneş batarken, gölün yüzeyinde bir anlığına gümüş bir çizgi göründü. Mirza artık bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyordu:

Hikâye bitmemişti.

İyi kalpli çocuklar olduğu sürece de bitmeyecekti.

80

Yalova – Termal Ormanların Buhar Perisi

Yalova'nın sessiz bir sabahında, Termal ormanlarının derinliklerinden yükselen incecik bir buhar şeridi, sanki gökyüzüne bir sır fısıldıyordu. Üstelik bu sır, sadece dikkatle bakanlara görünür olan minik bir ışık titreşimi gibi, ormanın derinliklerine gidip gelen, "Beni takip et" der gibi dalgalanan yumuşacık bir ışıltıya dönüşmüştü. Kimse bu ışıltının nedenini bilmiyordu… ta ki küçük Emre onu ilk kez görene kadar.

Emre, on yaşında, gözleri merakla parlayan, yürürken kuru yapraklara basmaktan hoşlanan bir çocuktu. Ailesiyle sık sık Termal'e gelir, hem sıcak suların buharını izler hem de

ağaçların gölgesinde oynardı. O sabah erkenden uyanmış, annesi henüz çay demlemeye başlamadan, ormanın kenarına doğru yürümüştü. Çünkü içinden bir ses, "Bugün bir şey olacak," diyordu.

İşte o anda, sıcak su kaynaklarının üstünden ince bir sisin içinden bir kıvılcım parladı. Kıvılcım, rüzgârı takip etmiyor, aksine kendi yolunu çiziyordu. Upuzun bir ince dal gibi kıvrılıp bükülüyor, sonra yeniden yukarı doğru tırmanıyordu.

Emre gözlerini kocaman açtı.

"Sen de kimsin?" diye fısıldadı kendi kendine.

Fısıltı değilmiş gibi, buhar şeridi hafifçe titreşti—sanki cevap veriyordu. Ardından Emre'nin ayaklarının dibine minicik bir su damlası düştü. Ama bu damla sıradan bir damla değildi. Güneş ışığıyla karşılaşınca mavi, gölgede mor, çalılara değerken altın rengine dönüşüyordu.

"Ben… galiba seni izlemeliyim," dedi Emre.

Ve işte böyle başladı Termal Ormanlarının Buhar Perisi'yle tanışacağı serüven.

Ormanın içi her zamanki gibi sakindi ama o sabah ağaçlar biraz daha dik duruyor, yaprakların hışırtısı biraz daha melodik geliyordu. Emre yürüdükçe kuş sesleri farklı bir ritme büründü. Sanki hepsi tek tek onu karşılamak için hazırlık yapmış gibiydi. Emre bu anı, dedesinin ona öğrettiği bir cümleyle karşılamak istedi:

"Bismillah," dedi hafifçe.

Bu kelimeyi söyleyince içi daha da ısındı; sanki bu kelimeyle birlikte adımlarına bir güven, kalbine bir ışık gelmişti.

Buhar şeridi, Emre'yi Termal ormanlarının en sık dokulu ağaçlarının olduğu bölgeye götürdü. Emre buraya pek gelmezdi—çünkü ağaçların gövdeleri yosunlarla kaplıydı,

uzun dallar birbirine dolanırdı. Ama bugün her şey farklı görünüyordu. Yosunlar bile sanki sabah ışığını sever gibi parlıyor, dalların arasından süzülen ışık incecik çizgiler halinde yere vuruyordu.

Tam o sırada buhar bir anda aşağıya doğru kıvrıldı ve bir kayayı üç kez hafifçe çevreledi. Ardından Emre'nin gözleri önünde buhar yoğunlaştı, kıvrıldı, döndü, küçüldü… ve bir anda insan şeklinde bir varlığa dönüştü.

Emre gözlerini kırpıştırdı.

Gördüğü şey öyle büyülüydü ki insan mı, su mu, ışık mı olduğuna karar veremedi.

Karşısında duran varlık, bir çocuğun boyunda ama sanki bin yıllık suyun bilgeliğini taşıyan bir yumuşaklıktaydı. Saçları buhar gibi dalgalanıyor, elleri ise sis gibi şeffaftı. Gözleri… ah, gözleri! Her baktığında rengi değişiyordu: önce su damlası mavisi, sonra çekilmiş çay gibi sıcak bir kahverengi, en sonunda da güneşli sabahların sarısı…

"Ben Buhar," dedi varlık, sesi bir ırmağın kıyıya vuruşu kadar sakin, bir annenin ninni söylerkenki kadar yumuşaktı. "Termal Ormanların Buhar Perisi."

Emre'nin dudaklarında bir gülümseme belirdi. Korkmamıştı. İçinde garip bir güven vardı.

"Ben de Emre," dedi. "Seni… seni uzun zamandır bekliyordum gibi hissediyorum."

Buhar Perisi gülümsedi; yüzü gülümsediğinde yüzü değil, çevresindeki tüm hava ışıldıyordu.

"Bazen kalpler, gözlerden önce görür," dedi.

Sonra buhar kanatları gibi incecik kollarını açtı.

"Gel, sana bir şey göstermek istiyorum."

Emre buhar perisini takip ederken, ormanın içine doğru usul

usul ilerlemeye başladı. Yol boyunca yerde parlayan minik su incileri gördü. Her birine dokunduğunda o damla sanki hafifçe titriyor ve bir tını çıkartıyordu.

"Tıng!"

"Bu da ne?" diye sordu Emre şaşkınlıkla.

Buhar Perisi hafifçe gülümsedi.

"Suyun hatıraları," dedi.

"Suyun da mı hatırası olur?"

"Elbette," dedi perisi. "Her damla bir yolculuk yapar. Bir gün dağ tepesindedir, bir gün denizin dibinde. Bazen bir çiçeğin üstünde dinlenir, bazen bir çocuğun avucunda kayar gider. Her yolculuk bir iz bırakır. Bu termal sular da yüzlerce yıldır insanlara şifa olur. Ve her şifa bir dua bırakır suya."

Emre kulak kesildi.

"Dualar suya mı karışıyor?"

"Evet," dedi Buhar. "Ve o dualar suyu güzelleştirir. Suya iyi davranan, suyu incitmeyen herkes, aslında kendine iyilik eder."

Emre biraz düşündü. "Öyleyse suyu kirletmek… kötü bir davranış gibi oluyor."

"Bir kalbi kırmak gibi," dedi Buhar Perisi. "Su kırılırsa, orman da kırılır. Orman kırılırsa, sen de kırılırsın. Çünkü hepimiz bağlıyız."

Bu cümle Emre'nin kalbine bir sıcaklık gibi yayıldı. Sessizce başını salladı.

"Anladım."

Buhar Perisi, Emre'nin anlayışından memnun olmuş gibi ışık saçtı.

"İşte bu yüzden seni çağırdım," dedi. "Çünkü ormanda bir şey oluyor."

Emre bir adım geri çekildi.

"Ne oluyor?"

Buhar Perisi'nin yüzü yumuşaklığını korudu ama ışıklar biraz soldu.

"Biri, termal suların derinliklerine kötü bir çöp bırakmış," dedi. "Ve suyun kalbi kırılmış durumda."

Emre'nin yüzü gerildi. "Kim yaptı?"

"Bilmiyorum. Ama suyun kalbini onarmak için bir çocuğun temiz kalbine ihtiyacım var."

Emre şaşkınlıkla kendine baktı.

"Ben mi? Ama ben… sadece Emre'yim."

Buhar Perisi parmaklarının ucuyla Emre'nin göğsüne, yani kalbinin üzerine hafifçe dokundu. Dokunduğu anda sıcak bir esinti yayıldı.

"Hiçbir çocuk 'sadece' değildir," dedi. "Senin kalbin, kırılmış bir suyun kalbini iyileştirebilir. Çünkü sen merak ediyorsun, çünkü iyi düşünüyorsun, çünkü küçük şeylerin kıymetini biliyorsun."

Emre hafifçe başını eğdi. Bu sözler onu hem utandırmış hem de gururlandırmıştı.

"Peki ne yapmalıyım?"

"Önce suyun kalbini bulmamız gerek," dedi Buhar Perisi.

Ve birlikte ormanın içindeki en derin, en sıcak bölgeye doğru yürüdüler. Ağaçlar yavaş yavaş daha uzun, yapraklar daha parlak hale geliyordu. Kuş sesleri seyrekleşiyor, yerini su damlalarının yankısına bırakıyordu.

Sonunda geldiler.

Karşılarında, termal suyun kaynağı olan büyük bir gölcük vardı. Su, buharı göğe doğru kıvrıla kıvrıla yükselirken hafif bir uğultu çıkarıyordu. Ama bu uğultu… sanki biraz hüzünlüydü.

Buhar Perisi suyun üzerine doğru süzüldü.

"Bak," dedi.

Emre dikkatle baktı. Gölcüğün dibinde, parlak ama bulanık görünen bir şey vardı.

"Sanki bir… plastik şişe," dedi Emre hayal kırıklığıyla.

"Evet," dedi Buhar Perisi. "Ama mesele sadece bir şişe değil. Mesele, o şişenin oraya atılırken suya hissettirdiği değersizlik."

Emre'nin kaşları çatıldı.

"Peki su bunu nasıl hisseder ki?"

"Çünkü Allah suya bir nefaset vermiştir," dedi Buhar. "Temiz olmayı, temiz kalmayı sever. Aynı kalpler gibi."

Emre'nin içi sıkıştı.

"Ben… ben o şişeyi çıkarabilirim."

Buhar Perisi başını eğerek teşekkür eder gibi hafifçe ışıldadı.

"Yapabilirsen, su çok mutlu olur."

Emre ayakkabılarını çıkarıp dizlerine kadar suya girdi. Su sıcaktı ama yakıcı değildi; sanki ona "Hoş geldin" diyordu. Ayaklarının altındaki taşlar yuvarlaktı. Yavaşça eğilip elini suya daldırdı.

Su bir anda parladı.

Sanki onu cesaretlendiriyordu.

Emre, şişeye uzandı. Fakat tam dokunacakken su bir anda dalgalandı.

Emre korkmuş gibi geri çekildi.

"O da ne?"

Buhar Perisi yavaşça yaklaştı.

"Su bir sınav yapıyor," dedi. "Sen gerçekten iyi niyetli misin, yoksa sadece merak mı ediyorsun… bunu anlamak istiyor."

Emre durdu, derin bir nefes aldı.

"Ben… onun iyi olmasını istiyorum. O yüzden yapıyorum."

Suyu incitmedi, acele etmedi. Tekrar elini uzattı. Bu kez şişe bir anda kendi kendine yukarı çıktı—sanki su, "Tamam,

güveniyorum," demişti.

Emre şişeyi aldı. Suyun yüzeyi bir an ışıl ışıl parladı. Buhar Perisi'nin etrafında dönen sis halkaları gökyüzüne yükseldi.

Ama iş bitmemişti.

Çünkü tam o anda ormanın derinliklerinden bir homurtu geldi.

Sanki bir şey uyanmıştı.

Emre geri döndü.

"Bu ses ne?"

Buhar Perisi'nin yüzü ciddi bir hal aldı.

"O… Ormanın Gölgeliği."

"Gölgeliği?"

"Ormanın en eski koruyucularından biri," dedi Buhar. "Ama uzun zamandır kimse onu rahatsız etmemişti. Su kırıldığı için o da huzursuzlandı. Biz suyun kalbini onarırken o da bizi izliyor."

Bir anda ağaçların arasından dev bir gölge belirdi. Uzun, ince, tüyleri sis gibi görünen bir varlıktı. Aslında korkunç değildi ama çok eski bir masal kitabından çıkmış gibi büyüktü.

Gözleri meşe yapraklarının rengiyle parlıyordu.

"Kim," dedi derin bir sesle, "suyun derdine iyi gelen?"

Emre ürktü ama kaçmadı. Çünkü bu varlık, korkutmak için değil anlamak için bakıyordu.

Buhar Perisi öne çıktı.

"Bu çocuk," dedi. "Emre."

Gölgeliğin gözleri hafifçe kısıldı. Emre'ye doğru eğildi.

"Sen… küçük bir insansın. Neden bu kadar uğraştın?"

Emre önce cevap veremedi. Sonra göğsünü hafifçe şişirerek konuştu.

"Çünkü suya bir şey yapılmıştı. Ve su üzülmüş gibiydi. Ben de… bir şeyleri düzeltmek istedim."

Gölgeliğin yüzü yumuşadı. Gölgesi daha kısa, rengi daha açık oldu.

"İnsanlar bazen kendi yaptıkları şeyi düzeltmek yerine kaçmayı seçer. Sen kaçmadın."

Emre başını eğdi. "Düzeltilebilecek şeyleri düzeltmek… daha iyi değil mi?"

Gölgeliğin gözleri gülümsedi.

"Evet," dedi. "Tıpkı kalpler gibi."

Sonra bir anda gölge cüce boyutuna kadar küçüldü. Buhar Perisi'yle yan yana durdu.

"Ben artık huzurluyum," dedi Gölgeliği. "Suyun kalbi onarıldı. Ama senden bir isteğim var, çocuk."

Emre dikkatle dinledi.

"Bu ormanın hikâyesini unutmamanı istiyorum. Ve insanlara da anlatmanı. Suya kıymet vermek, ormana kıymet vermektir. Ormana kıymet vermek ise yaşama kıymet vermektir."

Emre başını salladı.

"Söz veriyorum."

Gölgeliği bir kez daha eğildi.

"Güzel. O halde orman seni uğurlasın."

Buhar Perisi, Emre'nin elini tutmuş gibi yanına yaklaştı.

"Sen bugün sadece bir şişe çıkarmadın," dedi. "Bir suyun kalbini onardın. Bir ormanın nefesini rahatlattın. Ve bir kalbin, yani kendi kalbinin, ne kadar güçlü olabileceğini gördün."

Emre hafifçe gülümsedi.

"Ben… sadece doğru olanı yaptım."

"İşte zaten güç," dedi Buhar, "doğru olanı küçükken bile yapabilmektir."

Buhar Perisi'nin bedeninden yumuşak ışıklar yükseldi. Gölgeliği, rüzgârla birlikte incecik dalgalar halinde dağıldı. Orman

bir anda çok ferah, çok huzurlu bir nefes aldı sanki.

Emre derin bir nefes çekti.

Ve o anda… içinden öyle bir his geçti ki… anlatması zor. Bir yandan bir masalın içinde olduğuna inanıyordu, bir yandan da masalın gerçek hayata da bir şey söylediğini hissediyordu.

Buhar Perisi ona baktı.

"Seni ne zaman çağıracağımı bilemem," dedi. "Ama orman seni hiç unutmaz."

"Ben de sizi unutmayacağım," dedi Emre.

Buhar Perisi gülümsedi ve bir anda yeniden buhar çizgisine dönüştü. Gökten süzülen ışıkla birleşti, yükseldi, yükseldi… sonunda tamamen kayboldu.

Emre, elindeki şişeye baktı. Onu çantasına koydu. Sonra yavaş adımlarla ormandan çıkmaya başladı. Ağaçlar ona yol açıyormuş gibi hafifçe eğildi, yapraklar tatlı bir melodi çıkarttı.

Ormanın dışına çıktığında, annesi ona seslendi.

"Emreee, neredeydin? Çay hazır!"

Emre annesine koştu.

"Bir şey oldu," dedi nefes nefese.

"Ne oldu?" dedi annesi şaşkınlıkla.

Ama Emre o an hiçbir şey söylemedi.

Çünkü bazı hikâyeler hemen anlatılmazdı. Kalbinde biraz demlenmeleri gerekir. Tıpkı çayın, tıpkı iyi bir davranışın, tıpkı küçük bir çocuğun içindeki ışığın…

Sadece gülümsedi.

Annesi saçlarını okşadı.

"Hadi bakalım," dedi. "Evimize gidelim."

Emre son kez ormana baktı.

O anda rüzgâr hafifçe esip küçük bir buhar şeridi yükseltti.

Emre içinden, çok derinden bir yerden biliyordu:

Termal Ormanlarının Buhar Perisi de ona bakıyordu.
Ve bu orman… artık onun bir parçasıydı.
Ve Emre de ormanın.

81

Yozgat - Çapanoğlu Çeşka Yeraltı Şehri'ni Keşfediyor

Bir sabah, Yozgat'ın üzerine incecik bir sis çöküp güneş sanki gökyüzünden sessizce yere sarkmış bir altın ip gibi parladığında, Çapanoğlu Mahallesi'nde yaşayan küçük Çeşka'nın kulaklarına bir tıkırtı geldi: **Sanki toprağın derinliklerinden bir davet fısıldanıyordu.**

Çeşka, adını ninesi koymuştu. "Bu ismi sana verdim, çünkü kalbin geniş, aklın meraklı; tıpkı eskilerin gizemli oyuklarını keşfetmeye hevesli bir çocuk gibisin," derdi. Çeşka'nın adı kulağa hem eski hem yeni gelen bir serinlik gibi esiyordu.

O sabah uyandığında kalbinin içinde bir sıcaklık geziniyordu;

sanki ona, "Bugün özel bir gün," diyordu. Penceresini araladığında rüzgâr tatlı tatlı yüzüne dokundu. Yozgat'ın o tanıdık kokusu—samansılar, taze hamur, soba dumanı ve toprağın kendine has serinliği—çocuk odasının içine doldu.

Çeşka, minik çantasını aldı. İçine bir tespih koydu – dedesinin hediye ettiği ahşap, mis gibi ardıç kokan tespih. Bir de keçeden yapılmış üç küçük kuklasını attı: biri kocaman gözlü bir serçe, biri uzun tüylü bir kirpi, biri de yüzü sürekli gülümseyen bir ceylan. Onlara küçük isimler vermişti: **Miniş, Kıtır ve Menevşe.**

Ninesi her sabah ona "Evladım, Allah merak eden kalpleri sever, çünkü öğrenen kul kendine yol bulur," derdi. Bu söz, o gün kalbinin tam ortasında parladı.

Ve böylece macera başladı.

BÖLÜM 1 — Sakin Bir Günde Gizemli Bir Kapı

O sabah Çapanoğlu Mahallesi diğer günlere benzemiyordu. Sanki herkes biraz daha sessiz, sokaklar biraz daha durgundu. Yoldan geçip okula gitmesi gerekirken içinden bir ses, "Bugün biraz dolan. Çevrede bir şey var," diyordu.

Bu, kötü bir his değildi. Tam tersine, güvenli bir keşfin çağrısıydı.

Çapanoğlu Camii'nin yanından geçerken minarenin gölgesi üstüne düştü. Gölge yumuşaktı; adeta bir el gibi başını okşadı. Rüzgâr minarenin süslerinde dolaşıp "din-don-din-don" diye ince bir nağme bıraktı.

Çeşka gülümsedi.

"Sen de mi bugün bana eşlik ediyorsun?" diye mırıldandı gökyüzüne.

Tam o sırada ayaklarının altında minik bir titreşim hissetti.

Pıt.

Sonra bir tane daha.

Pıt.

Sanki yerin altındaki biri ufak bir taşla yukarı doğru vuruyor gibiydi.

Çeşka teyakkuzda durdu.

"Toprak beni çağırıyor," dedi, sesi kısık, ama yine de neşeli.

Yozgat'ın Çapanoğlu Mahallesi yüzyıllardır pek çok hikâye saklardı. İnsanlar bazen "Eskiden burada gizli geçitler varmış," diye konuşur ama çoğu kişi bu anlatıları sadece masal zannederdi.

Çeşka içinse masal ile gerçek birbirine dokunabilirdi.

Adımlarını tıkırtının geldiği yöne çevirdi. Burası mahallenin biraz daha eski kısmıydı. Eski kerpiç evlerin arasında bir duvar vardı — duvarın bir yerinde taşların arasından hafif bir ışık sızıyordu.

Işık sanki nefes alıyor gibiydi; bir artıyor, bir azalıyor.

Çeşka diz çöktü.

"Elhamdülillah, bir sürpriz günüymüş," dedi kendi kendine.

Taşın üzerine dokunduğunda taş hafifçe içeri göçtü.

Tak.

Ardından duvarda bir kapı çizgisi belirdi. Tozlar havalandı, ışık arttı.

Duvarda, daha önce hiç görmediği bir kapı kendiliğinden açıldı.

Kapının arkasından ılık bir rüzgâr esti ve rüzgârın içinde bir ses dolaştı:

"Bismillah de, öyle gel küçük yolcu..."

Çeşka'nın gözleri büyüdü.

Korkmadı. Çünkü ses, bir ninenin sesini andırıyordu— yumuşak, güvenli, merhametli.

Başını hafifçe öne eğdi:

"Bismillah…"

Kapı ardına kadar açıldı.

İçerisi toprakla oyulmuş, ama duvarları minik fosforlu çizgilerle ışıldayan bir tüneldi.

Çeşka, Çeşka Yeraltı Şehri'nin ilk adımını atıyordu.

BÖLÜM 2 — Toprağın Altındaki Şehir Uyanıyor

Tünel geniş ama alçaktı; kokusu toprağın ilkbaharda yağmurla buluştuğundaki gibi ferah ve tanıdıktı. Çeşka'nın gözleri karanlığa alışırken duvarlar titrek bir ışıkla kendini gösteriyordu: Fosforlu çizgiler tıpkı bir nehir gibi kıvrılıyor, bazen çiçek şekline dönüşüyor, bazen yıldız işareti yapıyordu.

Minik kuklaları çantasında kıpırdadı sanki.

"Miniş, Kıtır, Menevşe… Hazır mısınız?" diye fısıldadı.

Fısıltısı yankılandı.

"hazır mısınız… ısınız…"

Tünelin sonunda büyükçe bir odacık belirdi. Odacığın ortasında yuvarlak bir masa, masanın etrafında da taş koltuklar vardı. Koltuklar sanki bin yıl boyunca bir misafiri beklemiş gibiydi.

O sırada tünelin duvarındaki ışıklardan biri yavaşça ayrılıp havada süzüldü.

Sonra minik bir kuş şekline büründü.

Bu ışık-kuşun sesi yoktu ama kanat çırpışları melodik bir nağme gibiydi.

Kuş, Çeşka'nın önünde durdu ve kanadıyla masadaki oyuk bir noktayı işaret etti.

Çeşka dikkatle baktı. Oyukta bir işaret vardı:

İncecik bir "vav" harfi…

"Ninem bana öğretmişti," dedi Çeşka gülümseyerek. "Vav… Rabbim bize her zaman rahmet kapısı açar, değil mi?"

Işık-kuş hafifçe parladı. Hem evet hem hayret dolu bir hareketti.

Çeşka masanın kenarına elini koyar koymaz zemin titredi.

Yumuşak bir titremeydi. Sanki yeraltı şehri, uzun uykusundan uyanıp "Hoş geldin," diyordu.

Bir duvar yavaşça aralandı.

Aralanan duvarın arkasından büyük bir salon belirdi.

Salonun ortasında yaprakları altın damarı gibi parlayan bir ağaç vardı:

Kökleri toprağın içine değil, yukarı doğru kıvrılıyor, dalları tavana değil duvarlara yayılıyordu.

Ağacın çevresinde küçük küçük yuvarlak taşlar dönüyordu.

Bazıları minik kandiller gibi ışıyor, bazıları melodik tıkırtılar çıkarıyordu.

Sanki bütün salon bir terennüm içindeydi.

"Burası… bir sığınak gibi," dedi Çeşka.

Işık-kuş tekrar kanat çırptı ve bu kez taşların birine doğru süzüldü.

Taş, kuşa yaklaşınca hafif bir ses çıkardı:

"**Hoş geldin, Çeşka.**"

Çeşka gözlerini kırptı.

Ama korkmadı.

"Sen… konuşuyor musun?"

Taş parlak bir şekilde dolandı:

"Burada her şey konuşur. Toprak konuşur, ağaç konuşur, hatta ayak seslerin bile hikâye anlatır."

"Burası neresi?"

"Çeşka Yeraltı Şehri," dedi taş.

Sonra nazik bir dokunuş gibi şu cümleyi ekledi:

"Biz seni bekliyorduk."

BÖLÜM 3 — Toprak Karanlık Değil, Hafıza Dolu

Taşlar, ışık-kuş ve altın damarlı ağaç… Hepsi aynı anda hafif bir titreşim yaymaya başladı.

Ağaçtan bir ses yükseldi; bu ses yaşlı bir bilgenin, bir dedenin, bir alimin sesine benziyordu. Yumuşak, derin, saygı dolu.

"Çeşka, evladım… Şu an gördüklerin masal değil, korku değil; bir şehrin kalbidir. Yeryüzü insanları çoğu zaman toprağı üzerlerine basılan bir şey sanır. Oysa toprak sır saklar. Sadakatli dost gibi."

Ağacın konuşmasının ritmi bir ney gibi hafifçe titriyordu.

"Biz burada iyilikleri saklarız."

Çeşka şaşkınlıkla nefes aldı.

"İyilikleri mi?"

Ağaç dalını hafifçe ona uzattı.

"Söylenen güzel bir söz, yardım edilen bir dost, bir yetimin başını okşayan bir el… İnsan unutur. Ama toprak unutmaz."

Çeşka'nın ninesi, "Bir iyilik yere düşse bile yeşerir," derdi.

Tam da o cümleyi hatırladı.

Ağaç devam etti:

"Buraya her çocuk gelemez. Sadece kalbi tertemiz, merakı berrak olmalı. Çünkü merak kirli değil, merak karanlığa nur taşıyan bir kandildir."

Bu sözler Çeşka'nın içini sıcacık yaptı.

Işık-kuş bu kez havada halka çizdi. Halka, bir kapıya dönüştü.

Kapıdan derin bir nefes sesi geldi — ama bu nefes dev bir ejderhanın nefesi gibi değil; tam tersine, bir bebeğin uyurken çıkardığı nefes gibi yumuşak, düzenli, huzurlu.

"Bu nedir?" diye sordu Çeşka.

Taş yanıtladı:

"Burası Şehrin Hafıza Odası."

Odadan içeri girince binlerce küçük ışık sanki havada

asılıymış gibi süzülüyordu. Her bir ışığın içinde minik bir sahne görünüyordu:

Bir çocuk annesinin paltosunu giydiriyordu.

Bir amca elindeki çuvalı yaşlı bir ninenin kapısına bırakıyordu.

Bir kız çocuğu kedinin patisini sarıyordu.

Bir oğlan ezan okununca koşup caminin kapısını açıyordu.

Bir baba oğluna abdest almayı öğretiyordu.

Bir kız çocuğu şükür duası ediyordu.

Hepsinin içinde bir sıcaklık vardı.

Sanki iyilik, bir gül tomurcuğu gibi odanın her yerinde açıyordu.

Çeşka'nın gözleri doldu.

"Ama bu… insanların yaptığı küçük şeyler," dedi.

Ağaç konuştu:

"Büyük iyilikler değil bizi güçlü tutan. Küçük iyiliklerin peş peşe dizilişi şehri ayakta tutar. Tıpkı tesbih taneleri gibi… Her bir tanenin değeri kendine göredir ama hepsi bir araya gelince anlam doğar."

Dedesinin "Bir zikir küçük görünür, ama kalbin kapısını açar" sözü geldi aklına.

Işık-kuş, Çeşka'nın çantasına doğru süzüldü ve ardıç tespihi dışarı çıkardı.

Tespihin taneleri hafifçe parladı. Sanki şehir tespihi tanımıştı.

"Bu tespih size mi ait?" diye sordu Çeşka.

Ağaç yanıtladı:

"O tespih, yıllar önce burada dua eden bir yolcunun ellerindeydi. Torunu olduğunu bilmek bize huzur verir."

Çeşka duygulandı.

"Benim dedem…" diye fısıldadı.

Ağaç dallarını daha çok uzattı.

"Evladım, insan dua ettiğini unutur bazen ama dua unutulmaz. İyilikler gibi saklanır. Sen burada olduğun için şehir yeniden uyanıyor."

BÖLÜM 4 — Karanışma: Toprak Sarsıldığında

Tam bu sırada yer hafifçe sallandı.

Sanki uzak bir gürleme toprağın altından geldi.

Işıklar titredi.

Ağaç tedirgin bir sesle konuştu:

"Bir şey yaklaşıyor. Karanlık değil… ama yorgun."

Yorgun?

Çeşka'nın içi ürperdi.

Tünelin diğer ucundan ağır bir yürüyüş sesi duyuldu.

Adımlar hüzünlüydü.

Derken gölgelerin arasından bir figür çıktı.

Bu bir yaratık değildi. Bir insan hiç değildi.

Bir gölge adam da değildi.

Çocuk boyunda, topraktan yapılmış bir heykel gibiydi. Gözleri kömür gibi parlıyor ama hüzün kokuyordu.

Taş fısıldadı:

"O, Şehrin Nöbetçisi… Yorgun olduğu zaman şehir titreşir."

Nöbetçi konuştu:

"Siz… uykumu böldünüz."

Ağaç sakince yanıt verdi:

"Hayır, evladım. Yeni bir çocuk geldi. Bu şehre taze bir nefes getirdi."

Nöbetçinin gözleri Çeşka'ya döndü:

"Sen… neden buradasın?"

Çeşka yutkundu. Ama korku yoktu.

"Ninem hep 'İyilik saklanır' derdi. Ben de merak ettim… saklanan iyiliklere bakmak istedim."

Nöbetçinin gözleri yumuşadı.

“Yıllardır kimse gelmedi. İnsanlar toprağın altını unuttu. İyiliklerini unuttu.”

Ağaç hafifçe hışırdadı:

“İnsan unutsa da Allah unutmuyor, değil mi?”

Nöbetçi başını eğdi.

“Ben sadece yoruldum. Çünkü iyilik azalınca şehir soluyor.”

Çeşka’nın kalbi birden kararlı bir ışıltı hissetti.

“Ben… yardımcı olabilirim. Çocuklar küçük iyilikleri daha kolay hatırlar. Ben arkadaşlarıma anlatırım. Sonra onlar da iyilik yapar. Sonra siz güçlenirsiniz.”

Nöbetçi bu söz üzerine diz çöktü.

Toprak dizlerinin altında çınladı.

“Sen… gerçekten bir ışık getirdin.”

BÖLÜM 5 — Bir Çocuğun Adımı Bir Şehri Aydınlatır

Ağaç parlarken bütün odanın duvarları ışıkla doldu.

Işık, tünelin her yerine yayıldı; hatta şehrin en uç noktasına kadar ulaştı.

Taşlar neşeyle zıplıyordu, sanki “teşekkür ederiz!” diyordu.

Işık-kuş, Çeşka’nın başında dönerek melodik bir nağme söyledi.

Ağaç son kez konuştu:

“Şimdi eve dönme vakti. Ama unutma Çeşka… Bir gün tekrar geleceksin. O zamana kadar iyilikleri çoğalt. Çünkü her iyilik burada bir ışığa dönüşür.”

Çeşka başını salladı.

“Tövbe ederken, dua ederken, yardım ederken… bunların hepsi mi ışık olur?”

Ağaç gülümsedi.

“Kalpten gelen her temiz şey ışığa dönüşür.”

Nöbetçi büyük bir onurla eğildi.

"Yolun açık olsun küçük yolcu."

Tünelin kapısı tekrar göründü.

Dışarı çıktığında güneş biraz daha yükselmişti. Çapanoğlu Mahallesi tam da her zamanki gibi görünüyordu — ama Çeşka için hiçbir şey aynı değildi.

Caminin ezan sesi minik bir melodi gibi kulağına dokundu.

Rüzgâr hafifçe esti.

Sanki "Hoş geldin," diyordu.

O gün okul yolunda yürürken her adımı daha bir canlıydı.

Bir kapının önünden geçerken yaşlı bir teyzeyi gördü; sepetini taşımaya yardım etti.

Bir serçenin yuvasını rüzgâr dağıtmıştı; dal parçaları toplayıp yeniden düzenledi.

Arkadaşına sakızını değil, gülüşünü verdi.

O akşam dedesi tespihini eline alınca taneler bir an parladı — çok hafif, bir anlık bir ışık.

Dedesi bunu fark etmedi.

Ama Çeşka gördü.

Ve gülümsedi.

Çünkü artık biliyordu:

Bir iyilik toprağa düşmez. Düşse de yeraltında ışığa dönüşür.

Ve Çeşka bir gün geri dönecekti.

Çünkü Çeşka Yeraltı Şehri onu bekliyordu.

82

Zonguldak – Karaelmasın Parlayan Çocuğu

Denizin gece mavisini ödünç alıp karaya serdiği bir sabah, Zonguldak'ın kıyısında ince ince esen rüzgâr, kimsenin görmediği küçük bir ışık tanesini şehrin üzerine bıraktı. Bu ışık, bir çakıl taşına mı kondu, bir martının kanadına mı ilişti, yoksa bir çocuğun kalbine mi düştü—kimse bunu tam olarak bilemedi. Ama şunu herkes sezdi: O gün, şehirde çok eski bir hatıranın uyanacağına dair tatlı bir merak vardı havada.

Zonguldak'ın ilçe yolları boyunca uzanan kömür kokulu topraklar, sabah güneşinin altında gri değil, karamel bir renge bürünmüş gibiydi. Ormanın derinlerinden gelen kuş sesleri,

sanki hep birlikte gizli bir konser için provalar yapıyordu. İşte böyle bir sabah, küçük Emre uyanıp gözlerini açtığında, penceresine vuran ışık diğer günlerden farklıydı; daha yuvarlak, daha sıcak ve daha meraklı sanki.

Emre, on yaşında bir çocuktu; çok konuşmazdı ama zihni bir masal çantası gibi doluydu. Her gördüğünü hikâyeye dönüştürür, her sesin içindeki gizemli notayı duymaya çalışırdı. Annesi ona hep "Sen dünyayı büyüklerin gözünden değil, kalbinin gözünden görüyorsun," derdi. Babası ise onun saçlarını hafifçe karıştırıp, "Karaelmas'ın çocuğusun sen, ışık karanlıktan doğar," diye eklerdi.

Ve bugün… bugün Emre'nin kalbinde bir kıpırtı vardı. Sanki bir ses ona "Hazır mısın?" diye fısıldıyordu.

Hazır mıydı?

Bunu bilmiyordu. Ama merak, çoğu yolculuğun ilk anahtarıydı zaten.

Emre, annesi ve babasıyla birlikte Zonguldak'ın denize bakan kenarında, küçük ama çok sevgi dolu bir evde yaşıyordu. Evin duvarlarında dedesinin kömür ocağında çalışırken çekilmiş siyah-beyaz fotoğrafları vardı. Fotoğrafların yanlarında ise anneannesinin nakışla işlediği dua levhaları asılıydı. O levhaların üzerinde minik altın ipliklerle işlenmiş şu söz yazılıydı:

"Her karanlık, sakladığı bir ışığı taşır."

Emre bu sözü çok severdi. Onu düşündükçe içi ısınır, derinlerde bir yerlerde görünmeyen bir kapının anahtarı varmış gibi hissederdi.

O sabah, annesi mutfakta menemen yaparken, Emre'nin gözleri pencerenin dışındaki ışıltılı taşa takıldı. Göz kırpar gibi titreyip duruyordu. Önce bunun sadece güneş yansıması olduğunu düşündü ama bir şey farklıydı. Bu, sanki onu çağıran

bir nabız gibi atıyordu.

Emre dışarı çıkıp taşa daha yakından baktı. Taş karaydı, Zonguldak'ın meşhur karaelmaları gibi. Ama yüzeyinde incecik bir altın çizgi dolaşıyordu. Elini uzattı.

Taşa dokunduğu anda, hafif bir ılık rüzgâr yüzünü okşadı. Rüzgârın sesi normal rüzgârlar gibi değildi; tıpkı bir insan gibi konuşuyor gibiydi:

"**Emre... zaman geldi.**"

Çocuk irkildi. Gözlerini kırpıştırdı. Bir daha duydu.

"**Beni takip et.**"

Taş, hafifçe yerinde zıpladı.

Emre'nin kalbi kuş gibi çırpındı.

Bir taş… konuşup hareket edebilir miydi?

Bu, günlük bir mesele değildi tabii. Ama Emre'nin dünyasında gerçeklik sınırları masalın kapısından geçerken biraz buğulanırdı. O yüzden korkmadı. Sadece meraklandı.

Taş, yuvarlana yuvarlana patikanın aşağısına, ormanın girişine doğru ilerlemeye başladı. Emre önce bir an durdu. Sonra nefesini tuttu ve yola koyuldu.

Ormanın girişi her zaman ilginçti ama bugün başka bir şey vardı. Ağaçların gövdeleri, sabah ışığında sanki hafifçe altın rengi çizgilerle süslenmişti. Kuşların sesi biraz daha melodikti. Toprak biraz daha yumuşaktı. Emre yürüdükçe etrafta tanımadığı çiçekler görmeye başladı: sakız pembesi yapraklı, kokladıkça hafif bir tespih kokusu yayan tomurcuklar… minik mavi ışıklar saçan sarmaşıklar… bir de yere dökülmüş halde duran, içinde nur gibi ışık parlayan yapraklar…

"**Bu ormana ne olmuş böyle?**" diye düşündü.

Taş, kıvrıla kıvrıla onu büyük bir kayanın önüne getirdi. Kaya, ormanın gövdesine benziyordu; gri, yaşlı ve ağır. Ama kayada

tuhaf bir şey vardı: tam ortasında bir kapı şekli harelenmişti. Sanki kapı çizilmiş, sonra unutulmuş gibiydi.

Emre tam kayaya yaklaşacakken taş bir kez daha konuştu:

"Burası Karaelmas Kapısı. Zonguldak'ın unutulan kalbini gizler. Sadece temiz kalpli bir çocuk, kapıyı uyandırabilir."

Emre şaşkınlıkla sorudu:

"Ben mi? Ama nasıl?"

"Elindeki merak, kalbindeki dua, gözündeki ışık... hepsi yeter."

Taş bir anda Emre'nin avucunda eriyip altın toza dönüştü. O toz, kayaya doğru uçuşup kapının çizgilerine yerleşti. Çizgiler parladı, derinleşti ve gıcırdayarak gerçekten bir kapıya dönüştü.

Kapı açıldı.

Ve içeriden kömür kokusuna karışmış tatlı bir ışık yayıldı.

Emre içeri adım attığında kendini dev bir mağarada buldu. Mağaranın tavanında binlerce minicik ışık hapsolmuş gibi duruyor, sanki yıldızlar yeryüzüne konmuştu. Mağaranın ortasında ise kömür damarları, kara değil gümüş renginde parlıyordu.

Tam ortada, yaşlı bir adam oturuyordu. Sakalı dizlerine kadar uzanmıyor ama incecik beyaz telleri ışığın içinde parıldıyordu. Üzerinde uzun bir mavi kaftan, belinde ise kömür parçalarından yapılmış bir kemer vardı. Ama kemer canlıydı—aradaki kömür parçaları hafifçe kıpırdıyor, soluyordu.

Adam gülümsedi.

"Hoş geldin, Emre."

"Beni nereden tanıyorsunuz?" diye sordu çocuk.

"Ben buranın bekçisiyim. Adım Kıvılcım Dede. Yıllardır Zonguldak'ın kalbini korurum. Seni bekliyordum."

Emre kaşlarını kaldırdı.

"Beni mi? Ama neden?"

Kıvılcım Dede hafifçe doğruldu.

"Çünkü şehrin eski ışığı sönüyor. Karaelmas'ın içindeki kıymet, insanların kalplerinden çekiliyor. Bir zamanlar bu şehirde emek bir dua gibi idi; her alın teri bir sadaka, her adım bir iyilikti. Ama insanlar artık sabırsız, telaşlı ve unutkan oldular. Işığın yolu kararmaya başladı. Bu şehri iyileştirecek olan ise temiz kalpli bir çocuktur."

Emre'nin kalbi biraz sıkıştı.

"Peki… ben ne yapacağım?"

"Karaelmas'ın Parlayan Çocuğu olacaksın."

"Bu ne demek?"

"Zonguldak'ın üç kayıp değerini bulacaksın: Emeğin Sesi, Paylaşmanın Soluğu ve Dua Eden Zaman. Bu üçü olmadan ne kömür parlar ne şehir."

Emre yutkundu.

"Bunları nerde bulacağım?"

"Her biri seni kendisi bulacak."

Böylece Emre'nin yolculuğu başladı.

İlk işaret, mağaranın derininden gelen garip ses oldu. Kalın, tok bir ses… ritmik, düzenli… tıpkı bir kalp atışı gibi.

TUM… TUM… TUM…

Kıvılcım Dede başıyla işaret etti.

"Emeğin Sesidir bu."

Emre sesi takip etmeye başladı. Ses onu dar bir tünelden geçirdi. Tünelin duvarları parlıyordu. Duvarlardaki parıltı kömür değil, hafif bir sıcaklıktı. Sanki duvarlar geçmişteki maden işçilerinin dualarıyla ısınmıştı.

Tünelin sonunda geniş bir salona çıktı. Salonun ortasında dev

bir demir tokmak vardı. Tokmak, görünmez bir şey tarafından yere vuruluyordu. Ama tokmağın yüzeyinde bir eksiklik vardı: üzerinde kocaman bir yarık açılmıştı. Tam ortasından sanki bir parça çalınmış gibiydi.

Emre yaklaştı.

"Tokmak niçin böyle?" diye sordu.

"**İnsanlar emeğin kıymetini unuttukça, Tokmak zayıfladı,**" dedi Kıvılcım Dede.

"**Eskiden her 'Bismillah'la başlayan iş, Tokmak'ın gücüne güç katardı. Şimdi acele, hırs ve unutkanlık yüzünden çatladı.**"

Emre tokmağın soğuk yüzeyine dokundu. Dokununca sıcak bir görüntü belirdi gözünde:

Babası ocaktan dönerken ellerine sinen kömür tozu…

Evin girişinde annesinin, "Elhamdülillah, geldin," deyişi…

Sofrada yenilen küçük ama bereketli yemekler…

Görüntü kayboldu. Tokmak hafifçe titredi.

"**Emeğin Sesi, hatırlayan kalbi sever,**" dedi Kıvılcım Dede.

"**Onu iyileştirdin.**"

Tokmağın yarığı kapanmaya başladı.

Ve tokmak artık daha tok bir sesle yere vuruyordu:

TUM! TUM! TUM!

Emre birinci değeri kazanmıştı.

İkinci değer, mağaranın başka bir köşesinde gizlenmişti.

Bu kez etraf serinledi. Hava tatlı bir nane kokusuyla doldu. İncecik ışık zerrecikleri kar taneleri gibi uçuştu. Uzakta bir fısıltı duyuldu:

"**Paylaşmanın Soluğu…**"

Emre peşinden gitti. Bir odacığa ulaştı. Ortada üç kâse vardı: Biri bomboştu.

Biri yarıya kadar doluydu.

Biri taşmak üzereydi.

Kıvılcım Dede içeri süzüldü.

"Bu kâseler insanların kalplerini gösterir," dedi.

"Kimisi hep ister ama vermez. Kimisi azıcık paylaşır. Kimisi ise kendi taşmadan başkasına taşar."

"Peki Paylaşmanın Soluğu hangisi?" diye sordu Emre.

"Hepsi... ama aynı zamanda hiçbiri."

Emre kafa karışıklığıyla kâselere baktı.

Sonra aklına annesinin bir sözü geldi:

"Bir lokmayı bölüştüğünde, kendini çoğaltırsın."

Emre cebinden küçük bir kurabiye parçası çıkardı. Sabah annesi koymuştu. Üç kâsenin ortasına bıraktı. Kurabiye üç parçaya ayrıldı. Parçalar kâselerin içine eşitçe dağıldı.

Kâseler ışımaya başladı.

Hava ılık bir nefes gibi dalgalandı.

"Paylaşmanın Soluğu budur," dedi Kıvılcım Dede.

"Azı çoğa çeviren kalp."

Emre ikinci değeri de kazanmıştı.

Üçüncü değer en zoru oldu: Dua Eden Zaman.

Bu kez mağara karardı. Ama karanlık ürkütücü değildi; tam aksine yumuşak, sarmalayıcı ve sessizdi. Emre'nin kalbi biraz hızlandı ama kendini güvende hissediyordu.

Kıvılcım Dede fısıldadı:

"Zaman bazen durur, Emre. Durduğu yerde insanlar dua eder. O esnada dünya nefes alır."

Emre bir anda etrafındaki karanlığın içinde minik ışık kabarcıkları görmeye başladı. Bu kabarcıkların içinde insanlar vardı:

İşçi amcalar…

Çocuklar…

Anneler…

Yaşlı nineler…

Hepsi ellerini dua için kaldırmıştı.

Ama kabarcıklardan bazıları soluktu. Sanki içlerindeki dua sesleri zayıflamıştı.

Emre üzülerek sordu:

"Onlar neden soluk?"

"**Çünkü insanlar bazen unutur,**" dedi Kıvılcım Dede.

"**Duanın sadece ağızla değil, kalple edildiğini…**

Ve kalbin yorulduğu günlerde duanın bir sığınak olduğunu…"

Emre derin bir nefes aldı. Elleri kendiliğinden birleşti.

Hiç ezberden bir şey söylemedi.

Sadece kalbinden geçeni fısıldadı:

"**Allah'ım… beni ve şehrimi iyilikten ayırma.**"

Bunu dediği anda, bütün kabarcıklar birden parladı.

Dua Eden Zaman uyanmıştı.

Üçüncü değer de tamamlanmıştı.

Tam her şey bitti sanırken yer titredi.

Mağaranın tavanından ince çatlaklar geçti.

Kıvılcım Dede derin bir sesle konuştu:

"**Değerleri uyandırdın ama şimdi bunları şehre taşımalısın. Yoksa ışık burada kalır, dışarı çıkamaz!**"

Emre panikledi.

"Nasıl taşıyacağım?"

"**Kalbinle.**"

Bu cevabı beklemiyordu. Ama düşününce… belki de tek yol buydu.

Kalbinde üç değeri hissetmeye çalıştı:

Emeğin Sesi—babası…

Paylaşmanın Soluğu—annesi…

Dua Eden Zaman—kendi iç dünyası…

Üç ışık kalbinde birleşti.

Mağara, birden dev bir fener gibi parladı.

Ve Emre kendini bir anda evinin önünde buldu. Pencerede annesi vardı. Babası dışarıya yeni çıkmıştı. Her şey aynıydı, ama Emre değişmişti.

Babası gülümsedi.

"Ne oldu oğlum? Çok düşüncelisin."

Emre babasının elini tuttu.

"Bugün çok şey öğrendim baba…

Emeğin değerini…

Paylaşmanın güzelliğini…

Ve dua etmeyi unutmamayı."

Annesi başını okşadı.

"Kalbin hep böyle temiz kalsın."

Emre gökyüzüne baktı. O sabah gördüğü parlak ışık, şimdi hafifçe parlıyor, sonra yavaşça kayboluyordu.

Sanki görevini tamamlamış gibiydi.

Ama Emre hiç unutmadı:

Bir şehrin ışığı topraktan değil, kalpten doğardı.

Ve her çocuk, karanlığa bir kıvılcım taşıyabilirdi.